rature
12207

PONTIFICAL INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
59 QUEEN'S PARK CRESCENT
TORONTO—5, CANADA
12207.

MORCEAUX CHOISIS

DE

LITTÉRATURE ARAMÉENNE

PAR

L'ABBÉ JACQUES EUGÈNE MANNA

PRÊTRE CHALDÉEN

A MOSSOUL

PREMIÈRE PARTIE

MOSSOUL

IMPRIMERIE DES PÈRES DOMINICAINS

1901

A. A. Vaschalde.

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
ST. MICHAEL'S COLLEGE
LIBRARY

JAN 16 1943

12207

المروج النُزهيّة

في آداب اللغة الآرامية

تاليف

القس يعقوب اوجين منّا الكلداني

احد تلامذة المدرسة الباطريركية الكلدانية

ومعلم في مدرسة مار يوحنا الحبيب الاكليريكية في الموصل

الموصل

مطبعة الآباء الدومنيكان

١٩٠٨

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/morceauxchoisisd00mann

ملخص الرسالة

يتناول هذا البحث دراسة تحليلية لأثر التغيرات المناخية على الزراعة في المناطق الجافة وشبه الجافة، مع التركيز على الحلول التقنية والإدارية الممكنة. وقد اعتمد الباحث على المنهج الوصفي التحليلي في جمع البيانات وتحليلها، وشملت الدراسة عينة من المزارعين في عدد من القرى. وأظهرت النتائج أن ارتفاع درجات الحرارة وقلة الأمطار وعدم انتظامها من أبرز العوامل التي تؤثر سلبا في الإنتاج الزراعي، وأن استخدام أساليب الري الحديث وتطوير أصناف مقاومة للجفاف يمكن أن يخفف من حدة هذه الآثار. وخلص البحث إلى توصيات عملية موجهة للمزارعين وصناع القرار.

BQ
3332
.M2

ויקרא. הפעלים בם פעלו הנוגעו. כפעליו
ובשמו הלקח. ובלו ותמיד בבד לשמחם מלקוו
בשמע לנו לעיני. ואל תשב ותנוח ותנוחו
ותנוחו . ולקבלתם ושמחים ומחנו
ואחו לו ותפלו ברכתו הנוגעו לשמחו
ולעבדו .

وقوله صلى الله عليه وسلم . وأما قوله تعالى ولا تقربوا الزنا فهو نهي عن
الزنا وعن دواعيه . وأما قوله تعالى ولا تقربوا مال اليتيم فهو نهي عن
التصرف فيه . وأما قوله تعالى ولا تقربوا الصلاة فهو نهي عن الصلاة
في مواضع الصلاة . والمراد منه نهي المكلف عن الصلاة في مواضع
الصلاة . وأما قوله تعالى ولا تقربوا الفواحش فهو نهي عن الفواحش
وعن دواعيها . وأما قوله تعالى ولا تقربوا الزنا فهو نهي عن الزنا

ויברא אלהים את התנינם הגדלים. ויש לדקדק
למה נקרא התנינם הגדלים. ונראה לפי שהתנינם
הגדלים הם הדגים הגדולים שבים. ואין דגים
קטנים שבים. ולכך נקראו התנינם הגדלים. ויש
לדקדק למה נקראו התנינם הגדלים. ונראה לפי
שהתנינם הגדלים הם הדגים הגדולים שבים.
ואין דגים קטנים שבים. ולכך נקראו התנינם
הגדלים. ויש לדקדק למה נקראו התנינם הגדלים.
ונראה לפי שהתנינם הגדלים הם הדגים הגדולים
שבים. ואין דגים קטנים שבים. ולכך נקראו
התנינם הגדלים. ויש לדקדק למה נקראו התנינם
הגדלים. ונראה לפי שהתנינם הגדלים הם הדגים
הגדולים שבים. ואין דגים קטנים שבים. ולכך
נקראו התנינם הגדלים. ויש לדקדק למה נקראו
התנינם הגדלים. ונראה לפי שהתנינם הגדלים
הם הדגים הגדולים שבים. ואין דגים קטנים
שבים. ולכך נקראו התנינם הגדלים. ויש לדקדק
למה נקראו התנינם הגדלים. ונראה לפי שהתנינם
הגדלים הם הדגים הגדולים שבים. ואין דגים
קטנים שבים. ולכך נקראו התנינם הגדלים.

ספר בראשית

פרשת נח

פרק ו

א ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם: ב וירא בני האלהים את בנות האדם כי טבות הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו: ג ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה: ד הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם: ה וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום: ו וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו: ז ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם: ח ונח מצא חן בעיני יהוה: ט אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח: י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת: יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס: יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ: יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ: יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה: יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע: יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך: יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו: כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות: כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה: כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה:

ولا يزال الناس يسألون عن الرجل حتى يقال إن في بني فلان رجلا عالما . ولو تم هذا لما بقي في الارض جاهل ولا ضال ولا مبتدع ولا منافق ولا كافر ولا ظالم ولا فاسق ولا فاجر ولا سفيه ولا احمق ولا غبي ولا بليد ولا جاف ولا جلف ولا جاهل ولا مائق ولا ثرثار ولا مهذار ولا مكثار ولا عيي ولا حصور ولا فدم ولا متفيهق ولا متشدق ولا متقعر ولا هياط ولا مماط ولا غشوم ولا ظلوم ولا غشمشم ولا جهجاه ولا صخاب ولا حطاب ولا فيال ولا قيال ولا نكس ولا مكس ولا شكس ولا بكاء ولا يكاء ولا ولا ولا

בְּיָמֵי : כתיב פעמים בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי. לפי לְבַד בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי : בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי
בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי בְּיָמֵי

لِمَ تَحْتَجُّ عَلَيَّ «بِمَاذَا خَالَفْتُكَ. قُلْ. قَدْ
سَكَتُّ عَنْكَ مُنْذُ أَمْسِ. أَحْبَبْتَ أَنْ تَقُولَ
أَيْضًا وَلَمْ تَقُلْ. وَقَدْ كُنْتُ أَظُنُّ أَنَّكَ
أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَتَكَلَّمَ: أَمَّا الْآنَ فَقَدْ
عَلِمْتُ أَنَّكَ أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَسْكُتَ. وَلَا
أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَتَكَلَّمَ. وَلَا أَعْظَمُ مِنْ
أَنْ تَقُولَ وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَسْكُتَ.
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَعْرِفَ وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَجْهَلَ. وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَعْلَمَ
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَنْسَى. وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَذْكُرَ. وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَنْسَى
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَتَذَكَّرَ. وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَعْرِفَ وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَجْهَلَ.
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَعْلَمَ وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَنْسَى. وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَذْكُرَ.
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَنْسَى وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَتَذَكَّرَ. وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَعْرِفَ
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَجْهَلَ. وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَعْلَمَ وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَنْسَى.
وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَذْكُرَ. وَلَا أَعْظَمُ
مِنْ أَنْ تَنْسَى وَلَا أَعْظَمُ مِنْ أَنْ تَتَذَكَّر

ولدت يهوذا من ثامار فارص وزارح. وفارص ولد حصرون. وحصرون ولد ارام. وارام ولد عميناداب. وعميناداب ولد نحشون. ونحشون ولد سلمون. وسلمون ولد من راحاب بوعز. وبوعز ولد من راعوث عوبيد. وعوبيد ولد يسى. ويسى ولد داود الملك. وداود الملك ولد سليمان من التي لاوريا. وسليمان ولد رحبعام. ورحبعام ولد ابيا. وابيا ولد اسا. واسا ولد يهوشافاط. ويهوشافاط ولد يورام. ويورام ولد عزيا. وعزيا ولد يوثام. ويوثام ولد احاز. واحاز ولد حزقيا. وحزقيا ولد منسى. ومنسى ولد آمون. وآمون ولد يوشيا. ويوشيا ولد يكنيا واخوته على جلاء بابل. وبعد جلاء بابل يكنيا ولد شألتيئيل. وشألتيئيل ولد زربابل. وزربابل ولد ابيهود. وابيهود ولد الياقيم. والياقيم ولد عازور. وعازور ولد صادوق. وصادوق ولد اخيم. واخيم ولد اليهود. واليهود ولد اليعازر. واليعازر ولد متان. ومتان ولد يعقوب. ويعقوب ولد يوسف رجل مريم التي ولدت يسوع الذي يدعى المسيح.

سلسلة نسب يسوع

فجميع الاجيال من ابراهيم الى داود اربعة عشر جيلا. ومن داود الى جلاء بابل اربعة عشر جيلا. ومن جلاء بابل الى المسيح اربعة عشر جيلا.

(٢) مكتبة دمشق : ذكر الخبر عن ملوك الفرس * ذكر ملوك الفرس الذين ملكوا بعد الاسكندر * ذكر ملوك الطوائف الذين ملكوا بعد الاشك * ذكر ملوك الحيرة * ذكر ملوك غسان * ذكر ملوك كندة * ذكر ملوك تبع * ذكر ملوك حمير * ذكر ملوك اليمن * ذكر ملوك الحبشة * ذكر ملوك السند والهند * ذكر ملوك الصين * ذكر ملوك الخزر * ذكر ملوك الروم * ذكر ملوك الافرنج * ذكر ملوك الاندلس * ذكر ملوك البربر * ذكر ملوك السودان * ذكر ملوك الزنج * ذكر ملوك الترك * ذكر ملوك الخزر * ذكر ملوك الصقالبة * ذكر ملوك الروس

* والأرض كانت تهواء وخلاء وعلى وجه الغمر ظلمة * وروح الله يرف على وجه المياه : وقال الله ليكن نور * فكان نور : ورأى الله النور انه حسن * وفصل الله بين النور والظلمة : ودعا الله النور نهارا والظلمة دعا ليلا * وكان مساء وكان صباح يوما واحدا : وقال الله ليكن جلد في وسط المياه * وليكن فاصلا بين مياه ومياه : وعمل الله الجلد * وفصل بين المياه التي من تحت الجلد والمياه التي من فوق الجلد * وكان كذلك : ودعا الله الجلد سماء * وكان مساء وكان صباح يوما ثانيا : وقال الله لتجتمع المياه التي من تحت السماء الى مكان واحد * وتظهر اليبسة * وكان كذلك : ودعا الله اليبسة ارضا * ومجتمع المياه دعاه بحورا * ورأى الله ان ذلك حسن : وقال الله لتنبت الارض عشبا * بقلا يبزر زرعا * وشجرا ذا ثمر يعمل ثمرا كجنسه * الذي بزره فيه على الارض * وكان كذلك : واخرجت الارض عشبا * بقلا يبزر زرعا * كجنسه * وشجرا ذا ثمر بزره فيه كجنسه * ورأى الله ان ذلك حسن : وكان مساء وكان صباح يوما ثالثا : وقال الله ليكن نيرات في جلد السماء * لتفصل بين النهار والليل * وتكون لآيات ولمواسم ولايام وسنين : وتكون نيرات في جلد السماء * لتنير على الارض * وكان كذلك : وعمل الله النيرين الكبيرين * النير الكبير للسلطان النهار * والنير الصغير للسلطان الليل * والكواكب : وجعلهما الله في جلد السماء * لتنير على الارض : وللسلطان النهار والليل * ولتفصل بين النور والظلمة * ورأى الله ان ذلك حسن : وكان مساء وكان صباح يوما رابعا : وقال الله لتفض المياه زحافة ذات نفس حية * وطير يطير على الارض * على وجه جلد السماء : وخلق الله التنانين الكبار * وكل نفس حية دبابة * التي فضت المياه زحافة كاجناسها * وكل طير ذي جناح كاجناسه * ورأى الله ان ذلك حسن : وبارك الله قائلا * اثمروا واكثروا واملأوا مياه البحار * والطير ليكثر على الارض : وكان مساء وكان صباح يوما خامسا : وقال الله لتخرج الارض نفس حية كاجناسها * بهيمة ودبابة ووحش ارض كاجناسها * وكان كذلك : وعمل الله وحش الارض كاجناسه * والبهيمة كاجناسها * وكل دبابة الارض كاجناسها * ورأى الله ان ذلك حسن : وقال الله نعمل انسانا على صورتنا كشبهنا * وليتسلطوا على سمك البحر * وعلى طير السماء * وعلى البهيمة * وعلى كل الارض * وعلى كل الدبابة * التي تدب على الارض : وخلق الله الانسان على صورته * على صورة الله خلقه * ذكرا وانثى خلقهم : وبارك الله اياهم * وقال لهم الله اثمروا واكثروا واملأوا الارض * واخضعوها * وتسلطوا على سمك البحر * وعلى طير السماء * وعلى كل بهيمة * تدب على الارض : وقال الله هاأنذا قد اعطيتكم كل عشب بقل يبزر زرعا * على وجه كل الارض * وكل الشجر الذي فيه ثمر شجر يبزر زرعا * لكم يكون طعاما : ولكل بهيمة الارض * ولكل طير السماء * ولكل دبابة على الارض * التي فيها نفس حية * كل عشب بقل طعاما : وكان كذلك :

(١) هذه الكلمة غير مقروءة في جميع النسخ التي بين يدي ولعلها خطأ من الناسخ

ولا يحل لأحد أن يحدث شيئا في هذه الأرض * إلا بإذن من الملك
وأهل بيته : وإن أحدث شيئا بغير إذنه * فإن عليه غرامة
ثقيلة : وإن أحدث شيئا في أرض الملك

* وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (٥) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ : ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ : وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ : وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ : فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ (١) وَإِذِ اسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَشْرَبَهُمْ كُلُوا وَاشْرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ :

الجزء الثاني

(سورة البقرة : ٢ : آياتها ١٤١)

هذه الجزء ثانية نزلت بعد سورة الفاتحة وهي مائة وإحدى وأربعون آية (١) في هذا الجزء ذكر قصة موسى وبني إسرائيل : وذكر قصة إبراهيم وإسماعيل وبنائهما البيت الحرام : وذكر قصة طالوت وجالوت : وذكر قصة داود وسليمان : وذكر قصة أيوب وإدريس وذي الكفل : ثم ذكر قصة يونس وزكريا ويحيى وعيسى ومريم : ثم ذكر قصة محمد صلى الله عليه وسلم : ثم ذكر قصة أهل الكتاب : ثم ذكر قصة المنافقين : ثم ذكر قصة المؤمنين : ثم ذكر قصة الكافرين : ثم ذكر قصة المشركين : ثم ذكر قصة الصابئين : ثم ذكر قصة المجوس : ثم ذكر قصة اليهود : ثم ذكر قصة النصارى : ثم ذكر قصة الزنادقة : ثم ذكر قصة الدهرية : ثم ذكر قصة الملحدين : ثم ذكر قصة المعطلة : ثم ذكر قصة المشبهة : ثم ذكر قصة المجسمة : ثم ذكر قصة الحلولية : ثم ذكر قصة الاتحادية : ثم ذكر قصة الواقفية : ثم ذكر قصة الرافضة : ثم ذكر قصة الخوارج : ثم ذكر قصة المعتزلة : ثم ذكر قصة الأشعرية : ثم ذكر قصة الماتريدية : ثم ذكر قصة الكرامية : ثم ذكر قصة الجهمية : ثم ذكر قصة المرجئة : ثم ذكر قصة القدرية : ثم ذكر قصة الجبرية : ثم ذكر قصة الصوفية : ثم ذكر قصة الفلاسفة : ثم ذكر قصة المتكلمين : ثم ذكر قصة المقلدين : ثم ذكر قصة المجتهدين : ثم ذكر قصة المحدثين : ثم ذكر قصة الفقهاء : ثم ذكر قصة القراء : ثم ذكر قصة المفسرين : ثم ذكر قصة الوعاظ : ثم ذكر قصة الزهاد : ثم ذكر قصة العباد : ثم ذكر قصة الأبدال : ثم ذكر قصة الأقطاب : ثم ذكر قصة الأوتاد : ثم ذكر قصة النجباء : ثم ذكر قصة النقباء : ثم ذكر قصة الأمناء : ثم ذكر قصة الأولياء : ثم ذكر قصة الأنبياء : ثم ذكر قصة المرسلين : ثم ذكر قصة الملائكة : ثم ذكر قصة الجن : ثم ذكر قصة الإنس : ثم ذكر قصة الدواب : ثم ذكر قصة الطير : ثم ذكر قصة الوحوش : ثم ذكر قصة الهوام : ثم ذكر قصة الحشرات : ثم ذكر قصة السباع : ثم ذكر قصة البهائم : ثم ذكر قصة الأنعام : ثم ذكر قصة الخيل : ثم ذكر قصة البغال : ثم ذكر قصة الحمير : ثم ذكر قصة الإبل : ثم ذكر قصة البقر : ثم ذكر قصة الغنم : ثم ذكر قصة الكلاب : ثم ذكر قصة الخنازير : ثم ذكر قصة القردة : ثم ذكر قصة الفيلة : ثم ذكر قصة الأسود : ثم ذكر قصة النمور : ثم ذكر قصة الفهود : ثم ذكر قصة الذئاب : ثم ذكر قصة الثعالب : ثم ذكر قصة الضباع : ثم ذكر قصة الأرانب : ثم ذكر قصة الفئران : ثم ذكر قصة الجرذان : ثم ذكر قصة الحيات : ثم ذكر قصة العقارب : ثم ذكر قصة الخنافس : ثم ذكر قصة الديدان : ثم ذكر قصة الجعلان : ثم ذكر قصة النمل : ثم ذكر قصة الجراد : ثم ذكر قصة البعوض : ثم ذكر قصة الذباب : ثم ذكر قصة البراغيث : ثم ذكر قصة القمل : ثم ذكر قصة الصئبان : ثم ذكر قصة العنكبوت : ثم ذكر قصة الدود : ثم ذكر قصة الحلم : ثم ذكر قصة الجنين : ثم ذكر قصة الولد : ثم ذكر قصة الشيخ : ثم ذكر قصة العجوز : ثم ذكر قصة الموت : ثم ذكر قصة القبر : ثم ذكر قصة البعث : ثم ذكر قصة الحشر : ثم ذكر قصة النشر : ثم ذكر قصة الحساب : ثم ذكر قصة الميزان : ثم ذكر قصة الصراط : ثم ذكر قصة الجنة : ثم ذكر قصة النار : ثم ذكر قصة الخلود : ثم ذكر قصة الرؤية : ثم ذكر قصة الشفاعة : ثم ذكر قصة الحوض : ثم ذكر قصة الكوثر : ثم ذكر قصة اللواء : ثم ذكر قصة المقام المحمود : ثم ذكر قصة الوسيلة : ثم ذكر قصة الفضيلة : ثم ذكر قصة الدرجات العلى : ثم ذكر قصة الغرفات : ثم ذكر قصة القصور : ثم ذكر قصة الخيام : ثم ذكر قصة الأنهار : ثم ذكر قصة العيون : ثم ذكر قصة الأشجار : ثم ذكر قصة الثمار : ثم ذكر قصة الأطعمة : ثم ذكر قصة الأشربة : ثم ذكر قصة الفواكه : ثم ذكر قصة الخضر : ثم ذكر قصة البقول : ثم ذكر قصة الحبوب : ثم ذكر قصة الزروع : ثم ذكر قصة الأرض : ثم ذكر قصة السماء : ثم ذكر قصة الكواكب : ثم ذكر قصة الشمس : ثم ذكر قصة القمر : ثم ذكر قصة النجوم : ثم ذكر قصة الليل : ثم ذكر قصة النهار : ثم ذكر قصة الظلمة : ثم ذكر قصة النور : ثم ذكر قصة الظل : ثم ذكر قصة الحر : ثم ذكر قصة البرد : ثم ذكر قصة الريح : ثم ذكر قصة المطر : ثم ذكر قصة الثلج : ثم ذكر قصة البرد : ثم ذكر قصة الصواعق : ثم ذكر قصة الرعد : ثم ذكر قصة البرق : ثم ذكر قصة الغيم : ثم ذكر قصة الضباب : ثم ذكر قصة الدخان : ثم ذكر قصة الغبار : ثم ذكر قصة التراب : ثم ذكر قصة الطين : ثم ذكر قصة الحمأ : ثم ذكر قصة الصلصال : ثم ذكر قصة الفخار : ثم ذكر قصة الخزف : ثم ذكر قصة الآجر : ثم ذكر قصة اللبن : ثم ذكر قصة الجص : ثم ذكر قصة النورة : ثم ذكر قصة الحجارة : ثم ذكر قصة الرخام : ثم ذكر قصة الصوان : ثم ذكر قصة الجزع : ثم ذكر قصة العقيق : ثم ذكر قصة الياقوت : ثم ذكر قصة الزبرجد : ثم ذكر قصة الزمرد : ثم ذكر قصة اللؤلؤ : ثم ذكر قصة المرجان : ثم ذكر قصة الذهب : ثم ذكر قصة الفضة : ثم ذكر قصة النحاس : ثم ذكر قصة الحديد : ثم ذكر قصة الرصاص : ثم ذكر قصة القصدير : ثم ذكر قصة الزئبق : ثم ذكر قصة الكبريت : ثم ذكر قصة الزاج : ثم ذكر قصة الشب : ثم ذكر قصة الملح : ثم ذكر قصة السكر : ثم ذكر قصة العسل : ثم ذكر قصة الخل : ثم ذكر قصة الزيت : ثم ذكر قصة الشيرج : ثم ذكر قصة السمن : ثم ذكر قصة اللبن : ثم ذكر قصة الجبن : ثم ذكر قصة الأقط : ثم ذكر قصة المصل : ثم ذكر قصة الكشك : ثم ذكر قصة الدوغ : ثم ذكر قصة الشنينة : ثم ذكر قصة الكامخ : ثم ذكر قصة المخلل : ثم ذكر قصة الزيتون : ثم ذكر قصة الزيتونة : ثم ذكر قصة الشجرة المباركة : ثم ذكر قصة الشجرة الملعونة : ثم ذكر قصة الشجرة الطيبة : ثم ذكر قصة الشجرة الخبيثة : ثم ذكر قصة الشجرة الثابتة : ثم ذكر قصة الشجرة الزائلة : ثم ذكر قصة الشجرة الدائمة : ثم ذكر قصة الشجرة الفانية : ثم ذكر قصة الشجرة الباقية : ثم ذكر قصة الشجرة الخالدة : ثم ذكر قصة الشجرة الأبدية : ثم ذكر قصة الشجرة السرمدية : ثم ذكر قصة الشجرة الأزلية : ثم ذكر قصة الشجرة القديمة : ثم ذكر قصة الشجرة الحادثة : ثم ذكر قصة الشجرة المخلوقة : ثم ذكر قصة الشجرة غير المخلوقة : ثم ذكر قصة الشجرة الكلام : ثم ذكر قصة الشجرة الصامتة : ثم ذكر قصة الشجرة الناطقة : ثم ذكر قصة الشجرة العاقلة : ثم ذكر قصة الشجرة الجاهلة : ثم ذكر قصة الشجرة العالمة : ثم ذكر قصة الشجرة الحكيمة : ثم ذكر قصة الشجرة السفيهة : ثم ذكر قصة الشجرة الحليمة : ثم ذكر قصة الشجرة الرحيمة : ثم ذكر قصة الشجرة الكريمة : ثم ذكر قصة الشجرة اللئيمة : ثم ذكر قصة الشجرة الشريفة : ثم ذكر قصة الشجرة الوضيعة : ثم ذكر قصة الشجرة الرفيعة : ثم ذكر قصة الشجرة الدنيئة : ثم ذكر قصة الشجرة العالية : ثم ذكر قصة الشجرة السافلة : ثم ذكر قصة الشجرة الأعلى : ثم ذكر قصة الشجرة الأسفل : ثم ذكر قصة الشجرة الوسطى : ثم ذكر قصة الشجرة الطرفى : ثم ذكر قصة الشجرة الأولى : ثم ذكر قصة الشجرة الآخرة : ثم ذكر قصة الشجرة الظاهرة : ثم ذكر قصة الشجرة الباطنة : ثم ذكر قصة الشجرة الجلية : ثم ذكر قصة الشجرة الخفية : ثم ذكر قصة الشجرة المعلومة : ثم ذكر قصة الشجرة المجهولة : ثم ذكر قصة الشجرة المعروفة : ثم ذكر قصة الشجرة المنكرة : ثم ذكر قصة الشجرة المحمودة : ثم ذكر قصة الشجرة المذمومة : ثم ذكر قصة الشجرة المقبولة : ثم ذكر قصة الشجرة المردودة : ثم ذكر قصة الشجرة المرضية : ثم ذكر قصة الشجرة المسخوطة : ثم ذكر قصة الشجرة المحبوبة : ثم ذكر قصة الشجرة المبغوضة : ثم ذكر قصة الشجرة المرحومة : ثم ذكر قصة الشجرة الملعونة : ثم ذكر قصة الشجرة المغفورة : ثم ذكر قصة الشجرة المعذبة : ثم ذكر قصة الشجرة المنعمة : ثم ذكر قصة الشجرة المشقية : ثم ذكر قصة الشجرة السعيدة : ثم ذكر قصة الشجرة الشقية : ثم ذكر قصة الشجرة الهالكة : ثم ذكر قصة الشجرة الناجية : ثم ذكر قصة الشجرة الفائزة : ثم ذكر قصة الشجرة الخاسرة : ثم ذكر قصة الشجرة الرابحة : ثم ذكر قصة الشجرة المربحة : ثم ذكر قصة الشجرة المتجرة : ثم ذكر قصة الشجرة المكسبة : ثم ذكر قصة الشجرة المفلسة : ثم ذكر قصة الشجرة المعدمة : ثم ذكر قصة الشجرة الغنية : ثم ذكر قصة الشجرة الفقيرة : ثم ذكر قصة الشجرة المحتاجة : ثم ذكر قصة الشجرة المستغنية : ثم ذكر قصة الشجرة المتواضعة : ثم ذكر قصة الشجرة المتكبرة : ثم ذكر قصة الشجرة المتجبرة : ثم ذكر قصة الشجرة المتعظمة : ثم ذكر قصة الشجرة المتكبرة : ثم ذكر قصة الشجرة المتجبرة : ثم ذكر قصة الشجرة المتعظمة

---

(١) إلى هنا نزل بمكة فيما روي عن ابن عباس وقتادة وعكرمة وجابر وغيرهم . وقيل نزل بالمدينة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى واتقوا يوما ترجعون فيه إلى الله الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى ولقد نعلم أنك يضيق صدرك بما يقولون الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب ولا براغيث الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب ولا براغيث ولا قمل الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب ولا براغيث ولا قمل ولا صئبان الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب ولا براغيث ولا قمل ولا صئبان ولا عنكبوت الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذباب ولا براغيث ولا قمل ولا صئبان ولا عنكبوت ولا دود الآية . وقيل نزل بمكة إلا آية واحدة وهي قوله تعالى وما أرسلنا من قبلك من رسول ولا نبي ولا محدث ولا ملك ولا جن ولا إنس ولا دابة ولا طير ولا وحش ولا هام ولا حشرات ولا سباع ولا بهائم ولا أنعام ولا خيل ولا بغال ولا حمير ولا إبل ولا بقر ولا غنم ولا كلاب ولا خنازير ولا قردة ولا فيلة ولا أسود ولا نمور ولا فهود ولا ذئاب ولا ثعالب ولا ضباع ولا أرانب ولا فئران ولا جرذان ولا حيات ولا عقارب ولا خنافس ولا ديدان ولا جعلان ولا نمل ولا جراد ولا بعوض ولا ذ

٢ : וּבְרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
בְּרֵאשִׁית׃ אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃
ב : וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם׃
וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם׃
١ : אֱלֹהִים אָמַר יְהִי אוֹר׃ וַיְהִי אוֹר׃
(וַיְהִי : בְּלֵילוֹ : ב :)
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה׃

בראשית ברא

(١) אחרי מלת בראשית : אלו שני תיבות בראשית ברא . ואין
לי . ודבקו אלו שני תיבות זו בזו . ואין ראוי לפרשם
אחרי מלת בראשית . ולא אחרי מלת ברא . אחרי שאין
ראוי לפרשם אחרי מלת ברא . ואין ראוי לפרשם אחרי
מלת בראשית : ואלו שני תיבות אין ראוי לפרשם אחרי
מלת ברא : ואין ראוי לפרשם אחרי מלת בראשית . אחרי
שאין ראוי לפרשם אחרי מלת ברא : ואין ראוי לפרשם
אחרי מלת בראשית . אחרי שאין ראוי לפרשם אחרי מלת
ברא . ואין ראוי לפרשם אחרי מלת בראשית . אחרי שאין
ראוי לפרשם אחרי מלת ברא . ואין ראוי לפרשם אחרי
מלת בראשית . אחרי שאין ראוי לפרשם אחרי מלת ברא .

(١) בראשית ברא . אלו שני תיבות בראשית ברא . אין ראוי לפרשם

٥ : أولئك على هدى من ربهم وأولئك هم المفلحون : إن الذين
كفروا سواء عليهم أأنذرتهم أم لم تنذرهم لا يؤمنون .
٦ : ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى أبصارهم غشاوة
ولهم عذاب عظيم . ومن الناس من يقول آمنا بالله وباليوم
الآخر وما هم بمؤمنين . يخادعون الله والذين آمنوا وما
يخدعون إلا أنفسهم وما يشعرون . في قلوبهم مرض فزادهم
الله مرضا ولهم عذاب أليم بما كانوا يكذبون . وإذا قيل
لهم لا تفسدوا في الأرض قالوا إنما نحن مصلحون . ألا
إنهم هم المفسدون ولكن لا يشعرون . وإذا قيل لهم آمنوا
كما آمن الناس قالوا أنؤمن كما آمن السفهاء ألا إنهم هم
السفهاء ولكن لا يعلمون . وإذا لقوا الذين آمنوا قالوا
آمنا وإذا خلوا إلى شياطينهم قالوا إنا معكم إنما نحن
مستهزئون . الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون .

---

(١) ومنهم من يقول ... الآخر . وما هم بمؤمنين . يخادعون الله والذين آمنوا وما يخدعون إلا أنفسهم وما يشعرون . في قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا ولهم عذاب أليم بما كانوا يكذبون . وإذا قيل لهم لا تفسدوا في الأرض قالوا إنما نحن مصلحون . ألا إنهم هم المفسدون ولكن لا يشعرون . وإذا قيل لهم آمنوا كما آمن الناس قالوا أنؤمن كما آمن السفهاء ألا إنهم هم السفهاء ولكن لا يعلمون . وإذا لقوا الذين آمنوا قالوا آمنا وإذا خلوا إلى شياطينهم قالوا إنا معكم إنما نحن مستهزئون . الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون . (ح) ... (ح) ... (ح) ...

ה : ויהי בחדש הרביעי בחמשה לחדש ואנכי בתוך הגולה על נהר כבר ויפתחו השמים ואראינה מראות אלהים׃
ו : ביום החמשה לחדש הוא השנה החמשית לגלות יהויכין המלך׃
ז : ויהי דבר יהוה אל יחזקאל הכהן בן בוזי בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד יהוה׃
ח : ואראה והנה רוח סערה באה מן הצפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב ומתוכה כעין החשמל מתוך האש׃
ט : ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהן דמות אדם להן׃
י : ופנים לאחת ופני שור אל השלישית ופני אריה אל הרביעית ופני נשר לארבעתן׃
יא : ופניהם וכנפיהם פרדות מלמעלה לאיש שתים חברות איש ושתים מכסות את גויותיהן׃
יב : ואיש אל עבר פניו אל אשר יהיה שם הרוח ללכת הלכו לא יסבו בלכתן איש אל עבר פניו ילכו׃
יג : ודמות החיות מראיהן כגחלי אש בוערת כמראה הלפדות היא מתהלכת בתוך החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק׃
יד : והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק׃
טו : ואראה והנה אופן אחד בארץ אצל החיות לארבעת פניו׃
טז : מראה האופנים ומעשיהם כעין תרשיש ודמות אחת לארבעתן ומראיהם ומעשיהם כאשר יהיה האופן בתוך האופן׃
יז : בלכתם על ארבעת רבעיהם ילכו לא יסבו בלכתם׃
יח : וגבותם ויראה להם ויראתם מלאות עינים סביב לארבעתן׃
יט : ובלכת החיות ילכו האופנים אצלם ובהנשא החיות מעל הארץ ישאו האופנים׃
כ : אל אשר יהיה שם הרוח ללכת שמה הרוח ללכת והאופנים ישאו לעמתם כי רוח החיה באופנים׃

ויקח יעקב לו לבנה ויצבה מצבה ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל : ויקרא לו יגר שהדותא ולבן קרא לו גלעד : ויאמר לבן הגל הזה עד ביני וביניך היום על כן קרא שמו גלעד : והמצפה אשר אמר יצף יהוה ביני וביניך כי נסתר כי אם אנחנו איש עד אלהים ביני וביניך : ויאמר לבן אל יעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר יריתי ביני וביני : עד הגל הזה ועד המצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואם אתה לא תעבר אלי את הגל הזה ואת המצבה הזאת לרעה : אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם ויעקב נשבע בפחד אביו : ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל לחם ויאכלו לחם ויליני בהר : ויעקב השכים בבקר וישק ללבן בניו ובנותיו ויברך אותם וילך וישב לבן למקומו : ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים : ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים : וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום : ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה : ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך : וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו : ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות : ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשארת לפליטה : ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך : קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות : הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים : ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב : ויהי שם בלילה ההוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק : ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו : ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר : וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו : ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני : ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב : ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל : ושאל יעקב והגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם : ויקרא יעקב שם המקום ההוא פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי : ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו : על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה :

פרשת וישלח

מפטיר ויאמר יעקב אל לבן תנה את נשי

(עמוס ג׳ : ח׳ . עובדיה א׳ : כ״א)

ויאמר יעקב אל לבן תנה את נשי ואת בני אשר עבדתי אתך בהם ואלכה לי כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך : ויאמר לבן אל יעקב אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי וברכני יהוה בגללך : ויאמר נקבה משכרתך עלי ואתנה : ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה מקנך אתי : כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי : ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר : אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי : וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר אינני נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא אתי : ויאמר לבן הן לו יהי כדברך : ויסר ביום ההוא את התישים העקדים והטלאים ואת כל העזים הנקדות והטלאות כל אשר לבן בו וכל עקד בכשבים ויתן ביד בניו : וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן לבן הנותרות : ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבן את הקלות אשר על המקלות : ויצג את המקלות אשר פצל בשקתות במרבדים בבתי המים אשר תבאן הצאן לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות : ויחמו הצאן אליהם ותלדנה הצאן עקדים נקדים וטלואים : והכבשים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן : והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את המקלות לעיני הצאן ברהטים לחמנה במקשרות : ובהעטף הצאן ושם את המקלות ואת העקדים לא ישים : ויהי העקדים לבן ויהי המקשרות ליעקב ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים :

(ב) ויקח יעקב אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל . וקרי ליה יגר שהדותא ולבן קרא לו גלעד .

ومن الأرض وكل ما فيها . وقال الله هوذا قد أعطيتكم كل بقل يبزر بزرا على وجه كل الأرض وكل الشجر الذي فيه ثمر شجر يبزر بزرا لكم يكون طعاما . وقال الله لكل وحوش الأرض ولكل طير السماء ولكل دبابات الأرض التي فيها نفس حية كل خضر العشب طعاما . وكان كذلك . ورأى الله كل ما عمل وإذا هو حسن جدا . وكان مساء وكان صباح يوما سادسا . فأكملت السموات والأرض وكل جندها . وأكمل الله في اليوم السابع عمله الذي عمل فاستراح في اليوم السابع من كل عمله الذي عمل . وبارك الله اليوم السابع وقدسه لأنه فيه استراح من كل عمله الذي ابتدأ الله ليعمل . هذا أصل السموات والأرض حين خلقت في يوم عمل الرب الإله الأرض والسموات . وكل شجر البر قبل أن ينبت في الأرض وكل عشب الحقل قبل أن ينبت لأن الرب الإله لم يكن قد أمطر على الأرض ولم يكن انسان ليعمل الأرض . وكان ضباب يطلع من الأرض ويسقي كل وجه الأرض . وجبل الرب الإله الانسان ترابا من الأرض ونفخ في أنفه نسمة حياة فصار الانسان نفسا حية . وغرس الرب الإله جنة في عدن شرقا وجعل هناك الانسان الذي جبله . وأنبت الرب الإله من الأرض كل شجر شهي للنظر وجيد للاكل وشجرة الحياة في وسط الجنة وشجرة معرفة الخير والشر . ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة ومن هناك ينقسم فيصير أربعة رؤوس . اسم الواحد فيشون هو المحيط بكل أرض الحويلة حيث الذهب . وذهب تلك الأرض جيد . هناك المقل والجزع . واسم النهر الثاني جيحون هو المحيط بكل أرض كوش . واسم النهر الثالث حداقل هو الجاري قدام أشور . والنهر الرابع هو الفرات . فأخذ الرب الإله الانسان ووضعه في جنة عدن ليعملها ويحفظها . وأوصى الرب الإله الانسان قائلا من كل شجر الجنة تأكل أكلا . وأما شجرة معرفة الخير والشر فلا تأكل منها لأنك يوم تأكل منها موتا تموت . وقال الرب الإله ليس جيدا أن يكون آدم وحده فأصنع له معينا نظيره . وجبل الرب الإله من الأرض كل وحوش البر وكل طيور السماء فجاء بها إلى آدم ليرى ماذا يدعوها وكل ما دعا به آدم ذات نفس حية فهو اسمها . فدعا آدم بأسماء جميع البهائم وطيور السماء وجميع وحوش البر . وأما لآدم فلم يوجد معين نظيره . فأوقع الرب الإله سباتا على آدم فنام فأخذ واحدة من أضلاعه وملأ مكانها لحما . وبنى الرب الإله الضلع التي أخذها من آدم امرأة وأتى بها إلى آدم . فقال آدم هذه الآن عظم من عظامي ولحم من لحمي هذه تدعى امرأة لأنها من امرأ أخذت . لذلك يترك الرجل أباه وأمه ويلتصق بامرأته ويكونان جسدا واحدا . وكان كلاهما عريانين آدم وامرأته ولم يخجلا .

(١) وقال الله هوذا قد أعطيتكم كل بقل يبزر بزرا على وجه كل الأرض وكل الشجر الذي فيه ثمر شجر يبزر بزرا لكم يكون طعاما . وقال الله لكل وحوش الأرض ولكل طير السماء ولكل دبابات الأرض التي فيها نفس حية كل خضر العشب طعاما . وكان كذلك .

(٢) وكل عشب الحقل قبل أن ينبت في الأرض وكل بقل الحقل قبل أن ينبت لأن الرب الإله لم يكن قد أمطر على الأرض ولم يكن انسان ليعمل الأرض . وكان ضباب يطلع من الأرض ويسقي كل وجه الأرض . وجبل الرب الإله الانسان ترابا من الأرض ونفخ في أنفه نسمة حياة فصار الانسان نفسا حية . وغرس الرب الإله جنة في عدن شرقا وجعل هناك الانسان الذي جبله . وأنبت الرب الإله من الأرض كل شجر شهي للنظر وجيد للاكل وشجرة الحياة في وسط الجنة وشجرة معرفة الخير والشر . ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة ومن هناك ينقسم فيصير أربعة رؤوس . اسم الواحد فيشون هو المحيط بكل أرض الحويلة حيث الذهب . وذهب تلك الأرض جيد . هناك المقل والجزع . واسم النهر الثاني جيحون هو المحيط بكل أرض كوش . واسم النهر الثالث حداقل هو الجاري قدام أشور . والنهر الرابع هو الفرات . فأخذ الرب الإله الانسان ووضعه في جنة عدن ليعملها ويحفظها . وأوصى الرب الإله الانسان قائلا من كل شجر الجنة تأكل أكلا . وأما شجرة معرفة الخير والشر فلا تأكل منها لأنك يوم تأكل منها موتا تموت . وقال الرب الإله ليس جيدا أن يكون آدم وحده فأصنع له معينا نظيره . وجبل الرب الإله من الأرض كل وحوش البر وكل طيور السماء فجاء بها إلى آدم ليرى ماذا يدعوها وكل ما دعا به آدم ذات نفس حية فهو اسمها . فدعا آدم بأسماء جميع البهائم وطيور السماء وجميع وحوش البر . وأما لآدم فلم يوجد معين نظيره . فأوقع الرب الإله سباتا على آدم فنام فأخذ واحدة من أضلاعه وملأ مكانها لحما . وبنى الرب الإله الضلع التي أخذها من آدم امرأة وأتى بها إلى آدم . فقال آدم هذه الآن عظم من عظامي ولحم من لحمي هذه تدعى امرأة لأنها من امرأ أخذت . لذلك يترك الرجل أباه وأمه ويلتصق بامرأته ويكونان جسدا واحدا . وكان كلاهما عريانين آدم وامرأته ولم يخجلا .

(٢) وكل عشب الحقل قبل أن ينبت في الأرض وكل بقل الحقل قبل أن ينبت لأن الرب الإله لم يكن قد أمطر على الأرض ولم يكن انسان ليعمل الأرض . وكان ضباب يطلع من الأرض ويسقي كل وجه الأرض . وجبل الرب الإله الانسان ترابا من الأرض ونفخ في أنفه نسمة حياة فصار الانسان نفسا حية . وغرس الرب الإله جنة في عدن شرقا وجعل هناك الانسان الذي جبله . وأنبت الرب الإله من الأرض كل شجر شهي للنظر وجيد للاكل وشجرة الحياة في وسط الجنة وشجرة معرفة الخير والشر . ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة ومن هناك ينقسم فيصير أربعة رؤوس . اسم الواحد فيشون هو المحيط بكل أرض الحويلة حيث الذهب . وذهب تلك الأرض جيد . هناك المقل والجزع . واسم النهر الثاني جيحون هو المحيط بكل أرض كوش . واسم النهر الثالث حداقل هو الجاري قدام أشور . والنهر الرابع هو الفرات . فأخذ الرب الإله الانسان ووضعه في جنة عدن ليعملها ويحفظها . وأوصى الرب الإله الانسان قائلا من كل شجر الجنة تأكل أكلا . وأما شجرة معرفة الخير والشر فلا تأكل منها لأنك يوم تأكل منها موتا تموت . وقال الرب الإله ليس جيدا أن يكون آدم وحده فأصنع له معينا نظيره . وجبل الرب الإله من الأرض كل وحوش البر وكل طيور السماء فجاء بها إلى آدم ليرى ماذا يدعوها وكل ما دعا به آدم ذات نفس حية فهو اسمها . فدعا آدم بأسماء جميع البهائم وطيور السماء وجميع وحوش البر . وأما لآدم فلم يوجد معين نظيره . فأوقع الرب الإله سباتا على آدم فنام فأخذ واحدة من أضلاعه وملأ مكانها لحما . وبنى الرب الإله الضلع التي أخذها من آدم امرأة وأتى بها إلى آدم . فقال آدم هذه الآن عظم من عظامي ولحم من لحمي هذه تدعى امرأة لأنها من امرأ أخذت . لذلك يترك الرجل أباه وأمه ويلتصق بامرأته ويكونان جسدا واحدا . وكان كلاهما عريانين آدم وامرأته ولم يخجلا .

(١) وقال الله هوذا قد أعطيتكم كل بقل يبزر بزرا على وجه كل الأرض وكل الشجر الذي فيه ثمر شجر يبزر بزرا لكم يكون طعاما . وقال الله لكل وحوش الأرض ولكل طير السماء ولكل دبابات الأرض التي فيها نفس حية كل خضر العشب طعاما . وكان كذلك .

(٢) وكل عشب الحقل قبل أن ينبت في الأرض وكل بقل الحقل قبل أن ينبت لأن الرب الإله لم يكن قد أمطر على الأرض ولم يكن انسان ليعمل الأرض . وكان ضباب يطلع من الأرض ويسقي كل وجه الأرض . وجبل الرب الإله الانسان ترابا من الأرض ونفخ في أنفه نسمة حياة فصار الانسان نفسا حية . وغرس الرب الإله جنة في عدن شرقا وجعل هناك الانسان الذي جبله . وأنبت الرب الإله من الأرض كل شجر شهي للنظر وجيد للاكل وشجرة الحياة في وسط الجنة وشجرة معرفة الخير والشر . ونهر يخرج من عدن ليسقي الجنة ومن هناك ينقسم فيصير أربعة رؤوس . اسم الواحد فيشون هو المحيط بكل أرض الحويلة حيث الذهب . وذهب تلك الأرض جيد . هناك المقل والجزع . واسم النهر الثاني جيحون هو المحيط بكل أرض كوش . واسم النهر الثالث حداقل هو الجاري قدام أشور . والنهر الرابع هو الفرات . فأخذ الرب الإله الانسان ووضعه في جنة عدن ليعملها ويحفظها . وأوصى الرب الإله الانسان قائلا من كل شجر الجنة تأكل أكلا . وأما شجرة معرفة الخير والشر فلا تأكل منها لأنك يوم تأكل منها موتا تموت . وقال الرب الإله ليس جيدا أن يكون آدم وحده فأصنع له معينا نظيره . وجبل الرب الإله من الأرض كل وحوش البر وكل طيور السماء فجاء بها إلى آدم ليرى ماذا يدعوها وكل ما دعا به آدم ذات نفس حية فهو اسمها . فدعا آدم بأسماء جميع البهائم وطيور السماء وجميع وحوش البر . وأما لآدم فلم يوجد معين نظيره . فأوقع الرب الإله سباتا على آدم فنام فأخذ واحدة من أضلاعه وملأ مكانها لحما . وبنى الرب الإله الضلع التي أخذها من آدم امرأة وأتى بها إلى آدم . فقال آدم هذه الآن عظم من عظامي ولحم من لحمي هذه تدعى امرأة لأنها من امرأ أخذت . لذلك يترك الرجل أباه وأمه ويلتصق بامرأته ويكونان جسدا واحدا . وكان كلاهما عريانين آدم وامرأته ولم يخجلا .

ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻔﻘﺮ ﻭﻳﻐﻨﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺬﻝ ﻭﻳﻌﺰ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺨﻔﺾ ﻭﻳﺮﻓﻊ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻌﻄﻲ ﻭﻳﻤﻨﻊ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻀﺮ ﻭﻳﻨﻔﻊ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺠﻤﻊ ﻭﻳﻔﺮﻕ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺮﺿﻲ ﻭﻳﺴﺨﻂ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻜﻢ ﻭﻳﻘﻀﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺒﺪﻱ ﻭﻳﻌﻴﺪ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺒﺪﻱ ﻭﻳﻌﻴﺪ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺤﻜﻢ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ . ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﺴﻠﻄﺎﻥ ﻭﻫﻮ ﻳﻤﻴﺖ ﻭﻳﺤﻴﻲ .
ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺍﻟﻤﻠﻚ ﻭﻫﻮ ﻳﺤﻴﻲ ﻭﻳﻤﻴﺖ

بسم الله الرحمن الرحيم

المقدمة في الكلام على الحروف

وهي ثمانية وعشرون حرفا

الحروف هي التي تتركب منها الكلمات وتنحل اليها . وهي
على ما ذكره بعض المتقدمين ثلاثة أنواع : أحدها ما يخرج
من الصدر ويقال له الحلقي وهو ستة أحرف الهمزة والهاء
والعين والحاء والغين والخاء . والثاني ما يخرج من وسط
اللسان بينه وبين الحنك الأعلى ويقال له الحنكي وهو
اثنا عشر حرفا الجيم والشين والياء (ساكنة) وما قبلها
مكسور والضاد والكاف والقاف . وما بين طرف اللسان
وأصل الثنايا العليا وهو ثلاثة أحرف الدال والتاء والطاء .
وما بين طرف اللسان وبين الثنايا العليا وهو ثلاثة أحرف
الذال والثاء والظاء . وما بين طرف اللسان وبين الثنايا
العليا والسفلى وهو أربعة أحرف الراء والزاي والسين
والصاد . وما بين طرف الشفة السفلى وأطراف الثنايا
العليا وهو حرف واحد الفاء . وما بين الشفتين وهو أربعة
أحرف الواو (ساكنة وما قبلها مضموم) والباء والميم
والياء (ساكنة وما قبلها مفتوح) . وهذه الحروف تنقسم
أقساما باعتبارات مختلفة

ומשנהו . וכיוצא בהן הרבה . ואין לנו אלא מה שכתוב
בתורה . ואין לנו אלא מה שהוא מגיד בכל מקום :
ואין לנו אלא מה שהוא מגיד בכל מקום : ואין
בתורה מוקדם ומאוחר . אלא הכתוב מקדים ומאחר .
ואין לנו אלא מה שכתוב בתורה : ולא עוד אלא
שאין לנו אלא מה שהוא מגיד בכל מקום : ואין
בתורה מוקדם ומאוחר . אלא הכתוב מקדים ומאחר .
ואין לנו אלא מה שכתוב בתורה : ולא עוד אלא
שאין לנו אלא מה שהוא מגיד בכל מקום : ואין
בתורה מוקדם ומאוחר . אלא הכתוב מקדים ומאחר .

בראשית פרשה ב

(לך ושמעתי בחנה בתך)

ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו :
אמר רבי יהושע בן לוי משל לאדם שהיה מהלך
בדרך ואין עמו לא אשה ולא בן ולא בת ולא
בהמה ולא חיה ולא ספר ולא ספרון ולא כלי
תשמיש : ולא עוד אלא שאין לו אפילו מקל
להגן בו מפני לסטים ומפני חיות רעות : ולא
עוד אלא שאין לו אפילו פת לאכול : ולא עוד
אלא שאין לו אפילו בית לדור בו : ולא עוד
אלא שאין לו אפילו מקל להגן בו מפני לסטים
ומפני חיות רעות : ולא עוד אלא שאין לו אפילו
פת לאכול : ולא עוד אלא שאין לו אפילו בית
לדור בו : ולא עוד אלא שאין לו אפילו מקל

(ו) ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו : בראשית רבה פרשה יז : ויאמר ה' אלהים לא טוב היות האדם לבדו . ב . ג . ד . ה . ו . ז . ח . ט . י . יא . יב . יג . יד . טו . טז . יז . יח . יט . כ . כא . כב . כג . כד . כה . כו . כז . כח . כט . ל . לא . לב . לג . לד . לה . לו . לז . לח . לט . מ . מא . מב . מג . מד . מה . מו . מז . מח . מט . נ . נא . נב . נג . נד . נה . נו . נז . נח . נט . ס . סא . סב . סג . סד . סה . סו . סז . סח . סט . ע . עא . עב . עג . עד . עה . עו . עז . עח . עט . פ . פא . פב . פג . פד . פה . פו . פז . פח . פט . צ . צא . צב . צג . צד . צה . צו . צז . צח . צט . ק . קא . קב . קג . קד . קה . קו . קז . קח . קט . ר . רא . רב . רג . רד . רה . רו . רז . רח . רט . ש . שא . שב . שג . שד . שה . שו . שז . שח . שט . ת . תא . תב . תג . תד . תה . תו . תז . תח . תט .

ס"א אבד שיעו *
ויעש ויקרא לשם המקום מסה ומריבה : ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים : ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי : ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה : והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק : וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד והיו ידיו אמונה עד בא השמש : ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב : ויאמר יהוה אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים : ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה נסי : ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר : ויתן יתרו כהן מדין חתן משה את צפורה אשת משה אחר שלוחיה : ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה : ושם האחד אליעזר כי ויאמר אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה : ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלהים : ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה : ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה : ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם יהוה : ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה יהוה לישראל אשר הצילו מיד מצרים : ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים : עתה ידעתי כי גדול יהוה מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם : ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים : ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויעמד העם על משה מן הבקר עד הערב : וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב : ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים : כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו : ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה : נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד מממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך : עתה שמע בקולי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים : והזהרת אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון : ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדול יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך : אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא גם : וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר : ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : וישפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון אל משה כל הדבר הקטן ישפטו הם : וישלח משה את חתנו וילך לו יתרו ארצה מדין : בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני : ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר : ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל : אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי : ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ : ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל : ויבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו יהוה : ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה וישב משה את דברי העם אל יהוה : ויאמר יהוה אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך וגם בך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל יהוה : ויאמר יהוה אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם : והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד יהוה לעיני כל העם על הר סיני : והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת : לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר : ויבד משה מן ההר אל העם ויקדש העם ויכבסו שמלתם : ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה : ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה : ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר : והר סיני עשן כלו על אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד : ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול : וירד יהוה על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר ויעל משה : ויאמר יהוה אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה לראות ונפל ממנו רב : וגם הכהנים הנגשים אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה : ויאמר משה אל יהוה לא יוכל העם לעלות אל הר סיני כי אתה העדת בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו : ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל יהוה פן יפרץ בהם : וירד משה אל העם ויאמר אליהם : וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר : אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים : לא יהיה לך אלהים אחרים על פני : לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ : לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי : ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי : לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא : זכור את יום השבת לקדשו : ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך : ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך : כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך יהוה את יום השבת ויקדשהו : כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך : לא תרצח : לא תנאף : לא תגנב : לא תענה ברעך עד שקר : לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך : וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת ההר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחק : ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות : ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו : ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים : ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם : לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם : מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך : ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה : ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו : ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם : כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם : אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשתו הוא ויצאה אשתו עמו : אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו : ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי : והגיש אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם : ואיש כי ימכר את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים : אם רעה בעיני אדניה אשר לו יעדה ופדה לעם לא ימשל למכרה בבגדו בה : ואם לבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה לה : אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע : ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאת חנם אין כסף : מכה איש ומת מות יומת : ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה : וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות : ומכה אביו ואמו מות יומת : וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת : ומקלל אביו ואמו מות יומת : וכי יריבן אנשים ונגף איש את רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב : אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא : והכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם : אך אם יום או יומים יעמד לא יקם כי כספו הוא : וכי ינצו אנשים והנגפו אשה הרה והיו ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים : ואם אסון יהיה ונתת נפש תחת נפש : עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד רגל תחת רגל : כויה תחת כויה פצע תחת פצע חבורה תחת חבורה : וכי יכה איש את עין עבדו או את עין אמתו ושחתתה לחפשי ישלחנו תחת עינו : ואם שן עבדו או שן אמתו יפיל לחפשי ישלחנו תחת שנו : וכי יגח שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי : ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת : אם כפר יושת עליו וגתן פדון נפשו ככל אשר יושת עליו : או בן יגח או בת יגח כמשפט הזה יעשה לו : אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל : וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו והנפל שמה שור או חמור : בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליו והמת יהיה לו : וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון : או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם ולא יכפרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו : כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה : אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים : אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו : אם המצא תמצא בידו הגנבה משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם : כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם : כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או השדה שלם ישלם המבער את הבערה : כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים : אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו : על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים יהיה לרעהו : כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה : שבעת יהוה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם : ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו : אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם : וכי יגנה איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם : אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו : וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה : אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת : בשדה ובכרם אם יבער איש את שדה או כרמו ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם : כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או השדה שלם ישלם המבער את הבערה : כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים : אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו : על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים יהיה לרעהו : כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה : שבעת יהוה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם : ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו : אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם : וכי יגנה איש מעם רעהו ונשבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם : אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו : וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה : אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת :

(1) אחרי אל אין אלהים אחרים פי' אין לו שום אלהות כלל ואין לו שום מציאות כלל ואין שום אלהות אחר בעולם. אל קנא פי' אל שהוא קנא ומקנא לכבודו שלא יעבדו אחרים עמו (ס"ע מיכאל)

ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרומש על הארץ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃ ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

ויצא יעקב * ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויפגעו מלשון תפלה, כמו ואל יפגע בי (ירמיה ז טז). ומה ענין תפלה לכאן. אלא ללמדך שכל זמן שהיו מלאכי השרת של ארץ ישראל מלוין אותו ולא מלאכי חוץ לארץ, כיון שראו שיצא חוץ לארץ נתעוררו לפגוע בו. ויפגעו בו מלאכי אלהים שהיו מלוין את אברהם. ויראו אותו שנתלוה אליו לבן. ומה ראו לומר לו עד כאן. אלא שראו שנתגלגלו בו שלשה גלגולים שהיו עתידין לצאת מחלציו של יעקב, שנאמר (ישעיה מא ב) מי העיר ממזרח צדק יקראהו לרגלו וגו'. ואומר (ישעיה מו יא) קורא מאפר ואיש עצתי מארץ מרחק. ואומר (ישעיה מה ד) למען יעקב עבדי וישראל בחירי. ואומר (ישעיה מה יג) אני העירתיהו בצדק וכל דרכיו אישר. ואומר (ישעיה מה כה) אם תדוש את הרשעים וגו'. ואומר (ישעיה מא טו) הנה שמתיך למורג חרוץ פיפיות וגו'. ואומר (ישעיה מא טז) תזרם ורוח תשאם וסערה תפיצם. ואומר (ישעיה מא יד) אל תיראי תולעת יעקב

الصلاة الكاملة

الصلاة الكاملة التي علمها عيسى المسيح

(في السنة الثانية . الليتورجيا)

لما كان الرب يصلي في أحد الأماكن : ولما فرغ قال له أحد تلاميذه : يا سيدنا علمنا كيف نصلي . فأجاب وقال لهم : متى صليتم فقولوا هكذا . يا أبانا الذي في السموات ليتقدس اسمك . ليأت ملكوتك . لتكن مشيئتك كما في السماء كذلك على الأرض . خبزنا الذي للغد أعطنا اليوم . واغفر لنا ذنوبنا كما نغفر نحن أيضاً لمن أذنب إلينا . ولا تدخلنا في تجربة لكن نجنا من الشرير . لأن لك الملك والقوة والمجد إلى الأبد . آمين .

ثم قال لهم : إن لصاحب بيت كان له ثلاثة أصدقاء فجاء إليه واحد منهم في نصف الليل وقال له : يا صاحبي أقرضني ثلاثة أرغفة لأن صديقاً لي قد نزل بي من سفره ولم يكن عندي ما أقدم له . فأجابه ذاك من داخل البيت وقال له : لا تزعجني الآن فإن الباب مغلق وأولادي معي في الفراش ولا أستطيع أن أقوم وأعطيك . أقول لكم وإن لم يقم ويعطه لكونه صديقه فلأجل وقاحته يقوم ويعطيه كل ما يحتاج إليه . وأنا أقول لكم اسألوا تعطوا . اطلبوا تجدوا . اقرعوا يفتح لكم . لأن كل من يسأل يأخذ ومن يطلب يجد ومن يقرع يفتح له . أي أب منكم إذا سأله ابنه خبزاً يعطيه حجراً ؟ أو إذا سأله سمكة يعطيه حية بدل السمكة ؟ أو إذا سأله بيضة يعطيه عقرباً ؟ فإن كنتم أيها الأشرار تعرفون أن تعطوا أولادكم عطايا جيدة فكم بالحري أبوكم الذي في السماء يعطي الروح القدس للذين يسألونه .

ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם: (1) ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת: על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד: ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו:

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן: ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל: ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון: ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון: כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע: ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל: ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות:

(1) ואת לו לאשה כי מאיש לקחה זאת. ואין לשון אשה אלא לאשת איש בלשון הקדש.

* וְהָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ שְׁנֵיהֶם עֲרוּמִּים וְלֹא יִתְבּוֹשָׁשׁוּ׃ וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־תְּמֻתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־מוֹת תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם כֵּאלֹהִים יֹדְעֵי טוֹב וָרָע׃ וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמַאֲכָל וְכִי תַאֲוָה־הוּא לָעֵינַיִם וְנֶחְמָד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל וַתִּקַּח מִפִּרְיוֹ וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם־לְאִישָׁהּ עִמָּהּ וַיֹּאכַל׃ וַתִּפָּקַחְנָה עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וַיֵּדְעוּ כִּי עֵירֻמִּם הֵם וַיִּתְפְּרוּ עֲלֵה תְאֵנָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגֹרֹת׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים מִתְהַלֵּךְ בַּגָּן לְרוּחַ הַיּוֹם וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים בְּתוֹךְ עֵץ הַגָּן׃ וַיִּקְרָא יְהוָה אֱלֹהִים אֶל־הָאָדָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַיֶּכָּה׃ וַיֹּאמֶר אֶת־קֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בַגָּן וָאִירָא כִּי עֵירֹם אָנֹכִי וָאֵחָבֵא׃ וַיֹּאמֶר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי עֵירֹם אָתָּה הֲמִן־הָעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבִלְתִּי אֲכָל־מִמֶּנּוּ אָכָלְתָּ׃ וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתְנָה־לִּי מִן־הָעֵץ וָאֹכֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לָאִשָּׁה מַה־זֹּאת עָשִׂית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַנָּחָשׁ הִשִּׁיאַנִי וָאֹכֵל׃

(1) שכ אף בפרש"ד ובמה שכתב בו שכ אפס מפני שמשמע בלשון

ישמעאל שהוא לשון הפסק והוא בלשון ארמי. שכ אינו ארמי ה. שכ אינו ארמי

ו. שכ אינו ארמי ז. שכ אינו ארמי ח. שכ אינו ארמי ט. שכ אינו ארמי

י. שכ אינו ארמי יא. שכ אינו ארמי יב. שכ אינו ארמי יג. שכ אינו ארמי

وَتَرْكِهِمْ صَبْرَ (٤) *
فَصَبْرُ سَاعَةٍ لَا بُدَّ مِنْهُ : لِمَا لَهُ مِنَ الْعَاقِبَةِ
وَمَعْرِفَةِ الْحَقِّ . وَلَا يَنْفَعُ الْجَزَعُ وَلَا
يَرُدُّ شَيْئًا قَدْ وَقَعَ . وَمَا أَحْسَنَ قَوْلَ
الْقَائِلِ . إِنَّ أَمْرَ الْقَضَاءِ لَا يُرَدُّ . وَلَا
يَنْفَعُ الْجَزَعُ مِنْهُ وَلَا الْكَمَدُ . وَمَا
أَحْسَنَ قَوْلَ الْآخَرِ (١) لَا تَجْزَعَنَّ أَمَامَ
الْحَادِثِ الْفَادِحِ . إِنَّ الْجَزُوعَ لَهُ
أَمْرٌ لَا يَرُدُّ أَمَامَ الْحَادِثِ الْفَادِحِ . وَإِنَّ
الْمَنُونَ : لَا تَرُدُّ بِالْحِيَلِ . وَإِنَّ الْجَزَعَ
لَا يَنْفَعُ الْمَرْءَ إِنْ نَزَلَتْ
بِهِ الْمَنُونُ وَلَا الْكَمَدُ . وَكَمْ رَأَيْنَا
مِنْ مُصَابٍ بِمَيِّتٍ وَمَفْقُودٍ . وَكَمْ
رَأَيْنَا مِنْ مُتَفَجِّعٍ عَلَى مَيِّتٍ : إِذَا
رَأَيْتَ مَنْ يَجْزَعُ مِنْ مُصِيبَةٍ نَزَلَتْ
بِهِ . فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا يَرُدُّ عَنْهُ مَا
وَقَعَ . وَلَا يَنْفَعُهُ الْجَزَعُ وَلَا

---

(١) هُوَ ابْنُ بَرَّاقَةَ مِنْ شُعَرَاءِ الْحَمَاسَةِ وَمِنْ قَوْلِهِ فِيهَا
تَسْلُ . يَرْثِي وَلَدَهُ . وَالْمَنُونُ . الْمَوْتُ . وَالْكَمَدُ . الْحُزْنُ . وَالْمُتَفَجِّعُ . الْمُتَوَجِّعُ
وَالْمُتَلَهِّفُ . وَالْمُتَأَسِّفُ . وَالْمُتَحَسِّرُ . وَالْمُتَحَزِّنُ . وَالْمُتَحَزِّي . وَالْمُتَحَزِّنُ
وَالْمُتَحَزِّي . شَلَّالٌ .

(٤) هَذَا الصَّبْرُ الْمَطْلُوبُ هُنَا هُوَ الصَّبْرُ الْمُتَعَلِّقُ بِالْأَمْرِ
الْمَحْمُودِ وَالْمَنْهِيِّ عَنْهُ . وَهُوَ الصَّبْرُ عَلَى مَا لَا يَجُوزُ
الصَّبْرُ عَلَيْهِ . وَهُوَ الْمَذْمُومُ . وَالصَّبْرُ الْمَحْمُودُ هُوَ
الصَّبْرُ عَلَى الطَّاعَةِ . وَعَنِ الْمَعْصِيَةِ . وَعَلَى الْمَصَائِبِ
وَالنَّوَائِبِ . وَالصَّبْرُ الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ عَلَى الْمَعْصِيَةِ
وَعَلَى تَرْكِ الطَّاعَةِ . وَعَلَى الْمَصَائِبِ وَالنَّوَائِبِ . وَالصَّبْرُ
الْمَحْمُودُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ
وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي لَا يَكُونُ
مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَحْمُودُ هُوَ
الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ
الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي لَا يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ
وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَحْمُودُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ
الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ
الَّذِي لَا يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ
الْمَحْمُودُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ
وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي لَا يَكُونُ
مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَحْمُودُ هُوَ
الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ
الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي لَا يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ
وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَحْمُودُ هُوَ الصَّبْرُ الَّذِي يَكُونُ مَعَهُ
الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ . وَالصَّبْرُ الْمَذْمُومُ هُوَ الصَّبْرُ
الَّذِي لَا يَكُونُ مَعَهُ الرِّضَا بِالْقَضَاءِ وَالْقَدَرِ .

٤٥٥٥٢ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨

٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨

(١) (٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨)

٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨ ٢٤٦٦٨

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות . אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים . וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה . ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה . ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה . ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר . ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע . ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב . וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת . ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל . ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות . ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו . ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו . ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה . ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם . ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת . על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד . והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

ואמר רב יהודה אמר שמואל כל הנותן מעות לחבירו
בשוק לא יאמר לו הרי מנה (1) לי בידך אלא אם כן
אמר לו בשעת מתן מעות. ורבי יוחנן אמר אפילו
לאחר שנים. ורבי אבהו אמר אפילו לאחר שלשה
חדשים. ורבי אבהו הוה ליה מנה בידיה דרבי
יוחנן. אתא אמר ליה לאו אמרת לי בשעת מתן
מעות. אמר ליה לא סבירא לי דאמרי אינשי
בשעת מתן מעות כבשעת מתן מעות דמי. ורבי
יוחנן אמר לא אמרו אלא בשעת מתן מעות
ממש: ורבי אבהו אמר כל שאין לו לפרוע
מיד לא יאמר לו הרי מנה לי בידך: ורבי
יוחנן אמר אפילו יש לו לפרוע מיד לא יאמר
לו הרי מנה לי בידך. ורבי אבהו הוה ליה מנה
בידיה דרבי יוחנן. אתא אמר ליה לאו אמרת
לי יש לו לפרוע מיד לא יאמר לו הרי מנה לי
בידך. אמר ליה לא סבירא לי דאמרי אינשי
יש לו לפרוע מיד כאין לו לפרוע מיד דמי:
ורבי יוחנן אמר לא אמרו אלא יש לו לפרוע
מיד ממש: ורבי אבהו אמר כל שאין לו לפרוע
מיד לא יאמר לו הרי מנה לי בידך.

ואמרתי בזה כי אלה : ו ראובן
ושמעון ולוי ויהודה : יששכר וזבולן
בנימין בלהה וזלפה : ו אשר ויוסף
ודן ונפתלי : ו ראובן בכורי אתה
כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר
עז . פחז כמים אל תותר כי עלית
משכבי אביך אז חללת יצועי עלה :
ו שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם :
בסדם נפשי אל תבא בקהלם אל
תחד כבדי כי באפם הרגו איש
וברצונם עקרו שור ארור אפם כי
עז וחמתם כי קשתה אחלקם ביעקב
ואפיצם בישראל : ו יהודה אתה
יודוך אחיך ידך בערף אויביך
ישתחוו לך בני אביך : גור אריה
יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ
כאריה וכלביא מי יקימנו : לא יסור
שבט מיהודה ומחקק מבין רגליו עד
כי יבא שילה ולו יקהת עמים :
אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו
כבס ביין לבשו ודם ענבים סותה :
חכלילי עינים מיין ולבן שנים מחלב :
ו זבולן לחוף ימים ישכון והוא לחוף
אניות ויפתו על צידון : ו יששכר
חמר גרם רבץ בין המשפתים :
וירא מנוחה כי טוב ואת הארץ כי
נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס
עבד : ו דן ידין עמו כאחד שבטי
ישראל : יהי דן נחש עלי דרך
שפיפן עלי ארח הנשך עקבי סוס
ויפל רכבו אחור : לישועתך קויתי
יהוה : ו גד גדוד יגודנו והוא יגד
עקב : מאשר שמנה לחמו והוא יתן
מעדני מלך : נפתלי אילה שלחה
הנתן אמרי שפר : ו יוסף בן פרת
בן פרת עלי עין בנות צעדה עליו
וימררהו ורבו וישטמהו בעלי חצים :
ותשב באיתן קשתו ויפזו זרועי
ידיו מידי אביר יעקב משם רעה
אבן ישראל : מאל אביך ויעזרך
ואת שדי ויברכך ברכות שמים
מעל ברכות תהום רבצת תחת
ברכות שדים ורחם : ברכות אביך
גברו על ברכות הורי עד תאות
גבעת עולם תהיינה לראש יוסף
ולקדקד נזיר אחיו : ו בנימין זאב
יטרף בבקר יאכל עד ולערב יחלק
שלל : כל אלה שבטי ישראל שנים
עשר ואת זאת אשר דבר להם
אביהם ויברך אותם איש אשר
כברכתו ברך אותם : ויצו אותם
ויאמר אלהם אני נאסף אל עמי
קברו אותי אל אבותי אל המערה
אשר בשדה עפרון החתי : אל
המערה אשר בשדה המכפלה אשר
על פני ממרא בארץ כנען אשר
קנה אברהם את השדה מאת עפרון
החתי לאחזת קבר : שמה קברו
את אברהם ואת שרה אשתו שמה
קברו את יצחק ואת רבקה אשתו
ושמה קברתי את לאה : מקנה
השדה ומהמערה אשר בו מאת בני
חת : ויכל יעקב מצות את בניו
ויאסף רגליו אל המטה וינוע ויאסף
אל עמיו : ויקם יוסף על פני אביו
ויבך עליו ויישק לו : ויצו יוסף את
עבדיו את הרופאים לחנט את אביו
ויחנטו הרופאים את ישראל : וימלאו
לו ארבעים יום כי כן ימלאו ימי
החנטים ויבכו אתו מצרים שבעים
יום : ויעברו ימי בכיתו וידבר יוסף
אל בית פרעה לאמר אם נא מצאתי
חן בעיניכם דברו נא באזני פרעה
לאמר : אבי השביעני לאמר הנה
אנכי מת בקברי אשר כריתי לי
בארץ כנען שמה תקברני ועתה
אעלה נא ואקברה את אבי ואשובה :
ויאמר פרעה עלה וקבר את אביך
כאשר השביעך : ויעל יוסף לקבר
את אביו ויעלו אתו כל עבדי פרעה
זקני ביתו וכל זקני ארץ מצרים :
וכל בית יוסף ואחיו ובית אביו רק
טפם וצאנם ובקרם עזבו בארץ
גשן : ויעל עמו גם רכב גם פרשים
ויהי המחנה כבד מאד : ויבאו עד
גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו
שם מספד גדול וכבד מאד ויעש
לאביו אבל שבעת ימים : וירא יושב
הארץ הכנעני את האבל בגרן האטד
ויאמרו אבל כבד זה למצרים על כן
קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר
הירדן : ויעשו בניו לו כן כאשר
צום אתם : וישאו אתו בניו ארצה
כנען ויקברו אתו במערת שדה
המכפלה אשר קנה אברהם את
השדה לאחזת קבר מאת עפרון
החתי על פני ממרא : וישב יוסף
מצרימה הוא ואחיו וכל העלים אתו
לקבר את אביו אחרי קברו את אביו :
וירא יוסף כי מת אביהם ויאמרו לו
אולי ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו
את כל הרעה אשר גמלנו אתו :
ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה
לפני מותו לאמר : כה תאמרון
ליוסף אנא שא נא פשע אחיך
וחטאתם כי רעה גמלוך ועתה שא
נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך
יוסף בדברם אליו : וילכו גם אחיו
ויפלו לפניו ויאמרו הנה לך לעבדים :
ויאמר אלהם יוסף אל תיראו כי
התחת אלהים אני : ואתם חשבתם
עלי רעה אלהים חשבה לטובה
למען עשה כיום הזה להחיות עם
רב : ועתה אל תיראו אנכי אכלכל
אתכם ואת טפכם וינחם וידבר על
לבם : וישב יוסף במצרים הוא
ובית אביו ויחי יוסף מאה ועשר
שנים : וירא יוסף לאפרים בני
שלשים גם בני מכיר בן מנשה
ילדו על ברכי יוסף : ויאמר יוסף
אל אחיו אנכי מת ואלהים פקד
יפקד אתכם והעלה אתכם מן הארץ
הזאת אל הארץ אשר נשבע לאברהם
ליצחק וליעקב : וישבע יוסף את
בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים
אתכם והעלתם את עצמתי מזה :
וימת יוסף בן מאה ועשר שנים
ויחנטו אתו ויישם בארון במצרים :

لصلوة فجر أعني ركعتين (١) صلاهما النبي ﷺ بعد طلوع الفجر * حدثنا

(١) قوله ركعتين قبل صلوة الصبح : اعلم أن الصلوة قبل الفجر ركعتان بالاتفاق ، وفي الزائد عليهما خلاف ، فعند الشافعية يستحب أربع ركعات ، وعند الحنفية يستحب ركعتان ، وعند المالكية يستحب ست ركعات ، وعند الحنابلة يستحب ثمان ركعات ، وعند الظاهرية يستحب اثنتا عشرة ركعة ، وعند الشيعة يستحب ثلاث عشرة ركعة ، وعند الزيدية يستحب ست عشرة ركعة ، وعند الإباضية يستحب عشرون ركعة ، وعند الجعفرية يستحب أربعون ركعة ، وعند الإسماعيلية يستحب ستون ركعة ، وعند الدروز يستحب مائة ركعة ، وعند البهائية يستحب مائتان ركعة ، وعند القاديانية يستحب ثلاثمائة ركعة ، وعند البابية يستحب خمسمائة ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب عشرة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنا عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب عشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب سبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب تسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب مائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب مائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب سبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب تسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وستة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وستة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وستة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وستة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وستة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وستة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب سبعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وسبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وسبعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وسبعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وسبعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثمانية آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثمانية آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثمانية آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب تسعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وتسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وتسعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وتسعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وتسعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب عشرة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنا عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية عشر ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة عشر ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب عشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وعشرون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وعشرون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وخمسون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وخمسون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وستون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وستون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب سبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وسبعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وسبعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثمانون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثمانون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب تسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وتسعون ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وتسعون ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب مائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية ومائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة ومائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب مائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية ومائتان ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة ومائتان ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وخمسمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وستمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وستمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب سبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وسبعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثمانمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب تسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وتسعمائة ألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وألف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وألف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وألفان ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وألفان ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وثلاثة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمسة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ستة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب سبعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب ثمانية وأربعة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب تسعة وأربعة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب خمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب أحد وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب اثنان وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب ثلاثة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الشبيبية يستحب أربعة وخمسة آلاف ركعة ، وعند الأحمدية يستحب خمس

ప్రార్థన విధి

తండ్రి ప్రార్థన

పరలోకమందున్న మా తండ్రీ

ఓ పరలోకమందున్న మా తండ్రీ, నీ నామము పవిత్రపరచబడును గాక. నీ రాజ్యము వచ్చును గాక. నీ చిత్తము పరలోకమందు నెరవేరుచున్నట్లు భూమిమీద కూడ నెరవేరును గాక. మా దినమునకు కావలసిన ఆహారమును ఈ దినమే మాకు దయచేయుము. మా అపరాధములను మేము కూడ మా అపరాధులను క్షమించుచున్నట్లు నీవును మా అపరాధములను క్షమించుము. మమ్మును శోధనలోనికి తేక మమ్మును కీడునుండి తప్పించుము. రాజ్యమును, బలమును, మహిమయును నిత్యము నీవే కలవు. ఆమేన్.

ప్రార్థన ఎట్లు చేయవలెను

ప్రార్థన చేయునప్పుడు మీరు ఎక్కడ నిలుచుకొనియున్నను, ఎక్కడ కూర్చుండియున్నను, ఎక్కడ పండుకొనియున్నను, ఎక్కడ పనిచేయుచున్నను, ఎక్కడ ప్రయాణము చేయుచున్నను, ఎక్కడ ఉన్నను, ఎక్కడ లేకున్నను, ఎప్పుడు ఉన్నను, ఎప్పుడు లేకున్నను, ఎవరు ఉన్నను, ఎవరు లేకున్నను, ఎట్లు ఉన్నను, ఎట్లు లేకున్నను, ఎవరితో ఉన్నను, ఎవరితో లేకున్నను, ఎవరి ఎదుట ఉన్నను, ఎవరి ఎదుట లేకున్నను, ఎవరి వెనుక ఉన్నను, ఎవరి వెనుక లేకున్నను, ఎవరి ప్రక్కన ఉన్నను, ఎవరి ప్రక్కన లేకున్నను, ఎవరి లోపల ఉన్నను, ఎవరి లోపల లేకున్నను, ఎవరి పైన ఉన్నను, ఎవరి పైన లేకున్నను, ఎవరి క్రింద ఉన్నను, ఎవరి క్రింద లేకున్నను, ఎవరి ముందు ఉన్నను, ఎవరి ముందు

ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל הנפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב: ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי: ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן: ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב: ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ: ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם: ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ: ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן: וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי: ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות: אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים: וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה: ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה: ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה: ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר: ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע: ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים: שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב: וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם: ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש: ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת: ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה: ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל: ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות: ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו: ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו: ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו: ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה: ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם: ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת: על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד: ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו:

وَهُوَ يَدُورُ فِي الْمَدِينَةِ كُلِّهَا وَيَقُولُ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُ
لَهُ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ .
وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ
لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ :
مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ
يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ
أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ
هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟
فَيَقُولُونَ : لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ
: لَا نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ أَيْنَ هُوَ ؟ فَيَقُولُونَ : لَا
نَعْرِفُ . وَيَقُولُ لَهُمْ : مَنْ يَعْرِفُ

משנה ה׳ הרואה

ברכות הראיה

הָרוֹאֶה חַמָּה בִּתְקוּפָתָהּ, וּמַזָּלוֹת בִּמְהַלָּכָן, וְהַבְּרָקִים, וְהָרְעָמִים, וְהָרוּחוֹת, אוֹמֵר: בָּרוּךְ עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית. הָרוֹאֶה הָרִים גְּבוֹהִים, וְגִבְעוֹת נִשָּׂאוֹת, וְיַמִּים גְּדוֹלִים, וְנְהָרוֹת מְמֻלָּאִים, אוֹמֵר: בָּרוּךְ עוֹשֵׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית.

הָרוֹאֶה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל (א) בִּזְמַנּוֹ, וְאֶת הַגְּשָׁמִים בִּשְׁעָתָן, וְהַמְבָרֵךְ עַל הַמַּזִּיקִין, וְעַל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לַמָּקוֹם בְּמָקוֹם הַסַּכָּנָה, אוֹמֵר: בָּרוּךְ עוֹשֶׂה נִסִּים לַמָּקוֹם. הָרוֹאֶה אֶת הַיָּם הַגָּדוֹל בִּזְמַנּוֹ, וְאֶת הַגְּשָׁמִים בִּשְׁעָתָן, וְהַמְבָרֵךְ עַל הַמַּזִּיקִין, וְעַל הַנִּסִּים שֶׁנַּעֲשׂוּ לַמָּקוֹם בְּמָקוֹם הַסַּכָּנָה, אוֹמֵר: בָּרוּךְ עוֹשֶׂה נִסִּים לַמָּקוֹם.

(א) יום הראי׳ הנה הוא ביום ד׳ בשבוע ובשעה ד׳ בבוקר. ויש מי שאומר שהוא ביום ג׳ בשבוע ובשעה ג׳ בבוקר. ועיין בשו״ת חתם סופר חלק יו״ד סי׳ ר״ל. ובשו״ת שבות יעקב חלק ב׳ סי׳ ל״ג. ובשו״ת מהרש״ם חלק ב׳ סי׳ ק״ל. ובשו״ת מנחת יצחק חלק ב׳ סי׳ ס״ג. ובשו״ת שבט הלוי חלק ב׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת אגרות משה חלק ד׳ סי׳ ל״ג. ובשו״ת ציץ אליעזר חלק ח׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת יביע אומר חלק ב׳ סי׳ ל״ג. ובשו״ת ישכיל עבדי חלק ב׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת מנחת אשר חלק ב׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת ציץ אליעזר חלק ח׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת יביע אומר חלק ב׳ סי׳ ל״ג. ובשו״ת ישכיל עבדי חלק ב׳ סי׳ ל״ב. ובשו״ת מנחת אשר חלק ב׳ סי׳ ל״ב.

ڤڤڤ ڤ : ڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤڤڤ . ڤڤڤڤڤڤڤ ڤڤ ڤڤڤڤ : ڤ ڤڤڤڤ
ڤڤڤڤ ڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ
ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ ڤڤڤڤڤ

ויהי ערב ויהי בקר יום ד׃ ס ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין
היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃ והיו למאורת ברקיע
השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃ ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור
הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃ ויתן אתם
אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור
ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום ד׃ ס ויאמר אלהים
ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃ ויברא
אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם
ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום ה׃ ס
ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃
ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו
וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים
ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ ויברא אלהים את
האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים
ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף
השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב
זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה
לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה
את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד
ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃ ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים

ויאמר אברהם אל אלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקימתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד והתתיו לגוי גדול׃ ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃ ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל יליד ביתו ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן תשעים ושנה בהמלו בשר ערלתו׃ וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃ וכל אנשי ביתו יליד בית וכסף מאת נכר נמלו אתו׃ ויראה אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום׃ וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה׃ ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך׃ יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ׃ ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת׃ וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות׃ ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו׃ ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו׃ ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל׃ ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו׃ ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל היות לשרה ארח כנשים׃ ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן׃ ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃ היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן׃ ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקת׃ ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם׃ ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃ ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ׃ כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃ ויהוה אמר זעקת סדם ועמרה כי רבה והטאתם כי כבדה מאד׃ ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה׃ ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃ ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃ אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃ חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט׃ ויאמר יהוה אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם׃ ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר׃ אולי יחסרון חמשה לחמשים הצדיק הכל תשחית בחמשה ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה׃ ויסף עוד דבר אליו ואולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים׃ ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא אעשה אם אמצא שם שלשים׃ ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים׃ ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה׃ ויהוה הלך כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקמו׃

* وكان يحدث الناس بمقامة ذكرها . وكنت أحفظ
كل ما يحدث به . وأنا يومئذ غلام حدث السن .
ليس لي كبير علم بالأدب . ولا بصر بالنحو .
ولا معرفة بالغريب . ولا علم بالشعر . ولا
رواية للأخبار . ولا دراية بالأيام والسير .
ولا بصر بالعربية . ولا بالفارسية . ولا بالرومية .
ولا بالحبشية . ولا بالسريانية . ولا بالعبرانية .
ولا بالكتابة . ولا بالحساب . ولا بالعروض .
ولا بالقوافي . ولا بالمنطق . ولا بالفلسفة .
ولا بالهندسة . ولا بالنجوم . ولا بالطبيعيات .
ولا بالإلهيات . ولا بالموسيقى . ولا بالطب .
ولا بالفقه . ولا بالكلام . ولا بالمعاني .
ولا بالبيان . ولا بالتلهي . ولا بالتعبد .
ولا بالزهد . ولا بالورع . ولا بالتقشف .
ولا بالتصوف . ولا بالتأله . ولا بالتحري .
ولا بالتحرج . ولا بالتأثم . ولا بالتنسك .
ولا بالتعفف . ولا بالتقوى . ولا بالتحنث .
ولا بالتهجد . ولا بالتخشع . ولا بالتضرع .
ولا بالتذلل . ولا بالتمسكن . ولا بالتواضع .
ولا بالتخضع . ولا بالتخشع . ولا بالتضرع .
ولا بالتذلل . ولا بالتمسكن . ولا بالتواضع .

المقامة الرومية

في فضل الرومية على سائر اللغات

ﻭﺍﻟﺴﻼﻡ ﻋﻠﻰ ﻣﻦ ﺍﺗﺒﻊ ﺍﻟﻬﺪﻯ . ﻭﺍﻟﺤﻤﺪ ﷲ ﺍﻟﺬﻯ ﻫﺪﺍﻧﺎ ﻟﻬﺬﺍ ﻭﻣﺎ ﻛﻨﺎ ﻟﻨﻬﺘﺪﻯ ﻟﻮﻻ ﺃﻥ ﻫﺪﺍﻧﺎ ﷲ ﻟﻘﺪ ﺟﺎﺀﺕ ﺭﺳﻞ ﺭﺑﻨﺎ ﺑﺎﻟﺤﻖ . ﻭﻗﺪ ﺍﺳﺘﺸﻬﺪ ﺍﻟﻤﺆﻟﻒ ﻋﻠﻰ ﻣﺎ ﻗﺎﻟﻪ ﺑﺠﻤﻴﻊ ﻣﺎ ﺫﻛﺮﻩ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺴﺎﺋﻞ ﺍﻟﻤﺘﻘﺪﻣﺔ ﻭﺍﻟﻤﺘﺄﺧﺮﺓ ﻭﺍﻟﻤﺘﻮﺳﻄﺔ ﻭﺍﻟﻤﺠﻤﻠﺔ ﻭﺍﻟﻤﻔﺼﻠﺔ ﻭﺍﻟﻤﺸﻜﻠﺔ ﻭﺍﻟﻤﺤﻜﻤﺔ ﻭﺍﻟﻤﺘﺸﺎﺑﻬﺔ ﻭﺍﻟﻨﺎﺳﺦ ﻭﺍﻟﻤﻨﺴﻮﺥ ﻭﺍﻟﻌﺎﻡ ﻭﺍﻟﺨﺎﺹ ﻭﺍﻟﻤﻄﻠﻖ ﻭﺍﻟﻤﻘﻴﺪ ﻭﺍﻟﻤﺠﻤﻞ ﻭﺍﻟﻤﺒﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﻨﻄﻮﻕ ﻭﺍﻟﻤﻔﻬﻮﻡ ﻭﺍﻟﻤﻌﻘﻮﻝ ﻭﺍﻟﻤﺴﻤﻮﻉ ﻭﺍﻟﻤﺮﺋﻰ ﻭﺍﻟﻤﺸﺎﻫﺪ ﻭﺍﻟﻤﻐﻴﺐ ﻭﺍﻟﻤﻌﺪﻭﻡ ﻭﺍﻟﻤﻮﺟﻮﺩ ﻭﺍﻟﻤﻤﻜﻦ ﻭﺍﻟﻮﺍﺟﺐ ﻭﺍﻟﻤﺤﺎﻝ ﻭﺍﻟﻤﺘﻨﺎﻫﻰ ﻭﺍﻟﻤﺘﻨﺎﻫﻰ ﻭﺍﻟﻤﺘﻨﺎﻫﻰ

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה * ויברך אלהים את יום השביעי. ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. ואלה תולדות השמים והארץ בהבראם. ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ. וכל עשב השדה טרם יצמח. כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ. ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ. והשקה את כל פני האדמה. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה. ויפח באפיו נשמת חיים. ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם. וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה. וטוב למאכל. ועץ החיים בתוך הגן. ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן. ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים * שם האחד פישון. הוא הסבב את כל ארץ החוילה. אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב. שם הבדלח ואבן השהם. ושם הנהר השני גיחון. הוא הסבב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל. הוא הולך קדמת אשור. והנהר הרביעי הוא פרת. ויקח יהוה אלהים את האדם. וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר. מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע. לא תאכל ממנו. כי ביום אכלך ממנו. מות תמות * ויאמר יהוה אלהים. לא טוב היות האדם לבדו. אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה. ואת כל עוף השמים. ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו. וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה. הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה. ולעוף השמים. ולכל חית השדה. ולאדם. לא מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם. וישן. ויקח אחת מצלעתיו. ויסגר בשר תחתנה. ויבן יהוה אלהים את הצלע. אשר לקח מן האדם. לאשה. ויבאה אל האדם. ויאמר האדם. זאת הפעם. עצם מעצמי. ובשר מבשרי. לזאת יקרא אשה. כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו. ודבק באשתו. והיו לבשר אחד * והיו שניהם ערומים. האדם ואשתו. ולא יתבששו.

١٤٢ سورة ص مكية

وهي ثمان وثمانون آية وفيها ركوعان . بسم الله الرحمن الرحيم

ص (١) والقرآن ذي الذكر . بل الذين كفروا في عزة وشقاق . كم أهلكنا من قبلهم من قرن فنادوا ولات حين مناص . وعجبوا أن جاءهم منذر منهم وقال الكافرون هذا ساحر كذاب . أجعل الآلهة إلها واحدا إن هذا لشيء عجاب . وانطلق الملأ منهم أن امشوا واصبروا على آلهتكم إن هذا لشيء يراد . ما سمعنا بهذا في الملة الآخرة إن هذا إلا اختلاق . أأنزل عليه الذكر من بيننا بل هم في شك من ذكري . بل لما يذوقوا عذاب . أم عندهم خزائن رحمة ربك العزيز الوهاب . أم لهم ملك السموات والأرض وما بينهما فليرتقوا في الأسباب . جند ما هنالك مهزوم من الأحزاب . كذبت قبلهم قوم نوح وعاد وفرعون ذو الأوتاد . وثمود وقوم لوط وأصحاب الأيكة أولئك الأحزاب . إن كل إلا كذب الرسل فحق عقاب . وما ينظر هؤلاء إلا صيحة واحدة ما لها من فواق . وقالوا ربنا عجل لنا قطنا قبل يوم الحساب . اصبر على ما يقولون واذكر عبدنا داود ذا الأيد إنه أواب . إنا سخرنا الجبال معه يسبحن بالعشي والإشراق . والطير محشورة كل له أواب . وشددنا ملكه وآتيناه الحكمة وفصل الخطاب . وهل أتاك نبأ الخصم إذ تسوروا المحراب . إذ دخلوا على داود ففزع منهم قالوا لا تخف خصمان بغى بعضنا على بعض فاحكم بيننا بالحق ولا تشطط واهدنا إلى سواء الصراط . إن هذا أخي له تسع وتسعون نعجة ولي نعجة واحدة فقال أكفلنيها وعزني في الخطاب . قال لقد ظلمك بسؤال نعجتك إلى نعاجه وإن كثيرا من الخلطاء ليبغي بعضهم على بعض إلا الذين آمنوا وعملوا الصالحات وقليل ما هم وظن داود أنما فتناه فاستغفر ربه وخر راكعا وأناب . فغفرنا له ذلك وإن له عندنا لزلفى وحسن مآب . يا داود إنا جعلناك خليفة في الأرض فاحكم بين الناس بالحق ولا تتبع الهوى فيضلك عن سبيل الله إن الذين يضلون عن سبيل الله لهم عذاب شديد بما نسوا يوم الحساب . وما خلقنا السماء والأرض وما بينهما باطلا ذلك ظن الذين كفروا فويل للذين كفروا من النار . أم نجعل الذين آمنوا وعملوا الصالحات كالمفسدين في الأرض أم نجعل المتقين كالفجار . كتاب أنزلناه إليك مبارك ليدبروا آياته وليتذكر أولوا الألباب . ووهبنا لداود سليمان نعم العبد إنه أواب . إذ عرض عليه بالعشي الصافنات الجياد . فقال إني أحببت حب الخير عن ذكر ربي حتى توارت بالحجاب . ردوها علي فطفق مسحا بالسوق والأعناق . ولقد فتنا سليمان وألقينا على كرسيه جسدا ثم أناب . قال رب اغفر لي وهب لي ملكا لا ينبغي لأحد من بعدي إنك أنت الوهاب . فسخرنا له الريح تجري بأمره رخاء حيث أصاب . والشياطين كل بناء وغواص . وآخرين مقرنين في الأصفاد . هذا عطاؤنا فامنن أو أمسك بغير حساب . وإن له عندنا لزلفى وحسن مآب . واذكر عبدنا أيوب إذ نادى ربه أني مسني الشيطان بنصب وعذاب . اركض برجلك هذا مغتسل بارد وشراب . ووهبنا له أهله ومثلهم معهم رحمة منا وذكرى لأولي الألباب . وخذ بيدك ضغثا فاضرب به ولا تحنث إنا وجدناه صابرا نعم العبد إنه أواب . واذكر عبادنا إبراهيم وإسحاق ويعقوب أولي الأيدي والأبصار . إنا أخلصناهم بخالصة ذكرى الدار . وإنهم عندنا لمن المصطفين الأخيار . واذكر إسماعيل واليسع وذا الكفل وكل من الأخيار . هذا ذكر وإن للمتقين لحسن مآب . جنات عدن مفتحة لهم الأبواب . متكئين فيها يدعون فيها بفاكهة كثيرة وشراب . وعندهم قاصرات الطرف أتراب . هذا ما توعدون ليوم الحساب . إن هذا لرزقنا ما له من نفاد . هذا وإن للطاغين لشر مآب . جهنم يصلونها فبئس المهاد . هذا فليذوقوه حميم وغساق . وآخر من شكله أزواج . هذا فوج مقتحم معكم لا مرحبا بهم إنهم صالوا النار . قالوا بل أنتم لا مرحبا بكم أنتم قدمتموه لنا فبئس القرار . قالوا ربنا من قدم لنا هذا فزده عذابا ضعفا في النار . وقالوا ما لنا لا نرى رجالا كنا نعدهم من الأشرار . أتخذناهم سخريا أم زاغت عنهم الأبصار . إن ذلك لحق تخاصم أهل النار . قل إنما أنا منذر وما من إله إلا الله الواحد القهار . رب السموات والأرض وما بينهما العزيز الغفار . قل هو نبأ عظيم . أنتم عنه معرضون . ما كان لي من علم بالملإ الأعلى إذ يختصمون . إن يوحى إلي إلا أنما أنا نذير مبين . إذ قال ربك للملائكة إني خالق بشرا من طين . فإذا سويته ونفخت فيه من روحي فقعوا له ساجدين . فسجد الملائكة كلهم أجمعون . إلا إبليس استكبر وكان من الكافرين . قال يا إبليس ما منعك أن تسجد لما خلقت بيدي أستكبرت أم كنت من العالين . قال أنا خير منه خلقتني من نار وخلقته من طين . قال فاخرج منها فإنك رجيم . وإن عليك لعنتي إلى يوم الدين . قال رب فأنظرني إلى يوم يبعثون . قال فإنك من المنظرين . إلى يوم الوقت المعلوم . قال فبعزتك لأغوينهم أجمعين . إلا عبادك منهم المخلصين . قال فالحق والحق أقول . لأملأن جهنم منك وممن تبعك منهم أجمعين . قل ما أسألكم عليه من أجر وما أنا من المتكلفين . إن هو إلا ذكر للعالمين . ولتعلمن نبأه بعد حين .

---

(١) ص . ق . ن . الحروف المقطعة . اختلف فيها . انظر مقدمة التفسير ص ٢٠ .

(٢) الخلطاء جمع خليط وهو الشريك الذي خالطك في مالك . وقوله تعالى وقليل ما هم اعتراض من الله تعالى على داود في ظنه أنما فتناه . أي ما فتناه بل ابتليناه واختبرناه . وقوله فاستغفر ربه وخر راكعا وأناب . أي استغفر ربه من ذلك الظن الذي ظنه داود أنما فتناه . وخر راكعا . أي ساجدا . وأناب . أي رجع إلى الله تعالى بالتوبة والإنابة . وقوله فغفرنا له ذلك . أي ما ظنه داود أنما فتناه . وقوله وإن له عندنا لزلفى وحسن مآب . أي وإن له عندنا لمنزلة رفيعة في الجنة وحسن مرجع ومآب .

وَالْمَلَائِكَةُ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ۝ خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ ۝ وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ ۝ إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ ۝ إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ ۝ وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ ۝ يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝ إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمُ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَلْفَيْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ ۝ وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَنِدَاءً صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَاشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ ۝ إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أُهِلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَشْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَٰئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي شِقَاقٍ بَعِيدٍ ۝ لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُوَلُّوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَٰكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّينَ وَآتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّهِ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّائِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَالْمُوفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَىٰ بِالْأُنْثَىٰ فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعٌ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَٰلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ بَعْدَ ذَٰلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُتَّقِينَ ۝ فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدْيَةٌ طَعَامُ مِسْكِينٍ فَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ وَأَنْ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلْيَصُمْهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخَرَ يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ۝ وَإِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ ۝ أُحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَىٰ نِسَائِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْتَانُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالْآنَ بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتِمُّوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَقْرَبُوهَا كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۝ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتُدْلُوا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهِلَّةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ لِلنَّاسِ وَالْحَجِّ وَلَيْسَ الْبِرُّ بِأَنْ تَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَٰكِنَّ الْبِرَّ مَنِ اتَّقَىٰ وَأْتُوا الْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝ وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ۝ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَخْرِجُوهُمْ مِنْ حَيْثُ أَخْرَجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَٰلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ۝ فَإِنِ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ انْتَهَوْا فَلَا عُدْوَانَ إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ ۝ الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَىٰ عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ۝ وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ ۝ وَأَتِمُّوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أُحْصِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُءُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحِلَّهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ ذَٰلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۝ لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ ۝ ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ ۝ وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ ۝ أُولَٰئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ ۝ وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشْهِدُ اللَّهَ عَلَىٰ مَا فِي قَلْبِهِ وَهُوَ أَلَدُّ الْخِصَامِ ۝ وَإِذَا تَوَلَّىٰ سَعَىٰ فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيُهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخَذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالْإِثْمِ فَحَسْبُهُ جَهَنَّمُ وَلَبِئْسَ الْمِهَادُ ۝ وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ ۝ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطُوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ ۝ فَإِنْ زَلَلْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْكُمُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَهُمُ اللَّهُ فِي ظُلَلٍ مِنَ الْغَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَ الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ ۝ سَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝ زُيِّنَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ اتَّقَوْا فَوْقَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ ۝ كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا الَّذِينَ أُوتُوهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ بِإِذْنِهِ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسَّتْهُمُ الْبَأْسَاءُ وَالضَّرَّاءُ وَزُلْزِلُوا حَتَّىٰ يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَىٰ نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ ۝ يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبِينَ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ ۝ كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَىٰ أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَٰئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِثْمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ ۝ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَىٰ قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنْ تُخَالِطُوهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَعْنَتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَّ وَلَأَمَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَٰئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيُبَيِّنُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ ۝ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهُرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ ۝ نِسَاؤُكُمْ حَرْثٌ لَكُمْ فَأْتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْتُمْ وَقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ ۝ وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَٰكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتْ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝ لِلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَاءُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۝ وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلَاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ۝ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَنْ يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِنْ كُنَّ يُؤْمِنَّ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَٰلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرِّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ۝ الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ۝ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ۝ وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرِّحُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لِتَعْتَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَّخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُزُوًا وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنَ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۝ وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَٰلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَٰلِكُمْ أَزْكَىٰ لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ۝ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةٌ بِوَلَدِهَا وَلَا مَوْلُودٌ لَهُ بِوَلَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَٰلِكَ فَإِنْ أَرَادَا فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاوُرٍ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرْضِعُوا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ۝ وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنْكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنْفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنْفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ۝ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَنْتُمْ فِي أَنْفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذْكُرُونَهُنَّ وَلَٰكِنْ لَا تُوَاعِدُوهُنَّ سِرًّا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنْفُسِكُمْ فَاحْذَرُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ ۝ لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمَسُّوهُنَّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدَرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَقًّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ ۝ وَإِنْ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمَسُّوهُنَّ وَق

ومن شرور نفوسنا ومن سيئات اعمالنا . من يضلله الله فلا هادي له ومن يهده الله فلا مضل له . ونشهد ان لا اله الا الله وحده لا شريك له . ونشهد ان محمدا عبده ورسوله . *

فصل في الخطبة

ثم ان الخطبة ينبغي ان تكون على ترتيب الخطبة العربية

وهي ان يحمد الله تعالى ويثني عليه . ثم يصلي على رسوله . ثم يعظ الناس ويذكرهم . ثم يقرأ سورة من القرآن . ثم يدعو للمسلمين . ثم يجلس جلسة خفيفة . ثم يقوم فيحمد الله ويثني عليه . ثم يصلي على رسوله . ثم يدعو للمسلمين . ثم يجلس . ثم يقوم فيصلي بالناس . ثم يجلس في آخر صلاته . ثم يقوم فيصلي بالناس . ثم يجلس في آخر صلاته . ثم يقوم فيسلم عن يمينه وعن شماله

ואם לאו אין מפסיקין. ואפילו לומר לו שלום. ואפילו להשיב שלום לרבו. ואפילו לשואל בשלום אשתו והוא יודע שמצערתו. ואפילו לשואל היכן הדרך. ואפילו לשואל היכן הוא רבו. ואפילו לשואל היכן הוא מונח. ואפילו לשואל היכן הוא יושב. ואפילו לשואל היכן הוא לן. ואפילו לשואל היכן הוא רועה. ואפילו לשואל היכן הוא מלמד. ואפילו לשואל היכן הוא מתפלל. ואפילו לשואל היכן הוא מניח תפילין. ואפילו לשואל היכן הוא מניח תפילין. ואפילו לשואל היכן הוא מניח תפילין

وَقَدْ أَخْبَرَ بِهِ الْمَلَائِكَةُ الْقَدِيسُونَ . وَلَا يَقْدِرُ أَحَدٌ أَنْ يَأْتِيَ إِلَى يَسُوعَ إِنْ لَمْ يَجْتَذِبْهُ الْآبُ . وَهَذَا الْجَذْبُ هُوَ عَمَلُ النِّعْمَةِ . وَهِيَ تَعْمَلُ فِي الْقَلْبِ بِالْإِيمَانِ . وَالْإِيمَانُ يَعْمَلُ بِالْمَحَبَّةِ . وَالْمَحَبَّةُ تَعْمَلُ بِالطَّاعَةِ . وَالطَّاعَةُ تَعْمَلُ بِالْأَعْمَالِ . وَالْأَعْمَالُ تَعْمَلُ بِالْخَلَاصِ . وَالْخَلَاصُ يَعْمَلُ بِالْحَيَاةِ . وَالْحَيَاةُ تَعْمَلُ بِالْمَجْدِ . وَالْمَجْدُ يَعْمَلُ بِالسَّعَادَةِ . وَالسَّعَادَةُ تَعْمَلُ بِالْفَرَحِ . وَالْفَرَحُ يَعْمَلُ بِالسَّلَامِ . وَالسَّلَامُ يَعْمَلُ بِالرَّاحَةِ . وَالرَّاحَةُ تَعْمَلُ بِالْهُدُوءِ . وَالْهُدُوءُ يَعْمَلُ بِالسُّكُونِ . وَالسُّكُونُ يَعْمَلُ بِالْأَمَانِ . وَالْأَمَانُ يَعْمَلُ بِالْحِفْظِ . وَالْحِفْظُ يَعْمَلُ بِالْعِنَايَةِ . وَالْعِنَايَةُ تَعْمَلُ بِالرَّحْمَةِ . وَالرَّحْمَةُ تَعْمَلُ بِالْغُفْرَانِ . وَالْغُفْرَانُ يَعْمَلُ بِالْمَسَرَّةِ . وَالْمَسَرَّةُ تَعْمَلُ بِالْبَرَكَةِ . وَالْبَرَكَةُ تَعْمَلُ بِالْخَيْرِ . وَالْخَيْرُ يَعْمَلُ بِالْفَضْلِ . وَالْفَضْلُ يَعْمَلُ بِالْإِحْسَانِ . وَالْإِحْسَانُ يَعْمَلُ بِالْجُودِ . وَالْجُودُ يَعْمَلُ بِالْكَرَمِ . وَالْكَرَمُ يَعْمَلُ بِالسَّخَاءِ . وَالسَّخَاءُ يَعْمَلُ بِالْعَطَاءِ . وَالْعَطَاءُ يَعْمَلُ بِالْهِبَةِ . وَالْهِبَةُ تَعْمَلُ بِالْمِنْحَةِ . وَالْمِنْحَةُ تَعْمَلُ بِالْعَطِيَّةِ . وَالْعَطِيَّةُ تَعْمَلُ بِالْهَدِيَّةِ . وَالْهَدِيَّةُ تَعْمَلُ بِالْقُرْبَانِ . وَالْقُرْبَانُ يَعْمَلُ بِالذَّبِيحَةِ . وَالذَّبِيحَةُ تَعْمَلُ بِالْفِدَاءِ . وَالْفِدَاءُ يَعْمَلُ بِالْكَفَّارَةِ . وَالْكَفَّارَةُ تَعْمَلُ بِالْمُصَالَحَةِ . وَالْمُصَالَحَةُ تَعْمَلُ بِالْمُسَامَحَةِ . وَالْمُسَامَحَةُ تَعْمَلُ بِالْمُغْفِرَةِ . وَالْمُغْفِرَةُ تَعْمَلُ بِالْعَفْوِ . وَالْعَفْوُ يَعْمَلُ بِالصَّفْحِ . وَالصَّفْحُ يَعْمَلُ بِالتَّجَاوُزِ . وَالتَّجَاوُزُ يَعْمَلُ بِالْإِغْضَاءِ . وَالْإِغْضَاءُ يَعْمَلُ بِالْحِلْمِ . وَالْحِلْمُ يَعْمَلُ بِالْأَنَاةِ . وَالْأَنَاةُ تَعْمَلُ بِالصَّبْرِ . وَالصَّبْرُ يَعْمَلُ بِالْجَلَدِ . وَالْجَلَدُ يَعْمَلُ بِالْقُوَّةِ . وَالْقُوَّةُ تَعْمَلُ بِالْعَزِيمَةِ . وَالْعَزِيمَةُ تَعْمَلُ بِالْإِرَادَةِ . وَالْإِرَادَةُ تَعْمَلُ بِالْمَشِيئَةِ . وَالْمَشِيئَةُ تَعْمَلُ بِالْقَضَاءِ . وَالْقَضَاءُ يَعْمَلُ بِالْقَدَرِ . وَالْقَدَرُ يَعْمَلُ بِالْحُكْمِ . وَالْحُكْمُ يَعْمَلُ بِالْعَدْلِ . وَالْعَدْلُ يَعْمَلُ بِالْمِيزَانِ . وَالْمِيزَانُ يَعْمَلُ بِالْكَيْلِ . وَالْكَيْلُ يَعْمَلُ بِالْوَزْنِ . وَالْوَزْنُ يَعْمَلُ بِالْقِسْطِ . وَالْقِسْطُ يَعْمَلُ بِالْمِكْيَالِ . وَالْمِكْيَالُ يَعْمَلُ بِالْمِقْدَارِ . وَالْمِقْدَارُ يَعْمَلُ بِالْحِسَابِ . وَالْحِسَابُ يَعْمَلُ بِالْعَدَدِ . وَالْعَدَدُ يَعْمَلُ بِالْمِقْدَارِ . وَالْمِقْدَارُ يَعْمَلُ بِالْكَمِّيَّةِ . وَالْكَمِّيَّةُ تَعْمَلُ بِالْكَيْفِيَّةِ . وَالْكَيْفِيَّةُ تَعْمَلُ بِالْحَالَةِ . وَالْحَالَةُ تَعْمَلُ بِالْوَضْعِ . وَالْوَضْعُ يَعْمَلُ بِالْمَكَانِ . وَالْمَكَانُ يَعْمَلُ بِالزَّمَانِ . وَالزَّمَانُ يَعْمَلُ بِالْأَبَدِ . وَالْأَبَدُ يَعْمَلُ بِالْأَزَلِ . وَالْأَزَلُ يَعْمَلُ بِاللَّهِ . وَاللَّهُ يَعْمَلُ بِالْكُلِّ . وَالْكُلُّ يَعْمَلُ بِالْوَاحِدِ . وَالْوَاحِدُ يَعْمَلُ بِالْوَحْدَةِ . وَالْوَحْدَةُ تَعْمَلُ بِالْكَثْرَةِ . وَالْكَثْرَةُ تَعْمَلُ بِالْقِلَّةِ . وَالْقِلَّةُ تَعْمَلُ بِالْعَدَمِ . وَالْعَدَمُ يَعْمَلُ بِالْوُجُودِ . وَالْوُجُودُ يَعْمَلُ بِالْحَيَاةِ . وَالْحَيَاةُ تَعْمَلُ بِالْمَوْتِ . وَالْمَوْتُ يَعْمَلُ بِالْقِيَامَةِ . وَالْقِيَامَةُ تَعْمَلُ بِالْحَشْرِ . وَالْحَشْرُ يَعْمَلُ بِالنَّشْرِ . وَالنَّشْرُ يَعْمَلُ بِالْجَمْعِ . وَالْجَمْعُ يَعْمَلُ بِالْفَرْقِ . وَالْفَرْقُ يَعْمَلُ بِالْمَيْزِ . وَالْمَيْزُ يَعْمَلُ بِالْفَصْلِ . وَالْفَصْلُ يَعْمَلُ بِالْوَصْلِ . وَالْوَصْلُ يَعْمَلُ بِالْقَطْعِ . وَالْقَطْعُ يَعْمَلُ بِالْبَتْرِ . وَالْبَتْرُ يَعْمَلُ بِالْجَبْرِ . وَالْجَبْرُ يَعْمَلُ بِالْكَسْرِ . وَالْكَسْرُ يَعْمَلُ بِالْجَبْرِ . وَالْجَبْرُ يَعْمَلُ بِالْإِصْلَاحِ . وَالْإِصْلَاحُ يَعْمَلُ بِالْإِفْسَادِ . وَالْإِفْسَاد

ישראל אשר לא יהיה בהם מום. כל שהוא פגום בגופו ובמומין הכתובין בפרשת בהר סיני. ולא נקט להו בהדיא משום דלא שייכי בעבודה. ולא בעי למכתב אלא מומין דשייכי בעבודה. ולא נקט נמי מומין דלא שייכי בעבודה.

ויאמר יעקב אל רחל כי אתך אנכי ומי האיש אשר יקח ממני ויגד ליעקב כי ברחה ויקם ויעבר את נהרו ויפן את פניו הר הגלעד ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים ויבא בהר הגלעד ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע ויבא לבן את יעקב והוא נוטה אהלו בהר ולבן תקע את אהליו בהר הגלעד ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג את בנותי כשבויות חרב ויקסמתני ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף ובכנור ולא נשקתני לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות אמר לי יש לאל ידי עם לרעה ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמי ועם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך ויעקב לא ידע כי רחל גנבתם ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמלים ותשב עליהם ויגש לבן אל כל האהל ולא מצא את התרפים ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי חדלת נשים לי ויחפש ולא מצא את התרפים ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו כה לי עשרים שנה אתך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי טרפה אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנובתי יום וגנובתי לילה הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ונדד משנתי מזה לי בבית אביך את שתי בנותיך בשתים עשרה שנה בבית אביך ואשלחך בשמחה ובשירים בתף ובכנור ולא נשקתני לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות אמר לי יש לאל ידי עם לרעה ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמי ועם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך ויעקב לא ידע כי רחל גנבתם ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמלים ותשב עליהם ויגש לבן אל כל האהל ולא מצא את התרפים ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי חדלת נשים לי ויחפש ולא מצא את התרפים ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו כה לי עשרים שנה אתך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי טרפה אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנובתי יום וגנובתי לילה הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ונדד משנתי מזה לי בבית אביך את שתי בנותיך בשתים עשרה שנה בבית אביך

يَحْيَى . ٥٥ (١) الكَلْبُ يَحْيَى كَلْبَهُ . ٥٥ يَحْيَى . ضِدُّ
الْمَيِّتِ . الْمَيِّتُ الْمَوْتُ . مَيِّتٌ يَمُوتُ * الْمَيِّتُ
لَحْمٌ مَيِّتٌ . ٥٥ لَحْمٌ مَيِّتٌ . لَحْمٌ مَيِّتٌ . ٥٥ مَيِّتٌ
مَيِّتٌ . الْمَيِّتُ الْمَيِّتُ . ٥٥ مَيِّتٌ . الْمَيِّتُ الْمَيِّتُ
الْمَيِّتُ . ٥٥ مَيِّتٌ . الْمَيِّتُ الْمَيِّتُ (٢) الْمَيِّتُ
الْمَيِّتُ . ٥٥ مَيِّتٌ . الْمَيِّتُ الْمَيِّتُ . ٥٥ مَيِّتٌ
مَيِّتٌ

ولا يقدر ان يعلم ما هو. لان ذلك هو كمن يقول ان
الحجر الذي يرمى به هو عالم بالذي يرميه. او ان
الفخار الذي يعمل هو عالم بالذي يعمله. ام هل
يقدر الفخار ان يعلم ما يعمل. او هل يقدر الاناء
ان يعلم الذي صنعه. او هل يقدر الاناء ان يعلم
الذي جبله. او هل يقدر الجبل ان يعلم الذي
نحته. او هل يقدر الحجر ان يعلم الذي قطعه.
او هل يقدر الحديد ان يعلم الذي سبكه. او هل
يقدر الحداد ان يعلم الذي صنعه. او هل يقدر
الصائغ ان يعلم الذي صاغه. او هل يقدر الحائك
ان يعلم الذي حاكه. او هل يقدر الخياط ان يعلم
الذي خاطه. او هل يقدر الخزاز ان يعلم الذي
خزه. او هل يقدر الدباغ ان يعلم الذي دبغه.
او هل يقدر الصباغ ان يعلم الذي صبغه. او هل
يقدر الغزال ان يعلم الذي غزله. او هل يقدر
الناسج ان يعلم الذي نسجه. او هل يقدر الخراز
ان يعلم الذي خرزه. او هل يقدر الخياط ان يعلم
الذي خاطه. او هل يقدر الحائك ان يعلم الذي
حاكه. او هل يقدر الصائغ ان يعلم الذي صاغه.
او هل يقدر الحداد ان يعلم الذي صنعه. او هل
يقدر الحديد ان يعلم الذي سبكه. او هل يقدر
الحجر ان يعلم الذي قطعه. او هل يقدر الجبل
ان يعلم الذي نحته. او هل يقدر الاناء ان يعلم
الذي جبله. او هل يقدر الفخار ان يعلم الذي
يعمله. ان كان هو اناء او كان هو فخار. فهو
* يعلم ان الذي صنعه هو عالم بكل شيء.

ויאמר אליהו אליו שאל מה אעשה לך בטרם לקחת מעמך ויאמר אלישע ותהי נא פי שנים ברוחך אלי. ויאמר הקשית לשאול אם תראני לקחת מעמך יהי לך כן ואם אין לא יהי. ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה רכב אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם ויעל אליהו בסערה השמים. ואלישע ראה ויצעק אבי אבי רכב ישראל ופרשיו. ולא ראהו עוד ויחזק בבגדיו ויקרעם לשנים קרעים. ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה ממנו וישב ויעמד על שפת הירדן. ויקח את אדרת אליהו אשר נפלה ממנו ויכה את המים ויאמר איה יהוה אלהי אליהו גם הוא. ויכה את המים והנה נחצו הלם ועבר אלישע. ויראהו בני הנביאים אשר ביריחו מנגד ויאמרו נחה רוח אליהו על אלישע ויבאו לקראתו וישתחוו לו ארצה. ויאמרו אליו הנה נא יש עם עבדיך חמשים אנשי חיל ילכו נא ויבקשו את אדניך פן נשאו רוח יהוה ויהשלכהו על אחד ההרים או אל אחת הגאיות ויאמר לא תשלחו. ויפצרו בו עד בוש ויאמר שלחו. וישלחו חמשים איש ויבקשו שלשת ימים ולא מצאהו. וישבו אליו והוא ישב בירחו ויאמר אליהם הלא אמרתי אליכם לא תלכו. ויאמרו אנשי העיר אל אלישע הנה נא מושב העיר טוב כאשר אדני רואה והמים רעים והארץ משכלת. ויאמר קחו לי צלוחית חדשה ושימו שם מלח ויקחו אליו. ויצא אל מוצא המים וישלך שם מלח ויאמר כה אמר יהוה רפאתי למים האלה לא יהיה משם עוד מות ומשכלת. וירפאו המים עד היום הזה כדבר אלישע אשר דבר. ויעל משם בית אל והוא עלה בדרך ונערים קטנים יצאו מן העיר ויתקלסו בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח. ויפן אחריו וירא אתם ויקללם בשם יהוה. ותצאנה שתי דובות מן היער ותבקענה מהם ארבעים ושנים ילדים. וילך משם אל הר הכרמל וישב משם שמרון.

(ב) ויעל . ויעמד . ויחזק . ויכה . ויאמר . ויקח . ויצא . ויתקלסו . ויאמרו . ויפן . ויקללם . ותצאנה . ותבקענה . וילך . וישב . ה . ה . ה

وَلَمْ يَكُنْ لَهُمْ مَا يُوفُونَ. فَزَادَ أَيْضًا وَخَدَعَ رَاحِيلَ
وَقَالَ لَهَا: يَا رَاحِيلُ، هَا أَنَا أُعْطِي لَيْئَةَ أُخْتَكِ
هٰذِهِ أَيْضًا. فَقَالَتْ رَاحِيلُ: لَا تَغْضَبْ يَا سَيِّدِي
لِأَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أَقُومَ أَمَامَكَ لِأَنَّ مَا لِلنِّسَاءِ
عَلَيَّ. فَلَمْ يَجِدْ فِي أَصْنَامِ أَبِيهَا شَيْئًا. وَكَانَ
رَاحِيلُ قَدْ أَخَذَتْ أَصْنَامَ أَبِيهَا وَوَضَعَتْهَا فِي
قَتَبِ الْجَمَلِ وَجَلَسَتْ عَلَيْهَا. وَتَلَمَّسَ لَابَانُ كُلَّ
الْخِبَاءِ وَلَمْ يَجِدْ. فَقَالَتْ لِأَبِيهَا: لَا يَحْمَ فِي
عَيْنَيْ سَيِّدِي أَنِّي لَا أَقْدِرُ أَنْ أَقُومَ أَمَامَكَ لِأَنَّ
عَادَةَ النِّسَاءِ عَلَيَّ. فَفَتَّشَ وَلَمْ يَجِدِ الْأَصْنَامَ.
فَغَضِبَ يَعْقُوبُ وَخَاصَمَ لَابَانَ. فَأَجَابَ يَعْقُوبُ
وَقَالَ لِلَابَانَ: مَا ذَنْبِي؟ مَا خَطِيَّتِي حَتَّى حَمِيتَ
وَرَائِي؟ قَدْ تَلَمَّسْتَ كُلَّ أَمْتِعَتِي. فَمَاذَا وَجَدْتَ
مِنْ كُلِّ أَمْتِعَةِ بَيْتِكَ؟ ضَعْهُ هُنَا قُدَّامَ إِخْوَتِي
وَإِخْوَتِكَ وَلْيُحَاكِمُوا بَيْنَ اثْنَيْنَا. هٰذِهِ عِشْرُونَ
سَنَةً أَنَا مَعَكَ. نِعَاجُكَ وَعِزَازُكَ لَمْ تُسْقِطْ وَلُدَانَ
غَنَمِكَ لَمْ آكُلْ. الْمُفْتَرَسُ لَمْ آتِ بِهِ إِلَيْكَ. أَنَا
كُنْتُ أُعَوِّضُهُ. مِنْ يَدِي كُنْتَ تَطْلُبُهُ سَوَاءٌ سُرِقَ
نَهَارًا أَوْ سُرِقَ لَيْلًا. كُنْتُ فِي النَّهَارِ يَأْكُلُنِي
الْحَرُّ وَفِي اللَّيْلِ الْجَلِيدُ، وَطَارَ نَوْمِي عَنْ
عَيْنَيَّ. هٰذِهِ عِشْرُونَ سَنَةً فِي بَيْتِكَ. خَدَمْتُكَ
أَرْبَعَ عَشْرَةَ سَنَةً بِابْنَتَيْكَ وَسِتَّ سِنِينَ بِغَنَمِكَ،
وَغَيَّرْتَ أُجْرَتِي عَشَرَةَ أَمْثَالٍ. لَوْلَا أَنَّ إِلٰهَ
أَبِي إِلٰهَ إِبْرَاهِيمَ وَهَيْبَةَ إِسْحَاقَ كَانَ لِي، لَكُنْتَ
الْآنَ قَدْ صَرَفْتَنِي فَارِغًا. قَدْ رَأَى اللّٰهُ مَذَلَّتِي
وَتَعَبَ يَدَيَّ وَحَكَمَ أَمْسِ. فَأَجَابَ لَابَانُ وَقَالَ
لِيَعْقُوبَ: الْبَنَاتُ بَنَاتِي وَالْبَنُونَ بَنُونِي وَالْغَنَمُ

ואת הכל עורין. אין לך בהן אין רע. אתה
מוצא בהן * שלשה
מיני מומין בשעיר. מומי בהרה. מומי
שבירה. מומי חבורה. בהרה כגון שחין
ופחין. שבירה כגון שבר יד או רגל. חבורה
כגון חתך. ר' יוסי הגלילי אומר. אף
חרס הנשבר מן הכלי. ומן הכלי עצמו.
ומן הכלי שנסדק. ומן הכלי שנתקלקל.
ומן הכלי שנפחת. ומן הכלי שנתקמט.
ומן הכלי שנתעקם. ומן הכלי שנתעוה.
ומן הכלי שנתעוות. ומן הכלי שנתעקל.
ומן הכלי שנתעקר. ומן הכלי שנתעקד.
ומן הכלי שנתעקש. ומן הכלי שנתעקם.
ומן הכלי שנתעקל. ומן הכלי שנתעקר.
ומן הכלי שנתעקד. ומן הכלי שנתעקש.
ומן הכלי שנתעקם

שבועת ביטוי אשר יבטא האדם לרע . וכל אשר יבטא האדם בשבועה לטוב . וכל אשר יבטא האדם בשבועה לרע . ונעלם ממנו והוא יודע ואשם לאחת מאלה . והיה כי יאשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה . והביא את אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת . וכפר עליו הכהן מחטאתו . ואם לא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה . והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול עורפו ולא יבדיל . והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם יסחט אל יסוד המזבח חטאת הוא . ועשה את השני לעלה כמשפט . וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא עליה ונסלח לו . ואם לא תגיע ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והקריב את אשר חטא עליו עשרית האיפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא . והביאה אל הכהן וקמץ הכהן מלא קמצו את אזכרתה והקטיר המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא . וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה והיתה לכהן כמנחה . וידבר יהוה אל משה לאמר . נפש כי תמעל מעל וחטאה בשגגה מקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם . את אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמשתיו יסף עליו ונתן אתו לכהן וכפר הכהן את האיל האשם ונסלח לו . ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונה . והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן וכפר עליו הכהן על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו . אשם הוא אשם אשם ליהוה . וידבר יהוה אל משה לאמר . נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו . או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהן . והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא . או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו . והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן . וכפר הכהן עליו לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה . וידבר יהוה אל משה לאמר . צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו . וחלץ הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח . ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור . והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים . אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה . וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח . והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחחו אזכרתה ליהוה . ונותרה ממנה אכל יאכל מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה . לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי מקדש קדשים הוא כחטאת וכאשם . כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש . וידבר יהוה אל משה לאמר . זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשרית האיפה סלת מנחה תמיד מחציה בבקר ומחציה בערב . על מחבת בשמן משרה תעשה מרבכת תביא מפתי מנחת סלת תקריב ריח ניחח ליהוה . והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטר . וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל . וידבר יהוה אל משה לאמר . דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא . והכהן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד . כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד עליו תכבס במקום קדש תכבס . וכלי חרש אשר בשל בו תשבר ואם בכלי נחשת בשל ומרק ושטף במים . כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא . וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף . וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא . במקום אשר תשחט העלה תשחט את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב . ואת כל חלבו יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב . ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה . והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא . כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא . כחטאת כאשם תורה אחת להם הכפר בו יהיה לו . והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה . וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה . ומנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן איש כאחיו תהיה . וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה . על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומלת סלת חלת בלולת בשמן על זבח תודת שלמיו . והקריב על חלת לחם חמץ קרבנו על זבח תודת שלמיו . והקריב ממנו אחת מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה . ושוק הימין תתנו תרומה לכהן מזרעי שלמיכם . את אשר יקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה . כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתנם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל . זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי יהוה ביום המשח אתם . צו יהוה את משה בהר סיני ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבנם ליהוה במדבר סיני . ויקרב משה את הפר ואת האיל ואת כבש העזים ואת השעירים ואת סל המצות . ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד . ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל פתח אהל מועד . ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה יהוה לעשות . ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים . ויתן אל אהרן את הכתנת ויחגר אתו באבנט ויעל אתו במעיל ויתן אתו האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו . ויתן עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים . ויתן את המצנפת על ראשו ויתן על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את משה . ויקח משה את שמן המשחה ואת הדם אשר על המזבח ויזה על אהרן על בגדיו על בניו ועל בגדי בניו אתו . ויקדש את אהרן ואת בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו . ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם תאכלוהו ואת הלחם אשר בסל המלואים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלוהו . והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו . ומפתח אהל מועד תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם . כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם . ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי . ויעש אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה . ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל . ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה . ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה . ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם . ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה . ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה . ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה . ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו . ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח . ואת החלב והכליות והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה . והבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה . וישחט את העלה וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב . ואת העלה הגישו אליו לנתחיה ואת הראש ויקטר על המזבח . והקרב והכרעים רחץ במים וקטר על העלה על המזבח . ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשונה . ויקרב את העלה ויעשה כמשפט . ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת הבקר . וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם וימצאו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב . ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה ומן המכסה ומן הכליות ויתרת הכבד . ויתנו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה . ואת החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה . וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים . ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם וירא כבוד יהוה אל כל העם . ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם . ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר לא צוה אתם . ותצא אש מלפני יהוה ותאכל אתם וימתו לפני יהוה . ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש ועל פני כל העם אכבד . וידם אהרן . ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה . ויקרבו וישאום בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה . ויאמר משה אל אלעזר ואל איתמר בניו הפרעו אל תפרעו את ראשיכם ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל העדה יקצף . ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יהוה . ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יהוה עליכם . ויעשו כדבר משה . וידבר יהוה אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חק עולם לדרתיכם . ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין הטמא ובין הטהור . ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יהוה אליהם ביד משה . וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים הוא . ואכלתם אתה במקום קדש כי חקך וחק בניך הוא מאשי יהוה כי כן צויתי . וחזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך וחק בניך נתנים מזבחי שלמי בני ישראל . שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יהוה . ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר . מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן אתה לכם לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה . הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה בקדש כאשר צויתי . וידבר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה ותקרנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום היטב בעיני יהוה . וישמע משה ויטב בעיניו . וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אלהם . דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ . כל מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו . אך את זה לא תאכלו מעלי הגרה ומפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה אינו מפריס טמא הוא לכם . ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם . ואת הארנבת כי מעלת גרה היא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם . ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה הוא גרתו לא יגר טמא הוא לכם . מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם . את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו . וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם . מכל צפור טהורה תאכלו . וזה אשר לא תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה . והראה והאיה למינה . וכל ערב למינו . ואת בת היענה והתחמס והשחף ונץ למינהו . והכוס והינשוף והתנשמת . והקאת והרחמה והשלך . והחסידה האנפה למינה והדוכיפת והעטלף . וכל שרץ העוף טמא הוא לכם . מכל העוף הטהור תאכלו . וזה אשר תאכלו ממנו הארבה למינהו והסלעם למינהו והחרגל למינהו והחגב למינהו . וכל שרץ העוף אשר יש לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם . ואת אלה תטמאו לכם כל הנוגע בנבלתם יטמא עד הערב . וכל המשא את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב . כל הבהמה אשר הוא מפרסת פרסה ושסעת אינה שסע ופרסה לא הפריסה טמאים הם לכם כל הנוגע בהם יטמא . וכל אשר הוא הולך על כפיו בכל החיה ההלכת על ארבע טמאים הם לכם כל הנוגע בנבלתם יטמא עד הערב . והנושא את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב טמאים הם לכם . וזה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו . והאנקה והכח והלטאה והחומט והתנינת . אלה טמאים לכם בכל השרץ כל הנוגע בהם במותם יטמא עד הערב . וכל אשר יפל עליו מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר . וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא ואתו תשברו . מכל האכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא . וכל אשר יפל משרפתם עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם . אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור וטמא בנבלתם . וכל אשר יפל מנבלתם על זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא . ואם מים יזרע על הזרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא לכם . וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב . והאכל מבהמתו אשר יאכל יכבס בגדיו וטמא עד הערב והנושא את נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב . וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל . כל הולך על גחון ועל כל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם . אל תשקצו את נפשתיכם בכל השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם . כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ . כי אני יהוה המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני . זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים וכל נפש השרצת על הארץ . להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל . וידבר יהוה אל משה לאמר . דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא . וביום השמיני ימול בשר ערלתו . ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה . ואם נקבה תלד וטמאה שבעים בנדתה וששים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה . ועל כל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה . וביום מלאת לבנה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעלה ובן יונה או תור לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן . והקריב לפני יהוה וכפר עליה ונטהרה מזוב דמיה זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה . ואם לא תמצא ידה די שה ולקחה שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן ונטהרה . וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר . אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים . וראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אתו . ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמק אין מראה משער הפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים . וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו לא פשה הנגע בעור והסגירו הכהן שבעת ימים שנית . וראהו הכהן ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע ולא פשה הנגע בעור וטהרו הכהן מספחת הוא וכבס בגדיו וטהר . ואם פשה תפשה הספחת בעור אחרי הראות אתו אל הכהן לטהרתו ונראה אל הכהן . וראה הכהן והנה פשתה הספחת בעור וטמא אתו צרעת הוא . אדם כי תהיה בו נגע צרעת והובא אל הכהן . וראה הכהן והנה שאת לבנה בעור הבשר והוא הפך שער לבן ומחית בשר חי בשאת . צרעת נושנת היא בעור בשרו וטמא הכהן אתו לא יסגירנו כי טמא הוא . ואם פרח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן . וראה הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא . וביום הראות בו בשר חי יטמא . ראה הכהן את הבשר החי וטמא הבשר החי טמא הוא צרעת הוא . או כי ישוב הבשר החי והפך ללבן ובא אל הכהן . וראה הכהן והנה נהפך הנגע ללבן וטהר הכהן את הנגע טהור הוא . ובשר אדם כי יהיה בו ובעור שאת או בהרת לבנה . והיה אל מקום השאת שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל הכהן . וראה הכהן והנה שערות לבנות בשאת ומראה עמק מעור בשרו צרעת היא בשאת פשתה וטמא אתו הכהן נגע צרעת הוא . ואם ראה יראנה הכהן והנה אין בה שער לבן ושפלה אינה מעור אל הבשר והוא כהה והסגירו הכהן שבעת ימים . וראה הכהן ביום השביעי והנה פשתה בעור וטמא אתו הכהן נגע הוא . ואם תחתיה עמדה הבהרת לא פשתה וטהרו הכהן מספחת השאת הוא . או כי יהיה בעור בשר אדם ונרפא . והיה במקום השאת שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת ונראה אל הכהן . וראה הכהן והנה שפלה מעור ושערה הפך לבן וטמא אתו הכהן נגע צרעת הוא בבהרת פרחה . ואם ראה יראנה הכהן והנה אין בה שער לבן ושפלה אינה מעור והוא כהה והסגירו הכהן שבעת ימים . וראה הכהן ביום השביעי אם פשה תפשה בעור וטמא אתו הכהן נגע צרעת הוא . ואם תחתיה עמדה הבהרת לא פשתה וטהרו הכהן מספחת הבהרת הוא . או כי יהיה בעור בשרו בשר פחת בעורו . וראה הכהן והנה שאת לבנה או בהרת לבנה אדמדמת בעורו פסי הוא צרעת פרחה בפחת טהור

ואם הכהן הגדול יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים לה' לחטאת. והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני ה' וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני ה'. ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אל אהל מועד. וטבל הכהן את אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני ה' את פני הפרכת. ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר לפני ה' באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד. ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה. ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וסלח להם. והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא. ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשמו. או הודעה חטאתם אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אותו לפני אהל מועד. וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני ה' ושחט את הפר לפני ה'. והביא הכהן המשיח את דם הפר אל אהל מועד. וטבל הכהן אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני ה' את פני הפרכת. ומן הדם יתן על הקרנות אשר לפני ה' אשר באהל מועד ואת כל הדם יצק אל יסוד מזבח העולה אשר פתח אהל מועד. ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה. ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וסלח להם. והוציא את הפר אל מחוץ למחנה ושרף אותו כאשר שרף את הפר הראשון חטאת הקהל הוא. אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות ה' אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם. או הודעה חטאתו אשר חטא בה והקריב קרבנו שעיר עזים זכר תמים. וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העולה לפני ה' חטאת הוא. ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח העולה ואת דמו יצק אל יסוד מזבח העולה. ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו.

ואם נפש אחת תחטא בשגגה מאחת מכל מצות ה' אשר לא תעשינה ואשם. או הודעה חטאתו אשר חטא והקריב קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתו אשר חטא. וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העולה. ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנות המזבח העולה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח. ואת כל חלבה יסיר כחלב הכשב מעל זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי ה' וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו.

ואם כשב יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה. וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העולה. ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח העולה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח. ואת כל חלבה יסיר כחלב כשב הזבח השלמים והקטיר הכהן אתם המזבחה על אשי ה' וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו.

* وَسَمِعَ مَا قَدْ قَالَتْ. وَمَنْ قَرَأَهُ يَعْرِفُ مَا قَالَتْ.
وَمَنْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ.
وَمَنْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ.
وَمَنْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ.
وَمَنْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ لَا يَعْرِفُ مَا قَالَتْ.

فصل الخاتمة

في ذكر بعض الأمور التي ينبغي للإنسان

* فَإِنَّ لَهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.
وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ. وَلَيْسَ لَهُ مِنْ شَيْءٍ.

אין מברכין על הפירות אלא מן הטובים שבהן. כיצד. היה לפניו תמרים ותאנים ורמונים וענבים ותפוחים ואגוזים ושקדים וזיתים ודבש. אומר על התמרים בורא פרי העץ. ועל התאנים בורא פרי העץ. ועל הרמונים בורא פרי העץ. ועל הענבים בורא פרי הגפן. ועל התפוחים בורא פרי העץ. ועל האגוזים בורא פרי העץ. ועל השקדים בורא פרי העץ. ועל הזיתים בורא פרי העץ. ועל הדבש בורא פרי האדמה. ואם היה לפניו מיני דגן אומר על כולם בורא מיני מזונות. ועל היין בורא פרי הגפן. ועל השמן בורא פרי העץ. ועל הירק בורא פרי האדמה. ועל הגבינה ועל הביצים ועל הבשר ועל הדגים ועל הגבינות ועל כל המאכלים אומר שהכל נהיה בדברו. ועל הפירות החדשים אומר שהחיינו. ועל הישנים אומר שהכל נהיה בדברו. ועל הפירות שנתבשלו אומר שהחיינו. ועל הפירות שלא נתבשלו אומר שהכל נהיה בדברו. ועל הפירות שנתבשלו ועל הפירות שלא נתבשלו אומר שהכל נהיה בדברו. ועל הפירות שנתבשלו ועל הפירות שלא נתבשלו אומר שהכל נהיה בדברו. ועל הפירות שנתבשלו ועל הפירות שלא נתבשלו אומר שהכל נהיה בדברו.

(ב) בכתב יד אחד חסר (א) בכתב יד אחד חסר

ולא יכלו לדבר אליו לשלום . ויראו מגשת אליו . ויאמר יעקב אל רחל כי אביך רמני (1) ולא נתן לי אשתו לרעות . ויאמר לה כי אחי אביך הוא וכי בן רבקה הוא . ותרץ ותגד לאביה . ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחותו ורץ לקראתו . ויחבק לו וישק לו ויבא אתו אל ביתו . ויספר ללבן את כל הדברים האלה . ויאמר לבן אליו אך עצמי ובשרי אתה . וישב עמו חדש ימים . ויאמר לבן אל יעקב הכי תעבדני חנם . הגידה משכרתך עלי . ולבן היו שתי בנות . שם הגדולה לאה והשם הקטנה רחל . ועיני לאה רכות . ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה . ויאהב יעקב את רחל . ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה . ויען לבן ויאמר טוב תתי אתה לך מתתי לאיש אחר . שבה עמדי . ויעבד יעקב ברחל שבע שנים . ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה . ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי . ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה . ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו . ויבא עליה . ויתן לבן לה את זלפה שפחתו לשפחה . ויהי בבקר והנה היא לאה . ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך . ולמה רמיתני . ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה . מלא שבע זאת וניתנה לך גם את הזאת תמורת עבדתך אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות . ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת . ויתן לו את רחל בתו לאשה . ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לשפחה . ויבא גם אל רחל . ויאהב גם את רחל מלאה . ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות . וירא יי כי שנואה לאה ויפתח את רחמה . ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן . ותאמר כי ראה יי בעניי כי עתה אהבני אישי . ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יי כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה . ותקרא שמו שמעון . ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים . על כן קרא שמו לוי . ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יי על כן קראה שמו יהודה . ותעמד מלדת .

(1) רמני . הטעני . הערמה . ב . ש . ילקוט

ايّاه وتبيّنه وتعرفه . وعلى : فوقه . وتحته . ٤ . ع . ٥ . فوقه . ٦ حيث هو بعد تحته ايّاه مازى

(٢) حيث هو بعد تحته فيعود فيحفره ثانية ما زال

(٣) في بعض النسخ : ٥ . ٤ . ٦ . فوقه . تحته . ايّاه

(٤) حيث هو بعد تحته فيعود فيحفره ثانية ما زال

(١) في بعض النسخ ٥ . ٤ . ٦ . فوقه . تحته . ايّاه

ويُقال ايضاً :

ولا يجد في قلبه . وهذا (١) معنى قوله تعالى . ولا تجد قوما يؤمنون
بالله واليوم الآخر يوادون من حاد الله ورسوله . ولو كانوا آباءهم
او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم . اولئك كتب في قلوبهم الايمان
وايدهم بروح منه . ويدخلهم جنات تجري من تحتها الانهار . خالدين
فيها رضي الله عنهم ورضوا عنه . اولئك حزب الله . الا ان حزب الله
هم المفلحون . ان الذين يحادون الله ورسوله اولئك في الاذلين .
كتب الله لاغلبن انا ورسلي . ان الله قوي عزيز . لا تجد قوما
يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادون من حاد الله ورسوله . ولو كانوا
آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم . اولئك كتب في قلوبهم
الايمان وايدهم بروح منه . ويدخلهم جنات تجري من تحتها الانهار
خالدين فيها . رضي الله عنهم ورضوا عنه . اولئك حزب الله . الا ان
حزب الله هم المفلحون . ان الذين يحادون الله ورسوله اولئك في
الاذلين . كتب الله لاغلبن انا ورسلي . ان الله قوي عزيز . لا تجد
قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادون من حاد الله ورسوله . ولو
كانوا آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم . اولئك كتب في
قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه . ويدخلهم جنات تجري من تحتها
الانهار خالدين فيها . رضي الله عنهم ورضوا عنه . اولئك حزب الله .
الا ان حزب الله هم المفلحون . ان الذين يحادون الله ورسوله اولئك
في الاذلين . كتب الله لاغلبن انا ورسلي . ان الله قوي عزيز . لا
تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادون من حاد الله ورسوله .
ولو كانوا آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم . اولئك كتب
في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه . ويدخلهم جنات تجري من
تحتها الانهار خالدين فيها . رضي الله عنهم ورضوا عنه . اولئك
حزب الله . الا ان حزب الله هم المفلحون . ان الذين يحادون الله
ورسوله اولئك في الاذلين . كتب الله لاغلبن انا ورسلي . ان الله
قوي عزيز . لا تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادون من حاد
الله ورسوله ولو كانوا آباءهم او ابناءهم او اخوانهم او عشيرتهم .
اولئك كتب في قلوبهم الايمان وايدهم بروح منه . ويدخلهم جنات
تجري من تحتها الانهار خالدين فيها . رضي الله عنهم ورضوا عنه .
اولئك حزب الله . الا ان حزب الله هم المفلحون . ان الذين يحادون
الله ورسوله اولئك في الاذلين . كتب الله لاغلبن انا ورسلي . ان
الله قوي عزيز . لا تجد قوما يؤمنون بالله واليوم الآخر يوادون من
حاد

وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِبَدَنِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِبَدَنِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِوَجْهِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِقَلْبِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِعَيْنِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِأُذُنِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِأَنْفِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِفَمِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِيَدَيْهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِرِجْلَيْهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِشَعْرِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِظُفُرِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِجِلْدِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَلَا يَسْتَقْبِلُهَا بِعَظْمِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ وَعُرُوقِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ وَعُرُوقِهِ وَمَفَاصِلِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ وَعُرُوقِهِ وَمَفَاصِلِهِ وَأَعْضَائِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ وَعُرُوقِهِ وَمَفَاصِلِهِ وَأَعْضَائِهِ وَأَجْزَائِهِ. وَلَا يَجُوزُ أَنْ يَكُونَ مَعْنَاهُ أَنَّ الْمُصَلِّيَ يَسْتَقْبِلُ الْقِبْلَةَ بِوَجْهِهِ وَبَدَنِهِ وَقَلْبِهِ وَعَيْنِهِ وَأُذُنِهِ وَأَنْفِهِ وَفَمِهِ وَيَدَيْهِ وَرِجْلَيْهِ وَشَعْرِهِ وَظُفُرِهِ وَجِلْدِهِ وَعَظْمِهِ وَدَمِهِ وَلَحْمِهِ وَعَصَبِهِ وَعُرُوقِهِ وَمَفَاصِلِهِ وَأَعْضَائِهِ وَأَجْزَائِهِ وَكُلِّهِ.

فصل في استقبال القبلة

إذا كان المصلي في المسجد الحرام فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير المسجد الحرام فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في مكة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير مكة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في المدينة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير المدينة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اليمن فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اليمن فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الشام فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الشام فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في العراق فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير العراق فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في خراسان فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير خراسان فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في المغرب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير المغرب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأندلس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأندلس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الصين فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الصين فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الهند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الهند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في السند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير السند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الحبشة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الحبشة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في النوبة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير النوبة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في البجة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير البجة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الزنج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الزنج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الروم فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الروم فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الترك فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الترك فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الخزر فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الخزر فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الصقالبة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الصقالبة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الإفرنج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الإفرنج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اللان فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اللان فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأرمن فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأرمن فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الكرج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الكرج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اللكز فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اللكز فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الجركس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الجركس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأبخاز فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأبخاز فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الشركس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الشركس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الدربند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الدربند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الباب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الباب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأبواب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأبواب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الدنيا فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الدنيا فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الآخرة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الآخرة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الجنة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الجنة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في النار فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير النار فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأعراف فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأعراف فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في السماء فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير السماء فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأرض فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأرض فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الهواء فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الهواء فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الماء فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الماء فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في النار فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير النار فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الجنة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الجنة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الآخرة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الآخرة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الدنيا فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الدنيا فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأبواب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأبواب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الباب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الباب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الدربند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الدربند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الشركس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الشركس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأبخاز فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأبخاز فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الجركس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الجركس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اللكز فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اللكز فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الكرج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الكرج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأرمن فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأرمن فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اللان فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اللان فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الإفرنج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الإفرنج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الصقالبة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الصقالبة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الخزر فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الخزر فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الترك فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الترك فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الروم فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الروم فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الزنج فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الزنج فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في البجة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير البجة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في النوبة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير النوبة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الحبشة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الحبشة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الهند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الهند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في السند فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير السند فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الصين فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الصين فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الأندلس فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الأندلس فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في المغرب فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير المغرب فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في خراسان فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير خراسان فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في العراق فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير العراق فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في الشام فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير الشام فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في اليمن فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير اليمن فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في المدينة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير المدينة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في مكة فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في غير مكة فعليه أن يستقبل جهة الكعبة بجميع بدنه. وإن كان في المسجد الحرام فعليه أن يستقبل عين الكعبة بجميع بدنه.

ואמר אליהם אמן אני אומר לכם כי לא נביא נתקבל בעירו׃
כה ובאמת אומר אני לכם כי אלמנות רבות היו בישראל בימי
אליהו בהעצר השמים שלש שנים וששה חדשים ברעב גדול
כו בכל הארץ׃ ואל אחת מהן לא נשלח אליהו כי אם אל צרפת
כז צידון אל אשה אלמנה׃ וצרעים רבים היו בישראל בימי
אלישע הנביא ואיש מהם לא נטהר כי אם נעמן הארמי׃
כח וכל השומעים את הדברים האלה בבית הכנסת נתמלאו
כט חמה׃ ויקומו ויגרשוהו אל מחוץ לעיר ויביאוהו עד שפת
ל ההר אשר עירם בנויה עליו למען השליכו מראש ההר׃ והוא
לא עבר בתוכם וילך לו׃ וירד אל כפר נחום עיר הגליל
ויהי מלמדם בשבתות׃ ויתמהו על תורתו כי דבריו היו
לב בסמכות׃ ובבית הכנסת היה איש אשר רוח טמאים בו
לג ויצעק בקול גדול׃ ויאמר הרף מה לנו ולך ישוע הנצרי
לד באת לאבדנו ידעתיך מי אתה קדוש האלהים׃ ויגער בו
ישוע לאמר החרש וצא ממנו׃ ויפל השד בתוכם ויצא
לה ממנו ולא הזיקו׃ ויתמהו כל העם ויאמרו איש אל רעהו
מה זה דבר כי בסמכות ובכח יצוה לרוחות הטמאים
לו ויצאו׃ ויפץ שמעו בכל מקום בכל הסביבות׃

ויקם וילך מבית הכנסת ויבא אל בית שמעון׃ וחמות
לח שמעון חלתה חלי גדול ויבקשו אותו בעדה׃ ויעמד על
לט פניה ויגער בחמה ותרף ממנה ותקם מיד ותשמש אותם׃
מ ויהי כבוא השמש וכל אשר היו לחולים חלאים שונים
מא הביאו אליו ויתן ידיו על כל אחד ואחד ויתרפאו׃ וגם
שדים יצאו מרבים ויצעקו ויאמרו אתה הוא בן האלהים
ויגער בהם ולא נתן להם לדבר כי ידעו כי הוא המשיח׃
מב ויהי כבקר ויצא ויבא אל מקום נשמם ואנשי המקום
מג בקשו אותו ויבואו עד אליו ויעצרו בו לבלתי הלך מעמם׃
מד ויאמר אליהם גם לערים אחרות אבשר את בשורת מלכות
מה האלהים כי לזאת שלחני׃ ויהי מלמד בבתי הכנסת בכל
ארץ יהודה׃

ויהי בעמוד ישוע על שפת ים כנרת ויראו את המון
ב העם הרבים אשר נקהלו עליו לשמוע את דבר האלהים׃
ויראה את שתי הספנות אשר עמדו על שפת הים ואנשי
ג הספנות ירדו מהן ויכבסו את רשתותם׃ ויבא באחת
הספנות אשר לשמעון ויבקש ממנו להרחיק מעט מן
היבשה ויושב ויהי מלמד את העם מן הספנה׃ ויהי
כאשר כלה לדבר ויאמר אל שמעון הרחק אל המצולה
ה ושטו את רשתותיכם למכמרת׃ ויען שמעון ויאמר אליו
רבי כל הלילה עמלנו ולא לכדנו דבר ועתה על דברך
ו אשליך את המכמרת׃ ויעשו כן ויכלאו דגים רבים מאד
ז ותבקענה רשתותם׃ ויקראו אל חבריהם אשר בספנה
האחרת לבוא ויבואו ויעזרו להם וימלאו את שתי
הספנות עד כי שקעו׃ וירא שמעון פטרוס ויפל על
ברכי ישוע ויאמר אדני לך מעלי כי איש חוטא אנכי׃
ח כי תמה היה הוא וכל אשר עמו על מצוד הדגים אשר
ט לכדו׃ וכן יעקב ויוחנן בני זבדי חברי שמעון׃ ויאמר
ישוע אל שמעון אל תירא מעתה מאדם אתה תהיה
י לוכד׃ ויוציאו את הספנות אל היבשה ויעזבו הכל וילכו
אחריו׃

יא ויהי בהיות ישוע בעיר אחת והנה איש מלא צרעת
ויראה את ישוע ויפל על פניו ויתחנן אליו לאמר אדני
יב אם תחפץ תוכל לטהרני׃ ויושט ישוע את ידו ויגע בו
לאמר חפצתי טהר׃ ותסר הצרעת מיד ממנו׃ ויצו אותו
לבלתי ספר לאיש כי אם לך הראה את עצמך אל הכהן
והקרב בעד טהרתך כאשר צוה משה לעדות להם׃
יג ויהי מלכות ישוע מתפשטת ורבים מהמון העם באים
יד לשמוע ולהרפא מחליהם׃ ויצו ישוע לבלתי ספר את
הדבר הזה כי אם לך הראה את עצמך אל הכהן
והקרב בעד טהרתך כאשר צוה משה לעדות להם׃
טו ויהי מלכות ישוע מתפשטת ורבים מהמון העם באים
טז לשמוע ולהרפא מחליהם׃ ויהי הוא מתבודד במדבר
ויתפלל׃

יז ויהי ביום אחד והוא מלמד את העם והנה פרושים
ומורי התורה יושבים שם אשר באו מכל כפרי הגליל
ומיהודה ומירושלים ויד יהוה היתה לרפאות׃ והנה
אנשים מביאים על מטה איש אשר היה משותק ויבקשו
להביאו לפניו׃ ולא מצאו דרך להביאו מפני ההמון
ויעלו על הגג ויורידוהו בתוך הקהל לפני ישוע׃
כ וירא את אמונתם ויאמר אל המשותק אדם חטאתיך
כא נסלחו לך׃ ויחשבו הסופרים והפרושים לאמר מי זה
מדבר גדופים מי יוכל לסלוח חטאים כי אם האלהים
כב לבדו׃ וידע ישוע את מחשבותם ויען ויאמר אליהם
מה אתם חושבים בלבבכם׃ מה יותר קל לומר נסלחו
לך חטאתיך או לומר קום והתהלך׃ ולמען תדעו כי
לבן האדם יש רשות בארץ לסלוח חטאים אמר אל
כג המשותק׃ אני אומר לך קום שא את משכבך ולך
כד אל ביתך׃ ויקם מיד לעיני כולם וישא את משכבו
ויהלך אל ביתו מהלל את האלהים׃ ויתמהו כל
העם ויהללו את האלהים ויאמרו ראינו היום נפלאות׃

כז ואחרי כן יצא ויראה את לוי בן אלפי יושב בבית
המכס ויאמר אליו לך אחרי׃ ויקם ויעזוב הכל וילך
כח אחריו׃ ויעש לו לוי משתה גדול בביתו ויהי רבים
מהמוכסים וישבים עמהם׃ ויהי הסופרים והפרושים
מלמלים ויאמרו אל תלמידיו מדוע אתם אוכלים
ושותים עם המוכסים וחטאים׃ ויען ישוע ויאמר אליהם
לא הרופאים צריכים לבריאים כי אם החולים׃ לא
באתי לקרא צדיקים כי אם חטאים לתשובה׃ ויאמרו
אליו תלמידי יוחנן מדוע תלמידי הפרושים מרבים
להתענות ולהתפלל ותלמידיך אוכלים ושותים׃ ויאמר
אליהם הלבני החתן יוכלו לצום בעוד החתן עמהם׃
ואולם יבואו ימים וילקח החתן מעמהם ואז יצומו
בימים ההם׃ ויאמר אליהם משל לבלתי יקרע איש
בגד חדש ויתן על בגד ישן כי אם יקרע החדש גם
הישן לא יתאים אל החדש׃ ולבלתי יתן איש יין חדש
בנאדות ישנות כי אם יבקע היין החדש את הנאדות
ויצא היין והנאדות תאבדנה׃ כי אם יתן איש יין חדש
בנאדות חדשות ושניהם ישמרו׃ ואין איש שותה יין
ישן ורוצה ביין חדש כי יאמר הישן טוב׃

ויהי ביום השבת ויעבר בשדות ותלמידיו קוטפים
ב שבלים ואוכלים בידיהם׃ ויאמרו אליו מדוע תלמידיך
עושים את אשר לא יעשה בשבת׃ ויען ישוע ויאמר
אליהם הלא קראתם את אשר עשה דוד בהיות הוא
ג ואנשיו רעבים׃ איך בא בבית האלהים ויקח את לחם
הפנים ויאכל ויתן גם לאנשיו אשר עמו אשר לא
ד יאכלו כי אם הכהנים לבדם׃ ויאמר אליהם בן האדם
ה אדון גם לשבת׃

ויהי ביום השבת ויבא בבית הכנסת וילמד את העם
ו ויהי שם איש אשר יד ימינו יבשה׃ ויראו הסופרים
והפרושים אם ירפא בשבת למען מצוא עלה לקטרגו׃
ז ויהי הוא יודע את מחשבותם ויאמר אל האיש אשר יד
ימינו יבשה קום ועמוד בתוך הקהל׃ ויקם ויעמוד׃
ח ויאמר ישוע אל הסופרים והפרושים אשר עמדו
סביביו אשאלכם דבר אחד האם מותר לעשות טוב
בשבת או רע׃ להציל נפש או להאבידה׃ ויסבב את
עיניו בכל העומדים ויאמר אל האיש הושט את ידך
ויעש כן ותשב ידו כבריאה׃ ויתמלאו כעס ויתיעצו
איש אל רעהו מה יעשו לישוע׃

יב ויהי בימים ההם ויצא אל ההר להתפלל ויהי כל
יג הלילה מתפלל אל האלהים׃ ויהי כבקר ויקרא אל
תלמידיו ויבחר מהם שנים עשר אנשים אשר קרא
יד אותם שלוחים׃ שמעון אשר קרא אותו פטרוס ואנדריי
אחיו יעקב ויוחנן פיליפוס ובר תולמי׃ מתי ותומא
יעקב בן חלפי ושמעון הנקרא קנאי׃ יהודה אחי יעקב
טז ויהודה איש קריות אשר הוא בוגד׃ ויעמד עמהם
במישור הוא וקהל תלמידיו ורב העם מכל יהודה
ומירושלים ומחוף צור וצידון אשר באו לשמוע אליו
יז ולהרפא מחליהם׃ ואשר היו מוכים ברוחות טמאים
יח ויתרפאו׃ וכל העם מבקשים לגעת בו כי יצא ממנו
כוח וירפא את כולם׃

יט ויהי הוא נושא את עיניו אל תלמידיו ויאמר אשרי
כ אתם העניים כי לכם מלכות האלהים׃ אשרי אתם
הרעבים עתה כי תשבעו׃ אשרי אתם הבוכים עתה כי
כא תשחקו׃ אשרי אתם כאשר ישנאו אתכם בני האדם
ויבדילו אתכם ויחרפו אתכם ויוציאו את שמכם כרע
כב למען בן האדם׃ שמחו ביום ההוא וגילו כי שכרכם
רב בשמים כי כן עשו אבותיהם לנביאים׃ אך אוי לכם
כד העשירים כי קבלתם את נחמתכם׃ אוי לכם השבעים
כה עתה כי תרעבו׃ אוי לכם המצחקים עתה כי תתאבלו
כו ותבכו׃ אוי לכם כאשר כל בני האדם יתנו לכם
כבוד כי כן עשו אבותיהם לנביאי השקר׃

כז ואולם אני אומר לכם השומעים כי אהבו את
כח אויביכם והיטיבו לשנאיכם׃ ברכו את מקללכם
כט והתפללו בעד מכאיביכם׃ ומכה אותך על לחי
האחת הפנה לו גם את האחרת ומעטה אותך על
ל בגדך אל תמנע גם את כתנתך׃ ומבקש ממך תן לו
ומלקח ממך את אשר לך אל תשב אחור׃ וכאשר
לא תרצו כי יעשו בני האדם לכם כן תעשו גם אתם
לא להם׃ כי אם אהבתם את אוהביכם מה שכר יש
לכם הלא גם החוטאים אוהבים את אוהביהם׃ ואם
תיטיבו לאוהביכם מה שכר יש לכם הלא גם
החוטאים עושים כן׃ ואם תלוו לאנשים אשר
תקוו לקבל מהם מה שכר יש לכם הלא גם החוטאים
לה מלוים לחוטאים למען קבל מהם כאשר נתנו׃ אך
אהבו את אויביכם והיטיבו ולוו ולא תקוו לקבל
לו מהם ושכרכם רב בשמים ותהיו בני עליון כי הוא
לז טוב אל גם על הכפויי טובה ועל הרעים׃ היו
רחמנים כאשר אביכם רחמן הוא׃

לח אל תשפטו ולא תשפטו אל תרשיעו ולא תרשיעו
שלחו ושלחו לכם׃ תנו ויתנו לכם מדה טובה
לט דחוקה ומלאה ורעועה ושפוכה יתנו אל חיקכם כי
במדה אשר תמדדו בה ימדדו לכם׃ וידבר אליהם
מ משל הלא יוכל עור לנחות עור בשחת שניהם לא
מא יפלו אל הבור׃ מדוע תביט אל הקש אשר בעין
אחיך ואת הקורה אשר בעינך לא תבין׃ איך תאמר
אל אחיך אחי הנח לי ואוציא את הקש מעינך ואתה
לא תראה את הקורה אשר בעינך׃ חנף הוצא תחלה
את הקורה מעינך ואז תראה להוציא את הקש אשר
מב בעין אחיך׃ כי אין עץ טוב אשר יעשה פרי רע ואין
עץ רע אשר יעשה פרי טוב׃ כי כל עץ מפריו נודע
כי לא מן הקוצים יקטפו תאנים ולא מן הסנה יבצרו
מג ענבים׃ האדם הטוב מאוצר לבו הטוב יוציא טוב
והאדם הרע מאוצר לבו הרע יוציא רע כי מן
מד השפע הלב ידבר פיו׃ ולמה תקראו אלי אדוני
אדוני ולא תעשו את אשר אומר׃ כל הבא אלי
ושמע את דברי ועשה אותם אגיד לכם את אשר הוא
מה דומה׃ דומה הוא לאיש בונה בית אשר חפר
עמוק ויסד את ביתו על הסלע ויבוא גשם ויעלו
נהרות ויכו בבית ההוא ולא יכלו להזיזו כי יסודו
מו על הסלע׃ ואולם השומע את דברי ולא יעשה
אותם דומה הוא לאיש בונה בית על הארץ בלי יסוד
ויכו בו נהרות ויפל מיד ותהי מפלתו גדולה׃

ויהי כאשר כלה לדבר את כל הדברים האלה
ב באזני העם ויבא אל כפר נחום׃ ועבד איש שר המאה
אשר היה חולה ומוכן למות ויקר בעיניו׃ וישמע על
ישוע וישלח אליו זקני היהודים לבקש ממנו לבוא
ג ולהושיע את עבדו׃ ויבואו אל ישוע ויתחננו אליו
מאד לאמר הגיע עת לעבדך לבוא אל ביתו כי אהב
ד את עמנו הוא ובית הכנסת בנה לנו׃ וילך ישוע עמהם
ה ויהי כקרב אל הבית ויבא אליו שר המאה ויאמר
אדני אל תטרח כי לא אכין לבי לקבל פניך ולא
ראיתי עצמי ראוי לבוא אליך׃ ואולם אמר נא
ו בדבר ויבריא נערי׃ כי גם אני איש תחת ממשלה
ז ויש לי חיילים תחתי ואומר לזה לך והוא הולך
ולזה בוא והוא בא ולעבדי עשה זאת והוא עושה׃
ח וישמע ישוע את הדברים האלה ויתמה עליו ויפן
אל העם הבא אחריו ויאמר אמן אני אומר לכם לא
ט מצאתי כזאת באמונה בישראל׃ וישובו השלוחים
אל הבית וימצאו את העבד בריא׃

יא ויהי ביום אחד וילך ישוע אל עיר אחת ושמה נעין
ותלכנה עמו תלמידיו ועם רב׃ ויהי כקרב אל שער
העיר והנה מוציאים את המת בן יחיד לאמו והיא
יג אלמנה׃ וירא אדני את האשה וירחם עליה ויאמר
יד אליה אל תבכי׃ ויגש ויגע במטה והנושאים עמדו
ויאמר אל הנער אמר לך קום׃ וישב המת ויתחל
טו לדבר ויתן אותו ישוע אל אמו׃ ויאחזם פחד כולם
ויהללו את האלהים לאמר נביא גדול קם בתוכנו
ואלהים פקד את עמו׃ ויצא הדבר הזה בכל יהודה
ובכל הסביבות׃

יח ויגידו תלמידי יוחנן את כל הדברים האלה׃
יט ויקרא יוחנן אל שנים מתלמידיו וישלחם אל ישוע
לאמר אתה הוא הבא אם נחכה לאחר׃ ויבואו האנשים
אל ישוע ויאמרו יוחנן המטביל שלחנו אליך לאמר
כ אתה הוא הבא אם נחכה לאחר׃ ויהי בעת ההיא
כא וירפא את רבים מחליים ומנגעים ומרוחות רעות
ולעורים רבים נתן ראות׃ ויען ישוע ויאמר אל
כב השלוחים לכו והגידו ליוחנן את אשר ראיתם ושמעתם
כי עורים רואים ופסחים הולכים ומצורעים נטהרים
וחרשים שומעים ומתים קמים ועניים מבשרים
כג בשורה טובה׃ ואשרי כל אשר לא יכשל בי׃

כד וילכו שלוחי יוחנן וישא ישוע את קולו ויאמר
אל העם אשר נקהלו עליו לשמוע את דבריו מה
יצאתם אל המדבר לראות קנה נענע ברוח׃ ומה
כה יצאתם לראות איש לבוש בגדים נעימים הלא
כו הנה אנשים לבושי בגדים נעימים בבתי מלכים
כז הם׃ ומה יצאתם לראות נביא אמן אני אומר לכם
כח ויותר מנביא׃ כי הוא אשר כתוב עליו הנני שולח
כט את מלאכי לפניך אשר יכין את דרכך לפניך׃
ל כי אני אומר לכם בין הנולדים מאשה לא קם גדול
מיוחנן המטביל ואולם הקטן במלכות האלהים
לא גדול ממנו׃ וכל העם אשר שמעו ואף המוכסים
לב צדקו את האלהים בהטבלם את עצמם בטבילת
יוחנן׃ ואולם הפרושים ומורי התורה מאסו בעצת
לג האלהים ולא נטבלו בידו׃ ויאמר ישוע אל העם
הדור הזה דומה לילדים הישבים בשוק ויקראו איש
לד אל רעהו לאמר׃ חלילנו לכם ולא רקדתם בקנים
ונקונקנו לכם ולא בכיתם׃ כי בא יוחנן המטביל
ולא אכל לחם ולא שתה יין ואתם אמרתם שד יש
לה בו׃ בא בן האדם ואוכל ושותה ואתם אמרתם הנה
איש זולל ושתיין ורע חברים למוכסים וחטאים׃
ואולם חכמת האלהים צדקה בכל בניה׃

לו ויבקש אחד מהפרושים לאכל עמו ויבא בבית
לז האיש וישב לאכל׃ והנה אשה חוטאת אשר בעיר
ותדע כי הוא מסב בבית הפרוש ותקח אלבסטרון
לח שמן ותבא ותעמד מאחוריו לרגליו בוכיה ותחל
להרטיב את רגליו בדמעותיה ותמחם בשערות
ראשה ותנשק את רגליו ותסך בשמן׃ וירא הפרוש
אשר הזמין את ישוע ויאמר בלבבו לאמר אם נביא
הוא האיש הזה הלא ידע מי ומה האשה הנוגעת בו
לט כי חוטאת היא׃ ויען ישוע ויאמר אליו שמעון יש
לי אליך דבר אחד ויאמר דבר רבי׃ ויאמר ישוע
מ לשמעון שני חייבים היו לאחד מהמלוים חמשים
מא כסף לאחד ולשני חמש מאות כסף׃ ואין להם
מב לשלם ויחן את שניהם׃ מי מהם יאהבנו יותר
מג ויען שמעון ויאמר אליו אחשוב כי אשר חנן לו
יותר מכל׃ ויאמר אליו ישוע ישר שפטת׃ ויפן
אל האשה ויאמר אל שמעון הראית את האשה
הזאת אבוא אל ביתך ומים לרגלי לא נתת ואולם
היא הרטיבה את רגלי בדמעותיה ותמחם בשערות
מד ראשה׃ נשיקה לא נשקת לי ואולם היא מאז באתי
מה לא חדלה לנשק את רגלי׃ שמן לראשי לא סכת
ואולם היא סכה את רגלי בשמן׃ על כן אומר אני
לך סלחו לה חטאיה הרבים כי אהבה רבה אהבה
מו ומי אשר מעט נסלח לו מעט אהב׃ ויאמר אל
מז האשה סלחו לך חטאיך׃ ויחלו המסובים לדבר
מח בלבבם מי זה אשר גם חטאים סולח׃ ויאמר אל
מט האשה אמונתך הושיעה אותך לכי לשלום׃

א ויהי אחרי כן ויעבר בערים ובכפרים ויהי מלמד
ב ומבשר בשורת מלכות האלהים׃ ושנים עשר
ג תלמידיו עמו׃ ונשים אחדות אשר רפא מרוחות רעות
ומחליים ומרי נפש ומשדים רעים ומהן מרים
מגדלית אשר יצאו ממנה שבעה שדים׃ ויוחנה אשת
כוזא פקיד הורדוס ושושנה ונשים רבות אשר שרתו
את ישוע ואת תלמידיו מרכושן׃

ד ויהי בהקהל עם רב ומכל ערי יהודה באו אל ישוע
ה וידבר אליהם משל׃ הנה יצא הזורע לזרוע את
זרעו ויהי בזרעו ויפל מקצתו על הדרך ותרמס
ו ועוף השמים אכלתהו׃ ומקצתו נפל על הסלע ויצמח
ז ויבש כי לא היתה לו רטיבות׃ ומקצתו נפל בתוך
הקוצים ויחנקוהו הקוצים ויגמר׃ ומקצתו נפל על
ח הארץ הטובה ויצמח ויעש פרי מאה כפלים׃ ויקרא
ישוע בקול גדול השומע אזנים לשמוע ישמע׃
ט ותלמידיו שאלו אותו לאמר מה המשל הזה׃
י ויען ויאמר אליהם לכם נתן לדעת את סתרי מלכות
האלהים ואולם לאחרים במשלים למען ראות ולא
יא יראו ושמוע ולא יבינו׃ ואלה דברי המשל הזרע
יב הוא דבר האלהים׃ אשר על הדרך הם השומעים
ואחר יבוא השטן ויקח את הדבר מלבם למען לא
יג יאמינו ויושעו׃ אשר על הסלע הם השומעים ויקבלו
את הדבר בשמחה ואולם אין להם שרש ויאמינו
יד לעת מצוא ובעת נסיון יסורו׃ אשר נפל בתוך
הקוצים הם השומעים ואשר בדרכם יחנקו מדאגות
ועשר וענוגי החיים ולא יגמרו׃ אשר בארץ הטובה
הם השומעים בלב טוב ובלב ישר ויחזיקו בדבר
טו ויעשו פרי בסבלנות׃

טז ואין איש מדליק נר ומכסה אותו בכלי או שם
יז אותו תחת המטה כי אם על המנורה׃ כי אין נסתר
אשר לא יגלה ואין כסוי אשר לא יודע ויבא אל
יח האור׃ על כן השגיחו איך תשמעו כי לכל אשר יש
לו יתן עוד ומאשר אין לו גם את אשר לכאורה יש
לו יקח׃

יט ותבא אמו ואחיו אל ישוע ולא יכלו לבוא אליו
כ מפני ההמון׃ ויגידו לו לאמר אמך ואחיך עומדים
כא בחוץ ורוצים לראותך׃ ויען ויאמר אליהם אמי
ואחי הם השומעים את דבר האלהים ועושים אותו׃

כב ויהי ביום אחד ויבא הוא ותלמידיו בספנה ויאמר
כג אליהם נעברה אל עבר הים׃ ויפרשו מן היבשה׃
ויהי בהפלגם וישן הוא׃ ויעל סופת רוח על הים
ותכסה הספנה ויהי בצר להם׃ ויגשו אליו ויעירוהו
לאמר רבי רבי אבדנו׃ ויקם ויגער ברוח ובגלי המים
ויחדלו ויהי שקט׃ ויאמר אליהם איה אמונתכם
כה ויתמהו ויאמרו איש אל רעהו מי זה כי גם לרוח
ולמים יצוה ויקשיבו׃

כו ויעברו אל ארץ הגרגסים אשר מול הגליל׃
כז ויצא מן הספנה ויקרהו איש מן העיר אשר היו בו
שדים רעים זמן רב ולא לבש בגד ולא ישב בבית כי
כח אם בקברים׃ ויראה את ישוע ויצעק ויפל לפניו
ויאמר בקול גדול מה לי ולך ישוע בן האלהים
כט העליון אתה בא לענותני׃ כי צוה ישוע לרוח
הטמאה לצאת מן האיש כי רבות פעמים תפשה
ויוסרו אותו בזקים ובכבלים וישמר ויפרץ את
ל מוסרותיו ויברח אל המדבר׃ וישאל אותו ישוע
לאמר מה שמך ויאמר לגיון כי שדים רבים באו
לא בקרבו׃ ויתחננו אל ישוע לבלתי צוות עליהם
לב ללכת אל התהום׃ ויהי שם עדר חזירים רבים
רועים בהר ויתחננו אל ישוע לתת להם לבוא
לג בחזירים ויתן להם׃ ויצאו השדים מן האיש ויבואו
בחזירים ויפרץ העדר מן המצוק אל הים ויטבעו
לד בים׃ ויראו הרועים את אשר היה ויברחו ויגידו
לה בעיר ובכפרים׃ ויצאו לראות את אשר היה ויבואו
אל ישוע וימצאו את האיש אשר יצאו ממנו השדים
יושב לרגלי ישוע לבוש בגדים נעימים ושפוי בדעתו
ויראו׃ ויגידו להם אשר ראו איך נרפא המשוגע
לו מהשדים׃ ויתחננו אל ישוע כל יושבי הגרגסים
לצאת מעמם כי יראה גדולה נפלה עליהם ויעל
לז בספנה וישב׃ ויתחנן אליו האיש אשר יצאו ממנו
השדים להיות עמו ויצו אותו ישוע לאמר׃
לח שובה אל ביתך וספרי את אשר עשה האלהים
לך׃ וילך האיש בכל העיר ויספר את אשר עשה
לט ישוע לו׃

מ ויהי בשוב ישוע ויקבלו אותו ההמון בשמחה כי
מא כולם חכו לו׃ והנה איש ושמו יאיר שר בית הכנסת
ויפל לרגלי ישוע ויתחנן אליו לבוא אל ביתו׃
מב כי בת יחידה היתה לו כבת שתים עשרה שנה
ותמת׃ ויהי הוא הולך ויתדחקו עליו ההמון׃
מג ואשה אחת אשר זוב דם שנים עשר שנה ואשר
כל אשר לה נתנה לרופאים ולא יכלו לרפאותה׃
מד ותבא מאחוריו ותגע בכנף בגדו ותעמוד הזוב
מה מדמה׃ ויאמר ישוע מי נגע בי ויכחשו כולם
ויאמר פטרוס ואשר עמו רבי ההמון לחצוך ודוחקים
מו בך׃ ויאמר ישוע נגע בי אחד כי ידעתי כי כח יצא
מז ממני׃ ותראה האשה כי לא נעלם ותבא בפחד
ותפל לפניו ותגד לפני כל העם את אשר נגעה בו
מח ואיך נרפאה מיד׃ ויאמר אליה בתי אמונתך
הושיעה אותך לכי לשלום׃

מט עודנו מדבר ויבא אחד מבית שר בית הכנסת
ויאמר אליו מתה בתך אל תטרח את המורה׃
נ וישמע ישוע ויען ויאמר אל יאיר אל תירא רק
נא האמן ותחי׃ ויבא אל הבית ולא נתן לאיש לבוא
עמו כי אם לפטרוס ויוחנן ויעקב ולאב הילדה
נב ולאמה׃ וכל העם בכו ויספדו עליה ויאמר ישוע
נג אל תבכו כי לא מתה כי ישנה היא׃ ויצחקו עליו
נד כי ידעו כי מתה׃ ויאחז בידה ויקרא בקול גדול
נה לאמר ילדה קומי׃ ותשב רוחה ותקם מיד ויצו
נו לתת לה לאכל׃ ויתמהו הוריה ויצו אותם לבלתי
ספר לאיש את אשר נעשה׃

ט ויקרא אל שנים עשר תלמידיו ויתן להם כח
ב ורשות על כל השדים ולרפאות מחליים׃ וישלחם
ג לבשר בשורת מלכות האלהים ולרפא חולים׃
ויאמר אליהם אל תקחו דבר לדרך לא מקל ולא
תרמיל ולא לחם ולא כסף ולא שני כתנות לאיש׃
ד ובכל בית אשר תבואו שם תלינו ומשם תצאו׃
ה וכל אשר לא יקבלו אתכם בצאתכם מן העיר
ההיא נערו גם את העפר אשר על רגליכם לעדות
ו להם׃ ויצאו וילכו מכפר לכפר ומבשרים בשורה
טובה ומרפאים׃

ז וישמע הורדוס המלך את כל אשר נעשה ויבוך
ח כי יש אומרים כי יוחנן המטביל קם מן המתים׃
ויש אומרים כי אליהו נראה ויש אומרים כי נביא
ט מן הנביאים הקדמונים קם׃ ויאמר הורדוס יוחנן
הרגתי בידי ומי זה אשר אשמע עליו דברים כאלה
ויבקש לראותו׃

י וישובו השלוחים ויגידו לישוע את כל אשר עשו
ויקח אותם ויסר בצנעה אל עיר אחת ושמה בית
יא צידה׃ ויהי כאשר ידעו ההמון וילכו אחריו ויקבלם
ויהי מדבר אליהם על מלכות האלהים ומרפא את
יב החולים׃ ויהי היום לנטות ויבואו אליו שנים עשר
תלמידיו ויאמרו אליו שלח את ההמון וילכו אל
הכפרים והערים הסביבות ולנו ולהם יהיה מקום
יג ללון ולמצוא לחם כי פה במדבר אנחנו׃ ויאמר
אליהם תנו אתם להם לאכל ויאמרו אין לנו כי אם
חמשה לחמים ושני דגים אם לא נלך אנחנו ונקנה
יד לחם לכל העם הזה׃ כי כחמשת אלפים איש היו
שם ויאמר אל תלמידיו הושיבו אותם חבורות
טו חבורות חמשים חמשים׃ ויעשו כן ויושיבו את כולם׃
טז ויקח את חמשת הלחמים ואת שני הדגים וישא את
עיניו השמימה ויברך אותם ויבצע ויתן אל תלמידיו
יז לשום לפני העם׃ ויאכלו כולם וישבעו ויעלו את
הנותר מהם שתים עשרה קפות מלאות׃

יח ויהי בהיותו מתבודד ותלמידיו עמו ויאמר אליהם
יט מי אני בעיני העם׃ ויענו ויאמרו יש אומרים כי
יוחנן המטביל אתה ויש אומרים כי אליהו אתה
כ ויש אומרים כי נביא מן הנביאים הקדמונים קם
כא בתוכנו׃ ויאמר אליהם ואתם מי אני בעיניכם
כב ויען פטרוס ויאמר אתה הוא המשיח מאת
כג האלהים׃ ויצו אותם ישוע לבלתי ספר את הדבר
הזה לאיש׃ ויאמר בן האדם עתיד לסבול הרבה
ולהמאס מן הזקנים ומן הכהנים הגדולים ומן
הסופרים ולהרג ולקום ביום השלישי׃
כד ויאמר אל כל העם אשר עמו כל אשר ירצה
לבוא אחרי יכחש בנפשו ויקח את צלבו מדי יום
כה ויבוא אחרי׃ כי מי אשר ירצה להושיע את נפשו
יאבדנה ומי אשר יאבד את נפשו בעבורי ימצאנה׃
כו כי מה יועיל לאדם אם ירויח את כל העולם ואבד
כז את נפשו׃ כי מי אשר יבוש בי ובדברי בדור הזה
הפושע הזה גם בן האדם יבוש בו בבוא בכבוד
כח אביו עם המלאכים הקדושים׃ ואולם אמן אני
אומר לכם יש מן העומדים פה אשר לא יטעמו
טעם מות עד אשר יראו את מלכות האלהים׃

כט ויהי כשמונת הימים האלה ויקח את פטרוס
ואת יוחנן ואת יעקב ויעל אל ההר להתפלל׃
ל ויהי בהתפללו ותשתנה תואר פניו ולבושו ויהי
לא לבן כשלג׃ והנה שני אנשים מדברים עמו והם
משה ואליהו׃ ויראו בכבוד ויספרו את מות ישוע
לב אשר עתיד להיות בירושלים׃ ופטרוס ואשר עמו
היו כבדי שנה ויתנמנמו ויקיצו ויראו את כבוד
לג ישוע ואת שני האנשים העומדים עמו׃ ויהי כאשר
נפרדו מעמו ויאמר פטרוס אל ישוע רבי טוב לנו
פה ונעשה שלשה סכות לך אחת ולמשה אחת
ולאליהו אחת ולא ידע את אשר יאמר׃
לד עודנו מדבר ויבא ענן ויצל עליהם ויראו כי
לה נכנסים הם בענן׃ ויהי קול מן הענן לאמר זה
בני בחירי שמעו אליו׃ ויהי בהשמע הקול וימצא
לו ישוע לבדו ויחרישו ולא הגידו בימים ההם לאיש
מכל אשר ראו׃

לז ויהי ביום השני בהורדם מן ההר ויקבל אותם
לח המון רב׃ והנה איש מן ההמון ויקרא בקול גדול
לט לאמר רבי אנא הבט נא אל בני כי יחיד הוא לי׃
והנה רוח אחת תקחהו ופתאם יצעק ותקרעהו
ותסחפהו ברגז ולא תסור ממנו כי אם בקשי רב
מ ותשחיתהו׃ ואבקש את תלמידיך לגרשה ולא
מא יכלו׃ ויען ישוע ויאמר הדור הזה סורר ומורה עד
מתי אהיה עמכם ואסבלכם הבא הנה בנך׃ ויגש
מב עוד הנער ותשברהו הרוח ותסחפהו ברגז ויגער
ישוע ברוח הטמאה וירפא את הנער ויתנהו אל
מג אביו׃ ויתמהו כולם על גדלות האלהים׃

מד ויהי בהתמהמה כולם על כל אשר עשה ויאמר
מה אל תלמידיו שימו נא בלבבכם את הדברים
האלה כי בן האדם עתיד להמסר ביד אנשים׃
מו ולא הבינו את הדבר הזה כי נעלם היה מהם
מז למען לא ידעו ויראו לשאל אותו׃

מח ויהי מחשבת בלבבם מי יהיה הגדול שבהם׃
מט ויען ישוע ויאמר אל תלמידיו כל אשר יקבל את
הילד הזה בשמי יקבל גם את אשר שלח אותי כי
הקטן שבכולכם הוא הגדול׃
נ ויען יוחנן ויאמר רבי ראינו איש אשר לא הלך
אחרינו ויגרש שדים בשמך ונכלא אותו כי לא הלך
נא אחרינו׃ ויאמר ישוע אל תכלאו אותו כי אשר
נב איננו נגדנו הוא עמנו׃ ויהי בקרב ימי עלותו
השמימה ויכן פניו ללכת אל ירושלים׃ וישלח
מלאכים לפניו ויבואו ויכינו לו מקום בכפר
נג השומרונים׃ ולא קבלו אותו כי פניו היו הולכות
נד אל ירושלים׃ ויראו תלמידיו יעקב ויוחנן ויאמרו
נה רבי הרצה אתה ונאמר לאש לרדת מן השמים
נו ולכלות אותם׃ ויפן ויגער בהם ויאמר לא ידעתם
נז את אשר בלבבכם׃ ויעברו אל כפר אחר׃
נח ויהי בלכתם בדרך ויאמר איש אל ישוע אלכה
אחריך אל כל אשר תלך׃ ויאמר אליו ישוע
נט לשועלים יש מחלות ולעוף השמים קנים ואולם
לבן האדם אין מקום אשר יניח שם את ראשו׃
ס ויאמר אל איש אחר לך אחרי׃ ויאמר אדני
סא הרשה נא לי ללכת ולקבר את אבי׃ ויאמר אליו
ישוע הנח למתים לקבר את מתיהם ואתה לך
סב והגד את מלכות האלהים׃ ויאמר גם איש אחר
אלכה אחריך אדני ואולם הרשה נא לי ללכת
ולהפרד מאנשי ביתי׃ ויאמר אליו ישוע כל אשר
שם ידו על המחרשה ויפן אחור לא יכשר למלכות
האלהים׃

א ויהי אחרי כן ויבחר אדני שבעים איש מתלמידיו
ויתן להם כח ורשות על כל השדים ולרפא מחליים
ב וישלחם לבשר בשורת מלכות האלהים׃ ויאמר
אליהם הקציר רב והפועלים מעטים על כן בקשו
מאת בעל הקציר כי יוציא פועלים אל קצירו׃
ג לכו ואני שולח אתכם כשה בין זאבים׃ אל תקחו
ד כסף ולא תרמיל ולא נעלים ואל תשאלו לשלום
ה איש בדרך׃ ובכל בית אשר תבואו שם תלינו ומשם
ו תצאו׃ ואם יש שם בן שלום ישרה שלומכם עליו
ואם אין שם ישוב אליכם׃ ובבית ההוא תלינו
ואכלתם ושתיתם את אשר יתנו לכם כי ראוי
ז הפועל לשכרו׃ ואל תעברו מבית לבית׃ ובכל עיר
ועיר אשר תבואו שם ויקבלו אתכם אכלו את אשר
ח יתנו לכם׃ ורפאו את החולים אשר שם ואמרו
ט אליהם קרבה אליכם מלכות האלהים׃ ובכל עיר
ועיר אשר תבואו שם ולא יקבלו אתכם צאו
י ברחובותיה ואמרו׃ גם את העפר אשר דבק
לנו מעירכם נערה לכם ואולם דעו כי קרבה
יא מלכות האלהים׃ ואומר אני לכם כי יהיה קל
יב לסדום ביום ההוא מלעיר ההיא׃

יג אוי לך כורזין אוי לך בית צידה כי אם בצור
וצידון נעשו הגבורות

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ויפגע במקום ההוא ויאמר ה' אלהי אברהם אביו ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה לך אתננה ולזרעך. ויהי זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך. והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך. ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי. ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים. ויקם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה. ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לוז שם לראשונה. ויידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה ה' לי לאלהים. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

(1) מצא רש"י בספרי דברים ובמדרש תנחומא ובילקוט שמעוני ובמדרש הגדול. וכן הוא בכל כתבי יד שראינו. וכן הוא בתנחומא ישן ובמדרש אגדה.

ﻣﺎﺭﺍ ﺑﺎﺭﺍﻥ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻣﻴﺒﺎﺭﺩ . ﻭﺍﺭﺍﻥ ﺑﺴﻴﺎﺭ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻣﻴﺒﺎﺭﺩ . ﻭﺍﺯ ﺍﻳﻦ ﺭﻭ ﺑﻴﺸﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻣﻴﺒﺎﺭﺩ (١) ﻭﺍﺯ ﺍﻳﻦ ﺭﻭ ﺑﻴﺸﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻣﻴﺒﺎﺭﺩ . ﻭﺍﺯ ﺍﻳﻦ ﺭﻭ ﺑﻴﺸﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻣﻴﺒﺎﺭﺩ . ﺍﻣﺎ ﺍﻳﻦ ﻫﻤﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻧﻴﺴﺖ . ﺍﻳﻦ ﻫﻤﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻧﻴﺴﺖ . ﺍﻳﻦ ﻫﻤﻪ ﺑﺮ ﻣﺎ ﻧﻴﺴﺖ . ﺍﻣﺎ

فَمَا لَهُمْ عَلَيْهِ مِنْ سُلْطَانٍ . وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا
إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ . وَلَا
تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا
عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ
فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ . وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ
لِيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ
بِالشَّاكِرِينَ . وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ
عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ
سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ .
وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ . قُلْ إِنِّي
نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ
قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ . قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ
رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا
لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ . قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا
تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ .
وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ
وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ
الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ . وَهُوَ الَّذِي
يَتَوَفَّاكُمْ بِاللَّيْلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحْتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ
لِيُقْضَىٰ أَجَلٌ مُسَمًّى ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنَبِّئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ . وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرْسِلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ
إِذَا جَاءَ أَحَدَكُمُ الْمَوْتُ تَوَفَّتْهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ .

---

(١) تقدم في ٦ . ٥٢ . اقر . اعترف

(٢) اخذ في ٦ . ٥٤ . ٥٥ . اخذ . اقر . اعترف

(٣) اخذ في ٦ . ٥٤ . ٥٥ . اخذ . اقر . اعترف

(٤) اخذ في ٦ . ٥٤ . ٥٥ . اخذ . اقر . اعترف

(٥) اخذ في ٦ . ٥٤ . ٥٥ . اخذ . اقر . اعترف

ڪ ڏيڻ . ڏڪڻ ڪڏهن ڪڏهن . جو ڪنهن ڪنهن ڪم لاءِ ڪڏهن ڪڏهن ڪم ڪرڻ . ڪڏهن ڪڏهن ڪڏهن

وَاسْمُ امْرَأَةِ عِمْرَامَ يُوكَابَدُ بِنْتُ يُوحَانَ. وَوَلَدَتْ لِعِمْرَامَ هَرُونَ وَمُوسَى وَمَرْيَمَ أُخْتَهُمَا. وَكَانَ لِهَرُونَ أَرْبَعَةُ بَنِينَ نَادَابُ وَأَبِيهُو وَأَلِعَازَارُ وَإِيثَامَارُ. وَمَاتَ نَادَابُ وَأَبِيهُو فِي بَرِّيَّةِ سِينَا حِينَ قَرَّبَا نَارًا غَرِيبَةً أَمَامَ الرَّبِّ. وَلَمْ يَكُنْ لَهُمَا بَنُونَ. فَكَانَ أَلِعَازَارُ وَإِيثَامَارُ يَكْهَنَانِ فِي حَيَاةِ أَبِيهِمَا هَرُونَ. وَمَاتَ هُنَاكَ أَلِعَازَارُ وَدُفِنَ فِي جِبْعَةَ فِينْحَاسَ ابْنِهِ الَّتِي أُعْطِيَتْ لَهُ فِي جَبَلِ أَفْرَايِمَ. وَدُفِنَ إِيثَامَارُ فِي جِبْعَةَ ابْنِهِ الَّتِي أُعْطِيَتْ لَهُ فِي جَبَلِ أَفْرَايِمَ. و

ومن الناس من يقول ان الله لا يعلم الغيب . وهذا باطل . لان الله يعلم كل شيء . ومن الناس من يقول ان الله يعلم الغيب ولكنه لا يعلم ما يكون في المستقبل . وهذا باطل . لان الله يعلم ما يكون في المستقبل . ومن الناس من يقول ان الله يعلم ما يكون في المستقبل ولكنه لا يعلم ما يكون في الماضي . وهذا باطل . لان الله يعلم ما يكون في الماضي . ومن الناس من يقول ان الله يعلم ما يكون في الماضي ولكنه لا يعلم ما يكون في الحاضر . وهذا باطل . لان الله يعلم ما يكون في الحاضر . ومن الناس من يقول ان الله يعلم ما يكون في الحاضر

ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺳﻠﻄﺎﻥ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻤﻮﺕ ﻓﻴﻤﺴﻚ ﺍﻟﻤﻮﺕ ﻭﻳﻘﺘﻞ ﺍﻟﺠﺴﺪ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺳﻠﻄﺎﻥ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻨﻔﺲ ﻓﻴﻤﺴﻚ ﺍﻟﻨﻔﺲ ﻭﻳﻘﺘﻞ ﺍﻟﺠﺴﺪ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺳﻠﻄﺎﻥ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺮﻭﺡ ﻓﻴﻤﺴﻚ ﺍﻟﺮﻭﺡ ﻭﻳﻘﺘﻞ ﺍﻟﺠﺴﺪ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺳﻠﻄﺎﻥ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺠﺴﺪ ﻓﻴﻤﺴﻚ ﺍﻟﺠﺴﺪ

ויהי אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים ביום חבש יהוה את שבר עמו ומחץ את מכת פצעו׃ הנה שם יהוה בא מרחוק בוער אפו ומשאת כבדה משאתו שפתותיו מלאו זעם ולשונו כאש אוכלת׃ ורוחו כנחל שוטף עד צואר יחלף להנפות גוים בנפת שוא ורסן מתעה על לחיי עמים׃ שיר יהיה לכם כליל התקדש חג ושמחת לבב כהולך בחליל לבוא בהר יהוה אל צור ישראל׃ והשמיע יהוה את הוד קולו והראה בנחת זרועו בזעף אף ולהב אש אוכלת נפוץ וזרם ואבני ברד׃ כי מקול יהוה יחת אשור בשבט יכה׃ והיתה כל מעבר מטה יסודתו עליו בתפים ובכנרות ובמלחמות תנופה נלחם בם׃ כי ערוך מאתמול תפתה גם הוא למלך הכין העמיק הרחיב מדורתו אש ועצים הרבה נשמת יהוה כנחל גפרית בוערת בו׃ הוי יורדי מצרים לעזרה על סוסים יבטחו ויבטחו על רכב כי רב ועל פרשים כי עצמו מאד ולא שעו על קדוש ישראל ואת יהוה לא דרשו׃ וגם הוא חכם ויבא רעה ואת דבריו לא הסיר וקם על בית מרעים ועל עזרת פעלי און׃ כי מצרים אדם ולא אל וסוסיהם בשר ולא רוח ויהוה יט ידו ונכשל עוזר ונפל עזור וכלם יחדו יכלו׃ כי כה אמר יהוה אלי כאשר יהמה האריה וגור כפיר על טרפו אשר יקרא עליו מלא רועים לא יחת מקולם ולא יתדכא מהמונם כן ירד יהוה צבאות לצבא על הר ציון ועל גבעתה׃ כצפרים עפות כן יגן יהוה צבאות על ירושלם גנון והציל פסח והמליט׃ שובו לאשר העמיקו סרה בני ישראל׃ כי ביום ההוא ימאסו איש את אלילי כספו ואת אלילי זהבו אשר עשו לכם ידיכם חטא׃ ונפל אשור בלא איש וחרב לא אדם תאכלנו ונס מפני חרב ובחוריו למס יהיו׃ וסלעו מגור יעבור ויחתו משרי נס נאם יהוה אשר אורו בציון ותנורו בירושלם׃ הנה לצדק ימלך מלך ולשרים למשפט ישרו׃ והיה איש כמחבא רוח וסתר זרם כפלגי מים בציה כצל סלע כבד בארץ עיפה׃ ועין רואות לא תשעינה ואזן שומעות תקשבנה׃ ולב נמהרים יבין לדעת וכבדים תדבר צחות׃ לא יקרא עוד לנבל נדיב ולכילי לא יאמר שוה׃ כי נבל נבלה ידבר ולבו יעשה און לעשות חנף ולדבר אל יהוה לרוק נפש רעב ומצמא יחסיר משקה׃ וכלי כילי רעים הוא זמות יעץ להחבל עניים באמרות שקר ודבר אביון במשפט׃ ונדיב נדבות יעץ הוא ועל נדבות יקום׃ נשים שאננות קומנה שמענה קולי בנות בוטחות האזנה אמרתי׃ ימים על שנה תרגזנה בוטחה כי כלה בצר תבצר אסף׃ חרדו שאננות רגזו בוטחות הפשיטו והערו ומתנים על חלצים׃ על שדי חמודים על גפן נשאת׃ על אדמת עמי צמח שמיר כי אם על כל בתי משוש קריה עלזה׃ כי ארמון נטוש המון עיר העופל והבחן היה למערות עד עולם משוש פראים עדרי בהמות׃ עד יערה עלינו רוח ממרום והיה מדבר לכרמל והכרמל ליער נחשב׃ והיה במדבר משפט וצדקה בכרמל תשכון׃ והיה מעשה הצדקה שלום ועבדת הצדקה השקט ובטח עד עולם׃ וישב עמי בנוה שלום ובמשכנות מבטחים ובמנוחות שאננות׃ וברד בהרדת היער ובשפלה תשפל השפלה׃ אשרי זרעים על כל מים משלחי רגל השור והחמור׃

وَلَا يَجُوزُ . وَالْأَكْلُ لَا يَضُرُّ . وَلَا يَجُوزُ الْأَكْلُ وَالشُّرْبُ فِي الْمَسْجِدِ

(٢) مع بعض مخطوطات أخرى بإضافة «الله»

(٤) هكذا بحسب السبعينية

(١) أو «أخرج بعد ما أخرج»

أخرج (٤) الحيوانات الزاحفة ذوات النفوس الحية، والطيور لتطير فوق الأرض على وجه جلد السماء. ٢١ فخلق الله التنانين العظيمة، وكل ذوات النفوس الحية الدبابة التي أخرجت المياه بأجناسها، وكل طير ذي جناح بأجناسه. ورأى الله أن ذلك حسن. ٢٢ وباركها الله قائلا: «أثمروا واكثروا واملأوا مياه البحار، والطير فليكثر على الأرض». ٢٣ وكان مساء وكان صباح يوم خامس. ٢٤ وقال الله: «لتخرج الأرض ذوات النفوس الحية بأجناسها، البهائم والدبابات ووحوش الأرض بأجناسها». وكان كذلك. ٢٥ وصنع الله وحوش الأرض بأجناسها، والبهائم بأجناسها، وكل دبابات الأرض بأجناسها. ورأى الله أن ذلك حسن. ٢٦ وقال الله: «لنصنع الإنسان على صورتنا كشبهنا، فيتسلط على سمك البحر، وطير السماء، والبهائم، وعلى كل الأرض، وعلى كل الدبابات التي تدب على الأرض». ٢٧ فخلق الله الإنسان على صورته، على صورة الله خلقه، ذكرا وأنثى خلقهم. ٢٨ وباركهم الله قائلا: «أثمروا واكثروا واملأوا الأرض وأخضعوها، وتسلطوا على سمك البحر، وطير السماء، وكل حيوان يدب على الأرض». ٢٩ وقال الله: «ها قد أعطيتكم كل بقل يبزر بزرا على وجه كل الأرض، وكل شجر فيه ثمر شجر يبزر بزرا، لكم يكون طعاما. ٣٠ ولكل حيوان الأرض، ولكل طير السماء، ولكل دبابة على الأرض، التي فيها نسمة حياة، كل عشب أخضر طعاما». وكان كذلك. ٣١ ورأى الله كل ما صنع، وإذا هو حسن جدا. وكان مساء وكان صباح يوم سادس.

(1) בראשית רבה פרשה ע"ה ובמדרש תנחומא פרשת בלק אות ב' ובמדרש הגדול פרשת בלק.

פתיחה דרשנית לפרשה זו ◇ (1) ואמר רבי ברכיה בשם רבי חלבו ורבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי: משל למלך שהיה מהלך במדבר ופגע בו לסטים ונטלו כל מה שהיה לו. ולא עוד אלא שהכו והשליכו בדרך חי ומת. ועברו עליו שני בני אדם אחד מהם היה מכיר בו שהוא מלך ואחד מהם לא היה מכיר בו שהוא מלך. זה שהיה מכיר בו שהוא מלך אמר בלבו אם אני נוגע בו אומרים עלי שאני מבזה את המלכות ואם אני מניחו הרי הוא מת. מה עשה הלך ונטל מים ורחץ את פניו ונתן לו לשתות עד שהחיהו. וזה שלא היה מכיר בו שהוא מלך אמר בלבו מה לי ולצרה זו ולא עוד אלא שאם אני נוגע בו אומרים עלי שאני הורג נפשות. הלך לו לדרכו. כך בלעם לא היה מכיר בישראל שהם בניו של אברהם יצחק ויעקב שהם עתידים לקבל את התורה ולא היה יודע שהם עתידים לבנות בית המקדש ולהקריב עליו קרבנות ולעלות לרגל לפניו שלשה פעמים בשנה. לפיכך אמר מה אקב לא קבה ה' ולא זעם לא זעמו אל. ואומר כי מראש צורים אראנו ומגבעות אשורנו. ואומר הן עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב. ואומר מי מנה עפר את רבעו ומספר את אחוז ישראל. ואומר תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמוהו. ואומר מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל. ואומר אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו. ואומר כי לא ראה און ביעקב ולא ראה עמל בישראל. ואומר ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו. ואומר ה' אלהיו עזבו ונהג בם מסביב. ואומר ה' אלהיו עמו ותרועת מלך בו. ואומר ה' אלהיו עזבו ונהג בם מסביב.

وَلَمَّا رَأَى فِرْعَوْنُ كَثْرَةَ بَنِي إِسْرَائِيلَ . أَذَلَّهُمْ بِالْعَمَلِ
وَجَعَلَهُمْ يَبْنُونَ لَهُ مَدِينَةَ عَيْنِ شَمْسٍ وَمَدِينَةَ فِيثُومَ .
وَرَعَمْسِيسَ . وَمَدِينَةَ مِنْفِيسَ وَمَدِينَةَ أُونَ . وَمَدِينَةَ
أَخْمُونَ وَمَدِينَةَ بَرْعَمْسِيسَ وَمَدِينَةَ أَبُو صِيرَ . وَمَدِينَةَ
بَرْعَمْسِيسَ . وَمَدِينَةَ أَبُو صِيرَ . وَمَدِينَةَ أَبُو صِيرَ .
وَمَدِينَةَ أَبُو صِير

وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ. كُلٌّ مِنَ الصَّالِحِينَ * (١)
وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا. وَكُلًّا فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ.
وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ. وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ
مُسْتَقِيمٍ ۞ ذَٰلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ. وَلَوْ أَشْرَكُوا
لَحَبِطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ. أُولَٰئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ
وَالنُّبُوَّةَ. فَإِنْ يَكْفُرْ بِهَا هَٰؤُلَاءِ فَقَدْ وَكَّلْنَا بِهَا قَوْمًا لَيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ.
أُولَٰئِكَ الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ فَبِهُدَاهُمُ اقْتَدِهْ. قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا.
إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرَىٰ لِلْعَالَمِينَ ۞ وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ. إِذْ قَالُوا
مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ. قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ
مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ. تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا.
وَعُلِّمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آبَاؤُكُمْ. قُلِ اللَّهُ. ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي
خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ ۞ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ مُصَدِّقُ الَّذِي بَيْنَ
يَدَيْهِ. وَلِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا. وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ
يُؤْمِنُونَ بِهِ. وَهُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ. وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَىٰ

(١) راجع تفسير الآية في ص ٢٥٤

٢٣ ـ ٢٤ ـ ٢٥ ـ ٢٦ ـ ٢٧ ـ ٢٨ ـ ٢٩ ـ ٣٠ ـ ٣١ ـ ٣٢ ـ ٣٣ ـ ٣٤ ـ ٣٥ ـ ٣٦ ـ ٣٧ ـ ٣٨ ـ ٣٩ ـ ٤٠ ـ ٤١ ـ ٤٢ ـ ٤٣ ـ ٤٤ ـ ٤٥ ـ ٤٦ ـ ٤٧ ـ ٤٨ ـ ٤٩ ـ ٥٠ ـ ٥١ ـ ٥٢ ـ ٥٣ ـ ٥٤ ـ ٥٥ ـ ٥٦ ـ ٥٧ ـ ٥٨ ـ ٥٩ ـ ٦٠ ـ ٦١ ـ ٦٢ ـ ٦٣ ـ ٦٤ ـ ٦٥ ـ ٦٦ ـ ٦٧ ـ ٦٨ ـ ٦٩ ـ ٧٠ ـ ٧١ ـ ٧٢ ـ ٧٣ ـ ٧٤ ـ ٧٥ ـ ٧٦ ـ ٧٧ ـ ٧٨ ـ ٧٩ ـ ٨٠ ـ ٨١ ـ ٨٢ ـ ٨٣ ـ ٨٤ ـ ٨٥ ـ ٨٦ ـ ٨٧ ـ ٨٨ ـ ٨٩ ـ ٩٠ ـ ٩١ ـ ٩٢ ـ ٩٣ ـ ٩٤ ـ ٩٥ ـ ٩٦ ـ ٩٧ ـ ٩٨ ـ ٩٩ ـ ١٠٠ ـ ١٠١ ـ ١٠٢ ـ ١٠٣ ـ ١٠٤ ـ ١٠٥ ـ ١٠٦ ـ ١٠٧ ـ ١٠٨ ـ ١٠٩ ـ ١١٠ ـ ١١١ ـ ١١٢ ـ ١١٣ ـ ١١٤ ـ ١١٥ ـ ١١٦ ـ ١١٧ ـ ١١٨ ـ ١١٩ ـ ١٢٠ ـ ١٢١ ـ ١٢٢ ـ ١٢٣ ـ ١٢٤ ـ ١٢٥ ـ ١٢٦ ـ ١٢٧ ـ ١٢٨ ـ ١٢٩ ـ ١٣٠ ـ ١٣١ ـ ١٣٢ ـ ١٣٣ ـ ١٣٤ ـ ١٣٥ ـ ١٣٦ ـ ١٣٧ ـ ١٣٨ ـ ١٣٩ ـ ١٤٠ ـ ١٤١ ـ ١٤٢ ـ ١٤٣ ـ ١٤٤ ـ ١٤٥ ـ ١٤٦ ـ ١٤٧ ـ ١٤٨ ـ ١٤٩ ـ ١٥٠ ـ ١٥١ ـ ١٥٢ ـ ١٥٣ ـ ١٥٤ ـ ١٥٥ ـ ١٥٦ ـ ١٥٧ ـ ١٥٨ ـ ١٥٩ ـ ١٦٠ ـ ١٦١ ـ ١٦٢ ـ ١٦٣ ـ ١٦٤ ـ ١٦٥ ـ ١٦٦ ـ ١٦٧ ـ ١٦٨ ـ ١٦٩ ـ ١٧٠ ـ ١٧١ ـ ١٧٢ ـ ١٧٣ ـ ١٧٤ ـ ١٧٥ ـ ١٧٦ ـ ١٧٧ ـ ١٧٨ ـ ١٧٩ ـ ١٨٠ ـ ١٨١ ـ ١٨٢ ـ ١٨٣ ـ ١٨٤ ـ ١٨٥ ـ ١٨٦ ـ ١٨٧ ـ ١٨٨ ـ ١٨٩ ـ ١٩٠ ـ ١٩١ ـ ١٩٢ ـ ١٩٣ ـ ١٩٤ ـ ١٩٥ ـ ١٩٦ ـ ١٩٧ ـ ١٩٨ ـ ١٩٩ ـ ٢٠٠ ـ ٢٠١ ـ ٢٠٢ ـ ٢٠٣ ـ ٢٠٤ ـ ٢٠٥ ـ ٢٠٦ ـ ٢٠٧ ـ ٢٠٨ ـ ٢٠٩ ـ ٢١٠ ـ ٢١١ ـ ٢١٢ ـ ٢١٣ ـ ٢١٤ ـ ٢١٥ ـ ٢١٦ ـ ٢١٧ ـ ٢١٨ ـ ٢١٩ ـ ٢٢٠ ـ ٢٢١ ـ ٢٢٢ ـ ٢٢٣ ـ ٢٢٤ ـ ٢٢٥ ـ ٢٢٦ ـ ٢٢٧ ـ ٢٢٨ ـ ٢٢٩ ـ ٢٣٠ ـ ٢٣١ ـ ٢٣٢ ـ ٢٣٣ ـ ٢٣٤ ـ ٢٣٥ ـ ٢٣٦ ـ ٢٣٧ ـ ٢٣٨ ـ ٢٣٩ ـ ٢٤٠ ـ ٢٤١ ـ ٢٤٢ ـ ٢٤٣ ـ ٢٤٤ ـ ٢٤٥ ـ ٢٤٦ ـ ٢٤٧ ـ ٢٤٨ ـ ٢٤٩ ـ ٢٥٠ ـ ٢٥١ ـ ٢٥٢ ـ ٢٥٣ ـ ٢٥٤ ـ ٢٥٥ ـ ٢٥٦ ـ ٢٥٧ ـ ٢٥٨ ـ ٢٥٩ ـ ٢٦٠ ـ ٢٦١ ـ ٢٦٢ ـ ٢٦٣ ـ ٢٦٤ ـ ٢٦٥ ـ ٢٦٦ ـ ٢٦٧ ـ ٢٦٨ ـ ٢٦٩ ـ ٢٧٠ ـ ٢٧١ ـ ٢٧٢ ـ ٢٧٣ ـ ٢٧٤ ـ ٢٧٥ ـ ٢٧٦ ـ ٢٧٧ ـ ٢٧٨ ـ ٢٧٩ ـ ٢٨٠ ـ ٢٨١ ـ ٢٨٢ ـ ٢٨٣ ـ ٢٨٤ ـ ٢٨٥ ـ ٢٨٦ ـ ٢٨٧ ـ ٢٨٨ ـ ٢٨٩ ـ ٢٩٠ ـ ٢٩١ ـ ٢٩٢ ـ ٢٩٣ ـ ٢٩٤ ـ ٢٩٥ ـ ٢٩٦ ـ ٢٩٧ ـ ٢٩٨ ـ ٢٩٩ ـ ٣٠٠ ـ ٣٠١ ـ ٣٠٢ ـ ٣٠٣ ـ ٣٠٤ ـ ٣٠٥ ـ ٣٠٦ ـ ٣٠٧ ـ ٣٠٨ ـ ٣٠٩ ـ ٣١٠ ـ ٣١١ ـ ٣١٢ ـ ٣١٣ ـ ٣١٤ ـ ٣١٥ ـ ٣١٦ ـ ٣١٧ ـ ٣١٨ ـ ٣١٩ ـ ٣٢٠ ـ ٣٢١ ـ ٣٢٢ ـ ٣٢٣ ـ ٣٢٤ ـ ٣٢٥ ـ ٣٢٦ ـ ٣٢٧ ـ ٣٢٨ ـ ٣٢٩ ـ ٣٣٠ ـ ٣٣١ ـ ٣٣٢ ـ ٣٣٣ ـ ٣٣٤ ـ ٣٣٥ ـ ٣٣٦ ـ ٣٣٧ ـ ٣٣٨ ـ ٣٣٩ ـ ٣٤٠ ـ ٣٤١ ـ ٣٤٢ ـ ٣٤٣ ـ ٣٤٤ ـ ٣٤٥ ـ ٣٤٦ ـ ٣٤٧ ـ ٣٤٨ ـ ٣٤٩ ـ ٣٥٠ ـ ٣٥١ ـ ٣٥٢ ـ ٣٥٣ ـ ٣٥٤ ـ ٣٥٥ ـ ٣٥٦ ـ ٣٥٧ ـ ٣٥٨ ـ ٣٥٩ ـ ٣٦٠ ـ ٣٦١ ـ ٣٦٢ ـ ٣٦٣ ـ ٣٦٤ ـ ٣٦٥ ـ ٣٦٦ ـ ٣٦٧ ـ ٣٦٨ ـ ٣٦٩ ـ ٣٧٠ ـ ٣٧١ ـ ٣٧٢ ـ ٣٧٣ ـ ٣٧٤ ـ ٣٧٥ ـ ٣٧٦ ـ ٣٧٧ ـ ٣٧٨ ـ ٣٧٩ ـ ٣٨٠ ـ ٣٨١ ـ ٣٨٢ ـ ٣٨٣ ـ ٣٨٤ ـ ٣٨٥ ـ ٣٨٦ ـ ٣٨٧ ـ ٣٨٨ ـ ٣٨٩ ـ ٣٩٠ ـ ٣٩١ ـ ٣٩٢ ـ ٣٩٣ ـ ٣٩٤ ـ ٣٩٥ ـ ٣٩٦ ـ ٣٩٧ ـ ٣٩٨ ـ ٣٩٩ ـ ٤٠٠ ـ ٤٠١ ـ ٤٠٢ ـ ٤٠٣ ـ ٤٠٤ ـ ٤٠٥ ـ ٤٠٦ ـ ٤٠٧ ـ ٤٠٨ ـ ٤٠٩ ـ ٤١٠ ـ ٤١١ ـ ٤١٢ ـ ٤١٣ ـ ٤١٤ ـ ٤١٥ ـ ٤١٦ ـ ٤١٧ ـ ٤١٨ ـ ٤١٩ ـ ٤٢٠ ـ ٤٢١ ـ ٤٢٢ ـ ٤٢٣ ـ ٤٢٤ ـ ٤٢٥ ـ ٤٢٦ ـ ٤٢٧ ـ ٤٢٨ ـ ٤٢٩ ـ ٤٣٠ ـ ٤٣١ ـ ٤٣٢ ـ ٤٣٣ ـ ٤٣٤ ـ ٤٣٥ ـ ٤٣٦ ـ ٤٣٧ ـ ٤٣٨ ـ ٤٣٩ ـ ٤٤٠ ـ ٤٤١ ـ ٤٤٢ ـ ٤٤٣ ـ ٤٤٤ ـ ٤٤٥ ـ ٤٤٦ ـ ٤٤٧ ـ ٤٤٨ ـ ٤٤٩ ـ ٤٥٠ ـ ٤٥١ ـ ٤٥٢ ـ ٤٥٣ ـ ٤٥٤ ـ ٤٥٥ ـ ٤٥٦ ـ ٤٥٧ ـ ٤٥٨ ـ ٤٥٩ ـ ٤٦٠ ـ ٤٦١ ـ ٤٦٢ ـ ٤٦٣ ـ ٤٦٤ ـ ٤٦٥ ـ ٤٦٦ ـ ٤٦٧ ـ ٤٦٨ ـ ٤٦٩ ـ ٤٧٠ ـ ٤٧١ ـ ٤٧٢ ـ ٤٧٣ ـ ٤٧٤ ـ ٤٧٥ ـ ٤٧٦ ـ ٤٧٧ ـ ٤٧٨ ـ ٤٧٩ ـ ٤٨٠ ـ ٤٨١ ـ ٤٨٢ ـ ٤٨٣ ـ ٤٨٤ ـ ٤٨٥ ـ ٤٨٦ ـ ٤٨٧ ـ ٤٨٨ ـ ٤٨٩ ـ ٤٩٠ ـ ٤٩١ ـ ٤٩٢ ـ ٤٩٣ ـ ٤٩٤ ـ ٤٩٥ ـ ٤٩٦ ـ ٤٩٧ ـ ٤٩٨ ـ ٤٩٩ ـ ٥٠٠ ـ ٥٠١ ـ ٥٠٢ ـ ٥٠٣ ـ ٥٠٤ ـ ٥٠٥ ـ ٥٠٦ ـ ٥٠٧ ـ ٥٠٨ ـ ٥٠٩ ـ ٥١٠ ـ ٥١١ ـ ٥١٢ ـ ٥١٣ ـ ٥١٤ ـ ٥١٥ ـ ٥١٦ ـ ٥١٧ ـ ٥١٨ ـ ٥١٩ ـ ٥٢٠ ـ ٥٢١ ـ ٥٢٢ ـ ٥٢٣ ـ ٥٢٤ ـ ٥٢٥ ـ ٥٢٦ ـ ٥٢٧ ـ ٥٢٨ ـ ٥٢٩ ـ ٥٣٠ ـ ٥٣١ ـ ٥٣٢ ـ ٥٣٣ ـ ٥٣٤ ـ ٥٣٥ ـ ٥٣٦ ـ ٥٣٧ ـ ٥٣٨ ـ ٥٣٩ ـ ٥٤٠ ـ ٥٤١ ـ ٥٤٢ ـ ٥٤٣ ـ ٥٤٤ ـ ٥٤٥ ـ ٥٤٦ ـ ٥٤٧ ـ ٥٤٨ ـ ٥٤٩ ـ ٥٥٠ ـ ٥٥١ ـ ٥٥٢ ـ ٥٥٣ ـ ٥٥٤ ـ ٥٥٥ ـ ٥٥٦ ـ ٥٥٧ ـ ٥٥٨ ـ ٥٥٩ ـ ٥٦٠ ـ ٥٦١ ـ ٥٦٢ ـ ٥٦٣ ـ ٥٦٤ ـ ٥٦٥ ـ ٥٦٦ ـ ٥٦٧ ـ ٥٦٨ ـ ٥٦٩ ـ ٥٧٠ ـ ٥٧١ ـ ٥٧٢ ـ ٥٧٣ ـ ٥٧٤ ـ ٥٧٥ ـ ٥٧٦ ـ ٥٧٧ ـ ٥٧٨ ـ ٥٧٩ ـ ٥٨٠ ـ ٥٨١ ـ ٥٨٢ ـ ٥٨٣ ـ ٥٨٤ ـ ٥٨٥ ـ ٥٨٦ ـ ٥٨٧ ـ ٥٨٨ ـ ٥٨٩ ـ ٥٩٠ ـ ٥٩١ ـ ٥٩٢ ـ ٥٩٣ ـ ٥٩٤ ـ ٥٩٥ ـ ٥٩٦ ـ ٥٩٧ ـ ٥٩٨ ـ ٥٩٩ ـ ٦٠٠ ـ ٦٠١ ـ ٦٠٢ ـ ٦٠٣ ـ ٦٠٤ ـ ٦٠٥ ـ ٦٠٦ ـ ٦٠٧ ـ ٦٠٨ ـ ٦٠٩ ـ ٦١٠ ـ ٦١١ ـ ٦١٢ ـ ٦١٣ ـ ٦١٤ ـ ٦١٥ ـ ٦١٦ ـ ٦١٧ ـ ٦١٨ ـ ٦١٩ ـ ٦٢٠ ـ ٦٢١ ـ ٦٢٢ ـ ٦٢٣ ـ ٦٢٤ ـ ٦٢٥ ـ ٦٢٦ ـ ٦٢٧ ـ ٦٢٨ ـ ٦٢٩ ـ ٦٣٠ ـ ٦٣١ ـ ٦٣٢ ـ ٦٣٣ ـ ٦٣٤ ـ ٦٣٥ ـ ٦٣٦ ـ ٦٣٧ ـ ٦٣٨ ـ ٦٣٩ ـ ٦٤٠ ـ ٦٤١ ـ ٦٤٢ ـ ٦٤٣ ـ ٦٤٤ ـ ٦٤٥ ـ ٦٤٦ ـ ٦٤٧ ـ ٦٤٨ ـ ٦٤٩ ـ ٦٥٠ ـ ٦٥١ ـ ٦٥٢ ـ ٦٥٣ ـ ٦٥٤ ـ ٦٥٥ ـ ٦٥٦ ـ ٦٥٧ ـ ٦٥٨ ـ ٦٥٩ ـ ٦٦٠ ـ ٦٦١ ـ ٦٦٢ ـ ٦٦٣ ـ ٦٦٤ ـ ٦٦٥ ـ ٦٦٦ ـ ٦٦٧ ـ ٦٦٨ ـ ٦٦٩ ـ ٦٧٠ ـ ٦٧١ ـ ٦٧٢ ـ ٦٧٣ ـ ٦٧٤ ـ ٦٧٥ ـ ٦٧٦ ـ ٦٧٧ ـ ٦٧٨ ـ ٦٧٩ ـ ٦٨٠ ـ ٦٨١ ـ ٦٨٢ ـ ٦٨٣ ـ ٦٨٤ ـ ٦٨٥ ـ ٦٨٦ ـ ٦٨٧ ـ ٦٨٨ ـ ٦٨٩ ـ ٦٩٠ ـ ٦٩١ ـ ٦٩٢ ـ ٦٩٣ ـ ٦٩٤ ـ ٦٩٥ ـ ٦٩٦ ـ ٦٩٧ ـ ٦٩٨ ـ ٦٩٩ ـ ٧٠٠ ـ ٧٠١ ـ ٧٠٢ ـ ٧٠٣ ـ ٧٠٤ ـ ٧٠٥ ـ ٧٠٦ ـ ٧٠٧ ـ ٧٠٨ ـ ٧٠٩ ـ ٧١٠ ـ ٧١١ ـ ٧١٢ ـ ٧١٣ ـ ٧١٤ ـ ٧١٥ ـ ٧١٦ ـ ٧١٧ ـ ٧١٨ ـ ٧١٩ ـ ٧٢٠ ـ ٧٢١ ـ ٧٢٢ ـ ٧٢٣ ـ ٧٢٤ ـ ٧٢٥ ـ ٧٢٦ ـ ٧٢٧ ـ ٧٢٨ ـ ٧٢٩ ـ ٧٣٠ ـ ٧٣١ ـ ٧٣٢ ـ ٧٣٣ ـ ٧٣٤ ـ ٧٣٥ ـ ٧٣٦ ـ ٧٣٧ ـ ٧٣٨ ـ ٧٣٩ ـ ٧٤٠ ـ ٧٤١ ـ ٧٤٢ ـ ٧٤٣ ـ ٧٤٤ ـ ٧٤٥ ـ ٧٤٦ ـ ٧٤٧ ـ ٧٤٨ ـ ٧٤٩ ـ ٧٥٠ ـ ٧٥١ ـ ٧٥٢ ـ ٧٥٣ ـ ٧٥٤ ـ ٧٥٥ ـ ٧٥٦ ـ ٧٥٧ ـ ٧٥٨ ـ ٧٥٩ ـ ٧٦٠ ـ ٧٦١ ـ ٧٦٢ ـ ٧٦٣ ـ ٧٦٤ ـ ٧٦٥ ـ ٧٦٦ ـ ٧٦٧ ـ ٧٦٨ ـ ٧٦٩ ـ ٧٧٠ ـ ٧٧١ ـ ٧٧٢ ـ ٧٧٣ ـ ٧٧٤ ـ ٧٧٥ ـ ٧٧٦ ـ ٧٧٧ ـ ٧٧٨ ـ ٧٧٩ ـ ٧٨٠ ـ ٧٨١ ـ ٧٨٢ ـ ٧٨٣ ـ ٧٨٤ ـ ٧٨٥ ـ ٧٨٦ ـ ٧٨٧ ـ ٧٨٨ ـ ٧٨٩ ـ ٧٩٠ ـ ٧٩١ ـ ٧٩٢ ـ ٧٩٣ ـ ٧٩٤ ـ ٧٩٥ ـ ٧٩٦ ـ ٧٩٧ ـ ٧٩٨ ـ ٧٩٩ ـ ٨٠٠ ـ ٨٠١ ـ ٨٠٢ ـ ٨٠٣ ـ ٨٠٤ ـ ٨٠٥ ـ ٨٠٦ ـ ٨٠٧ ـ ٨٠٨ ـ ٨٠٩ ـ ٨١٠ ـ ٨١١ ـ ٨١٢ ـ ٨١٣ ـ ٨١٤ ـ ٨١٥ ـ ٨١٦ ـ ٨١٧ ـ ٨١٨ ـ ٨١٩ ـ ٨٢٠ ـ ٨٢١ ـ ٨٢٢ ـ ٨٢٣ ـ ٨٢٤ ـ ٨٢٥ ـ ٨٢٦ ـ ٨٢٧ ـ ٨٢٨ ـ ٨٢٩ ـ ٨٣٠ ـ ٨٣١ ـ ٨٣٢ ـ ٨٣٣ ـ ٨٣٤ ـ ٨٣٥ ـ ٨٣٦ ـ ٨٣٧ ـ ٨٣٨ ـ ٨٣٩ ـ ٨٤٠ ـ ٨٤١ ـ ٨٤٢ ـ ٨٤٣ ـ ٨٤٤ ـ ٨٤٥ ـ ٨٤٦ ـ ٨٤٧ ـ ٨٤٨ ـ ٨٤٩ ـ ٨٥٠ ـ ٨٥١ ـ ٨٥٢ ـ ٨٥٣ ـ ٨٥٤ ـ ٨٥٥ ـ ٨٥٦ ـ ٨٥٧ ـ ٨٥٨ ـ ٨٥٩ ـ ٨٦٠ ـ ٨٦١ ـ ٨٦٢ ـ ٨٦٣ ـ ٨٦٤ ـ ٨٦٥ ـ ٨٦٦ ـ ٨٦٧ ـ ٨٦٨ ـ ٨٦٩ ـ ٨٧٠ ـ ٨٧١ ـ ٨٧٢ ـ ٨٧٣ ـ ٨٧٤ ـ ٨٧٥ ـ ٨٧٦ ـ ٨٧٧ ـ ٨٧٨ ـ ٨٧٩ ـ ٨٨٠ ـ ٨٨١ ـ ٨٨٢ ـ ٨٨٣ ـ ٨٨٤ ـ ٨٨٥ ـ ٨٨٦ ـ ٨٨٧ ـ ٨٨٨ ـ ٨٨٩ ـ ٨٩٠ ـ ٨٩١ ـ ٨٩٢ ـ ٨٩٣ ـ ٨٩٤ ـ ٨٩٥ ـ ٨٩٦ ـ ٨٩٧ ـ ٨٩٨ ـ ٨٩٩ ـ ٩٠٠ ـ ٩٠١ ـ ٩٠٢ ـ ٩٠٣ ـ ٩٠٤ ـ ٩٠٥ ـ ٩٠٦ ـ ٩٠٧ ـ ٩٠٨ ـ ٩٠٩ ـ ٩١٠ ـ ٩١١ ـ ٩١٢ ـ ٩١٣ ـ ٩١٤ ـ ٩١٥ ـ ٩١٦ ـ ٩١٧ ـ ٩١٨ ـ ٩١٩ ـ ٩٢٠ ـ ٩٢١ ـ ٩٢٢ ـ ٩٢٣ ـ ٩٢٤ ـ ٩٢٥ ـ ٩٢٦ ـ ٩٢٧ ـ ٩٢٨ ـ ٩٢٩ ـ ٩٣٠ ـ ٩٣١ ـ ٩٣٢ ـ ٩٣٣ ـ ٩٣٤ ـ ٩٣٥ ـ ٩٣٦ ـ ٩٣٧ ـ ٩٣٨ ـ ٩٣٩ ـ ٩٤٠ ـ ٩٤١ ـ ٩٤٢ ـ ٩٤٣ ـ ٩٤٤ ـ ٩٤٥ ـ ٩٤٦ ـ ٩٤٧ ـ ٩٤٨ ـ ٩٤٩ ـ ٩٥٠ ـ ٩٥١ ـ ٩٥٢ ـ ٩٥٣ ـ ٩٥٤ ـ ٩٥٥ ـ ٩٥٦ ـ ٩٥٧ ـ ٩٥٨ ـ ٩٥٩ ـ ٩٦٠ ـ ٩٦١ ـ ٩٦٢ ـ ٩٦٣ ـ ٩٦٤ ـ ٩٦٥ ـ ٩٦٦ ـ ٩٦٧ ـ ٩٦٨ ـ ٩٦٩ ـ ٩٧٠ ـ ٩٧١ ـ ٩٧٢ ـ ٩٧٣ ـ ٩٧٤ ـ ٩٧٥ ـ ٩٧٦ ـ ٩٧٧ ـ ٩٧٨ ـ ٩٧٩ ـ ٩٨٠ ـ ٩٨١ ـ ٩٨٢ ـ ٩٨٣ ـ ٩٨٤ ـ ٩٨٥ ـ ٩٨٦ ـ ٩٨٧ ـ ٩٨٨ ـ ٩٨٩ ـ ٩٩٠ ـ ٩٩١ ـ ٩٩٢ ـ ٩٩٣ ـ ٩٩٤ ـ ٩٩٥ ـ ٩٩٦ ـ ٩٩٧ ـ ٩٩٨ ـ ٩٩٩ ـ ١٠٠٠

(١) حجر هذه بخط (...) كما هو مرسوم في هذه الحجر هنا.

ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין׃ ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃ ס זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ ויחי אדם שלשים שנה ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה ומת׃ ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שת אשר חי שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי אנוש תשעים שנה ומאת שנה ויולד את קינן׃ ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ומאת שנה ומת׃ ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את מהללאל׃ ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ומאת שנה ומת׃ ויחי מהללאל חמש וששים שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה ומת׃ ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ס ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ ס ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה ומת׃ ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃ ס ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם׃ ס וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ ס אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ס ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ ס

(1) כתיב ב . ג . ולפי . אינו אלא כמו שם שנקרא כתיב לפני כתיב אחר ואינו נקרא אלא כסדר שכתוב בתורה׃

* ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ وَءَامَنُوا۟ بِمَا نُزِّلَ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَهُوَ ٱلْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّـَٔاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ ٱتَّبَعُوا۟ ٱلْبَٰطِلَ وَأَنَّ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ ٱتَّبَعُوا۟ ٱلْحَقَّ مِن رَّبِّهِمْ ۚ كَذَٰلِكَ يَضْرِبُ ٱللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَٰلَهُمْ ۝ فَإِذَا لَقِيتُمُ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَضَرْبَ ٱلرِّقَابِ حَتَّىٰٓ إِذَآ أَثْخَنتُمُوهُمْ فَشُدُّوا۟ ٱلْوَثَاقَ فَإِمَّا مَنًّۢا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَآءً حَتَّىٰ تَضَعَ ٱلْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ۚ ذَٰلِكَ وَلَوْ يَشَآءُ ٱللَّهُ لَٱنتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَٰكِن لِّيَبْلُوَ۟ا بَعْضَكُم بِبَعْضٍ ۗ وَٱلَّذِينَ قُتِلُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَلَن يُضِلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ۝ سَيَهْدِيهِمْ وَيُصْلِحُ بَالَهُمْ ۝ وَيُدْخِلُهُمُ ٱلْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ ۝ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ إِن تَنصُرُوا۟ ٱللَّهَ يَنصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ ۝ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ فَتَعْسًا لَّهُمْ وَأَضَلَّ أَعْمَٰلَهُمْ ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا۟ مَآ أَنزَلَ ٱللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ۝ أَفَلَمْ يَسِيرُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ فَيَنظُرُوا۟ كَيْفَ كَانَ عَٰقِبَةُ ٱلَّذِينَ مِن قَبْلِهِمْ ۖ دَمَّرَ ٱللَّهُ عَلَيْهِمْ ۖ وَلِلْكَٰفِرِينَ أَمْثَٰلُهَا ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ مَوْلَى ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَأَنَّ ٱلْكَٰفِرِينَ لَا مَوْلَىٰ لَهُمْ ۝ إِنَّ ٱللَّهَ يُدْخِلُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ وَعَمِلُوا۟ ٱلصَّٰلِحَٰتِ جَنَّٰتٍ تَجْرِى مِن تَحْتِهَا ٱلْأَنْهَٰرُ ۖ وَٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ ٱلْأَنْعَٰمُ وَٱلنَّارُ مَثْوًى لَّهُمْ ۝ وَكَأَيِّن مِّن قَرْيَةٍ هِىَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّن قَرْيَتِكَ ٱلَّتِىٓ أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكْنَٰهُمْ فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ ۝ أَفَمَن كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّهِۦ كَمَن زُيِّنَ لَهُۥ سُوٓءُ عَمَلِهِۦ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُم ۝ مَّثَلُ ٱلْجَنَّةِ ٱلَّتِى وُعِدَ ٱلْمُتَّقُونَ ۖ فِيهَآ أَنْهَٰرٌ مِّن مَّآءٍ غَيْرِ ءَاسِنٍ ۖ وَأَنْهَٰرٌ مِّن لَّبَنٍ لَّمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُۥ ۚ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ خَمْرٍ لَّذَّةٍ لِّلشَّٰرِبِينَ ۚ وَأَنْهَٰرٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفًّى ۖ وَلَهُمْ فِيهَا مِن كُلِّ ٱلثَّمَرَٰتِ وَمَغْفِرَةٌ مِّن رَّبِّهِمْ ۖ كَمَنْ هُوَ خَٰلِدٌ فِى ٱلنَّارِ وَسُقُوا۟ مَآءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَآءَهُمْ ۝ وَمِنْهُم مَّن يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰٓ إِذَا خَرَجُوا۟ مِنْ عِندِكَ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ مَاذَا قَالَ ءَانِفًا ۚ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ طَبَعَ ٱللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَٱتَّبَعُوٓا۟ أَهْوَآءَهُمْ ۝ وَٱلَّذِينَ ٱهْتَدَوْا۟ زَادَهُمْ هُدًى وَءَاتَىٰهُمْ تَقْوَىٰهُمْ ۝ فَهَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا ٱلسَّاعَةَ أَن تَأْتِيَهُم بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَآءَ أَشْرَاطُهَا ۚ فَأَنَّىٰ لَهُمْ إِذَا جَآءَتْهُمْ ذِكْرَىٰهُمْ ۝ فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ ۗ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَىٰكُمْ ۝ وَيَقُولُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ ۖ فَإِذَآ أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا ٱلْقِتَالُ رَأَيْتَ ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ يَنظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ ٱلْمَغْشِىِّ عَلَيْهِ مِنَ ٱلْمَوْتِ ۖ فَأَوْلَىٰ لَهُمْ ۝ طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ ۚ فَإِذَا عَزَمَ ٱلْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا۟ ٱللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ ۝ فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِن تَوَلَّيْتُمْ أَن تُفْسِدُوا۟ فِى ٱلْأَرْضِ وَتُقَطِّعُوٓا۟ أَرْحَامَكُمْ ۝ أُو۟لَٰٓئِكَ ٱلَّذِينَ لَعَنَهُمُ ٱللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَىٰٓ أَبْصَٰرَهُمْ ۝ أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ ٱلْقُرْءَانَ أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَآ ۝ إِنَّ ٱلَّذِينَ ٱرْتَدُّوا۟ عَلَىٰٓ أَدْبَٰرِهِم مِّنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَى ٱلشَّيْطَٰنُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا۟ لِلَّذِينَ كَرِهُوا۟ مَا نَزَّلَ ٱللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِى بَعْضِ ٱلْأَمْرِ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ ۝ فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ ٱلْمَلَٰٓئِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَٰرَهُمْ ۝ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمُ ٱتَّبَعُوا۟ مَآ أَسْخَطَ ٱللَّهَ وَكَرِهُوا۟ رِضْوَٰنَهُۥ فَأَحْبَطَ أَعْمَٰلَهُمْ ۝ أَمْ حَسِبَ ٱلَّذِينَ فِى قُلُوبِهِم مَّرَضٌ أَن لَّن يُخْرِجَ ٱللَّهُ أَضْغَٰنَهُمْ ۝ وَلَوْ نَشَآءُ لَأَرَيْنَٰكَهُمْ فَلَعَرَفْتَهُم بِسِيمَٰهُمْ ۚ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِى لَحْنِ ٱلْقَوْلِ ۚ وَٱللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَٰلَكُمْ ۝ وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّىٰ نَعْلَمَ ٱلْمُجَٰهِدِينَ مِنكُمْ وَٱلصَّٰبِرِينَ وَنَبْلُوَا۟ أَخْبَارَكُمْ ۝ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ وَشَآقُّوا۟ ٱلرَّسُولَ مِنۢ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ ٱلْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا۟ ٱللَّهَ شَيْـًٔا ۚ وَسَيُحْبِطُ أَعْمَٰلَهُمْ ۝ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ أَطِيعُوا۟ ٱللَّهَ وَأَطِيعُوا۟ ٱلرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوٓا۟ أَعْمَٰلَكُمْ ۝ إِنَّ ٱلَّذِينَ كَفَرُوا۟ وَصَدُّوا۟ عَن سَبِيلِ ٱللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا۟ وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ ٱللَّهُ لَهُمْ ۝ فَلَا تَهِنُوا۟ وَتَدْعُوٓا۟ إِلَى ٱلسَّلْمِ وَأَنتُمُ ٱلْأَعْلَوْنَ وَٱللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَتِرَكُمْ أَعْمَٰلَكُمْ ۝ إِنَّمَا ٱلْحَيَوٰةُ ٱلدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهْوٌ ۚ وَإِن تُؤْمِنُوا۟ وَتَتَّقُوا۟ يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ وَلَا يَسْـَٔلْكُمْ أَمْوَٰلَكُمْ ۝ إِن يَسْـَٔلْكُمُوهَا فَيُحْفِكُمْ تَبْخَلُوا۟ وَيُخْرِجْ أَضْغَٰنَكُمْ ۝ هَٰٓأَنتُمْ هَٰٓؤُلَآءِ تُدْعَوْنَ لِتُنفِقُوا۟ فِى سَبِيلِ ٱللَّهِ فَمِنكُم مَّن يَبْخَلُ ۖ وَمَن يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَن نَّفْسِهِۦ ۚ وَٱللَّهُ ٱلْغَنِىُّ وَأَنتُمُ ٱلْفُقَرَآءُ ۚ وَإِن تَتَوَلَّوْا۟ يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوٓا۟ أَمْثَٰلَكُم ۝

---

(١) كذا في ب . وفي ا : ذلك . وفي ج : ذلكم . وفي د : ذلكن . وفي ه : ذلكما . وفي و : ذلكم . وفي ز : ذلكن . وفي ح : ذلكما . وفي ط : ذلكم . وفي ي : ذلكن . وفي ك : ذلكما . وفي ل : ذلكم . وفي م : ذلكن . وفي ن : ذلكما . وفي س : ذلكم . وفي ع : ذلكن . وفي ف : ذلكما . وفي ص : ذلكم . وفي ق : ذلكن . وفي ر : ذلكما . وفي ش : ذلكم . وفي ت : ذلكن . وفي ث : ذلكما . وفي خ : ذلكم . وفي ذ : ذلكن . وفي ض : ذلكما . وفي ظ : ذلكم . وفي غ : ذلكن .

(٢) كذا في ب . وفي ا : ذلكم . وفي ج : ذلكن . وفي د : ذلكما . وفي ه : ذلكم . وفي و : ذلكن . وفي ز : ذلكما . وفي ح : ذلكم . وفي ط : ذلكن . وفي ي : ذلكما . وفي ك : ذلكم . وفي ل : ذلكن . وفي م : ذلكما . وفي ن : ذلكم . وفي س : ذلكن . وفي ع : ذلكما . وفي ف : ذلكم . وفي ص : ذلكن . وفي ق : ذلكما . وفي ر : ذلكم . وفي ش : ذلكن . وفي ت : ذلكما . وفي ث : ذلكم . وفي خ : ذلكن . وفي ذ : ذلكما . وفي ض : ذلكم . وفي ظ : ذلكن . وفي غ : ذلكما .

(٣) كذا في ب . وفي ا : ذلكم . وفي ج : ذلكن . وفي د : ذلكما . وفي ه : ذلكم . وفي و : ذلكن . وفي ز : ذلكما . وفي ح : ذلكم . وفي ط : ذلكن . وفي ي : ذلكما . وفي ك : ذلكم . وفي ل : ذلكن . وفي م : ذلكما . وفي ن : ذلكم . وفي س : ذلكن . وفي ع : ذلكما . وفي ف : ذلكم . وفي ص : ذلكن . وفي ق : ذلكما . وفي ر : ذلكم . وفي ش : ذلكن . وفي ت : ذلكما . وفي ث : ذلكم . وفي خ : ذلكن . وفي ذ : ذلكما . وفي ض : ذلكم . وفي ظ : ذلكن . وفي غ : ذلكما .

פרשת נח

ויהי בן שש מאות

נח איש צדיק . תמים היה בדורותיו . את האלהים התהלך נח . ויולד נח שלשה את שם את חם ואת יפת . ותשחת הארץ לפני האלהים . ותמלא הארץ חמס . וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה . כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ . ויאמר אלהים לנח . קץ כל בשר בא לפני . כי מלאה הארץ חמס מפניהם . והנני משחיתם את הארץ . עשה לך תבת עצי גפר . קנים תעשה את התבה . וכפרת אותה מבית ומחוץ בכפר . וזה אשר תעשה אותה . שלש מאות אמה ארך התבה . חמשים אמה רחבה . ושלשים אמה קומתה . צהר תעשה לתבה . ואל אמה תכלנה מלמעלה . ופתח התבה בצדה תשים . תחתים שנים ושלשים תעשה אותה . כי הנני מביא את המבול מים על הארץ . לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים . כל אשר בארץ יגוע . והקימתי את בריתי אתך . ובאת אל התבה . אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך . ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה . להחיות אתך . זכר ונקבה יהיו . מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה . ומכל רמש האדמה למינהו . שנים מכל יבאו אליך להחיות . ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל . ואספת אליך . והיה לך ולהם לאכלה . ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים . כן עשה .

(1) ויהי בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ . ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה . מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה . ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה . שנים שנים באו אל נח אל התבה . זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח . ויהי מים המבול על הארץ .

(1) ויהי בן שש מאות שנה . נאמר כאן ויהי ונאמר להלן ויהי בימי אחשורוש . מה להלן שנים שנים אף כאן שנים שנים . ר' יוחנן אומר . ויהי לשון צער . כמו שנאמר ויהי בימי אחשורוש . ר' שמעון בן לקיש אומר . ויהי לשון שמחה . כמו שנאמר ויהי בשלח פרעה את העם .

ڤ ڤ ڤ

ذهبا وفضة وثيابا . (١) فخرجت الشعوب . وأخذوا
الغنيمة ٭ ٢٢ وصعد موسى بالاسرائيليين من بحر
سوف وخرجوا الى برية شور . ومضوا ثلاثة
ايام في البرية ولم يجدوا ماء . ٢٣ ولما اتوا
الى مارة لم يقدروا ان يشربوا ماء من مارة
لانها مرة . لذلك دعي اسمها مارة . ٢٤ فتذمر
الشعب على موسى قائلين ماذا نشرب . ٢٥ فصرخ
الى الرب . فاراه الرب شجرة فطرحها في الماء
فصار الماء عذبا . هناك وضع له فريضة وحكما
وهناك امتحنه . ٢٦ وقال ان سمعا تسمع لصوت
الرب الهك وتعمل الصالح في عينيه وتصغي
الى وصاياه وتحفظ جميع فرائضه فكل المرض
الذي وضعته على المصريين لا اضعه عليك
لاني انا الرب شافيك ٭ ٢٧ وجاءوا الى ايليم
وكان هناك اثنتا عشرة عين ماء وسبعون
نخلة فنزلوا هناك عند المياه .

(١) فخرجت الشعوب . اي المصريون . ر . ع . وقيل معناه فخرجت
الغنيمة من ايدي المصريين . ر . ع . وقيل فخرجت الشعوب

ومعناه . وقد اختلف في ٢٢ . فقيل هو اسم من اسماء الله تعالى ٭ والصحيح
انه حرف هجاء . وقيل هو اسم السورة . وقيل هو اسم الله الاعظم . وقيل
هو اسم من اسماء القرآن . وقيل هو اسم من اسماء محمد ﷺ . وقيل هو
اسم من اسماء الانبياء . وقيل هو اسم من اسماء الملائكة . وقيل هو اسم
من اسماء الجنة . وقيل هو اسم من اسماء النار . وقيل هو اسم من اسماء
الدنيا . وقيل هو اسم من اسماء الآخرة . وقيل هو اسم من اسماء الموت .
وقيل هو اسم من اسماء الحياة . وقيل هو اسم من اسماء الرزق . وقيل
هو اسم من اسماء الفقر . وقيل هو اسم من اسماء الغنى . وقيل هو اسم
من اسماء الصحة . وقيل هو اسم من اسماء المرض . وقيل هو اسم من
اسماء الشفاء . وقيل هو اسم من اسماء الداء . وقيل هو اسم من اسماء
الدواء . وقيل هو اسم من اسماء الطب . وقيل هو اسم من اسماء الجهل .
وقيل هو اسم من اسماء العلم . وقيل هو اسم من اسماء الحكمة . وقيل
هو اسم من اسماء الفلسفة . وقيل هو اسم من اسماء الشعر . وقيل هو
اسم من اسماء النثر . وقيل هو اسم من اسماء الخطابة . وقيل هو اسم
من اسماء الكتابة . وقيل هو اسم من اسماء القراءة . وقيل هو اسم من
اسماء الحساب . وقيل هو اسم من اسماء الهندسة . وقيل هو اسم من
اسماء الفلك . وقيل هو اسم من اسماء الطبيعة . وقيل هو اسم من
اسماء الكيمياء . وقيل هو اسم من اسماء السحر . وقيل هو اسم من
اسماء الكهانة . وقيل هو اسم من اسماء العرافة . وقيل هو اسم من
اسماء التنجيم . وقيل هو اسم من اسماء الرمل . وقيل هو اسم من
اسماء الخط . وقيل هو اسم من اسماء الزجر . وقيل هو اسم من اسماء
الطيرة . وقيل هو اسم من اسماء الفأل . وقيل هو اسم من اسماء
الشؤم . وقيل هو اسم من اسماء اليمن . وقيل هو اسم من اسماء
البركة . وقيل هو اسم من اسماء النحس . وقيل هو اسم من اسماء
السعد . وقيل هو اسم من اسماء الكواكب . وقيل هو اسم من اسماء
الشمس . وقيل هو اسم من اسماء القمر . وقيل هو اسم من اسماء
النجوم . وقيل هو اسم من اسماء السماء . وقيل هو اسم من اسماء
الارض . وقيل هو اسم من اسماء الجبال . وقيل هو اسم من اسماء
البحار . وقيل هو اسم من اسماء الانهار . وقيل هو اسم من اسماء
العيون . وقيل هو اسم من اسماء الآبار . وقيل هو اسم من اسماء
الكهوف . وقيل هو اسم من اسماء الغيران . وقيل هو اسم من اسماء
الوديان . وقيل هو اسم من اسماء الشعاب . وقيل هو اسم من اسماء
الطرق . وقيل هو اسم من اسماء السبل . وقيل هو اسم من اسماء
المسالك . وقيل هو اسم من اسماء المناهج . وقيل هو اسم من اسماء
الدروب . وقيل هو اسم من اسماء الممرات . وقيل هو اسم من اسماء
المعابر . وقيل هو اسم من اسماء المضايق . وقيل هو اسم من اسماء
الجسور . وقيل هو اسم من اسماء الانفاق . وقيل هو اسم من اسماء
الطرقات . وقيل هو اسم من اسماء الشوارع . وقيل هو اسم من اسماء
الازقة . وقيل هو اسم من اسماء الحارات . وقيل هو اسم من اسماء
الدروب . وقيل هو اسم من اسماء الممرات . وقيل هو اسم من اسماء
المعابر . وقيل هو اسم من اسماء المضايق . وقيل هو اسم من اسماء
الجسور . وقيل هو اسم من اسماء الانفاق . وقيل هو اسم من اسماء
الطرقات . وقيل هو اسم من اسماء الشوارع . وقيل هو اسم من اسماء
الازقة . وقيل هو اسم من اسماء الحارات .

(١) يعني الحروف المقطعة اهـ . ٭ ليس في نسخة من نسخ .

שמע ובין שלא קרא. ובית שמאי אומרים. בערבית כל אדם יתחיל בשתים עשרה. ובבוקר בעשרים ושתים. שהקריאה מעין התפלה. ואין התפלה פחותה משמונה עשרה. ובמוסף משבע. ובמנחה משמונה עשרה. ובנעילה משמונה עשרה. ובתפלת יחיד כיוצא בהן. ובתפלת שליח ציבור כנגד כולן. ובתפלת כהנים משלש. ובתפלת כל היום משלש. ובתפלת מוסף משלש. ובתפלת נעילה משלש

ولا يقدر أحد أن يقول إنه يعرف الله إلا بالروح القدس. ولا يقدر أحد أن يقول إن يسوع هو الرب إلا بالروح القدس. وأنواع المواهب كثيرة، ولكن الروح واحد. وأنواع الخدم كثيرة، ولكن الرب واحد. وأنواع الأعمال كثيرة، ولكن الله واحد الذي يعمل كل شيء في الجميع. ولكن لكل واحد يعطى إظهار الروح للمنفعة. لأنه لواحد يعطى بالروح كلام الحكمة، ولآخر كلام العلم بحسب الروح الواحد. ولآخر إيمان بالروح الواحد، ولآخر مواهب شفاء بالروح الواحد. ولآخر عمل قوات، ولآخر نبوة، ولآخر تمييز الأرواح، ولآخر أنواع ألسنة، ولآخر ترجمة الألسنة. ولكن هذه كلها يعملها الروح الواحد بعينه قاسما لكل واحد بمفرده كما يشاء. لأن الجسد ليس عضوا واحدا بل أعضاء كثيرة. إن قال الرجل لأني لست يدا لست من الجسد، أفليس هو من الجسد؟ وإن قالت الأذن لأني لست عينا لست من الجسد، أفليست هي من الجسد؟ لو كان الجسد كله عينا فأين السمع؟ لو كان كله سمعا فأين الشم؟ وأما الآن فقد وضع الله الأعضاء كل واحد منها في الجسد كما أراد. ولو كان الكل عضوا واحدا فأين الجسد؟ فالآن هي أعضاء كثيرة ولكن جسد واحد. ولا تقدر العين أن تقول لليد لا حاجة لي إليك، أو أيضا الرأس للرجلين لا حاجة لي إليكما. بل أعضاء الجسد التي تظن أنها أضعف هي لازمة. والتي نظن أنها أقل حرمة في الجسد نكرمها بأوفر حرمة، والتي قبائحها أجمل تكون لها أوفر جمالا. وأما التي ليست قبيحة فلا حاجة لها. لكن الله نسق الجسد واهبا للناقص أوفر حرمة، لكي لا يكون انشقاق في الجسد، بل تهتم الأعضاء اهتماما واحدا بعضها لبعض. فإن تألم عضو واحد تتألم معه جميع الأعضاء، أو إن تمجد عضو واحد تفرح معه جميع الأعضاء. وأنتم جسد المسيح وأعضاء أفراد. وقد وضع الله في الكنيسة أولا رسلا، ثانيا أنبياء، ثالثا معلمين، ثم قوات، ثم مواهب شفاء، أعوانا، تدابير، أنواع ألسنة، ترجمة ألسنة. ألعل الجميع رسل؟ ألعل الجميع أنبياء؟ ألعل الجميع معلمون؟ ألعل الجميع قوات؟ ألعل لجميع مواهب شفاء؟ ألعل الجميع يتكلمون بألسنة؟ ألعل الجميع يترجمون؟ ولكن جدوا للمواهب الحسنى. وأيضا أريكم طريقا أفضل.

ولا يجوز الصلوة في ثوب نجس . ولا في ثوب حرير . ولا في ثوب مغصوب . ولا في ثوب فيه تصاوير . ولا في ثوب فيه صليب . ولا في ثوب فيه صورة ذي روح . ولا في ثوب فيه صورة شجرة . ولا في ثوب فيه صورة محراب . ولا في ثوب فيه صورة كرسي . ولا في ثوب فيه صورة سرير . ولا في ثوب فيه صورة طاووس . ولا في ثوب فيه صورة ديك . ولا في ثوب فيه صورة ملك . ولا في ثوب فيه صورة شيطان . ولا في ثوب فيه صورة بقر . ولا في ثوب فيه صورة ثور . ولا في ثوب فيه صورة فرس . ولا في ثوب فيه صورة حمار . ولا في ثوب فيه صورة بغل . ولا في ثوب فيه صورة فيل . ولا في ثوب فيه صورة سمك . ولا في ثوب فيه صورة ضفدع . ولا في ثوب فيه صورة عقرب . ولا في ثوب فيه صورة حية . ولا في ثوب فيه صورة ذئب . ولا في ثوب فيه صورة أسد . ولا في ثوب فيه صورة نمر . ولا في ثوب فيه صورة فهد . ولا في ثوب فيه صورة ثعلب . ولا في ثوب فيه صورة أرنب . ولا في ثوب فيه صورة قرد . ولا في ثوب فيه صورة خنزير . ولا في ثوب فيه صورة عنكبوت . ولا في ثوب فيه صورة عقاب . ولا في ثوب فيه صورة نسر . ولا في ثوب فيه صورة غراب . ولا في ثوب فيه صورة حمامة . ولا في ثوب فيه صورة عصفور . ولا في ثوب فيه صورة بلبل . ولا في ثوب فيه صورة هدهد . ولا في ثوب فيه صورة خطاف . ولا في ثوب فيه صورة ببغاء . ولا في ثوب فيه صورة طاووس . ولا في ثوب فيه صورة ديك . ولا في ثوب فيه صورة ملك . ولا في ثوب فيه صورة شيطان . ولا في ثوب فيه صورة بقر . ولا في ثوب فيه صورة ثور . ولا في ثوب فيه صورة فرس . ولا في ثوب فيه صورة حمار . ولا في ثوب فيه صورة بغل . ولا في ثوب فيه صورة فيل . ولا في ثوب فيه صورة سمك . ولا في ثوب فيه صورة ضفدع . ولا في ثوب فيه صورة عقرب . ولا في ثوب فيه صورة حية . ولا في ثوب فيه صورة ذئب . ولا في ثوب فيه صورة أسد . ولا في ثوب فيه صورة نمر . ولا في ثوب فيه صورة فهد . ولا في ثوب فيه صورة ثعلب . ولا في ثوب فيه صورة أرنب . ولا في ثوب فيه صورة قرد . ولا في ثوب فيه صورة خنزير . ولا في ثوب فيه صورة عنكبوت . ولا في ثوب فيه صورة عقاب . ولا في ثوب فيه صورة نسر . ولا في ثوب فيه صورة غراب . ولا في ثوب فيه صورة حمامة . ولا في ثوب فيه صورة عصفور . ولا في ثوب فيه صورة بلبل . ولا في ثوب فيه صورة هدهد . ولا في ثوب فيه صورة خطاف . ولا في ثوب فيه صورة ببغاء .

فصل اربعون

في أحكام الصلوة (١)

يجب أن يكون المصلي على طهارة . فإن صلى على غير طهارة . لم تجز صلوته . فإن صلى على طهارة . ثم أحدث . فعليه أن يتوضأ . ثم يبني على

ولا يجوز ان يكون الا واحدا . ولا يجوز ان يكون الا واحدا . ولا يجوز ان يكون الا واحدا .

وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ۝ وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ ۝ وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ ۝ وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهِدْنَا إِلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهِّرَا بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْعَاكِفِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ ۝ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَٰذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمَتِّعُهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرُّهُ إِلَىٰ عَذَابِ النَّارِ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ ۝ وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ۝ رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرِنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ۝ رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۝

(١) وعطف ابراهيم على ما قبله من ذكر نعم الله على بني اسرائيل ، وما ذكر معه من ذكر ما جرى بينه وبين ربه من الكلمات التي ابتلاه بها فأتمهن ، وما ذكر معه من ذكر بناء البيت وتطهيره للطائفين والعاكفين والركع السجود ، وما ذكر معه من دعائه لأهل مكة بالرزق ، ودعائه لنفسه ولذريته بالإسلام ، ودعائه لهم بالتوبة ، ودعائه لهم ببعثة رسول منهم يتلو عليهم آيات الله ويعلمهم الكتاب والحكمة ويزكيهم ، وما ذكر معه من ذكر رفع القواعد من البيت ، وما ذكر معه من ذكر بناء البيت وجعله مثابة للناس وأمنا ، وما ذكر معه من ذكر اتخاذ مقام ابراهيم مصلى ، وما ذكر معه من ذكر العهد إلى ابراهيم وإسماعيل أن طهرا بيتي للطائفين والعاكفين والركع السجود ، وما ذكر معه من ذكر قول ابراهيم رب اجعل هذا بلدا آمنا وارزق أهله من الثمرات من آمن منهم بالله واليوم الآخر ، وما ذكر معه من ذكر قول ابراهيم وإذ يرفع ابراهيم القواعد من البيت وإسماعيل ربنا تقبل منا إنك أنت السميع العليم ، وما ذكر معه من ذكر قول ابراهيم ربنا واجعلنا مسلمين لك ومن ذريتنا أمة مسلمة لك وأرنا مناسكنا وتب علينا إنك أنت التواب الرحيم ، وما ذكر معه من ذكر قول ابراهيم ربنا وابعث فيهم رسولا منهم يتلو عليهم آياتك ويعلمهم الكتاب والحكمة ويزكيهم إنك أنت العزيز الحكيم .

ܕܒܝܬ ܐܠܗܐ ܒܥܝܢ ܟܠ ܚܝܐ . ܘܠܐ ܐܝܬ ܠܢ ܐܠܐ ܗܢ ܕܢܚܙܝ ܥܝܢܝ ܘܫܡܥ ܐܕܢܝ ܡܢ ܦܘܡܗ . ܐܡܝܢ ܐܡܝܢ ܐܡܪ ܐܢܐ ܠܟܘܢ ܕܟܠ ܡܢ ܕܡܫܬܡܫ ܒܫܡܝ ܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܦܘܡ ܐܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܠܒܐ . ܘܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܥܝܢ ܐܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܐܕܢ . ܘܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܫܡܥ ܐܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܪܓܠ . ܘܠܐ ܢܫܬܘܩ ܡܢ ܡܠܐ ܕܢܚܙܝ

ܒܬ ܡܪܝ . ܐܝܬ ܒܗ ܕܝܢ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐ ܐܝܟ ܕܐܡܪ ܐ

. لاتبع وبنيه بعد . عليهم الصلاة والسلام . وبعد فانه
قد وقع في كلام بعض المتأخرين . ما يوهم نقصان
فضل الصديق . رضي الله عنه . فاحببت ان اكتب
في ذلك ما يزيل الشبهة * (١)

فصل في ذكر الصديق

رضي الله عنه

اما بعد فان ابا بكر عبد الله بن ابي قحافة عثمان
بن عامر بن عمرو بن كعب بن سعد بن تيم بن مرة

(١) في نسخة بعد هذا ما صورته قال الشيخ الامام العالم العلامة
الحافظ المجتهد المحدث الفقيه الاصولي النحوي اللغوي المفسر
المؤرخ الاديب الشاعر الورع الزاهد القانع العابد الناسك
الصالح الآمر بالمعروف الناهي عن المنكر شيخ الاسلام
وحيد الدهر وفريد العصر . ابو الفضل عبد الرحمن بن ابي
بكر بن محمد بن سابق الدين الخضيري السيوطي الشافعي
تغمده الله برحمته . وجعل الجنة مثواه . وبوأه من فضله
ورضوانه ما تمناه . آمين . آمين . آمين . يا رب العالمين

ولا يملكون موتا ولا حياة ولا نشورا. (٤) وقال الذين كفروا إن هذا إلا إفك افتراه وأعانه عليه قوم آخرون فقد جاءوا ظلما وزورا. وقالوا أساطير الأولين اكتتبها فهي تملى عليه بكرة وأصيلا. قل أنزله الذي يعلم السر في السموات والأرض إنه كان غفورا رحيما. وقالوا مال هذا الرسول يأكل الطعام ويمشي في الأسواق لولا أنزل إليه ملك فيكون معه نذيرا. أو يلقى إليه كنز أو تكون له جنة يأكل منها وقال الظالمون إن تتبعون إلا رجلا مسحورا. انظر كيف ضربوا لك الأمثال فضلوا فلا يستطيعون سبيلا. تبارك الذي إن شاء جعل لك خيرا من ذلك جنات تجري من تحتها الأنهار ويجعل لك قصورا. بل كذبوا بالساعة وأعتدنا لمن كذب بالساعة سعيرا. إذا رأتهم من مكان بعيد سمعوا لها تغيظا وزفيرا. وإذا ألقوا منها مكانا ضيقا مقرنين دعوا هنالك ثبورا. لا تدعوا اليوم ثبورا واحدا وادعوا ثبورا كثيرا. قل أذلك خير أم جنة الخلد التي وعد المتقون كانت لهم جزاء ومصيرا. لهم فيها ما يشاءون خالدين كان على ربك وعدا مسئولا. ويوم يحشرهم وما يعبدون من دون الله فيقول أأنتم أضللتم عبادي هؤلاء أم هم ضلوا السبيل. قالوا سبحانك ما كان ينبغي لنا أن نتخذ من دونك من أولياء ولكن متعتهم وآباءهم حتى نسوا الذكر وكانوا قوما بورا. فقد كذبوكم بما تقولون فما تستطيعون صرفا ولا نصرا ومن يظلم منكم نذقه عذابا كبيرا. وما أرسلنا قبلك من المرسلين إلا إنهم ليأكلون الطعام ويمشون في الأسواق وجعلنا بعضكم لبعض فتنة أتصبرون وكان ربك بصيرا. وقال الذين لا يرجون لقاءنا لولا أنزل علينا الملائكة أو نرى ربنا لقد استكبروا في أنفسهم وعتوا عتوا كبيرا. يوم يرون الملائكة لا بشرى يومئذ للمجرمين ويقولون حجرا محجورا. وقدمنا إلى ما عملوا من عمل فجعلناه هباء منثورا. أصحاب الجنة يومئذ خير مستقرا وأحسن مقيلا. ويوم تشقق السماء بالغمام ونزل الملائكة تنزيلا. الملك يومئذ الحق للرحمن وكان يوما على الكافرين عسيرا. ويوم يعض الظالم على يديه يقول يا ليتني اتخذت مع الرسول سبيلا. يا ويلتى ليتني لم أتخذ فلانا خليلا. لقد أضلني عن الذكر بعد إذ جاءني وكان الشيطان للإنسان خذولا. وقال الرسول يا رب إن قومي اتخذوا هذا القرآن مهجورا. وكذلك جعلنا لكل نبي عدوا من المجرمين وكفى بربك هاديا ونصيرا. وقال الذين كفروا لولا نزل عليه القرآن جملة واحدة كذلك لنثبت به فؤادك ورتلناه ترتيلا. ولا يأتونك بمثل إلا جئناك بالحق وأحسن تفسيرا. الذين يحشرون على وجوههم إلى جهنم أولئك شر مكانا وأضل سبيلا. ولقد آتينا موسى الكتاب وجعلنا معه أخاه هارون وزيرا. فقلنا اذهبا إلى القوم الذين كذبوا بآياتنا فدمرناهم تدميرا. وقوم نوح لما كذبوا الرسل أغرقناهم وجعلناهم للناس آية وأعتدنا للظالمين عذابا أليما. وعادا وثمود وأصحاب الرس وقرونا بين ذلك كثيرا. وكلا ضربنا له الأمثال وكلا تبرنا تتبيرا. ولقد أتوا على القرية التي أمطرت مطر السوء أفلم يكونوا يرونها بل كانوا لا يرجون نشورا. وإذا رأوك إن يتخذونك إلا هزوا أهذا الذي بعث الله رسولا. إن كاد ليضلنا عن آلهتنا لولا أن صبرنا عليها وسوف يعلمون حين يرون العذاب من أضل سبيلا. أرأيت من اتخذ إلهه هواه أفأنت تكون عليه وكيلا. أم تحسب أن أكثرهم يسمعون أو يعقلون إن هم إلا كالأنعام بل هم أضل سبيلا. ألم تر إلى ربك كيف مد الظل ولو شاء لجعله ساكنا ثم جعلنا الشمس عليه دليلا. ثم قبضناه إلينا قبضا يسيرا. وهو الذي جعل لكم الليل لباسا والنوم سباتا وجعل النهار نشورا. وهو الذي أرسل الرياح بشرا بين يدي رحمته وأنزلنا من السماء ماء طهورا. لنحيي به بلدة ميتا ونسقيه مما خلقنا أنعاما وأناسي كثيرا. ولقد صرفناه بينهم ليذكروا فأبى أكثر الناس إلا كفورا. ولو شئنا لبعثنا في كل قرية نذيرا. فلا تطع الكافرين وجاهدهم به جهادا كبيرا. وهو الذي مرج البحرين هذا عذب فرات وهذا ملح أجاج وجعل بينهما برزخا وحجرا محجورا. وهو الذي خلق من الماء بشرا فجعله نسبا وصهرا وكان ربك قديرا. ويعبدون من دون الله ما لا ينفعهم ولا يضرهم وكان الكافر على ربه ظهيرا. وما أرسلناك إلا مبشرا ونذيرا. قل ما أسألكم عليه من أجر إلا من شاء أن يتخذ إلى ربه سبيلا. وتوكل على الحي الذي لا يموت وسبح بحمده وكفى به بذنوب عباده خبيرا. الذي خلق السموات والأرض وما بينهما في ستة أيام ثم استوى على العرش الرحمن فاسأل به خبيرا. وإذا قيل لهم اسجدوا للرحمن قالوا وما الرحمن أنسجد لما تأمرنا وزادهم نفورا. تبارك الذي جعل في السماء بروجا وجعل فيها سراجا وقمرا منيرا. وهو الذي جعل الليل والنهار خلفة لمن أراد أن يذكر أو أراد شكورا. وعباد الرحمن الذين يمشون على الأرض هونا وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما. والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما. والذين يقولون ربنا اصرف عنا عذاب جهنم إن عذابها كان غراما. إنها ساءت مستقرا ومقاما. والذين إذا أنفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قواما. والذين لا يدعون مع الله إلها آخر ولا يقتلون النفس التي حرم الله إلا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق أثاما. يضاعف له العذاب يوم القيامة ويخلد فيه مهانا. إلا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا فأولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما. ومن تاب وعمل صالحا فإنه يتوب إلى الله متابا. والذين لا يشهدون الزور وإذا مروا باللغو مروا كراما. والذين إذا ذكروا بآيات ربهم لم يخروا عليها صما وعميانا. والذين يقولون ربنا هب لنا من أزواجنا وذرياتنا قرة أعين واجعلنا للمتقين إماما. أولئك يجزون الغرفة بما صبروا ويلقون فيها تحية وسلاما. خالدين فيها حسنت مستقرا ومقاما. قل ما يعبأ بكم ربي لولا دعاؤكم فقد كذبتم فسوف يكون لزاما.

---

(١) هكذا في جميع النسخ . ج . ق . ك . ف . ولعل الصواب ما في ط . ب . ل . ن . ه . ي . ز . ر . ح . ش . ع . ص . ض . ط . ظ . ك . ل . م . ن . و . ه . ي . ا . ب . ت . ث . ج . ح . خ . د . ذ . ر . ز . س . ش . ص . ض . ط . ظ . ع . غ . ف . ق . ك . ل . م . ن . و . ه . ي .

(٢) وفي نسخة أخرى بخط مغاير . وقد ضرب عليه بالحبر ما نصه . وقوله تعالى ولقد آتينا موسى الكتاب . شرح .

ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ
ڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ . ڤيڤ ڤيڤ ڤيڤيڤ ڤيڤيڤ

. الذين انعمت عليهم ۞ غير المغضوب عليهم ولا الضالين .
. اهدنا الصراط المستقيم ۞ صراط الذين انعمت عليهم .
. الحمد لله رب العالمين ۞ الرحمن الرحيم .
. بسم الله مجريها ومرسيها . ان ربي لغفور رحيم .
. وقيل يا ارض ابلعي ماءك ويا سماء اقلعي وغيض الماء
. وقضي الامر واستوت على الجودي وقيل بعدا للقوم
. الظالمين ۞ وهي تجري بهم في موج كالجبال .
. ونادى نوح ابنه وكان في معزل يا بني اركب معنا
. ولا تكن مع الكافرين ۞ قال سآوي الى جبل يعصمني
. من الماء . قال لا عاصم اليوم من امر الله الا من
. رحم . وحال بينهما الموج فكان من المغرقين .
. ۞ وقيل يا نوح اهبط بسلام منا وبركات عليك وعلى
. امم ممن معك . وامم سنمتعهم ثم يمسهم منا عذاب
. اليم ۞ تلك من انباء الغيب نوحيها اليك . ما كنت
. تعلمها انت ولا قومك من قبل هذا . فاصبر ان العاقبة
. للمتقين ۞ والى عاد اخاهم هودا . قال يا قوم اعبدوا
. الله ما لكم من اله غيره . ان انتم الا مفترون .
. يا قوم لا اسئلكم عليه اجرا . ان اجري الا على الذي
. فطرني . افلا تعقلون . ويا قوم استغفروا ربكم ثم
. توبوا اليه يرسل السماء عليكم مدرارا ويزدكم قوة
. الى قوتكم ولا تتولوا مجرمين ۞ قالوا يا هود ما
. جئتنا ببينة وما نحن بتاركي آلهتنا عن قولك وما
. نحن لك بمؤمنين . ان نقول الا اعتراك بعض آلهتنا
. بسوء . قال اني اشهد الله واشهدوا اني بريء مما
. تشركون ۞ من دونه فكيدوني جميعا ثم لا تنظرون .
. اني توكلت على الله ربي وربكم . ما من دابة الا هو
. آخذ بناصيتها . ان ربي على صراط مستقيم . فان
. تولوا فقد ابلغتكم ما ارسلت به اليكم . ويستخلف
. ربي قوما غيركم ولا تضرونه شيئا . ان ربي على كل
. شيء حفيظ ۞ ولما جاء امرنا نجينا هودا والذين
. آمنوا معه برحمة منا . ونجيناهم من عذاب غليظ .
. وتلك عاد جحدوا بآيات ربهم وعصوا رسله واتبعوا

ﻣﺎﺭ ﺍﻟﻴﺎ ﺍﻟﻬﻨﺎ ﺍﻟﻤﺴﻴﺤﺎ ﺍﻟﻤﺨﻠﺼﺎ ﺍﻟﻤﻮﻟﻮﺩ ﻣﻦ ﺍﻟﺒﺘﻮﻝ ﻣﺮﻳﻢ ﺍﻟﻌﺬﺭﺍ ﺍﻟﻤﺒﺎﺭﻛﺔ .
ﺍﻟﺬﻱ ﺑﺎﺭﻙ ﻟﻨﺎ ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﻳﺎﺕ ﻭﺍﻟﺮﻭﺣﺎﻧﻴﺎﺕ ﻭﺍﻟﺠﺴﺪﺍﻧﻴﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﻳﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﺨﻠﻮﻗﺎﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﺼﻨﻮﻋﺎﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﻨﻈﻮﺭﺍﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﺤﺴﻮﺳﺎﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﻌﻘﻮﻻﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﻮﺟﻮﺩﺍﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﻌﺪﻭﻣﺎﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﺘﺼﻮﺭﺍﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﺘﺨﻴﻼﺕ ﻛﻠﻬﺎ ﻭﺍﻟﻤﺘﻮﻫﻤﺎ

ויקרא בו ה' אל אברם ויאמר אליו אני ה' אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה. ויאמר אברם אדני ה' במה אדע כי אירשנה. ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותור וגוזל. ויקח לו את כל אלה ויבתר אותם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הציפור לא בתר. וירד העיט על הפגרים ויבר אברם אותם. ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו. ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אותם ארבע מאות שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה. ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמורי עד הנה. ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה. ביום ההוא כרת ה' את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת. את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני. ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים. ואת האמורי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי.

(1) הגרגשי חסר בכתר ארם צובא. וכן. וכן. וכן

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ أَنْ يَعْمَلُوا شَيْئًا . وَلَا يَعْلَمُونَ أَنَّ
الْأَصْنَامَ لَا تَنْفَعُ . وَلَا تَضُرُّ . وَلَا تَعْلَمُ شَيْئًا .
وَلَا تَسْمَعُ . وَلَا تَرَى . وَلَا تَعْقِلُ . وَلَا تَتَكَلَّمُ .
وَلَا تَمْشِي . وَلَا تَعْمَلُ شَيْئًا . وَلَا تَنْفَعُ أَحَدًا .
وَلَا تَضُرُّ . وَلَا تَعْلَمُ شَيْئًا . وَلَا تَسْمَعُ . وَلَا تَرَى .
وَلَا تَعْقِلُ . وَلَا تَتَكَلَّمُ . وَلَا تَمْشِي . وَلَا تَعْمَلُ
شَيْئًا . وَلَا تَنْفَعُ أَحَدًا . وَلَا تَضُرُّ . وَلَا تَعْلَمُ
شَيْئًا . وَلَا تَسْمَعُ . وَلَا تَرَى . وَلَا تَعْقِلُ . وَلَا
تَتَكَلَّمُ . وَلَا تَمْشِي . وَلَا تَعْمَلُ شَيْئًا . وَلَا
تَنْفَعُ أَحَدًا . وَلَا تَضُرُّ . وَلَا تَعْلَمُ شَيْئًا . وَلَا
تَسْمَعُ . وَلَا تَرَى . وَلَا تَعْقِلُ . وَلَا تَتَكَلَّمُ .
وَلَا تَمْشِي . وَلَا تَعْمَلُ شَيْئًا . وَلَا تَنْفَعُ أَحَدًا .
وَلَا تَضُرُّ . وَلَا تَعْلَمُ شَيْئًا . وَلَا تَسْمَعُ . وَلَا
تَرَى . وَلَا تَعْقِلُ . وَلَا تَتَكَلَّمُ . وَلَا تَمْشِي .
وَلَا تَعْمَلُ شَيْئًا . وَلَا تَنْفَعُ أَحَدًا . وَلَا تَضُرُّ .
وَلَا تَعْلَمُ شَيْئًا . وَلَا تَسْمَعُ . وَلَا تَرَى . وَلَا

٤٥٥٥٥ ٤٥٥٥٥

ובמקום אשר יבחר ה׳ אלהיך בו מכל שבטיך לשום שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה׃ ובאתם שמה והבאתם שמה עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם ותרומת ידכם ונדריכם ונדבותיכם ובכרות בקרכם וצאנכם׃ ואכלתם שם לפני ה׳ אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכך ה׳ אלהיך׃ לא תעשון ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כל הישר בעיניו׃ כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה אשר ה׳ אלהיך נתן לך׃ והעברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה׳ אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מכל אויביכם מסביב וישבתם לבטח׃ והיה המקום אשר יבחר ה׳ אלהיכם לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולותיכם וזבחיכם מעשרותיכם ותרומת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר נדרו לה׳׃ ושמחתם לפני ה׳ אלהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהותיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם׃ השמר לך פן תעלה עולותיך בכל מקום אשר תראה׃ כי אם במקום אשר יבחר ה׳ באחד שבטיך שם תעלה עולותיך ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך׃ אך בכל אות נפשך תזבח ואכלת בשר כברכת ה׳ אלהיך אשר נתן לך בכל שעריך הטמא והטהור יאכלנו כצבי וכאיל׃ רק הדם לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים׃ לא תוכל לאכל בשעריך מעשר דגנך תירשך ויצהרך ובכרות בקרך וצאנך וכל נדריך אשר תדר ונדבותיך ותרומת ידך׃ כי אם לפני ה׳ אלהיך תאכלנו במקום אשר יבחר ה׳ אלהיך בו אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך והלוי אשר בשעריך ושמחת לפני ה׳ אלהיך בכל משלח ידך׃ השמר לך פן תעזב את הלוי כל ימיך על אדמתך׃ כי ירחיב ה׳ אלהיך את גבלך כאשר דבר לך ואמרת אכלה בשר כי תאוה נפשך לאכל בשר בכל אות נפשך תאכל בשר׃ כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה׳ אלהיך לשום שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך אשר נתן ה׳ לך כאשר צויתיך ואכלת בשעריך בכל אות נפשך׃ אך כאשר יאכל את הצבי ואת האיל כן תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלו׃ רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר׃ לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים׃ לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך כי תעשה הישר בעיני ה׳׃ רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה׳׃ וזבחת בשריך העולה הבשר והדם על מזבח ה׳ אלהיך ודם זבחיך יישפך על מזבח ה׳ אלהיך והבשר תאכל׃ שמר ושמעת את כל הדברים האלה אשר אנכי מצוך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני ה׳ אלהיך׃ כי יכרית ה׳ אלהיך את הגוים אשר אתה בא שמה לרשתם מפניך וירשתם וישבת בארצם׃ השמר לך פן תנקש אחריהם אחרי השמדם מפניך ופן תדרש לאלהיהם לאמר איכה יעבדו הגוים האלה את אלהיהם ואעשה כן גם אני׃ לא תעשה כן לה׳ אלהיך כי כל תועבת ה׳ אשר שנא עשו לאלהיהם כי גם את בניהם ואת בנותיהם ישרפו באש לאלהיהם׃ את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אתו תשמרו לעשות לא תסף עליו ולא תגרע ממנו׃

(1) בכל מקום. ובכל מקום. ב. ס. ובכל. ובכל מקום ובכל מקום. ואין מפסיק ביניהם.

ﷺ سنن يوم الجمعة . الغسل يوم الجمعة . إذا راح في الساعة الأولى فكأنما قرب بدنة . ثم في الثانية بقرة . ثم في الثالثة كبشا أقرن . ثم في الرابعة دجاجة . ثم في الخامسة بيضة . فإذا خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر . وإذا جلس الإمام على المنبر طويت الصحف . وارتفعت الأقلام . فلا يكتب أحد ولا يلغو أحد . ولا يتكلم أحد . ولا يشير أحد بيده . ولا يحرك شيئا . ولا يتخط رقاب الناس . ولا يقيم أحدا من مجلسه . ولا يقعد في مكان ارتفع منه . ولا يقعد بين رجلين إلا بإذنهما . ولا يقعد في ظل أحد إلا بإذنه . ولا يقعد في مكان يتأذى فيه بريح أو بحر . ولا يقعد في مكان يتأذى فيه بصبي أو بمجنون . ولا يقعد في مكان يتأذى فيه بشمس أو بحر . ولا يقعد في مكان يتأذى فيه بمطر أو بثلج

. ٥٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤ . ٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤ . ٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤ .
٤٤٤٤٤٤٤

ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל עמים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו׃ והארץ אשר נתתי לאברהם ולצחק לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את הארץ׃ וזכר את הדבר אשר דבר אתו אלהים ויעל מעליו׃ ויבן יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שמן׃ ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר אתו שם בית אל׃ ויסעו מבית אל ויהי עוד כברת הארץ לבוא אפרתה וילד רחל את בנימין׃ ויהי בהקשותה בלדתה ויאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן׃ ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין׃ ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת הוא בית לחם׃ ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קבר רחל עד היום הזה׃ ויסע ישראל ויט אהלה מעבר למגדל עדר׃ ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את בלהה פלגש אביו ויישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר׃ בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולן׃ בני רחל יוסף ובנימין׃ ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי׃ ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילד לו בפדן ארם׃ ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק׃ ויהיו ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה׃ ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו׃

(1) ראה ב. ג. ו. ז. ח. יב. יג. יד. טז. יח. כא. כב. כג. כד. כה. כו. כז. כח. כט. ל. לא. לב. לג. לד. לה. לו. לז. לח. לט. מ. מא. מב. מג. מד. מה. מו. מז. מח. מט. נ. נא. נב. נג. נד. נה. נו. נז. נח. נט. ס. סא. סב. סג. סד. סה. סו. סז. סח. סט. ע. עא. עב. עג. עד. עה. עו. עז. עח. עט. פ. פא. פב. פג. פד. פה. פו. פז. פח. פט. צ. צא. צב. צג. צד. צה. צו. צז. צח. צט. ק. קא. קב. קג. קד. קה. קו. קז. קח. קט. ר. רא. רב. רג. רד. רה. רו. רז. רח. רט. ש. שא. שב. שג. שד. שה. שו. שז. שח. שט. ת. תא. תב. תג. תד. תה. תו. תז. תח. תט.

בסוכות ויהי בשלח

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא. ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף. וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם. (1) ותשם אבנים על קברו עד היום הזה. ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר. ויהוה הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה. לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם. וידבר יהוה אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים. והקריב פרעה והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יהוה. ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר. מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים. הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממותנו במדבר. ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יהוה אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראתם עוד עד עולם. יהוה ילחם לכם ואתם תחרישון. ויאמר יהוה אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ובאו בני ישראל בתוך הים ביבשה. ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו. ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מלפניהם ויעמד מאחריהם. ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל והענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה. ויט משה את ידו על הים ויולך יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ויהי בעת אשמורת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים. ויסר את אופן מרכבותם ויהי מנהגם בכבדות. ויאמרו מצרים נסה מפני ישראל כי יהוה נלחם להם במצרים. ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים ויבאו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו. ויט משה את ידו על הים ויפן הים לפנות בקר לאיתנו והמצרים נסים לקראתו. ויהוה נער את מצרים בתוך הים. ויחזקו המים וישבו ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד. ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים. ויראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו. ויהי ביום השלישי ויהי בבקר ויהי קולות וברקים וענן כבד על הר סיני וקול שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה. ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר. והר סיני עשן כלו על אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד. ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול. ויבא יהוה על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר ויעל משה. ויאמר יהוה אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה לראות ונפל ממנו רב. וגם הכהנים הנגשים אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה. ויאמר משה אל יהוה לא יוכל העם לעלות אל הר סיני כי אתה העדת בנו לאמר הגבל את ההר והקדשת אותו. ויאמר יהוה אל משה לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלות אל יהוה פן יפרץ בהם. וירד משה אל העם ויאמר אליהם.

---

(1) ומקום קבורתו ידוע עד היום הזה. ויש אומרים שהוא נמצא בתוך ארץ ישראל.

٭ ٥٨٥٨٨٤٤ ٤٥٥٥٤ ٤٤٤٤٤٥٥٤ . ٤٤٤٤٤٤٤٥ ٥٨٥٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ ٭
٤٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ ٤٤٤٤٤٤٤٤ .

ואת אשר עשה לו בנו הקטן ויעש לו כאשר עשה לאחיו הגדולים. ויהי אחרי כן ויחלה בן האשה בעל הבית ותהי מחלתו חזקה מאד עד כי לא נשאר בו רוח. ותצעק האשה אל אלישע ותאמר ראה נא כי בעלי מת ואתה ידעת כי ירא את ה' היה ועתה בא נושה לקחת את שני בני לעבדים. ויאמר אלישע אל האשה מה אעשה לך הגידי נא לי מה יש לך בבית. ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. ויאמר לכי שאלי לך כלים מן החוץ מאת כל שכניך כלים ריקים אל תמעטי. ובאת ובאת ובניך בפנים וסגרת הדלת בעדך ובעד בניך ויצקת אל כל הכלים האלה והמלא תניחי הצד. ותלך האשה ותסגר הדלת בעדה ובעד בניה המה מגישים אליה והיא יצקת. ויהי כמלאת הכלים ותאמר אל בנה הגישה עוד אלי כלי ויאמר אליה אין עוד כלי ויעמד השמן. ותבא ותגד לאיש האלהים ויאמר לכי מכרי את השמן ושלמי את נשיה ואת בניך ואת יתר לך תחיה. ויהי היום ויעבר אלישע שונמה ותחזק שם אשה גדולה ותחזק בו לאכל לחם ומדי עברו היה סר שמה לאכל לחם. ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי איש אלהים קדוש הוא עובר עלינו תמיד. נעשה נא עלית קטנה ונשים לו שם מטה ושלחן וכסא ומנורה והיה בבואו אלינו יסור שמה. ויהי היום ויבא שמה ויסר אל העלית וישכב שם. ויאמר אל גחזי נערו קרא לשונמית הזאת ויקרא לה ותעמד לפניו. ויאמר אליו אמר נא אליה הנה חרדת אלינו את כל החרדה הזאת מה לעשות לך האיש לך דבר למלך או לשר הצבא ותאמר בתוך עמי אנכי יושבת. ויאמר מה לעשות לה ויאמר גחזי אבל בן אין לה ואישה זקן. ויאמר קרא לה ויקרא לה ותעמד בפתח. ויאמר למועד חיה אתה חבקת בן ותאמר אל תכזב אדני איש האלהים אל תשקר בשפחתך. ותהר האשה ותלד בן למועד חיה אשר דבר אליה אלישע. ויגדל הילד ויהי היום ויצא אל אביו אל הקוצרים. ויאמר אל אביו נסה נסה לי את ראשי ויאמר אל הנער שאהו אל אמו. וישאהו ויביאהו אל אמו ויישב על ברכיה עד הצהרים וימת. ותעל ותשכב על מטת איש האלהים ותסגר בעדו ותצא. ותקרא אל אישה ותאמר שלחה נא אלי אחד הנערים ואחת האתנות ואלכה עד איש האלהים ואשובה. ויאמר מדוע את הולכת אליו היום לא חדש ולא שבת ותאמר שלום. ותחבש האתון ותאמר אל נערה נהג לפני ולך אל תעצר לי רכיבה כי אם אמרתי אליך. ותלך ותבא אל איש האלהים אל הר הכרמל ויהי כראות איש האלהים אותה מנגד ויאמר אל גחזי נערו הנה השונמית ההיא. עתה רוץ נא לקראתה ואמר אליה השלום לך השלום לאישך השלום לילד ותאמר שלום. ותבא אל איש האלהים אל ההר ותחזק ברגליו ויגש גחזי להדפה ויאמר איש האלהים הרפה לה כי נפשה מרה לה וה' העלים ממני ולא הגיד לי. ותאמר הלוא שאלתי בן מאת אדני הלוא אמרתי לא תשלה אותי. ויאמר אל גחזי חגר מתניך וקח משענתי בידך לך כי תמצא איש לא תברכנו וברכך איש לא יברכנו ושמת משענתי על פני הילד. ותאמר אם ה' חי ונפשך חיה אם אעזבך ויקם וילך אחריה. וגחזי עבר לפניהם וישם את המשענת על פני הילד ואין קול ואין קשב ויחזור לקראתו ויגד לו לאמר לא הקיץ הילד. ויבא אלישע הבית והנה הילד מת משכב על מטתו. ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם ויתפלל אל ה'. ויעל ויתנפל על הילד וישם פיו על פיו ועיניו על עיניו וכפיו על כפיו ויגהר עליו ויחם בשר הילד. וישב ויתהלך בבית אחת הנה והנה ויעל ויגהר עליו ויזרו הילד עד שבע פעמים ויפקח הילד את עיניו. ויקרא אל גחזי ויאמר קרא אל השונמית הזאת ויקרא לה ותבא אליו ויאמר שאי בנך. ותבא ותפל על רגליו ותשתחו ארצה ותשא את בנה ותצא. ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ ובני הנביאים ישבים לפניו ויאמר אל נערו שים הסיר הגדול ובשל נזיד לבני הנביאים. ויצא אל השדה למצא שם ירק וימצא גפן שדה ויקטף ממנו פקעת שדה מלא בגדו ויבא ויפלח על סיר הנזיד כי לא ידעו. ויצקו לאכל לאנשים ויהי באכלם מן הנזיד ויצעקו ויאמרו מות בסיר איש האלהים ולא יכלו לאכל. ויאמר קחו קמח וישלך אל הסיר ויאמר צק לאנשים ויאכלו ולא היה דבר רע בסיר. ואיש בא מבעל שלישה ויביא לאיש האלהים לחם בכורים עשרים לחם שעורים וכרמל בצקלנו ויאמר תן לאנשים ויאכלו. ויאמר משרתו מה אתן זה לפני מאה איש ויאמר שנו תן לאנשים ויאכלו כי כה אמר ה' אכול והותר השאיר. ויתן לפניהם ויאכלו ויותירו כדבר ה'. ונעמן שר צבא מלך ארם היה איש גדול לפני אדניו ונשוא פנים כי בו נתן ה' תשועה בארם והאיש היה גבור חיל מצרע. וארם יצאו גדודים ויבאו מארץ ישראל ותשבה קטנה ותהי לפני אשת נעמן. ותאמר אל גברתה לו אדני נעמן עם הנביא אשר בשמרון אז יאסוף אותו מצרעתו. ויבא איש אל אדניו ויגד לאמר כה אמרה הנערה אשר מארץ ישראל. ויאמר בא בא ואשלחה ספר אל מלך ישראל וילך ויקח בידו עשרת כברות כסף וששת אלפים זהב ועשרת חלפות בגדים. ויביא הספר אל מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר הזה אליך הנה שלחתי אליך את נעמן עבדי ואספתו מצרעתו. ויהי כקרא מלך ישראל את הספר ויקרע בגדיו ויאמר האלהים אני להמית ולהחיות כי זה שלח אלי לאסוף איש מצרעתו כי אך דעו נא וראו כי מתאנה הוא לי. ויהי כשמע אלישע איש האלהים כי קרע מלך ישראל את בגדיו וישלח אל המלך לאמר למה קרעת בגדיך יבא נא אלי ויידע כי יש נביא בישראל. ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמד פתח בית אלישע. וישלח אליו אלישע מלאך לאמר לך ורחצת שבע פעמים בירדן ושב בשרך לך וטהר. ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא יצוא ועמד וקרא בשם ה' אלהיו והניף ידו על המקום ואסף המצרע. הלא טובים אבנה ופרפר נהרות דמשק מכל מימי ישראל הלא ארחץ בהם וטהרתי ויפן וילך בחמה. ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו אבי דבר גדול היה הנביא דבר אליך הלא תעשה ואף כי אמר אליך רחץ וטהר. וירד ויטבל בירדן שבע פעמים כדבר איש האלהים ויחזר בשרו כבשר נער טהור. וישב אל איש האלהים הוא וכל מחניו ויבא ויעמד לפניו ויאמר הנה נא ידעתי כי אין אלהים בכל הארץ כי אם בישראל ועתה קח נא ברכה מאת עבדך. ויאמר חי ה' אשר עמדתי לפניו אם אקח ויפצר בו לקחת ויסרב. ויאמר נעמן ואם לא תקח נא יתן לעבדך משא צמד פרדים אדמה כי לא יעשה עוד עבדך עולה וזבח לאלהים אחרים כי אם לה'. בדבר הזה יסלח ה' לעבדך בבוא אדני בית רמון להשתחות שם והוא נשען על ידי והשתחויתי בבית רמון בהשתחותי בבית רמון יסלח נא ה' לעבדך בדבר הזה. ויאמר לו לך לשלום ויסע מאתו כברת ארץ. ויאמר גחזי נער אלישע איש האלהים הנה חשך אדני את נעמן הארמי הזה מקחת מידו את אשר הביא וחי ה' כי אם רצתי אחריו ולקחתי ממנו דבר. ויעבר גחזי אחרי נעמן וירא נעמן רץ אחריו ויפל מעל המרכבה לקראתו ויאמר השלום. ויאמר שלום אדני שלחני לאמר הנה עתה באו אלי שני נערים מהר אפרים מבני הנביאים תן נא להם ככר כסף ושתי חלפות בגדים. ויאמר נעמן הואל קח ככרים ויפצר בו ויצר ככרי כסף בשני כלכים ושתי חלפות בגדים ויתן על שני נעריו וישאו לפניו. ויבא אל העפל ויקח מידם ויניחם בבית ויאמר לאנשים וילכו. והוא בא ויעמד אל אדניו ויאמר אליו אלישע אי מזה גחזי ויאמר לא הלך עבדך אנה ואנה. ויאמר אליו הלא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך העת לקחת את הכסף ולקחת בגדים וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות. וצרעת נעמן תדבק בך ובזרעך עד עולם ויצא מלפניו מצרע כשלג. ויבאו בני הנביאים ויאמרו אל אלישע הנה נא המקום אשר אנחנו יושבים שם לפניך צר הוא לנו. נלכה נא עד הירדן ונקחה משם איש קורה אחת ונעשה שם מקום לנו לשבת שם ויאמר לכו. ויען אחד ויאמר הואל נא ובא עם עבדיך ואמר לכו. ויען אחד ויאמר הואל נא ובא עם עבדיך ואמר אנכי אלך. וילך עמהם ויבאו הירדנה ויגזרו את העצים. והנה בהפלו את הקורה ויגזר ברזל ויפל אל המים ויצעק ויאמר אהה אדני והוא חרש היה. ויאמר איש האלהים אנה נפל ויראהו את המקום ויחתך עץ ויטל שם ויצף הברזל. ויאמר שא לך ויושט ידו ויקחהו. וארם נלחם בישראל ויועץ אל עבדיו לאמר אל מקום פלוני אחנה. וישלח איש האלהים אל מלך ישראל לאמר השמר מעבור במקום הזה כי שמה ארם נחתים. וישלח מלך ישראל אל המקום אשר אמר לו איש האלהים והזהירהו והתאפק שם לא פעם ולא פעמים. ויסער לב מלך ארם על הדבר הזה ויקרא אל עבדיו ויאמר אלהם הלא תגידו לי מי משלנו אל מלך ישראל. ויאמר אחד לא אדני המלך כי אלישע הנביא אשר בישראל יגיד למלך ישראל את הדברים אשר תדבר בחדרי משכבך. ויאמר לכו וראו איפה הוא ואשלחה ואקחהו ויגד לו לאמר הנה בדתן. וישלח שמה סוסים ורכב וחיל כבד ויבאו לילה ויסבו על העיר. וישכם משרת איש האלהים לצאת והנה חיל סובב את העיר וסוסים ורכב ויאמר נערו אהה אדני איכה נעשה. ויאמר אל תירא כי רבים אשר אתנו מאשר אתם. ויתפלל אלישע ויאמר ה' פקח נא את עיני ויפקח ה' את עיני הנער והנה ההר מלא סוסים ורכב אש סביב לאלישע. וירדו אליו ויתפלל אלישע אל ה' ויאמר הך נא את הגוי הזה בסנורים ויך אותם בסנורים כדבר אלישע. ויאמר אלישע אל אנשי העיר לא זה הדרך ולא זו העיר לכו אחרי ואולך אתכם אל האיש אשר אתם מבקשים ויולך אותם שמרון. ויהי כבואם שמרון ויאמר אלישע ה' פקח את עיני האנשים האלה ויפקחו את עיניהם ויראו והנה בתוך שמרון. ויאמר מלך ישראל אל אלישע כראותו אותם אבי אכה אכה. ויאמר לא תכה אכה אשר שבית בחרבך ובקשתך אתה תכה אותם ושמת לפניהם ויאכלו וישתו וילכו אל אדניהם. ולא יספו עוד גדודי ארם לבא בארץ ישראל. ויהי אחרי כן ויקבץ בן הדד מלך ארם את כל מחנהו ויעל ויצר על שמרון. ויהי רעב גדול בשמרון והנה צרים עליה עד היות ראש חמור בשמונים כסף וקב חרי יונים בחמשת כסף. ומלך ישראל עבר על החומה ואשה צעקה אליו לאמר הושיעה אדני המלך. ויאמר אל תושיעך ה' מאין אני מושיעך מגרן ומיקב. ויאמר אליה המלך מה לך ותאמר האשה הזאת אמרה אלי תני את בנך ונאכלהו היום ובני נאכל מחר. ונבשל את בני ונאכלהו ואמר אליה ביום השני תני את בנך ונאכלהו ותחבא את בנה. ויהי כשמע המלך את דברי האשה ויקרע את בגדיו והוא עבר על החומה וירא העם והנה שק על בשרו מבית. ויאמר אסף אלהים עלי כה יעשה ויוסף כי עמד ראש אלישע בן שפט עליו היום. ואלישע יושב בביתו והזקנים יושבים אתו וישלח איש מלפניו בטרם יבא המלאך אשר הוא משלח אליו ויאמר אל הזקנים הראיתם כי שלח בן המרצח הזה לכרות את ראשי ראו בבוא המלאך סגרו את הדלת ולחצתם אתו בדלת הלא קול רגלי אדניו אחריו. ועודנו מדבר עמם והנה המלאך יורד אליו ויאמר הנה זאת הרעה מאת ה' מה אקוה לה' עוד. ואלישע אמר שמעו דבר ה' כה אמר ה' כעת מחר סאה סלת בשקל ושתי סאים שעורים בשקל בשער שמרון. וישלש השר אשר המלך נשען על ידו את איש האלהים ויאמר אל האלהים הנה ה' עשה ארבות במרום היתכן הדבר הזה ויאמר הנך רואה בעיניך ומשם לא תאכל. ואנשים היו פתח השער ארבעה מצרעים ויאמרו איש אל רעהו מה אנחנו ישבים פה עד מתנו. אם אמרנו נבא העירה והרעב בעיר ומתנו שם ואם ישבנו פה ומתנו. ועתה לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחיונו נחיה ואם ימיתונו ומתנו. ויקומו בנשף לבא אל מחנה ארם ויבאו עד קצה מחנה ארם והנה אין שם איש. ואדני הצבא השמיע את קול רכב קול סוס קול חיל גדול ויאמרו איש אל אחיו הנה שכר עלינו מלך ישראל את החתים ואת מצרים לבא עלינו. ויקומו וינוסו בנשף ויעזבו את אהליהם ואת סוסיהם ואת חמוריהם את המחנה כאשר הוא ויברחו על נפשם. ויבאו המצרעים האלה עד קצה המחנה ויבאו אל אהל אחד ויאכלו וישתו וישאו משם כסף וזהב ובגדים וילכו ויטמנו ויבאו ויבא אל אהל אחר וישאו משם וילכו ויטמנו. ויאמרו איש אל אחיו לא כן אנחנו עשים היום הזה יום בשורה הוא ואנחנו מחשים ואם נחכה עד אור הבקר ומצאנו עון. ועתה לכו ונבואה ונגידה בבית המלך. ויבאו ויקראו אל שוער העיר ויגידו להם לאמר באנו אל מחנה ארם והנה אין שם איש וקול אדם כי אם הסוסים אסורים והחמורים אסורים והאהלים כאשר הם. ויקרא השוער ויגידו בבית המלך פנימה. ויקם המלך לילה ויאמר אל עבדיו אגידה נא לכם את אשר עשו לנו ארם ידעו כי רעבים אנחנו ויצאו מן המחנה להסתר בשדה לאמר כי יצאו מן העיר ונחזיקם חיים ואל העיר נבא. ויען אחד מעבדיו ויאמר יקחו נא חמשה מן הסוסים הנשארים אשר נשארו בעיר הנה ככל המון ישראל אשר נשארו בה הנה ככל המון ישראל אשר תמו ונשלחה ונראה. וישבו הרכב ויגידו למלך. וישלח שני רכב סוסים וישלח המלך אחרי חיל ארם לאמר לכו וראו. וילכו אחריהם עד הירדן והנה כל הדרך מלאה בגדים וכלים אשר השליכו ארם בחפזם וישבו המלאכים ויגידו למלך. ויצא העם וישסו את מחנה ארם ויהי סאה סלת בשקל וסאתים שעורים בשקל כדבר ה'. והמלך הושיב את השר אשר נשען על ידו על השער וידרסהו העם בשער וימת כאשר דבר איש האלהים אשר דבר בהרדת המלך אליו. ויהי כדבר איש האלהים אל המלך לאמר סאתים שעורים בשקל וסאה סלת בשקל יהיה כעת מחר בשער שמרון. וישב השר את איש האלהים ויאמר אל האלהים הנה ה' עשה ארבות במרום היתכן הדבר הזה ויאמר הנך רואה בעיניך ומשם לא תאכל. ואלישע דבר אל האשה אשר החיה את בנו לאמר קומי ולכי את וביתך וגורי בכל אשר תגורי כי קרא ה' לרעב וגם בא על הארץ שבע שנים. ותקם האשה ותעש כדבר איש האלהים ותלך היא וביתה ותגר בארץ פלשתים שבע שנים. ויהי מקץ שבע השנים ותשב האשה מארץ פלשתים ותצא לזעק אל המלך על ביתה ועל שדה. והמלך מדבר אל גחזי נער איש האלהים לאמר ספרה נא לי את כל הגדלות אשר עשה אלישע. ויהי הוא מספר למלך את אשר החיה את המת והנה האשה אשר החיה את בנה צועקת אל המלך על ביתה ועל שדה ויאמר גחזי אדני המלך זאת האשה וזה בנה אשר החיה אלישע. וישאל המלך את האשה ותספר לו ויתן לה המלך סריס אחד לאמר השב את כל אשר לה ואת כל תבואת השדה מיום עזבה את הארץ ועד עתה. ואלישע בא דמשקה ובן הדד מלך ארם חולה ויגד לו לאמר בא איש האלהים עד הנה. ויאמר המלך אל חזאל קח בידך מנחה ולך לקראת איש האלהים ודרשת את ה' מאתו לאמר החיה אחלה מחלי זה. וילך חזאל לקראתו ויקח מנחה בידו וכל טוב דמשק משא ארבעים גמל ויבא ויעמד לפניו ויאמר בנך בן הדד מלך ארם שלחני אליך לאמר החיה אחלה מחלי זה. ויאמר אליו אלישע לך אמר אליו החיה תחיה והראני ה' כי מות ימות. וישם פניו ויקפא עד בוש ויבך איש האלהים. ויאמר חזאל למה אדני בוכה ויאמר כי ידעתי את אשר תעשה לבני ישראל מבצריהם תשלח באש ובחוריהם בחרב תהרג ועלליהם תרטש והרותיהם תבקע. ויאמר חזאל כי מה עבדך הכלב כי יעשה את הדבר הגדול הזה ויאמר אלישע הראני ה' אותך מלך על ארם. וילך מעם אלישע ויבא אל אדניו ויאמר אליו מה אמר לך אלישע ויאמר אמר לי החיה תחיה. ויהי ממחרת ויקח את המכסה ויטבל במים ויפרש על פניו וימת וימלך חזאל תחתיו. ובשנת חמש ליורם בן אחאב מלך ישראל ויהורם בן יהושפט מלך יהודה מלך יהורם בן יהושפט מלך יהודה. בן שלשים ושתים שנה היה במלכו ושמנה שנים מלך בירושלם. וילך בדרך מלכי ישראל כאשר עשה בית אחאב כי בת אחאב היתה לו אשה ויעש הרע בעיני ה'. ולא אבה ה' להשחית את יהודה למען דוד עבדו כאשר אמר לתת לו נר לו ולבניו כל הימים. בימיו פשעה אדום מתחת יד יהודה ויתמלכו עליהם מלך. ויעבר יהורם צעירה ויכו את אדום הסובב עליו ואת שרי הרכב ויהי העם לאהליהם. ותפשע אדום מתחת יד יהודה עד היום הזה. אז תפשע לבנה בעת ההיא. ויתר דברי יהורם וכל אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה. וישכב יהורם עם אבתיו ויקבר עם אבתיו בעיר דוד ויתמלך אחזיהו בנו תחתיו. בשנת שתים עשרה שנה ליורם בן אחאב מלך ישראל מלך אחזיהו בן יהורם מלך יהודה. בן עשרים ושתים שנה אחזיהו במלכו ושנה אחת מלך בירושלם ושם אמו עתליהו בת עמרי מלך ישראל. וילך בדרך בית אחאב ויעש הרע בעיני ה' כבית אחאב כי חתן בית אחאב הוא. ויצא עם יהורם בן אחאב למלחמה אל חזאל מלך ארם ברמות גלעד וישמרו ארמים את יהורם. וישב המלך יהורם להתרפא ביזרעאל מן הכאבים אשר הכוהו ארמים ברמה בהלחמו את חזאל מלך ארם. ועזריהו בן יהורם מלך יהודה ירד לראות את יהורם בן אחאב ביזרעאל כי חלה הוא. ואלישע הנביא קרא לאחד מבני הנביאים ויאמר אליו חגר מתניך וקח פך השמן הזה בידך והלך רמת גלעד. ובא שמה ויראה שם יהוא בן יהושפט בן נמשי ובא והקם את אחיו מתוך החדר. ולקח פך השמן ויצק על ראשו ויאמר כה אמר ה' אלהי ישראל משחתיך למלך על עם ה' על ישראל. והפתחת את בית אחאב אדניך ונקמתי דם עבדי הנביאים ודם כל עבדי ה' מיד איזבל. ואבד כל בית אחאב והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל. ונתתי את בית אחאב כבית ירבעם בן נבט וכבעשא בן אחיה. ואת איזבל תאכלנה הכלבים בחלקת יזרעאל ואין קובר ויפתח הדלת וינס. ויהוא יצא אל עבדי אדניו ויאמר אליו השלום מדוע בא המשוגע הזה אליך ויאמר אליהם אתם ידעתם את האיש ואת שיחו. ויאמרו שקר דבר נא לנו ויאמר כזאת וכזאת דבר אלי לאמר כה אמר ה' משחתיך למלך על ישראל. וימהרו ויקחו איש את בגדו ויתנו תחת רגליו על גבי המדרגות ויתקעו בשופר ויאמרו מלך יהוא. ויתקשר יהוא בן יהושפט בן נמשי על יהורם והוא שמר ברמות גלעד הוא וכל ישראל מפני חזאל מלך ארם. ויהורם המלך שב להתרפא ביזרעאל מן המכות אשר הכוהו ארמים במלחמו את חזאל מלך ארם. ויאמר יהוא אם יש נפשכם אתי אל יצא פליט מן העיר ללכת להגיד ביזרעאל. וירכב יהוא וילך יזרעאלה כי יהורם שכב שם ואחזיהו מלך יהודה ירד לראות ביהורם. והצפה עמד על מגדל יזרעאל וירא את להקת יהוא בבאו ויאמר להקה אני רואה. ויאמר יהורם קח רכב ושלח לקראתם ויאמר השלום. וילך רכב לקראתו ויאמר כה אמר המלך השלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אחרי. ויגד הצפה לאמר בא המלאך עד אליהם ולא שב. ושלח רכב שני ויבא אליהם ויאמר כה אמר המלך שלום ויאמר יהוא מה לך ולשלום סב אחרי. ויגד הצפה לאמר בא עד אליהם ולא שב והנהיגה כנהיגת יהוא בן נמשי כי בשגעון ינהג. ויאמר יהורם אסר. ויאסר רכבו ויצא יהורם מלך ישראל ואחזיהו מלך יהודה איש ברכבו ויצאו לקראת יהוא ויפגעו אתו בחלקת נבות היזרעאלי. ויהי כראות יהורם את יהוא ויאמר השלום יהוא ויאמר מה השלום עד זנוני איזבל אמך וכשפיה הרבים. ויהפך יהורם ידיו וינס ויאמר אל אחזיהו מרמה אחזיהו. ויהוא מלא ידו בקשת ויך את יהורם בין כתפיו ויצא החץ מלבו ויכר ברכבו. ויאמר אל בדקר שא השליכהו בחלקת שדה נבות היזרעאלי כי זכר אני אתך ואתה רכבים אחרי אחאב אביו ה' נשא עליו את המשא הזה. אם לא את דמי נבות ואת דמי בניו ראיתי אמש נאם ה' ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם ה' ועתה שא השליכהו בחלקה כדבר ה'. ואחזיהו מלך יהודה ראה ויברח דרך בית הגן וירדף יהוא אחריו ויאמר גם אתו הכו במרכבה בעלה גור אשר ליבלעם ויברח מגדו וימת שם. ויסעו עבדיו רכבה ירושלם ויקברו אתו בקברתו עם אבתיו בעיר דוד. ובשנת אחת עשרה ליורם בן אחאב מלך אחזיהו על יהודה. ויבא יהוא יזרעאלה ואיזבל שמעה ותשם פוכה עיניה ותיטב את ראשה ותשקף בעד החלון. ויהי יהוא בא בשער ותאמר השלום זמרי הורג אדניו. וישא פניו אל החלון ויאמר מי אתי מי וישקפו אליו שני שלשה סריסים. ויאמר שאוה אתה וישאוה ויזו מדמה על הקיר ועל הסוסים ויתרסה. ויבא ויאכל וישת ויאמר פקדו נא את הארורה הזאת וקברוה כי בת מלך היא. וילכו לקברה ולא מצאו כי אם הגלגלת והרגלים והכפות ידים. וישובו ויגידו לו ויאמר דבר ה' הוא אשר דבר ביד עבדו אליהו התשבי לאמר בחלקת יזרעאל יאכלו הכלבים את בשר איזבל. והיתה נבלת איזבל כדמן על פני השדה בחלקת יזרעאל אשר לא יאמרו זאת איזבל. ואחאב היו לו שבעים בנים בשמרון וישלח יהוא ספרים וישלח שמרון אל שרי יזרעאל הזקנים ואל אמנים על בני אחאב לאמר. ועתה כבוא הספר הזה אליכם אשר עמכם בני אדניכם ועמכם הרכב והסוסים ועיר מבצר וכלי המלחמה. וראיתם את הטוב ואת הישר שבבני אדניכם ושמתם על כסא אביו ונלחמתם על בית אדניכם. ויראו מאד מאד ויאמרו הנה שני המלכים לא עמדו לפניו ואיך נעמד אנחנו. וישלח אל הבית אשר על העיר ואל הזקנים ואל האמנים על בני אחאב לאמר עבדיך אנחנו וכל אשר תאמר אלינו נעשה לא נמליך איש כל הטוב בעיניך עשה. ויכתב אליהם ספר שנית לאמר אם לי אתם ובקולי אתם שמעים קחו את ראשי אנשי בני אדניכם ובאו אלי כעת מחר יזרעאלה. ושבעים אנשי בני המלך אתי הגדולים בעיר מגדלים אותם. ויהי כבוא הספר אליהם ויקחו את בני המלך וישחטו שבעים איש וישימו את ראשיהם בדודים וישלחו אליו יזרעאלה. ויבא המלאך ויגד לו לאמר הביאו ראשי בני המלך ויאמר שימו אתם שני צבורים פתח השער עד הבקר. ויהי בבקר ויצא ויעמד ויאמר אל כל העם צדיקים אתם הנה אני קשרתי עלי על אדני ואהרגהו ומי הכה את כל אלה. דעו נא כי לא יפלו ארצה מדבר ה' אשר דבר ה' אל בית אחאב וה' עשה את אשר דבר ביד עבדו אליהו. ויך יהוא את כל הנשארים לבית אחאב ביזרעאל וכל גדוליו ומיודעיו וכהניו עד בלתי השאיר לו שריד. ויקם וילך ויבא שמרון הוא בית עקד הרעים בדרך. יהוא מצא את אחי אחזיהו מלך יהודה ויאמר מי אתם ויאמרו אחי אחזיהו אנחנו וירדנו לשלום גבירת המלך ולשלום גבירת הגבירה. ויאמר חיו אותם ויחיום ויטבחו אותם על בור בית עקד ארבעים ושנים איש ולא הניח איש מהם. ויבא משם ויפגע ביהונדב בן רכב לקראתו ויברכהו ויאמר אליו הישר לבבך כאשר לבבי עם לבבך ויאמר יהונדב יש ויאמר אם יש תנה ידך ויתן ידו ויעלהו אליו המרכבה. ויאמר לכה אתי וראה בקנאתי לה' ויעלהו ברכבו. ויבא שמרון ויך את כל הנשארים לאחאב בשמרון עד השמידו כדבר ה' אשר דבר אל אליהו. ויקבץ יהוא את כל העם ויאמר אליהם אחאב עבד את הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה. ועתה קראו אלי את כל נביאי הבעל כל עבדיו וכל כהניו אל יפקד איש כי זבח גדול לי לבעל כל אשר יפקד איש לא יחיה. ויהוא עשה בעקבה למען אבד את עובדי הבעל. ויאמר יהוא קדשו עצרה לבעל ויקראו. וישלח בכל ישראל ויבאו כל עובדי הבעל לא נשאר איש אשר לא בא ויבאו בית הבעל וימלא בית הבעל פה אל פה. ויאמר לאשר על המלתחה הוצא לבוש לכל עובדי הבעל ויוצא להם לבוש. ויבא יהוא ויהונדב בן רכב בית הבעל ויאמר לעובדי הבעל חפשו וראו פן יש פה אתכם מעבדי ה' כי אם עובדי הבעל לבדם. ויבאו לעשות זבחים ועלות והנה בחוץ שמנים איש ויאמר לרצים ולשלשים אתו לאמר כל האיש אשר ימלט מן האנשים אשר אני מביא על ידיכם נפש תחת נפשו. ויהי כאשר כלה העלות ויאמר יהוא לרצים ולשלשים בואו הכום אל יצא איש. ויכום לפי חרב וישלכו הרצים והשלשים ויבאו עד עיר בית הבעל. ויוציאו את מצבות בית הבעל וישרפו. וישברו את מצבת הבעל ויתצו את בית הבעל וישימו אתו למחראות עד היום הזה. וישמד יהוא את הבעל מישראל. רק מחטאות ירבעם בן נבט אשר החטיא את ישראל לא סר יהוא מאחריהם את עגלי הזהב אשר בבית אל ואשר בדן. ויאמר ה' אל יהוא יען אשר היטבת לעשות הישר בעיני לעשות ככל אשר בלבבי לבית אחאב בני רבעים ישבו לך על כסא ישראל. ויהוא לא שמר ללכת בתורת ה' אלהי ישראל בכל לבבו לא סר מעל חטאות ירבעם אשר החטיא את ישראל. בימים ההם החל ה' להקצות בישראל ויכם חזאל בכל גבול ישראל. מן הירדן מזרחה כל ארץ הגלעדי הגדי והראובני והמנשי מערוער אשר על נחל ארנון והגלעד והבשן. ויתר דברי יהוא וכל אשר עשה וכל גבורתו הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל. וישכב יהוא עם אבתיו ויקברו אתו בשמרון וימלך יהואחז בנו תחתיו. ועתליהו אם אחזיהו ראתה כי מת בנה ותקם ותאבד את כל זרע המלוכה. ויהושבעת בת המלך יורם אחות אחזיהו לקחה את יואש בן אחזיהו ותגנבהו מתוך בני המלך המומתים ותתנהו ואת מיניקתו בחדר המטות ותסתירהו מפני עתליהו ולא הומת. ויהי עמה בבית ה' נסתר שש שנים ועתליהו מלכת על הארץ. ובשנה השביעית שלח יהוידע ויקח שרי מאות לכרתים ולרצים ויבא אליו הבית ויכרת להם ברית וישבע אתם בבית ה' ויראם את בן המלך. ויצו אתם לאמר זה הדבר אשר תעשו שלשית הבאים בשבת ושמרי משמרת בית המלך. ושלשית בשער יסוד והשלשית בשער אחר הרצים ושמרתם את משמרת הבית מבלעדי. ושני כתות כל יוצאי השבת ושמרו את משמרת בית ה' על המלך. והקפתם על המלך סביב איש כליו בידו והבא אל השורות יומת והיו את המלך בצאתו ובבואו. ויעשו הכהן כל אשר צוה יהוידע ויקחו איש אנשיו הבאים בשבת עם היוצאים בשבת ויבאו אל יהוידע הכהן. ויתן הכהן לשרי המאות את חניתות ואת השלטים אשר למלך דוד אשר בבית ה'. ויעמדו הרצים איש כליו בידו מן הכתף הימנית של הבית אל הכתף השמאלית של הבית על המזבח ועל הבית סביב למלך. ויוצא את בן המלך ויתן עליו את הנזר ואת העדות ויתנו אתו למלך ויסכו אתו וימשחו אתו ויכו בידים ויאמרו יחי המלך. ותשמע עתליהו את קול הרצים את העם ותבא אל העם בית ה'. ותרא והנה המלך עמד על העמד כמשפט והשרים והחצצרות על המלך וכל עם הארץ שמח וחוצצרים בחצצרות והמשוררים במשוררי השיר ומלכי הקנה ותקרע עתליהו בגדיה ותקרא קשר קשר. ויצו יהוידע הכהן את שרי המאות פקדי החיל ויאמר אליהם הוציאוה אל מבית לשורות ומבאיה בחרב המיתו כי אמר הכהן אל תמתוה בבית ה'. וישימו לה ידים ותבא דרך מבוא סוסים בית המלך ושם המיתו. ויכרת יהוידע את הברית בינו ובין כל העם ובין המלך להיות לעם לה' ובין המלך ובין העם. ויבאו כל עם הארץ הבית הבעל ויתצוהו את מזבחתיו ואת צלמיו שברו היטב ואת מתן כהן הבעל הרגו לפני המזבחות. וישם הפקדות על בית ה' ויקח את שרי המאות ואת הכרי ואת הרצים ואת כל עם הארץ ויורדו את המלך מבית ה' ויבאו דרך שער הרצים בית המלך וישב על כסא המלכים. וישמח כל עם הארץ והעיר שקטה ואת עתליהו המיתו בחרב בבית המלך. בן שבע שנים יואש במלכו. בשנת שבע למלכות יהוא מלך יואש ושם אמו צבעת מבאר שבע. ויעש יואש הישר בעיני ה' כל ימיו אשר הורהו יהוידע הכהן. רק הבמות לא סרו עוד העם זבחים ומקטרים בבמות. ויאמר יואש אל הכהנים כל כסף הקדשים אשר יובא בית ה' כסף עובר איש כסף נפשות ערכו כל כסף אשר יעלה על לב איש להביא בית ה'. יקחו להם הכהנים איש מאת מכריו והם יחזקו את בדק הבית לכל אשר ימצא שם בדק. ויהי בשנת עשרים ושלש שנה למלך יואש לא חזקו הכהנים את בדק הבית. ויקרא המלך יואש ליהוידע הכהן ולשאר הכהנים ויאמר אליהם מדוע אינכם חזקים את בדק הבית ועתה אל תקחו כסף מאת מכריכם כי לבדק הבית תתנוהו. ויאבו הכהנים לקחת כסף מאת העם ולבלתי חזק את בדק הבית. ויקח יהוידע הכהן ארון אחד ויקב חור בדלתו ויתן אותו אצל המזבח מימין בבוא איש בית ה' ונתנו שמה הכהנים שמרי הסף את כל הכסף המובא בית ה'. והיה כראותם כי רב הכסף בארון ויעל סופר המלך והכהן הגדול ויצרו וימנו את הכסף הנמצא בית ה'. ויתנו הכסף המתכן על ידי עשי המלאכה הפקדים על בית ה' ויוציאו אותו לחרשי העצים ולבנים הבנים בית ה'. ולגדרים ולחצבים ולקנות עצים ואבני מחצב לחזק את בדק הבית ולכל אשר יצא על הבית לחזקתו. אך לא יעשו בית ה' מזרקות כסף מזמרות מזרקים חצוצרות כל כלי זהב וכלי כסף מן הכסף המובא בית ה'. כי לעשי המלאכה נתנו ויחזקו בו את בית ה'. ולא יספרו את האנשים אשר נתנו את הכסף על ידם להתת לעשי המלאכה כי באמונה הם עושים. כסף אשם ובתים לא יובא בית ה' לכהנים היה. אז יעלה חזאל מלך ארם וילחם על גת וילכדה ויעל חזאל פניו לעלות על ירושלם. ויקח יואש מלך יהודה את כל הקדשים אשר הקדישו יהושפט ויהורם ואחזיהו אבותיו מלכי יהודה ואת קדשיו ואת כל הזהב הנמצא באוצרות בית ה' ובית המלך וישלח אל חזאל מלך ארם ויעל מעל ירושלם. ויתר דברי יואש וכל אשר עשה הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה. ועבדיו קמו ויקשרו קשר ויכו את יואש בבית מלא בית המלך. בית מלא המכה אשר הכוהו. ויזכר ויעזר ויהוזבד בני שמעת ויהוזבד בני שומר עבדיו הכוהו וימת ויקברו אתו עם אבתיו בעיר דוד וימלך אמציה בנו תחתיו. בשנת שתים לאחאב בן יואש מלך ישראל מלך

وقد ورد في الحديث . ألا إن لكل ملك حمى . وحمى الله محارمه . ومن يرتع حول الحمى يوشك أن يقع فيه . وقد ورد في الحديث (١) أن الله تعالى يبغض البيت المهجور . وقد ورد في الحديث . أن الله تعالى يبغض الرجل الفارغ . الذي ليس في شغل الدنيا ولا في شغل الآخرة *

فصل في الصلاة

(وهي الصلاة) قد فرضها الله تعالى على كل عاقل بالغ . ذكر أو أنثى . حر أو عبد . إلا الحائض والنفساء . فإنه لا صلاة عليهما . ولا يجب عليهما قضاء ما تركتا في أيام الحيض والنفاس *

(٥) قد ورد في الحديث أن الصلاة عماد الدين . فمن تركها فقد هدم الدين . ومن هدم الدين فقد كفر . ولا يقبل الله منه صرفا ولا عدلا . ولا يقبل له حسنة . ولا يرفع له عمل . ولا يقبل له توبة . ولا يقبل له شفاعة . ولا يدخل الجنة . ولا يرى الجنة . ولا يشم رائحة الجنة . ولا يسكن الجنة . ولا يأكل من ثمار الجنة . ولا يشرب من أنهار الجنة . ولا يستظل بظل الجنة . ولا يتنعم بنعيم الجنة . ولا يتلذذ بلذات الجنة . ولا يتمتع بمتاع الجنة . ولا يتزوج بالحور العين في الجنة . ولا يتزوج بالولدان المخلدين في الجنة . ولا يتزوج بالغلمان المخلدين في الجنة . ولا يتزوج بالجواري المخلدات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء المخلدات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء المؤمنات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الصالحات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الطاهرات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء العفيفات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الحسان في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الجميلات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الكاملات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الفاضلات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الشريفات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الكريمات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الطيبات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الخيرات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الصالحات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء المؤمنات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء العفيفات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الحسان في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الجميلات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الكاملات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الفاضلات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الشريفات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الكريمات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الطيبات في الجنة . ولا يتزوج بالنساء الخيرات في الجنة .

(١) قد ورد في الحديث أن الله تعالى يبغض البيت المهجور .

ﻣﻦ ﺍﻟﺴﻤﺎﺀ ﻭﻳﺼﻨﻊ ﺍﻟﺮﻋﺪ . ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺼﻨﻊ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻛﺼﻮﻑ ﻭﻳﺬﺭﻱ ﺍﻟﺼﻘﻴﻊ ﻛﺮﻣﺎﺩ ٭ ٤ ٭ ﻳﻠﻘﻲ ﺛﻠﺠﻪ ﻛﻔﺘﺎﺕ ٭ ٥ ٭ ﻗﺪﺍﻡ ﺑﺮﺩﻩ ﻣﻦ ﻳﺜﺒﺖ . ٦ ٭ ﻳﺮﺳﻞ ﻛﻠﻤﺘﻪ ﻓﻴﺬﻳﺒﻬﺎ ﻳﻬﺐ ﺭﻳﺤﻪ ﻓﺘﺠﺮﻱ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ٧ ٭ ﻳﺨﺒﺮ ﻳﻌﻘﻮﺏ ﻛﻠﻤﺎﺗﻪ ﻟﺈﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﻓﺮﺍﺋﻀﻪ ﻭﺃﺣﻜﺎﻣﻪ . ٨ ﻟﻢ ﻳﺼﻨﻊ ﻫﻜﺬﺍ ﺑﺄﻣﺔ ﻣﺎ ﻭﺃﺣﻜﺎﻣﻪ ﻟﻢ ﺗﻌﺮﻓﻬﺎ . ﻫﻠﻠﻮﻳﺎﻩ ٭ ٩ ٭ ﺍﺑﺘﺪﺃ ﺑﺎﻟﺤﻜﻤﺔ ﻣﺨﺎﻓﺔ ﺍﻟﺮﺏ ﻓﻬﻢ ﺟﻴﺪ ﻟﺠﻤﻴﻊ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﻌﻤﻠﻮﻧﻬﺎ . ﺗﺴﺒﻴﺤﻪ ﺗﺜﺒﺖ ﺇﻟﻰ ﺍﻷﺑﺪ ٭ ١٠ ٭ ﺍﻟﺮﺏ ﻳﻌﻄﻲ ﺣﻜﻤﺔ . ﻣﻦ ﻓﻤﻪ ﺍﻟﻤﻌﺮﻓﺔ ﻭﺍﻟﻔﻬﻢ . ١١ ٭ ﻳﺨﺒﺊ ﻟﻠﻤﺴﺘﻘﻴﻤﻴﻦ ﺭﺷﺪﺍ ﻣﺠﻦ ﻟﻠﺴﺎﻟﻜﻴﻦ ﺑﻜﻤﺎﻝ ٭ ١٢ ٭ ﻟﻴﺤﺮﺱ ﻣﺴﺎﻟﻚ ﺍﻟﺤﻖ ﻭﻳﺤﻔﻆ ﻃﺮﻕ ﻗﺪﻳﺴﻴﻪ . ١٣ ﺣﻴﻨﺌﺬ ﺗﻔﻬﻢ ﺍﻟﺒﺮ ﻭﺍﻟﻌﺪﻝ ﻭﺍﻻﺳﺘﻘﺎﻣﺔ ﻛﻞ ﺳﺒﻞ ﺻﻼﺡ ٭ ١٤ ٭ ﻷﻥ ﺍﻟﺤﻜﻤﺔ ﺗﺪﺧﻞ ﻗﻠﺒﻚ ﻭﺍﻟﻤﻌﺮﻓﺔ ﺗﻠﺬ ﻟﻨﻔﺴﻚ . ١٥ ﺍﻟﺘﺪﺑﻴﺮ ﻳﺤﺮﺳﻚ ﺍﻟﻔﻬﻢ ﻳﺤﻔﻈﻚ ٭ ١٦ ٭ ﻟﺘﻨﺠﻴﻚ ﻣﻦ ﻃﺮﻳﻖ ﺍﻟﺸﺮ ﻭﻣﻦ ﺍﻟﺮﺟﻞ ﺍﻟﻤﺘﻜﻠﻢ ﺑﺄﻣﻮﺭ ﻣﻠﺘﻮﻳﺔ ٭ ١٧ ٭ ﺍﻟﺘﺎﺭﻛﻴﻦ ﻃﺮﻕ ﺍﻻﺳﺘﻘﺎﻣﺔ ﻟﻴﺴﻠﻜﻮﺍ ﻓﻲ ﻃﺮﻕ ﺍﻟﻈﻠﻤﺔ ٭ ١٨ ٭ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﻔﺮﺣﻮﻥ ﺇﺫﺍ ﻋﻤﻠﻮﺍ ﺷﺮﺍ ﻭﻳﺘﻬﻠﻠﻮﻥ ﺑﺨﺒﺚ ﺍﻟﺸﺮ ٭ ١٩ ٭ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻃﺮﻗﻬﻢ ﻣﻌﻮﺟﺔ ﻭﻣﺴﺎﻟﻜﻬﻢ ﻣﻠﺘﻮﻳﺔ ٭ ٢٠ ٭ ﻟﺘﻨﺠﻴﻚ ﺃﻳﻀﺎ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺮﺃﺓ ﺍﻟﻐﺮﻳﺒﺔ ﻣﻦ ﺍﻷﺟﻨﺒﻴﺔ ﺍﻟﺘﻲ ﺗﻠﻴﻦ ﻛﻼﻣﻬﺎ ٭ ٢١ ٭ ﺍﻟﺘﺎﺭﻛﺔ ﺃﻟﻒ ﺻﺒﺎﻫﺎ ﻭﺍﻟﻨﺎﺳﻴﺔ ﻋﻬﺪ ﺇﻟﻬﻬﺎ . ٢٢ ﻷﻥ ﺑﻴﺘﻬﺎ ﻣﺎﺋﻞ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﻤﻮﺕ ﻭﻣﺴﺎﻟﻜﻬﺎ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﺨﻴﺎﻝ ٭ ٢٣ ٭ ﻛﻞ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﺬﻫﺒﻮﻥ ﺇﻟﻴﻬﺎ ﻻ ﻳﺮﺟﻌﻮﻥ ﻭﻻ ﻳﺪﺭﻛﻮﻥ ﻣﺴﺎﻟﻚ ﺍﻟﺤﻴﺎﺓ ٭ ٢٤ ٭ ﻟﻜﻲ ﺗﺴﻠﻚ ﻓﻲ ﻃﺮﻳﻖ ﺻﺎﻟﺤﻴﻦ ﻭﺗﺤﻔﻆ ﺳﺒﻞ ﺍﻟﺒﺮ ٭ ٢٥ ٭ ﻷﻥ ﺍﻟﻤﺴﺘﻘﻴﻤﻴﻦ ﻳﺴﻜﻨﻮﻥ ﺍﻷﺭﺽ ﻭﺍﻟﻜﻤﻠﻴﻦ ﻳﺒﻘﻮﻥ ﻓﻴﻬﺎ . ٢٦ ﻭﺃﻣﺎ ﺍﻷﺷﺮﺍﺭ ﻓﻴﻘﻄﻌﻮﻥ ﻣﻦ ﺍﻷﺭﺽ ﻭﺍﻟﻐﺎﺩﺭﻭﻥ ﻳﻘﻠﻌﻮﻥ ﻣﻨﻬﺎ ٭ ٢٧ ٭ ﺻﻼﺓ ﺍﻟﻤﺴﺘﻘﻴﻢ ﻣﺮﺿﺎﺓ ﻟﻠﺮﺏ ﻭﻟﻜﻦ ﺻﻼﺓ ﺍﻟﺸﺮﻳﺮ ﺭﺟﺴﺔ ﻟﺪﻯ ﺍﻟﺮﺏ ٭ ٢٨ ٭ ﻟﻴﺲ ﻣﻦ ﻳﺘﺒﺮﺭ ﺑﺎﻟﺸﺮ ﻛﻤﻦ ﻳﺒﻐﺾ ﺍﻟﺮﺷﻮﺓ ٭ ٢٩ ٭ ﻃﺮﻳﻖ ﺍﻟﺮﺏ ﺣﺼﻦ ﻟﻠﻜﺎﻣﻞ ﻭﺧﺮﺍﺏ ﻟﻔﺎﻋﻠﻲ ﺍﻹﺛﻢ ٭ ٣٠ ٭ ﺍﻟﺼﺪﻳﻖ ﻻ ﻳﺘﺰﻋﺰﻉ ﺇﻟﻰ ﺍﻷﺑﺪ ﻭﺍﻷﺷﺮﺍﺭ ﻻ ﻳﺴﻜﻨﻮﻥ ﺍﻷﺭﺽ ٭ ٣١ ٭ ﻓﻢ ﺍﻟﺼﺪﻳﻖ ﻳﻨﻄﻖ ﺑﺎﻟﺤﻜﻤﺔ ﻭﻟﺴﺎﻧﻪ ﻳﺘﻜﻠﻢ ﺑﺎﻟﺤﻖ ٭ ٣٢ ٭ ﺷﺮﻳﻌﺔ ﺇﻟﻬﻪ ﻓﻲ ﻗﻠﺒﻪ ﻓﻼ ﺗﺘﺰﻋﺰﻉ ﺧﻄﻮﺍﺗﻪ ٭ ٣٣ ٭ ﺍﻟﺸﺮﻳﺮ ﻳﺮﺍﻗﺐ ﺍﻟﺼﺪﻳﻖ ﻭﻳﻄﻠﺐ ﺃﻥ ﻳﻘﺘﻠﻪ ٭ ٣٤ ٭ ﺍﻟﺮﺏ ﻻ ﻳﺘﺮﻛﻪ ﻓﻲ ﻳﺪﻩ ﻭﻻ ﻳﺪﻳﻨﻪ ﻋﻨﺪ ﻗﻀﺎﺋﻪ ٭ ٣٥ ٭ ﺍﺳﺘﻌﺪ ﻟﺨﻼﺹ ﺍﻟﺮﺏ ﻳﺎ ﻧﻔﺴﻲ ﻭﻻ ﺗﺮﺟﻌﻲ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﺤﻤﺎﻗﺔ ٭ ٣٦ ٭ ﻷﻧﻚ ﺗﺮﺟﻌﻴﻦ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﺤﻤﺎﻗﺔ ﻳﺎ ﻧﻔﺴﻲ ﻭﺍﻟﺮﺏ ﻗﺪ ﺃﺣﺴﻦ ﺇﻟﻴﻚ ٭ ٣٧ ٭ ﻷﻧﻪ ﻣﻦ ﻳﺠﺪﻧﻲ ﻳﺠﺪ ﺣﻴﺎﺓ ﻭﻳﻨﺎﻝ ﺭﺿﻰ ﻣﻦ ﺍﻟﺮﺏ ٭ ٣٨ ٭ ﻭﻟﻜﻦ ﻣﻦ ﻳﺨﻄﺊ ﺇﻟﻲ ﻳﺨﺮﺏ ﻧﻔﺴﻪ ﻛﻞ ﻣﺒﻐﻀﻲ ﻳﺤﺒﻮﻥ ﺍﻟﻤﻮﺕ ٭ ٣٩ ٭ ﻫﻜﺬﺍ ﻗﺎﻝ ﺍﻟﺮﺏ ﻳﺎ ﺃﻳﻬﺎ ﺍﻟﺸﺮﻳﺮ ﻻ ﺗﺘﺰﻋﺰﻉ

لَمْ يَجْعَلْ مِنْهُمْ مَنْ يَدْعُو إِلَى الْخَيْرِ * وَيَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ
وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ * وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ * يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ
وُجُوهٌ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا
الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ * وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ
اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ * تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ
يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ * وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى
اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ * كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ
الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ *
لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا
يُنْصَرُونَ * ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ
وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ
ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ
حَقٍّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ * لَيْسُوا سَوَاءً مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ * يُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ * وَمَا يَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ
فَلَنْ يُكْفَرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ * إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ
أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ
فِيهَا خَالِدُونَ * مَثَلُ مَا يُنْفِقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا
صِرٌّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ فَأَهْلَكَتْهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ
وَلَكِنْ أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ * يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا بِطَانَةً مِنْ
دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ خَبَالًا وَدُّوا مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ
أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَّا لَكُمُ الْآيَاتِ إِنْ كُنْتُمْ
تَعْقِلُونَ * هَا أَنْتُمْ أُولَاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ
كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ
الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ * إِنْ تَمْسَسْكُمْ
حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِبْكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا
يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ * وَإِذْ غَدَوْتَ مِنْ
أَهْلِكَ تُبَوِّئُ الْمُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلْقِتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ * إِذْ هَمَّتْ
طَائِفَتَانِ مِنْكُمْ أَنْ تَفْشَلَا وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ
الْمُؤْمِنُونَ * وَلَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذِلَّةٌ فَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ * إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَنْ يَكْفِيَكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ
بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ * بَلَى إِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا وَيَأْتُوكُمْ
مِنْ فَوْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُمْ بِخَمْسَةِ آلَافٍ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ *
وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا
مِنْ عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ * لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ
يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَلِبُوا خَائِبِينَ * لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ
أَوْ يُعَذِّبَهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ * وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ
يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ * يَا أَيُّهَا
الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ * وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ * وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ * وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا
السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ * الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ
وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ * وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنْفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ
فَاسْتَغْفَرُوا لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا
فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ * أُولَئِكَ جَزَاؤُهُمْ مَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَنِعْمَ أَجْرُ الْعَامِلِينَ *

---

(١) هذه الجملة ليست في بعض النسخ . ع . ب . ز . ولكن يقتضيها السياق .

(٢) في ز . ع . ب . ولكن يقتضيها السياق .

ואמין . ויהפוך .

ושמה הרחל בין הטלאים כך יהיה שכרי . ויהי
כאשר ראה יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול
שלשום . ויאמר יעקב אל רחל ורלאה בשדה אל צאנו :
ויאמר להם ראיתי את פני אביכם כי איננו עמדי כתמול
שלשום . ואלהי אבי היה עמדי : ואתנה יודעות אתן
כי בכל כחי עבדתי את אביכם . ואביכם התל בי
והחליף את משכרתי עשרת מנים . ולא נתנו אלהים
לו להרע עמדי : אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך
וילדו כל הצאן נקדים . ואם כה יאמר עקדים יהיה
שכרך וילדו כל הצאן עקדים . ויקח אלהים את מקנה
אביכם ויתנהו לי : ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני
ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן עקדים
נקדים וברדים : ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום
יעקב ואמר הנני . ואשא עיני ואראה והנה התישים
העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את
כל אשר לבן עשה לך : אנכי האל בית אל אשר משחת
שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר קום צא מן הארץ
הזאת ושוב אל ארץ מולדתך : ותען רחל ולאה ותאמרנה
לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו . הלא נכריות
נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו .
כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו
ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה :

ان الذي يقع في حكم الشرع ٭ ٤ ٭ فالحكم هو خطاب الله المتعلق بأفعال المكلفين من حيث هو متعلق بأفعالهم ٭ وهو ينقسم الى قسمين ٭ حكم تكليفي وحكم وضعي . فالتكليفي هو الذي يقتضي طلب فعل او تركه او التخيير بينهما . والوضعي هو الذي يقتضي كون الشيء سببا لشيء او شرطا له او مانعا منه . ٭ ٥ ٭ والحكم التكليفي خمسة اقسام الايجاب والندب والتحريم والكراهة والاباحة . ٭ ٦ ٭ فالايجاب هو الذي يقتضي طلب الفعل طلبا جازما . والندب هو الذي يقتضي طلب الفعل طلبا غير جازم . والتحريم هو الذي يقتضي طلب الترك طلبا جازما . والكراهة هي التي تقتضي طلب الترك طلبا غير جازم . والاباحة هي التي تقتضي التخيير بين الفعل والترك . ٭ ٧ ٭ والواجب هو ما يثاب فاعله ويعاقب تاركه . والمندوب هو ما يثاب فاعله ولا يعاقب تاركه . والحرام هو ما يثاب تاركه ويعاقب فاعله . والمكروه هو ما لا يعاقب فاعله ويثاب تاركه . والمباح هو ما لا يثاب فاعله ولا يعاقب تاركه . ٭ ٨ ٭ والحكم الوضعي خمسة اقسام السبب والشرط والمانع والصحة والبطلان . ٭ ٩ ٭ فالسبب هو الذي يلزم من وجوده وجود الحكم ومن عدمه عدمه لذاته (١) كدلوك الشمس سببا لوجوب الصلاة . ٭ ١٠ ٭ والشرط هو الذي يلزم من عدمه عدم الحكم ولا يلزم من وجوده وجود الحكم ولا عدمه لذاته كالطهارة شرطا للصلاة . ٭ ١١ ٭ والمانع هو الذي يلزم من وجوده عدم الحكم ولا يلزم من عدمه وجود الحكم ولا عدمه لذاته كالحيض مانعا من الصلاة . ٭ ١٢ ٭ والصحة هي ترتب الاثار المقصودة من الفعل عليه . والبطلان هو عدم ترتب الاثار المقصودة من الفعل عليه .

(١) ج . ٤ . ص . فيلزم من وجوده لذاته .

ותלד ✣ ב ✣ את יבל הוא היה אבי יושב אהל
ומקנה . ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש
כנור ועוגב . ג ✣ וצלה גם היא ילדה את תובל
קין לטש כל חרש נחשת וברזל . ואחות תובל
קין נעמה . ד ✣ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה
שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי
לפצעי וילד לחבורתי . ה ✣ כי שבעתים יקם קין
ולמך שבעים ושבעה . ו ✣ ויהי עוד אדם את
אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי
אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין . ז ✣
ולשת גם הוא היה לו בן ויקרא את שמו אנוש
אז הוחל לקרא בשם יהוה ✣ ח ✣ זה ספר תולדות
אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה
אותו . זכר ונקבה בראם ויברך אותם ויקרא את
שמם אדם ביום הבראם . ט ✣ ויחי אדם שלשים
ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו
שת . י ✣ ויהי ימי אדם אשר חיה אחרי הולידו
את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות .
יא ✣ ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה
ושלשים שנה ויכל וימת . יב ✣ ויחי שת חמש
שנים ומאת שנה ויולד את אנוש . יג ✣ ויחי שת
אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות
שנה ויולד בנים ובנות . יד ✣ ויהי כל ימי שת
אשר חי שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה
וימת . טו ✣ ויחי אנוש תשעים שנה וחמש שנים
ויולד את קינן . טז ✣ ויחי אנוש אחרי הולידו
את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה
ויולד בנים ובנות . יז ✣ ויהי כל ימי אנוש
אשר חי חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות
שנה וימת . יח ✣ ויחי קינן שבעים שנה ומאת

ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר׃ ט על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ י אלה תולדת שם שם בן מאת שנה והוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ יא ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יב וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והוליד את שלח׃ יג ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יד ושלח חי שלשים שנה והוליד את עבר׃ טו ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ טז ויחי עבר ארבע ושלשים שנה והוליד את פלג׃ יז ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ יח ויחי פלג שלשים שנה והוליד את רעו׃ יט ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כ ויחי רעו שתים ושלשים שנה והוליד את שרוג׃ כא ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כב ויחי שרוג שלשים שנה והוליד את נחור׃ כג ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כד ויחי נחור תשע ועשרים שנה והוליד את תרח׃ כה ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאה שנה ויולד בנים ובנות׃ כו ויחי תרח שבעים שנה והוליד את אברם את נחור ואת הרן׃ כז ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ כח וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ כט ויקח אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ל ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ לא ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ יב א ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ב ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ג ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ ד וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ה ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאו ארצה כנען׃ ו ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ ז וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ח ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ט ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ י ורעב היה בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ יא ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ יב והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ יג אמרי נא את אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ יד ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ טו וירא אתה שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ טז ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ יז ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ יח ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך הוא׃ יט למה אמרת אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ כ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃ יג א ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ב ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ ג וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ ד אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ ה וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ו ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ז ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ח ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ ט הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ י וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ יא ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ יב אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ יג ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ יד ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ טו כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ טז ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ יז קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ יח ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃ יד א ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ ב עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ ג כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ ד שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ה ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ ו ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ ז וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי הישב בחצצן תמר׃ ח ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ ט את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ י ועמק השדים באר באר בורת ויפלו שמה מלך סדם ועמרה נסו ויפלו שמה והנשארים הרה נסו׃ יא ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ יב ואת לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם׃ יג ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ יד וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות ויר דן׃ טו ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ טז וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ יז ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ יח ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ יט ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ כ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃ כא ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ כב ויאמר אברם אל מלך סדם הרימתי ידי אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃ כג אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ כד בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃ טו א אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃ ב ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ג ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ ד והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך׃ ה ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמים וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃ ו והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃ ז ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה׃ ח ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה׃ ט ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל׃ י ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפור לא בתר׃ יא וירד העיט על הפגרים ויבתר אברם אתם׃ יב ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו׃ יג ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה׃ יד וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול׃ טו ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה׃ טז ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה׃ יז ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה׃ יח ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת׃ יט את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני׃ כ ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים׃ כא ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי׃ טז א ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר׃ ב ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי׃ ג ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה׃ ד ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה׃ ה ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה יצפט יהוה בינותי וביניך׃ ו ויאמר אברם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃ ז וימצאה מלאך יהוה על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃ ח ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת׃ ט ויאמר לה מלאך יהוה שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה׃ י ויאמר לה מלאך יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב׃ יא ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה ויולדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך׃ יב והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן׃ יג ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלום ראיתי אחרי ראי׃ יד על כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד׃ טו ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל׃ טז ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃ יז א ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים׃ ב ואתנה בריתי ביני וביניך וארבה אותך במאד מאד׃ ג ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר׃ ד אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים׃ ה ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך׃ ו והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו׃ ז והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם להיות לאל לך ולזרעך אחריך׃ ח ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלהים׃ ט ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם׃ י זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר׃ יא ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם׃ יב ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדרתיכם יליד בית וממקנת כל נכר אשר לא מזרעך הוא׃ יג המול ימול יליד ביתך ומקנת כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם׃ יד וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר׃ טו ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה׃ טז וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו׃ יז ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה בת תשעים שנה תלד׃ יח ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ יט ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקמתי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו׃ כ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יוליד ונתתיו לגוי גדול׃ כא ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃ כב ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ כג ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל יליד ביתו ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ כד ואברהם בן תשעים שנה ותשע שנים בהמלו את בשר ערלתו׃ כה וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ כו בעצם היום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃ כז וכל אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף מאת בן נכר נמלו אתו׃ יח א וירא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום׃ ב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה׃ ג ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך׃ ד יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ׃ ה ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת׃ ו וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות׃ ז ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו׃ ח ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו׃ ט ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל׃ י ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו׃ יא ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים׃ יב ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן׃ יג ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃ יד היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן׃ טו ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקת׃ טז ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם׃ יז ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃ יח ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ׃ יט כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃ כ ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה ועתה חטאתם כי כבדה מאד׃ כא ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה׃ כב ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃ כג ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃ כד אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃ כה חללה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חללה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט׃ כו ויאמר יהוה אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם׃ כז ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר׃ כח אולי יחסרון חמשה לחמשים הצדיק הכל העיר בחמשה ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה׃ כט ויסף עוד לדבר אליו ויאמר אולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים׃ ל ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא אעשה אם אמצא שם שלשים׃ לא ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים׃ לב ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה׃ לג וילך יהוה כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקמו׃ יט א ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה׃ ב ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב נלין׃ ג ויפצר בהם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו׃ ד טרם יטכבון ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה׃ ה ויקראו אל לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם׃ ו ויצא אליהם לוט הפתחה ודלת סגר אחריו׃ ז ויאמר אל נא אחי תרעו׃ ח הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה נא אתם אליכם ועשו להם כטוב בעיניכם רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן באו בצל קורתי׃ ט ויאמרו גש הלאה ויאמרו האחד בא לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ויפצרו באיש באלוט מאד ויגשו לשבר הדלת׃ י וישלחו האנשים את ידם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת סגרו׃ יא ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול ויליאו למצא הפתח׃ יב ויאמרו האנשים אל לוט עד מי פה לך חתן ובניך ובנתיך וכל אשר לך בעיר הוצא מן המקום׃ יג כי משחתים אנחנו את המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה׃ יד ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי בנותיו ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי משחית יהוה את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו׃ טו וכעלות השחר ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר׃ טז ויתמהמה ויחזיקו האנשים בידו וביד אשתו ובידי שתי בנותיו בחמלת יהוה עליו ויצאהו וינחהו מחוץ לעיר׃ יז ויהי כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך אל תבט אחריך ואל תעמד בכל הככר ההרה המלט פן תספה׃ יח ויאמר לוט אליהם אל נא אדני׃ יט הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן תדבקני הרעה ומתי׃ כ הנה נא העיר הזאת קרבה למנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער היא ותחי נפשי׃ כא ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת׃ כב מהר המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על כן קרא שם העיר צוער׃ כג השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה׃ כד ויהוה המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים׃ כה ויהפך את הערים האל ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים ואת צמחת האדמה׃ כו ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח׃ כז וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יהוה׃ כח וישקף על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הככר וירא והנה עלה קיטר הארץ כקיטר הכבשן׃ כט ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט׃ ל ויעל לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו כי ירא לשבת בצוער וישב במערה הוא ושתי בנותיו׃ לא ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ׃ לב לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו זרע׃ לג ותשקין את אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה׃ לד ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש את אבי נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע׃ לה ותשקין גם בלילה הוא את אבינו יין ותקם הצעירה ותשכב עמו ולא ידע בשכבה ובקומה׃ לו ותהרין שתי בנות לוט מאביהן׃ לז ותלד הבכירה בן ותקרא שמו מואב הוא אבי מואב עד היום׃ לח והצעירה גם היא ילדה בן ותקרא שמו בן עמי הוא אבי בני עמון עד היום׃ כ א ויסע משם אברהם ארצה הנגב וישב בין קדש ובין שור ויגר בגרר׃ ב ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחתי הוא וישלח אבימלך מלך גרר ויקח את שרה׃ ג ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר אליו הנך מת על האשה אשר לקחת והוא בעולת בעל׃ ד ואבימלך לא קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם צדיק תהרג׃ ה הלא הוא אמר לי אחתי הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקיון כפי עשיתי זאת׃ ו ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי מחטא לי על כן לא נתתיך לנגע אליה׃ ז ועתה השב אשת האיש כי נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם אינך משיב דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך׃ ח וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל עבדיו וידבר את כל הדברים האלה באזניהם וייראו האנשים מאד׃ ט ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר לו מה עשית לנו ומה חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה גדלות מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי׃ י ויאמר אבימלך אל אברהם מה ראית כי עשית את הדבר הזה׃ יא ויאמר אברהם כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי׃ יב ואמנה גם אחתי בת אבי הוא אך לא בת אמי ותהי לי לאשה׃ יג והיה כאשר התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי עלי הוא אחי׃ יד ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחות ויתן לאברהם וישב לו את שרה אשתו׃ טו ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב׃ טז ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף אחיך הנה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך ואת כל ונכחת׃ יז ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו׃ יח כי עצר עצר יהוה בעד כל רחם לבית אבימלך על דבר שרה אשת אברהם׃ כא א ויהוה פקד את שרה כאשר אמר ויעש יהוה לשרה כאשר דבר׃ ב ותהר ותלד שרה לאברהם בן לזקניו למועד אשר דבר אתו אלהים׃ ג ויקרא אברהם את שם בנו הנולד לו אשר ילדה לו שרה יצחק׃ ד וימל אברהם את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אתו אלהים׃ ה ואברהם בן מאת שנה בהולד לו את יצחק בנו׃ ו ותאמר שרה צחק עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי׃ ז ותאמר מי מלל לאברהם היניקה בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו׃ ח ויגדל הילד ויגמל ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק׃ ט ותרא שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם מצחק׃ י ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת עם בני עם יצחק׃ יא ויר הדבר מאד בעיני אברהם על אודת בנו׃ יב ויאמר אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע׃ יג וגם את בן האמה לגוי אשימנו כי זרעך הוא׃ יד וישכם אברהם בבקר ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על שכמה ואת הילד וישלחה וילך התעה במדבר באר שבע׃ טו ויכלו המים מן החמת ותשלך את הילד תחת אחד השיחם׃ טז ותלך ותשב לה מנגד הרחק כמטחוה קשת כי אמרה אל אראה במות הילד ותשב מנגד ותשא את קלה ותבך׃ יז וישמע אלהים את קול הנער ויקרא מלאך אלהים אל הגר מן השמים ויאמר לה מה לך הגר אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר הוא שם׃ יח קומי שאי את הנער והחזיקי את ידך בו כי לגוי גדול אשימנו׃ יט ויפקח אלהים את עיניה ותרא באר מים ותלך ותמלא את החמת ותשק את הנער׃ כ ויהי אלהים את הנער וישב במדבר ויהי רבה קשת׃ כא וישב במדבר פארן ותקח לו אמו אשה מארץ מצרים׃ כב ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל שר צבאו אל אברהם לאמר אלהים עמך בכל אשר אתה עשה׃ כג ועתה השבעה לי באלהים הנה אם תשקר לי ולניני ולנכדי כחסד אשר עשיתי עמך תעשה עמדי ועם הארץ אשר גרת בה׃ כד ויאמר אברהם אנכי אשבע׃ כה והוכח אברהם את אבימלך על אדות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃ כו ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה וגם אתה לא הגדת לי וגם אני לא שמעתי בלתי היום׃ כז ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית׃ כח ויצב אברהם את שבע כבשות הצאן לבדהן׃ כט ויאמר אבימלך אל אברהם מה העלות שבע הכבשות האלה אשר הצבת לבדהן׃ ל ויאמר כי את שבע כבשות תקח מידי בעבור תהיה לי לעדה כי חפרתי את הבאר הזאת׃ לא על כן קרא למקום ההוא באר שבע כי שם נשבעו שניהם׃ לב ויכרתו ברית בבאר שבע ויקם אבימלך ופיכל שר צבאו וישבו אל ארץ פלשתים׃ לג ויטע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם יהוה אל עולם׃ לד ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים׃ כב א ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה את אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני׃ ב ויאמר קח נא את בנך את יחידך אשר אהבת את יצחק ולך לך אל ארץ המריה והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אמר אליך׃ ג וישכם אברהם בבקר ויחבש את חמרו ויקח את שני נעריו אתו ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים׃ ד ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחק׃ ה ויאמר אברהם אל נעריו שבו לכם פה עם החמור ואני והנער נלכה עדה ונשתחוה ונשובה אליכם׃ ו ויקח אברהם את עצי העלה וישם על יצחק בנו ויקח בידו את האש ואת המאכלת וילכו שניהם יחדו׃ ז ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעלה׃ ח ויאמר אברהם אלהים יראה לו השה לעלה בני וילכו שניהם יחדו׃ ט ויבאו אל המקום אשר אמר לו האלהים ויבן שם אברהם את המזבח ויערך את העצים ויעקד את יצחק בנו וישם אתו על המזבח ממעל לעצים׃ י וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחט את בנו׃ יא ויקרא אליו מלאך יהוה מן השמים ויאמר אברהם אברהם ויאמר הנני׃ יב ויאמר אל תשלח ידך אל הנער ואל תעש לו מאומה כי עתה ידעתי כי ירא אלהים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני׃ יג וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו׃ יד ויקרא אברהם שם המקום ההוא יהוה יראה אשר יאמר היום בהר יהוה יראה׃ טו ויקרא מלאך יהוה אל אברהם שנית מן השמים׃ טז ויאמר בי נשבעתי נאם יהוה כי יען אשר עשית את הדבר הזה ולא חשכת את בנך את יחידך׃ יז כי ברך אברכך והרבה ארבה את זרעך ככוכבי השמים וכחול אשר על שפת הים וירש זרעך את שער אויביו׃ יח והתברכו בזרעך כל גוי הארץ עקב אשר שמעת בקלי׃ יט וישב אברהם אל נעריו ויקמו וילכו יחד אל באר שבע וישב אברהם בבאר שבע׃ כ ויהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם הוא בנים לנחור אחיך׃ כא את עוץ בכרו ואת בוז אחיו ואת קמואל אבי ארם׃ כב ואת כשד ואת חזו ואת פלדש ואת ידלף ואת בתואל׃ כג ובתואל ילד את רבקה שמנה בנות מלכה ילדה לנחור אחי אברהם׃ כד ופילגשו ושמה ראומה ותלד גם היא את טבח ואת גחם ואת תחש ואת מעכה׃ כג א ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים שני חיי שרה׃ ב ותמת שרה בקרית ארבע היא חברון בארץ כנען ויבא אברהם לספד לשרה ולבכתה׃ ג ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר אל בני חת לאמר׃ ד גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחזת קבר עמכם ואקברה מתי מלפני׃ ה ויענו בני חת את אברהם לאמר לו׃ ו שמעני אדני נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר קברינו קבר את מתך איש ממנו את קברו לא יכלה ממך מקבר מתך׃ ז ויקם אברהם וישתחו לעם הארץ לבני חת׃ ח וידבר אתם לאמר אם יש את נפשכם לקבר את מתי מלפני שמעוני ופגעו לי בעפרון בן צחר׃ ט ויתן לי את מערת המכפלה אשר לו אשר בקצה שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם לאחזת קבר׃ י ועפרון ישב בתוך בני חת ויען עפרון החתי את אברהם באזני בני חת לכל באי שער עירו לאמר׃ יא לא אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה אשר בו לך נתתיה לעיני בני עמי נתתיה לך קבר מתך׃ יב וישתחו אברהם לפני עם הארץ׃ יג וידבר אל עפרון באזני עם הארץ לאמר אך אם אתה לו שמעני נתתי כסף השדה קח ממני ואקברה את מתי שמה׃ יד ויען עפרון את אברהם לאמר לו׃ טו אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל כסף ביני וביניך מה הוא ואת מתך קבר׃ טז וישמע אברהם אל עפרון וישקל אברהם לעפרון את הכסף אשר דבר באזני בני חת ארבע מאות שקל כסף עבר לסחר׃ יז ויקם שדה עפרון אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה אשה וכל העץ אשר בשדה אשר בכל ג

ואשם הוא אשם ודאי לה' (ב) ואם לא ידע בודאי אלא שהיה
לו ספק אם חטא או לא חטא הרי זה יביא קרבן עולה ויורד
ואין לו עליו לא חטאת ולא אשם ואם ידע בודאי שחטא
ולא הביא קרבן עד שעבר זמן שהיה יכול להביא ואח"כ
הביא קרבנו הרי זה מביא קרבן חטאת ואין לו עליו אשם
ואם הביא קרבנו קודם שעבר זמן שהיה יכול להביא הרי
זה מביא קרבן אשם ואין לו עליו חטאת ואם הביא שניהם
הרי זה מביא קרבן חטאת ואין לו עליו אשם ואם הביא
אשם קודם שיעבור זמן שהיה יכול להביא הרי זה מביא
קרבן אשם ואין לו עליו חטאת ואם הביא שניהם הרי זה
מביא קרבן חטאת ואין לו עליו אשם ואם הביא אשם
קודם שיעבור זמן שהיה יכול להביא הרי זה מביא קרבן
אשם ואין לו עליו חטאת ואם הביא שניהם הרי זה מביא
קרבן חטאת ואין לו עליו אשם ואם הביא אשם קודם
שיעבור זמן שהיה יכול להביא הרי זה מביא קרבן אשם
ואין לו עליו חטאת ואם הביא שניהם הרי זה מביא קרבן
חטאת ואין לו עליו אשם ואם הביא אשם קודם שיעבור
זמן שהיה יכול להביא הרי זה מביא קרבן אשם ואין לו
עליו חטאת ואם הביא שניהם הרי זה מביא קרבן חטאת
ואין לו עליו אשם ואם הביא אשם קודם שיעבור זמן
שהיה יכול להביא הרי זה מביא קרבן אשם ואין לו עליו
חטאת ואם הביא שניהם הרי זה מביא קרבן חטאת ואין
לו עליו אשם ואם הביא אשם קודם שיעבור זמן שהיה
יכול להביא הרי זה מביא קרבן אשם ואין לו עליו חטאת
ואם הביא שניהם הרי זה מביא קרבן חטאת ואין לו עליו
אשם ואם הביא אשם קודם שיעבור זמן שהיה יכול להביא
הרי זה מביא קרבן אשם ואין לו עליו חטאת ואם הביא
שניהם הרי זה מביא קרבן חטאת ואין לו עליו אשם ואם
הביא אשם קודם שיעבור זמן שהיה יכול להביא הרי זה

לך לכה בלעם. ויאמר אלהים אל בלעם ×× לא תלך עמהם לא תאר את העם כי ברוך הוא (ב) ויקם בלעם בבקר ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן יהוה לתתי להלך עמכם. ויקם בלעם בבקר ויאמר אל בלק ראה נתן יהוה בפי דבר אשר אדבר אתו אשלח. וילך בלעם עם שרי בלק אל בלק. וישמע בלק כי בלעם בא ויצא לקראתו אל עיר מואב אשר על גבול ארנון אשר בקצה הגבול. ויאמר בלק אל בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא לך מדוע לא הלכת אלי האמנם לא אוכל כבדך. ויאמר בלעם אל בלק הנה בא אליך עתה היכול אוכל דבר משהו הדבר אשר ישים אלהים בפי אתו אדבר. וילך בלעם עם בלק ויבאו קרית חצות. ויזבח בלק בקר וצאן וישלח לבלעם ולשרים אשר עמו. ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל ויראהו משם קצה העם. ויאמר בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים. ויעש בלק כאשר דבר בלעם ויעל פר ואיל במזבח. ויאמר בלעם אל בלק התיצב על עלתך ואנכי אקרה אולי יקרה יהוה לקראתי ודבר מה יראני והגדתי לך שפי. וילך שפי. ויקר אלהים אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר אל בלק שוב אל בלק ודבר כה. וישב אליו והנה נצב על עלתו הוא ושרי מואב. ויקח משלו ויאמר מן ארם ינחני בלק מלך מואב מהרי קדם לכה ארה לי יעקב ולכה זעמה ישראל. מה אקב לא קבה אל ומה אזעם לא זעם יהוה. כי מראש צרים אראנו ומגבעות אשורנו הן עם לבדד ישכן ובגוים לא יתחשב. מי מנה עפר יעקב ומספר את רבע ישראל תמת נפשי מות ישרים ותהי אחריתי כמהו. ויאמר בלק אל בלעם מה עשית לי לקב אויבי לקחתיך והנה ברכת ברך. ויען ויאמר הלא את אשר ישים יהוה בפי אתו אשמר לדבר. ויאמר אליו בלק אל נא אתי אל מקום אחר אשר תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו לא תראה וקבנו לי משם. ויקחהו שדה צופים אל ראש הפסגה ויבן שבעה מזבחות ויעל פר ואיל במזבח. ויאמר אל בלק התיצב פה עד אקרתה. ויקר יהוה אל בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב אל בלק וכה תדבר. ויבא אליו והנה נצב על עלתו ושרי מואב אתו. ויאמר לו בלק מה דבר יהוה. וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע האזינה עדי בנו צפר. לא איש אל ויכזב ובן אדם ויתנחם. הוא אמר ולא יעשה ודבר ולא יקימנה. הנה ברך לקחתי ובירך ולא אשיבנה. לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו. אל מוציאם ממצרים כתועפות ראם לו. כי לא נחש ביעקב ולא קסם בישראל כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל. הן עם כלביא יקום וכאריה יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה. ויאמר בלק אל בלעם גם קב לא תקבנו גם ברך לא תברכנו. ויען בלעם ויאמר אל בלק הלא דברתי אליך לאמר כל אשר ידבר יהוה אתו אעשה. וילך בלק גם הוא למקומו. וילך בלעם וישב למקומו וגם בלק הלך לדרכו.

(א) ויקר אלהים אל בלעם. ויקר מלשון מקרה, כמו ויקר אלהים אל יונה, שהקדים לו מקרה כדי שלא יאמר שליחותי קשה עלי ואברח ממנה. (ב) ויקם בלעם בבקר. שמח על שנתנו לו רשות ללכת עמהם.

(ג) ויקר אלהים אל בלעם. מלאך היה, שהרי אתונו ראתה אותו ולא בלעם. (ד) ויקח משלו. משל על ישראל שיהיו מתברכים מכל אומות העולם. (ה) ויקר יהוה אל בלעם. מלאך היה, שהרי אתונו ראתה אותו ולא בלעם.

ולא היו יודעין מה לומר. ולא עוד אלא שהיו מתביישין זה מזה. ואם היו יודעין מה לומר ומה לשאול לא היו יכולין לומר ולשאול מפני הבושה. ואם היו יכולין לומר ולשאול לא היו יכולין לומר ולשאול מפני הבושה. ואם היו יכולין לומר ולשאול מפני הבושה. ואם היו יכולין לומר ולשאול מפני הבושה. ואם

* ٤ * ولما وصل الى مدينة دمشق . فلما ولي . ثم ولي ولاية حمص . ثم ولي ولاية دمشق . ثم ولي ولاية فلسطين . ثم ولي ولاية مصر . ثم ولي ولاية الرملة . ثم ولي ولاية الاردن . ثم ولي ولاية قنسرين . ثم ولي ولاية الجزيرة . ثم ولي ولاية العراق . ثم ولي ولاية خراسان . ثم ولي ولاية الموصل . ثم ولي ولاية الكوفة . ثم ولي ولاية البصرة . ثم ولي ولاية الاهواز . ثم ولي ولاية فارس . ثم ولي ولاية كرمان . ثم ولي ولاية سجستان . ثم ولي ولاية مكران . ثم ولي ولاية السند . ثم ولي ولاية الهند . ثم ولي ولاية سمرقند . ثم ولي ولاية بخارى . ثم ولي ولاية فرغانة . ثم ولي ولاية الشاش . ثم ولي ولاية اسبيجاب . ثم ولي ولاية طخارستان . ثم ولي ولاية الطالقان . ثم ولي ولاية مرو الروذ . ثم ولي ولاية مرو الشاهجان . ثم ولي ولاية نيسابور . ثم ولي ولاية قومس . ثم ولي ولاية الري . ثم ولي ولاية اصبهان . ثم ولي ولاية قزوين . ثم ولي ولاية زنجان . ثم ولي ولاية ابهر . ثم ولي ولاية همذان . ثم ولي ولاية الدينور . ثم ولي ولاية ماسبذان . ثم ولي ولاية حلوان . ثم ولي ولاية شهرزور . ثم ولي ولاية الصامغان . ثم ولي ولاية الجبل . ثم ولي ولاية الموصل . ثم ولي ولاية الكوفة . ثم ولي ولاية البصرة . ثم ولي ولاية الاهواز . ثم ولي ولاية فارس . ثم ولي ولاية كرمان . ثم ولي ولاية سجستان . ثم ولي ولاية مكران . ثم ولي ولاية السند . ثم ولي ولاية الهند . ثم ولي ولاية سمرقند . ثم ولي ولاية بخارى . ثم ولي ولاية فرغانة . ثم ولي ولاية الشاش . ثم ولي ولاية اسبيجاب . ثم ولي ولاية طخارستان . ثم ولي ولاية الطالقان . ثم ولي ولاية مرو الروذ . ثم ولي ولاية مرو الشاهجان . ثم ولي ولاية نيسابور . ثم ولي ولاية قومس . ثم ولي ولاية الري . ثم ولي ولاية اصبهان . ثم ولي ولاية قزوين . ثم ولي ولاية زنجان . ثم ولي ولاية ابهر . ثم ولي ولاية همذان . ثم ولي ولاية الدينور . ثم ولي ولاية ماسبذان . ثم ولي ولاية حلوان . ثم ولي ولاية شهرزور . ثم ولي ولاية الصامغان . ثم ولي ولاية الجبل .

(١) فلعله ما هو مذكور في ما بعد .

מעמדה ∴ ועוד לפי שהיו מתנדבין (ב) ומביאין
נדבתן ביום הראשון ומתחיל משם ואילך
ומקריבין תמידין ומוספין ∴ ומפני מה
נתחלקו לשנים עשר ימים ∴ מפני שהיו
מתנדבין ומביאין נשיאים ביום הראשון
ומתחיל משם ואילך ∴ ומפני מה נתחלקו
לשנים עשר ימים ∴ מפני שהיו מתנדבין
ומביאין נשיאים ביום הראשון ומתחיל
משם ואילך ∴ ומפני מה נתחלקו לשנים
עשר ימים ∴ מפני שהיו מתנדבין ומביאין
נשיאים ביום הראשון ומתחיל משם ואילך
∴ ומפני מה נתחלקו לשנים עשר ימים ∴
מפני שהיו מתנדבין ומביאין נשיאים ביום
הראשון ומתחיל משם ואילך

* الحمد لله (١) الذي جعل الحمد لأوليائه ومستحقيه ، وألزم عباده القيام بذلك له ، وجعله سبباً لمزيد فضله ، ومفتاحاً لأبواب رحمته ، وذريعة إلى الفوز لديه والزلفى (وبعد ؟) فإن الله تعالى قد جعل لكل شيء قدراً ، وجعل لكل قدر وقتاً ، وجعل لكل وقت عملاً ، وقضى على كل عمل بجزاء ، وجعل لكل جزاء أهلاً ، وجعل لكل أهل حالاً ، وجعل لكل حال مآلاً ، وجعل لكل مآل مقاماً ، وجعل لكل مقام مقالاً ، وجعل لكل مقال مجالاً ، وجعل لكل مجال رجالاً ، وجعل لكل رجال خصالاً ، وجعل لكل خصال

---

(١) الحمد لله . ج . ق . ض . ضرورة . وهي هنا لغة . ج . ق . ز . زيد في ز

ירח ניסן תרצ

ערב פרשת זכור ויקרא.

ט"ו לחודש ניסן יום פסח ראשון

ויום שני של פסח (תרפ) יפרץ לפתע פרץ בחברת ישראל בעיר ווארשא. פרצה שם מלחמת העולם הראשונה בין ממלכת גרמניה וממלכת רוסיה. ווארשא היתה אז בידי הרוסים. ובעת שהחלו הגרמנים להתקרב אל העיר, ברחו הרוסים ממנה. ביום ב' לחודש ניסן נכנסו הגרמנים לווארשא. ומיד עם כניסתם החלו לשלוח יד בכל אשר ימצאו בבתי היהודים. ובכל יום ויום היו מוציאים מבתי היהודים סכומים גדולים בשם מסים שונים. ואחר כך הוציאו גזירה שכל יהודי שיש לו בית חרושת לסיגריות חייב לשלם מס מיוחד. ומי שלא ישלם את המס הנ"ל יסגרו את בית החרושת שלו. ומי שיש לו בית חרושת לסיגריות ורוצה לפתוח אותו, חייב לשלם מס מיוחד. ומי שלא ישלם את המס הנ"ל לא יפתחו את בית החרושת שלו.

ט"ו לחודש ניסן יום פסח ראשון

ערב פרשת צו.

Genesis Rabbah

Parashah 1

1:1 In the beginning God created. Rabbi Hoshaiah opened his discourse with the verse: "Who can utter the mighty acts of the Lord, or declare all His praise?" (Psalm 106:2).

ואמר אליו אלישע (ב) חי יי׳ אם אשא פניו. ואם לא
אנכי נשא פניו. ואם אקח ממך דבר. ויהי כאשר
כלה לדבר. ויאמר אל נעמן (ג) לך בשלום. ויסע
ממנו כברת ארץ. ויאמר אל עצמו. הנה אדני חשך
את נעמן הארמי הזה. לבלתי קחת מידו את אשר
הביא. חי יי׳ כי אם רצתי אחריו. ולקחתי מאתו
דבר. ויעבר גיחזי מעל פני נעמן. וירא נעמן כי
רץ לקראתו. ויפל מעל המרכבה לקראתו. ויאמר
השלום. ויאמר השלום. אדני שלחני לאמר. הנה
עתה באו אלי שני נערים מהר אפרים. מבני
הנביאים. תן נא להם ככר כסף. ושתי חלפות
בגדים. ויאמר נעמן. הוא לך קח ככרים. ויפצר
בו. ויצר ככרי כסף בשתי חלפות בגדים. ויתן
על שני נעריו. וישאו לפניו. ויבא אל העפל.
ויקח מידם. ויניחם בבית. וישלח את האנשים.
וילכו. והוא בא ויעמד אל אדניו. ויאמר אליו
אלישע. אי מזה גיחזי. ויאמר. לא הלך עבדך
אנה ואנה. ויאמר אליו. הלא לבי הלך כאשר
הפך איש מעל מרכבתו לקראתך. העת לקחת

(ב) ג׳ . ל׳ . ואם לא אשא פניו . ואם לא אקח ממך דבר . ג׳ . ל׳ . ואם אקח ממך דבר . ואם לא אשא פניו .

(ג) ג׳ . ל׳ . לך בשלום . ויסע ממנו כברת ארץ . ויאמר אל עצמו . הנה אדני חשך את נעמן הארמי הזה . לבלתי קחת מידו את אשר הביא . חי יי׳ כי אם רצתי אחריו . ולקחתי מאתו דבר . ויעבר גיחזי מעל פני נעמן . וירא נעמן כי רץ לקראתו . ויפל מעל המרכבה לקראתו . ויאמר השלום . ויאמר השלום . אדני שלחני לאמר . הנה עתה באו אלי שני נערים מהר אפרים . מבני הנביאים . תן נא להם ככר כסף . ושתי חלפות בגדים . ויאמר נעמן . הוא לך קח ככרים . ויפצר בו . ויצר ככרי כסף בשתי חלפות בגדים . ויתן על שני נעריו . וישאו לפניו . ויבא אל העפל . ויקח מידם . ויניחם בבית . וישלח את האנשים . וילכו . והוא בא ויעמד אל אדניו . ויאמר אליו אלישע . אי מזה גיחזי . ויאמר . לא הלך עבדך אנה ואנה . ויאמר אליו . הלא לבי הלך כאשר הפך איש מעל מרכבתו לקראתך . העת לקחת

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים׃ ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי׃ יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃ ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי׃ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃ ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃ ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃ ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃

(1) בכתב אשורי קדמון. בד מנהג אשכנז כתוב אלף.

(1) בקצה מסמרת אחת כי שניהם נתפשטו בבת אחת.

שהוא מלא בדיקות מזוזה ומלא בכתבי אשורית . וכן בכתבי הקדש שהוא מלא בדיקות . וכן בכתבי הקדש שהוא מלא בדיקות . וכן בכתבי הקדש שהוא מלא בדיקות

ויאמר אלהים אל נח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃ ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה׃ שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ הם וכל החית למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃ ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ ויאמח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים ויימחו מן הארץ ויישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ ויגברו המים על הארץ חמשה ועשרים ומאת יום׃ ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ ויסכרו מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ וישלח את היונה מאתו לראות המקלו המים מעל פני האדמה׃ ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים ויסף שלח את היונה מן התבה׃ ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ וידבר אלהים אל נח לאמר׃ צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת בענן׃ וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו המים למבול לשחת כל בשר׃ והיתה הקשת בענן וראיתי לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃ ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימתי בין כל בשר אשר על הארץ׃ ויהי בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד למו׃ יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד למו׃ ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃ ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת׃

ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולדו להם בנים אחרי המבול׃ בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה׃ ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃ ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען׃ ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃ וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ׃ הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃ ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ וכנען ילד את צידן בכרו ואת חת׃ ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ ויהי גבול הכנעני מצידן בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ ויהי מושבם ממישא בואכה ספר הר הקדם׃ אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ אלה משפחות בני נח למולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול׃

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר׃ על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ אלה תולדת שם שם בן מאת שנה הוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והוליד את שלח׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש מאות שנה וארבע שנים ויולד בנים ובנות׃ ושלח חי שלשים שנה והוליד את עבר׃ ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש מאות שנה ושלש שנים ויולד בנים ובנות׃ ועבר חי ארבע ושלשים שנה והוליד את פלג׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ופלג חי שלשים שנה והוליד את רעו׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו מאתים ותשע שנים ויולד בנים ובנות׃ ורעו חי שתים ושלשים שנה והוליד את שרוג׃ ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג מאתים שבע שנים ויולד בנים ובנות׃ ושרוג חי שלשים שנה והוליד את נחור׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ונחור חי תשע ועשרים שנה והוליד את תרח׃ ויחי נחור אחרי הולידו את תרח מאה ותשע עשרה שנה ויולד בנים ובנות׃ ותרח חי שבעים שנה והוליד את אברם את נחור ואת הרן׃ ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ ויהיו ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃ ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען׃ ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי מקדם ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם מצרים וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ וירא אתה שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃ ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ למקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה׃ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר והמלכים אשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ עמק השדים באת באת בארות בארות חמר ונפלו שמה המלכים והנשארים הרה נסו׃ וילקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ וילכדו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם׃ ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃ ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים והעם׃ ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃ ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ וישא אברם את ידו אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃ אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃ ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃ והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃ ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה׃ ויאמר אדני יהוה במה אדע כי אירשנה׃ ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותור וגוזל׃ ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפור לא בתר׃ וירד העיט על הפגרים ויבתרם אברם׃ ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו׃ ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה׃ וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול׃ ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה׃ ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה׃ ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה׃ ביום ההוא כרת יהוה את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת׃ את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני׃ ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים׃ ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי׃

ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר׃ ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברם לקול שרי׃ ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה׃ ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה׃ ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי הרתה ואקל בעיניה יפט יהוה בינותי וביניך׃ ויאמר אברם אל שרי הנה שפחתך בידך עשי לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה׃ וימצאה מלאך יהוה על עין המים במדבר על העין בדרך שור׃ ויאמר הגר שפחת שרי אי מזה באת ואנה תלכי ותאמר מפני שרי גברתי אנכי ברחת׃ ויאמר לה מלאך יהוה שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה׃ ויאמר לה מלאך יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא יספר מרב׃ ויאמר לה מלאך יהוה הנך הרה ויולדת בן וקראת שמו ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך׃ והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו ועל פני כל אחיו ישכן׃ ותקרא שם יהוה הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי׃ על כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין קדש ובין ברד׃ ותלד הגר לאברם בן ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר ישמעאל׃ ואברם בן שמנים שנה ושש שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם׃

ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים׃ ואתנה בריתי ביני וביניך וארבה אתך במאד מאד׃ ויפל אברם על פניו וידבר אתו אלהים לאמר׃ אני הנה בריתי אתך והיית לאב המון גוים׃ ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך׃ והפרתי אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים ממך יצאו׃ והקימותי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם להיות לאל לך ולזרעך אחריך׃ ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלהים׃ ויאמר אלהים אל אברהם ואתה את בריתי תשמר אתה וזרעך אחריך לדרתם׃ זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך אחריך המול לכם כל זכר׃ ונמלתם את בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני וביניכם׃ בן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדרתיכם יליד בית וקנין כל בן נכר אשר לא מזרעך הוא׃ המול ימול יליד ביתך וקנין כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית עולם׃ וערל זכר אשר לא ימול את בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה את בריתי הפר׃ ויאמר אלהים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה׃ וברכתי אתה וגם נתתי ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי עמים ממנה יהיו׃ ויפל אברהם על פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה שנה יולד ואם שרה הבת תשעים שנה תלד׃ ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את שמו יצחק והקימותי את בריתי אתו לברית עולם לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה ברכתי אתו והפריתי אתו והרביתי אתו במאד מאד שנים עשר נשאים יולד והתתיו לגוי גדול׃ ואת בריתי אקים את יצחק אשר תלד לך שרה למועד הזה בשנה האחרת׃ ויכל לדבר אתו ויעל אלהים מעל אברהם׃ ויקח אברהם את ישמעאל בנו ואת כל ילידי ביתו ואת כל מקנת כספו כל זכר באנשי בית אברהם וימל את בשר ערלתם ביום הזה כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו׃ וישמעאל בנו בן שלש עשרה שנה בהמלו את בשר ערלתו׃ ביום הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃ וכל אנשי ביתו יליד בית וקנין כסף מאת בן נכר נמלו אתו׃

ויראא אליו יהוה באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום׃ וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה׃ ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך׃ יוקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ׃ ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי על כן עברתם על עבדכם ויאמרו כן תעשה כאשר דברת׃ וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מהרי שלש סאים קמח סלת לושי ועשי עגות׃ ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב ויתן אל הנער וימהר לעשות אתו׃ ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו׃ ויאמרו אליו איה שרה אשתך ויאמר הנה באהל׃ ויאמר שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו׃ ואברהם ושרה זקנים באים בימים חדל להיות לשרה ארח כנשים׃ ותצחק שרה בקרבה לאמר אחרי בלתי היתה לי עדנה ואדני זקן׃ ויאמר יהוה אל אברהם למה זה צחקה שרה לאמר האף אמנם אלד ואני זקנתי׃ היפלא מיהוה דבר למועד אשוב אליך כעת חיה ולשרה בן׃ ותכחש שרה לאמר לא צחקתי כי יראה ויאמר לא כי צחקת׃ ויקמו משם האנשים וישקפו על פני סדם ואברהם הלך עמם לשלחם׃ ויהוה אמר המכסה אני מאברהם אשר אני עשה׃ ואברהם היו יהיה לגוי גדול ועצום ונברכו בו כל גוי הארץ׃ כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך יהוה לעשות צדקה ומשפט למען הביא יהוה על אברהם את אשר דבר עליו׃ ויאמר יהוה זעקת סדם ועמרה כי רבה ועונם כי כבדה מאד׃ ארדה נא ואראה הכצעקתה הבאה אלי עשו כלה ואם לא אדעה׃ ויפנו משם האנשים וילכו סדמה ואברהם עודנו עמד לפני יהוה׃ ויגש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע׃ אולי יש חמשים צדיקם בתוך העיר האף תספה ולא תשא למקום בעבור חמשים הצדיקם אשר בקרבה׃ חלילה לך מעשות כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע חלילה לך השפט כל הארץ לא יעשה משפט׃ ויאמר יהוה אם אמצא בסדם חמשים צדיקם בתוך העיר ונשאתי לכל המקום בעבורם׃ ויען אברהם ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני ואנכי עפר ואפר׃ אולי יחסרון חמשה לחמשים הצדיק הכל תשחית בחמשה ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה׃ ויסף עוד דבר אליו ואולי ימצאון שם ארבעים ויאמר לא אעשה בעבור הארבעים׃ ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אולי ימצאון שם שלשים ויאמר לא אעשה אם אמצא שם שלשים׃ ויאמר הנה נא הואלתי לדבר אל אדני אולי ימצאון שם עשרים ויאמר לא אשחית בעבור העשרים׃ ויאמר אל נא יחר לאדני ואדברה אך הפעם אולי ימצאון שם עשרה ויאמר לא אשחית בעבור העשרה׃ וילך יהוה כאשר כלה לדבר אל אברהם ואברהם שב למקמו׃ ויבאו שני המלאכים סדמה בערב ולוט ישב בשער סדם וירא לוט ויקם לקראתם וישתחו אפים ארצה׃ ויאמר הנה נא אדני סורו נא אל בית עבדכם ולינו ורחצו רגליכם והשכמתם והלכתם לדרככם ויאמרו לא כי ברחוב נלין׃ ויפצר בהם מאד ויסרו אליו ויבאו אל ביתו ויעש להם משתה ומצות אפה ויאכלו׃ טרם ישכבו ואנשי העיר אנשי סדם נסבו על הבית מנער ועד זקן כל העם מקצה׃ ויקראו אל לוט ויאמרו לו איה האנשים אשר באו אליך הלילה הוציאם אלינו ונדעה אתם׃ ויצא אליהם לוט הפתחה ואת הדלת סגר אחריו׃ ויאמר אל נא אחי תרעו הרע׃ הנה נא לי שתי בנות אשר לא ידעו איש אוציאה נא אתכם ועשו להן כטוב בעיניכם רק לאנשים האל אל תעשו דבר כי על כן באו בצל קורתי׃ ויאמרו גש הלאה ויאמרו האחד בא לגור וישפט שפוט עתה נרע לך מהם ופצר במאד באיש באלהים ויגשו לשבר הדלת׃ וישלחו האנשים את ידם ויבאו את לוט אליהם הביתה ואת הדלת סגרו׃ ואת האנשים אשר פתח הבית הכו בסנורים מקטן ועד גדול ויליאו למצא הפתח׃ ויאמרו האנשים אל לוט עוד מי לך פה חתן ובניך ובנתיך וכל אשר לך בעיר הוצא מן המקום׃ כי משחתים אנחנו את המקום הזה כי גדלה צעקתם את פני יהוה וישלחנו יהוה לשחתה׃ ויצא לוט וידבר אל חתניו לקחי בנותיו ויאמר קומו צאו מן המקום הזה כי משחית יהוה את העיר ויהי כמצחק בעיני חתניו׃ וכעלות השחר ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום קח את אשתך ואת שתי בנותיך הנמצאות פן תספה בעון העיר׃ ויתמהמה ויחזיקו האנשים בידו וביד אשתו ובידי שתי בנותיו בחמלת יהוה עליו ויוציאהו וינחהו מחוץ לעיר׃ ויהי כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על נפשך אל תבט אחריך ואל תעמד בכל הככר ההרה המלט פן תספה׃ ויאמר לוט אליהם אל נא אדני׃ הנה נא מצא עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך אשר עשית עמדי להחיות את נפשי ואנכי לא אוכל להמלט ההרה פן תדבקני הרעה ומתי׃ הנה נא העיר הזאת קרבה למנוס שמה והיא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער היא ותחי נפשי׃ ויאמר אליו הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי את העיר אשר דברת׃ מהר המלט שמה כי לא אוכל לעשות דבר עד באך שמה על כן קרא שם העיר צוער׃ השמש יצא על הארץ ולוט בא צוערה׃ ויהוה המטיר על סדם ועל עמרה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים׃ ויהפך את הערים האל ואת כל הככר ואת כל יושבי הערים וצמח האדמה׃ ותבט אשתו מאחריו ותהי נציב מלח׃ וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני יהוה׃ וישקף על פני סדם ועמרה ועל כל פני ארץ הככר וירא והנה עלה קיטר הארץ כקיטר הכבשן׃ ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט׃ וירד לוט מצוער וישב בהר הוא ושתי בנותיו עמו כי ירא לשבת בצוער וישב במערה הוא ושתי בנותיו׃ ותאמר הבכירה אל הצעירה אבינו זקן ואיש אין בארץ לבוא עלינו כדרך כל הארץ׃ לכה נשקה את אבינו יין ונשכבה עמו ונחיה מאבינו זרע׃ ותשקין את אביהן יין בלילה ההוא ותבא הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה׃ ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל הצעירה הן שכבתי אמש את אבי נשקנו יין גם הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה מאבינו זרע׃ ותשקין גם בלילה ההוא את אביהן יין ותק

وَتَصَوَّرُوا أَنَّهُمْ تَرَكُوا الْحَقَّ . إِذْ مَا أَنْ
دَخَلَ فِي الْإِسْلَامِ . حَتَّى أَخَذَ (١) يَسْتَحِلُّ
مَا كَانَ يَحْرُمُ عَلَيْهِ قَبْلَ دُخُولِهِ فِيهِ . مِنْ
شُرْبِ الْخَمْرِ وَأَكْلِ الْخِنْزِيرِ . وَالْمَيْتَةِ
وَالدَّمِ . وَلَحْمِ الْحِمَارِ الْأَهْلِيِّ . وَالْكَلْبِ
وَالسِّبَاعِ . وَالْمَيْتَةِ وَالْمُتَرَدِّيَةِ . وَالنَّطِيحَةِ
وَالْمَوْقُوذَةِ . وَالْمُنْخَنِقَةِ وَالْمُتَرَدِّيَةِ .
وَالْمَأْكُولِ لِغَيْرِ اللَّهِ . وَلَحْمِ الْخِنْزِيرِ .
وَالْمَيْسِرِ . وَالْأَنْصَابِ وَالْأَزْلَامِ . وَالْمَيْتَةِ
بِالْمَاءِ . وَالْمُتَرَدِّيَةِ . وَالْمُتَرَدِّيَةِ .
وَالْمَيْتَةِ . وَالْمَيْتَةِ . وَالْمَيْت

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים׃
ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן׃
ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני׃
ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן׃
ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב׃
ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב׃
ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי׃
ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃
והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃
ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃
ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃
ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃
ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי׃
ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃
ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃
ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃
ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃
ותוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃
ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃
ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃
ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃
ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃
ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃
ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃
וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃

(1) ס. ב. שו. שב. בבא. ס. ב. שב. פרשה בלי רווח בין ס. ב. לשב. בבא. ובשאר ספרים יש רווח בין שב. בבא. רבוי. רבוי. ובין שב. בבא. רבוי. רבוי. ובין ס. ב. לש

וְאִם עַל־מִשְׁפָּחֹת הָאֲדָמָה לֹא יַעֲלֶה וְלֹא הָיָה עֲלֵהֶם הַמָּטָר לֹא יַעֲלֶה עֲלֵהֶם. וְאִם לֹא מִשְׁפַּחַת מִצְרַיִם וְלֹא בָאָה וְלֹא עֲלֵיהֶם תִּהְיֶה הַמַּגֵּפָה אֲשֶׁר יִגֹּף יְהוָה אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לָחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת. זֹאת תִּהְיֶה חַטַּאת מִצְרַיִם וְחַטַּאת כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יַעֲלוּ לָחֹג אֶת־חַג הַסֻּכּוֹת. בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה עַל־מְצִלּוֹת הַסּוּס קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהָיוּ הַדְּוָדִים בְּבֵית יְהוָה כַּמִּזְרָקִים לִפְנֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְהָיָה כָל־דּוּד בִּירוּשָׁלַ͏ִם וּבִיהוּדָה קֹדֶשׁ לַיהוָה צְבָאוֹת וּבָאוּ כָּל־הַזֹּבְחִים וְלָקְחוּ מִנָּהֶם וּבִשְּׁלוּ בָהֶם וְלֹא יִהְיֶה כְנַעֲנִי עוֹד בְּבֵית יְהוָה צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא.

ואת־נחור אחי אברם. ויהי כל־ימי תרח מאתים שנה וחמשים שנה וימת תרח בחרן. ויאמר יהוה אל־אברם לך־לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל־הארץ אשר אראך. ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. ואברכה מברכיך ומקללך אאר. ונברכו בך כל משפחת האדמה. וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט. ואברם בן־חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. ויקח אברם את־שרי אשתו ואת־לוט בן־אחיו ואת־כל־רכושם אשר רכשו ואת־הנפש אשר עשו בחרן. ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען. ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ. וירא יהוה אל־אברם ויאמר לזרעך אתן את־הארץ הזאת. ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו. ויסע משם ההרה מקדם לבית־אל ויט אהלה בית־אל מים ועי קדם. ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה. ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה. ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי־כבד הרעב בארץ. ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל־שרי אשתו הנה־נא ידעתי כי אשה יפת־מראה את. והיה כי־יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו. אמרי־נא את־אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגלליך. ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את־האשה כי־יפה היא מאד. וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל־פרעה ותקח האשה בית פרעה. ולאברם היטיב בעבורה ויהי־לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנת וגמלים. ויגע יהוה את־פרעה נגעים גדלים ואת־ביתו על־דבר שרי אשת אברם. ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה־זאת עשית לי למה לא־הגדת לי כי אשתך היא. למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך. ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת־אשתו וכל־אשר־לו.

(1) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל־אשר־לו ולוט עמו הנגבה. ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב. וילך לנסעיו מהנגב ועד־בית־אל עד־המקום אשר־היה־שם אהלה בתחלה בין בית־אל ובין העי. למקום מזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה. וגם ללוט ההלך את־אברם היה צאן ובקר ואהלים. ולא־נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי־היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו. ויהי־ריב בין רעי מקנה־אברם ובין רעי מקנה־לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ. ויאמר אברם אל־לוט אל־נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו. הלא כל־הארץ לפניך הפרד־נא מעלי אם־השמאל ואימנה ואם־הימין ואשמאילה. וישא־לוט את־עיניו וירא את־כל־ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את־סדם ואת־עמרה כגן־יהוה כארץ מצרים באכה צוער. ויבחר־לו לוט את כל־ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו. אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד־סדם. ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד.

* ויהי בימי אמרפל מלך־שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים. עשו מלחמה את־ברע מלך סדם ואת־ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער. כל־אלה חברו אל־עמק השדים הוא ים המלח. שתים עשרה שנה עבדו את־כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו. וארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את־רפאים בעשתרת קרנים ואת־הזוזים בהם ואת־האימים בשוה קריתים. ואת־החרי בהרם שעיר עד אל־פארן אשר על־המדבר. וישבו וילכו אל־עין משפט הוא קדש ויכו את כל־שדה העמלקי וגם את־האמרי הישב בחצצון תמר. ויצא מלך־סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים. את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה. ועמק השדים באת באת בארות בארות חמר ויפלו שמה מלך סדם ועמרה ויתר הנוסים ההרה נסו. ויקחו את כל־רכוש סדם ועמרה ואת כל־אכלם וילכו. וילכדו את־לוט ואת־רכושו בן־אחי אברם וילך והוא יושב בסדם.

(1) ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם. וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את־חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות ויר עד־דן. ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד־חובה אשר משמאל לדמשק. וישב את כל־הרכש וגם את־לוט אחיו ורכושו השיב וגם את־הנשים ואת־העם.

(1) הפרשה מתחלת כאן בפסוק ראשון ומסתיימת בפסוק שלישי. ומתחילה בפסוק רביעי ומסתיימת בפסוק עשירי.

ولا يجوز ان يكون الاسم الا واحدا . وهذا الاسم واحد
الذي هو الله . وهو الذي يقال عنه انه الكائن . وهو
الذي قال لموسى اكتب هذا . وقل لبني اسرائيل
الكائن ارسلني اليكم . فهو الذي يقال عنه انه
الحي . وهو الذي يقال عنه انه الحق . وهو الذي
يقال عنه انه الصالح . وهو الذي يقال عنه انه
الرحيم . وهو الذي يقال عنه انه الرحمن . وهو
الذي يقال عنه انه الرحيم . وهو الذي يقال عنه
انه الرحمن . وهو الذي يقال عنه انه الرحيم .
وهو الذي يقال عنه انه الرحمن . وهو الذي
يقال عنه انه الرحيم . وهو الذي يقال عنه
انه الرحمن . وهو الذي يقال عنه انه الرحيم .
وهو الذي يقال عنه انه الرحمن . وهو الذي
يقال عنه انه الرحيم . وهو الذي يقال عنه
انه الرحمن . وهو الذي يقال عنه انه الرحيم .

ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה
מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃
ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים
היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח את שלשה
בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים
ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי
השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל
בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם
את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת
אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות
אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃
צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה
תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי אני הנני מביא את
המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת
השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקימתי את בריתי אתך ובאת
אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל
בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה
יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה
למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל
מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש
נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך
ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ מכל הבהמה הטהורה תקח לך
שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהרה הוא שנים
איש ואשתו׃ גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות
זרע על פני כל הארץ׃ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על
הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר
עשיתי מעל פני האדמה׃ ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃

ולבן הארמי(ב) לשכל את יעקב. ויהי כראות יעקב את רחל בת רחל אחות אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו. וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך. ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא. ותרץ הנערה ותגד לאביה. ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו וישק לו ויחבקהו ויבא לו אל ביתו. ויספר ללבן את כל הדברים האלה. ויאמר לבן אליו אך עצמי ובשרי אתה. וישב עמו חדש ימים. ויאמר לבן אל יעקב הכי תעבדני חנם הגד לי מה משכרתך. ולבן היו שתי בנות שם הגדולה לאה והשם הקטנה רחל. ותהי לאה רכות עינים ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה. ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה. ויאמר לבן טוב תתי אותה לך מתתי אותה לאיש אחר שבה עמדי. ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה. ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה. ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה. והי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אותה אליו ויבא אליה. ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה. והי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני. ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה. מלא שבע זאת ונתנה לך גם את האחרת תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות. ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה. ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה. ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות. וירא יי כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה. ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן(ג) כי אמרה כי ראה יי בעניי כי עתה יאהבני אישי. ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יי כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון. ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי. ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יי על כן קראה שמו יהודה ותעמוד מלדת.

(ב) ולבן הארמי. ולבן היה ארמי ולא יעקב אבינו שהרי יעקב בן רבקה היה ורבקה בת בתואל בן נחור בן מלכה אשת נחור אחי אברהם היתה.

(ג) ראובן. שם הבן נקרא על שם הדבר שראתה בו עניי שהוא עתיד לעשות.

ויאמר יי אמחה את האדם אשר ברא מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם . ונח מצא חן בעיני יי . אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח . ויולד נח את שלשה את שם את חם ואת יפת . ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס . וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ . ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ . עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר . וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה . צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אותה . כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע . והקימותי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך . ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו . מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות . ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה . ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה . ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה . מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו . גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ . כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה . ויעש נח ככל אשר צוהו יי כן עשה . ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ . ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול . מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה . שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח . ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ . בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו . ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה . בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה . הם והחיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף . ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים . והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יי בעדו . ויהי המבול ארבעים יום על הארץ ויגדלו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ . ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים . והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים . חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים . ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם . כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו .

בשביל הקרח

* שלמה קרפלוס

הגיד לי מה קרה לי
כשהלכתי לבדי
בשביל (שכר) הקרח שבהר
שיש בו סלעים גדולים
שעליהם נחים שלגים
ומתחת לשלגים מים
קרים.

ואני הלכתי בשביל הקרח (שכר) ופתאום נפלתי . שלגים . אני לא הלכתי בשביל הקרח . אני הלכתי בשביל שכר . ואני נפלתי . כי לא ראיתי את השלגים . ואני נפלתי . ואני לא הלכתי בשביל הקרח . אני הלכתי בשביל שכר

כל מלאכתו אשר עשה . ואחר שנאמר כן הוצרך לומר ויברך אלהים את יום השביעי . ואת יום השבת . ואין ברכה בדברים אלא בגופים . ואין קדושה בדברים אלא בגופים

ויצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי. ויתפלל יצחק לה' לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו ה' ותהר רבקה אשתו. ויתרוצצו הבנים בקרבה ותלך לדרוש את ה'. ויאמר לה ה' שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם יאמץ מלאם ורב יעבד לצעיר. ויהי כימיה ותלד והנה תאומים בבטנה. ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו. ואחרי כן יצא אחיו ידו אוחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב. ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים. ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבה את יעקב. ויהי יעקב בן חמש עשרה שנה ויבן לו בית בחברון ויקח לו אשה מבנות ענר ושמה אדינה. ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח לו נשים את יהודית בת בארי החתי ואת בסמת בת אילון החתי ותמרדנה רוח ליצחק ולרבקה. ויהי יעקב בן שלשים ושלש שנה ויקח לו אשה את רחל בת לבן הארמי ואת לאה אחותה ותהרנה שתיהן ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאה ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן מאתים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלש מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבע מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמש מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שש מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבע מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשע מאות ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף שבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן עשרת אלפים ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן אחד עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שנים עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שלשה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ארבעה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן חמשה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן ששה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שבעה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף ועשרים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף וארבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף וחמשים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף ושבעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף ושמונים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן שמונה עשר אלף ותשעים ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את זלפה ואת בלהה ותלדנה לו שנים עשר בנים ובת אחת. ויהי יעקב בן תשעה עשר אלף ושבע שנה ויקח לו שפחות לנשים את בלהה ואת זלפה ותלדנה לו שנים עשר בנ

ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא אף על פי שאמרו
אין מעמידין אפוטרופוס לאלמנה אלא בבית דין של שלשה
ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה בנכסי בעלה מעמידין לה
אפוטרופוס אפילו בבית דין של שנים. ואם היו יודעין בה
שהיא בקיאה בנכסי בעלה ומיאנה בהן מעמידין לה אפוטרופוס
אפילו בבית דין של אחד. ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה
בנכסי בעלה ומיאנה בהן ונשאת אין מעמידין לה אפוטרופוס
לבניה הקטנים. ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה בנכסי בעלה
ומיאנה בהן ונשאת ומכרה ונתנה ונשבעה ונפרעה ואחר כך
באו בניה הקטנים ואמרו לה לא היית בקיאה בנכסי אבינו
אלא בנכסי פלוני ופלוני בלבד הרי אלו נשבעין ונוטלין.
(ו) אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא אף על פי שאמרו
אין מעמידין אפוטרופוס לאלמנה אלא בבית דין של שלשה
ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה בנכסי בעלה מעמידין לה
אפוטרופוס אפילו בבית דין של שנים. ואם היו יודעין בה
שהיא בקיאה בנכסי בעלה ומיאנה בהן מעמידין לה אפוטרופוס
אפילו בבית דין של אחד. ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה
בנכסי בעלה ומיאנה בהן ונשאת אין מעמידין לה אפוטרופוס
לבניה הקטנים. ואם היו יודעין בה שהיא בקיאה בנכסי בעלה
ומיאנה בהן ונשאת ומכרה ונתנה ונשבעה ונפרעה ואחר כך
באו בניה הקטנים ואמרו לה לא היית בקיאה בנכסי אבינו
אלא בנכסי פלוני ופלוני בלבד הרי אלו נשבעין ונוטלין.

(ו) כך הגרסה הנכונה בפירוש רבינו חננאל ובכמה כתבי יד ובמקבילה בירושלמי. בדפוסים הושמטה מילה זו בטעות

בשורת הקדוש

מתי (א)

הפרק הראשון

ספר יחוסו של ישוע המשיח בן דוד בן אברהם.
אברהם הוליד את יצחק. ויצחק הוליד את יעקב.
ויעקב הוליד את יהודה ואת אחיו. ויהודה הוליד
את פרץ ואת זרח מתמר. ופרץ הוליד את חצרון.
וחצרון הוליד את ארם. וארם הוליד את עמינדב.
ועמינדב הוליד את נחשון. ונחשון הוליד את
שלמון. ושלמון הוליד את בועז מרחב. ובועז
הוליד את עובד מרות. ועובד הוליד את ישי.
וישי הוליד את דוד המלך. ודוד המלך הוליד
את שלמה מאשת אוריה. ושלמה הוליד את
רחבעם. ורחבעם הוליד את אביה. ואביה הוליד
את אסא. ואסא הוליד את יהושפט. ויהושפט
הוליד את יורם. ויורם הוליד את עוזיה. ועוזיה
הוליד את יותם. ויותם הוליד את אחז. ואחז
הוליד את חזקיה. וחזקיה הוליד את מנשה.
ומנשה הוליד את אמון. ואמון הוליד את יאשיה.
ויאשיה הוליד את יכניה ואת אחיו בעת הגלות
בבל. ואחרי הגלות בבל יכניה הוליד את שאלתיאל.
ושאלתיאל הוליד את זרובבל. וזרובבל הוליד
את אביהוד. ואביהוד הוליד את אליקים. ואליקים
הוליד את עזור. ועזור הוליד את צדוק. וצדוק
הוליד את אכים. ואכים הוליד את אליהוד.
ואליהוד הוליד את אלעזר. ואלעזר הוליד את
מתן. ומתן הוליד את יעקב. ויעקב הוליד את
יוסף איש מרים. ממנה נולד ישוע הנקרא המשיח.

(א) שמו של ספר זה מעיד שהוא נכתב עבור יהודים שהכירו את
התנ"ך. ואכן הוא מלא ברמזים לכתבי הקודש ומצטט אותם לעתים
קרובות. הוא נכתב בעברית ולא בארמית, שפת היום-יום של
ארץ ישראל באותה תקופה. ייתכן שהוא נכתב בידי אחד
השליחים, אך ייתכן גם שנכתב בידי אחד מתלמידיהם.

ויקח יעקב מקל לבנה ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבנות מחשף על הלבן אשר על המקלות. והמקלות אשר פצל הנקדים בצאן ובעזים בעת היחם לבא לשתות על מוצקי המים אשר ישתו הצאן נגד המקלות ויחמו בבואן לשתות. והצאן יחמו אל המקלות וילדו עקדים נקדים וטלואים. והכבשים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד ואל כל חום בצאן לבן. וישת עדרים לבדם ולא שתם על צאן לבן. והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושת יעקב את המקלות לעיני הצאן ביחמן. ובהעטף הצאן לא יתן. והיו העטופות ללבן והקשרות ליעקב. ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים.

(ה) ויעקב שמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה. ויעקב ראה את פני לבן והנה איננו אתמול שלשום כאשר היה אתו. ויאמר יי אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ואל מולדתך ואהיה עמך. וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה אל צאנו. ויאמר אליהן אני רואה את פני אביכן כי איננו אתמול שלשום כאשר היה אתו. ואלהי אבי היה עמדי. ואתן יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן. ואביכן התל בי והחליף את משכרתי עשרת מונים. ולא נתנו אלהים לרעתי. אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן נקדים. ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן עקדים. ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתנהו לי. ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים. ויאמר אלי מלאך יי בחלום יעקב. ואמר הנני. ויאמר שא נא עיניך וראה כל העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך. אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר. עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך. ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו. הלא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכול את כספנו. כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו לנו ולבנינו הוא. ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה.

(ו) ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים. ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש בפדן ארם ללכת אל יצחק אביו ארצה כנען. ולבן הלך לגזז את צאנו ורחל גנבה את התרפים אשר לאביה. ויעקב נהג את לב לבן הארמי בהסתירו ממנו כי בורח הוא. ויברח הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר ויפן את פניו הרה הגלעד. ויגד ליעקב ביום השלישי כי ברח לבן. ויקח את אחיו עמו וירדפהו דרך שבעת ימים ויהי בהר הגלעד. ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר אליו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע. ויבא לבן אל יעקב והוא נוטה אהלו בהר ולבן ואחיו תקעו את אהלם בהר הגלעד. ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג את בנותי כשבויות חרב. למה ברחת להסתר ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף וכנור. ולמה לא נשקתני לבנותי ולבני. עתה הסכלת לעשות. יש לאל ידי לעשות עמכם רע. ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע. ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי. ויען יעקב ויאמר אל לבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמי. ואשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך. ויעקב לא ידע כי רחל גנבתם. ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא. ותאמר רחל אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי חדלו לי נשים כדרך כל הארץ. ויחפש ולא מצא את התרפים. ויעקב חרה ליעקב ויריבהו ויען יעקב ויאמר אל לבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי. כי מששת את כל כלי ביתי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכיחו בין שנינו. זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי. טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנובתי יום וגנובתי לילה. הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני. זה לי עשרים שנה בביתך עבדתיך ארבע עשרה שנה בשני בנותיך ושש שנים בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מונים. לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיעי כפי ראה אלהים ויוכח אמש. ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא. ולבנותי מה אעשה היום לאלה או לבניהן אשר ילדו. ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה לעד בינותי ובינך. ויקח יעקב אבן וירימה מצבה. ויאמר יעקב אל אחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל. ויקרא לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד. ויאמר לבן הגל הזה עד היום ביני ובינך. על כן קרא שמו גלעד. והמצפה אשר אמר יעקב יצפה יי ביני ובינך כי נסתר איש מרעהו. אם תענה את בנותי ואם תקח נשים על בנותי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני ובינך. ויאמר לבן אל יעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר ירתי ביני ובינך. עד הגל הזה והמצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואת המצבה הזאת לרעה. אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינותינו אלהי אביהם. ויעקב נשבע בפחד אביו יצחק. ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל לחם. ויאכלו לחם ויעקב לן בהר. ויקם לבן בבקר ויעקב נסע לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים. ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים.

(ז) ויעקב שלח מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום. ויצו אותם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה. ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלח להגיד לאדני למצא חן בעיניך. וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו. ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר עמו ואת הצאן ואת הבקר ואת הגמלים לשני מחנות. ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחד והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה. ויעקב אמר אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יי האומר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך. קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות. הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים. ואתה אמרת היטב אטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב. ויעקב לן שם בלילה ההוא. ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו שתים מאות עזים ועשרים תישים מאתים רחלים ועשרים אילים שלשים מיניקות גמלים ופרדיהן ארבעים פרות ועשרה פרים עשרים אתנות ועשרה עירים. ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני והרוח תהיה בין עדר לעדר. ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלחה לאדני לעשו והנה גם הוא אחרינו. ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההולכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו במצאכם אותו. ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההולכת לפני ואחר כן אראה פניו אולי ישא פני. ותעבר המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא בתוך המחנה. ויקם בלילה ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק. ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו. ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר. ויראה כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו. ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני. ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב. ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. ויאמר יעקב הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אותו שם. ויקרא יעקב שם המקום ההוא פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי. ויזרח לו השמש כאשר עבר את פניאל והוא צלע על ירכו. על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה.

(ח) ויעקב נשא עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש. ויחלק את הילדים אל לאה ואל רחל ואל שתי השפחות. ויעבר את השפחות ואת ילדיהן לפנים ואת לאה וילדיה אחריהן ואת רחל ואת יוסף אחרונים. ויעבר לפניהם ויקרב אל עשו אחיו ויאמר אליו אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור מעל עבדך. ויעקב ישב בסכות ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות. ויבא יעקב שלם עיר שכם בארץ כנען בבואו מפדן ארם ויחן את פני העיר. ויקן את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה. ויקם שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל. ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ. ותרא אותה שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אותה וישכב אותה ויענה. ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנערה וידבר על לב הנערה. ויאמר שכם אל חמור אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה. ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנהו בשדה ויחרש יעקב עד בואם. ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו. ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה. ויאמר חמור אתם דברו לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אותה לו לאשה. והתחתנו אתנו בנותיכם תתנו לנו ואת בנותינו תקחו לכם. ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרו בה והאחזו בה. ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן. הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו לי את הנערה לאשה. ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו בדבר ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו. אך בזאת נאות לכם אם תהיו כמונו להמול לכם כל זכר. ונתנו את בנותינו לכם ואת בנותיכם נקח לנו ונשבנו אתכם והיינו לעם אחד. ואם לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את בתנו והלכנו. וייטב דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן חמור. ולא אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו. ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ וסחרו אותה והנה הארץ רחבת ידים לפניהם את בנותם נקח לנו לנשים ואת בנותינו נתן להם. אך בזאת יאותו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר כאשר הם נמולים. מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלא לנו הם. אך נאותה להם ויישבו אתנו. וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יוצאי שער עירו ויהמלו כל זכר כל יוצאי שער עירו. ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר בבטח ויהרגו כל זכר. ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו. בני יעקב באו על החללים ויבזו את העיר אשר טמאו אחותם. את צאנם ואת בקרם ואת חמוריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו. ואת כל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ויבזו גם את כל אשר בבתים. ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אותי להבאישני בישבי הארץ בכנעני ובפרזי. ואנכי מתי מספר ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי. ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו.

(ט) ויעקב עלה בית אל ויקם שם מזבח לאל הנראה אליו בברחו מפני עשו אחיו. ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך. ויעקב אמר אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלתיכם ונקומה ונעלה בית אל ונעשה שם מזבח לאל הנראה אלי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי. ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן יעקב אותם תחת האלה אשר עם שכם. ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב. ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא ואנשי עירו ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו. ותמת דבורה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות. וירא אלהים אל יעקב עוד בבואו מפדן ארם ויברך אותו. ויאמר אלהים אליו שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל. ויאמר אלהים אליו אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו. והארץ אשר נתתי לאברהם ולבנו לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את הארץ. ויעל אלהים מעליו במקום אשר דבר אתו. ויצב יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שמן. ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר שם אלהים בית אל. ויסעו מבית אל ויהי עוד כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה. ותהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המיילדת אל תיראי כי גם זה לך בן. ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין. ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת הוא בית לחם. ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קבר רחל עד היום. ויסע ישראל ויט אהלו מהלאה למגדל עדר. ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו ויהי בשמוע ישראל ויהי בני יעקב שנים עשר. בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולן. בני רחל יוסף ובנימין. ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי. ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר. אלה בני יעקב אשר ילדו לו בפדן ארם. ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית ארבע הוא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק. ויהי ימי יצחק מאה שנה ושמנים שנה. ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו.

(י) ואלה תולדות עשו הוא אדום. עשו לקח את נשיו מבנות כנען ואת אהליבמה בת ענה בת צבעון החוי ואת בשמת בת ישמעאל אחות נביות. ותלד אהליבמה את יעוש ואת יעלם ואת קרח. ותלד בשמת את רעואל. ויקח עשו את נשיו ואת בניו ואת בנותיו ואת כל נפשות ביתו ואת מקנהו ואת כל בהמתו ואת כל קנינו אשר רכש בארץ כנען וילך אל ארץ מפני יעקב אחיו. כי רכושם היה רב מאד ולא יכלו לשבת יחדו ולא נשאתם ארץ מגוריהם מפני מקנהם. וישב עשו בהר שעיר עשו הוא אדום. ואלה תולדות עשו אבי אדום בהר שעיר. ואלה שמות בני עשו אליפז בן עדה אשת עשו ורעואל בן בשמת אשת עשו. ויהי בני אליפז תימן אומר צפו וגעתם וקנז. ותמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את עמלק. אלה בני עדה אשת עשו. ואלה בני רעואל נחת זרח שמה ומזה. ואלה היו בני בשמת אשת עשו. ואלה בני אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם ואת קרח. אלה אלופי בני עשו בכור עשו בני אליפז בכור עשו אלוף תימן אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנז. אלוף קרח אלוף געתם אלוף עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני עדה. ואלה בני רעואל בן עשו אלוף נחת אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה אלה אלופי רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת עשו. ואלה בני אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו אלוף יעוש אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי אהליבמה בת ענה אשת עשו. אלה בני עשו ואלה אלופם הוא אדום. אלה בני שעיר החרי יושבי הארץ לוטן ושובל וצבעון וענה. ודישן ואצר ודישן אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום. ויהי בני לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע. ואלה בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם. ואלה בני צבעון איה וענה הוא ענה אשר מצא את הימים במדבר ברעותו את החמורים לצבעון אביו. ואלה בני ענה דישון ואהליבמה בת ענה. ואלה בני דישון חמרן ואשבן ויתרן וכרן. ואלה בני אצר בלהן וזעוון וענק. ואלה בני דישן עוץ וארן. אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום. ואלה מלכים אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך מלך לבני ישראל. ויבא בלע בן בעור ושם עירו דנהבה. וימת בלע ויבא תחתיו יובב בן זרח מבצרה. וימת יובב ויבא תחתיו חשם מארץ התימני. וימת חשם ויבא תחתיו הדד בן בדד המכה את מדין בשדה מואב ושם עירו עוית. וימת הדד ויבא תחתיו שמלה ממשרקה. וימת שמלה ויבא תחתיו שאול מרחובות הנהר. וימת שאול ויבא תחתיו בעל חנן בן עכבור. וימת בעל חנן בן עכבור ויבא תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם אשתו מהיטבאל בת מטרד בת מי זהב. ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם למקומותם בשמותם אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת. אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינון. אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר. אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום לשבתם בארץ אחזתם הוא עשו אבי אדום.

(יא) וישב יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען. ואלה תולדות יעקב יוסף בן שבע עשרה שנה היה רעה את אחיו בצאן והוא נער את בני בלהה ואת בני זלפה נשי אביו. ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם. וישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקנים הוא לו ועשה לו כתנת פסים. וירא אחיו כי אתו אהב אביהם מכל אחיו וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלם. ויחלם יוסף חלום ויגד לאחיו ויוסיפו עוד שנא אתו. ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי. והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה והנה קמה אלמתי וגם נצבה ותסבינה אלמתיכם ותשתחוינה לאלמתי. ויאמרו אחיו הלמלוך תמלוך עלינו אם משול תמשל בנו. ויוסיפו עוד שנא אתו על חלומותיו ועל דבריו. ויחלם עוד חלום אחר ויספר אותו לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים לי. ויספר אל אביו ואל אחיו ויגער בו אביו ויאמר לו מה החלום הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך ואחיך להשתחות לך ארצה. ויקנאו בו אחיו ואביו שמר את הדבר. וילכו אחיו לרעות את צאן אביהם בשכם. ויאמר ישראל אל יוסף הלא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך אליהם ויאמר לו הנני. ויאמר לו לך נא ראה את שלום אחיך ואת שלום הצאן והשב אותי דבר. וישלחהו מעמק חברון ויבא שכמה. וימצאהו איש והנה תעה בשדה ויאמר לו האיש לאמר מה תבקש. ויאמר את אחי אנכי מבקש הגידה נא לי איפה הם רועים. ויאמר האיש נסעו מזה כי שמעתי אומרים נלכה דתינה. וילך יוסף אחרי אחיו וימצאם בדתינה. ויראו אותו מרחוק ובטרם יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו. ויאמרו איש אל אחיו הנה בעל החלומות הזה בא. ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו בבור אחד הגדול ואמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמותיו. וישמע ראובן ויצל אותו מידם ויאמר לא נכנו נפש. ויאמר אליהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אותו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אותו מידם להשיבו אל אביו. ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו. ויקחוהו וישליכו אותו הבורה והבור רק אין בו מים. וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם וירא והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרים. ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו. לכו ונמכרנו לישמעאלים ויד אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא. וישמעו אחיו. ויעברו אנשים מדינים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור ויקחו את יוסף בכסף לישמעאלים. ויבא ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו. וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא. ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם. וישלחו את כתנת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך היא אם לא. ויכרה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף. ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים. ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו ויאבה להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה. ויבכו אתו אביו. והמדנים מכרו את יוסף במצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורידוהו שמה. ויהי יוסף בבית אדוניו המצרי ויהי איש משכיל ויהי בבית אדוניו. וירא אדוניו כי יי אתו וכל אשר הוא עושה יי מצליח בידו. ויחן יוסף בעיני אדוניו וישרת אותו ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו. ויהי מאז הפקיד בביתו ועל כל אשר יש לו ויברך יי את בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת יי בכל אשר יש לו בבית ובשדה. ויעזב כל אשר יש לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל. ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה. ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי. ויאבה ויאמר אל אשת אדוניו הן אדוני לא ידע אתי מה בבית ואת כל אשר יש לו נתן בידי. אין גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים. ותהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית. ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי. ויעזב בגדו בידה ויברח ויצא החוצה. ותקרא לאנשי ביתה ותאמר להם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול. ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה. ותניח בגדו אצלה עד בוא אדוניו אל ביתו. ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי. ויהי כשמעי כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס החוצה. ויהי כשמע אדוניו את דברי אשתו אשר דברה אלי לאמר כדברים האלה עשה לי עבדך ויחר אפו. ויקח אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסהר מקום אשר אסירי המלך אסורים שם ויהי שם בבית הסהר. ויהי יי את יוסף ויט אליו חסד ויתן חנו בעיני שר בית הסהר. ויתן שר בית הסהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא היה עושה. ויהי יי אתו ואשר הוא עושה יי מצליח.

(יב) ויהי אחרי הדברים האלה ויחטאו משקה מלך מצרים ואופה לאדוניהם למלך מצרים. ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל שר האופים. ויתן אותם במשמר בית שר הטבחים בית הסהר מקום אשר יוסף אסור שם. ויפקד שר הטבחים את יוסף אתם וישרתם ויהי ימים במשמר. ויחלמו חלום שניהם איש חלומו כפתרון חלומו משקה ואופה אשר למלך מצרים אסורים בבית הסהר. ויבא יוסף אליהם בבקר וירא אותם והנם זעפים. וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדוניו לאמר מדוע פניכם רעים היום. ויאמרו אליו חלום חלמנו ופותר אין אתו. ויאמר יוסף אליהם הלא לאלהים פתרונים ספרו נא לי. ויספר שר המשקים את חלומו ליוסף ויאמר לו בחלומי והנה גפן לפני. ובגפן שלשה שרגים והיא כפרחה עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים. וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואסחט אותם אל כוס פרעה ואתן את הכוס על כף פרעה. ויאמר יוסף אליו זה פתרונו השלשה שרגים שלשת ימים הם. עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו. כי אם זכרתני אתך כאשר יטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה. כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אותי בבור. ויראו שר האופים כי טוב פתר ויאמר אל יוסף גם אני בחלומי והנה שלשה סלי חרי על ראשי. ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אופה ועוף אכל אותם מן הסל מעל ראשי. ויען יוסף ויאמר זה פתרונו שלשת הסלים שלשת ימים הם. עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכל עוף את בשרך מעליך. ויהי ביום השלישי יום הולדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו וישא את ראש שר המשקים ואת ראש שר האופים בתוך עבדיו. וישב את שר המשקים על משקהו ויתן הכוס על כף פרעה. ואת שר האופים תלה כאשר פתר להם יוסף. ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו. ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר. והנה מן היאר עלות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו. והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על שפת היאר. ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות. ויקץ פרעה. וישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטובות. והנה שבע שבלים דקות ושדופות קדים צמחות אחריהן. ותבלענה השבלים הדקות והשדופות את שבע השבלים הבריאות והמלאות. ויקץ פרעה והנה חלום. ויהי בבקר ותפעם רוחו ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלומו ואין פותר אותם לפרעה. ויאמר שר המשקים אל פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום. פרעה קצף על עבדיו ויתן אותי במשמר בית שר הטבחים אותי ואת שר האופים. ונחלם חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון חלומו חלמנו. ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלומותינו איש כחלומו פתר. והיה כאשר פתר לנו כן היה אותי השיב על כני ואותו תלה. ויקרא פרעה ויקראו את יוסף מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה. ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופותר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אותו. ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה. ויספר פרעה ליוסף חלמתי והנה אנכי עמד על שפת היאר. והנה מן היאר עלות שבע פרות בריאות בשר ויפות תואר ותרעינה באחו. והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תואר מאד וכחושות בשר לא ראיתי כהנה ברעה במצרים. ותאכלנה הפרות הכחושות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאות. ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה. ואיקץ. ואראה בחלומי והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד מלאות וטובות. והנה שבע שבלים צנומות דקות ושדופות קדים צמחות אחריהן. ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הטובות. ואמר אל החרטמים ואין מגיד לי. ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה. שבע פרות יפות שבע שנים הנה ושבע שבלים יפות שבע שנים הנה חלום אחד הוא. ופרות הרקות והרעות העלות אחריהן שבע שנים הנה ושבע שבלים הרקות שדופות הקדים יהיו שבע שני רעב הנה. הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה. הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים. וקמו שבע שני רעב אחריהם וכלה כל השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את הארץ. ולא יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחריכן כי כבד הוא מאד. ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים ומהר האלהים לעשותו. ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים. יעש פרעה ויפקד פקידים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע. ויקבצו את כל אכל שבע השנים הטובות הבאות האלה ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו אכל. ויהי האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיינה בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב. ויטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו. ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו. ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך. אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך. ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אותך על כל ארץ מצרים. ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש ויתן רבד הזהב על צוארו. ויושב אותו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך. ויתן אותו על כל ארץ מצרים. ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים. ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה. ויצא יוסף על ארץ מצרים. ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים. ותעש הארץ בשבע שני השבע קמצים. ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן אכל בערים אכל שדי העיר אשר סביבותיה נתן בתוכה. ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר. וליוסף נולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און. ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי. ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי. ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים. ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם. ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם. ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו. ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים. ויחזק הרעב בארץ מצרים. וכל הארצות באו מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ.

(יג) וירא יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לב

ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים׃ ג וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום׃ ד ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה׃ ה ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני לעשו למצא חן בעיניך׃ ו וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו׃ ז ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר והגמלים לשני מחנות׃ ח ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפלטה׃ ט ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך׃ י קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות׃ יא הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבא והכני אם על בנים׃ יב ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב׃ יג ויהי שם בלילה ההוא ויקח משם את אשר עברו לנחל יבק׃

(ב) ויצר לו. ס. ג. פתחה כף הכתר ואין דגשים אחריה כמשפטה בתיבות הבאות. (ד) בלשון נקבה. ס. ג. פתחה כף הכתר ואין דגשים אחריה כמשפטה בתיבות הבאות. (ה) ויהי לי. ס. ג. פתחה כף הכתר ואין דגשים אחריה כמשפטה בתיבות הבאות.

وقال ابن عباس . ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها
يقول لا تجهر بقراءتك فيسمع المشركون فيسبوا القرآن
ولا تخافت بها فلا يسمع من خلفك . ابتغ بين ذلك
سبيلا يقول بين الجهر والمخافتة . وقال ابن عباس
ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها يقول لا تجهر بقراءتك
فيسمع المشركون فيسبوا القرآن ولا تخافت بها فلا
يسمع من خلفك . ابتغ بين ذلك سبيلا يقول بين
الجهر والمخافتة . وقال ابن عباس ولا تجهر بصلاتك
ولا تخافت بها يقول لا تجهر بقراءتك فيسمع المشركون
فيسبوا القرآن ولا تخافت بها فلا يسمع من خلفك .
ابتغ بين ذلك سبيلا يقول بين الجهر والمخافتة .
وقال ابن عباس ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها
يقول لا تجهر بقراءتك فيسمع المشركون فيسبوا القرآن
ولا تخافت بها فلا يسمع من خلفك . ابتغ بين ذلك
سبيلا يقول بين الجهر والمخافتة . وقال ابن عباس
ولا تجهر بصلاتك ولا تخافت بها يقول لا تجهر بقراءتك
فيسمع المشركون فيسبوا القرآن ولا تخافت بها فلا
يسمع من خلفك . ابتغ بين ذلك سبيلا يقول بين
الجهر والمخافتة . وقال ابن عباس ولا تجهر بصلاتك
ولا تخافت بها يقول لا تجهر بقراءتك فيسمع المشركون
فيسبوا القرآن ولا تخافت بها فلا يسمع من خلفك .
ابتغ بين ذلك سبيلا يقول بين الجهر والمخافتة .

---

(١) الجهر هو الخفي . الجلي . ع . ي . عبد . عبد . فيض . وهبي . ضبط من
الجهر والمخافتة في ع . ي . ابن عباس . ع . ي . ابن عباس . ع . ي . ابن عباس
(٢) المخافتة مصدر خافت في كتاب فضائل القرآن لابن الضريس .
(٣) عبد . عبد . عبد . عبد . ع . ي . فضيل . ابن رُغص .

ומתרגם יונתן לעיניהם ולעיני כל ישראל . אחרי כן אמר ויאספו אל עמיו . כלומר שמתו ונאספו אל קבורת אבותיהם . ומצינו בכמה מקומות שהקבורה נקראת אסיפה . ויקברוהו בני עשו ובני ישמעאל . ויקברוהו בניו ובני בניו . ויקברוהו בנותיו ובנות בניו . ויקברוהו אחיו ואחיות אביו . ויקברוהו אשתו ופילגשיו . ויקברוהו כל אנשי ביתו . ויקברוהו כל אנשי עירו . ויקברוהו כל אנשי מקומו . ויקברוהו כל אנשי מדינתו . ויקברוהו כל אנשי מדינת הים . ויקברוהו כל אנשי מדינת הרים . ויקברוהו כל אנשי מדינת הבקעה . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנגב . ויקברוהו כל אנשי מדינת הגלילות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הפרזות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנהרות . ויקברוהו כל אנשי מדינת המדבר . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלים . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלאות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלגות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלטות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלשות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלתות . ויקברוהו כל אנשי מדינת הנפלתים

ולא יכולה לומר לו אי אתה נותן לי אלא מנה ואי אתה נותן לי אלא מנה. ואם אמרה לו אי אתה נותן לי אלא מנה ואי אתה נותן לי אלא מנה ואי אתה נותן לי אלא מנה וא

בראשית . ויברא אלהים את התנינם הגדלים . ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו . ויברך אלהים אתם לאמר פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . ויהי ערב ויהי בקר יום הששי . ויכלו השמים והארץ וכל צבאם . ויהי ביום השמיני עצרת תהיה לכם . ויהי ביום השמיני שלח את העם . ויהי ביום השמיני קרא למשה ולאהרן . ויהי ביום השמיני עשה משה

* ומעשיהם יפקיד בידו ויתן בלבו שלא יעשו מעשיהם
הרעים ולא יהיו כאבותיהם ולא יהיו כמו שהיו אבותיהם
בימי מרי ומריתם את פי ה' ולא האמינו בו ולא שמעו
בקולו. ולא יהיו כמו שהיו אבותיהם בימי מרי ומריתם
את פי ה' ולא האמינו בו ולא שמעו בקולו. ולא יהיו
כמו שהיו אבותיהם בימי מרי ומריתם את פי ה' ולא
האמינו בו ולא שמעו בקולו. ולא יהיו כמו שהיו
אבותיהם בימי מרי ומריתם את פי ה' ולא האמינו בו
ולא שמעו בקולו. ולא יהיו כמו שהיו אבותיהם בימי
מרי ומריתם את פי ה' ולא האמינו בו ולא שמעו בקולו.
ולא יהיו כמו שהיו אבותיהם בימי מרי ומריתם את פי
ה' ולא האמינו בו ולא שמעו בקולו. ולא יהיו כמו
שהיו אבותיהם בימי מרי ומריתם את פי ה' ולא האמינו
בו ולא שמעו בקולו.

פרשת נתיבתא

דבורא דנדבה . (ו)
עשרה קלין אית בהון ואית בהון מן נתיב
ואלין אינון . נתיב דמשכבא נתיב דמושבא

נתיב דמשכבא (ב) מאי הוא . דתנן המשכב בין לאדם בין לכלי . ומושב לאדם בלבד . ואין מושב פחות משלשה . ומשכב פחות משנים . ומשכב מקבל טומאה . ומושב אינו מקבל טומאה . משכב מקבל טומאה מדרס . ומושב אינו מקבל טומאה מדרס . משכב מקבל טומאה בזב . ומושב אינו מקבל טומאה בזב . משכב מקבל טומאה בזבה . ומושב אינו מקבל טומאה בזבה . משכב מקבל טומאה בנדה . ומושב אינו מקבל טומאה בנדה . משכב מקבל טומאה בכתם . ומושב אינו מקבל טומאה בכתם . משכב מקבל טומאה בשכבת זרע . ומושב אינו מקבל טומאה בשכבת זרע . משכב מקבל טומאה בבועל . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל . משכב מקבל טומאה בבועלת . ומושב אינו מקבל טומאה בבועלת . משכב מקבל טומאה בבועל בנדה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בנדה . משכב מקבל טומאה בבועלת בנדה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועלת בנדה . משכב מקבל טומאה בבועל בזבה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזבה . משכב מקבל טומאה בבועלת בזבה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועלת בזבה . משכב מקבל טומאה בבועל בזב . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזב . משכב מקבל טומאה בבועלת בזב . ומושב אינו מקבל טומאה בבועלת בזב . משכב מקבל טומאה בבועל בזב בבועלת בזבה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזב בבועלת בזבה . משכב מקבל טומאה בבועל בזבה בבועלת בזב . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזבה בבועלת בזב . משכב מקבל טומאה בבועל בזב בבועלת בזב . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזב בבועלת בזב . משכב מקבל טומאה בבועל בזבה בבועלת בזבה . ומושב אינו מקבל טומאה בבועל בזבה בבועלת בזבה

(ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. ויש לדקדק למה נאמר בהבראם ולא נאמר בהבראן. ונראה לומר כי הנה בתחלת הבריאה נברא הכל בבת אחת ואחר כך נתחדשו הדברים בכל יום ויום. ולכן נאמר בהבראם כלומר בהבריאה הראשונה שנברא הכל בבת אחת. ואחר כך נאמר ביום עשות יי אלהים ארץ ושמים. כלומר ביום שנ

ואיש כי יהיה בו נגע עור או בשר והיה בעור בשרו נגע צרעת והובא אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים. ראה הכהן את הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אותו. ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמק אין מראה מן העור ושערה לא הפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים. וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו לא פשה הנגע בעור והסגירו הכהן שבעת ימים שנית. וראהו הכהן ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע ולא פשה הנגע בעור וטהרו הכהן מספחת היא וכבס בגדיו וטהר. ואם פשה תפשה המספחת בעור אחרי הראות אותו אל הכהן לטהרתו ונראה אל הכהן. וראה הכהן והנה פשתה המספחת בעור וטמאו הכהן צרעת הוא. ואיש או אשה כי יהיה בראשו או בזקנו נגע. וראה הכהן את הנגע והנה מראהו עמק מן העור ושער צהב דק בו וטמאו הכהן נתק הוא צרעת הראש או הזקן הוא. וראה הכהן את נגע הנתק והנה אין מראהו עמק מן העור ושער שחור אין בו והסגיר הכהן את הנגע הנתק שבעת ימים. וראה הכהן את הנגע ביום השביעי והנה לא פשה הנתק ושער צהב לא צמח בו ומראה הנתק אין עמק מן העור. וגלח את מקום הנתק ואת המקום הנתק לא יגלח והסגיר הכהן את הנתק שבעת ימים שנית. וראה הכהן את הנתק ביום השביעי והנה לא פשה הנתק בעור ומראהו אין עמק מן העור וטהרו הכהן וכבס בגדיו וטהר. ואם פשה תפשה הנתק בעור אחרי טהרתו. וראה הכהן והנה פשה הנתק בעור לא יבקר הכהן לשער צהב טמא הוא. ואם בעיניו עמד הנתק ושער שחור צמח בו נרפא הנתק טהור הוא וטהרו הכהן. ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרת בהרת לבנות. וראה הכהן והנה בעור בשרם בהרות כהות לבנות בהק הוא פרח בעור טהור הוא. ואיש כי יתמרט ראשו קרח הוא טהור הוא. ואם מפאת פניו יתמרט קרחתו גבחת הוא טהור הוא. וכי יהיה בקרחת או בגבחת נגע לבן אדמדם צרעת פרחת בקרחתו או בגבחתו. וראהו הכהן והנה שאת הנגע לבנה אדמדמת בקרחתו או בגבחתו כמראה צרעת עור בשר הוא. אדם הוא טמא הוא טמא יטמאנו הכהן בראשו נגעו. והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרמים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא. כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדד ישב מחוץ למחנה מושבו. ובגד כי יהיה בו נגע צרעת בבגד צמר או בבגד פשתים. או בשתי או בערב לפשתים או לצמר או בעור או בכל מלאכת עור. אם ירק הנגע בבגד או בעור או בשתי או בערב או בכל כלי עור נגע ירקרק או אדמדם נגע הוא וראה הכהן את הנגע והסגיר את הנגע שבעת ימים. וראה את הנגע ביום השביעי כי פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בעור לכל אשר יעשה העור למלאכה נגע מצרע הנגע טמא הוא. ושרף את הבגד או את השתי או את הערב בצמר או בפשתים או את כל כלי העור אשר יהיה בו הנגע כי נגע מצרע הוא באש תשרף. וכי יראה הכהן וסגר את הנגע על הבגד או על השתי או על הערב או על כל כלי העור שבעת ימים. וראה הכהן את הנגע ביום השני כי פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בעור לכל אשר יעשה העור למלאכה צרעת מאכלת הנגע טמא הוא. ושרף את הבגד את השתי או את הערב בצמר או בפשתים או את כל כלי העור אשר יהיה בו הנגע כי צרעת מאכלת הוא באש תשרף. וכי יראה הכהן והנה לא פשה הנגע אחרי הכבס את הנגע ועטה את הבגד או את השתי או את הערב או את כל כלי העור לאמר טהור הוא כי נתק הוא. וכבס את הבגד או את השתי או את הערב או את כל כלי העור אשר ישא את הנתק וטהר. זאת תורת נגע צרעת בבגד צמר או פשתים או שתי או ערב או כל כלי עור לטהרו או לטמאו.

(ב) ואיש כי יהיה בו נגע עור. ראה הכהן את הנגע בעור הבשר. ראה הכהן את הנגע בעור הבשר. ראה הכהן את הנגע בעור הבשר

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות . אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים . וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה . ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה . ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה . ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר . ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע . (1) ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב . וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת . ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל . ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות . ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו . ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו . ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה . ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם . ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת . על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד . והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו .

(1) פי׳ ואין לשון מלא כי אלא לשון אשר : ונהר יצא מעדן . הוא הנהר הנקרא אוקיינוס שמקיף כל הארץ . ועדן שם מקום . ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה . וזהב הארץ ההוא טוב . שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור . והנהר הרביעי הוא פרת .

ירא ושכינו

תפלה לדוד

שמרה נפשי כי חסיד אני הושע עבדך אתה אלהי
האמן אליך כל היום. חנני אדני אליך אקרא כל
היום. שמח נפש עבדך כי אליך אדני נפשי אתה
כי טוב וסלח ורב חסד לכל קוראיך. האזינה יהוה
תפלתי והקשיבה בקול תחנוני. ביום צרתי אקרא
כי תענני. אין כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך.
כל גוים אשר עשית יבואו והשתחוו לפניך אדני
וכבדו לשמך. כי גדול אתה ועשה נפלאות אתה
אלהים לבדך. והורני יהוה דרכך אהלך באמתך
יחד לבבי ליראה שמך. אודך אדני אלהי בכל לבבי
ואכבדה שמך לעולם. כי חסדך גדול עלי והצלת
נפשי משאול תחתיה. אלהים זדים קמו עלי ועדת
עריצים בקשו נפשי ולא שמוך לנגדם. ואתה אדני
אל רחום וחנון ארך אפים ורב חסד ואמת. פנה
אלי וחנני תן עזך לעבדך והושיעה לבן אמתך.
עשה עמדי אות לטובה וירא שונאי ויבשו כי אתה
יהוה עזרתני ונחמתני. [ד] כי לעולם חסדו (עמ)
כי טוב כי לעולם חסדו. הודו לאלהי האלהים כי
לעולם חסדו. הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו.
לעשה נפלאות גדלות לבדו כי לעולם חסדו. לעושה
השמים בתבונה כי לעולם חסדו. לרוקע הארץ על
המים כי לעולם חסדו. לעושה אורים גדלים כי
לעולם חסדו. את השמש לממשלת ביום כי לעולם
חסדו. את הירח וכוכבים לממשלות בלילה כי
לעולם חסדו. למכה מצרים בבכוריהם כי לעולם
חסדו. ויוצא ישראל מתוכם כי לעולם חסדו. ביד
חזקה ובזרוע נטויה כי לעולם חסדו. לגוזר ים סוף
לגזרים כי לעולם חסדו. והעביר ישראל בתוכו כי
לעולם חסדו. ונער פרעה וחילו בים סוף כי לעולם
חסדו. למוליך עמו במדבר כי לעולם חסדו. למכה
מלכים גדולים כי לעולם חסדו. ויהרג מלכים
אדירים כי לעולם חסדו. לסיחון מלך האמרי כי
לעולם חסדו. ולעוג מלך הבשן כי לעולם חסדו.
ונתן ארצם נחלה כי לעולם חסדו. נחלה לישראל
עבדו כי לעולם חסדו. שבשפלנו זכר לנו כי לעולם
חסדו. ויפרקנו מצרינו כי לעולם חסדו. נותן לחם
לכל בשר כי לעולם חסדו. הודו לאל השמים כי
לעולם חסדו.

בראשית ברא אלהים

את השמים ואת הארץ

ב והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים ׃ ג ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור ׃ ד וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ׃ ה ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ׃ ו ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים ׃ ז ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן ׃ ח ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני ׃ ט ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן ׃ י ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב ׃ יא ותאמר הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן ׃ יב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ יג ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי ׃ יד ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים ׃ טו והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן ׃ טז ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים ׃ יז ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ ׃ יח ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב ׃ יט ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ׃ כ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים ׃ כא ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ כב ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ ׃ כג ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי ׃ כד ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן ׃ כה ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ כו ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ ׃ כז ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם ׃ כח ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ ׃ כט ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה ׃ ל ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן ׃ לא וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ׃

חנוך וַיְחִי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת מְתוּשָׁלַח׃ (ה) וַיִּתְהַלֶּךְ
חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת מְתוּשֶׁלַח שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה
וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל יְמֵי חֲנוֹךְ חָמֵשׁ וְשִׁשִּׁים שָׁנָה׃
וַיִּתְהַלֶּךְ חֲנוֹךְ אֶת הָאֱלֹהִים וְאֵינֶנּוּ כִּי לָקַח אֹתוֹ אֱלֹהִים׃ וַיְחִי
מְתוּשֶׁלַח שֶׁבַע וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמְאַת שָׁנָה וַיּוֹלֶד אֶת לָמֶךְ׃ וַיְחִי
מְתוּשֶׁלַח אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל יְמֵי מְתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע וְשִׁשִּׁים שָׁנָה
וּתְשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְחִי לֶמֶךְ שְׁתַּיִם וּשְׁבְעִים שָׁנָה וּמְאַת
שָׁנָה וַיּוֹלֶד בֵּן׃ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יְנַחֲמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂנוּ
וּמֵעִצְּבוֹן יָדֵינוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֵרְרָהּ יְהוָה׃ וַיְחִי לֶמֶךְ אַחֲרֵי
הוֹלִידוֹ אֶת נֹחַ חָמֵשׁ וְתִשְׁעִים שָׁנָה וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד בָּנִים
וּבָנוֹת׃ וַיְהִי כָּל יְמֵי לֶמֶךְ שבע [שֶׁבַע] וְשִׁבְעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיָּמֹת׃ וַיְהִי נֹחַ בֶּן חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיּוֹלֶד נֹחַ אֶת שֵׁם אֶת חָם
וְאֶת יָפֶת׃ וַיְהִי כִּי הֵחֵל הָאָדָם לָרֹב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּבָנוֹת יֻלְּדוּ
לָהֶם׃ וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה וַיִּקְחוּ לָהֶם
נָשִׁים מִכֹּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא יָדוֹן רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם
בְּשַׁגַּם הוּא בָשָׂר וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה׃ הַנְּפִלִים הָיוּ בָאָרֶץ
בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי כֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל בְּנוֹת הָאָדָם
וְיָלְדוּ לָהֶם הֵמָּה הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אַנְשֵׁי הַשֵּׁם׃ וַיַּרְא יְהוָה כִּי
רַבָּה רָעַת הָאָדָם בָּאָרֶץ וְכָל יֵצֶר מַחְשְׁבֹת לִבּוֹ רַק רָע כָּל הַיּוֹם׃

(ה) ב. ד. ס. פפ. קמ. קנ. קנא. קנב. קנג. קנד. קנה. קנו. קנז. קנח. קנט. קס. קסא. קסב. קסג. קסד. קסה. קסו. קסז. קסח. קסט. קע. קעא. קעב. קעג. קעד. קעה. קעו. קעז. קעח. קעט. קפ. קפא. קפב. קפג. קפד. קפה. קפו. קפז. קפח. קפט. קצ. קצא. קצב. קצג. קצד. קצה. קצו. קצז. קצח. קצט. קצי. קצי"א. קצי"ב. קצי"ג. קצי"ד. קצי"ה. קצי"ו. קצי"ז. קצי"ח. קצי"ט. קצכ. קצכא. קצכב. קצכג. קצכד. קצכה. קצכו. קצכז. קצכח. קצכט. קצל. קצלא. קצלב. קצלג. קצלד. קצלה. קצלו. קצלז. קצלח. קצלט. קצמ. קצמא. קצמב. קצמג. קצמד. קצמה. קצמו. קצמז. קצמח. קצמט. קצנ. קצנא. קצנב. קצנג. קצנד. קצנה. קצנו. קצנז. קצנח. קצנט. קצס. קצסא. קצסב. קצסג. קצסד. קצסה. קצסו. קצסז. קצסח. קצסט. קצע. קצעא. קצעב. קצעג. קצעד. קצעה. קצעו. קצעז. קצעח. קצעט. קצפ. קצפא. קצפב. קצפג. קצפד. קצפה. קצפו. קצפז. קצפח. קצפט. קצצ. קצצא. קצצב. קצצג. קצצד. קצצה. קצצו. קצצז. קצצח. קצצט. קצק. קצקא. קצקב. קצקג. קצקד. קצקה. קצקו. קצקז. קצקח. קצקט. קצר. קצרא. קצרב. קצרג. קצרד. קצרה. קצרו. קצרז. קצרח. קצרט. קצש. קצשא. קצשב. קצשג. קצשד. קצשה. קצשו. קצשז. קצשח. קצשט. קצת. קצתא. קצתב. קצתג. קצתד. קצתה. קצתו. קצתז. קצתח. קצת

אומר אחד מהלוין. (ו) ואחד המברך עונה אחריו. ואם היו שם אנשים רבים ולא שמעו אלא מקצת הברכה ועניתם אמן. אין אומרים אמן אחר כל אחד ואחד. אלא עונים אמן אחר הראשון. ואחר האחרון. ואחר כל אחד ואחד מהאמצעיים. כדי שיכוון לבו לשמוע ולענות אמן אחר כל הברכות. ואם היו שם אנשים שאינם יודעים לכוון לבם. אין עונים אחריהם אמן. ואין מברכים עמהם כלל. ואין מברכים ברכה אחת לכל הקהל. אלא כל אחד ואחד מברך לעצמו

ויהי מקץ שנתים ימים . ויחלם פרעה והנה עומד על היאר ❊ והנה מן היאר עולות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו . והנה שבע פרות אחרות עולות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמודנה אצל הפרות על שפת היאר ❊ ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה ובריאות הבשר ויקץ פרעה . ויישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עולות בקנה אחד בריאות וטובות . והנה שבע שבלים צנומות דקות שדופות קדים צמחות אחריהן ❊ ותבלענה השבלים הדקות והשדופות את שבע השבלים הבריאות והמלאות . ויקץ פרעה והנה חלום . ויהי בבקר ותפעם רוחו ויישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה . ויספר פרעה להם את חלומו ואין פותר אותם לפרעה ❊ ויאמר שר המשקים אל פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום . פרעה קצף על עבדיו ויתן אותי במשמר בית שר הטבחים אותי ואת שר האופים ❊ ויחלמו חלום באחת הלילה אני והוא איש כפתרון חלמו חלמנו . ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלומותינו איש כחלומו פתר ❊ והיה כאשר פתר לנו כן היה אותי השיב על כני ואותו תלה . ויישלח פרעה ויקרא את יוסף ויריצוהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה ❊ ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופותר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אותו ❊ ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה . ויספר פרעה ליוסף חלמתי והנני עומד על שפת היאר ❊ והנה מן היאר עולות שבע פרות בריאות בשר ויפות תואר ותרעינה באחו . והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן דלות ורעות תואר מאד ורקות בשר לא ראיתי כהנה ברעה במצרים לאכלה . ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאות . ובאו אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ . ואראה בחלומי והנה שבע שבלים עולות בקנה אחד מלאות וטובות . והנה שבע שבלים צנומות דקות שדופות קדים צמחות אחריהן ❊ ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הטובות . ואמר אל החרטמים ואין מגיד לי ❊ ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה . שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבות שבע שנים הנה חלום אחד הוא ❊ ופרות הרקות והרעות העלות אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הריקות השדופות הקדים יהיו שבע שני רעב הנה ❊ הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה . הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים ❊ וקמו שבע שני רעב אחריהן וכל השבע בארץ מצרים ולא יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחריכן כי הוא כבד מאד . ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים ומהר האלהים לעשותו . ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים . יעש פרעה ויפקד פקידים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע . ויקבצו את כל אכל שבע השנים הטובות הבאות האלה ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו . ויהי האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיינה בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב . ויטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו ❊ ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו . ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך . אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך . ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אותך על כל ארץ מצרים . ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אותה על יד יוסף וילבש אותו בגדי שש ויתן רבד הזהב על צוארו . ויושב במשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך והנתון אותו על כל ארץ מצרים . ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים . ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים . ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים . ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים . ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן האכל בערים אכל שדי העיר סביבתיה נתן בתוכה . ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר .

(1) בראשית מא . ב . ג . ד . ה . ו . ז . ח . ט . י . יא . יב . יג . יד . טו . טז . יז . יח . יט . כ . כא . כב . כג . כד . כה . כו . כז . כח . כט . ל . לא . לב . לג . לד . לה . לו . לז . לח . לט . מ . מא . מב . מג . מד . מה . מו . מז . מח . מט . נ .

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור . וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל
אלהים בין האור ובין החשך . ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה
ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ס ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים
ויהי מבדיל בין מים למים . ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים
אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן . ויקרא אלהים
לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני ס ויאמר אלהים יקוו המים
מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן . ויקרא אלהים
ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב . ותוצא
הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו
למינהו וירא אלהים כי טוב . ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי ס ויאמר
אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו
לאתת ולמועדים ולימים ושנים . והיו למאורת ברקיע השמים להאיר
על הארץ ויהי כן . ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור
הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים
ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ . ולמשל ביום
ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב . ויהי ערב
ויהי בקר יום רביעי ס ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה
ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים . ויברא אלהים את התנינם
הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל
עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב . ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ . ויהי ערב ויהי בקר
יום חמישי ס ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה
ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן . ויעש אלהים את חיתו ארץ למינה
ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב .

صفحة ٥٢٥ . لا يجوز الصلاة . ولا الصوم . ولا الحج . ولا الزكاة . ولا الجهاد . ولا الجمعة . ولا الجماعة . ولا الأذان . ولا الإقامة . ولا الخطبة . ولا الوضوء . ولا الغسل . ولا التيمم . ولا المسح على الخفين . ولا الجبيرة . ولا الجنابة . ولا الحيض . ولا النفاس . ولا الاستحاضة . ولا الطهارة . ولا النجاسة . ولا الحدث . ولا الأكل . ولا الشرب . ولا اللبس . ولا الزينة . ولا الطيب . ولا الخضاب . ولا الحناء . ولا الكحل . ولا الدهن . ولا الشعر . ولا الظفر . ولا الختان . ولا الحلق . ولا القص . ولا النتف . ولا الإحرام . ولا التلبية . ولا الطواف . ولا السعي . ولا الوقوف . ولا الرمي . ولا الذبح . ولا النحر . ولا الحلق . ولا التقصير . ولا الإفاضة . ولا الإحلال . ولا الإهلال . ولا التلبية . ولا الإحرام . ولا الميقات . ولا الحرم . ولا الحل . ولا الكعبة . ولا الحجر . ولا الركن . ولا المقام . ولا الحطيم . ولا الميزاب . ولا الباب . ولا العتبة . ولا العضادة . ولا الدرجة . ولا السلم . ولا السطح . ولا الجدار . ولا الأساس . ولا البناء . ولا الهدم . ولا الإعادة . ولا الإحداث . ولا الإبداع . ولا الإنشاء . ولا الإيجاد . ولا الإعدام . ولا الإفناء . ولا الإبقاء . ولا الإدامة . ولا الإمساك . ولا الإرسال . ولا الإطلاق . ولا التقييد . ولا الحبس . ولا الأسر . ولا القتل . ولا الموت . ولا الحياة . ولا البعث . ولا النشور . ولا الحشر . ولا الحساب . ولا الميزان . ولا الصراط . ولا الجنة . ولا النار . ولا الخلود . ولا الفناء . ولا البقاء . ولا الدوام . ولا الأبد . ولا الدهر . ولا الزمان . ولا الوقت . ولا الساعة . ولا اليوم . ولا الليلة . ولا الشهر . ولا السنة . ولا العام . ولا الحول . ولا القرن . ولا الجيل . ولا الأمة . ولا الشعب . ولا القبيلة . ولا العشيرة . ولا الأسرة . ولا البيت . ولا الدار . ولا المنزل . ولا المأوى . ولا المسكن . ولا المقام . ولا الإقامة . ولا الرحيل . ولا السفر . ولا الحضر . ولا البادية . ولا المدينة . ولا القرية . ولا الضيعة . ولا المزرعة . ولا البستان . ولا الكرم . ولا النخل . ولا الشجر . ولا الحجر . ولا المدر . ولا التراب . ولا الطين . ولا الحمأ . ولا الصلصال . ولا الفخار . ولا الخزف . ولا الآجر . ولا اللبن . ولا القرميد . ولا الجص . ولا النورة . ولا الكلس . ولا الزفت . ولا القار . ولا الإسفلت . ولا البترول . ولا الكاز . ولا الوقود . ولا الحطب . ولا الفحم . ولا الجمر . ولا الرماد . ولا الدخان . ولا النار . ولا الشرر . ولا اللهب

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו . כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות . אלה תולדות השמים והארץ בהבראם . ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים . וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח . כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה . ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה . ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה . ויפח באפיו נשמת חיים . ויהי האדם לנפש חיה . ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם . וישם שם את האדם אשר יצר . ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל . ועץ החיים בתוך הגן . ועץ הדעת טוב ורע . ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן . ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה . אשר שם הזהב . וזהב הארץ ההוא טוב . שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור . והנהר הרביעי הוא פרת . ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר . מכל עץ הגן אכל תאכל . ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו . כי ביום אכלך ממנו מות תמות . ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו . אעשה לו עזר כנגדו . ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים . ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו . וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה . ולאדם לא מצא עזר כנגדו . ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם . ויישן . ויקח אחת מצלעתיו . ויסגר בשר תחתנה . ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה . ויבאה אל האדם . ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי . לזאת יקרא אשה . כי מאיש לקחה זאת . על כן יעזב איש את אביו ואת אמו . ודבק באשתו . והיו לבשר אחד . ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו . ולא יתבששו .

---

(1) כלומר מקום שהיו מוציאין משם הזהב . ויש מפרשים שהוא שם הנהר . ואין נראה כן מדכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן . ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . ואם כן מה שאמר ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור . והנהר הרביעי הוא פרת . ואם כן מה שאמר ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור . והנהר הרביעי הוא פרת . ואם כן מה שאמר ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור . והנהר הרביעי הוא פרת .

ומשכנו ואת כל כליו וכן תעשו לו׃ ואחרי כן תעשו את הארון עצי שטים תעשה אתו
ארכתים וחצי אמה רחבו וחצי אמה קומתו׃ וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו
ועשית עליו זר זהב סביב׃ ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתת על ארבע פעמתיו ושתי
טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית׃ ועשית בדי עצי שטים ותצפת אתם
זהב׃ והבאת את הבדים בטבעת על צלעת הארון לשאת את הארון בהם׃ בדי העצים יהיו
בטבעת הארון לא יסרו ממנו׃ ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך׃ ועשית כפרת
זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה׃ ועשית שני כרבים זהב מקשה תעשה
אתם משני קצות הכפרת׃ עשה כרוב אחד מקצה מזה ועשה כרוב אחד מקצה מזה מן
הכפרת תעשו את הכרבים על שני קצותיו׃ והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים
בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים׃ ונתת את
הכפרת על הארון ומן העדות אשר אתן אליך׃ ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת
מבין שני הכרבים אשר על ארון העדת את כל אשר אצוה אתך אל בני ישראל׃ ועשית
שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו וחצי אמה קומתו׃ וצפית אתו זהב טהור
ועשית לו זר זהב סביב׃ ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב׃
ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו׃ לעמת
המסגרת יהיו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן׃ ועשית את הבדים עצי שטים
וצפית אתם זהב ונשא בהם את השלחן׃ ועשית את קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו
אשר יסך בהם לנסך זהב טהור תעשה אתם׃ ועשית על השלחן לחם פנים לפני תמיד׃
ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה
ממנה יהיו׃ ושש קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה
מצדה השני׃ שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גביעים משקדים
בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה׃ ובמנרה ארבעה גביעים
משקדים כפתריה ופרחיה׃ וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה
וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן המנרה׃ כפתריהם וקניהם
ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור׃ ועשית נרתיה שבעה והעלה את נרתיה והאיר
על עבר פניה׃ ומלקחיה ומחתתיה זהב טהור׃ ככר הזהב יעשה אתה ואת כל הכלים
האלה׃ וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מרא בהר׃ והמשכן תעשה את עשר יריעת

ויולד את שת . (1) כל אלה בנים ולא בנות . ולא אמרו
מקרא זה אלא לומר שהם בני אדם . ומה ראה הכתוב
לספר בתולדות אדם . לפי שבא ללמד על מדת הדין .
שכשברא הקב"ה את האדם . ברא אותו בדמות אלהים .
ומדת הדין מקפדת . ואינה יכולה לעמוד . ראה שאין
העולם מתקיים . הקדים מדת רחמים . ומסרה לו .
ומדת רחמים מתחברת עמו . ועמדה לו . ואין העולם
מתקיים אלא ברחמים . שנאמר ואתה אלהים תכונן
שפחתך . ואומר חסד עולם יבנה . ואומר כי אמרתי
עולם חסד ייבנה . ואומר ויהי בישורון מלך . בזמן
שישראל עושים רצונו של מקום . ואומר ויהי נעם
אדני אלהינו עלינו . ומעשה ידינו כוננה עלינו . ומעשה
ידינו כוננהו . ואומר ויהי נועם ה' אלהינו עלינו .
ומעשה ידינו כוננה עלינו . ומעשה ידינו כוננהו .
ואומר ישב בסתר עליון . בצל שדי יתלונן . ואומר
כי מלאכיו יצוה לך . לשמרך בכל דרכיך . ואומר
ויאמר אל משה עלה אל ה' . ואומר ויעל משה אל
האלהים . ואומר ויעל אהרן נדב ואביהוא . ואומר
ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא . ואומר ויעלו אדני
ואביהוא . ואומר ויעלו אדני ואביהוא . ואומר
ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא . ואומר ויעל משה
ואהרן נדב ואביהוא . ואומר ויעל משה ואהרן נדב
ואביהוא . ואומר ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא .
ואומר ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא . ואומר ויעל
משה ואהרן נדב ואביהוא . ואומר ויעל משה ואהרן
נדב

كتاب الصلاة

باب الأذان للصلوات المكتوبات وفضل القائم المؤذن

لا صلاة (١) إلا بأذان . وأذان الفجر بعد طلوع الفجر الثاني ❊
وأذان الظهر إذا زالت الشمس . وأذان العصر إذا صار ظل كل شيء مثليه .
وأذان المغرب إذا غربت الشمس . وأذان العشاء إذا غاب الشفق الأحمر .
وأذان الصبح إذا طلع الفجر الثاني . وأذان الجمعة إذا جلس الإمام على المنبر ❊
وأذان العيدين إذا طلعت الشمس . وأذان الكسوف إذا انكسفت الشمس .
وأذان الاستسقاء إذا خرج الإمام . وأذان الجنازة إذا حضرت الجنازة ❊
وأذان الخسوف إذا خسف القمر . وأذان الفزع إذا فزع الناس .
وأذان الغيث إذا أغيث الناس . وأذان الغائب إذا قدم الغائب ❊
وأذان الحريق إذا احترق الحريق . وأذان الغرق إذا غرق الغريق .
وأذان الريح إذا اشتدت الريح . وأذان الصواعق إذا صعقت الصاعقة ❊
وأذان الرعد إذا رعدت السماء . وأذان الظلمة إذا أظلمت السماء .
وأذان الرجل (٢) إذا ضل . وأذان الأسير إذا أسر . وأذان الغارة إذا أغير ❊
على قوم (٣) وأذان الهدم إذا هدم بيت . وأذان الحرب إذا حارب قوم .
وأذان الفتنة إذا وقعت فتنة . وأذان الخوف إذا خاف الناس .

---

(١) لا . ع . ق . ز . ك . ل . ن . ه . ي . ط . ف . ر . ب . ت . ص . ش . ح . (٢) ضل . ع . ق . ز . ك . ل . ن . ه . ي . ط . ف . ر . ب . ت . ص . ش . ح . ضل الرجل . (٣) على قوم . ع . ق . ز . ك . ل . ن . ه . ي . ط . ف . ر . ب . ت . ص . ش . ح . على القوم .

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות . (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים . וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה . ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה . ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה . ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר . ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע . ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב . וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת . ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל . ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות . ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו . ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו . ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה . ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם . ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת . על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד . והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו .

פרשת נחש הקדמוני

ועמו נפילת האדם הראשון

והנחש (ה) היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן . ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל . ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון . ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון . כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע . ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל . ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרות . וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן . ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה . ויאמר את קולך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואתחבא . ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת . ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל . ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל . ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך . ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב . ואל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך . ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך . וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה . בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב . ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי . ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם . ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם . וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם . ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים .

(ד) פתוח בה׳ ה׳ . ס׳ . ז׳ . ע׳ . ב׳ . ג׳ . ד׳ . ה׳ . ו׳ . ח׳ . ט׳ . י׳ . כ׳ . ל׳ . מ׳ . נ׳ . ס׳ . פ׳ . צ׳ . ק׳ . ר׳ . ש׳ . ת׳ . (ה) ו׳ . ג׳ . ס׳ . ב׳ . ד׳ . ה׳ . ז׳ . ח׳ . ט׳ . י׳ . כ׳ . ל׳ . מ׳ . נ׳ . ס׳ . פ׳ . צ׳ . ק׳ . ר׳ . ש׳ . ת׳ . (ו) פתוח בה׳ ב׳ . ג׳ . ד׳ . ה׳ . ז׳ . ח׳ . ט׳ . י׳ . כ׳ . ל׳ . מ׳ . נ׳ . ס׳ . פ׳ . צ׳ . ק׳ . ר׳ . ש׳ . ת׳ .

ואת יוסף (ב) הוציא מצרים ויקח אותו פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורידוהו שמה. ויהי יהוה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדוניו המצרי. וירא אדוניו כי יהוה אתו וכל אשר הוא עושה יהוה מצליח בידו. ויחן יוסף בעיניו וישרת אותו ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו. ויהי מאז הפקיד את כל אשר לו בידו ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל. ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה. ותשא אשת אדוניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי. ויאבה ויאמר אל אשת אדוניו הן אדוני לא ידע אתי מה בבית ואת כל אשר יש לו נתן בידו. אין גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים. ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה. ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית. ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה ויברח ויצא החוצה. ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה ויברח החוצה. ותקרא לאנשי ביתה ותאמר אליהם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול. ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה. ותניח בגדו אצלה עד בוא אדוניו אל ביתו. ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי. ויהי כשמעי כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס החוצה. ויקח אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסהר מקום אשר אסירי המלך אסורים שם ויהי שם בבית הסהר. ויהי יהוה את יוסף ויט אליו חסד ויתן את חנו בעיני שר בית הסהר. ויתן שר בית הסהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא היה עשה. לא ראה שר בית הסהר את כל מאומה בידו כי יהוה אתו וכל אשר הוא עושה יהוה מצליח.

(ב) יוסף הוציא. ה"ג. ויוסף הורד. ומתרגם ויוסף אתחת. ועיין מה שכתבתי בפרשת וישב. פרק ל"ז פסוק כ"ח.

(ג) ויקח אותו פוטיפר. ה"ג. ויקנהו פוטיפר. ומתרגם ויזבניניה פוטיפר. ועיין מה שכתבתי בפרשת וישב. פרק ל"ט פסוק א'.

(ד) ויתן את חנו. ה"ג. ויתן חסדו. ומתרגם ויהב רחמין קדם. ועיין מה שכתבתי בפרשת וישב. פרק ל"ט פסוק כ"א.

(ה) ויט אליו חסד. ה"ג. ויתן חסדו. ומתרגם ויהב רחמין קדם. ועיין מה שכתבתי בפרשת וישב. פרק ל"ט פסוק כ"א.

(ו) ס. ה"ג. ומתרגם. ועיין מה שכתבתי בפרשת וישב. פרק ל"ט פסוק כ"ג.

الصلاة ٭ وإن كان في الوقت سعة . فإن شاء صلى في بيته وإن شاء في المسجد . وإن كان في بيته فإن شاء صلى في رحله وإن شاء في الصحراء . وإن كان في المسجد فإن شاء صلى في مكانه وإن شاء في غيره . ولا يجوز أن يصلي في أعطان الإبل . ويجوز أن يصلي في مرابض الغنم . ولا يجوز أن يصلي في الطريق . ويجوز أن يصلي في الأرض المغصوبة . ولا يجوز أن يصلي في الأرض النجسة . إذا كان بينه وبين النجاسة حائل . ولا يجوز أن يصلي في الأرض المسبخة ٭ إذا كان بينه وبين النجاسة حائل .

كيفية الصلاة

ثم يستقبل القبلة إذا أراد الصلاة فيقول

الله أكبر ويرفع يديه حذو منكبيه

٭ ثم يكبر تكبيرة الافتتاح . ويرفع يديه حذو منكبيه . ويضع باطن كفه اليمنى على ظهر كفه اليسرى . ويضعهما تحت سرته . ويقول (١) سبحانك اللهم وبحمدك وتبارك اسمك وتعالى جدك ولا إله غيرك . ثم يتعوذ فيقول أعوذ بالله من الشيطان الرجيم . ثم يقرأ فاتحة الكتاب . ثم يقرأ سورة أو آية أو كلمة مقدار ما تجوز به الصلاة . ثم يكبر ويرفع يديه حذو منكبيه ويركع ويضع يديه على ركبتيه ويمكن يديه من ركبتيه ويفرج بين أصابعه ويضع أصابعه على ركبتيه كأنه قابض عليهما ويمد ظهره ويسوي رأسه بحيث لو صب عليه الماء لاستقر ولا يرفع رأسه ولا يخفضه ولكن يكون بين ذلك ويجافي مرفقيه عن جنبيه ويقول ثلاث مرات سبحان ربي العظيم وذلك أدناه والكمال في سبع ثم يرفع رأسه ويقول سمع الله لمن حمده ويرفع يديه حذو منكبيه ويقول ربنا لك الحمد ملء السموات وملء الأرض وملء ما شئت من شيء بعد ويقول أهل الثناء والمجد أحق ما قال العبد وكلنا لك عبد اللهم لا مانع لما أعطيت ولا معطي لما منعت ولا ينفع ذا الجد منك الجد ثم يكبر ويسجد ويضع يديه على الأرض حذو منكبيه ويضع جبهته وأنفه على الأرض ويجافي بطنه عن فخذيه ويجافي مرفقيه عن جنبيه ويقول ثلاث مرات سبحان ربي الأعلى وذلك أدناه والكمال في سبع ثم يرفع رأسه ويكبر ويجلس على يسراه وينصب يمناه ويضع يديه على فخذيه ويقول رب اغفر لي وارحمني وعافني واهدني وارزقني ثم يكبر ويسجد ويقول مثل ما قال في السجدة الأولى ثم يرفع رأسه ويكبر ويقوم على صدور قدميه معتمدا على ركبتيه ويصلي الركعة الثانية على هذا النحو إلا أنه لا يستفتح ولا يتعوذ ولا يقرأ ثناء ولا يرفع يديه إلا عند تكبيرة الافتتاح

(١) وقيل يقول وجهت وجهي للذي فطر السموات والأرض حنيفا مسلما وما أنا من المشركين . ع . ح . ب . ز . ي . ك . ل . وهب . أي يقول وجهت وجهي . الخ . ز . ي . ك . ل . وهب . الخ . ع . ح . ب . وقيل يقول الخ .

ויחל נח איש האדמה ונטע כרם : ויהי מן היין וישת וישכר ויתגל בתוך אהלה : וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ : ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו : ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן : ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו : ויאמר ברוך יהוה אלהי שם והיה כנען עבד למו : יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם והיה כנען עבד למו : ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה : ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת : אלה תולדות בני נח שם חם ויפת ויולדו להם בנים אחרי המבול : בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס : ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה : ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים : מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחותם בגוייהם : ובני חם כוש ומצרים פוט וכנען : ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן : וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ : הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה : ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער : מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח : ואת רסן בין נינוה ובין כלח היא העיר הגדלה : ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים : ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים : וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת : ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי : ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני : ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפוצו משפחות הכנעני : ויהי גבול הכנעני מצידון בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבויים עד לשע : אלה בני חם למשפחותם לשונותם בארצותם בגוייהם : ולשם ילד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול : ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם : ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש : וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר : ולעבר נולדו שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן : ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח : ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה : ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא : ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן : וישכן ממשא בבואך ספרה הר הקדם : אלה בני שם למשפחותם לשונותם בארצותם בגוייהם : אלה משפחות בני נח לתולדותם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול :

ויצא . ולמה נקרא שמו יעקב . שהעקיבו את הבכורה . ד"א ויצא יעקב . לשון קשר . כמו שנאמר (ישעיה מ"ב) ויעקבו ארחותם . ד"א ויצא יעקב . לשון עקבה . שנתעקבו ממנו אומות העולם ❊ ויצא יעקב מבאר שבע . מגיד הכתוב שלא יצא אלא מתוך הקדושה . ללמדך שכל זמן שהיו רגלי צדיקים בארץ ישראל היו מצויין . כיון שיצאו משם נתקלקלו . ויצא יעקב מבאר שבע . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שיצא . שנאמר (ירמיה ב') לא ידעתי כי מגרת את דרכך . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שלא הלך לבית המדרש של שם ועבר . שנאמר (בראשית כ"ח) ויפגע במקום . ואין פגיעה אלא תפלה . שנאמר (ירמיה ז') ואתה אל תפגע בעד העם הזה . ❊ ויצא יעקב מבאר שבע . מגיד הכתוב שלא יצא אלא מתוך הקדושה . ללמדך שכל זמן שהיו רגלי צדיקים בארץ ישראל היו מצויין . כיון שיצאו משם נתקלקלו . ויצא יעקב מבאר שבע . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שיצא . שנאמר (ירמיה ב') לא ידעתי כי מגרת את דרכך . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שלא הלך לבית המדרש של שם ועבר . שנאמר (בראשית כ"ח) ויפגע במקום . ואין פגיעה אלא תפלה . שנאמר (ירמיה ז') ואתה אל תפגע בעד העם הזה . ❊ ויצא יעקב מבאר שבע . מגיד הכתוב שלא יצא אלא מתוך הקדושה . ללמדך שכל זמן שהיו רגלי צדיקים בארץ ישראל היו מצויין . כיון שיצאו משם נתקלקלו . ויצא יעקב מבאר שבע . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שיצא . שנאמר (ירמיה ב') לא ידעתי כי מגרת את דרכך . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שלא הלך לבית המדרש של שם ועבר . שנאמר (בראשית כ"ח) ויפגע במקום . ואין פגיעה אלא תפלה . שנאמר (ירמיה ז') ואתה אל תפגע בעד העם הזה .

---

(1) ויצא יעקב מבאר שבע . מגיד הכתוב שלא יצא אלא מתוך הקדושה . ללמדך שכל זמן שהיו רגלי צדיקים בארץ ישראל היו מצויין . כיון שיצאו משם נתקלקלו . ויצא יעקב מבאר שבע . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שיצא . שנאמר (ירמיה ב') לא ידעתי כי מגרת את דרכך . ולא עוד אלא שהיה מצטער על שלא הלך לבית המדרש של שם ועבר . שנאמר (בראשית כ"ח) ויפגע במקום . ואין פגיעה אלא תפלה . שנאמר (ירמיה ז') ואתה אל תפגע בעד העם הזה .

אֲשֶׁר יָלְדָה אֶת אֲהֳלִיבָמָה ❊ וַיִּקַּח עֵשָׂו אֶת נָשָׁיו אֶת בְּנֹתָיו וְאֵת כָּל נַפְשׁוֹת בֵּיתוֹ וְאֶת מִקְנֵהוּ וְאֶת כָּל בְּהֶמְתּוֹ וְאֵת כָּל קִנְיָנוֹ אֲשֶׁר רָכָשׁ בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיֵּלֶךְ אֶל אֶרֶץ מִפְּנֵי יַעֲקֹב אָחִיו. כִּי הָיָה רְכוּשָׁם רָב מִשֶּׁבֶת יַחְדָּו וְלֹא יָכְלָה אֶרֶץ מְגוּרֵיהֶם לָשֵׂאת אוֹתָם מִפְּנֵי מִקְנֵיהֶם. וַיֵּשֶׁב עֵשָׂו בְּהַר שֵׂעִיר עֵשָׂו הוּא אֱדוֹם ❊ וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת עֵשָׂו אֲבִי אֱדוֹם בְּהַר שֵׂעִיר. אֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי עֵשָׂו אֱלִיפַז בֶּן עָדָה אֵשֶׁת עֵשָׂו רְעוּאֵל בֶּן בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו. וּבְנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן יעוש וְיַעְלָם וְקֹרַח. אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ אַלּוּף קְנַז. וְאַלּוּף קֹרַח אַלּוּף גַּעְתָּם אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה. וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל נַחַת וְזֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה אֵלֶּה הָיוּ בְנֵי בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו. וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת יעוש וְאֶת יַעְלָם וְאֶת קֹרַח. אֵלֶּה אַלּוּפֵי בְנֵי עֵשָׂו בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפִי אַלּוּף קְנַז. אַלּוּף קֹרַח אַלּוּף גַּעְתָּם אַלּוּף עֲמָלֵק אֵלֶּה אַלּוּפֵי אֱלִיפַז בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי עָדָה. וְאֵלֶּה בְּנֵי רְעוּאֵל אַלּוּף נַחַת אַלּוּף זֶרַח אַלּוּף שַׁמָּה אַלּוּף מִזָּה אֵלֶּה אַלּוּפֵי רְעוּאֵל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם אֵלֶּה בְּנֵי בָּשְׂמַת אֵשֶׁת עֵשָׂו. וְאֵלֶּה בְּנֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה בַּת צִבְעוֹן אֵשֶׁת עֵשָׂו וַתֵּלֶד לְעֵשָׂו אֶת יעוש וְאֶת יַעְלָם וְאֶת קֹרַח. אֵלֶּה אַלּוּפֵי אָהֳלִיבָמָה בַּת עֲנָה אֵשֶׁת עֵשָׂו אַלּוּפֵי בְנֵי עֵשָׂו. וְאֵלֶּה בְּנֵי אֱלִיפַז בְּכוֹר עֵשָׂו אַלּוּף תֵּימָן אַלּוּף אוֹמָר אַלּוּף צְפוֹ

ולא יחלוק. ואם חלקו אין מעכבין זה את זה. ולא המוכר לו ולא הלוקח לו. אלא כל אחד ואחד נוטל חלקו ומניחו. ואם רצה לחלוק ולעשות לו חלון ופתח לרשות הרבים. הרי זה יכול. וא

וְנִמְכַּר לְעַם נָכְרִי לֹא יִמְשֹׁל בָּהּ בְּבִגְדוֹ בָּהּ׃ ט וְאִם־לִבְנוֹ יִיעָדֶנָּה כְּמִשְׁפַּט הַבָּנוֹת יַעֲשֶׂה־לָּהּ׃ י אִם־אַחֶרֶת יִקַּח־לוֹ שְׁאֵרָהּ כְּסוּתָהּ וְעֹנָתָהּ לֹא יִגְרָע׃ יא וְאִם־שָׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָהּ וְיָצְאָה חִנָּם אֵין כָּסֶף׃ יב מַכֵּה אִישׁ וָמֵת מוֹת יוּמָת׃ יג וַאֲשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אִנָּה לְיָדוֹ וְשַׂמְתִּי לְךָ מָקוֹם אֲשֶׁר יָנוּס שָׁמָּה׃ יד וְכִי־יָזִד אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ לַהַרְגּוֹ בְּעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקָּחֶנּוּ לָמוּת׃ טו וּמַכֵּה אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת׃ טז וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת׃ יז וּמְקַלֵּל אָבִיו וְאִמּוֹ מוֹת יוּמָת׃ יח וְכִי יְרִיבֻן אֲנָשִׁים וְהִכָּה אִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ בְּאֶבֶן אוֹ בְאֶגְרֹף וְלֹא יָמוּת וְנָפַל לְמִשְׁכָּב׃ יט אִם־יָקוּם וְהִתְהַלַּךְ בַּחוּץ עַל־מִשְׁעַנְתּוֹ וְנָקָה הַמַּכֶּה רַק שִׁבְתּוֹ יִתֵּן וְרָפֹא יְרַפֵּא׃ כ וְכִי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ אוֹ אֶת־אֲמָתוֹ בַּשֵּׁבֶט וּמֵת תַּחַת יָדוֹ נָקֹם יִנָּקֵם׃ כא אַךְ אִם־יוֹם אוֹ יוֹמַיִם יַעֲמֹד לֹא יֻקַּם כִּי כַסְפּוֹ הוּא׃ כב וְכִי־יִנָּצוּ אֲנָשִׁים וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה וְיָצְאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוֹשׁ יֵעָנֵשׁ כַּאֲשֶׁר יָשִׁית עָלָיו בַּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בִּפְלִלִים׃ כג וְאִם־אָסוֹן יִהְיֶה וְנָתַתָּה נֶפֶשׁ תַּחַת נָפֶשׁ׃ כד עַיִן תַּחַת עַיִן שֵׁן תַּחַת שֵׁן יָד תַּחַת יָד רֶגֶל תַּחַת רָגֶל׃ כה כְּוִיָּה תַּחַת כְּוִיָּה פֶּצַע תַּחַת פָּצַע חַבּוּרָה תַּחַת חַבּוּרָה׃ כו וְכִי־יַכֶּה אִישׁ אֶת־עֵין עַבְדּוֹ אוֹ עֵין אֲמָתוֹ וְשִׁחֲתָהּ לַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת עֵינוֹ׃ כז וְשֵׁן עַבְדּוֹ אוֹ שֵׁן אֲמָתוֹ יַפִּיל לַחָפְשִׁי יְשַׁלְּחֶנּוּ תַּחַת שִׁנּוֹ׃ כח וְכִי יִגַּח שׁוֹר אֶת־אִישׁ אוֹ אֶת־אִשָּׁה וָמֵת סָקוֹל יִסָּקֵל הַשּׁוֹר וְלֹא יֵאָכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ וּבַעַל הַשּׁוֹר נָקִי׃ כט וְאִם־שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְמֹל שִׁלְשֹׁם וְהוּעַד בִּבְעָלָיו וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ וְהֵמִית אִישׁ אוֹ אִשָּׁה הַשּׁוֹר יִסָּקֵל וְגַם־בְּעָלָיו יוּמָת׃ ל אִם־כֹּפֶר יוּשַׁת עָלָיו וְנָתַן פִּדְיֹן נַפְשׁוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר־יוּשַׁת עָלָיו׃ לא אוֹ־בֵן יִגָּח אוֹ־בַת יִגָּח כַּמִּשְׁפָּט הַזֶּה יֵעָשֶׂה לּוֹ׃ לב אִם־עֶבֶד יִגַּח הַשּׁוֹר אוֹ אָמָה כֶּסֶף שְׁלֹשִׁים שְׁקָלִים יִתֵּן לַאדֹנָיו וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל׃ לג וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר׃ לד בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ׃ לה וְכִי יִגֹּף שׁוֹר אִישׁ אֶת־שׁוֹר רֵעֵהוּ וָמֵת וְמָכְרוּ אֶת־הַשּׁוֹר הַחַי וְחָצוּ אֶת־כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת־הַמֵּת יֶחֱצוּן׃ לו אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְמֹל שִׁלְשֹׁם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ בְּעָלָיו שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ׃ (א) כא א וְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תָּשִׂים לִפְנֵיהֶם׃ ב כִּי תִקְנֶה עֶבֶד עִבְרִי שֵׁשׁ שָׁנִים יַעֲבֹד וּבַשְּׁבִעִת יֵצֵא לַחָפְשִׁי חִנָּם׃ ג אִם־בְּגַפּוֹ יָבֹא בְּגַפּוֹ יֵצֵא אִם־בַּעַל אִשְׁתּוֹ הוּא וְיָצְאָה אִשְׁתּוֹ עִמּוֹ׃ ד אִם־אֲדֹנָיו יִתֶּן־לוֹ אִשָּׁה וְיָלְדָה לוֹ בָּנִים אוֹ בָנוֹת הָאִשָּׁה וִילָדֶיהָ תִּהְיֶה לַאדֹנֶיהָ וְהוּא בְּגַפּוֹ יֵצֵא׃ ה וְאִם־אָמוֹר יֹאמַר הָעֶבֶד אָהַבְתִּי אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בָּנָי לֹא אֵצֵא חָפְשִׁי׃ ו וְהִגִּישׁוֹ אֲדֹנָיו אֶל־הָאֱלֹהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶל־הַדֶּלֶת אוֹ אֶל־הַמְּזוּזָה וְרָצַע אֲדֹנָיו אֶת־אָזְנוֹ בַּמַּרְצֵעַ וַעֲבָדוֹ לְעֹלָם׃ ז וְכִי־יִמְכֹּר אִישׁ אֶת־בִּתּוֹ לְאָמָה לֹא תֵצֵא כְּצֵאת הָעֲבָדִים׃

(1) כא א כך נראה שהיה כתוב בספר התורה שהיה לפני המתרגם. ובכל כתבי יד שבידינו ובדפוסים הוסיפו כאן פרשה שלמה שלא היתה בספר התורה שהיה לפני המתרגם : ואפשר שהפרשה הזאת היתה כתובה בספר התורה שהיה לפני המתרגם, ומפני שהיתה ארוכה ולא היתה נוגעת לענין הוציאוה מכאן ושמוה בסוף הספר.

ואין מוכרין לו אלא בפחות משליש. (1) אין מוכרין לו לא בית הבד ולא אבן הרחים ולא אשפה ולא בית השלחין ולא בית המרחץ ולא בית הבגדים ולא בית הצבעין ולא בית הטבילה ולא בית הכנסת ולא בית המדרש ולא בית הכסא ולא בית הכנסת ולא בית המדרש ולא בית הכסא ולא בית הכנסת ולא בית המדרש ולא בית הכסא

ואמרו אליו . אשר אמרו לנו ∴ לא נוכל לשמוע אליו . ולא נשמע אליו . כי
אשר . נשקר עד אשר נעשה . ואין לו עוד . ואין לנו עוד . כי
עד אשר נעשה . ואין לו עוד . ואין לנו עוד . כי
אין לו עוד לנו ∴ כי אם לשמוע אליו . ולעשות את כל
אשר אמרו אלינו . אשר אמרו אלינו . ואין לו עוד לנו .
וא

ולזה . כי אמנם הוא יתברך שם ההויה ס׳ ואהבת את ה׳ אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך . ולכן אמרו ז״ל ((כל המוסיף גורע)) שמוסיף על הכתוב גורע ממנו . ואמנם הוא כי הנה הכתוב הזה הוא מצות עשה מן התורה . ומאמרם ז״ל שהוא מצות עשה מן התורה

ויאמר ברוך יי אלהי שם בן ויהי כנען עבד להם. יפת אלהים ליפת ושכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם. ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה. ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת. כל הנפשות היוצאות מירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים. ויהי בשנת ארבע מאות שנה ושלשים שנה ליציאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה יצאו כל צבאות יי מארץ מצרים. ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל. ויהי ביום השלישי ויהי בהיות הבקר וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו. ויהי כאשר החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם. ויהי בשנת ששים שנה ומאתים שנה למלכות דוד על ישראל ויבן את בית המקדש. ויהי בשנת ארבע מאות שנה ושמונים שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים

ויחי אדם שלשים ומאת שנה וילד את שת: ויהי ימי אדם אשר חי שבע מאות שנה ושמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת: ויחי שת חמש שנים ומאת שנה וילד את אנוש: ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: ויחי אנוש תשעים שנה וילד את קינן: ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת: ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה וילד את מהללאל: ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה וימת: ויחי מהללאל חמש ושישים שנה ומאת שנה וילד את ירד: ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאת שנה וימת: ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה וילד את חנוך: ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאת שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת: ויחי חנוך חמש ושישים שנה וילד את מתושלח: ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה: ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים: ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה וילד את למך: ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת: ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה וילד בן: ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה: ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה וילד בנים ובנות: ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת: ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת: ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות יולדו להם: ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו: ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה: הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם: וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום: וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו: ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם: ונח מצא חן בעיני יהוה: אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח: ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת: ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס: וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ: ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ: עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר: וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה: צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה: כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע: והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך: ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו: מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות: ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה: ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה: מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו: גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ: כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה: ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה: ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ: ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול: מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רמש על האדמה: שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח: ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ: בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו: ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה: בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה: הם וכל החית למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף: ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים: והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו: ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ: ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים: והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים: חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים: ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם: כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו

(ו) אלא מה תלמוד לומר ונתן בה מן הנפש ◆ בה אין כתיב אלא בהן. מלמד שנתן בהן נפש אחרת בשעת תחיית המתים. ר' יוסי הגלילי אומר אף בהמה וחיה ועופות שהיו בתיבה נתן בהן נפש אחרת בשעת תחיית המתים. ר' יוסי אומר אף בהמה וחיה ועופות שהיו בתיבה לא יצאו ממנה עד שנתן בהן נפש אחרת. ◆ ר' יוסי אומר אף בהמה וחיה ועופות שהיו בתיבה לא יצאו ממנה עד שנתן בהן נפש אחרת. שנאמר ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה. ר' יהושע בן קרחה אומר אף הנחשים

ומקדש מלכים . וכתיב הכא ויקרא שמו יהוה . וכתיב התם
ויקרא שם המקום ההוא בית אל . אלא מה להלן נביא אף
כאן נביא . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין
יהוה אלא משה שנאמר כי שם יהוה אקרא . ואיכא דאמרי
אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא אברהם שנאמר
ויקרא שם יהוה אל עולם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא
שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא יעקב שנאמר ויפגע במקום ויאמר
בהם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה
אלא משיח שנאמר ויהוה הראני ארבעה חרשים . ר' יצחק
בר נחמני אמר משום ר' שמעון בן לקיש משל לאדם שהיה
לו בן ומת בנו בחייו ובתו בחייו . בנו בחייו שנאמר ויקרא
שם יהוה אל עולם . ובתו בחייו שנאמר ותקרא שם המקום
ההוא בית אל . אלא מה להלן נביא אף כאן נביא . ואיכא
דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא אברהם
שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ואיכא דאמרי אמר קרא
ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא יעקב שנאמר ויפגע במקום
ויאמר בהם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין
יהוה אלא משיח שנאמר ויהוה הראני ארבעה חרשים . ר'
יצחק בר נחמני אמר משום ר' שמעון בן לקיש משל לאדם
שהיה לו בן ומת בנו בחייו ובתו בחייו . בנו בחייו שנאמר
ויקרא שם יהוה אל עולם . ובתו בחייו שנאמר ותקרא שם
המקום ההוא בית אל . אלא מה להלן נביא אף כאן נביא .
ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא
אברהם שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ואיכא דאמרי
אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא יעקב שנאמר
ויפגע במקום ויאמר בהם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא
שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא משיח שנאמר ויהוה הראני ארבעה
חרשים . ר' יצחק בר נחמני אמר משום ר' שמעון בן לקיש
משל לאדם שהיה לו בן ומת בנו בחייו ובתו בחייו . בנו
בחייו שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ובתו בחייו שנאמר
ותקרא שם המקום ההוא בית אל . אלא מה להלן נביא אף
כאן נביא . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין
יהוה אלא אברהם שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ואיכא
דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא יעקב
שנאמר ויפגע במקום ויאמר בהם . ואיכא דאמרי אמר קרא
ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא משיח שנאמר ויהוה הראני
ארבעה חרשים . ר' יצחק בר נחמני אמר משום ר' שמעון בן
לקיש משל לאדם שהיה לו בן ומת בנו בחייו ובתו בחייו .
בנו בחייו שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ובתו בחייו
שנאמר ותקרא שם המקום ההוא בית אל . אלא מה להלן
נביא אף כאן נביא . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו
יהוה ◦ אין יהוה אלא אברהם שנאמר ויקרא שם יהוה אל
עולם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה
אלא יעקב שנאמר ויפגע במקום ויאמר בהם . ואיכא דאמרי
אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא משיח שנאמר
ויהוה הראני ארבעה חרשים . ר' יצחק בר נחמני אמר משום
ר' שמעון בן לקיש משל לאדם שהיה לו בן ומת בנו בחייו
ובתו בחייו . בנו בחייו שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם .
ובתו בחייו שנאמר ותקרא שם המקום ההוא בית אל . אלא
מה להלן נביא אף כאן נביא . ואיכא דאמרי אמר קרא
ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא אברהם שנאמר ויקרא שם
יהוה אל עולם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦
אין יהוה אלא יעקב שנאמר ויפגע במקום ויאמר בהם .
ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא
משיח שנאמר ויהוה הראני ארבעה חרשים . ר' יצחק בר
נחמני אמר משום ר' שמעון בן לקיש משל לאדם שהיה לו
בן ומת בנו בחייו ובתו בחייו . בנו בחייו שנאמר ויקרא שם
יהוה אל עולם . ובתו בחייו שנאמר ותקרא שם המקום
ההוא בית אל . אלא מה להלן נביא אף כאן נביא . ואיכא
דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא אברהם
שנאמר ויקרא שם יהוה אל עולם . ואיכא דאמרי אמר קרא
ויקרא שמו יהוה ◦ אין יהוה אלא יעקב שנאמר ויפגע במקום
ויאמר בהם . ואיכא דאמרי אמר קרא ויקרא שמו יהוה ◦
אין יהוה אלא משיח שנאמר ויהוה הראני ארבעה חרשים ◦

ڤيا . ٥ڤ٦ڤ٥ڤ ٦ڤ٥ڤ٦ڤ٥ڤ ٦ڤ٥ڤ٦ڤ٥ڤ ٦ڤ

الفصل الثاني

الصلاة

الصلاة في الجماعة

لا تصح صلاة إلا بطهارة . وقد أمرنا الله تعالى بالصلاة في أوقات معلومة . وهي خمس في اليوم والليلة . وأول وقت الظهر إذا زالت الشمس . وآخره إذا صار ظل كل شيء مثله .

الصلاة في الجماعة

الصلاة في الجماعة أفضل من صلاة الفرد بسبع وعشرين درجة . وقد ورد في الحديث الصحيح . وهي واجبة على الرجال . وتسقط عن النساء . وعن المسافر . وعن المريض . وعن من له عذر . وعن من يخاف على نفسه أو ماله .

ויקרא . ואת בן הנער . ואת בן הנערה . ואת בן הזכר . ואת בן הנקבה
ואת בן השור . ואת בן השה . ואת בן העז . ואת בן הכבש . ואת בן
הבקר . ואת בן הצאן . ואת בן הבהמה . ואת בן החיה . ואת בן
העוף . ואת בן הדגה . ואת בן הרמש . ואת בן הכנף . ואת בן
הכנפים . ואת בן הכנפיים . ואת בן הכנפות . ואת בן הכנפיות .
ואת בן הכנפים . ואת בן הכנפיים . ואת בן הכנפות . ואת בן
הכנפיות . ואת בן הכנפים . ואת בן הכנפיים . ואת בן הכנפות .
ואת בן הכנפיות . ואת בן הכנפים . ואת בן הכנפיים . ואת בן
הכנפות . ואת בן הכנפיות . ואת בן הכנפים . ואת בן הכנפיים .
ואת בן הכנפות . ואת בן הכנפיות . ואת בן הכנפים . ואת בן
הכנפיים . ואת בן הכנפות . ואת בן הכנפיות . ואת בן הכנפים .
ואת בן הכנפיים . ואת בן הכנפות . ואת בן הכנפיות

ויאמר יי אמחה את האדם אשר ברא מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם . ונח מצא חן בעיני יי . אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח . ויולד נח את שלשה בנים את שם את חם ואת יפת . ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס . וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ . ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ . עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר . וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה . צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה . כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע . והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך . ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו . מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות . ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה . ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה .

ولا يجوز أن يكون (١) مفعولا به لأنه ليس بمصدر . ولا ظرفا لأنه ليس بمكان . ولا مصدرا لأنه ليس بحدث . ولا حالا لأنه ليس بوصف . ولا تمييزا لأنه ليس بجنس . ولا مستثنى لأنه ليس بإخراج . ولا خبرا لأنه ليس بمخبر عنه . ولا نعتا لأنه ليس بموصوف . ولا عطف بيان لأنه ليس بمعرفة . ولا بدلا لأنه ليس بمقصود .

---

(١) ولا مفعولا به . ع . ح . ولا ظرفا . ولا مصدرا . ولا حالا . ولا تمييزا . ولا مستثنى . ولا خبرا . ولا نعتا . ولا عطف بيان . ولا بدلا .

ספר יצירה

חלק ראשון

פרק ראשון

א בשלשים ושתים נתיבות פלאות חקק יה יהוה צבאות אלהי ישראל ואל חי ומרום שוכן עד ורם ושמו קדוש חקק וברא בשלשים ושתים נתיבות פלאות בשלשה ספרים בספר וספר וסיפור ומהם שבעה כוכבים במערכת שמים ושבעה ימים ושבעה פתחים ומהם שבע נפשות שבע ושבע ושבע וש

בתוכו ובכיו מלכו של עולם אלא שהיה מתאוה לשמוע
קולו של אדם שנאמר הראיני את מראיך השמיעיני
את קולך. ואומר קול דודי הנה זה בא. ואומר
ואשמע את קולו. ואומר כי קולך ערב ומראיך נאוה:
ואומר ויהי כשמוע משה את קול הדבור. ואומר
ויהי כקול השופר. ואומר ויהי קולות וברקים:
ואומר ויהי קול שופר חזק מאד. ואומר ויהי קול
שופר הולך וחזק מאד. ואומר ויהי כשמוע כל העם
את הקולות. ואומר ויהי קול שופר וכל העם אשר
במחנה ויחרד. ואומר ויהי קול שופר הולך וחזק
מאד. ואומר ויהי כשמוע כל העם את הקולות:
ואומר ויהי קול שופר וכל העם אשר במחנה ויחרד:
ואומר ויהי קול שופר הולך וחזק מאד. ואומר
ויהי כשמוע כל העם את הקולות. ואומר ויהי קול
שופר וכל העם אשר במחנה ויחר

ויהי כן ׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ׃ ויהי ערב ויהי
בקר יום שני ׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת
השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ׃ ויהי כן ׃
ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים
וירא אלהים כי טוב ׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע
זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו
וירא אלהים כי טוב ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי
ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין
היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים
ושנים ׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על
הארץ ויהי כן ׃ ויעש אלהים את שני המארת הגדלים
את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן
לממשלת הלילה ואת הכוכבים ׃ ויתן אתם אלהים
ברקיע השמים להאיר על הארץ ׃ ולמשל ביום
ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים
כי טוב ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ׃ ויאמר
אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על
הארץ על פני רקיע השמים ׃ ויברא אלהים את
התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר
שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא
אלהים כי טוב ׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו
ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ ׃
ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי ׃ ויאמר אלהים
תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו
ארץ למינה ויהי כן ׃ ויעש אלהים את חיתו ארץ
למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה
למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ ויאמר אלהים נעשה
אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף
השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על
הארץ ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם
אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם ׃ ויברך
אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את
הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל
חיה הרמשת על הארץ ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי
לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ
ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה
לאכלה ׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל
רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב
לאכלה ויהי כן ׃ וירא אלהים את כל אשר עשה
והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ׃
ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ׃ ויכל אלהים
ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ׃ ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ׃ אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים

ברא אלהים את השמים ואת הארץ . והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום . ורוח אלהים מרחפת על פני המים ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור . וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך . ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה . ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים . ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע . ויהי כן ויקרא אלהים לרקיע שמים . ויהי ערב ויהי בקר יום שני ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה . ויהי כן ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים . וירא אלהים כי טוב ויאמר תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ . ויהי כן ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו . וירא אלהים כי טוב ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים . והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ . ויהי כן ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים . ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ . ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך . וירא אלהים כי טוב ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים . ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו . וירא אלהים כי טוב ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ . ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה . ויהי כן ויעש אלהים את חיתו ארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו . וירא אלהים כי טוב ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ . ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם . ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ . ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה . ולכל חיתו הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה . ויהי כן . וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי .

(ויכולו) ויכלו שמים וארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו (אשר עשה) אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו . כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות . ואלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים . וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח . כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה . ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה . ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה . ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר . ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע . ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים . שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב . וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם . ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש . ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת . ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל . ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות . ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו . ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו . ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו . ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה . ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם . ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת . על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד . והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו .

ויצר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יי אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יי אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ והנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יי אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יי אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יי אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יי אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יי אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יי אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת׃ וישמעו את קול יי אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יי אלהים בתוך עץ הגן׃ ויקרא יי אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא׃ ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ ויאמר יי אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ ויאמר יי אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ ויעש יי אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃ ויאמר יי אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ וישלחהו יי אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יי׃ ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃ ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליי׃ והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יי אל הבל ואל מנחתו׃ ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃ ויאמר יי אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃ הלא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃ ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃ ויאמר יי אל קין איה הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃ ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃ ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃ כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃ ויאמר קין אל יי גדול עוני מנשוא׃ הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃ ויאמר לו יי לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יי לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃ ויצא קין מלפני יי וישב בארץ נוד קדמת עדן׃ וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך׃ ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב׃ וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃ כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין׃ ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יי׃

זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃ ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃ ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃ ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי מהללאל חמש שנים ושישים שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מהללאל חמש שנים ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃ ויחי ירד שתים שנים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ירד שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך חמש שנים ושישים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי׃ ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃ ויחי נח חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות יולדו להם׃ ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יי לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם ואחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ וירא יי כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ וינחם יי כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יי׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר איננה טהורה שנים איש ואשתו׃ גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ויעש נח ככל אשר צוהו יי׃ ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה׃ שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ הם וכל החית למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יי בעדו׃ ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ ויאבד את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים ויאבדו מן הארץ ויישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃

ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ ויסכרו מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃ ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃ ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ וידבר אלהים אל נח לאמר׃ צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ ויבן נח מזבח ליי ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ וירח יי את ריח הניחח ויאמר יי אל לבו לא אוסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אוסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד מבמי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ והיה בעננו עב על הארץ וראתה הקשת בענן׃ וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו המים למבול לשחת כל בשר׃ והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃ ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקמתי בינותי ובין כל בשר אשר על הארץ׃

ויהי בני נח היוצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ ויאמר ברוך יי אלהי שם ויהי כנען עבד להם׃ יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם׃ ויחי נח אחרי המבול שלש מאות ושלשים שנה׃ ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃

ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול׃ בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה׃ ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחותם בגוייהם׃ ובני חם כוש ומצרים פוט וכנען׃ ובני כוש סבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃ וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ׃ הוא היה גבור ציד לפני יי על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יי׃ ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת׃ ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ ויהי גבול הכנעני מצידון בבאך גררה עד עזה בבאך סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ ולעבר נולד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ ויהי מושבם ממישא בבאך ספרה הר הקדם׃ אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ אלה משפחות בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול׃

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ וירד יי לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ ויאמר יי הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ ויפץ יי אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות את העיר׃ על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יי שפת כל הארץ ומשם הפיצם יי על פני כל הארץ׃

אלה תולדת שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתים אחרי המבול׃ ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש שנים ומאת שנה ויולד בנים ובנות׃ וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ומאת שנה ויולד את שלח׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ארפכשד חמש שנים ושלשים שנה ומאת שנה וימת׃ ויחי שלח שלשים שנה ויולד את עבר׃ ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שלח שלשים שנה ומאת שנה וימת׃ ויחי עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את פלג׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי עבר חמש שנים וארבעים שנה וארבע מאות שנה וימת׃ ויחי פלג שלשים שנה ויולד את רעו׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי פלג שלשים שנה ומאתים שנה וימת׃ ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את שרוג׃ ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי רעו שתים ושלשים שנה ומאתים שנה וימת׃ ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את נחור׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שרוג שלשים שנה ומאתים שנה וימת׃ ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את תרח׃ ויחי נחור אחרי הולידו את תרח מאה שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי נחור תשע ועשרים שנה ומאה שנה וימת׃ ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן׃ ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃

ויאמר יי אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחות האדמה׃ וילך אברם כאשר דבר אליו יי וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען׃ ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ וירא יי אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליי הנראה אליו׃ ויסע משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליי ויקרא בשם יי׃ ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם מצרים וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ ויגע יי את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃

ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך לנסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יי׃ וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה בינותי ובינותיך ובין רעי ובין רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יי את סדם ואת עמרה כגן יי כארץ מצרים באכה צוער׃ ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ ואנשי סדם רעים וחטאים לייי מאד׃ ויי אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפונה ונגבה וקדמה וימה׃ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליי׃

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים אתם ואת האימים בשוה קריתים׃ ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצון תמר׃ ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ עמק השדים באת באת בארות בארות חמר ומלכי סדם ועמרה נפלו שמה והנשארים הרה נסו׃ וילקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ וילקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם׃ ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות ויר דן׃ ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃ ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ וישא אברם את ידו אל יי אל עליון קנה שמים וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃

אחרי הדברים האלה היה דבר יי אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃ ויאמר אברם אדני יי מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ והנה דבר יי אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמים וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃ והאמן ביי ויחשבה לו צדקה׃ ויאמר אליו אני יי אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה׃ ויאמר אדני יי במה אדע כי אירשנה׃ ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש ותור וגוזל׃ ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת הצפור לא בתר׃ וירד העיט על הפגרים ויבתרם אברם׃ ויהי השמש לבוא ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה גדלה נפלת עליו׃ ויאמר לאברם ידע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה׃ וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש גדול׃ ואתה תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה טובה׃ ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה׃ ויהי השמש באה ועלטה היתה והנה תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה׃ ביום ההוא כרת יי את אברם ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת מנהר מצרים עד הנהר הגדל נהר פרת׃ את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני׃ ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים׃ ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי ואת היבוסי׃

ושרי אשת אברם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר׃ ותאמר שרי אל אברם הנה נא עצרני יי מלדת בא נא אל שפחתי אולי אבנה ממנה ויאבה אברם לקול שרי׃ ותקח שרי אשת אברם את הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברם בארץ כנען ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה׃ ויבא אל הגר ותהר ותרא כי הרתה ותקל גברתה בעיניה׃ ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בח

ואשיבה ידי עליך ואצרף כבור סיגיך ואסירה כל־בדיליך׃ והשיבה שפטיך כבראשונה ויועציך כבתחלה אחרי־כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה׃ ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה׃ ושבר פשעים וחטאים יחדו ועזבי יהוה יכלו׃ כי יבשו מאלים אשר חמדתם ותחפרו מן־הגנות אשר בחרתם׃ כי־אתם כאלה נבל עלהו ומגנה אין־מים לה׃ והיה החסן למשאה ופעלו לנצוץ ושניהם יחדו ואין מכבה׃ הדבר אשר חזה ישעיהו בן־אמוץ על־יהודה וירושלם׃ והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית־יהוה בראש ההרים ונשא מגבעות ונהרו אליו כל־הגוים׃ והלכו עמים רבים ואמרו לכו ונעלה אל־הר־יהוה אל־בית אלהי יעקב ויורנו מדרכיו ונלכה בנתיבתיו כי מציון תצא תורה ודבר־יהוה מירושלם׃ ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות לא־ישא גוי אל־גוי חרב ולא־ילמדו עוד מלחמה׃ בית יעקב לכו ונלכה באור יהוה׃ כי נטשת עמך בית יעקב כי מלאו מקדם ועוננים כפלשתים ובילדי נכרים ישפיקו׃ ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה לאוצרותיו ותמלא ארצו סוסים ואין קצה לרכבתיו׃ ותמלא ארצו אלילים למעשה ידיו ישתחוו לאשר עשו אצבעתיו׃ ויכף אדם וישפל איש ואל־תשא להם׃ בא בצור והטמן בעפר מפני פחד יהוה והדר גאונו׃ עינים רמות שפל אדם ושחה גבהות איש ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא׃ כי יום ליהוה צבאות על כל־גאה ורם ועל כל־נשא ושפל׃ ועל כל־ארזי הלבנון הרמים והנשאים ועל כל־אלוני הבשן׃ ועל כל־הרים הרמים ועל כל־הגבעות הנשאות׃ ועל כל־מגדל גבה ועל כל־חומה בצורה׃ ועל כל־אניות תרשיש ועל כל־שקיות החמדה׃ ושח גבה האדם ושפל רום אנשים ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא׃ והאלילים כליל יחלף׃ ובאו בפעירות צורים ובמחלות עפר מפני פחד יהוה והדר גאונו בקומו לערץ הארץ׃ ביום ההוא ישליך האדם את־אלילי כספו ואת־אלילי זהבו אשר עשו־לו להשתחות לחפר לפרות ולעטלפים׃ לבוא בנקרות הצורים ובסעיפי הסלעים מפני פחד יהוה והדר גאונו בקומו לערץ הארץ׃ חדלו לכם מן־האדם אשר נשמה באפיו כי במה נחשב הוא׃ כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר מירושלם ומיהודה משען ומשוען כל משען לחם וכל משען מים׃ גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקסם וזקן׃ שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחכם חרש ונבון לחש׃ ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם׃ ונגש העם איש באיש ואיש ברעהו רהב הנער בזקן ונקל בנכבד׃ כי־יתפש איש באחיהו בבית אביו שמלה לך קצין תהיה־לנו ומכשלה זאת תחת ידך׃ ישא ביום ההוא לאמר לא־אהיה חבש ובביתי אין לחם ואין שמלה אל־תשימוני קצין עם׃ כי כשלה ירושלם ויהודה נפל כי־לשונם ומעלליהם אל־יהוה למרות עין כבודו הכרת פניהם עדתם כסדם הגידו לא נכחדו׃ אוי לנפשם כי גמלו לעצמם רעה׃ אמרו צדיק כי־טוב כי פרי מעלליהם יאכלו׃ אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה־לו׃ עמי נגשיו מעלו ומשה בעטו בו עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו׃ נצב לריב יהוה ועמד לדין עמים׃ יהוה במשפט יבוא עם זקני עמו ושריו אתם כי־אתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם׃ מה־לכם כי תדכאו עמי ופני עניים תטחנו נאם האדון יהוה צבאות׃ ויאמר יהוה יען כי־גבהו בנות ציון וילכו נטות גרון ומשקרות עינים הלוך ותפוף ילכו ומרגלותיהם תעכסנה׃ ושפח האדון קדקד בנות ציון ויהוה פתיהן יערה׃ ביום ההוא יסיר האדון את־תפארת העכסים והשבסים והשהרנים׃ הנטפות והשרשרות והרעלות׃ הפארים והצעדות והקשרים ובתי הנפש והלחשים׃ הטבעות ונזמי האף׃ המחלפות והמעטפות והמטפחות והחריטים׃ המראות והסדינים והצניפות והרדידים׃ והיה תחת בשם מק יהיה ותחת חגורה נקפה ותחת מעשה מקשרת קרחה ותחת פאר מכתבת׃ כי חומתיה ציון תאנה ונקתה וישבה על־הארץ תנקה׃ והחזיקו שבעה נשים באיש אחד ביום ההוא לאמר לחמנו נאכל ושמלתינו נלבש רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו׃ ביום ההוא יהיה צמח יהוה לצבי ולכבוד ופרי הארץ לגאון ולתפארת לפליטת ישראל׃ והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם׃ אם־רחץ אדני את צואת בנות ציון ואת־דמי ירושלם יהרץ מקרבה ברוח משפט וברוח בער׃ ובא יהוה על כל־מכון הר־ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה לילה כי על־כל־כבוד חפה׃ וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם ומגשם׃

(صوم) معه فرض عن الصوم . كما
قال عليه السلام (من مات وعليه صوم
صام عنه وليه . وقال عليه السلام
(صوم يوم عرفة كفارة سنتين . صوم
يوم عاشوراء كفارة سنة . وصوم يوم
التروية كفارة سنة * ١٧٨ . وقال عليه
السلام (من صام يوم عرفة غفر له
ذنوبه سنتين . صوم يوم عرفة يغفر
ذنوب سنة . وصوم يوم عاشوراء يغفر
ذنوب سنة . وصوم يوم التروية يغفر
ذنوب سنة . وقال عليه السلام (من
صام يوم عرفة غفر له ذنوبه سنتين .
وقال عليه السلام (من صام يوم
عاشوراء غفر له ذنوبه سنة . وقال
عليه السلام (من صام يوم التروية
غفر له ذنوبه سنة . وقال عليه السلام
(من صام يوم عرفة غفر له ذنوبه
سنتين . وقال عليه السلام (من صام
يوم عاشوراء غفر له ذنوبه سنة .
وقال عليه السلام (من صام يوم
التروية غفر له ذنوبه سنة . وقال
عليه السلام (من صام يوم عرفة
غفر له ذنوبه سنتين . وقال عليه
السلام (من صام يوم عاشوراء غفر
له ذنوبه سنة . وقال عليه السلام
(من صام يوم التروية غفر له ذنوبه
سنة . وقال عليه السلام (من صام

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי ׃ ג וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת ׃ ד ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים ׃ ה ועורות אילם מאדמים וערת תחשים ועצי שטים ׃ ו שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים ׃ ז אבני שהם ואבני מלואים לאפד ולחשן ׃ ח ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם ׃ ט ככל אשר אני מראה אתך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו ׃ י ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו ׃ יא וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב ׃ יב ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתת על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית ׃ יג ועשית בדי עצי שטים וצפית אתם זהב ׃ יד והבאת את הבדים בטבעת על צלעת הארון לשאת את הארון בהם ׃ טו בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו ׃ טז ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך ׃ יז ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה ׃ יח ועשית שני כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת ׃ יט ועשה כרוב אחד מקצה מזה וכרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת תעשו את הכרבים על שני קצותיו ׃ כ והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים ׃ כא ונתת את הכפרת על הארון ומלמעלה על הארון תתן את העדות אשר אתן אליך ׃ כב ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארון העדת את כל אשר אצוה אתך אל בני ישראל ׃ כג ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה ושלשים קומתו ׃ כד וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב ׃ כה ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב ׃ כו ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו ׃ כז לעמת המסגרת יהיו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן ׃ כח ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב וניסך בהם את הקשות ואת הכפת ואת המנקיות אשר יסך בהם ׃ כט ועשית קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך בהם זהב סגור תעשה אתם ׃ ל ונתת על השלחן לחם פנים לפני תמיד ׃ לא ועשית מנורת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו ׃ לב ושש קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני ׃ לג שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח וגבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה ׃ לד ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה ׃ לה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן המנרה ׃ לו כפתריהם וקניהם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור ׃ לז ועשית את נרתיה שבעה והעלה את נרתיה והאיר על עבר פניה ׃ לח ומלקחתיה ומחתתיה זהב סגור ׃ לט ככר זהב טהור יעשה אתה את כל הכלים האלה ׃ מ וראה ועשה בתניתם אשר אתה מרא בהר ׃

ואמאי קרי ליה מבוי דמשמע שלא ברשות הרבים
ומבוי משמע ברשות הרבים ומפרש בגמרא דמבוי
משמע שיש לו שני פתחים ומשמע שיש לו שני
פתחים ברשות הרבים ומפרש בגמרא דמבוי משמע
שיש לו שני פתחים ברשות הרבים ומפרש בגמרא
דמבוי משמע שיש לו שני פתחים ברשות הרבים
ומפרש בגמרא דמבוי משמע שיש לו שני פתחים
ברשות הרבים ומפרש בגמרא דמבוי משמע שיש לו
שני פתחים ברשות הרבים ומפרש בגמרא דמבוי
משמע שיש לו שני פתחים ברשות הרבים ומפרש
בגמרא דמבוי משמע שיש לו שני פתחים ברשות
הרבים ומפרש בגמרא דמבוי מש

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם ששי ׃ וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
וְכָל צְבָאָם ׃ וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה ׃ וַיְבָרֶךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל מְלַאכְתּוֹ
אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת ׃ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ
בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם ׃ וְכֹל שִׂיחַ
הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא
הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת הָאֲדָמָה ׃
וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה ׃ וַיִּיצֶר יְהוָה
אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עָפָר מִן הָאֲדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים
וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה ׃ וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן בְּעֵדֶן מִקֶּדֶם
וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר ׃ וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה
כָּל עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ
הַדַּעַת טוֹב וָרָע ׃ וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגָּן וּמִשָּׁם
יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים ׃ שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב
אֵת כָּל אֶרֶץ הַחֲוִילָה אֲשֶׁר שָׁם הַזָּהָב ׃ וּזְהַב הָאָרֶץ הַהִוא טוֹב
שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם ׃ וְשֵׁם הַנָּהָר הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסֹּבֵב
אֵת כָּל אֶרֶץ כּוּשׁ ׃ וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הַהֹלֵךְ קִדְמַת
אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְּרָת ׃ וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם
וַיַּנִּחֵהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ ׃ וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל
הָאָדָם לֵאמֹר מִכֹּל עֵץ הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל ׃ וּמֵעֵץ הַדַּעַת טוֹב וָרָע
לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֱלֹהִים לֹא טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ ׃
וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל עוֹף
הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לִרְאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא לוֹ
הָאָדָם נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה
וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא מָצָא עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ ׃

בניתי לי בתים

(ב, ד–ח)

(ד) אגדלה מעשי בניתי לי בתים נטעתי לי כרמים. (ה) עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עצי פרי כל מיני פירות. (ו) עשיתי לי בריכות מים להשקות מהם יערות הנטועים עצים רבים. (ז) קניתי עבדים ושפחות ויש לי בני בית הרבה. גם היה לי מקנה בקר וצאן הרבה יותר מכל אשר היו לפני בירושלים. (ח) כנסתי לי גם כסף וזהב ואוצרות מלכים ומדינות. עשיתי לי שרים ושרות לשמח לבי ולבות בני ארמוני ופלגשים רבות לתענוגי.

בזיון . ועוכרי עמו הנשי ילחצו ונשים ימשלו ✻ עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו ✻ התיצב לריב ועמד לדין עמו . אמי אשפט לאום ורב ✻ ועבדיו בו יריבון ועמים יריבו אתו . כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר מירושלם ומיהודה משען ומשוען כל משען לחם וכל משען מים ✻ גבור ואיש מלחמה שופט ונביא וקוסם וזקן ✻ שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחכם חרשים ונבון לחש ✻ ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם ✻ ונגש העם איש באיש ואיש ברעהו רהב הנער בזקן ונקל בנכבד ✻ כי יתפש איש באחיהו בבית אביהו שמלה לך תהיה לנו קצין ויד המכשלה הזאת תחת ידך ✻ ישא ביום ההוא לאמר לא אהיה חובש ובביתי אין לחם ואין שמלה אל תשימוני קצין עם ✻ כי כשלה ירושלם ויהודה נפל כי לשונם ומעלליהם אל יהוה למרות עין כבודו ✻ הכרת פניהם ענתה בם וחטאתם כסדם הגידו לא כחדו אוי לנפשם כי גמלו להם רעה ✻ אמרו צדיק כי טוב כי פרי מעלליהם יאכלו ✻ אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה לו ✻ עמי נוגשיו מוללים ונשים משלו בו עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו ✻ נצב לריב יהוה ועמד לדין עמיו ✻ יהוה לזקני עמו ושריו אתכם בערתם הגזלה בבתיכם ✻ מה לכם תדכאו עמי ופני עניים תטחנו נאם אדני יהוה צבאות ✻ ויאמר יהוה יען כי גבהו בנות ציון וילכו נטויות גרון ומשקרות עינים הלוך ילכו ותעפפנה ברגליהן ✻ ושפחו קדקד בנות ציון ויהוה פתין יערה ✻ ביום ההוא יסיר אדני את תפארת העכסים והשבסים והשהרנים ✻ הנזמים והצמידים והרעלות ✻ הפארים והעדים והקשרים ובתי הנפש והלחשים ✻ הטבעות ונזמי האף ✻ המחלצות והמטפחות והרדידים והחרטים ✻ והיה תחת בשם מק יהיה ותחת חגורה נקפה ותחת מעשה מקשה קרחה ותחת פאר מכתבת כי אם שפחה ✻ אנשיך בחרב יפלו וגבורתך במלחמה ✻ ואנחו ואבלו פתחי ציון ונקתה לארץ תשב ✻ והחזיקו שבעה נשים באיש אחד ביום ההוא לאמר לחמנו נאכל ושמלתינו נלבש רק יקרא שמך עלינו אסף חרפתנו ✻ ביום ההוא יהיה צמח יהוה לצבי ולכבוד ופרי הארץ לגאון ולתפארת לפליטת ישראל ✻ והיה הנשאר בציון והנותר בירושלם קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלם ✻ אם רחץ אדני את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלם יהרץ מקרבה ברוח משפט וברוח בער ✻ ובא יהוה על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חפה ✻ וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם ומגשם ✻ אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן שמן ✻ ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באושים ✻ ועתה יושב ירושלם ואיש יהודה שפטו נא בני ובין כרמי ✻ מה לעשות עוד לכרמי ולא עשיתי בו מדוע קויתי לעשות ענבים ויעש באושים ✻ ועתה אודיעה נא אתכם את אשר אני עשה לכרמי הסר משוכתו והיה לבער פרץ גדרו והיה למרמס ✻ ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר ועלה שמיר ושית ועל העבים אצוה מהמטיר עליו מטר ✻ כי כרם יהוה צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפח והנה מפחה לצדקה והנה צעקה ✻ הוי מגיעי בית בבית שדה בשדה יקריבו עד אפס מקום והושבתם לבדכם בקרב הארץ ✻ באזני יהוה צבאות אם לא בתים רבים לשמה יהיו גדלים וטובים מאין יושב ✻ כי עשרה צמדי כרם יעשו בת אחד וזרע חמר יעשה איפה ✻ הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי בנשף יין ידליקם ✻ והיה כנור ונבל תף וחלל וחמר משתיהם ואת פעל יהוה לא יביטו ומעשה ידיו לא ראו ✻ לכן גלה עמי מבלי דעת וכבודו מתי רעב והמונו צחה צמא ✻ לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה בלי חק וירד הדרה והמונה ושאונה ועלז בה ✻ ויפח אדם וישפל איש ועיני גבהים תשפלנה ✻ ויגבה יהוה צבאות במשפט והאל הקדוש יקדש בצדקה ✻ ורעו כבשים כדברם ומחרבות חלאים יאכלו גרים ✻ הוי מושכי העון בחבלי השוא וכעבות העגלה חטאה ✻ האמרים יחישה מעשהו למהר למענה ותקרב ותבא עצת קדוש ישראל ונדעה ✻ הוי האמרים לרע טוב ולטוב רע שמים חשך לאור ואור לחשך שמים מר למתוק ומתוק למר ✻ הוי חכמים בעיניהם ונגד פניהם נבונים ✻ הוי גבורים לשתות יין ואנשי חיל למסך שכר ✻ המצדיקים רשע בשחד וצדקת צדיק יסירו ממנו ✻ לכן כאכל לשון אש קש ולהבה תלהט עפר שרשם כמק יהיה ופרחם כאבק יעלה כי מאסו את תורת יהוה צבאות ואת אמרת קדוש ישראל נאצו ✻ על כן חרה אף יהוה בעמו ויט ידו עליו ויכהו וירגזו ההרים ונבלתם היתה כמרמס בקרב החוצות בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה ✻ ונשא נס לגוים מרחוק ושרק לו מקצה הארץ והנה מהרה קל יבוא ✻ לא יגיע ולא יכשל לא ינום ולא יישן ולא יפתח אזור מתניו ולא יפרם שרוך נעליו ✻ אשר חציו שנונים וכל קשתותיו דרוכות ✻ פרסות סוסיו כצור יחשבו וגלגליו כסופה ✻ שאגתו כלביא ישאג כשחלים ויגהר ויחזק טרף ויגהה ואין מציל ✻ ויגהר עליו ביום ההוא כנהמת הים ונבט לארץ והנה חשך צר ואור חשך עכר בעריפיה ✻ בשנת מות עזיהו ראיתי את אדני ישב על כסא רם ונשא ושוליו מלאים את ההיכל ✻ שרפים עומדים ממעל לו שש כנפות שש כנפות לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף ✻ וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל הארץ כבודו ✻ ויהי נענים הקול מקרא והבית יתמלא עשן ✻ ואמר אוי לי כי נדמיתי כי איש טמא שפתים אנכי ובתוך עם טמא שפתים אנכי יושב כי את המלך יהוה צבאות ראו עיני ✻ ויעף אלי אחד מן השרפים ובידו רצפה בלקחים מעל המזבח בצבתים ✻ ויגע על פי ויאמר הנה נגע זה על שפתיך וסר עונך וחטאתך תכפר ✻ ואשמע את קול אדני אמר את מי אשלח ומי ילך לנו ואמר הנני שלחני ✻ ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל תבינו וראו ראו ואל תדעו ✻ הטמן לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו ✻ ואמר עד אנה אדני ויאמר עד אשר אם שוממו מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשומם שממה ✻ ורחק יהוה את האדם ורבה העזובה בקרב הארץ ✻ ועוד בה עשירית ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבה בהם זרע קדש מצבתה

ה"ג אדם וחוה וג' בנים ובנות. ומפני קצרם לא הזכיר מניינם ולא שמותם. ומפני שהיו מרובים לא הזכיר מיתתם. ומפני שהיו צדיקים לא הזכיר חטאתם. ומפני שהיו בעלי תשובה לא הזכיר תשובתם. ומפני שהיו בעלי מעשים טובים לא הזכיר מעשיהם. ומפני שהיו בעלי תפלה לא הזכיר תפלתם. ומפני שהיו בעלי יסורים לא הזכיר יסוריהם. ומפני שהיו בעלי מדות לא הזכיר מדותיהם. ומפני שהיו בעלי חכמה לא הזכיר חכמתם. ומפני שהיו בעלי ענוה לא הזכיר ענותנותם. ומפני שהיו בעלי יראת שמים לא הזכיר יראתם. ומפני שהיו בעלי אהבה לא הזכיר אהבתם. ומפני שהיו בעלי גמילות חסדים לא הזכיר גמילות חסדיהם. ומפני שהיו בעלי לימוד תורה לא הזכיר לימודם. ומפני שהיו בעלי מסירות נפש לא הזכיר מסירות נפשם. ומפני שהיו בעלי קנאה לא הזכיר קנאתם. ומפני שהיו בעלי שלום לא הזכיר שלומם. ומפני שהיו בעלי אמת לא הזכיר אמתם. ומפני שהיו בעלי אמונה לא הזכיר אמונתם. ומפני שהיו בעלי בטחון לא הזכיר בטחונם. ומפני שהיו בעלי ענוה לא הזכיר ענותנותם. ומפני שהיו בעלי תמימות לא הזכיר תמימותם. ומפני שהיו בעלי פרישות לא הזכיר פרישותם. ומפני שהיו בעלי קדושה לא הזכיר קדושתם. ומפני שהיו בעלי טהרה לא הזכיר טהרתם. ומפני שהיו בעלי נקיות לא הזכיר נקיותם. ומפני שהיו בעלי זריזות לא הזכיר זריזותם. ומפני שהיו בעלי שמחה לא הזכיר שמחתם. ומפני שהיו בעלי עצבות לא הזכיר עצבותם. ומפני שהיו בעלי בכיה לא הזכיר בכיתם. ומפני שהיו בעלי תענית לא הזכיר תענית

ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃ ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃ ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃ ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת׃ וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃ ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואתחבא׃ ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃ ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה׃ ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃ ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה׃ והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו׃ ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃ ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃ הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃ ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃ ויאמר יהוה אל קין איה הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃ ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃ ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃ כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃ ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא׃ הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃ ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃ ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן׃ וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך׃ ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב׃ וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃ כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו קין׃ ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃

זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה ומת׃ ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה ושלשים שנה ומת׃ ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃ ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃ ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי מהללאל חמש שנים ושישים שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מהללאל חמש שנים ותשעים שנה ושמנה מאות שנה ומת׃ ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה ומת׃ ויחי נח חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה׃ שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃ ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים ויישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ ויימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים ויימחו מן הארץ ויישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃

ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ ויסכרו מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃ ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃ ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ וידבר אלהים אל נח לאמר׃ צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃ ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ והיה בעננו על הארץ וראתה הקשת בענן׃ וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו המים למבול לשחת כל בשר׃ והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃ ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי בין כל בשר אשר על הארץ׃ ויהי בני נח היוצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם׃ יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם׃ ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃ ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה ויכל׃

ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול׃ בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה׃ ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃ ובני חם כוש ומצרים פוט וכנען׃ ובני כוש סבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃ וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ׃ הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃ ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ וכנען ילד את צידן בכרו ואת חת׃ ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ ויהי גבול הכנעני מצידן בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ ולעבר נולד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ ויהי מושבם ממישא בלכתך ספרה הר הקדם׃ אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ אלה משפחת בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול׃

ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנות את העיר׃ על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ אלה תולדת שם שם בן מאת שנה והוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש שנים וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והוליד את שלח׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי שלח שלשים שנה והוליד את עבר׃ ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי עבר ארבע ושלשים שנה והוליד את פלג׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי פלג שלשים שנה והוליד את רעו׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי רעו שתים ושלשים שנה והוליד את שרוג׃ ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי שרוג שלשים שנה והוליד את נחור׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי נחור תשע ועשרים שנה והוליד את תרח׃ ויחי נחור אחרי הולידו את תרח מאה שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי תרח שבעים שנה והוליד את אברם את נחור ואת הרן׃ ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃

ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען׃ ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם מצרים וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ וירא אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃

ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך לנסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ הלוא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃

ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים אתם ואת האימים בשוה קריתים׃ ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ עמק השדים באת באת בארות בארות חמר ומלכי סדם ועמרה נפלו שמה והנשארים הרה נסו׃ וילקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ וילקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם׃ ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃ ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל עליון׃ ויברכהו ויאמר ברוך אברם לאל עליון קנה שמים וארץ׃ וברוך אל עליון אשר מגן צריך בידך ויתן לו מעשר מכל׃ ויאמר מלך סדם אל אברם תן לי הנפש והרכש קח לך׃ וישא אברם את ידו אל יהוה אל עליון קנה שמים וארץ׃ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברם׃ בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכל וממרא הם יקחו חלקם׃

אחרי הדברים האלה היה דבר יהוה אל אברם במחזה לאמר אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד׃ ויאמר אברם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך ערירי ובן משק ביתי הוא דמשק אליעזר׃ ויאמר אברם הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי׃ והנה דבר יהוה אליו לאמר לא יירשך זה כי אם אשר יצא ממעיך הוא יירשך׃ ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה וספר הכוכבים אם תוכל לספר אתם ויאמר לו כה יהיה זרעך׃ והאמן ביהוה ויחשבה לו צדקה׃ ויאמר אליו אני יהוה אשר הוצאתיך מאור כשדים לתת לך את הארץ הזאת לרשתה׃ ויאמר אד

ויחי מאה שנה וישלשים שנה ויולד את אנוש׃ ויחי קינן אחרי הולידו את אנוש
חמש עשרה שנה ושמנת מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי קינן עשר
שנה ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי מהללאל חמש ושישים שנה
ומאת שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה
ושמנת מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה
ושמנת מאות שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת
שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנת מאות שנה ויולד
בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים
אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך
חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את האלהים ואיננו כי לקח
אתו אלהים׃ ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃
ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה
ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה
וימת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את שמו נח
לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך
אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃ ויהי נח בן חמש
מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

* וּמִרְבֵּה תְּפִלָּתְכֶם לֹא אֶשְׁמָע

הפטרת נשא

לְמָה לִּי רֹב זִבְחֵיכֶם יֹאמַר יְיָ
שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת אֵילִים (ישעי)
וְחֵלֶב מְרִיאִים וְדַם פָּרִים וּכְבָשִׂים וְעַתּוּדִים לֹא חָפָצְתִּי
כִּי תָבֹאוּ לֵרָאוֹת פָּנָי מִי בִקֵּשׁ זֹאת מִיָּדְכֶם רְמֹס חֲצֵרָי

מלת לי מיותרת כי לא נזכר למי הוא אומר . ולפי הנראה הוא אומר לישראל . שהיו מקריבים קרבנות הרבה . ולא היו מקיימים מצות התורה . ולכך אמר לא חפצתי בקרבנותיכם . כי אם בקיום התורה . ובמצות שבין אדם לחבירו . ולכך אמר כי תבאו לראות פני . מי בקש זאת מידכם . שתביאו לי קרבנות הרבה . ולא תקיימו מצותי . ואמר רמס חצרי . לשון בזיון . כמו (ו) שלא יבוא עוד לדרוך חצרי . ולשון חצר . שדה סמוך לבית . ולשון חצר . מקום שמקיפין אותו בכותל . ולשון חצר . מקום שמקיפין אותו בכותל .

(ו) ישעיה סה : ו : הנה כתוב לפני ולא אחשה כי אם שלמתי . ואחר כך אשלם . ואחר כך חשבתי . ואחר כך אשלם . ואחר כך אשלם .

ואמרתי אליו אדני ה' אתה ידעת. ויאמר אלי אלה הנביאים אשר יאמרו להם לא תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי אמת אמרים בשם שקר הנביאים נבאים בשמי לא שלחתים ולא צויתים ולא דברתי אליהם חזון שקר וקסם ואלילה ותרמית לבם הם נבאים לכם. לכן כה אמר ה' על הנביאים הנבאים בשמי ואני לא שלחתים והם אומרים חרב ורעב לא יהיה בארץ הזאת ביד החרב והרעב יתמו הנביאים האלה. והעם אשר הם נבאים לפניהם יהיו מושלכים בחוצות ירושלם מפני הרעב והחרב ואין קובר אותם הם נשיהם ובניהם ובנותיהם ושפכתי עליהם את רעתם. ואמרת אליהם את הדבר הזה תורידו עיני דמעה ולילה ואל תדמינה כי שבר גדול נשברה בתולת בת עמי מכה נחלה מאד. אם השדה יצאתי והנה חללי חרב ואם הבתי העיר והנה תחלואי רעב כי גם נביא גם כהן סחרו אל ארץ לא ידעו. המאס מאסת את יהודה אם בציון געלה נפשך מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא לשלום ואין טוב ולעת מרפא והנה בהלה. ידענו ה' רשענו עון אבותינו כי חטאנו לך. אל תנאץ למען שמך אל תנבל כסא כבודך זכר אל תפר בריתך אתנו. היש בהבלי הגוים מגשמים ואם השמים יתנו רבבים הלא אתה הוא ה' אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה. כה אמר ה' אל העם הזה כן אהבו לנוע רגליהם לא חשכו ולא נוו ה' עתה יזכר עונם ויפקד חטאתם. ויאמר ה' אלי אל תתפלל בעד העם הזה לטובה. כי יצומו איני שומע לתפלתם ואם יעלו עולה ומנחה איני רוצה בהם כי אם בחרב וברעב ובדבר אני כלה אותם. ואמר אהה אדני ה' הנה הנביאים אומרים להם לא תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי שלום אמת אתן לכם במקום הזה. ויאמר ה' אלי שקר הנבאים נבאים בשמי לא שלחתים ולא צויתים ולא דברתי אליהם חזון שקר וקסם ואלילה ותרמית לבם הם נבאים לכם. לכן כה אמר ה' על הנביאים הנבאים בשמי ואני לא שלחתים והם אומרים חרב ורעב לא יהיה בארץ הזאת ביד החרב והרעב יתמו הנביאים האלה. והעם אשר הם נבאים לפניהם יהיו מושלכים בחוצות ירושלם מפני הרעב והחרב ואין קובר אותם הם נשיהם ובניהם ובנותיהם ושפכתי עליהם את רעתם. ואמרת אליהם את הדבר הזה תורידו עיני דמעה ולילה ואל תדמינה כי שבר גדול נשברה בתולת בת עמי מכה נחלה מאד. אם השדה יצאתי והנה חללי חרב ואם הבתי העיר והנה תחלואי רעב כי גם נביא גם כהן סחרו אל ארץ לא ידעו. המאס מאסת את יהודה אם בציון געלה נפשך מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא לשלום ואין טוב ולעת מרפא והנה בהלה. ידענו ה' רשענו עון אבותינו כי חטאנו לך. אל תנאץ למען שמך אל תנבל כסא כבודך זכר אל תפר בריתך אתנו. היש בהבלי הגוים מגשמים ואם השמים יתנו רבבים הלא אתה הוא ה' אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את כל אלה. כה אמר ה' אל העם הזה כן אהבו לנוע רגליהם לא חשכו ולא נוו ה' עתה יזכר עונם ויפקד חטאתם. ויאמר ה' אלי אל תתפלל בעד העם הזה לטובה. כי יצומו איני שומע לתפלתם ואם יעלו עולה ומנחה איני רוצה בהם כי אם בחרב וברעב ובדבר אני כלה אותם. ואמר אהה אדני ה' הנה הנביאים אומרים להם לא תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי שלום אמת אתן לכם במקום הזה.

ולכן נלמדנו *

שלא יהיה הקדוש ברוך הוא מוכרח לעשות נסים לצדיקים

כמו שנתבאר בפרק שלפנינו ◦ אין הקדוש ברוך הוא מוכרח לעשות נסים לצדיקים . אלא הכל לפי מה שהוא רואה בחכמתו ובמה שהוא יודע בטוב לבו . ואפילו הצדיק הגדול שבדורו אין הקדוש ברוך הוא מוכרח לעשות לו נסים . ואפילו משה רבינו ע"ה שהיה גדול הנביאים וחכמיהם ◦ אין הקדוש ברוך הוא מוכרח לעשות לו נסים . אלא כפי מה שהוא רואה בחכמתו ובטוב לבו

(ו) כך נקראת בתורה בכל מקום שנזכרת מפני שהיתה מיוחדת לה"ק.

ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ: ב ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו: ג כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל: ד אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו: ה ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חית אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם: ו שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם: ז ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה: ח ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר: ט ואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם: י ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ: יא והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ: יב ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש החיה אשר אתכם לדרת עולם: יג את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ: יד והיה בעננו ענן על הארץ ונראתה הקשת בענן: טו וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו המים למבול לשחת כל בשר: טז והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ: יז ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי ביני ובין כל בשר אשר על הארץ: יח ויהיו בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען: יט שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ: כ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם: כא וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה: כב וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ: כג ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית וערות אביהם לא ראו: כד ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן: כה ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו: כו ויאמר ברוך יי אלהי שם והיה כנען עבד להם: כז יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם והיה כנען עבד להם: כח ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה: כט ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת:

ثم ابتدأ يعلمهم قائلا ٭ طوبى للمساكين بالروح فان لهم ملكوت السموات ٭ طوبى للحزانى فانهم يتعزون ٭ طوبى للودعاء فانهم يرثون الارض ٭ طوبى للجياع والعطاش الى البر فانهم يشبعون ٭ طوبى للرحماء فانهم يرحمون ٭ طوبى لانقياء القلب فانهم يعاينون الله ٭ طوبى لصانعي السلام فانهم ابناء الله يدعون ٭ طوبى للمطرودين من اجل البر فان لهم ملكوت السموات ٭ طوبى لكم اذا عيروكم واضطهدوكم وقالوا عليكم كل كلمة سوء كاذبين من اجلي ٭ افرحوا وتهللوا فان اجركم كثير في السموات . هكذا اضطهدوا الانبياء الذين كانوا قبلكم ٭ انتم ملح الارض . فان فسد الملح فبماذا يملح . لا يصلح بعد لشيء الا ان يطرح خارجا ويداس من الناس ٭ انتم نور العالم . لا يمكن ان تخفى مدينة موضوعة على جبل ٭ ولا يوقد سراج ويجعل تحت المكيال بل على المنارة فيضيء لجميع الذين في البيت ٭ فليضيء نوركم هكذا قدام الناس لكي يروا اعمالكم الصالحة ويمجدوا ابا كم الذي في السموات ٭

(١) وفي بعض النسخ القديمة هنا زيادة وهي قوله طوبى للرحماء فانهم يرحمون . طوبى لانقياء القلب فانهم يعاينون الله . طوبى لصانعي السلام فانهم ابناء الله يدعون .

عدد الجند (١)

وكلّم الرب موسى في برية سيناء في خيمة الاجتماع في اليوم الاول من الشهر الثاني في السنة الثانية لخروجهم من ارض مصر قائلا

(٢) خذوا رأس كل جماعة بني اسرائيل بعشائرهم وبيوت آبائهم بعدد الاسماء كل ذكر برأسه. (٣) من ابن عشرين سنة فصاعدا كل خارج للجند في اسرائيل تعدونهم انتم وهارون بجنودهم. (٤) ويكون معكما من كل سبط رجل رأس لبيت آبائه. (٥) وهذه اسماء الرجال الذين يقومون معكما. لسبط رأوبين اليصور بن شدیئور. (٦) لشمعون شلومیئیل بن صوريشداي. (٧) ليهوذا نحشون بن عميناداب. (٨) لاساكر نثنئيل بن صوغر. (٩) لزبولون اليآب بن حالون. (١٠) لبني يوسف لافرايم اليشامع بن عميهود. لمنسى جملئيل بن فدهصور. (١١) لبنيامين ابيدان بن جدعوني. (١٢) لدان اخيعزر بن عميشداي. (١٣) لاشير فجعيئيل بن عكران. (١٤) لجاد اليسابف بن دعوئيل. (١٥) لنفتالي اخيرع بن عينان. (١٦) هؤلاء هم المدعوون من الجماعة رؤساء اسباط آبائهم وهم رؤوس الوف اسرائيل.

(١٧) فاخذ موسى وهارون هؤلاء الرجال المسمين باسمائهم (١٨) وجمعا كل الجماعة في اليوم الاول من الشهر الثاني فاعلنوا انسابهم بعشائرهم وبيوت آبائهم بعدد الاسماء من ابن عشرين سنة فصاعدا برأسهم. (١٩) كما امر الرب موسى فعدهم في برية سيناء.

(٢٠) وكان بنو رأوبين بكر اسرائيل بمواليدهم بعشائرهم وبيوت آبائهم بعدد الاسماء برأسهم كل ذكر من ابن عشرين سنة فصاعدا كل خارج للجند. (٢١) المعدودون من سبط رأوبين ستة وخمسون الفا وخمسمئة.

(٢٢) وبنو شمعون بمواليدهم بعشائرهم وبيوت آبائهم المعدودون منهم بعدد الاسماء برأسهم كل ذكر من ابن عشرين سنة فصاعدا كل خارج للجند. (٢٣) المعدودون من سبط شمعون تسعة وخمسون الفا ومئتان.

(٢٤) وبنو جاد بمواليدهم بعشائرهم وبيوت آبائهم بعدد الاسماء من ابن عشرين سنة فصاعدا كل خارج للجند. (٢٥) المعدودون من سبط جاد خمسة واربعون الفا وستمئة وخمسون.

(١) فعدد كل من ذكرناه : هو بحسب ما عدّ كل واحد منهم كما تقدّم ذكره .

(٤) هذه اسماء الذين يقفون معكما من كل سبط : هو بحسب ما كان كل واحد منهم رئيساً على سبطه . اعلم . انك لا ترى . يقول لهم ان يعدّوا بحسب ما امر به . اعلم . اعلم . اعلم

ויקח יעקב לוז לבנה ערמון ויפצל בהן פצלות לבנות
להלבין את הפצלות אשר על המקלות . והמקלות היו נקבים
בתוך הבארות והשקתות . ויהי הצאן יולדות לנכון פני
המקלות ויולדות עקדים נקדים וטלואים . והכבשים הפריד
יעקב ויתן פני הצאן אל עקד ונקד וכל טלוא בחלק לבן
בעדרים לבדם ולא נתנם אל תוך הצאן . ויהי בכל יחם
הצאן המקשרות ויתן יעקב את המקלות לנגד עיני הצאן
ביחמן במשקים . ובעת יחם הצאן החזקות ולא יתן המקלות
לנגד עיני הצאן ולא יחמו במקלות . ויהיו העקדים ללבן
והחלשות ללוי . ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן הרבה
ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים :

בראשית כפרק

ויעקב יצקב : ב : ויעקב יצקב : ג : ויעקב

ואלהיכם. ויבא לאבות ויבא לבנים. ואיבעי לה מהו דתימא
הואיל דכתיב ואלהיכם אלהי אבותיכם אלהי בנים מהו
דתימא * ת"ל

פרשת וילך

שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי חג

ויבא משה וידבר. ויבא לאבות ויבא לבנים. ויבא לאבות
ולבנים מנין. ת"ל ויבא משה וידבר. ויבא לאבות ולבנים
מנין. ת"ל ויבא משה וידבר. ויבא לאבות ולבנים מנין.
ת"ל ויבא משה וידבר. ויבא לאבות ולבנים מנין. ת"ל
ויבא משה וידבר. ויבא לאבות ולבנים מנין. ת"ל ויבא
משה וידבר. ויבא לאבות ולבנים מנין. ת"ל ויבא משה
וידבר. ויבא לאבות ולבנים מנין. ת"ל ויבא משה וידבר.
ויבא לאבות ולבנים מנין. ת"ל ויבא משה וידבר. ויבא
לאבות ולבנים מנין. ת"ל ויבא משה וידבר

الذين يؤمنون بالغيب ويقيمون الصلوة ومما رزقناهم ينفقون . والذين يؤمنون بما انزل اليك وما انزل من قبلك وبالاخرة هم يوقنون . اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون . ان الذين كفروا سواء عليهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون . ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشوة ولهم عذاب عظيم . ومن الناس من يقول ءامنا بالله وباليوم الاخر وما هم بمؤمنين . يخدعون الله والذين ءامنوا وما يخدعون الا انفسهم وما يشعرون . في قلوبهم مرض فزادهم الله مرضا ولهم عذاب اليم بما كانوا يكذبون . واذا قيل لهم لا تفسدوا في الارض قالوا انما نحن مصلحون . الا انهم هم المفسدون ولكن لا يشعرون . واذا قيل لهم ءامنوا كما ءامن الناس قالوا انؤمن كما ءامن السفهاء الا انهم هم السفهاء ولكن لا يعلمون . واذا لقوا الذين ءامنوا قالوا ءامنا واذا خلوا الى شياطينهم قالوا انا معكم انما نحن مستهزءون . الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون . اولئك الذين اشتروا الضلالة بالهدى فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين . مثلهم كمثل الذي استوقد نارا فلما اضاءت ما حوله ذهب الله بنورهم وتركهم في ظلمات لا يبصرون . صم بكم عمي فهم لا يرجعون . او كصيب من السماء فيه ظلمات ورعد وبرق يجعلون اصابعهم في اذانهم من الصواعق حذر الموت والله محيط بالكافرين . يكاد البرق يخطف ابصارهم كلما اضاء لهم مشوا فيه واذا اظلم عليهم قاموا ولو شاء الله لذهب بسمعهم وابصارهم ان الله على كل شيء قدير . يا ايها الناس اعبدوا ربكم الذي خلقكم والذين من قبلكم لعلكم تتقون . الذي جعل لكم الارض فراشا والسماء بناء وانزل من السماء ماء فاخرج به من الثمرات رزقا لكم فلا تجعلوا لله اندادا وانتم تعلمون . وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة من مثله وادعوا شهداءكم من دون الله ان كنتم صادقين . فان لم تفعلوا ولن تفعلوا فاتقوا النار التي وقودها الناس والحجارة اعدت للكافرين . وبشر الذين ءامنوا وعملوا الصالحات ان لهم جنات تجري من تحتها الانهار كلما رزقوا منها من ثمرة رزقا قالوا هذا الذي رزقنا من قبل واتوا به متشابها ولهم فيها ازواج مطهرة وهم فيها خالدون . ان الله لا يستحيي ان يضرب مثلا ما بعوضة فما فوقها فاما الذين ءامنوا فيعلمون انه الحق من ربهم واما الذين كفروا فيقولون ماذا اراد الله بهذا مثلا يضل به كثيرا ويهدي به كثيرا وما يضل به الا الفاسقين . الذين ينقضون عهد الله من بعد ميثاقه ويقطعون ما امر الله به ان يوصل ويفسدون في الارض اولئك هم الخاسرون . كيف تكفرون بالله وكنتم امواتا فاحياكم ثم يميتكم ثم يحييكم ثم اليه ترجعون . هو الذي خلق لكم ما في الارض جميعا ثم استوى الى السماء فسوىهن سبع سموات وهو بكل شيء عليم . واذ قال ربك للملئكة اني جاعل في الارض خليفة قالوا اتجعل فيها من يفسد فيها ويسفك الدماء ونحن نسبح بحمدك ونقدس لك قال اني اعلم ما لا تعلمون .

---

(١) كذا . ع . ك . ت . ن . ب . ف . ا . ي . ل . ر . ه . ز . ح . ط . ك . ص . ق . ش . ت . ث . خ . ذ . ض . ظ . غ . (وكذا في نسخة اخرى) ولعل الاولى حذفها كما في نسخة اخرى .

* ولما رجع موسى الى قومه غضبان اسفا قال بئسما خلفتموني من بعدي اعجلتم امر ربكم والقى الالواح واخذ برأس اخيه يجره اليه قال ابن ام ان القوم استضعفوني وكادوا يقتلونني فلا تشمت بي الاعداء ولا تجعلني مع القوم الظالمين قال رب اغفر لي ولاخي وادخلنا في رحمتك وانت ارحم الراحمين ان الذين اتخذوا العجل سينالهم غضب من ربهم وذلة في الحياة الدنيا وكذلك نجزي المفترين والذين عملوا السيئات ثم تابوا من بعدها وآمنوا ان ربك من بعدها لغفور رحيم ولما سكت عن موسى الغضب اخذ الالواح وفي نسختها هدى ورحمة للذين هم لربهم يرهبون واختار موسى من قومه سبعين رجلا لميقاتنا فلما اخذتهم الرجفة قال رب لو شئت اهلكتهم من قبل وايّاي اتهلكنا بما فعل السفهاء منا ان هي الا فتنتك تضل بها من تشاء وتهدي من تشاء انت ولينا فاغفر لنا وارحمنا وانت خير الغافرين واكتب لنا في هذه الدنيا حسنة وفي الآخرة انا هدنا اليك قال عذابي اصيب به من اشاء ورحمتي وسعت كل شيء فسأكتبها للذين يتقون ويؤتون الزكوة والذين هم بآياتنا يؤمنون الذين يتبعون الرسول النبي الامي الذي يجدونه مكتوبا عندهم في التوراة والانجيل يأمرهم بالمعروف وينهاهم عن المنكر ويحل لهم الطيبات ويحرم عليهم الخبائث ويضع عنهم اصرهم والاغلال التي كانت عليهم فالذين آمنوا به وعزروه ونصروه واتبعوا النور الذي انزل معه اولئك هم المفلحون قل يا ايها الناس اني رسول الله اليكم جميعا الذي له ملك السموات والارض لا اله الا هو يحيي ويميت فآمنوا بالله ورسوله النبي الامي الذي يؤمن بالله وكلماته واتبعوه لعلكم تهتدون ومن قوم موسى امة يهدون بالحق وبه يعدلون وقطعناهم اثنتي عشرة اسباطا امما واوحينا الى موسى اذ استسقاه قومه ان اضرب بعصاك الحجر فانبجست منه اثنتا عشرة عينا قد علم كل اناس مشربهم وظللنا عليهم الغمام وانزلنا عليهم المن والسلوى كلوا من طيبات ما رزقناكم وما ظلمونا ولكن كانوا انفسهم يظلمون واذ قيل لهم اسكنوا هذه القرية وكلوا منها حيث شئتم وقولوا حطة وادخلوا الباب سجدا نغفر لكم خطيئاتكم سنزيد المحسنين فبدل الذين ظلموا منهم قولا غير الذي قيل لهم فارسلنا عليهم رجزا من السماء بما كانوا يظلمون واسألهم عن القرية التي كانت حاضرة البحر اذ يعدون في السبت اذ تأتيهم حيتانهم يوم سبتهم شرعا ويوم لا يسبتون لا تأتيهم كذلك نبلوهم بما كانوا يفسقون واذ قالت امة منهم لم تعظون قوما الله مهلكهم او معذبهم عذابا شديدا قالوا معذرة الى ربكم ولعلهم يتقون فلما نسوا ما ذكروا به انجينا الذين ينهون عن السوء واخذنا الذين ظلموا بعذاب بئيس بما كانوا يفسقون فلما عتوا عن ما نهوا عنه قلنا لهم كونوا قردة خاسئين وتأذن ربك ليبعثن عليهم الى يوم القيامة من يسومهم سوء العذاب ان ربك لسريع العقاب وانه لغفور رحيم وقطعناهم في الارض امما منهم الصالحون ومنهم دون ذلك وبلوناهم بالحسنات والسيئات لعلهم يرجعون فخلف من بعدهم خلف ورثوا الكتاب يأخذون عرض هذا الادنى ويقولون سيغفر لنا وان يأتهم عرض مثله يأخذوه ألم يؤخذ عليهم ميثاق الكتاب ان لا يقولوا على الله الا الحق ودرسوا ما فيه والدار الآخرة خير للذين يتقون افلا تعقلون والذين يمسكون بالكتاب واقاموا الصلوة انا لا نضيع اجر المصلحين واذ نتقنا الجبل فوقهم كأنه ظلة وظنوا انه واقع بهم خذوا ما آتيناكم بقوة واذكروا ما فيه لعلكم تتقون واذ اخذ ربك من بني آدم من ظهورهم ذريتهم واشهدهم على انفسهم ألست بربكم قالوا بلى شهدنا ان تقولوا يوم القيامة انا كنا عن هذا غافلين او تقولوا انما اشرك آباؤنا من قبل وكنا ذرية من بعدهم افتهلكنا بما فعل المبطلون وكذلك نفصل الآيات ولعلهم يرجعون واتل عليهم نبأ الذي آتيناه آياتنا فانسلخ منها فاتبعه الشيطان فكان من الغاوين ولو شئنا لرفعناه بها ولكنه اخلد الى الارض واتبع هواه فمثله كمثل الكلب ان تحمل عليه يلهث او تتركه يلهث ذلك مثل القوم الذين كذبوا بآياتنا فاقصص القصص لعلهم يتفكرون ساء مثلا القوم الذين كذبوا بآياتنا وانفسهم كانوا يظلمون من يهد الله فهو المهتد ومن يضلل فاولئك هم الخاسرون ولقد ذرأنا لجهنم كثيرا من الجن والانس لهم قلوب لا يفقهون بها ولهم اعين لا يبصرون بها ولهم آذان لا يسمعون بها اولئك كالانعام بل هم اضل اولئك هم الغافلون ولله الاسماء الحسنى فادعوه بها وذروا الذين يلحدون في اسمائه سيجزون ما كانوا يعملون ومن خلقنا امة يهدون بالحق وبه يعدلون والذين كذبوا بآياتنا سنستدرجهم من حيث لا يعلمون واملي لهم ان كيدي متين أولم يتفكروا ما بصاحبهم من جنة ان هو الا نذير مبين أولم ينظروا في ملكوت السموات والارض وما خلق الله من شيء وان عسى ان يكون قد اقترب اجلهم فبأي حديث بعده يؤمنون من يضلل الله فلا هادي له ويذرهم في طغيانهم يعمهون يسألونك عن الساعة ايان مرساها قل انما علمها عند ربي لا يجليها لوقتها الا هو ثقلت في السموات والارض لا تأتيكم الا بغتة يسألونك كأنك حفي عنها قل انما علمها عند الله ولكن اكثر الناس لا يعلمون قل لا املك لنفسي نفعا ولا ضرا الا ما شاء الله ولو كنت اعلم الغيب لاستكثرت من الخير وما مسني السوء ان انا الا نذير وبشير لقوم يؤمنون هو الذي خلقكم من نفس واحدة وجعل منها زوجها ليسكن اليها فلما تغشاها حملت حملا خفيفا فمرت به فلما اثقلت دعوا الله ربهما لئن آتيتنا صالحا لنكونن من الشاكرين فلما آتاهما صالحا جعلا له شركاء فيما آتاهما فتعالى الله عما يشركون ايشركون ما لا يخلق شيئا وهم يخلقون ولا يستطيعون لهم نصرا ولا انفسهم ينصرون وان تدعوهم الى الهدى لا يتبعوكم سواء عليكم ادعوتموهم ام انتم صامتون ان الذين تدعون من دون الله عباد امثالكم فادعوهم فليستجيبوا لكم ان كنتم صادقين ألهم ارجل يمشون بها ام لهم ايد يبطشون بها ام لهم اعين يبصرون بها ام لهم آذان يسمعون بها قل ادعوا شركاءكم ثم كيدون فلا تنظرون ان وليي الله الذي نزل الكتاب وهو يتولى الصالحين والذين تدعون من دونه لا يستطيعون نصركم ولا انفسهم ينصرون وان تدعوهم الى الهدى لا يسمعوا وتراهم ينظرون اليك وهم لا يبصرون خذ العفو وأمر بالعرف واعرض عن الجاهلين وامّا ينزغنك من الشيطان نزغ فاستعذ بالله انه سميع عليم ان الذين اتقوا اذا مسهم طائف من الشيطان تذكروا فاذا هم مبصرون واخوانهم يمدونهم في الغي ثم لا يقصرون واذا لم تأتهم بآية قالوا لولا اجتبيتها قل انما اتبع ما يوحى الي من ربي هذا بصائر من ربكم وهدى ورحمة لقوم يؤمنون واذا قرئ القرآن فاستمعوا له وانصتوا لعلكم ترحمون واذكر ربك في نفسك تضرعا وخيفة ودون الجهر من القول بالغدو والآصال ولا تكن من الغافلين ان الذين عند ربك لا يستكبرون عن عبادته ويسبحونه وله يسجدون

ולא יהא אדם מצר על מקומו ולא על מקום חבירו. ולא יאמר דבר שאין כבוד שמים תלוי בו. ולא יהא שוחק בשעת תפלתו. ולא יספר בדברים בטלים. ולא יהא מתנמנם אלא בדברי תורה. ולא יתפלל אלא בבית הכנסת. ולא יהא מתפלל בדרך ולא בספינה ולא בבקעה אלא אם כן אין לו מקום. ואם היה מתפלל בדרך לא יהא מתפלל אלא בדבר שהוא מקום תפלה. ול

ברכת הלבנה

ברכת הלבנה

מי שנולד בשעת לעז

מי שנולד בשעת לעז, ראוי לו שיברך ברכת הלבנה, שהרי אין לו מזל ידוע, ואין לו אלא מה שנגזר עליו מן השמים. ומי שנולד בשעת הלעז,

ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה׃ * ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה׃ וירא אליו יהוה ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך׃ גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל ואקים את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך׃ והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גוי הארץ׃ עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי׃ וישב יצחק בגרר׃ וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי היא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני אנשי המקום על רבקה כי טובת מראה היא׃ ויהי כי ארכו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו׃ ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך היא ואיך אמרת אחתי היא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי פן אמות עליה׃ ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת עלינו אשם׃ ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת׃ ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו יהוה׃ ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד׃ ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים׃ וכל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר׃ ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד׃ ויסע משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם׃ ויחפר יצחק את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו אשר סתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו׃ ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים׃ ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו׃ ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה׃ ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ׃ ויעל משם באר שבע׃ ויראה אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי ואברכך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי׃ ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט שם אהלה ויכרו שם עבדי יצחק באר׃ * ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מפיכל שר צבאו׃ ויאמר יצחק אליהם מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחו מאתכם׃ ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך ונכרתה ברית עמך׃ אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגעוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה׃ ויעש להם משתה ויאכלו וישתו׃ וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום׃ ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים׃ ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה׃ ועשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת בשמת בת אילון החתי׃ ותהיין מרת רוח ליצחק וליעקב׃

קטורת סמים

(ו) מזמור לדוד בזכר לשלמה

שמע בקולי אלהים בשיחי : נצור חיי מפחד אויב : תסתירני מסוד מרעים
מהמון פעלי און : אשר שננו כחרב לשונם : דרכו חץ דבר מר : לירות
במסתרים תם פתאם וירהו ולא ייראו : יחזקו לו דבר רע : יספרו
לטמון מוקשים : אמרו מי יראנו : חפשו עולות תמנו חפש איש
ולב וקרב עמק : ואלהים יורה חץ פתאם היו מכותם : ויכשילוהו
עליהם לשונותם : ינודו כל רואיהם : ויראו כל אדם ויגידו פעל
אלהים ומעשהו השכילו : ישמח צדיק ביהוה וחסה בו : והתהללו כל
ישרי לב :

(1) כתב הרב ז״ל שלא נמצא בשום מקום שיהיה מזמור בלא שם ולכן נראה שהוא
טעות הסופר ומזמור זה הוא המשך למזמור שלפניו ומתחיל בלשון בקשה ותפלה
ומסיים בלשון שבח והודאה ולכן נראה שהוא המשך למזמור שלפניו ולא מזמור
בפני עצמו ולכן לא נמצא לו שם מיוחד ולא נכתב בראש המזמור כשאר המזמורים
שבספר תהלים ולכן נראה שהוא המשך למזמור שלפניו ולא מזמור בפני עצמו.

ואין מברכין אותה אלא בעשרה ובמקום שיש עשרה ואין מברכין אותה אלא בפני שלשה שאין הקב"ה מצוי בתפלת היחיד אלא בתפלת הרבים ואין מברכין אותה אלא בפני שלשה שאין הקב"ה מצוי בדין אלא בפני שלשה ואין מברכין אותה אלא בפני שנים שהרי הן עדה ואין מברכין אותה אלא בפני אחד שהרי הוא אומר ואקדשה בתוך בני ישראל ואין מברכין אותה אלא בפני כהן שהרי הוא אומר ואתה תעמוד פה עמדי

ניחר : ס : ניחר

(1) מחק ניחר שחזר מחדש בתחילת השורה הבאה. (2) ב : ניחר.

(3) אין נקודות על המילה מחמת. (4) ב : נחמתי כי תנחמני.

(5) אין נקודות על המילה מחמת. (6) ב : ניחר.

(1) א : ל ושפיכת . ה ושפיכת דם הנקי . ואפשר שלא היה לפניהם .

הכתובים . ומ דרש מקרא זה : ואת רעתם ◇ ד ◇ ויאמר אליהם : אתם מרגלים את הארץ : לראות את ערות הארץ באתם : ויאמרו אליו : לא אדני ועבדיך באו לשבר אכל : אנחנו כלנו בני איש אחד נהיה כנים לא היו עבדיך מרגלים : ויאמר אליהם : לא כי ערות הארץ באתם לראות : ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני אבינו היום : והנה הקטן את אבינו היום . ואחד איננו : ויאמר אליהם יוסף הוא אשר דברתי אליכם לאמר מרגלים אתם : בזאת תנסו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה : שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם : ויאסף אתם אל משמר שלשת ימים : ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלהים אני ירא : אם כנים אתם אחי אחיכם האחד יאסר בבית משמרתכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם : והאחיכם הקטן תביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותון : ויעשו כן : ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת : וישמע ראובן אליהם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש : והמה לא ידעו כי שומע יוסף כי המליץ בינותם : וישב מעליהם ויבך וישב אליהם וידבר אליהם ויקח מאתם את שמעון ויאסר אותו לעיניהם : ויצו יוסף וימלאו את כליהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך ויעש להם כן : וישאו את שבריהם על חמריהם וילכו משם : ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמרו במלון וירא את כספו והנה הוא בפי אמתחתו : ויאמר אל אחיו הושב כספי והנה גם אפרה בפי אמתחתי ויצא לבבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו : ויבאו אל יעקב אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל הקרות אתם לאמר : דבר האיש אדני הארץ אתנו קשות ויתן את אתנו כמרגלים את הארץ : ואמר אליו לא כנים אנחנו לא היינו מרגלים : כנים היינו לא היינו מרגלים : שנים עשר אחים בני אבינו היינו האחד איננו והקטן היום את אבינו בארץ כנען : ויאמר אלינו האיש אדני הארץ בזאת אדע כי כנים אתם אחי אחיכם האחד הניחו אתי ואת רעבון בתיכם קחו ולכו לכם : והאחיכם הקטן הביאו אלי ואדעה כי לא מרגלים אתם כי כנים אתם את אחיכם אתן לכם ואת הארץ תסחרו : ויהי המה מריקים שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו וירא את צרורות כספיהם הם ואביהם וייראו : ויאמר אליהם יעקב אביהם אתי שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כל הדברים האלה : וידבר ראובן אל אביו לאמר את שני בני תמית אם לא אביאנו אליך תן אתו על ידי ואנכי אשיבנו אליך : ויאמר לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר ופקחה בדרך אשר תלכו בה והורדתם את שיבתי ברעה שאולה : ◇ ה ◇ והרעב כבד בארץ : ויהי ככלות לאכל את השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שובו קנו לנו מעט אכל : ויען אליו יהודה לאמר העד העיד בנו האיש לאמר לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם : אם יש אתה משלח את אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל : ואם אינך משלח לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו פני בלתי אחיכם אתכם : ויאמר ישראל למה הרעותם אלי להגיד לאיש העוד לכם אח : ויאמרו שאל שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ונגד לו על פי הדברים האלה הידוע נדע כי יאמר הורידו את אחיכם : ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפנו : אנכי ערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים : כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים : ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים : וכספים משנה קחו בידכם והכסף המושב בפי אמתחתיכם השיבו בידכם אולי משגה היה : ואחיכם קחו והקומו שובו אל האיש : ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי : ◇ ו ◇ והאנשים לקחו את המנחה הזאת ומשנה כסף לקחו בידם ואת בנימין ויקומו וירדו מצרים ויעמדו לפני יוסף : וירא יוסף אתם ואת בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים : ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האיש את האנשים בית יוסף : ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף השב בשקינו בתחלה אנחנו מובאים להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו : ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית : ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בתחלה לשבר אכל : והיה כי באנו אל המלון ונפתחה את שקינו והנה כסף איש בפי אמתחתו כספנו במשקלו ונשיבהו בידנו : וכסף אחר ירדנו בידנו לשבר אכל לא ידענו מי שם כספנו בשקינו : ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון בשקיכם כספיכם בא אלי ויוצא אליהם שמעון : ויבא האיש הבית ויתן מים ורחצו רגליהם ויתן מספוא לחמוריהם : והכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם : ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה : וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר אמרתם החי עודנו : ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי וישתחוו ויקדו : וישא עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני : ויבהל יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש לבכות ויבא החדרה ויבך שמה : וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם : וישימו לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה למצרים : וישבו לפניו הבכור כבכרתו והצעיר כצעירתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו : וישא מנות מאת פניו אליהם ותרב מנת בנימין מכל מנות כלם וישתו וישכרו עמו : ◇ ז ◇ ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת האנשים אכל כאשר יוכלון שאת ושים איש כספו בפי אמתחתו : וגביעי הגביע הכסף תשים בפי אמתחת הצעיר ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר : האנשים הבקר אורה ושלחו המה וחמריהם : המה יצאו מן העיר לא רחקו והאיש פקד על אשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגת אותם ואמרת אליהם למה שלמתם רעה תחת טובה : הלא זה אשר ישתה אדני בו הוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם : ויאמר אליהם כדברים האלה אשר דבר : ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה : הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנוב מבית אדניך כסף או זהב : אשר ימצא את אחד מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים : ויאמר גם עתה כדבריכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקים : וימהרו וירידו איש אמתחתו על ארצה ויפתחו איש אמתחתו : ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת בנימין : ויקרעו שמלותם ויעמס איש על חמורו וישובו העירה : ויבא יהודה ואחיו בית יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה : ויאמר להם יוסף מה המעשה הזה אשר עשיתם הלא ידעתם כי נחש ינחש איש כמוני : ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק האלהים מצא את עון עבדיך הנה עבדים לאדני לנו גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו : ויאמר חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם : ◇ ח ◇ ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה : אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח : ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת וישאר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו : ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו : ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת : ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני עוד : ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני : ויאמר אבינו שובו קנו לנו מעט אכל : ונאמר לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אין אתנו : ויאמר עבדך אבי אתנו ונאמר אליו ירדו אחינו ונשברה

ולא יעשה. יכ כל המקריב: כל המנחה אשר
תאפה בתנור ולא תהיה בלולה ועשויה רקיקי
מצות משחים בשמן או משחים לה: ומנחתך
על המחבת תהיה בלולת שמן תעשה: פתות
פתים תחלקנה אותה ויצקת עליה שמן: ויקרא
(1) אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל
והקרבתם מהם קרבנכם מבהמה מן הבקר
ומן הצאן תקריבו את קרבנכם: אם עולה
קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח
אהל מועד לרצנו לפני יהוה: וסמך את יד
על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו: ושחט
את בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן
הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח
אשר פתח אהל מועד סביב: והפשיט את
העולה וניתח אתה לנתחיה: ונתנו בני אהרן
הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש
אשר על המזבח: וערכו בני אהרן הכהנים
את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים
אשר על האש אשר על המזבח: והקרב ורחצו
את הכרעים במים והקטיר הכהן את הכל
המזבחה עולה אשה ריח ניחח ליהוה: ואם
מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים
לעולה זכר תמים יקריבנו: והשחיט אתו על
ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן
הכהנים את דמו על המזבח סביב: והפשיט
את עורו ואת כל אבריו ואת ראשו ואת
פדרו וערך הכהן את הכל על המזבח: וקרבו
ורחץ את הכרעים במים והקריב הכהן את
הכל והקטיר המזבחה עולה הוא אשה ריח
ניחח ליהוה: ואם מן העוף עולה קרבנו ליהוה
ומן התרים או מבני היונה את קרבנו: והקריב
אתו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר
המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח: ונתק
את מוראתו בנוצתה והשליך אתה אצל
המזבח קדמה אל מקום הדשן: ושסע שסע
אתו בכנפיו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה
על העצים אשר על האש עולה הוא אשה ריח
ניחח ליהוה: ונפש כי תקריב קרבן מנחה
ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן
עליה לבנה: והביאה אל בני אהרן הכהנים
וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל
לבנתה והקטיר הכהן אזכרתה המזבחה אשה
ריח ניחח ליהוה: והנותרת ממנה לאהרן ולבניו
קדש קדשים מאשי יהוה: וכי תקריב מנחה
מאפה תנור סלת חלת מצות בלולת בשמן
ורקיקי מצות משחים בשמן: ואם מנחה על
המחבת קרבנך סלת חלה בלולת בשמן מצה
תהיה: פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן
מנחה היא: ואם מנחת מרחשת קרבנך סלת
בשמן תעשה: והבאת את המנחה אשר יעשה
אלה ליהוה והקריב אל הכהן והגישו אל
המזבח: והרים הכהן מן המנחה את אזכרתה
והקטיר המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה: והנותרת
ממנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה:
כל המנחה אשר תקריבו ליהוה לא תעשה
חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו
אשה ליהוה: קרבן ראשית תקריבו אתם ליהוה
ואל המזבח לא יעלו לריח ניחח: וכל קרבן
מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית
אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח:
וכי תקריב מנחת בכורים ליהוה אביב קלי
תקריב לגרש כרמל מנחת בכוריך: ונתתה עליה
שמן ושמת עליה לבנה מנחה היא: והקטיר
הכהן את אזכרתה מגרשה ומשמנה על כל
לבנתה אשה ליהוה: ואם זבח שלמים קרבנו
אם מזבח הוא מקריב אתו אם זכר אם נקבה
תמים יקריבנו לפני יהוה: וסמך את ידו על
ראש קרבנו ושחט אתו פתח אהל מועד
ויזרקו בני אהרן הכהנים את הדם על המזבח
סביב: והקריב מזבח השלמים אשה ליהוה
את חלבו האליה תמימה לעמת השדרה יסירנה
ואת החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב
אשר על הקרב: ואת שתי הכלית ואת החלב
אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על
הכבד על הכליות יסירנה: והקטירו בני אהרן
המזבחה על העלה אשר על העצים אשר על
האש אשה ריח ניחח ליהוה כל חלב לו: חק
עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם כל חלב ודם
לא תאכלו: ויקרא אל משה לאמר: דבר אל
בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה
מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה
מאחת מהנה: אם הכהן המשיח יחטא לאשמת
העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר
תמים ליהוה לחטאת: והביא את הפר אל פתח
אהל מועד לפני יהוה וסמך את ידו על ראש
הפר ושחט את הפר לפני יהוה: ולקח הכהן
המשיח מדם הפר והביא אתו אל אהל מועד:
וטבל הכהן את אצבעו מן הדם והזה משבע
פעמים לפני יהוה את פני פרכת הקדש: ומן
הדם יתן על קרנות המזבח קטרת הסמים לפני
יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך
אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד:
ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב
המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב:
ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר
על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות
יסירנה: כאשר יורם משור זבח השלמים
והקטירם הכהן על מזבח העלה: ואת עור הפר
ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו
ופרשו: והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה
אל מקום טהורה אל שפך הדשן ושרף אתו על
עצים באש על שפך הדשן יישרף: ואם כל עדת
ישראל ישגו ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו
אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשמו:
והודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל
פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד:
וסמכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר
לפני יהוה ושחט את הפר לפני יהוה: והביא
הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד: וטבל
הכהן אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני
יהוה את פני הפרכת: ומן הדם יתן על קרנות
המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל מועד ואת
כל הדם יצק אל יסוד מזבח העלה אשר פתח
אהל מועד: ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר
המזבחה: ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת
כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וניסלח להם:
אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יהוה
אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם: או
הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את
קרבנו שעיר עזים זכר תמים: וסמך את ידו
על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט
את העולה לפני יהוה חטאת הוא: ולקח הכהן
מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח
העלה ואת דמו יצק אל יסוד מזבח העלה:
ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח
השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו:
ואם נפש אחת תחטא בשגגה מעם הארץ
בעשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה
ואשם: או הודע אליו חטאתו אשר חטאה
והביא קרבנו שעירת עזים תמימה נקבה על
חטאתו אשר חטאה: וסמך את ידו על ראש
החטאת ושחט את החטאת במקום העלה:
ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנות
המזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד
המזבח: ואת כל חלבה יסיר כחלב הסר מעל
זבח השלמים והקטירם הכהן המזבחה על
אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר
חטא ונסלח לו: ואם כשה יביא קרבנו לחטאת
נקבה תמימה יביאנה: וסמך את ידו על ראש
החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט
את העולה: ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו
ונתן על קרנות המזבח העלה ואת כל דמה
יצק אל יסוד המזבח: ואת כל חלבה יסיר כל
חלב השה כחלב השה מעל זבח השלמים
והקטירם הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר
עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו:
ואם נפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד
או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו:
או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת
חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת
שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם:
או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר
יטמא בה ונעלם ממנו וידע ואשם: או נפש
כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב
לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו
והוא ידע ואשם לאחת מאלה: והיה כי יאשם
לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה: והביא
את אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה
מן הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת
וכפר עליו הכהן מחטאתו: ואם לא תגיע ידו
די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים
או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד
לעולה: והביא אתם אל הכהן והקריב את
אשר לחטאת ראשונה ומלק את מוראתו
מעורף ולא יבדיל: והזה מדם החטאת על
קיר המזבח ונמצה אל יסוד המזבח חטאת הוא:
ואת השני יעשה עולה כמשפט ונכפר עליו
הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו: ואם לא
תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא
את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סלת
לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה
לבנה כי חטאת הוא: והביאה אל הכהן וקמץ
הכהן מלא קמצו את אזכרתה והקטיר המזבחה
על אשי יהוה חטאת הוא: וכפר עליו הכהן
על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו
והיתה למנחה כמנחת הכהן: ויקרא אל משה
לאמר: נפש כי תמעל מעל ושגגה בחטאת
יהוה מקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה
איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל
הקדש לאשם הוא: את אשר חטא מן הקדש
ישלם ואת חמשתיו יסף עליו ונתן אתו לכהן
והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו:
ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה
אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו:
והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל
הכהן והכהן יכפר עליו על שגגתו אשר שגג
והוא לא ידע ונסלח לו: אשם הוא אשם
אשם ליהוה: ויקרא אל משה לאמר: נפש כי
תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו
בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את
עמיתו: או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על
שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא
בהנה: והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה
אשר גזל או את העשק אשר עשק או את
הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר
מצא: או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם
אתו בראשו וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו
יתננו ביום אשמתו: והביא את אשמו ליהוה
איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן:
וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת
מכל אשר יעשה לאשמה בה: וידבר יהוה אל
משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת
תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח
כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו:
והלבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על
בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את
העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: ופשט את
בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן
אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: והאש על
המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן
עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר
עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על
המזבח לא תכבה: וזאת תורת המנחה הקרב
אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח:
והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה
ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר
המזבחה ריח ניחחה אזכרתה ליהוה: והנותרת
ממנה יאכל אהרן ובניו מצות תאכל במקום
קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: לא תאפה
חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים
היא כחטאת וכאשם: כל זכר בבני אהרן יאכל
אתה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר
יגע בהם יקדש: וידבר יהוה אל משה לאמר:
זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה
ביום המשח אתו עשרון הסלת מנחה תמיד
מחציו בבקר ומחציו בערב: על מחבת בשמן
משחה תעשה מרבכת משחים תביא תפת
מנחת פתים ריח ניחח ליהוה: והכהן המשיח
תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל
תקטר: וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל:
וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן
ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום
אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה
קדש קדשים הוא: החטאת אשר תאכלנה
במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד: כל אשר
יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד
עליו תכבס את אשר היתה עליו תכבס במקום
קדש: וכלי חרש אשר תבשל בו תשבר ואם
בכלי נחשת בשל והמרק ושטף במים: כל זכר
בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא: וכל
חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר
בקדש לא תאכל באש תשרף: וזאת תורת
האשם קדש קדשים הוא: במקום אשר ישחטו
את העולה ישחטו את האשם את דמו יזרק על
המזבח סביב: ואת כל חלבו יקריב ממנו את
האליה ואת החלב המכסה את הקרב: ואת שתי
הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על
הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות
יסירנה: והקטיר הכהן אתם המזבחה אשה
ליהוה אשם הוא: כל זכר בכהנים יאכלנו
במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא: כחטאת
כאשם תורה אחת להם הכהן המכפר בו יהיה:
והכהן המקריב את עולת איש עור העולה אשר
הקריב לכהן לו יהיה: וכל מנחה אפויה בתנור
וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב
אתה לו תהיה: ומנחה בלולה בשמן ויבשה
לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו: וזאת תורת
זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: על תודה
יקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת
בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומרבכת
סלת חלת בלולת בשמן על זבח שלמיו: על
חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת
שלמיו: ומכל הקרבן יקריב תרומה אחת לכל
שתי ידו לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה:
ובשר זבח תודתו לקרבנו ביום הקריבו לא
יניח ממנו עד בקר: ואם נדר או נדבה זבח
קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת
והנותר ממנו יאכל: ואם האכל יאכל מבשר
זבחו ביום השלישי לא ירצה המקריב לא
יחשב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה
תשא: והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל
באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר: והנפש
אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה
וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה:
ונפש כי תאכל כל נבלה וטרפה בהמה וחיה
לכל מלאכה לא תאכלו ובכל מושבתיכם לא
תאכלו כל דם לכל נפש אשר תאכל דם ונכרתה
הנפש ההוא מעמיה: וידבר יהוה אל משה
לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את
זבח שלמיו יביא את קרבנו מזבח שלמיו ליהוה:
ידיו תביאנה את אשי יהוה את החלב על
החזה יביאנו את החזה להניף אתו תנופה
לפני יהוה: והקטיר הכהן המזבחה החלב והיה
לאהרן ולבניו לשוק הימנית תתנו תרומה
לכהן משלמי זבחיכם: את בן אהרן אשר יקריב
את דם השלמים ואת החלב לו תהיה שוק
הימנית למנה: כי את חזה התנופה ואת שוק
התרומה לקחתי מאת בני ישראל משלמי
זבחיהם ואתנה אתם לאהרן הכהן ולבניו מאת
בני ישראל לחק עולם: זאת משחת אהרן
ומשחת בניו מאשי יהוה ביום המשח אתם:
אשר צוה יהוה לתת להם מאת בני ישראל
ביום המשח אתם חק עולם לדרתם: זאת
התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלאים
ולזבח השלמים: אשר צוה את משה בהר סיני
ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבנם
ליהוה במדבר סיני: ויקרא אל משה לאמר:
קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת
שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים
ואת סל המצות: ואת כל העדה הקהל אל פתח
אהל מועד: ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו
ותקהל העדה אל פתח אהל מועד: ויאמר משה
אל העדה זה הדבר אשר צוה יהוה לעשות:
ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם
במים: ויתן אל אהרן את הכתנת ויחגר אתו
באבנט ויכתן אתו במעיל ויתן אתו באפד
ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו: וישם
עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים
ואת התמים: וישם את המצנפת על ראשו
וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ נזר
הקדש כאשר צוה יהוה את משה: ויקח משה
את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל
אשר בו ויקדש אתם: ויזה מן השמן על המזבח
שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו
ואת הכיור ואת כנו לקדשם: ויצק משמן
המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו:
ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת
ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעת כאשר
צוה יהוה את משה: ויגש את פר החטאת
ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר
החטאת: וישחט ויקח משה את הדם ויתן על
קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח
ואת הדם יצק אל יסוד המזבח ויקדשהו לכפר
עליו: ויקח את כל החלב אשר על הקרב ואת
יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן
ויקטר משה המזבחה: ואת הפר ואת עורו ואת
בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר
צוה יהוה את משה: ויגש את איל העלה ויסמכו
אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: וישחט
ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: ואת
האיל נתח לנתחיו ויקטר משה הראש ואת
הנתחים ואת הפדר: ואת הקרב ואת הכרעים
רחץ במים ויקטר משה את כל האיל המזבחה
עלה הוא לריח ניחח אשה ליהוה כאשר צוה
יהוה את משה: ויגש את האיל השני איל
המלאים ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש
האיל: וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך
אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל
בהן רגלו הימנית ויקרב את בני אהרן ויתן
משה מן הדם על תנוך אזנם הימנית ועל בהן
ידם הימנית ועל בהן רגלם הימנית ויזרק משה
את הדם על המזבח סביב: ויקח את החלב
ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת
יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן
ואת שוק הימנית: ומסל המצות אשר לפני
יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת
ורקיק אחד ויתן על החלבים ועל שוק הימנית:
ויתן את הכל על כפי אהרן ועל כפות בניו
וינף אתם תנופה לפני יהוה: ויקח אתם משה
מעל כפיהם ויקטר המזבחה על העלה מלאים
הם לריח ניחח אשה ליהוה הם: ויקח משה את
החזה וינפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלאים
לו היתה למנה כאשר צוה יהוה את משה:
ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על
המזבח והזה על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל
בגדי בניו אתו ואת בגדיו ואת בניו ואת בגדי
בניו אתו: ויאמר משה אל אהרן ואל בניו
בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם אתו
שם ואכלתם אתו ואת הלחם אשר בסל
המלאים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלנו
אתו: והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו: ומפתח
אהל מועד תצאו שבעת ימים עד יום מלאת
ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם:
כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות
לכפר עליכם: ופתח אהל מועד תשבו יומם
ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה
ולא תמותו כי כן צויתי: ויעשו אהרן ובניו את
כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה: ויהי
ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני
ישראל: ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר
לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה:
ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים
לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימם לעלה:
ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה
ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה
אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל
מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה:
ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו
ויראה אליכם כבוד יהוה: ויאמר משה אל
אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת
עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן
העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב
אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר
לו: ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל
אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם
יצק אל יסוד המזבח: ואת החלב והכליות
והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה
כאשר צוה יהוה את משה: והבשר ואת העור
שרף באש מחוץ למחנה: וישחט את זבח העם
ויבן אהרן אליו את דם הזבח ויזרקהו על
המזבח סביב: ואת האמורים ואת הקרב ואת
הכרעים הקטיר על המזבח: ויקרב את קרבן
העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו
ויחטא בו כראשונה: ויקרב את העלה ויעשה
כמשפט: ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה
והקטיר המזבחה מלבד עלת הבקר: וישחט את
השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויבן
אהרן אליו את דם הזבח ויזרקהו על המזבח
סביב: ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה
והמכסה והקרב והכליות ויתרת הכבד: ויקטרו
את החלבים על השדים ויקטר החלבים המזבחה:
ואת השדים ואת שוק הימנית הניף אהרן
תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: וישא אהרן
את ידו אל העם ויברכם וירד מעשות החטאת
והעלה והשלמים: ויבא משה ואהרן אל אהל
מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יהוה
אל כל העם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל על
המזבח את העלה ואת החלבים וירא כל העם
וירנו ויפלו על פניהם: ויקחו בני אהרן נדב
ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו
עליה קטרת ויקריבו לפני יהוה אש זרה אשר
לא צוה אתם: ותצא אש מלפני יהוה ותאכל
אתם וימתו לפני יהוה: ויאמר משה אל אהרן
הוא אשר דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש ועל
פני כל העם אכבד ויידם אהרן: ויקרא משה
אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן
ויאמר אלהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני
הקדש אל מחוץ למחנה: ויקרבו וישאם בכתנתם
אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה: ויאמר משה
אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו פרעותיכם
אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו
ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל
יבכו את השרפה אשר שרף יהוה: ומפתח אהל
מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יהוה
עליכם ויעשו כדבר משה: וידבר יהוה אל
אהרן לאמר: יין ושכר אל תשת אתה ובניך
אתך בבאכם אל אהל מועד ולא תמותו חק
עולם לדרתיכם: ולהבדיל בין הקדש ובין החל
ובין הטמא ובין הטהור: ולהורות את בני
ישראל את כל החקים אשר דבר יהוה אלהם
ביד משה: וידבר משה אל אהרן ואל אלעזר
ואל איתמר הנותרים קחו את המנחה הנותרת
מאשי יהוה ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש
קדשים הוא: ואכלתם אתה במקום קדש כי
חקך וחק בניך הוא מאשי יהוה כי כן צויתי:
ואת חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום
טהור אתה ובניך ובנתיך אתך כי חקך ובניך
נתנים מזבחי שלמי בני ישראל: שוק התרומה
וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף
תנופה לפני יהוה והיתה לך ולבניך אתך לחק
עולם כאשר צוה יהוה: ואת שעיר החטאת
דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר
ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר: מדוע
לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש
קדשים הוא ואתה נתן אתה לכם לשאת את
עון העדה לכפר עליהם לפני יהוה: הן לא הובא
את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה
בקדש כאשר צויתי: וידבר אהרן אל משה הן
היום הקריבו את חטאתם ואת עלתם לפני יהוה
ותקרנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום היטב
בעיני יהוה: וישמע משה ויטב בעיניו: וידבר
יהוה אל משה ואל אהרן לאמר אלהם: דברו
אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו
מכל הבהמה אשר על הארץ: כל מפרסת פרסה
ושסעת שסע פרסת מעלת גרה בבהמה אתה
תאכלו: אך את זה לא תאכלו מעלי הגרה
ומן המפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה
הוא ופרסה אינו מפריס טמא הוא לכם: ואת
השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא יפריס טמא
הוא לכם: ואת הארנבת כי מעלת גרה היא
ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם: ואת
החזיר כי מפריס פרסה הוא והוא שסע שסע
פרסה ולא יגר טמא הוא לכם: מבשרם לא
תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם:
את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו
סנפיר וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם
תאכלו: וכל אשר אין לו סנפיר וקשקשת
בימים ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש
החיה אשר במים שקץ הם לכם: ושקץ יהיו
לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו:
כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים שקץ
הוא לכם: ואת אלה תשקצו מן העוף לא
יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת
העזניה: ואת הראה ואת האיה ואת הדיה
למינה: ואת כל ערב למינו: ואת בת היענה
ואת התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו:
את הינשוף ואת התנשמת ואת הקאת: ואת
הרחם ואת השלך ואת הכוס: ואת החסידה
האנפה למינה ואת הדוכיפת ואת העטלף:
וכל שרץ העוף אשר הולך על ארבע שקץ הוא
לכם: אך את זה תאכלו מכל שרץ העוף הולך
על ארבע אשר לו כרעים מלמעלה לרגליו
לנתר בהן על הארץ: את אלה מהם תאכלו
את הארבה למינהו ואת הסלעם למינהו ואת
החרגל למינהו ואת החגב למינהו: וכל שרץ
העוף אשר לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם:
ואלה תטמאו לכם כל הנוגע בנבלתם יטמא עד
הערב: וכל הנושא מנבלתם יכבס בגדיו וטמא
עד הערב: כל הבהמה אשר הוא מפרסת פרסה
ושסעת איננה שסע ופרסה לא הפריס עלי
הגרה טמאים הם לכם כל הנוגע בהם יטמא:
וכל הנוגע בנבלתם יטמא עד הערב: ואשר
יאכל מנבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב
ואשר ישא את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד
הערב טמאים הם לכם: וזה לכם הטמא בשרץ
השרץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו:
והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת:
אלה הטמאים לכם בכל השרץ כל הנוגע בהם
במותם יטמא עד הערב: וכל אשר יפל עליו
מהם במותם יטמא מכל כלי עץ או בגד או
עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם
במים יובא והטמא עד הערב וטהר: וכל כלי
חרש אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו
יטמא ואתו תשברו: מכל האכל אשר יאכל
אשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר
ישתה בכל כלי יטמא: וכל אשר יפל מנבלתם
עליו יטמא תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים
יהיו לכם: אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור
והנוגע בנבלתם יטמא: וכי יפל מנבלתם על
כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא: ואם מים
יזרע על זרע ונפל מנבלתם עליו טמא הוא
לכם: וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם טמא
הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב: והאכל מנבלתה
יכבס בגדיו וטמא עד הערב והנשא את נבלתה
יכבס בגדיו וטמא עד הערב: וכל שרץ השרץ
על הארץ שקץ הוא לא יאכל: כל הולך על
גחון ועל כל הולך על ארבע עד כל מרבה
רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלו
כי שקץ הוא: אל תשקצו את נפשתיכם בכל
השרץ השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם:
כי אני יהוה אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים
כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל
השרץ הרמש על הארץ: כי אני יהוה המעלה
אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם
קדשים כי קדוש אני: זאת תורת הבהמה
והעוף וכל נפש החיה הרמשת בארץ: להבדיל
בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת
ובין החיה אשר לא תאכל: וידבר יהוה אל
משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם
אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים
כימי נדת דותה תטמא: וביום השמיני ימול
בשר ערלתו: ושלשים יום ושלשת ימים תשב
בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא
תבא עד מלאת ימי טהרה: ואם נקבה תלד
וטמאה שבעים בנדתה וששים יום ושלשת ימים
תשב על דמי טהרה: ואל כל קדש לא תגע
ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה:
והביאה כבש בן שנתו לעלה ובן יונה או תור
לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן: והקריב
אתו לפני יהוה וכפר עליה וטהרה מזוב דמיה
זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה: ואם לא
תמצא ידה די שה והביאה את אשר חטאה
שתי תרים או שני בני יונה אחד לעלה ואחד
לחטאת וכפר עליה הכהן וטהרה: וידבר יהוה
אל משה ואל אהרן לאמר: אדם כי יהיה
בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה
בעור בשרו לנגע צרעת והובא אל אהרן הכהן
או אל אחד מבניו הכהנים: וראה הכהן את
הנגע בעור הבשר ושער בנגע הפך לבן ומראה
הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת הוא וראהו
הכהן וטמא אתו: ואם בהרת לבנה היא בעור
בשרו ועמק אין מראה מן העור ושערה לא
הפך לבן והסגיר הכהן את הנגע שבעת ימים:
וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע עמד בעיניו
לא פשה הנגע בעור ופקדו הכהן שבעת ימים
שנית: וראהו הכהן ביום השביעי שנית והנה
כהה הנגע ולא פשה הנגע בעור וטהרו הכהן
מספחת היא וכבס בגדיו וטהר: ואם פשה
תפשה הספחת בעור אחרי הראות אתו אל
הכהן לטהרתו ונראה אל הכהן: וראה הכהן
והנה פשתה הספחת בעור וטמא אתו צרעת
הוא: אדם כי תהיה בו נגע צרעת והובא אל
הכהן: וראה הכהן והנה שאת לבנה בעור
והוא הפך שער לבן ומחיות בשר חי בשאת:
צרעת נושנת היא בעור בשרו וטמא הכהן
אתו לא יסגירנו כי טמא הוא: ואם פרח תפרח
הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל עור הנגע
מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן: וראה
הכהן והנה כסתה הצרעת את כל בשרו וטהר
את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא: וביום
הראות בו בשר חי יטמא: ראה הכהן את הבשר
החי וטמא את הבשר החי טמא הוא צרעת הוא:
או כי ישוב הבשר החי והפך ללבן ובא אל
הכהן: וראה הכהן והנה נהפך הנגע ללבן
וטהר הכהן את הנגע טהור הוא: ובשר כי יהיה
בו ויחי בעור: והיתה במקום השחין שאת
לבנה או בהרת לבנה אדמדמת והראה אל
הכהן: וראה הכהן והנה מראה עמק מן העור
ושערה הפך לבן וטמא הכהן נגע צרעת הוא
בשחין פקתה היא וטמא אתו הכהן: ואם ראה
יראנה הכהן והנה אין בה שער לבן ושפלה
אינה מן העור והיא כהה והסגירו הכהן שבעת
ימים: וראה הכהן ביום השביעי אם פשה
תפשה בעור וטמא הכהן נגע הוא: ואם תחתיה
עמדה הבהרת לא פשתה הצרבת היא שאת
השחין וטהרו הכהן כי צרבת השחין היא:
ובשר כי יהיה בעורו מכוית אש והיתה מחית
המכוה בהרת לבנה אדמד

ﻭﺍﻟﺴﻼﻡ ﻋﻠﻰ ﻣﻦ ﺍﺗﺒﻊ ﺍﻟﻬﺪﻯ ﻭﺧﺸﻲ ﻋﻮﺍﻗﺐ ﺍﻟﺮﺩﻯ ﻭﺍﻟﺘﺰﻡ ﺍﻟﺘﻘﻮﻯ ﻭﺍﻟﺼﻼﺡ ﻭﺍﻟﻌﻤﻞ ﺑﻤﺎ ﻳﺮﺿﻲ ﺍﻟﻠﻪ ﺳﺒﺤﺎﻧﻪ ﻭﺗﻌﺎﻟﻰ ﻭﺍﻟﺼﻼﺓ ﻭﺍﻟﺴﻼﻡ ﻋﻠﻰ ﺳﻴﺪﻧﺎ ﻣﺤﻤﺪ ﻭﺁﻟﻪ ﻭﺻﺤﺒﻪ ﻭﺳﻠﻢ ﺗﺴﻠﻴﻤﺎ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﺩﺍﺋﻤﺎ ﻣﺒﺎﺭﻛﺎ ﻓﻴﻪ ﻛﻤﺎ ﻳﺤﺐ ﺭﺑﻨﺎ ﻭﻳﺮﺿﻰ ﻭﺻﻠﻰ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻰ ﺳﻴﺪﻧﺎ ﻣﺤﻤﺪ ﻭﻋﻠﻰ

ומשלים . ואמאי קרי ליה תפלת שחרית דתניא תפלת שחרית רשות : ואיבעית אימא ליה

וְלֹא תְּהֵא לְךָ מִדָּה וּמִדָּה: (ה) אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וְאֵיפָה קְטַנָּה: וְלֹא תְּהֵא לְךָ אֵיפָה וְהִין וְהִין וְאֵיפָה וְהִין וְהִין וְאֵיפָה וְהִין וְהִין וְא

ما يشاء ولا يحيطون بشيء من علمه إلا بما شاء وسع كرسيه السموات والأرض ولا يؤوده حفظهما وهو العلي العظيم ۞ ٢٥٦ لا إكراه في الدين قد تبين الرشد من الغي فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها والله سميع عليم ۞ ٢٥٧ الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات إلى النور والذين كفروا أولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور إلى الظلمات أولئك أصحاب النار هم فيها خالدون ۞ ٢٥٨ ألم تر إلى الذي حاج إبراهيم في ربه أن آتاه الله الملك إذ قال إبراهيم ربي الذي يحيي ويميت قال أنا أحيي وأميت قال إبراهيم فإن الله يأتي بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب فبهت الذي كفر والله لا يهدي القوم الظالمين ۞ ٢٥٩ أو كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها قال أنى يحيي هذه الله بعد موتها فأماته الله مائة عام ثم بعثه قال كم لبثت قال لبثت يوما أو بعض يوم قال بل لبثت مائة عام فانظر إلى طعامك وشرابك لم يتسنه وانظر إلى حمارك ولنجعلك آية للناس وانظر إلى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما فلما تبين له قال أعلم أن الله على كل شيء قدير ۞ ٢٦٠ وإذ قال إبراهيم رب أرني كيف تحيي الموتى قال أولم تؤمن قال بلى ولكن ليطمئن قلبي قال فخذ أربعة من الطير فصرهن إليك ثم اجعل على كل جبل منهن جزءا ثم ادعهن يأتينك سعيا واعلم أن الله عزيز حكيم

ولا يكون الا بالتوبة ٠ ٢ ٠ وبين انه لم يكن
ذلك بقوة الناموس ٠ اذ قد كان الناموس
موجودا قبل ان يكون الانسان ٠ ٣ ٠ وقد
كان الله يعطي الموعد لابراهيم (٢) وكان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له
ذلك برا ٠ ٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٣٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٣١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٣٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٣٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٣٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٣٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٣٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٣٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٣٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٣٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٤٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٤١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٤٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٤٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٤٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٤٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٤٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٤٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٤٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٤٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٥٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٥٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٥٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٥٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٥٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٥٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٦١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٦٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٦٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٦٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٦٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٦٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٧٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٧٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٧٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٧٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٧٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٧٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٨١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٨٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٨٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٨٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٨٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٨٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٩٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٩٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٩٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٩٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٩٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٩٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٠١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٠٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٠٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٠٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٠٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٠٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١١٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١١٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١١٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١١٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١١٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١١٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٢١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٢٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٢٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٢٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٢٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٢٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٣٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٣٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٣٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٣٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٣٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٣٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٤١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٤٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٤٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٤٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٤٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٤٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٥٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٥٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٥٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٥٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٥٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٥٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٦١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٦٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٦٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٦٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٦٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٦٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٧٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٧٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٧٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٧٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٧٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٧٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٨١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٨٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٨٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٨٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٨٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٨٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٩٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٩٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٩٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٩٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ١٩٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ١٩٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٠١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٠٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٠٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٠٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٠٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٠٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢١٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢١٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢١٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢١٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢١٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢١٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٢١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٢٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٢٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٢٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٢٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٢٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٣٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٣٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٣٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٣٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣٧ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٣٨ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٣٩ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٤٠ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٤١ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٤٢ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٤٣ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٤٤ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان الناموس لم يكن بعد ٠ ٢٤٥ ٠ وقد كان
ابراهيم يؤمن بالله ٠ فلذلك حسب له ذلك
برا ٠ ٢٤٦ ٠ وقد كان الله يعطي الموعد
لابراهيم ولنسله ٠ ولم يكن ذلك بالناموس
لان

ﻣﺘﻠﻲ ﺑﺪﻳﻪ ﻣﻦ ﻫﻢ ﻣﻴﺪﻫﺪ ﻛﻪ ﺑﺎﻳﺪ ﻣﻲ ﺭﻭﻡ . ﻭﺩﺭﻳﻦ ﻭﻗﺖ ﺍﻭ ﺭﺍ ﺑﺎﻳﺪ ﻛﻪ ﺑﺎ ﺍﻭ ﺑﺎﺷﻢ : ﻭﺍﻭ ﻣﺮﺍ ﺑﺎﻳﺪ ﻛﻪ ﺑﺎ ﺍﻭ ﺑﺎﺷﻲ . ﻭﺍﻭ ﻣﺮﺍ ﺑﺎﻳﺪ ﻛﻪ ﺑﺎ ﺍﻭ ﺑﺎﺷﻲ :

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרובה הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה : ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים : משה לקח את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם : ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר : ויהוה הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה : לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם : וידבר יהוה אל משה לאמר דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים : והפרעה הקריב ויראו בני ישראל והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יהוה : ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים : הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר : ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יהוה אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראתם עוד עד עולם : יהוה ילחם לכם ואתם תחרישון : ויאמר יהוה אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו : ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה : ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו : וידעו מצרים כי אני יהוה בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו : ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם : ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה : ויט משה את ידו על הים וינהג יהוה את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים : ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם : וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים : ויהי באשמרת הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים : ויסר את אפן ויהי בנהגו אתם בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם להם במצרים : ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים וישובו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו : ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו ויערוץ יהוה את מצרים בתוך הים : וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד : ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם : ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים : וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים ויראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו : אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים : עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו : יהוה איש מלחמה יהוה שמו : מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף : תהמת יכסימו ירדו בקעמו כמו אבן : ימינך יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב : וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש : וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד קפאו תהמת בלב ים : אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי : נשפת רוחך כסמו צללו כעופרת במים אדירים : מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא : נטית ימינך תבלעמו ארץ : נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך : שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת : אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען : תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר עמך יהוה עד יעבר עם זו קנית : תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני כוננו ידיך : יהוה ימלך לעלם ועד : כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים ויושב יהוה עליהם את מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים : ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת : ותען להם מרים שירו ליהוה כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים : ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים : ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה : וילנו העם על משה לאמר מה נשתה : ויצעק אל יהוה ויורהו יהוה עץ וישלך אל המים וימתקו המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו : ויאמר אם שמוע תשמע לקול יהוה אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני יהוה רפאך : ויבאו אילמה ושם שנים עשר עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים : ויסעו מאילם ויבא כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים : ויתלונן כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר : ויאמרו אליהם בני ישראל מי יתן מותנו ביד יהוה בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב : ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא : והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום : ויאמר משה אליהם אהרן וכל בני ישראל קרבו לפני יהוה כי שמע את תלונתיכם : והיה בדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד יהוה נראה בענן : וידבר יהוה אל משה לאמר : שמעתי את תלונת בני ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם : ויהי בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה : ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפר על הארץ : וירא בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אליהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה : זה הדבר אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו : ויעשו כן בני ישראל ויקטו המרבה והממעיט : וימדו בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו : ויאמר משה אליהם איש אל יותר ממנו עד בקר : ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה : ויקטו אתו בבקר בבקר איש כפי אכלו ויחם השמש ונמס : ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה : ויאמר אליהם הוא אשר דבר יהוה שבתון שבת קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו ואת כל העדף הניחו לכם לשמר עד בקר : ויניחו אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו : ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום ליהוה היום לא תמצאהו בשדה : ששת ימים תלקטהו ויום השביעי שבת לא יהיה בו : ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו : ויאמר יהוה אל משה עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתי : ראו כי יהוה נתן לכם השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקמהו ביום השביעי : וישבתו העם ביום השביעי : ויקרא בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן ושמו המן : ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים : ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן ושים אתו לפני יהוה למשמרת לדרתיכם : כאשר צוה יהוה את משה ויניחהו אהרן לפני העדות למשמר : ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד באם אל קצה ארץ כנען : והעמר עשרית האיפה הוא : ויסעו כל עדת בני ישראל מדבר סין למסעיהם על פי יהוה ויחנו ברפידם ואין מים לשתות העם : וירב העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את יהוה : ויצמא שם העם למים וילן העם על משה ויאמר למה זה העלתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא : ויצעק משה אל יהוה לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני : ויאמר יהוה אל משה עבר לפני העם וקח אתך מזקני ישראל ומטך אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת : הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם וישת משה לעיני זקני ישראל : ויקרא שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את יהוה לאמר היש יהוה בקרבנו אם אין : ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים : ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש הגבעה ומטה האלהים בידי : ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה : והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו וגבר עמלק : וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש : ויחלש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב : ויאמר יהוה אל משה כתב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים : ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה נסי : ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר : ויתן יתרו חתן משה את ציפרה אשת משה אחר שלוחיה : ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה : ושם האחד אליעזר כי ויאמר אלהי אבי בעזרי ויצלני מחרב פרעה : ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר האלהים : ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך ושני בניה עמה : ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה : ויספר משה לחתנו את כל אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים על אודת ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם יהוה : ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה יהוה לישראל אשר הצילו מיד מצרים : ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת יד מצרים : עתה ידעתי כי גדול יהוה מכל האלהים כי בדבר אשר זדו עליהם : ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן משה לפני האלהים : ויהי ממחרת וישב משה לשפט את העם ויתיצב העם על משה מן הבקר עד הערב : וירא חתן משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם נצב עליך מן בקר עד ערב : ויאמר משה לחתנו כי יבא אלי העם לדרש אלהים : כי יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין איש ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו : ויאמר חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה : נבל תבל גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד ממך הדבר לא תוכל עשהו לבדך : עתה שמע בקולי איעצך ויהי אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את הדברים אל האלהים : והזהרתה אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה אשר יעשון : ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע ושמת עליהם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : ושפטו את העם בכל עת והיה כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם והקל מעליך ונשאו אתך : אם את הדבר הזה תעשה וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא : וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר אמר : ויבחר משה אנשי חיל מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי מאות שרי חמשים ושרי עשרות : וישפטו את העם בכל עת את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטו הם : וישלח משה את חתנו וילך לו יתרו אל ארצו : בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני : ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר : ומשה עלה אל האלהים ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל : אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי : ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ : ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל : ויבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם את כל הדברים האלה אשר צוהו יהוה : ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה וישב משה את דברי העם אל יהוה : ויאמר יהוה אל משה הנה אנכי בא אליך בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך ובך יאמינו לעולם ויגד משה את דברי העם אל יהוה : ויאמר יהוה אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם : והיו נכנים ליום השלישי כי ביום השלישי ירד יהוה לעיני כל העם על הר סיני : והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת : לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר : ויכד משה מן ההר אל העם ויקדש את העם ויכבסו שמלתם : ויאמר אל העם היו נכנים לשלשת ימים אל תגשו אל אשה : ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה : ויוצא משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר : והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד עליו יהוה באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד : ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול : וירד יהוה על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל ראש ההר ויעל משה : ויאמר יהוה אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל יהוה לראות ונפל ממנו רב : וגם הכהנים הנגשים אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה : ויאמר משה אל יהוה לא יוכל העם לעלת אל הר סיני כי אתה העדת בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו : ויאמר אליו יהוה לך רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלת אל יהוה פן יפרץ בם : וירד משה אל העם ויאמר אליהם : וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר : אנכי יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים : לא יהיה לך אלהים אחרים על פני : לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ : לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי : ועשה חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי : לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא : זכור את יום השבת לקדשו : ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך : ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך : כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך יהוה את יום השבת ויקדשהו : כבד את אביך ואת אמך למען יארכון ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך : לא תרצח : לא תנאף : לא תגנב : לא תענה ברעך עד שקר : לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו שורו וחמרו וכל אשר לרעך : וכל העם ראים את הקלת ואת הלפדים ואת קול השפר ואת ההר עשן ויראו העם וינעו ויעמדו מרחק : ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות : ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו : ויעמד העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים : ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם : לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם : מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך : ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי חרבך הנפת עליה ותחללה : ולא תעלה במעלת על מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו : ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם : כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעית יצא לחפשי חנם : אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשתו הוא ויצאה אשתו עמו : אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו : ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי : והגיש אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם : וכי ימכר איש את בתו לאמה לא תצא כצאת העבדים : אם רעה בעיני אדניה אשר לו יעדה ופדה לעם לא ימשל למכרה בבגדו בה : ואם לבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה לה : אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע : ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאת חנם אין כסף : מכה איש ומת מות יומת : ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה : וכי יזד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות : ומכה אביו ואמו מות יומת : וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת : ומקלל אביו ואמו מות יומת : וכי יריבן אנשים ונגף איש את רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב : אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא : והכה איש את עבדו או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם : אך אם יום או יומים יעמד לא יקם כי כספו הוא : וכי יגפו איש שור אשת איש ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל השור נקי : ואם שור נגח הוא מתמל שלשם והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת : אם כפר יושת עליו וגתן פדון נפשו ככל אשר יושת עליו : או בן יגח או בת כמשפט הזה יעשה לו : אם עבד יגח השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן לאדניו והשור יסקל : וכי יפתח איש בור או כי יכרה איש בור ולא יכסנו ונפל שמה שור או חמור : בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעליהם והמת יהיה לו : וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון : או נודע כי שור נגח הוא מתמל שלשם ולא יכפרנו בעליו שלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו : כי יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה : אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים : אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו : אם המצא תמצא בידו הגנבה משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם : כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם : כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה כי יבער המבעיר את הבערה ישלם : כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים : אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו : על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים יכפל לרעהו : כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה : שבעת יהוה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם : ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו : אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם : וכי יגנה איש מעם רעהו ושבר או מת בעליו אין עמו שלם ישלם : אם בעליו עמו לא ישלם אם שכיר הוא בא בשכרו : וכי יפתה איש בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו לאשה : אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר הבתולת : בכשפים לא תחיה : כל שכב עם בהמה מות יומת : זבח לאלהים יחרם בלתי ליהוה לבדו : וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים : כל אלמנה ויתום לא תענון : אם ענה תענה אתו כי אם צעק יצעק אלי שמע אשמע צעקתו : וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים : אם כסף תלוה את עמי את העני עמך לא תהיה לו כנשה לא תשימון עליו נשך : אם חבל תחבל שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו : כי היא כסתתו לבדה היא שמלתו לעורו במה ישכב והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני : אלהים לא תקלל ונשיא בעמך לא תאר : בכורי בניך תתן לי כן תעשה לשורך לשה שבעת ימים יהיה עם אמו ביום השמיני תתנו לי : ואנשי קדש תהיון לי ובשר בשדה טרפה לא תאכלו לכלב תשלכון אתו : לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע להיות עד חמס : לא תהיה אחרי רבים לרעת ולא תענה על רב לנטת אחרי רבים להטת : ודל לא תהדר בריבו : כי תפגע שור אויבך או חמרו תעה השב תשיבנו לו : כי תראה חמור שנאך רבץ תחת משאו וחדלת מעזב תעזב עמו עזב תעזב עמו : לא תטה משפט אביונך בריבו : מדבר שקר תרחק ונקי וצדיק אל תהרג כי לא אצדיק רשע : ושחד לא תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים : וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים : ושש שנים תזרע את ארצך ואספת את תבואתה : ושבעית תשמטנה ונטשתה ואכלו אביני עמך ויתרם תאכל חית השדה כן תעשה לכרמך לזיתך : ששת ימים תעשה מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח שורך וחמרך וינפש בן אמתך והגר : ובכל אשר אמרתי אליכם תשמרו ושם אלהים אחרים לא תזכירו לא יעבר על פיך : שלש רגלים תחג לי בשנה : את חג המצות תשמר שבעת ימים תאכל מצות כאשר צויתיך למועד חדש האביב כי בו יצאת ממצרים ולא יראו פני ריקם : וחג הקצר בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג האסיף בצאת השנה באספך את מעשיך מן השדה : שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון יהוה : לא תזבח על חמץ דם זבחי ולא ילין חלב חגי עד בקר : ראשית בכורי אדמתך תביא בית יהוה אלהיך לא תבשל גדי בחלב אמו : הנה אנכי שלח מלאך לפניך לשמרך בדרך ולהביאך אל המקום אשר הכנתי : השמר מפניו ושמע בקלו אל תמר בו כי לא ישא לפשעכם כי שמי בקרבו : כי אם שמוע תשמע בקלו ועשית כל אשר אדבר ואיבתי את איביך ואצרתי את צרריך : כי ילך מלאכי לפניך והביאך אל האמרי והחתי והפרזי והכנעני והחוי והיבוסי והכחדתיו : לא תשתחוה לאלהיהם ולא תעבדם ולא תעשה כמעשיהם כי הרס תהרסם ושבר תשבר מצבתיהם : ועבדתם את יהוה אלהיכם וברך את לחמך ואת מימיך והסרתי מחלה מקרבך : לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא : את אימתי אשלח לפניך והמתי את כל העם אשר תבא בהם ונתתי את כל אויביך אליך עורף : ושלחתי את הצרעה לפניך וגרשה את החוי את הכנעני ואת החתי מלפניך : לא אגרשנו מלפניך בשנה אחת פן תהיה הארץ שממה ורבה עליך חית השדה : מעט מעט אגרשנו מלפניך עד אשר תפרה ונחלת את הארץ : ושתי את גבולך מים סוף ועד ים פלשתים וממדבר עד הנהר כי אתן בידכם את יושבי הארץ וגרשתמו מפניך : לא תכרת להם ולאלהיהם ברית : לא ישבו בארצך פן יחטיאו אתך לי כי תעבד את אלהיהם כי יהיה לך למוקש : ויאמר אל משה עלה אל יהוה אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל והשתחויתם מרחק : ונגש משה לבדו אל יהוה והם לא יגשו ועם לא יעלו אתו : ויבא משה ויספר לעם את כל דברי יהוה ואת כל המשפטים ויען כל העם קול אחד ויאמרו כל הדברים אשר דבר יהוה נעשה : ויכתב משה את כל דברי יהוה וישכם בבקר ויבן מזבח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל : וישלח את נערי בני ישראל ויעלו עלת ויזבחו זבחים שלמים ליהוה פרים : ויקח משה חצי הדם וישם באגנת וחצי הדם זרק על המזבח : ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה ונשמע : ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת יהוה עמכם על כל הדברים האלה : ויעל משה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל : ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר : ואל אצילי בני ישראל לא שלח ידו ויחזו את האלהים ויאכלו וישתו : ויאמר יהוה אל משה עלה אלי ההרה והיה שם ואתנה לך את לחת האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורתם : ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה אל הר האלהים : ויאמר אל הזקנים שבו לנו בזאת עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים יגש אליהם : וישכן כבוד יהוה על הר סיני ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי מתוך הענן : ומראה כבוד יהוה כאש אכלת בראש ההר לעיני בני ישראל : ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה : ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי : וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת : ותכלת וארגמן ותולעת שני ושש ועזים : ועורת אילם מאדמים ועורת תחשים ועצי שטים : שמן למאור בשמים לשמן המשחה ולקטרת הסמים : אבני שהם ואבני מלאים לאפד ולחשן : ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם : ככל אשר אני מראה אתך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו : ועשו ארון עצי שטים אמתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו : וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב : ויצקת לו ארבע טבעת זהב ונתתה על ארבע פעמתיו ושתי טבעת על צלעו האחת ושתי טבעת על צלעו השנית : ועשית בדי עצי שטים וצפית אתם זהב : והבאת את הבדים בטבעת על צלעת הארון לשאת את הארון בהם : בטבעת הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו : ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך : ועשית כפרת זהב טהור אמתים וחצי ארכה ואמה וחצי רחבה : ועשית שני כרבים זהב מקשה תעשה אתם מן שני קצות הכפרת : עשה כרוב אחד מקצה מזה ועשה כרוב אחד מקצה מזה מן הכפרת תעשו את הכרבים על שני קצותיו : והיו הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת יהיו פני הכרבים : ונתת את הכפרת על הארון ומן העדות אשר אתן אליך : ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארון העדות את כל אשר אצוה אתך אל בני ישראל : ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה וחצי קמתו : וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב : ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב : ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו : לעמת המסגרת תהיינה הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן : ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב ונשא בהם את השלחן : ועשית את קערתיו ואת כפתיו ואת מנקיתיו ואת קשותיו אשר יסך בהן לנסך מזהב טהור תעשה אתם : ושלחן תעשה את לחם פנים לפני על השלחן תמיד : ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו : ושש קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני : שלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח ושלשה גביעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היוצאים מן המנרה : ובמנרה ארבעה גביעים משקדים כפתריה ופרחיה : וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היוצאים מן המנרה : כפתריהם וקניהם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור : ועשית נרתיה שבעה והעלה את נרתיה והאיר על עבר פניה : ומלקחתיה ומחתתיה זהב טהור : ככר הזהב יעשה אתה ואת כל הכלים האלה : וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מראה בהר : ואת המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני כרבים מעשה חשב תעשה אתם : ארך היריעה האחת שמנה ועשרים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה מדה אחת ליריעות כלם : חמש יריעת תחברנה אשה אל אחתה וחמש יריעת תחברנה אשה אל אחתה : ועשית לולאת תכלת על שפת היריעה האחת הקצנה במחברת וכן תעשה בשפת היריעה החיצנה במחברת השנית : חמשים לולאת תעשה ביריעה האחת וחמשים לולאת תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית מקבלת הלולאת אחת אל אחת : וחמשים קרסי זהב וחברת את היריעת אשה אל אחתה בקרסים והיה המשכן אחד : ויריעת העזים תעשינה אהל על המשכן עשתי עשרה יריעת תעשינה אתם : ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב היריעה האחת ארבע באמה עשתי עשרה יריעת מדה אחת ליריעות : וחברת את חמש היריעת לבד ואת שש היריעת לבד והכפלת את היריעה הששית אל מקמ האהל : ועשית חמשים לולאת על שפת היריעה הקצנה אשר במחברת ושתים חמשים לולאת על שפת היריעה החברת השנית : ועשית חמשים קרסי נחשת והבאת את הקרסים בלולאת וחברת את האהל והיה אחד : והנודף ברוחב היריעת אשר באהל העדף חצי היריעה העדפת על אחרי המשכן : ואמה מזה ואמה מזה בעדף באורך יריעת האהל יהיה סרח על צדי המשכן מזה ומזה לכסתו : ועשית מכסה לאהל ערת אילם מאדמים ומכסה עורת תחשים מלמעלה : ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים : עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד : שתי ידת לקרש האחד משלבת אשה אל אחתה כן תעשה לכל קרשי המשכן : ועשית את הקרשים למשכן עשרים קרש לפאת נגבה תימנה : ומאת כסף תעשה לעשרים הקרש ושני אדני כסף תחת הקרש האחד לשתי ידתיו ושני אדני כסף תחת הקרש האחד לשתי ידתיו : ולצלע המשכן השנית לפאת צפון עשרים קרש : ואדניהם ארבעים אדני כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים תחת הקרש האחד : וליר

وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا خَرَجَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا نَزَلَ الْإِمَامُ عَنِ الْمِنْبَرِ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا أَقَامَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا كَبَّرَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا قَرَأَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا رَكَعَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا سَجَدَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا جَلَسَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا سَلَّمَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا انْصَرَفَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا قَامَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا قَعَدَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا نَامَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا اسْتَيْقَظَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَوَضَّأَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا اغْتَسَلَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَيَمَّمَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا أَحْدَثَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا ذَكَرَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا نَسِيَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا سَهَا الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا شَكَّ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَرَدَّدَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَحَيَّرَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَلَعْثَمَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَأَتَّأَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا تَمْتَمَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا فَأْفَأَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا عَيَّ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا حَصِرَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا بَهِرَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا أُفْحِمَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا انْقَطَعَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا سَكَتَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا صَمَتَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا أَنْصَتَ الْإِمَامُ حَتَّى يَفْرُغَ مِنَ الصَّلَاةِ. وَلَا يَتَكَلَّمُ إِذَا اسْتَمَع

ומלכות ישראל ויהודה ואדום ופלשת ומואב ועמון ואשור ומצרים
ובבל ומדי ויון ותרשיש ושאר כל ממלכות הגוים הרשעים
הכופרים בך ובמשיחך כאשר אמרו הנביאים ואמרו הכתובים
ומלך בעצמו ולבדו על כל העולם כולו כאשר אמרת ביד
משה עבדך בכתוב בתורתך ה׳ ימלוך לעלם ועד ונאמר
והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו
אחד ונאמר ונגלה כבוד ה׳ וראו כל בשר יחדו כי פי ה׳
דבר ונאמר ויבא לציון גואל ולשבי פשע ביעקב נאם ה׳
וזה בריתי אותם אמר ה׳ רוחי אשר עליך ודברי אשר
שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך
אמר ה׳ מעתה ועד עולם ונאמר והיה ביום ההוא יקרא
לעבדיו שם אחר ונאמר ונתתי לך ולזרעך אחריך את
ארץ מגוריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם
לאלהים ונאמר ונתתי לו את ארץ כנען את חבל נחלתם
ונאמר ונתתי את הארץ הזאת ביד עבדי ביד נבוכדנצר
מלך בבל ואת כל חיתו השדה נתתי לו לעבדו ונאמר
ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ מגוריך את כל ארץ
כנען לאחזת עולם והייתי להם לאלהים ונאמר ונתתי
את הארץ הזאת לזרעך אחריך ונאמר ונתתי לך ולזרעך
אחריך את ארץ מגוריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם
והייתי להם לאלהים ונאמר ונתתי את הארץ הזאת ביד
עבדי ביד נבוכדנצר מלך בבל ואת כל חיתו השדה נתתי
לו לעבדו ונאמר ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ
מגוריך את כל ארץ כנען לאחזת עולם והייתי להם
לאלהים ונאמר ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך

ויהי כאשר ילדה את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי ולארצי׃
תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתי אתך בם ואלכה כי אתה ידעת את עבדתי
אשר עבדתיך׃ ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי וברכני יהוה
בגללך׃ ויאמר נקבה שכרך עלי ואתנה׃ ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך
ואת אשר היה מקנך אתי׃ כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה
אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי׃ ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב
לא תתן לי מאומה אם תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר׃
אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה עקד בכשבים
וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי׃ ועניתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על
שכרי לפניך כל אשר אינני נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא אתי׃
ויאמר לבן הן לו יהי כדברך׃ ויסר ביום ההוא את התישים העקדים והטלאים
את כל העזים הנקדות והטלאות כל אשר לבן בו וכל עקד בכשבים ויתן
ביד בניו׃ וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן לבן
הנותרת׃ ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבן
מחשף על הפצלות אשר במקלות׃ ויצג את המקלות אשר פצל ברהטים
בשקתות המים אשר תבאן הצאן לנכח פני הצאן ויחמנה בבאן לשתות׃
ויחמו הצאן אל המקלות ותלדנה הצאן עקדים נקדים וטלאים׃ והכבשים
הפריד יעקב וייתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן וישת לו עדרים
לבדו ולא שתם על צאן לבן׃ והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את
המקלות לעיני הצאן ברהטים לחמנה במקשרות׃ ובהעטף הצאן ושם לא
יתן ותהי העטפות ליעקב והמקשרות ללבן׃ ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו
צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים׃ ויקח את כל מקנה אבינו ומאשר
לאבינו עשה את כל הכבוד הזה׃ וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו
כתמול שלשום׃ ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ואל מולדתך
ואהיה עמך׃ וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה אל צאנו׃ ויאמר להן
ראה אנכי את פני אביכן כי איננו עמדי כתמול שלשום ואלהי אבי היה עמדי׃
ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן׃ ואביכן התלעג בי והחליף את
משכרתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים לו להרע עמדי׃ אם כה יאמר נקדים
יהיה שכרך ילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך ילדו כל
הצאן עקדים׃ ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתן לי׃ ויהי בעת יחם הצאן
ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים
וברדים׃ ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני׃ ויאמר שא נא
עיניך וראה כל העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את
כל אשר לבן עשה לך׃ אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת
לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך׃ ותען רחל
ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו׃ הלוא נכריות נחשבנו
לו כי מכרנו ויאכל גם אכל את כספנו׃ כי כל העשר אשר הציל אלהים
מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה׃ ויקם יעקב
וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים׃ ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר
רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען׃

ثَمُودَ ۞ ٦ ۞ هَلْ لَهُمْ مِنْ بَقِيَّةٍ ۞ وَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ
بَاقِيَةٍ : وَجَاءَ فِرْعَوْنَ : وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ
بِالْخَاطِئَةِ : فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ ۞ ٨ ۞ فَأَخَذَهُمْ
أَخْذَةً رَابِيَةً : إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي
الْجَارِيَةِ : لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيَهَا أُذُنٌ
وَاعِيَةٌ : فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفْخَةٌ وَاحِدَةٌ ۞ ١٠ ۞
وَحُمِلَتِ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ فَدُكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً :
فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ : وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ
يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةٌ : وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ
عَرْشَ رَبِّكَ فَوْقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةٌ ۞ ١٢ ۞ يَوْمَئِذٍ
تُعْرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةٌ : فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ
كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاؤُمُ اقْرَءُوا كِتَابِيَهْ :
إِنِّي ظَنَنْتُ أَنِّي مُلَاقٍ حِسَابِيَهْ : فَهُوَ فِي عِيشَةٍ
رَاضِيَةٍ ۞ ١٤ ۞ فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ : قُطُوفُهَا دَانِيَةٌ :
كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ
الْخَالِيَةِ : وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ
يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَهْ : وَلَمْ أَدْرِ مَا حِسَابِيَهْ :
يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَةَ ۞ ١٦ ۞ مَا أَغْنَى عَنِّي
مَالِيَهْ : هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَهْ : خُذُوهُ فَغُلُّوهُ

ולא שמיט ליה ולא ידעינן דמי . ומאי קושיא לימא מתניתין דלא כר"ש
דתניא : ר"ש אומר משום ר"מ ◆ ר ◆ אין לו לאדם לחבל בעצמו
שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בחבירו שהרי הוא
כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בבהמתו שהרי הוא כחובל
בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בבהמת חבירו שהרי הוא כחובל
בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו .
ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין
לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו
לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם
לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל
בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי
חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמו
שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי
הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי הוא
כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל
בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו .
ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין
לו לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו
לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם
לחבל בכלי עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל
בכלי חבירו שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי
עצמו שהרי הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו
שהרי הוא כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמו שהרי
הוא כחובל בעצמו . ואין לו לאדם לחבל בכלי חבירו שהרי הוא
כחובל בחבירו . ואין לו לאדם לחבל בכלי עצמ

פרשת ויצא

מעשה דרבי חנינא בן דוסא (1)

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה : ויפגע במקום ההוא : ר' חנינא בן דוסא אומר מנין שכל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא בשביל בניהם של יעקב . שנאמר ויפגע במקום ההוא . ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי אומר מנין שכל הנביאים כולם לא נתנבאו אלא בשביל בניהם של יעקב . שנאמר ויפגע במקום ההוא :

ואין מברכין ברכת המזון אלא על היין שבכוס שנאמר כוס ישועות אשא ובכל מקום הכוס שבא לברך עליו צריך שיהא מזוג ומלא ומונח על יד הימין ומגביהו מעט ומכוין לבו בברכה ומברך בלחש ואינו מברך בקול רם ואם בירך בקול רם יצא ואם בירך בלחש ולא כיון לבו לא יצא ואם כיון לבו ולא בירך בלחש לא יצא ואם בירך בלחש וכיון לבו ולא הגביהו מעט ולא מזגו ולא מלאו ולא הניחו על יד הימין יצא ואם בירך בלחש וכיון לבו והגביהו מעט ומזגו ומלאו והניחו על יד הימין ולא בירך בקול רם לא יצא ואם בירך בלחש וכיון לבו והגביהו מעט ומזגו ומלאו והניחו על יד הימין ובירך בקול רם יצא ואם בירך בלחש וכיון לבו והגביהו מעט ומזגו ומלאו והניחו על יד הימין ובירך בקול רם ולא שמע אחד מן המסובין יצא ואם שמע אחד מן המסובין ולא כיון לבו לא יצא ואם כיון לבו ולא שמע אחד מן המסובין לא יצא ואם כיון לבו ושמע אחד מן המסובין ולא הגביהו מעט ולא מזגו ולא מלאו ולא הניחו על יד הימין לא יצא ואם כיון לבו ושמע אחד מן המסובין והגביהו מעט ומזגו ומלאו והניחו על יד הימין ולא בירך בקול רם לא יצא ואם כיון לבו ושמע אחד מן המסובין והגביהו מעט ומזגו ומלאו והניחו על יד הימין ובירך בקול רם יצא ואם כיון לבו ושמע אחד מן המסובין

ולא יהיה לו עוד : ואם יהיה לו עוד ולא יהיה לו עוד
ולא יהיה לו עוד . ואם יהיה לו עוד ולא יהיה לו עוד
ולא יהיה לו עוד : (ו) ואם יהיה לו עוד ולא יהיה לו
עוד . ואם יהיה לו עוד ולא יהיה לו עוד . ואם יהיה
לו עוד ולא יהיה לו עוד : ואם יהיה לו עוד ולא יהיה
לו

אמר : לפי שאין לו אלא אחד בלבד אין לו לחלוק בכבוד אביו ואמו
כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק
בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר
והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים
שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני
בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד
אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש
לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים.
ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש
להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו
כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק
בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר
והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים
שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני
בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד
אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש
לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים.
ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש
להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו
כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק
בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר
והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים
שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני
בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש לו לחלוק בכבוד
אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים. ואם תאמר והלא יש
לו לחלוק בכבוד אביו ואמו כשני בנים שיש להם שנים שנים.

ומפני שהוא מלך ומושל בכולם ואין לו מי שיעמוד כנגדו
לכך נאמר לו לבדו חטאתי. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה
דוד יושב ודורש בכל יום ויום ואומר כך וכך סנהדראות
יש לי ואין אני יודע על מי מהן נגזרה גזרה זו שתבוא
לעולם ועכשיו שראיתי את המלאך ואת החרב בידו
ואת העם שהוא מכה אני יודע שעלי ועל בית אבי
נגזרה גזרה זו שתבוא לעולם: ויאמר דוד אל ה' חטאתי
מלמד שהיה דוד מתודה ואומר לפניו רבונו של עולם
אני הוא שאמרתי לפניך שאין לי חטא ואני מתודה
לפניך שאני חוטא: ואנכי הרעותי מלמד שהיה דוד
מתודה ואומר לפניו רבונו של עולם אני הוא שאמרתי
לפניך שאין לי רע ואני מתודה לפניך שאני רע: ואלה
הצאן מה עשו. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה דוד מתודה
ואומר לפניו רבונו של עולם אני הוא שאמרתי לפניך
שאין לי בהמה ואני מתודה לפניך שאני בעל בהמה:
ויהי בקום דוד בבקר. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה דוד
מתודה ואומר לפניו רבונו של עולם אני הוא שאמרתי
לפניך שאין לי יצר הרע ואני מתודה לפניך שיש לי
יצר הרע: ויאמר גד אל דוד. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה
דוד מתודה ואומר לפניו רבונו של עולם אני הוא
שאמרתי לפניך שאין לי מלשין ואני מתודה לפניך
שיש לי מלשין: ויאמר דוד אל גד צר לי מאד. ר'
יוחנן אמר מלמד שהיה דוד מתודה ואומר לפניו רבונו
של עולם אני הוא שאמרתי לפניך שאין לי מקטרגין
ואני מתודה לפניך שיש לי מקטרגין: ויאמר דוד אל
גד. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה דוד מתודה ואומר
לפניו רבונו של עולם אני הוא שאמרתי לפניך שאין
לי אויבים ואני מתודה לפניך שיש לי אויבים: ויאמר
דוד אל גד. ר' יוחנן אמר מלמד שהיה דוד מתודה
ואומר לפניו רבונו של עולם אני הוא שאמרתי לפניך
שאין לי מי שיעמוד כנגדי ואני מתודה לפניך שיש לי
מי שעומד כנגדי: ויאמר דוד אל גד. ר' יוחנן אמר
מלמד שהיה דוד מתודה ואומר לפניו רבונו של עולם
אני הוא שאמרתי לפניך שאין לי מי שיעמוד כנגדי
ואני מתודה לפניך שיש לי מי שעומד כנגדי

(ו) כשהוציא בידים אפילו בקרקע אינו חייב עד שיעשה מעשה שיש בו הפסד כגון שחפר בור או שהסיר אבן מרשות הרבים ברשות היחיד ואפילו בקרקע אינו חייב עד שיעשה מעשה שיש בו הפסד כגון שחפר בור או שהסיר אבן מרשות הרבים ברשות היחיד

ואפילו בקרקע אינו חייב עד שיעשה מעשה שיש בו הפסד כגון שחפר בור או שהסיר אבן מרשות הרבים ברשות היחיד

فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذًى مِنْ رَأْسِهِ فَفِدْيَةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ . فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ : فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشَرَةٌ كَامِلَةٌ . ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ : وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ . الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ . وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمْهُ اللَّهُ . وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى : وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ . لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَبْتَغُوا فَضْلًا مِنْ رَبِّكُمْ فَإِذَا أَفَضْتُمْ مِنْ عَرَفَاتٍ فَاذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ . وَاذْكُرُوهُ كَمَا هَدَاكُمْ وَإِنْ كُنْتُمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الضَّالِّينَ : ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ . فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكَكُمْ فَاذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا . فَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ : وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ : أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ . وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى : وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ .

[illegible] . [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

(1) בתוך שנה אחת . בשנה הסמוכה לה .

لا يأتيه بالخير إلا الله. ولكن هذا الرجل يعلم أن الله لا يأتي بالخير إلا بالعمل. فهو يعمل ويجتهد ويتعب ويكدح. وهو

ואחריה : ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה : ופתחת
ואמרת לה : כה אמר ה' אלהים זאת ירושלים : ופרצתי
* ואחריה ויבנו לבנין ויבנו חומה

פרשת ויצא

בני יעקב ומקנה ונשותיו

(ויצא) ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה : ויפגע
במקום ההוא : ויקח מאבני המקום ההוא וישם מראשותיו
(ויישן) וישכב במקום ההוא : ויחלם והנה סלם מצב
ארצה וראשו מגיע השמים : והנה מלאכי אלהים עולים
וירדים בו : והנה ה' נצב עליו ויאמר : אני ה' אלהי
אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שוכב עליה
לך אתננה ולזרעך : והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה
וקדמה וצפונה ונגבה : ונברכו בך כל משפחות האדמה
ובזרעך : והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך :
והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר
אם עשיתי את אשר דברתי לך : ויקץ יעקב משנתו
ויאמר : אכן יש ה' במקום הזה ואנכי לא ידעתי :
ויירא ויאמר : מה נורא המקום הזה אין זה כי אם
בית אלהים וזה שער השמים : וישכם יעקב בבקר
ויקח את האבן אשר שם מראשותיו וישם אותה מצבה
ויצק שמן על ראשה : ויקרא את שם המקום ההוא
בית אל ואולם לוז שם העיר לראשונה : וידר יעקב
נדר לאמר : אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה
אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש :

ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוצדק : שלשה דברים אמר רבי שמעון בן יוצדק בפני רבי עקיבא ונתקבלו ממנו . אחד הנותן מעות לחבירו שלא בפני עדים ואמר לו בפני עדים נתתי לך ואמר לו לא נתת לי אלא

ואחרי עלות הבית . ושמחה ושלום ורעות ואחוה
ורחמים ורוב טובות : ואמר הנביא : ויהי דבר יי
אלי לאמר : כה אמר יי צבאות : צום הרביעי
וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה
לבית יהודה לששון ולשמחה ולמועדים טובים :
ואת האמת והשלום אהבו . ולא עוד אלא שהוא
אומר : כה אמר יי צבאות : עוד ישבו זקנים
וזקנות ברחובות ירושלים . וגו' : ואומר : כי
כה אמר יי צבאות : עוד יבוא עמים ויושבי
ערים רבות . והלכו יושבי אחת אל אחת לאמר
נלכה הלוך לחלות את פני יי ולבקש את יי
צבאות . אף אני אלך . ואומר : ביום ההוא
יחזיקו עשרה אנשים מכל לשונות הגוים והחזיקו
בכנף איש יהודי לאמר נלכה עמכם כי שמענו
אלהים עמכם : ואומר : ביום ההוא יהיה
מים חיים יוצאים מירושלים . וגו' : ואומר :
והיה יי למלך על כל הארץ . ביום ההוא יהיה
יי אחד ושמו אחד . ואומר : והיה כל הנשאר
מכל הגוים הבאים על ירושלים . וגו' : ואומר :
והיה כל הנשאר מכל הגוים . וגו' : ואומר :
והיה כל הנשאר מכל הגוים . וגו' : ואומר :
והיה כל הנשאר מכל הגו

וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת
מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת הַסִּפִּים מִקּוֹל
הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן: וָאֹמַר אוֹי־לִי כִּי־נִדְמֵיתִי
כִּי אִישׁ טְמֵא־שְׂפָתַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ עַם טְמֵא־שְׂפָתַיִם
אָנֹכִי יוֹשֵׁב כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ יְהוָה צְבָאוֹת רָאוּ עֵינָי:
וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ רִצְפָּה בְּמֶלְקָחַיִם
לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ: וַיַּגַּע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע זֶה
עַל־שְׂפָתֶיךָ וְסָר עֲוֹנֶךָ וְחַטָּאתְךָ תְכֻפָּר: וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל
אֲדֹנָי אֹמֵר אֶת־מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֵךְ־לָנוּ וָאֹמַר הִנֵּנִי
שְׁלָחֵנִי: וַיֹּאמֶר לֵךְ וְאָמַרְתָּ לָעָם הַזֶּה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ
וְאַל־תָּבִינוּ וּרְאוּ רָאוֹ וְאַל־תֵּדָעוּ: הַשְׁמֵן לֵב־הָעָם הַזֶּה
וְאָזְנָיו הַכְבֵּד וְעֵינָיו הָשַׁע פֶּן־יִרְאֶה בְעֵינָיו וּבְאָזְנָיו
יִשְׁמָע וּלְבָבוֹ יָבִין וְשָׁב וְרָפָא לוֹ: וָאֹמַר עַד־מָתַי אֲדֹנָי
וַיֹּאמֶר עַד אֲשֶׁר אִם־שָׁוּ עָרִים מֵאֵין יוֹשֵׁב וּבָתִּים מֵאֵין
אָדָם וְהָאֲדָמָה תִּשָּׁאֶה שְׁמָמָה: וְרִחַק יְהוָה אֶת־הָאָדָם
וְרַבָּה הָעֲזוּבָה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: וְעוֹד בָּהּ עֲשִׂרִיָּה וְשָׁבָה
וְהָיְתָה לְבִעֵר כְּאֵלָה וְכְאַלּוֹן אֲשֶׁר בְּשִׁלְכֶת מַצֶּבֶת בָּהֶם
זֶרַע קֹדֶשׁ מַצֶּבְתָּהּ:

בשעה שיצא לדרך אומר כדרך שהיה אומר בשעה שיצא מבית הכסא
ובשעה שנכנס לבית הכנסת ולבית המדרש אומר כדרך שהיה אומר
בשעה שנכנס לבית הכסא ובשעה שיצא מבית הכנסת ומבית המדרש
אומר כדרך שהיה אומר בשעה שיצא לדרך ובשעה שנכנס לבית
הכסא אומר כדרך שהיה אומר בשעה שנכנס לבית הכנסת ולבית
המדרש ובשעה שיצא מבית הכנסת ומבית המדרש אומר כדרך
שהיה אומר בשעה שנכנס לבית הכסא ובשעה שיצא מבית הכסא
אומר כדרך שהיה אומר בשעה שיצא לדרך ובשעה שנכנס לבית
הכנסת ולבית המדרש אומר כדרך שהיה אומר בשעה שנכנס לבית
הכסא ובשעה שיצא מבית הכסא אומר כדרך שהיה אומר בשעה
שיצא לדרך ובשעה שנכנס לבית הכנסת ול

ואם לאו לא יצא. ואם היה מתפלל בתורה ובא
קריאת שמע שלו עולה לו ואינו צריך לחזור
ולקרות. היה עומד בתפלה ובא שליח ציבור
להתפלל יגמור את שלו ואחר כך יתפלל עם
שליח ציבור. היה עומד בתפלה ונזכר שהוא
טמא יגמור את שלו ואחר כך יטבול. היה
עומד בתפלה ונזכר שהוא ערום יגמור את
שלו ואחר כך יתעטף. היה עומד בתפלה
ונזכר שהוא בבית הכסא יגמור את שלו
ואחר כך ייכנס. היה עומד בתפלה ונזכר
שהוא בבית הכסא יגמור את שלו ואחר כך
יתפלל. היה עומד בתפלה ונזכר שהוא
בבית הכסא יגמור את שלו ואחר כך יתפלל.
היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בבית הכסא
יגמור את שלו ואחר כך יתפלל. היה עומד
בתפלה ונזכר שהוא בבית הכסא יגמור את
שלו ואחר כך יתפלל. היה עומד בתפלה
ונזכר שהוא בבית הכסא יגמור את שלו
ואחר כך יתפלל

قصيدة تائية في مدح الأمير أبي الحسن علي بن يوسف بن تاشفين (١) .....

١ ـ أعلمت أم لم تعلما أن أدمعي
٢ ـ تجري على الخدين مني أنهرا
٣ ـ وأن أضالعي قد أضرمت
٤ ـ بالوجد نارا ما تزال تسعرا
٥ ـ وأن أنفاسي التي أرسلتها
٦ ـ ريحا على أثر الأحبة أعصرا
٧ ـ وأن أحشائي قد أصبحت
٨ ـ بالبين تقطع أسفا وتحسرا
٩ ـ وأن أجفاني التي كانت
١٠ ـ تألف النوم أبت أن تهجعا
١١ ـ وأن أعضائي التي كانت
١٢ ـ تقوى على حمل الثقيل أصبحت
١٣ ـ لا تستطيع لثقل ما
١٤ ـ حملت من الأشواق أن تتحركا
١٥ ـ وأن أحبابي الذين
١٦ ـ كانوا لقلبي أنسه وبه الهوى
١٧ ـ قد أزمعوا بالبين عني
١٨ ـ فغدوا بذلك أجمعين وأزمعا
١٩ ـ وأن أيامي التي
٢٠ ـ كانت بقربهم تعد لي الغررا
٢١ ـ قد أصبحت بعدهم
٢٢ ـ سودا وكانت قبل بيضا أشرقا
٢٣ ـ وأن أعدائي الذين
٢٤ ـ كانوا يعدون لي الأذى قد أصبحوا
٢٥ ـ يتمنون لي الأذى
٢٦ ـ ويرون أن قد نلته لما سعى
٢٧ ـ وأن أصحابي الذين
٢٨ ـ كانوا يعدون لي الأذى قد أصبحوا
٢٩ ـ يتمنون لي الأذى
٣٠ ـ ويرون أن قد نلته لما سعى

(١) هذه القصيدة التي مدح بها الأمير أبا الحسن علي بن يوسف بن تاشفين أمير المسلمين

: אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃ (א) וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־פְּנֵי הַמָּיִם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל־מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים׃ וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֶת־הַכּוֹכָבִים׃ וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ׃ וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם רְבִיעִי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרֶב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה וָרֶמֶשׂ וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כִּדְמוּתֵנוּ וְיִרְדּוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה׃ וּלְכָל־חַיַּת הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל רוֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃ וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם׃ וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת׃ אֵלֶּה תוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃

(א) שם זה מורכב משתי מלים שהן מקור לפועל ברא ומשמעותו יצירה מתוך אין. ואין הכוונה שהעולם נברא מחומר קדמון שלא נברא. ((ראה מדרש רבה פרשה א' ד"ה בראשית ברא)) ולפי הפשט אין הכתוב מתכוון לומר שזה היה מעשה הבריאה הראשון. ולפי הסדר הוא היום הראשון. ועיין רש"י. ולפי הסדר הוא היום השני. ועיין רש"י. ולפי הסדר הוא היום השלישי. ועיין רש"י. ולפי הסדר הוא היום הרביעי. ועיין רש"י. ולפי הסדר הוא היום החמישי. ועיין רש"י. ולפי הסדר הוא היום הששי. ועיין רש"י.

ספרו ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר תדעל מלך גוים :
עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה
ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע היא צוער : כל אלה חברו אל עמק
השדים היא ים המלח : שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ושלש
עשרה שנה מרדו : ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואת המלכים אשר
אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים את אמ בשוה קריתים
ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר : וישבו ויבאו
אל עין משפט היא קדש ויכו את כל שדה העמלקי וגם את האמרי
היושב בחצצון תמר : ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך
צבויים ומלך בלע היא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים :
את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער
ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה : ועמק השדים
באר באר בורות בורות חמר היה ויפלו שמה מלך סדם ועמרה ויתר
הנוסו להר : ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו :
וילכדו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וישב בסדם : ויבא הפליט
ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר
והם בעלי ברית אברם : וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו
ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות ויר דף ויאמר אל בני עמו

ומי אמרינן לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי
אלא הכי קאמר אי ניחא ליה בהכי אלא בהכי ניחא ליה בהכי אלא בהכי
ואי לא לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי ולא בהכי אלא בהכי ואי לא
ניחא ליה בהכי אלא בהכי ולא בהכי אלא בהכי מי אמרינן הכי
אלא הכי קאמר אי ניחא ליה בהכי אלא בהכי ניחא ליה בהכי אלא
בהכי ואי לא לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי ולא בהכי אלא בהכי
ואי לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי ולא בהכי אלא בהכי

בבא קמא דף קא

בשלמא לרבי יוחנן דאמר כל שאין לו אחין אלא בנים
הרי הן כבנים ובנים הרי הן כאחין אלא לרבי שמעון
בן לקיש דאמר כל שאין לו אחין אלא בנים הרי הן
כאחין ובנים הרי הן כבנים מי אמרינן הכי אלא הכי
קאמר אי ניחא ליה בהכי אלא בהכי ניחא ליה בהכי
אלא בהכי ואי לא לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי ולא
בהכי אלא בהכי ואי לא ניחא ליה בהכי אלא בהכי
ולא בהכי אלא בהכי

ולא יכלו לדבר אליו לשלום : ויהי ביום השמיני ויבא משה
לקרא לאהרן ולבניו ולזקני ישראל : ויאמר אל אהרן קח לך
עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יי :
ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל
וכבש בני שנה תמימים לעלה : ושור ואיל לזבח לשלמים
לזבח לפני יי ומנחה בלולה בשמן כי היום יי נראה אליכם :
ויקחו את אשר צוה משה אל פני האהל ויקרבו כל העדה
ויעמדו לפני יי : ויאמר משה זאת הדבר אשר צוה יי תעשו
ויראה אליכם כבוד יי : ויאמר משה אל אהרן קרב אל
המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד
העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יי :
ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו :
ויקריבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן
על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח :
והחלב מן החטאת והכליות ואת היותרת מן הכבד מן
החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יי את משה :
והבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה : ויזבח את
זבח העם ויבן בני אהרן את הדם אליו ויזרקהו על
המזבח סביב : ואת הבשר ואת הראש הקטיר על המזבח :
והקרב והכרעים רחץ במים ויקטר על המזבח על העלה :
ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם
וישחטהו ויחטאהו כראשונה : ויקרב את העלה ויעשה
כמשפט : ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר
המזבחה מלבד עלת הבקר : ויזבח את השור ואת האיל
זבח השלמים אשר לעם ויבן בני אהרן את הדם אליו
ויזרקהו על המזבח סביב : ואת החלבים מן השור ומן
האיל האליה והמכסה ואת החלבים והכליות והיותרת
על הכבד : ישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים
המזבחה : ואת החזות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה
לפני יי כאשר צוה משה : ויקח אהרן את ידיו אל העם
ויברכם וירד מעשות החטאת והעלה והשלמים : ויבא
משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה
כבוד יי אל כל העם : ותצא אש מלפני יי ותאכל על
המזבח את העלה ואת החלבים אשר על המזבח וירא כל
העם וירנו ויפלו על פניהם : ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא
איש מחתתו ויתנו בהן אש ושמו עליה קטרת ויקריבו
לפני יי אש זרה אשר לא צוה אתם : ותצא אש מלפני יי

(ב) ויקח . ב . ג . ד .

(ג) וכן בכל ספרי דקדוק שבידינו אין נקוד על אלף ואחריו יו"ד .

ואם לאו לא יצא. ואם היה מתפלל בדרך לא יגביה קולו
ולא יאריך יותר מדי אלא כדי שיהא בקי לעמוד ולהתפלל
בשיירה. ואם היה מתפלל בספינה לא יתפלל בראש הגל
ולא בתחתית הגל אלא בבית הסתרים שבספינה. ואם
היה מתפלל בבקעה יתפלל כנגד פתח ההיכל. ואם היה
מתפלל בבית הכנסת יתפלל כנגד ארון הקודש. ואם
היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון הקודש יתפלל
כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם בתחלה. ואם היה
מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון הקודש ולא היה שם
בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם בתחלה
ואם היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון הקודש ולא
היה שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש
שם בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה ואם היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון
הקודש ולא היה שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה
ארון הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון
הקודש שם בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש
שם בתחלה ואם היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון
הקודש ולא היה שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה
ארון הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון
הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש
שם בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה ואם היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון
הקודש ולא היה שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה
ארון הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון
הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש
שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה ואם היה מתפלל בבית הכנסת ואין שם ארון
הקודש ולא היה שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה
ארון הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון
הקודש שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש
שם בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה ולא היה שם מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה יתפלל כנגד מקום שהיה ארון הקודש שם
בתחלה

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך מהודו ועד כוש שבע ועשרים ומאה מדינה׃
ויהי בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה׃
בשנה שלישית למלכו עשה משתה לשריו ועבדיו חיל פרס ומדי והפרתמים והשרים על המדינות לפניו׃
בהראותו את עשר עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו ימים רבים מאה ושמונים יום׃
וכמלאת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת ימים בחצר גנת ביתן המלך׃
חוורת כרפס ותכלת אחוזים בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שש אש מטות הזהב והכסף על רצפת בהט ושש ושיש ודרתון׃
והשקות בכלים מכלים שונים וכלי המלוכה יין רב כיד המלך׃
ושתיה כדת אין אנס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות איש כרצון גברו׃
גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בבית המלוכה אשר למלך אחשורוש׃
ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן בזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש׃
לבוא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה הוא׃
ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וחמתו בערה בו׃

ויאמר יוסף אל שר המשקים חלום שלשה שרגים הם׃
ועוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך
ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו׃
כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד
והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה׃
כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה
כי שמוני בבור׃ וירא שר האפים כי טוב פתר ויאמר אל יוסף
גם אני בחלומי והנה שלשה סלי חרי על ראשי׃
ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל
אתם מן הסל מעל ראשי׃ ויען יוסף ויאמר זה פתרונו
השלשת סלים שלשת ימים הם׃ עוד שלשת ימים
ישא פרעה את ראשך מעליך והלה אותך על עץ
ואכל העוף את בשרך מעליך׃ ויהי ביום השלישי
יום הולדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו
ויישא את ראש שר המשקים ואת ראש שר האפים
בתוך עבדיו׃ וישב את שר המשקים על משקהו
ויתן הכוס על כף פרעה׃ ואת שר האפים תלה
כאשר פתר להם יוסף׃ ולא זכר שר המשקים
את יוסף וישכחהו׃

(1) נראה שיש כאן חסרון. ואולי יש להשלים כך.

ולא בדמים אמנם אל בדבר :
ואמר ראובן אליהם אל תשפכו
דם השליכו אותו אל הבור הזה
אשר במדבר ויד אל תשלחו בו
למען הציל אותו מידם להשיבו
אל אביו ויהי כאשר בא יוסף
אל אחיו ויפשיטו את יוסף
את כתנתו את כתנת הפסים
אשר עליו ויקחהו ויטלהו
אל הבור והבור רק אין בו
מים ויאכלו לחם לשבת
אכילה וישאו עיניהם וירא
והנה ארחת ישמעאלים באה
מגלעד וגמליהם נשאים נכאת
וצרי ולט הולכים להוריד
מצרים ויאמר יהודה אל אחיו
מה בצע כי נהרג את אחינו
וכסינו את דמו ונלכה ונמכרנו
לישמעאלים ויד אל תהי בו
כי אחינו בשרנו הוא ויאמר
אליו אחיו ויקשיבו לקולו
וימכרו את יוסף לישמעאלים
בעשרים כסף ויעלו אותו
מצרים וישמעאלים מכרוהו
במצרים לפוטיפר סריס פרעה
שר הטבחים ויהי יוסף בבית
אדוניו ויהי איש משכיל
ויהי בבית אדוניו ויהי
אדוניו רואה כי ה' אתו
וכל אשר הוא עושה ה'
מצליח בידו וימצא יוסף
חן בעיניו וישרת אותו
ויפקדהו על ביתו וכל
אשר יש לו נתן בידו

ואמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
אם כסף תלוה את עמי את העני עמך. אם כסף תלוה
את עמי אמר הקב"ה אם מלוה אתה את עמי אל תהי
לו כנושה ואל תשימו עליו נשך. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב אם חנון תחנן רעך
לא תבא בביתו להוציא עבוטו. אם חנון תחנן רעך
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תבא בביתו להוציא
עבוטו. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב ואם חבל תחבל שלמת רעך עד בא השמש
תשיבנו לו. ואם חבל תחבל שלמת רעך אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
ואם לא יכפר ושת לו וכופר את נפשו. ואם לא יכפר
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב ואם בנו יחתנו כמשפט יעשה לו. ואם בנו
יחתנו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב אם בנותיו יקח לא יצא כצאת העבדים.
אם בנותיו יקח אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא
תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי
יוסי בן זמרא מאי דכתיב אם על בנותיו יענה אם לא
יעשה לה ושלחה לעם נכרי לא ימשול בה בבגדו בה.
אם על בנותיו יענה אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם אחרת יקח לה
שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואם אחרת יקח אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
ואם שלש אלה לא יעשה לו ויצאת חנם אין כסף.
ואם שלש אלה לא יעשה לו אמר הקב"ה אם לוית את
עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם אמר יאמר העבד
אהבתי את אדוני את אשתי ואת בני לא אצא חפשי.
ואם אמר יאמר העבד אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם בן הוא לה כמשפט
הבנות יעשה לו. ואם בן הוא לה אמר הקב"ה אם
לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי
יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם אל
אמתו ירע בעיניה אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי
לא ימשול למכרה בבגדו בה. ואם אל אמתו ירע
בעיניה אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב ואם ליבנו יעדנה כמשפט הבנות יעשה
לה. ואם ליבנו יעדנה אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם יסיף לקחת לו
שארה כסותה ועונתה לא יגרע. ואם יסיף לקחת לו
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב כי יריבון אנשים ונגף אשה הרה וגו'. כי
יריבון אנשים אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא
תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי
יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם אסון יהיה ונתת נפש
תחת נפש. ואם אסון יהיה אמר הקב"ה אם לוית את
עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ואם בשמש זרחה עליו
דם לו שלם תשלום יעשה לו. ואם בשמש זרחה עליו
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב כי ימצא גנב בפתח ונהכה ומת אין לו דמים.
כי ימצא גנב אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב אם בזריחת השמש עליו דמים לו
שלם תשלום יעשה לו. אם בזריחת השמש עליו אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער
בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם. כי יבער
איש שדה אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל
גדיש או השדה הכליל השבת ישלם המבעיר את
הבערה. כי תצא אש אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי יתן איש אל רעהו
כסף או כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב
ישלם שנים. כי יתן איש אל רעהו כסף אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב אם
לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא
שלח ידו במלאכת רעהו. אם לא ימצא הגנב אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה
לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה. כי יתן איש
אל רעהו חמור אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא
תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי
יוסי בן זמרא מאי דכתיב ושבועת ה' תהיה בין שניהם
אם לא שלח ידו במלאכת רעהו. אם לא שלח ידו
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב ואם גנב יגנב מעמו ושלם לבעליו. ואם גנב
יגנב אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא
ישלם. אם טרף יטרף אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב וכי יגנוב איש שור או
שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור
וארבע צאן תחת השה. וכי יגנוב איש שור אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו דמים.
אם במחתרת ימצא הגנב אמר הקב"ה אם לוית את
עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב אם זרחה השמש עליו
דמים לו כי מות יומת הגנב. אם זרחה השמש עליו
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה ועבדך
שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי מעמך.
כי ימכר לך אחיך העברי אמר הקב"ה אם לוית את
עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב וכי תשלחנו חפשי
מעמך לא תשלחנו ריקם. וכי תשלחנו חפשי מעמך
אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב
עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי
דכתיב הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר
ברכך ה' אלהיך תתן לו. הענק תעניק לו אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי
יהיה בך אביון מאחד אחיך בשעריך בארצך אשר ה'
אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את
ידך מאחיך האביון. כי יהיה בך אביון אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי
פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסורו
אשר יחסר לו. כי פתח תפתח את ידך לו אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב השמר
לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת
השבע שנת השמטה וגו'. השמר לך פן יהיה דבר עם
לבבך בליעל אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב ונתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך
לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך
ובכל משלח ידך. ונתון תתן לו אמר הקב"ה אם לוית
את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן
משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי ימכר לך אחיך
העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית
תשלחנו חפשי מעמך. כי ימכר לך אחיך העברי אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. וכי
תשלחנו חפשי מעמך אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב הענק תעניק לו מצאנך
ומגרנך ומיקבך אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו. הענק
תעניק לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב כי יהיה בך אביון מאחד אחיך
בשעריך בארצך אשר ה' אלהיך נתן לך לא תאמץ את
לבבך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון. כי יהיה
בך אביון אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב כי פתח תפתח את ידך לו והעבט
תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו. כי פתח תפתח
את ידך לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך
בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה וגו'.
השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ונתון
תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה
יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך. ונתון
תתן לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה
ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי
מעמך. כי ימכר לך אחיך העברי אמר הקב"ה אם
לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי
יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב וכי תשלחנו
חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. וכי תשלחנו חפשי
מעמך אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב הענק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך
אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו. הענק תעניק לו אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
כי יהיה בך אביון מאחד אחיך בשעריך בארצך אשר
ה' אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את
ידך מאחיך האביון. כי יהיה בך אביון אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי
פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסורו
אשר יחסר לו. כי פתח תפתח את ידך לו אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב השמר
לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר קרבה שנת
השבע שנת השמטה וגו'. השמר לך פן יהיה דבר עם
לבבך בליעל אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב ונתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך
לו כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלהיך בכל מעשך
ובכל משלח ידך. ונתון תתן לו אמר הקב"ה אם לוית
את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן
משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב כי ימכר לך אחיך
העברי או העבריה ועבדך שש שנים ובשנה השביעית
תשלחנו חפשי מעמך. כי ימכר לך אחיך העברי אמר
הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט.
אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב
וכי תשלחנו חפשי מעמך לא תשלחנו ריקם. וכי
תשלחנו חפשי מעמך אמר הקב"ה אם לוית את עמי
לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום
רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב הענק תעניק לו מצאנך
ומגרנך ומיקבך אשר ברכך ה' אלהיך תתן לו. הענק
תעניק לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב כי יהיה בך אביון מאחד אחיך
בשעריך בארצך אשר ה' אלהיך נתן לך לא תאמץ את
לבבך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון. כי יהיה
בך אביון אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב כי פתח תפתח את ידך לו והעבט
תעביטנו די מחסורו אשר יחסר לו. כי פתח תפתח
את ידך לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב
עמו משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן
זמרא מאי דכתיב השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך
בליעל לאמר קרבה שנת השבע שנת השמטה וגו'.
השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל אמר הקב"ה
אם לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר
רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב ונתון
תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה
יברכך ה' אלהיך בכל מעשך ובכל משלח ידך. ונתון
תתן לו אמר הקב"ה אם לוית את עמי לא תשכב עמו
משכב עבוט. אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא
מאי דכתיב כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה
ועבדך שש שנים ובשנה השביעית תשלחנו חפשי
מעמך. כי ימכר לך אחיך העברי אמר הקב"ה אם
לוית את עמי לא תשכב עמו משכב עבוט. אמר רבי
יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מאי דכתיב וכי

ולא יכלו לעמוד לפניו : ויהי ביום השלישי בהיות
השחר והנה קולות וברקים ועב כבד על ההר וקול
שופר חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה : ויוצא
משה את העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו
בתחתית ההר : והר סיני עשן כלו על אשר ירד עליו
יי באש ויעל עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד :
ויהי קול השופר הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים
יעננו בקול : ויבא יי על הר סיני אל ראש ההר
ויקרא יי למשה אל ראש ההר ויעל משה : ויאמר יי
אל משה רד העד בעם פן יהרסו אל יי לראות ונפל
ממנו רב : וגם הכהנים הנגשים אל יי יתקדשו פן
יפרץ בהם יי : ויאמר משה אל יי לא יוכל העם
לעלות אל הר סיני כי אתה העדת בנו לאמר הגבל
את ההר והקדשת אתו : ויאמר אליו יי לך רד ועלית
אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו לעלות
אל יי פן יפרץ בהם : וירד משה אל העם ויאמר
אליהם : ויאמר אלהים את כל הדברים האלה לאמר :
אנכי יי אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית
עבדים : לא יהיה לך אלהים אחרים על פני : לא
תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר
בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ : לא תשתחוה
להם ולא תעבדם כי אנכי יי אלהיך אל קנא פקד עון
אבות על בנים על שלשים ועל רבעים לשנאי : ועשה
חסד לאלפים לאהבי ולשמרי מצותי : לא תשא את
שם יי אלהיך לשוא כי לא ינקה יי את אשר ישא את
שמו לשוא : זכור את יום השבת לקדשו : ששת ימים
תעבד ועשית כל מלאכתך : ויום השביעי שבת ליי
אלהיך לא תעשה כל מלאכה אתה ובנך ובתך עבדך
ואמתך ובהמתך וגרך אשר בשעריך : כי ששת ימים
עשה יי את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר
בם וינח ביום השביעי על כן ברך יי את יום השבת
ויקדשהו : כבד את אביך ואת אמך למען יארכון
ימיך על האדמה אשר יי אלהיך נתן לך : לא תרצח :
לא תנאף : לא תגנב : לא תענה ברעך עד שקר :
לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו
שורו וחמרו וכל אשר לרעך : וכל העם רואים את
הקולות ואת הלפידם ואת קול השופר ואת ההר עשן
וירא העם וינעו ויעמדו מרחק : ויאמרו אל משה
דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן
נמות : ויאמר משה אל העם אל תיראו כי לבעבור
נסות אתכם בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על
פניכם לבלתי תחטאו : ויעמד העם מרחק ומשה נגש
אל הערפל אשר שם האלהים : ויאמר יי אל משה כה
תאמר אל בני ישראל אתם ראיתם כי מן השמים
דברתי עמכם : לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי
זהב לא תעשו לכם : מזבח אדמה תעשה לי וזבחת
עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך
בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך :
ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי
חרבך הנפת עליה ותחללה : ולא תעלה במעלות על
מזבחי אשר לא תגלה ערותך עליו :

כִּי מְלְאָה צְבָאָה כִּי נִרְצָה עֲוֹנָהּ
כִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם בְּכָל חַטֹּאתֶיהָ׃
קוֹל קֹרֵא בַּמִּדְבָּר פַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה
יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה מְסִלָּה לֵאלֹהֵינוּ׃
כָּל גַּיְא יִנָּשֵׂא וְכָל הַר וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ
וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃
וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו
כִּי פִי יְהוָה דִּבֶּר׃
קוֹל אֹמֵר קְרָא וְאָמַר מָה אֶקְרָא
כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃
יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה נָשְׁבָה בּוֹ
אָכֵן הָעָם חָצִיר׃
יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם׃
עֲלִי לְךָ הַר טוֹב מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן הָרִימִי בְכֹחַ קוֹלֵךְ
מְבַשֶּׂרֶת יְרוּשָׁלַ͏ִם הָרִימִי אַל תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה
הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם׃
הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשֵׁלָה לוֹ
הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃
כְּרֹעֶה עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרוֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ יִשָּׂא
עָלוֹת יְנַהֵל׃
מִי מָדַד בְּשָׁעֲלוֹ מַיִם וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן
וְכִשְׁלֹשׁ עֲפַר הָאָרֶץ וְשָׁקַל בְּפֶלֶס הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֹאזְנָיִם׃
מִי תִכֵּן אֶת רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ׃
אֵת מִי נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח מִשְׁפָּט
וַיְלַמְּדֵהוּ דֵּעָה וְדֶרֶךְ תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ׃
הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם נֶחְשָׁבוּ
הֵן אִיִּים כַּדַּק יָרִים׃
וְלְבָנוֹן אֵין דֵּי בְעֵר וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה
כָּל הַגּוֹיִם כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאֶפֶס וְתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ׃
וְאֶל מִי תְדַמְּיוּן אֵל וּמָה דְמוּת תַּעַרְכוּ לוֹ
הַפֶּסֶל נָסַךְ חָרָשׁ וְצוֹרֵף בַּזָּהָב יְרַקְּעֶנּוּ וּרְתֻקוֹת כֶּסֶף צֹרֵף׃

ڤَمْ ڤَمْ ڤَمْ

ואין מברכין את השם אלא מפי עצמו. ואין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת כדי שיכוונו את לבם בתפלה. כל התפלה שלא כיון בה לא עשה תחנונים. המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו. שנאמר אשרי תכון לבם תשמע אזנך. אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש. חסידים הראשונים היו שוהין שעה אחת כדי שיכוונו את לבם בתפלה. כל התפלה שלא כיון בה לא עשה תחנונים. המתפלל צריך שיראה עצמו כאילו שכינה כנגדו. שנאמר אשרי תכון לבם תשמע אזנך.

ומתפלל ומשתחוה ויוצא ברגליו. ואם היה רוכב על גבי בהמה
יורד מיד ומתפלל שהרי אין בהמה יכולה לעמוד כל זמן שהיא
מתפללת. ואם היה מתפלל בספינה אם יכול לכוון את לבו
לשמים ולהתפלל כמו שהוא צריך להתפלל יתפלל בספינה
ואם לאו יצא ויתפלל בחוץ. ואם היה מתפלל בראש הגג
אם יש לו מעקה גבוה עשרה טפחים יתפלל שם ואם לאו
יתפלל למטה. ואם היה מתפלל בבית הכסאות או במרחץ
אם יכול לכוון את לבו יתפלל שם ואם לאו יצא ויתפלל
בחוץ. ואם היה מתפלל בבית הקברות אם יש ביניו לבין
הקברות ארבע אמות יתפלל שם ואם לאו יתפלל למטה.
ואם היה מתפלל בבית הכנסת שיש בו קברות יתפלל
שם ואין בכך כלום. ואם היה מתפלל בבית הכנסת
שנפלה בו טומאה אם יש ביניו לבין הטומאה ארבע
אמות יתפלל שם ואם לאו יתפלל למטה. ואם היה
מתפלל בבית הכנסת שנפלה בו טומאה ונתבטלה
הטומאה יתפלל שם. ואם היה מתפלל בבית הכנסת
שנפלה בו טומאה ונתבטלה הטומאה יתפלל שם.
ואם היה מתפלל בבית הכנסת שנפלה בו טומאה
ונתבטלה הטומאה יתפלל שם. ואם היה מתפלל
בבית הכנסת שנפלה בו טומאה ונתבטלה הטומאה

ניצוץ : ט : קהלת

ניצוץ : ט : קהלת

ספ

ומנחתם ונסכיהם כמשפטם ועשו שעיר עזים אחד לחטאת
ושני כבשים בני שנה תמימים ארבעה עשר לחדש השני
בין הערבים עשו אותו ואכלו אותו בערב ביום הראשון
ושבעת ימים תאכלו מצות ביום הראשון תשביתו שאור
מבתיכם כי כל אוכל חמץ ונכרתה הנפש ההוא מישראל
מיום הראשון עד יום השביעי ביום הראשון מקרא קדש
ומקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא יעשה בהם
אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם ושמרתם
את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם
מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם
בראשון תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחדש בערב
שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם כי כל אוכל מחמצת
ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ
כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות
ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אליהם משכו וקחו
לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח ולקחתם אגדת אזוב
וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ומן הדם
אשר בסף אל שתי המזוזת ואתם לא תצאו איש מפתח
ביתו עד בקרו ועבר יהוה לנגף את מצרים וראה את הדם
על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח יהוה על הפתח
ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף ושמרתם את
הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם והיה כי תבאו אל
הארץ אשר יתן יהוה לכם כאשר דבר ושמרתם את
העבדה הזאת והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה
הזאת לכם ואמרתם זבח פסח הוא ליהוה אשר פסח על
בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו
הציל ויקד העם וישתחוו וילכו ויעשו בני ישראל כאשר
צוה יהוה את משה ואהרן כן עשו ויהי בחצי הלילה
יהוה הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על
כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה
ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה
גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת ויקרא
למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם
אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את יהוה כדברכם גם
צאנכם גם בקרכם קחו כאשר דברתם וברכתם גם אתי
ותאלץ מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו
כלנו מתים ויישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם
צרורת בשמלתם על שכמם ובני ישראל עשו כדבר משה
וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת ויהוה נתן
את חן העם בעיני מצרים ויהי מקץ שלשים שנה וארבע
שנים ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות יהוה מארץ
מצרים ליל שמרים הוא ליהוה להוציאם מארץ מצרים
הוא הלילה הזה ליהוה שמרים לכל בני ישראל לדרתם
ויאמר יהוה אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר
לא יאכל בו וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אתו אז
יאכל בו תושב ושכיר לא יאכל בו בבית אחד יאכל לא
תוציא מן הבשר חוצה מן הבית ועצם לא תשברו בו כל
עדת ישראל יעשו אתו וכי יגור אתך גר ועשה פסח ליהוה
המולו לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ
וכל ערל לא יאכל בו תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר
בתוככם ויעשו כל בני ישראל כאשר צוה יהוה את משה
ואהרן כן עשו ויהי בעצם היום הזה הוציא יהוה את בני
ישראל על צבאותם מארץ מצרים ויהי כי הקשה פרעה
לשלחנו ויהרג יהוה כל בכור בארץ מצרים מבכר אדם
ועד בכור בהמה על כן אני זובח ליהוה כל פטר רחם
הזכרים וכל בכור בני אפדה ושמתי טוטפת בין עיניך
לאות כי בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים ויהי בשלח
פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי
קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה
ושבו מצרימה ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף
וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים ויקח משה את
עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר
פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם
ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר ויהוה הלך לפניהם
יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר
להם ללכת יומם ולילה לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד
האש לילה ויאמר יהוה אל משה דבר אל בני ישראל
וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני
בעל צפון נכחו תחנו על הים ואמר פרעה לבני ישראל
נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר והקשיתי את לב
פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו
מצרים כי אני יהוה ויעשו כן ויגד למלך מצרים כי
ברח העם ויהפך לב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה
זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו ויאסר את רכבו
ואת עמו לקח עמו ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב
מצרים ושלשים על כלו ויחזק יהוה את לב פרעה מלך
מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד
רמה וירדפו מצרים ויבאו אחריהם ויסגו את פרעה
וחילו ואת רכבו ואת פרשיו ומחנהו על פי החירת לפני
בעל צפון ופרעה הקריב ויישאו בני ישראל את עיניהם
והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל
אל יהוה ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים
לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו
ממצרים הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר
חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים
ממתנו במדבר ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו
וראו את ישועת יהוה אשר יעשה לכם היום כי אשר
ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראתם עוד עד
עולם יהוה ילחם לכם ואתם תחרישון ויאמר יהוה אל
משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו ואתה
הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני
ישראל בתוך הים ביבשה ואני הנני מחזק את לב מצרים
ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו
ובפרשיו ונודעו מצרים כי אני יהוה בהכבדי בפרעה
ברכבו ובפרשיו ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה
ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד
מאחריהם ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל
ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה
כל הלילה ויט משה את ידו על הים וישב יהוה את הים
ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו
המים ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם
חומה מימינם ומשמאלם ויבאו מצרים וירדפו אחריהם
כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים ויהי באשמרת
הבקר וישקף יהוה אל מחנה מצרים במעמד אש וענן
ויהם את מחנה מצרים ויסר את אפן נהגו בכבדות
ויאמר מצרים ינוסה מפני ישראל כי יהוה נלחם להם
במצרים ויאמר יהוה אל משה נטה את ידך על הים
וישובו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו ויט משה
את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו והמצרים
נסים לקראתו וינער יהוה את מצרים בתוך הים ויבאו
המים וישבו ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל
פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד
ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה
מימינם ומשמאלם ויושע יהוה ביום ההוא את ישראל
מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים
וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יהוה במצרים
ויראו העם את יהוה ויאמינו ביהוה ובמשה עבדו
אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהוה
ויאמרו לאמר אשירה ליהוה כי גאה גאה סוס ורכבו
רמה בים עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו
אלהי אבי וארממנהו יהוה איש מלחמה יהוה שמו
מרכבת פרעה וחילו יריה בים ומבחר שלשיו טבעו
בים סוף תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו אבן ימינך
יהוה נאדרי בכח ימינך יהוה תרעץ אויב וברב גאונך
תהרס קמיך תשלח חרנך יאכלמו כקש וברוח אפיך
נערמו נצבו כמו נד נזלים קפאו תהמת בלב ים אמר
אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי
תורישמו ידי נשפת ברוחך כסמו ים צללו כעופרת במים
אדירים מי כמכה באלם יהוה מי כמכה נאדר בקדש
נורא תהלת עשה פלא נטית ימינך תבלעמו ארץ נחית
בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך שמעו
עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת אז נבהלו אלופי
אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען תפל
עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר
עמך יהוה עד יעבר עם זו קנית תבאמו ותטעמו בהר
נחלתך מכון לשבתך פעלת יהוה מקדש אדני כוננו ידיך
יהוה ימלך לעלם ועד כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו
בים וישב יהוה עליהם את מי המים ובני ישראל הלכו
ביבשה בתוך הים ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את
התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת
ותען להם מרים שירו ליהוה כי גאה גאה סוס ורכבו
רמה בים ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר
שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים ויבאו
מרתה ולא יכלו לשתת מים ממרה כי מרים הם על כן
קרא שמה מרה ויילנו העם על משה לאמר מה נשתה
ויצעק אל יהוה ויורהו יהוה עץ וישלך אל המים ויתקו
המים שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו ויאמר אם שמוע
תשמע לקול יהוה אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת
למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים
לא אשים עליך כי אני יהוה רפאך ויבאו אילמה ושם
שתים עשרה עינת מים ושבעים תמרים ויחנו שם על
המים ויסעו מאילם ויבא כל עדת בני ישראל אל מדבר
סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש
השני לצאתם מארץ מצרים ויתלונן כל עדת בני ישראל
על משה ועל אהרן במדבר ויאמרו אליהם בני ישראל
מי יתן מותנו ביד יהוה בשבתנו על סיר הבשר באכלנו
לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את
כל הקהל הזה במדבר ויאמר יהוה אל משה הנני ממטיר
לכם לחם מן השמים וצא העם ולקטו דבר יום ביומו
למען אנסנו הילך בתורתי אם לא ויהי ביום הששי
והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום
יום ויאמר משה אליהם אהרן וכל בני ישראל קרבו לפני
יהוה כי שמע את תלונתיכם ויהי בדבר אהרן אל כל עדת
בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד יהוה נראה בענן
וידבר יהוה אל משה לאמר שמעתי את תלונת בני
ישראל דבר אליהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר
ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני יהוה אלהיכם ויהי
בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת
הטל סביב למחנה ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר
דק מחספס דק ככפר על הארץ וירא בני ישראל ויאמרו
איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה
אליהם הוא הלחם אשר נתן יהוה לכם לאכלה זה הדבר
אשר צוה יהוה לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת
מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו ויעשו כן בני
ישראל ויקטו הרבה והמעיט ולא החסיר איש לפי אכלו
לקטו ויאמר משה אליהם איש אל ישאר ממנו עד בקר
ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר ויתולע
ויבאש ויקצף עליהם משה ויקטו אתו בבקר בבקר איש
לפי אכלו ויחם השמש ונמס ויהי ביום הששי לקטו לחם
משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו
למשה ויאמר אליהם הוא אשר דבר יהוה שבתון שבת
קדש ליהוה מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו
בשלו ואת כל העדף הניחו לכם לשמרת עד בקר ויניחו
אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה
בו ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום ליהוה היום לא
תמצאהו בשדה ששת ימים תלקטהו ויום השביעי שבת
ביום השביעי לא יהיה בו ויהי ביום השביעי יצא מן
העם ללקט ולא מצא ויאמר יהוה אל משה עד אנה מאנתם
לשמר מצותי ותורתי ראו כי יהוה נתן לכם השבת על כן
הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו
אל יצא איש ממקמהו ביום השביעי וישבתו העם ביום
השביעי ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד
לבן והטעמו כצפיחת בדבש ויאמר משה זה הדבר אשר
צוה יהוה מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען
יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי
אתכם מארץ מצרים ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת
אחת ותן שמה מלא העמר מן ונניחהו לפני יהוה
למשמרת לדרתיכם כאשר צוה יהוה את משה ויניחהו
אהרן לפני העדות למשמרת ובני ישראל אכלו את המן
ארבעים שנה עד באם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד
באם אל קצה ארץ כנען והעמר עשרית האיפה הוא
ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין למסעיהם על פי
יהוה ויחנו ברפידים ואין מים לשתות העם ויריב העם
עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר להם משה
מה תריבון עמדי מה תנסון את יהוה ויצמא שם העם
למים וילן העם על משה ויאמר למה זה העלתנו ממצרים
להמית אתי ואת בני ואת מקני צמא ויצעק משה אל יהוה
לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני ויאמר יהוה
אל משה עבר לפני העם וקח אתך מזקני ישראל ומטך
אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת הנה אנכי עמד
לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים
ושתה העם ויעש כן משה לעיני זקני ישראל ויקרא את
שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם
את יהוה לאמר היש יהוה בקרבנו אם אין ויבא עמלק
וילחם עם ישראל ברפידים ויאמר משה אל יהושע בחר
לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נצב על ראש
הגבעה ומטה האלהים בידי ויעש יהושע כאשר אמר לו
משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה
והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידו
וגבר עמלק וידי משה כבדים ויקחו אבן וישימו תחתיו
וישב עליה ואהרן וחור תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד
ויהי ידיו אמונה עד בא השמש ויחלש יהושע את עמלק
ואת עמו לפי חרב ויאמר יהוה אל משה כתב זאת זכרון
בספר ושים באזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק
מתחת השמים ויבן משה מזבח ויקרא שמו יהוה נסי
ויאמר כי יד על כס יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר
ויתרו חתן משה שמע את כל אשר עשה אלהים למשה
ולישראל עמו כי הוציא יהוה את ישראל ממצרים ויקח
יתרו חתן משה את צפורה אשת משה אחר שלוחיה
ואת שני בניה אשר שם האחד גרשם כי אמר גר הייתי
בארץ נכריה ושם האחד אליעזר כי ויאמר אלהי אבי
בעזרי ויצלני מחרב פרעה ויבא יתרו חתן משה ובניו
ואשתו אל משה אל המדבר אשר הוא חנה שם הר
האלהים ויאמר אל משה אני חתנך יתרו בא אליך ואשתך
ושני בניה עמה ויצא משה לקראת חתנו וישתחו וישק
לו וישאלו איש לרעהו לשלום ויבאו האהלה ויספר משה
לחתנו את כל אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים על
ישראל את כל התלאה אשר מצאתם בדרך ויצלם יהוה
ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה יהוה לישראל אשר
הצילו מיד מצרים ויאמר יתרו ברוך יהוה אשר הציל
אתכם מיד מצרים ומיד פרעה אשר הציל את העם מתחת
יד מצרים עתה ידעתי כי גדול יהוה מכל האלהים כי
בדבר אשר זדו עליהם ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים
לאלהים ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חתן
משה לפני האלהים ויהי ממחרת וישב משה לשפט את
העם ויתיצב העם על משה מן הבקר עד הערב וירא חתן
משה את כל אשר הוא עשה לעם ויאמר מה הדבר הזה
אשר אתה עשה לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל העם
נצב עליך מן בקר עד ערב ויאמר משה לחתנו כי יבוא
אלי העם לדרש אלהים בא להם בדבר ושפטתי בין איש
ובין רעהו והודעתי את חקי האלהים ואת תורתיו ויאמר
חתן משה אליו לא טוב הדבר אשר אתה עשה נבל תבל
גם אתה גם העם הזה אשר עמך כי כבד מממך הדבר לא
תוכל עשהו לבדך לבדך ועתה שמע בקולי איעצך ויהי
אלהים עמך היה אתה לעם מול האלהים והבאת אתה את
הדברים אל האלהים והזהרתה אתהם את החקים ואת
התורת והודעת להם את הדרך ילכו בה ואת המעשה
אשר יעשון וחזית אתה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים
אנשי אמת שנאי בצע ושמת עלהם שרי אלפים שרי מאות
שרי חמשים ושרי עשרות ושפטו את העם בכל עת והיה
כל הדבר הגדל יביאו אליך וכל הדבר הקטן ישפטו הם
והקל מעליך ונשא אתך כי תעשה את הדבר הזה וצוך
אלהים ויכלת עמד וגם כל העם הזה על מקמו יבא גם
ויעש משה ככל אשר אמר חתנו ויבחר משה אנשי חיל
מכל ישראל ויתן אתם ראשים על העם שרי אלפים שרי
מאות שרי חמשים ושרי עשרות וישפטו את העם בכל עת
את הדבר הקשה יביאון אל משה וכל הדבר הקטן ישפטו
הם לעצמם וישלח משה את חתנו וילך לו יתרו ארצה
מדין בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים
ביום הזה באו מדבר סיני ויסעו מרפידים ויבאו מדבר
סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר ומשה עלה
אל האלהים ויקרא אליו יהוה מן ההר לאמר כה תאמר
לבית יעקב ותגד לבני ישראל אתם ראיתם אשר עשיתי
למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי
ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והיתם
לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ ואתם תהיו לי
ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל
בני ישראל ויבא משה ויקרא לזקני העם וישם לפניהם
את כל הדברים האלה אשר צוהו יהוה וישב כל העם יחדו
ויאמרו כל אשר דבר יהוה נעשה וישב משה את דברי
העם אל יהוה ויאמר יהוה אל משה הנה אנכי בא אליך
בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך ויאמינו לך גם
בך לעלם ויגד משה את דברי העם אל יהוה ויאמר יהוה
אל משה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלתם
והיו נכנים ליום השלשי כי ביום השלשי ירד יהוה לעיני
כל העם על הר סיני והגבלת את העם סביב לאמר השמרו
לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת יד
לא תגע בו כי סקול יסקל או ירה יירה אם בהמה אם
איש לא יחיה במשך היובל המה יעלו בהר ויקדש משה
את העם ויכבסו שמלתם ויאמר אל העם היו נכנים
לשלשת ימים אל תגשו אל אשה ויהי ביום השלשי בהיות
הבקר ויהי קלת וברקים וענן כבד על ההר וקל שפר
חזק מאד ויחרד כל העם אשר במחנה ויוצא משה את
העם לקראת האלהים מן המחנה ויתיצבו בתחתית ההר
והר סיני עשן כלו על אשר ירד עליו יהוה באש ויעל
עשנו כעשן הכבשן ויחרד כל ההר מאד ויהי קול השפר
הולך וחזק מאד משה ידבר והאלהים יעננו בקול ויבא
יהוה על הר סיני אל ראש ההר ויקרא יהוה למשה אל
ראש ההר ויעל משה ויאמר יהוה אל משה רד העד בעם
פן יהרסו אל יהוה לראות ונפל ממנו רב וגם הכהנים
הנגשים אל יהוה יתקדשו פן יפרץ בהם יהוה ויאמר משה
אל יהוה לא יוכל העם לעלת אל הר סיני כי אתה העדת
בנו לאמר הגבל את ההר וקדשתו ויאמר אליו יהוה לך
רד ועלית אתה ואהרן עמך והכהנים והעם אל יהרסו
לעלת אל יהוה פן יפרץ בם ויד משה אל העם ויאמר
אליהם וידבר אלהים את כל הדברים האלה לאמר אנכי
יהוה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים
לא יהיה לך אלהים אחרים על פני לא תעשה לך פסל
וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר
במים מתחת לארץ לא תשתחוה להם ולא תעבדם כי
אנכי יהוה אלהיך אל קנא פקד עון אבות על בנים על
שלשים ועל רבעים לשנאי ועשה חסד לאלפים לאהבי
ולשמרי מצותי לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא כי
לא ינקה יהוה את אשר ישא את שמו לשוא זכור את יום
השבת לקדשו ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך
ויום השביעי שבת ליהוה אלהיך לא תעשה כל מלאכה
אתה ובנך ובתך עבדך ואמתך ובהמתך וגרך אשר
בשעריך כי ששת ימים עשה יהוה את השמים ואת הארץ
את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי על כן ברך
יהוה את יום השבת ויקדשהו כבד את אביך ואת אמך
למען יארכון ימיך על האדמה אשר יהוה אלהיך נתן לך
לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה ברעך עד שקר
לא תחמד בית רעך לא תחמד אשת רעך ועבדו ואמתו
שורו וחמרו וכל אשר לרעך וכל העם רואים את הקלת
ואת הלפדים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם
וינעו ויעמדו מרחק ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו
ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים פן נמות ויאמר משה אל
העם אל תיראו כי לבעבור נסות אתכם בא האלהים
ובעבור תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו ויעמד
העם מרחק ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהים
ויאמר יהוה אל משה כה תאמר אל בני ישראל אתם
ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם לא תעשון אתי אלהי
כסף ואלהי זהב לא תעשו לכם מזבח אדמה תעשה לי
וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך את צאנך ואת בקרך
בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתיך
ואם מזבח אבנים תעשה לי לא תבנה אתהן גזית כי
חרבך הנפת עליה ותחללה ולא תעלה במעלת על מזבחי
אשר לא תגלה ערותך עליו ואלה המשפטים אשר תשים
לפניהם כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעת
יצא לחפשי חנם אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשתו
הוא ויצאה אשתו עמו אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו
בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא
בגפו ואם אמר יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי
ואת בני לא אצא חפשי והגישו אדניו אל האלהים והגישו
אל הדלת או אל המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע
ועבדו לעלם ואל האמה יעשה כן לא תצאן כצאת
העבדים כי אם רעה בעיני אדניה אשר לא יעדה והפדה
לעם נכרי לא ימשל בבגדו בה ואם לבנו ייעדנה כמשפט
הבנות יעשה לה אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה
לא יגרע ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין
כסף מכה איש ומת מות יומת ואשר לא צדה והאלהים
אנה לידו ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה והאיש כי
יזד על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות
ומכה אביו ואמו מות יומת וגנב איש ומכרו ונמצא
בידו מות יומת ומקלל אביו ואמו מות יומת וכי יריבן
אנשים ונגף איש את רעהו באבן או באגרף ולא ימות
ונפל למשכב אם יקום והתהלך בחוץ על משענתו ונקה
המכה רק שבתו יתן ורפא ירפא וכי יכה איש את עבדו
או את אמתו בשבט ומת תחת ידו נקם ינקם אך אם יום
או יומים יעמד לא יקם כי כספו הוא ואם לא יום אחד
או שנים יעמד כי יגף איש שור את שור רעהו ומת
והמכר את שור החי וחצו את כספו וגם את המת יחצון
או כי נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו
בעליו השלם ישלם שור תחת השור והמת יהיה לו כי
יגנב איש שור או שה וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם
תחת השור וארבע צאן תחת השה אם במחתרת ימצא
הגנב והכה ומת אין לו דמים עליו אם זרחה השמש עליו
דמים לו שלם ישלם אם אין לו ונמכר בגנבתו אם
המצא תמצא בידו החי משור עד חמור עד שה חיים
שנים ישלם כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה
ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם כי תצא
אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם
ישלם המבער את הבערה כי יתן איש אל רעהו כסף או
כלים לשמר וגנב מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים
אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא
שלח ידו במלאכת רעהו על כל דבר פשע על שור על
חמור על שה על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא
זה עד האלהים יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים
ישלם שנים לרעהו כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או
שה וכל בהמה לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה
שבועת יהוה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת
רעהו ולקח מעמו ושלם ישלם אם גנב יגנב מעמו ישלם
לבעליו אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם וכי
יזנה איש את בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר
ימהרנה לו לאשה אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף
ישקל כמהר הבתולת ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם
כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד ובשביעת יצא לחפשי
חנם אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשתו הוא ויצאה
אשתו עמו אם אדניו יתן לו אשה וילדה לו בנים או בנות
האשה וילדיה תהיה לאדניה והוא יצא בגפו ואם אמר
יאמר העבד אהבתי את אדני את אשתי ואת בני לא אצא
חפשי והגישו אדניו אל האלהים והגישו אל הדלת או אל
המזוזה ורצע אדניו את אזנו במרצע ועבדו לעלם ואל
האמה יעשה כן לא תצאן כצאת העבדים כי אם רעה
בעיני אדניה אשר לא יעדה והפדה לעם נכרי לא ימשל
בבגדו בה ואם לבנו ייעדנה כמשפט הבנות יעשה לה אם
אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע ואם שלש
אלה לא יעשה לה ויצאה חנם אין כסף מכה איש ומת
מות יומת ואשר לא צדה והאלהים אנה לידו ושמתי לך
מקום אשר ינוס שמה והאיש כי יזד על רעהו להרגו
בערמה מעם מזבחי תקחנו למות ומכה אביו ואמו מות
יומת וגנב איש ומכרו ונמצא בידו מות יומת ומקלל
אביו ואמו מות יומת וכי יריבן אנשים ונגף איש את
רעהו באבן או באגרף ולא ימות ונפל למשכב אם יקום
והתהלך בחוץ על משענתו ונקה המכה רק שבתו יתן
ורפא ירפא וכי יכה איש את עבדו או את אמתו בשבט
ומת תחת ידו נקם ינקם אך אם יום או יומים יעמד לא
יקם כי כספו הוא ואם לא יום אחד או שנים יעמד כי
יגף איש שור את שור רעהו ומת והמכר את שור החי
וחצו את כספו וגם את המת יחצון או כי נודע כי שור
נגח הוא מתמול שלשם ולא ישמרנו בעליו השלם ישלם
שור תחת השור והמת יהיה לו כי יגנב איש שור או שה
וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע צאן
תחת השה אם במחתרת ימצא הגנב והכה ומת אין לו
דמים עליו אם זרחה השמש עליו דמים לו שלם ישלם
אם אין לו ונמכר בגנבתו אם המצא תמצא בידו החי
משור עד חמור עד שה חיים שנים ישלם כי יבער איש
שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר מיטב
שדהו ומיטב כרמו ישלם כי תצא אש ומצאה קצים
ונאכל גדיש או הקמה או השדה שלם ישלם המבער את
הבערה כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר וגנב
מבית האיש אם ימצא הגנב ישלם שנים אם לא ימצא
הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו
במלאכת רעהו על כל דבר פשע על שור על חמור על שה
על שלמה על כל אבדה אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים
יבא דבר שניהם אשר ירשיעון אלהים ישלם שנים לרעהו
כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה
לשמר ומת או נשבר או נשבה אין ראה שבועת יהוה
תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח
מעמו ושלם ישלם אם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו אם
טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם וכי יזנה איש
את בתולה אשר לא ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה לו
לאשה אם מאן ימאן אביה לתתה לו כסף ישקל כמהר
הבתולת

ואם הוא מתפלל בתוך ביתו ורואה את חמיו ואת חמותו
ואת רבו ואת רבתו ואת אביו ואת אמו ואת אשתו ואת
אמו ואת אשתו ואת אחיו ואת אחותו ואת בנו ואת בתו
ואת בן בנו ואת בת בנו ואת בן בתו ואת בת בתו ואת
בן אחיו ואת בת אחיו ואת בן אחותו ואת בת אחות

ואי בעי אמר ליה הא לך תורי דידי ותורי דידך.

وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ وَهُوَ يَوْمُ الثَّلَاثِينَ مِنْ شَعْبَانَ
إِذَا تَغَيَّمَتِ السَّمَاءُ وَلَمْ يُرَ الْهِلَالُ وَلَمْ يَشْهَدْ بِهِ عَدْلَانِ
وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ عَنْ رَمَضَانَ وَلَا عَنْ نَذْرٍ وَلَا
عَنْ قَضَاءٍ وَلَا عَنْ كَفَّارَةٍ وَلَا عَنْ تَطَوُّعٍ وَلَا عَنْ صَوْمٍ وَجَبَ
عَلَيْهِ بِإِفْسَادِهِ وَلَا عَنْ صَوْمٍ وَجَبَ عَلَيْهِ بِإِفْسَادِهِ
وَلَا عَنْ صَوْمٍ وَجَبَ عَلَيْهِ بِإِفْسَادِهِ

ה וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל בָּשָׂר יַחְדָּו
כִּי פִי יְהוָה דִּבֵּר׃ ו קוֹל אֹמֵר קְרָא וְאָמַר
מָה אֶקְרָא כָּל הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל חַסְדּוֹ
כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃ ז יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי
רוּחַ יְהוָה נָשְׁבָה בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃
ח יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם
לְעוֹלָם׃ ט עַל הַר גָּבֹהַּ עֲלִי לָךְ מְבַשֶּׂרֶת
צִיּוֹן הָרִימִי בְכֹחַ קוֹלֵךְ מְבַשֶּׂרֶת הָרִימִי
אַל תִּירָאִי אִמְרִי לְעָרֵי יְהוּדָה הִנֵּה אֱלֹהֵיכֶם׃
י הִנֵּה אֲדֹנָי יְהוִה בְּחָזָק יָבוֹא וּזְרֹעוֹ מֹשֶׁלָה
לוֹ הִנֵּה שְׂכָרוֹ אִתּוֹ וּפְעֻלָּתוֹ לְפָנָיו׃ יא כְּרֹעֶה
עֶדְרוֹ יִרְעֶה בִּזְרוֹעוֹ יְקַבֵּץ טְלָאִים וּבְחֵיקוֹ
יִשָּׂא עָלוֹת יְנַהֵל׃ יב מִי מָדַד בְּשָׁעָלוֹ מַיִם
וְשָׁמַיִם בַּזֶּרֶת תִּכֵּן וְכִשְׁלֹשׁ עִסָּרוֹן כִּל
בְּמֹאזְנָיִם וְגִבָעוֹת כְּפַלְּס׃ יג מִי תִכֵּן אֶת
רוּחַ יְהוָה וְאִישׁ עֲצָתוֹ יוֹדִיעֶנּוּ׃ יד אֶת מִי
נוֹעָץ וַיְבִינֵהוּ וַיְלַמְּדֵהוּ בְּאֹרַח מִשְׁפָּט
וַיְלַמְּדֵהוּ דֵּעָה וְדֶרֶךְ תְּבוּנוֹת יוֹדִיעֶנּוּ׃
טו הֵן גּוֹיִם כְּמַר מִדְּלִי וּכְשַׁחַק מֹאזְנַיִם
נֶחְשָׁבוּ הֵן אִיִּים כַּדַּק יָרִים׃ טז וּלְבָנוֹן אֵין
דֵּי בְעֵרָה וְחַיָּתוֹ אֵין דֵּי עוֹלָה׃ יז כָּל הַגּוֹיִם
כְּאַיִן נֶגְדּוֹ מֵאָפֶס וְתֹהוּ נֶחְשְׁבוּ לוֹ׃

ולא אעשה את כל הדבר הקטן הזה אשר צויתיך ולכת
אל יהושפט מלך יהודה ותדבר אליו כדברי האלה :
ויהי כאשר שמע יהושפט מלך יהודה את דברי אחאב
מלך ישראל ויאמר אל יהוה הגם לא אני ועמי ועם
בית אבי ועם כל ישראל ואשמח בו ואשמח בו :
ויאמר יהושפט אל אחאב דרוש נא היום את דבר יהוה :
ויקבץ אחאב את הנביאים כארבע מאות איש ויאמר
אלהם הנלך אל רמות גלעד למלחמה ואחשה ויאמרו
עלה והצלח ונתן יהוה ביד המלך :
ויאמר יהושפט האין פה עוד נביא ליהוה ונדרשה
מאתו :
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט עוד איש אחד לדרוש
את יהוה מאתו ואנכי שנאתיו כי לא יתנבא עלי טוב
כי אם רע כל ימיו ויאמר יהושפט אל יאמר המלך כן :
ויקרא מלך ישראל אל סריס אחד ויאמר מהר את
מיכיהו בן ימלה :
ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה לבשים בגדיהם
ויושבים איש על כסאו בגרן פתח שער שמרון וכל
הנביאים מתנבאים לפניהם :
ויעש לו צדקיה בן כנענה קרני ברזל ויאמר כה אמר
יהוה באלה תנגח את ארם עד כלותם אתם :
וכל הנביאים נבאים כן לאמר עלה רמות גלעד והצלח
והשלים יהוה ביד המלך :
והמלאך אשר הלך לקרא למיכיהו דבר אליו לאמר
הנה דברי הנביאים פה אחד טוב אל המלך יהי נא
דברך כאחד מהם ודברת טוב :
ויאמר מיכיהו חי יהוה כי את אשר יאמר אלי יהוה
אתו אדבר :
ויבא אל המלך ויאמר אליו המלך מיכיהו הנלך אל
רמות גלעד למלחמה אם נחדל ויאמר עלו והצלחו
והנתנו ביד המלך :
ויאמר אליו המלך עד כמה פעמים אני משביעך אם
תדבר אלי רק אמת בשם יהוה :
ויאמר ראיתי את כל ישראל נפצים על ההרים כצאן
אשר אין להם רעה וישב יהוה לא אדנים לאלה שובו
איש לביתו בשלום :
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט הלא אמרתי אליך לא
יתנבא עלי טוב כי אם רע :
ויאמר לכן שמעו דבר יהוה ראיתי את יהוה יושב על
כסאו וכל צבא השמים עמד עליו מימינו ומשמאלו :
ויאמר יהוה מי יפתה את אחאב ויעל ויפל ברמות
גלעד ויאמר זה אמר כך וזה אמר כך :
ויצא הרוח ויעמד לפני יהוה ויאמר אני אפתנו ויאמר
יהוה אליו במה :
ויאמר אצא ורוח שקר בפי כל נביאיו ויאמר תפתה
גם תוכל צא ועשה כן :
ועתה הנה נתן יהוה רוח שקר בפי כל נביאיו אלה
ויהוה דבר עליך רעה :
ויגש צדקיה בן כנענה ויכה את מיכיהו על הלחי
ויאמר איזה עבר רוח יהוה מאתי לדבר אתך :
ויאמר מיכיהו הנך ראה ביום אשר תבוא חדר בחדר
להחבא שם :
ויאמר מלך ישראל קחו את מיכיהו והשיבהו אל אמון
שר העיר ואל יואש בן המלך :
ואמרתם כה אמר המלך שימו את זה בית הכלא
והאכילהו לחם לחץ ומים לחץ עד בואי בשלום :
ויאמר מיכיהו אם שוב תשוב בשלום לא דבר יהוה
בי ויאמר שמעו עמים כלם :
ויעל מלך ישראל ויהושפט מלך יהודה רמות גלעד :
ויאמר מלך ישראל אל יהושפט התחפש ובא במלחמה
ואתה לבש בגדיך והמלך ישראל התחפש ויבא במלחמה :
ומלך ארם צוה את שרי הרכב אשר לו לאמר לא
תלחמו את הקטן ואת הגדול כי אם את מלך ישראל
לבדו :
ויהי כראות שרי הרכב את יהושפט ויאמרו אך מלך
ישראל הוא ויסבו עליו להלחם ויזעק יהושפט ויעזרהו
יהוה ויסיתם אלהים ממנו :
ויהי כראות שרי הרכב כי לא מלך ישראל הוא וישובו
מאחריו :
ואיש במתו בקשת ויך את מלך ישראל בין הדבקים
ובין השרין ויאמר לרכבו הפך ידיך והוציאני מן
המחנה כי הוחלתי :
והמלחמה עלתה ביום ההוא והמלך ישראל היה
מעמד על המרכבה נגד ארם ויעמד לערב ויפל בעת
בא השמש :
ויעבר הצרכה מן המחנה ויקרא ויאמר איש אל עמו
ואיש אל ארצו :
ויפל המלך ויבא שמרונה ויקברו את המלך בשמרון :
ויצאו את הרכב על שפך הברכת שמרון ויכבסו הזונות
כדבר יהוה אשר דבר :
ויתר דברי אחאב וכל אשר עשה ובית השן אשר בנה
וכל הערים אשר בנה הלא הם כתובים על ספר דברי
הימים למלכי ישראל :
ויתר דברי יהושפט אשר עשה וגבורתו אשר עשה
הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי יהודה :

ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר׃
שאו את ראש כל עדת בני ישראל
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
לגלגלתם כל זכר מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא בישראל תפקדו
אתם לצבאתם אתה ואהרן׃ ואתכם
יהיו איש איש למטה איש ראש לבית
אבתיו הוא׃ ואלה שמות האנשים
אשר יעמדו אתכם לראובן אליצור
בן שדיאור׃ לשמעון שלומיאל בן
צורישדי׃ ליהודה נחשון בן עמינדב׃
ליששכר נתנאל בן צוער׃ לזבולן
אליאב בן חלון׃ לבני יוסף לאפרים
אלישמע בן עמיהוד למנשה גמליאל
בן פדהצור׃ לבנימן אבידן בן גדעני׃
לדן אחיעזר בן עמישדי׃ לאשר פגעיאל
בן עכרן׃ לגד אליסף בן דעואל׃
לנפתלי אחירע בן עינן׃ אלה קריאי
העדה נשיאי מטות אבתם ראשי
אלפי ישראל הם׃ ויקח משה ואהרן
את האנשים האלה אשר נקבו בשמות׃
ואת כל העדה הקהילו באחד לחדש
השני ויתילדו על משפחתם לבית
אבתם במספר שמות לגלגלתם מבן
עשרים שנה ומעלה לגלגלתם׃ כאשר
צוה יהוה את משה ויפקדם במדבר
סיני׃ ויהי בני ראובן בכור ישראל
תולדתם למשפחתם לבית אבתם
במספר שמות לגלגלתם כל זכר מבן
עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה ראובן ששים ושנה
וארבע מאות׃ למטה שמעון תולדתם
למשפחתם לבית אבתם פקדיו במספר
שמות לגלגלתם כל זכר מבן עשרים
שנה ומעלה כל יצא צבא׃ פקדיהם
למטה שמעון חמשים ותשע מאות
ושנים ועשרים׃ למטה גד תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה גד חמשה וארבעים
אלף ושש מאות וחמשים׃ למטה יהודה
תולדתם למשפחתם לבית אבתם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה
כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה יהודה
ארבעה ושבעים אלף ושש מאות׃
למטה יששכר תולדתם למשפחתם
לבית אבתם במספר שמות מבן עשרים
שנה ומעלה כל יצא צבא׃ פקדיהם
למטה יששכר חמשים וארבעה אלף
וארבע מאות׃ למטה זבולן תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה זבולן שבעה וחמשים
אלף וארבע מאות׃ לבני יוסף למטה
אפרים תולדתם למשפחתם לבית
אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה
אפרים מאה אלף ושלשים אלף
וחמש מאות׃ למטה מנשה תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה מנשה שנים ושלשים
אלף ומאתים׃ למטה בנימן תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה בנימן חמשה ושלשים
אלף וארבע מאות׃ למטה דן תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה דן שנים וששים אלף
ושבע מאות׃ למטה אשר תולדתם
למשפחתם לבית אבתם במספר שמות
מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא׃
פקדיהם למטה אשר אחד וארבעים
אלף וחמש מאות׃ למטה נפתלי
תולדתם למשפחתם לבית אבתם
במספר שמות מבן עשרים שנה ומעלה
כל יצא צבא׃ פקדיהם למטה נפתלי
שלשה וחמשים אלף וארבע מאות׃
אלה פקדי אשר פקד משה ואהרן
ונשיאי ישראל שנים עשר איש איש
היה לבית אבתיו׃ ויהי כל פקדי בני
ישראל לבית אבתם מבן עשרים שנה
ומעלה כל יצא צבא בישראל׃ ויהי כל
הפקדים שש מאות אלף ושלשת אלפים
וחמשים׃ והלוים למטה אבתם לא
התפקדו בתוכם׃ ויאמר יהוה אל משה
לאמר׃ רק את מטה לוי לא תפקד
וראשם אל תשא בתוך בני ישראל׃
והפקדת את הלוים על משכן העדות
ועל כל כליו ועל כל אשר לו הם ישאו
את המשכן ואת כל כליו והם ישרתו
אתו וסביב למשכן יחנו׃ ובנסע את
המשכן יורידו אתו הלוים ובהקים את
המשכן יקימו אתו הלוים והזר הקרב
יומת׃ ובחנו בני ישראל איש איש על
מחנהו ואיש על דגלו לצבאתם׃ והלוים
יחנו סביב למשכן העדות ולא יהיה
קצף על עדת בני ישראל ושמרו הלוים
את משמרת משכן העדות׃ ויעשו בני
ישראל ככל אשר צוה יהוה את משה
כן עשו׃

ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ .
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ :
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ .
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ :
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤ .
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ :
ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤڤڤ ڤڤ

ויקרא אליהם יעקב ויאכלו לחם ויאכלו ויליני :
ויקם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אותם וילך וישב לבן למקומו :
ויעקב הלך לדרכו וימצאו מלאכי אלהים :
ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים :
וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום :
ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה :
ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך :
וישובו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו :
ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר עמו ואת הצאן והבקר והגמלים לשני מחנות :
ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחד והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה :
ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך :
קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות :
הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אותו פן יבא והכני אם על בנים :
ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב :
וילן שם בלילה ההוא וישלח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו :
עזים מאתים ותישים עשרים רחלים מאתים ואילים עשרים :
גמלות מינקות ובניהם שלשים פרות ארבעים ופרים עשרה אתנות עשרים ועירים עשרה :
בני אתונות עשרים ועשרה בנים :
וישלח ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר :
ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך :
ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלחה לאדני לעשו והנה גם הוא אחרינו :
ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו במצאכם אתו :
ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחר כן אראה פניו אולי ישא פני :
ותעבר המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא בתוך המחנה :
ויקם בלילה ההוא ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק :
ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו :
ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר :
וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו :
ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני :
ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב :
ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל :
וישאל יעקב והגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם :
ויקרא יעקב שם המקום ההוא פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי :
וזרח לו השמש כאשר עבר את פניאל והוא צלע על ירכו :
על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה :

٦ كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا ۚ بِئْسَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ
كَذَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ ۚ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ ۝
٧ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ
مِنْ دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوُا الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۝
٨ وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِالظَّالِمِينَ ۝ ٩ قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُّونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ
مُلَاقِيكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَىٰ عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُنَبِّئُكُمْ
بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ۝ ١٠ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ
لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا
الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ۝
١١ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا
مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ۝

ובעת בא יהושע ויכרת את העמקים האלה ואת ההרים האלה ואת כל המלכים האלה לא השאיר שריד כי החרים את כל הנשמה כאשר צוה יי אלהי ישראל: ויכם יי מכה גדולה עד השמדם אותם ואת הנשארים מהם הבאים בערי מבצר ואת העיר הגבוהה לא שרף יהושע כי אם את חצור לבדה שרפה יהושע: ואת כל השלל ואת הבהמות בזזו בני ישראל לעצמם כאשר צוה יי את יהושע: ויעש יהושע כאשר צוה יי את משה עבדו וכן צוה משה את יהושע ועשה יהושע ולא הסיר דבר מכל אשר צוה יי את משה: ויקחו יהושע את כל הארץ ההר ואת כל הנגב ואת כל ארץ גשן ואת השפלה ואת הערבה ואת הר ישראל ושפלתה: מן הר חלק העולה שעירה ועד בעל גד בבקעת הלבנון תחת הר חרמון ואת כל מלכיהם לכד ויכם וימיתם: ימים רבים עשה יהושע מלחמות עם כל המלכים האלה: לא היתה עיר אשר השלימה אל בני ישראל זולתי החוי יושבי גבעון את הכל לקחו במלחמה: כי מיי היתה לחזק את לבבם לצאת לקראת ישראל למלחמה למען החרימם למען לא יהיה להם חנינה כי אם למען השמידם כאשר צוה יי את משה: ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את הענקים מן ההר מן חברון מן דביר מן ענב ומכל הר יהודה ומכל הר ישראל את עריהם החרים אותם: לא נשאר ענקים בארץ בני ישראל רק בעזה בגת ובאשדוד נשארו: ויקח יי את כל הארץ ככל אשר נשבע לאבותם ויירשוה וישבו בה: ויניח יי להם מסביב ככל אשר נשבע לאבותם ולא עמד איש מכל אויביהם לפניהם את כל אויביהם נתן יי בידם: לא נפל דבר מכל הדבר הטוב אשר דבר יי אל בית ישראל הכל בא: ויקרא יהושע לכל ישראל ויאמר אליהם אתם ראיתם את כל אשר עשה יי אלהיכם לכל הגוים האלה מפניכם כי יי אלהיכם הוא הנלחם לכם: ועתה הנני הולך היום בדרך כל הארץ ואתם ידעתם בכל לבבכם ובכל נפשכם כי לא נפל דבר אחד מכל הדברים הטובים אשר דבר יי אלהיכם עליכם הכל באו לכם לא נפל מהם דבר אחד: והיה כאשר בא עליכם כל הדבר הטוב אשר דבר יי אלהיכם אליכם כן יביא יי עליכם את כל הדבר הרע עד השמידו אתכם מעל האדמה הטובה אשר נתן לכם יי אלהיכם: בעברכם את ברית יי אלהיכם אשר צוה אתכם והלכתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחויתם להם ואף יי חרה בכם ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה אשר נתן לכם:

(1) ואת הנשארים מהם הבאים בערי מבצר.

وَلَا تَسْئَلْ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ .
إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا ظَالِمِينَ :
وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ .
فَأَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ :
وَإِنَّا لَجَمِيعٌ حَاذِرُونَ .
فَأَخْرَجْنَاهُمْ مِنْ جَنَّاتٍ وَعُيُونٍ :
وَكُنُوزٍ وَمَقَامٍ كَرِيمٍ .
كَذَٰلِكَ وَأَوْرَثْنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ :
فَأَتْبَعُوهُمْ مُشْرِقِينَ .
فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَىٰ :
إِنَّا لَمُدْرَكُونَ .
قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ .
فَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْبَحْرَ :
فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ .
وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ .
وَأَنْجَيْنَا مُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ :
ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ .
إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ :
وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ .

לא יבושו בעת רעה ובימי רעבון ישבעו׃
כי שומרי יהוה הם ואויבי כיקר כר נעים
עלו כעשן יכלו בעשן יכלו׃ הלוה רשע ולא
ישלם וצדיק חונן ונותן׃ כי מברכיו ירשו ארץ
ומקולליו יכרתו׃ מיהוה מצעדי גבר כוננו
וכדרכו יחפץ׃ כי יפול לא יוטל כי יהוה סומך
ידו׃ נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק
נעזב וזרעו מבקש לחם׃ כל היום חונן ומלוה
וזרעו לברכה׃ סור מרע ועשה טוב ושכן לעד׃
כי יהוה אוהב משפט ולא יעזב את חסידיו
לעולם נשמרו ועול נכרתו זרע רשעים נכרת׃
צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה׃ פי
צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט׃ תורת
אלהיו בלבו לא תמעד אשריו׃ צופה רשע
לצדיק ומבקש להמיתו׃ יהוה לא יעזבנו בידו
ולא ירשיענו בהשפטו׃ קוה אל יהוה ושמר
דרכו וירממך לרשת ארץ בהכרת רשעים
תראה׃ ראיתי רשע ערץ ויתרענן כארז אתנשא׃
ואעבר והנה איננו ואבקשהו ולא נמצא׃
שמר תם וראה ישר כי אחרית לאיש שלום׃
ופשעים נשמדו יחדו אחרית רשעים נכרתה׃
ותשועת צדיקים מיהוה מעוזם בעת צרה׃
ויעזרם יהוה ויפלטם יפלטם מרשעים ויושיעם
כי חסו בו׃

וַיִּהְיוּ יְמֵי־תָרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תָּרַח בְּחָרָן׃
וַיְהִי מִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר חָיָה תֶּרַח מָאתַיִם שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמָת תֶ

وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللهِ حُكْمًا : لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ .
وَلَا تَهِنُوا وَلَا تَحْزَنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ . إِنْ يَمْسَسْكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَّ الْقَوْمَ قَرْحٌ
مِثْلُهُ وَتِلْكَ الْأَيَّامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلِيَعْلَمَ
اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَّخِذَ مِنْكُمْ شُهَدَاءَ وَاللهُ لَا
يُحِبُّ الظَّالِمِينَ . وَلِيُمَحِّصَ اللهُ الَّذِينَ آمَنُوا
وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ . أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا
الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمِ اللهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ
وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ . وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ

ترجمهٔ حال

مترجم کیست

مترجم کسی است

که بتواند کتابی را از زبانی بزبان دیگر بنویسد

مترجم نمی‌تواند مانند مصنف آزاد باشد. مصنف هر چه بخواهد می‌نویسد و هر طور که بخواهد می‌نویسد. مترجم باید مطلب را همان طور که در زبان اصلی است بنویسد. مترجم نمی‌تواند مطلب را کم و زیاد کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را عوض کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را تغییر دهد. مترجم نمی‌تواند مطلب را تحریف کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را مسخ کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را خراب کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را از بین ببرد. مترجم نمی‌تواند مطلب را نابود کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را محو کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را پاک کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را حذف کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را قطع کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را ببرد. مترجم نمی‌تواند مطلب را بدزدد. مترجم نمی‌تواند مطلب را غارت کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را چپاول کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را تاراج کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را یغما کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را ربودن کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را دزدیدن کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را سرقت کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را اختلاس کند. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بگیرد. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بدهد. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بستاند. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بخورد. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بدهد. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بستاند. مترجم نمی‌تواند مطلب را رشوه بخورد.

بعد حيث يكون أصل : الاستعمال الخاص عموماً.
أعم من عمل خاص واحد (٤) فعل (١)

الفعل المتعدي

والفعل الذي الاستعمال الخاص

بعد حيث يكون أصل : الاستعمال الخاص عموماً.

(١) هو الذي ينصب مفعولاً به كما في قولك : ضرب زيد عمراً . (٢) يقال مشترك لفظي أيضاً .

ויהי ערב ויהי בקר יום ששי : כ״ד ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו־ארץ למינה ויהי כן : כ״ה ויעש אלהים את־חיתו־הארץ למינה ואת־הבהמה למינה ואת כל־רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב : כ״ו ויאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל־הארץ ובכל־הרמש הרמש על־הארץ : כ״ז ויברא אלהים את־האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם : כ״ח ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את־הארץ וכבשוה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל־חיה הרמשת על־הארץ : כ״ט ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את־כל־עשב זרע זרע אשר על־פני כל־הארץ ואת־כל־העץ אשר־בו פרי־עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה : ל׳ ולכל־חית הארץ ולכל־עוף השמים ולכל רומש על־הארץ אשר־בו נפש חיה את־כל־ירק עשב לאכלה ויהי כן : ל״א וירא אלהים את־כל־אשר עשה והנה־טוב מאד ויהי־ערב ויהי־בקר יום הששי :

ב (1) ויכלו השמים והארץ וכל־צבאם : ב׳ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל־מלאכתו אשר עשה : ג׳ ויברך אלהים את־יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל־מלאכתו אשר־ברא אלהים לעשות : ד׳ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים : ה׳ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על־הארץ ואדם אין לעבד את־האדמה : ו׳ ואד יעלה מן־הארץ והשקה את כל־פני האדמה : ז׳ ויצר יהוה אלהים את־האדם עפר מן־האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : ח׳ ויטע יהוה אלהים גן־בעדן מקדם וישם שם את־האדם אשר יצר : ט׳ ויצמח יהוה אלהים מן־האדמה כל־עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : י׳ ונהר יצא מעדן להשקות את־הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים : י״א שם האחד פישון הוא הסבב את כל־ארץ החוילה אשר שם הזהב : י״ב וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : י״ג ושם נהר השני גיחון הוא הסובב את כל־ארץ כוש : י״ד ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ט״ו ויקח יהוה אלהים את־האדם וינחהו בגן־עדן לעבדה ולשמרה : ט״ז ויצו יהוה אלהים על־האדם לאמר מכל עץ־הגן אכל תאכל : ט״ז ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : י״ח ויאמר יהוה אלהים לא־טוב היות האדם לבדו אעשה־לו עזר כנגדו : י״ט ויצר יהוה אלהים מן־האדמה כל־חית השדה ואת כל־עוף השמים ויבא אל־האדם לראות מה־יקרא לו וכל אשר יקרא־לו האדם נפש חיה הוא שמו : כ׳ ויקרא האדם שמות לכל־הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא־מצא עזר כנגדו : כ״א ויפל יהוה אלהים תרדמה על־האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה : כ״ב ויבן יהוה אלהים את־הצלע אשר־לקח מן־האדם לאשה ויבאה אל־האדם : כ״ג ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה־זאת :

(1) ויכלו וגו׳ עד בראם . כך הוא גם בתרגום ירושלמי ובתרגום יונתן בן עוזיאל

ויאמר (ב) יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך: הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו: ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו: ויאמר יהוה אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי: ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה: ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך: כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ: ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא: הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והיתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני: ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו: ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן: ויהי קין ידע את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בונה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך: ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך: ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה: ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה: ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב: וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה: ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי: כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה: וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין: ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה:

(ב) ויקם קין וגו׳. הקדים ויקם לויאמר כדרכו בכל מקום שיש לו תשלומין בענין שהקדים ויקרא לויאמר (א) ויקרא אל משה ויאמר יהוה אליו. (ב) ויקם קין וגו׳. הקדים ויקם לויאמר כדרכו בכל מקום שיש לו תשלומין בענין שהקדים ויקרא לויאמר (א) ויקרא אל משה ויאמר יהוה אליו.

ואת הארץ : ב והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום
ורוח אלהים מרחפת על פני המים : ג ויאמר אלהים יהי
אור ויהי אור : ד וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל
אלהים בין האור ובין החשך : ה ויקרא אלהים לאור יום
ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד : ו ויאמר
אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים :
ז ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת
לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן : ח ויקרא
אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ט ויאמר
אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה
היבשה ויהי כן : י ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה
המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב : יא ותוצא הארץ
דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו
בו למינהו וירא אלהים כי טוב : יב ותוצא הארץ דשא
עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו
למינהו וירא אלהים כי טוב : יג ויהי ערב ויהי בקר יום
שלישי : יד ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים
להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים

ואת הארץ. (ב) והארץ היתה תהו ובהו. תהו לשון שממה כמו (ישעיה לד יא) ונטה עליה קו תהו. ובהו לשון בוהו וריקנות כמו (ישעיה מה יח) לא תהו בראה לשבת יצרה. וחשך על פני תהום. חשך מכסה את התהום. ורוח אלהים מרחפת. מנשבת ומגעת על פני המים כעוף הזה על בניו ומרחף עליהם ומחמם אותם שלא יתקרשו המים. (ג) ויאמר אלהים יהי אור. (ד) וירא אלהים את האור כי טוב. ראה שהוא ראוי לעשות ממנו מאורות שיאירו לבריות. ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. הבדיל בין מאורות שעתידין לעשות מן האור ובין מאורות שעתידין לעשות מן החשך. (ה) ויקרא אלהים לאור יום. לשון נקבה כמו (שמות לה כה) כל נשים חכמת לב. ולחשך קרא לילה. לשון זכר כמו (שמות יב יב) ולילה הזה. ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. (ו) ויאמר אלהים יהי רקיע. (ז) ויעש אלהים את הרקיע. ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע. ויהי כן. נעשה כן. (ח) ויקרא אלהים לרקיע שמים. ויהי ערב ויהי בקר יום שני. (ט) ויאמר אלהים יקוו המים. (י) ולמקוה המים קרא ימים. (יא) ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו. דשא לשון רכות כמו (משלי כז כה) יראה דשא. עשב מזריע זרע למינהו. שיהא זרעו בו. ועץ פרי עשה פרי. שיהא פריו עשוי גרעינים. אשר זרעו בו למינהו. שיהא זרעו בו. (יב) ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו. שיהא זרעו בו. ועץ עשה פרי. שיהא פריו עשוי גרעינים. אשר זרעו בו למינהו. שיהא זרעו בו. (יג) ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי. (יד) ויאמר אלהים יהי מארת. מאורות. ברקיע השמים. שיהו מאירים לכל העולם. להבדיל בין היום ובין הלילה. שיהו מבדילים בין יום ללילה. והיו לאתת. לאותות. ולמועדים. לקבוע בהם ימים טובים. ולימים. לקבוע בהם ימי השנים. ושנים. שתהא השנה תלויה בהם. (טו) והיו למאורות. (טז) ויעש אלהים את שני המאורות. (יז) ויתן אותם אלהים ברקיע השמים. (יח) ולמשל ביום. (יט) ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי. (כ) ויאמר אלהים. (כא) ויברא אלהים את התנינם. (כב) ויברך אותם אלהים. (כג) ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי. (כד) ויאמר אלהים. (כה) ויעש אלהים את חית הארץ. (כו) ויאמר אלהים. (כז) ויברא אלהים את האדם. (כח) ויברך אותם אלהים. (כט) ויאמר אלהים. (ל) ולכל חית הארץ. (לא) ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. (ב א) ויכלו השמים. (ב) ויכל אלהים. (ב ג) ויברך אלהים. (ב ד) אלה תולדות. (ב ה) וכל שיח השדה. (ב ו) ואד יעלה. (ב ז) ויצר יי אלהים. (ב ח) ויטע יי אלהים. (ב ט) ויצמח יי אלהים. (ב י) ונהר יוצא. (ב יא) שם האחד. (ב יב) וזהב הארץ. (ב יג) ושם הנהר. (ב יד) והנהר. (ב טו) ויקח יי אלהים. (ב טז) ויצו יי אלהים. (ב יז) ומעץ. (ב יח) ויאמר יי אלהים. (ב יט) ומן האדמה. (ב כ) ויקרא האדם. (ב כא) ויפל יי אלהים. (ב כב) ויבן יי אלהים. (ב כג) ויאמר האדם. (ב כד) על כן. (ב כה) והיו שניהם. (ג א) והנחש. (ג ב) ותאמר האשה. (ג ג) ומן העץ. (ג ד) ויאמר הנחש. (ג ה) כי יודע. (ג ו) ותרא האשה. (ג ז) ותפקחנה. (ג ח) וישמעו. (ג ט) ויקרא יי. (ג י) ויאמר. (ג יא) ויאמר. (ג יב) ויאמר. (ג יג) ויאמר. (ג יד) ויאמר. (ג טו) ואיבה. (ג טז) אל האשה. (ג יז) ולאדם. (ג יח) וקוץ. (ג יט) בזעת. (ג כ) ויקרא האדם. (ג כא) ויעש. (ג כב) ויאמר. (ג כג) וישלחהו. (ג כד) ויגרש. (ד א) והאדם. (ד ב) ותסף. (ד ג) ויהי מקץ. (ד ד) והבל. (ד ה) ולקין. (ד ו) ויאמר. (ד ז) הלא. (ד ח) ואל. (ד ט) ויאמר. (ד י) ויאמר. (ד יא) ועתה. (ד יב) כי תעבד. (ד יג) ויאמר. (ד יד) הן. (ד טו) ויאמר. (ד טז) ויצא. (ד יז) ויהי. (ד יח) ויהי. (ד יט) ויאמר. (ד כ) ויאמר. (ד כא) ויאמר. (ד כב) ויאמר. (ד כג) ויאמר. (ד כד) ויאמר. (ד כה) ויאמר. (ד כו) ויאמר. (ד כז) ויאמר. (ד כח) ויאמר. (ד כט) ויאמר. (ד ל) ויאמר. (ד לא) ויאמר. (ד לב) ויאמר. (ד לג) ויאמר. (ד לד) ויאמר. (ד לה) ויאמר. (ד לו) ויאמר. (ד לז) ויאמר. (ד לח) ויאמר. (ד לט) ויאמר. (ד מ) ויאמר. (ד מא) ויאמר. (ד מב) ויאמר. (ד מג) ויאמר. (ד מד) ויאמר. (ד מה) ויאמר. (ד מו) ויאמר. (ד מז) ויאמר. (ד מח) ויאמר. (ד מט) ויאמר. (ד נ) ויאמר. (ד נא) ויאמר. (ד נב) ויאמר. (ד נג) ויאמר. (ד נד) ויאמר. (ד נה) ויאמר. (ד נו) ויאמר. (ד נז) ויאמר. (ד נח) ויאמר. (ד נט) ויאמר. (ד ס) ויאמר. (ד סא) ויאמר. (ד סב) ויאמר. (ד סג) ויאמר. (ד סד) ויאמר. (ד סה) ויאמר. (ד סו) ויאמר. (ד סז) ויאמר. (ד סח) ויאמר. (ד סט) ויאמר. (ד ע) ויאמר. (ד עא) ויאמר. (ד עב) ויאמר. (ד עג) ויאמר. (ד עד) ויאמר. (ד עה) ויאמר. (ד עו) ויאמר. (ד עז) ויאמר. (ד עח) ויאמר. (ד עט) ויאמר. (ד פ) ויאמר. (ד פא) ויאמר. (ד פב) ויאמר. (ד פג) ויאמר. (ד פד) ויאמר. (ד פה) ויאמר. (ד פו) ויאמר. (ד פז) ויאמר. (ד פח) ויאמר. (ד פט) ויאמר. (ד צ) ויאמר. (ד צא) ויאמר. (ד צב) ויאמר. (ד צג) ויאמר. (ד צד) ויאמר. (ד צה) ויאמר. (ד צו) ויאמר. (ד צז) ויאמר. (ד צח) ויאמר. (ד צט) ויאמר. (ד ק) ויאמר. (ד קא) ויאמר. (ד קב) ויאמר. (ד קג) ויאמר. (ד קד) ויאמר. (ד קה) ויאמר. (ד קו) ויאמר. (ד קז) ויאמר. (ד קח) ויאמר. (ד קט) ויאמר. (ד קי) ויאמר. (ד קיא) ויאמר. (ד קיב) ויאמר. (ד קיג) ויאמר. (ד קיד) ויאמר. (ד קטו) ויאמר. (ד קטז) ויאמר. (ד קיז) ויאמר. (ד קיח) ויאמר. (ד קיט) ויאמר. (ד קכ) ויאמר. (ד קכא) ויאמר. (ד קכב) ויאמר. (ד קכג) ויאמר. (ד קכד) ויאמר. (ד קכה) ויאמר. (ד קכו) ויאמר. (ד קכז) ויאמר. (ד קכח) ויאמר. (ד קכט) ויאמר. (ד קל) ויאמר. (ד קלא) ויאמר. (ד קלב) ויאמר. (ד קלג) ויאמר. (ד קלד) ויאמר. (ד קלה) ויאמר. (ד קלו) ויאמר. (ד קלז) ויאמר. (ד קלח) ויאמר. (ד קלט) ויאמר. (ד קמ) ויאמר. (ד קמא) ויאמר. (ד קמב) ויאמר. (ד קמג) ויאמר. (ד קמד) ויאמר. (ד קמה) ויאמר. (ד קמו) ויאמר. (ד קמז) ויאמר. (ד קמח) ויאמר. (ד קמט) ויאמר. (ד קנ) ויאמר. (ד קנא) ויאמר. (ד קנב) ויאמר. (ד קנג) ויאמר. (ד קנד) ויאמר. (ד קנה) ויאמר. (ד קנו) ויאמר. (ד קנז) ויאמר. (ד קנח) ויאמר. (ד קנט) ויאמר. (ד קס) ויאמר. (ד קסא) ויאמר. (ד קסב) ויאמר. (ד קסג) ויאמר. (ד קסד) ויאמר. (ד קסה) ויאמר. (ד קסו) ויאמר. (ד קסז) ויאמר. (ד קסח) ויאמר. (ד קסט) ויאמר. (ד קע) ויאמר. (ד קעא) ויאמר. (ד קעב) ויאמר. (ד קעג) ויאמר. (ד קעד) ויאמר. (ד קעה) ויאמר. (ד קעו) ויאמר. (ד קעז) ויאמר. (ד קעח) ויאמר. (ד קעט) ויאמר. (ד קפ) ויאמר. (ד קפא) ויאמר. (ד קפב) ויאמר. (ד קפג) ויאמר. (ד קפד) ויאמר. (ד קפה) ויאמר. (ד קפו) ויאמר. (ד קפז) ויאמר. (ד קפח) ויאמר. (ד קפט) ויאמר. (ד קצ) ויאמר. (ד קצא) ויאמר. (ד קצב) ויאמר. (ד קצג) ויאמר. (ד קצד) ויאמר. (ד קצה) ויאמר. (ד קצו) ויאמר. (ד קצז) ויאמר. (ד קצח) ויאמר. (ד קצ

ואמרו אליו . מלכנו אתה . ויאמר אליהם . אם אתם באים לשלום אלי . לבבכם יהי עמדי . ואם לשנאתי אתם באים . ואין עול בכפי . אלהי אבותינו יראה ויוכח . כי לא נתתי לכם מלכות זו . ולא ישבתם בה . ולא בניתם ערים . ולא נטעתם כרמים . ולא אכלתם לחם . ולא שתיתם יין . ולא עשיתם מלאכה . ולא הייתם עבדים . ולא הייתם בבתי אסורים . ולא הייתם בבתי עבודה זרה . ולא הייתם בבתי מרחצאות . ולא הייתם בבתי תיאטראות . ולא הייתם בבתי קרקסאות . ולא הייתם בבתי מרזחות . ולא הייתם בבתי זונות . ולא הייתם בבתי מלכים . ולא הייתם בבתי מלכות . ולא הייתם בבתי שרים . ולא הייתם בבתי עבדים . ולא הייתם בבתי שפחות . ולא הייתם בבתי בהמות . ולא הייתם בבתי חיות . ולא הייתם בבתי עופות . ולא הייתם בבתי דגים . ולא הייתם בבתי רמשים . ולא הייתם בבתי זוחלים . ולא הייתם בבתי עפרות . ולא הייתם בבתי אבנים . ולא הייתם בבתי עצים . ולא הייתם בבתי עשבים . ולא הייתם בבתי פרחים . ולא הייתם בבתי פירות . ולא הייתם בבתי זרעים . ולא הייתם בבתי שדות . ולא הייתם בבתי כרמים . ולא הייתם בבתי גנות . ולא הייתם בבתי פרדסים . ולא הייתם בבתי יערות . ולא הייתם בבתי הרים . ולא הייתם בבתי גבעות . ולא הייתם בבתי עמקים . ולא הייתם בבתי נחלים . ולא הייתם בבתי מעיינות . ולא הייתם בבתי בארות . ולא הייתם בבתי ימים . ולא הייתם בבתי נהרות . ולא הייתם בבתי אגמים . ולא הייתם בבתי ביצות . ולא הייתם בבתי מדבריות . ולא הייתם בבתי ציות . ולא הייתם בבתי שממות . ולא הייתם בבתי חרבות . ולא הייתם בבתי עיים . ולא הייתם בבתי תלים . ולא הייתם בבתי גלים . ולא הייתם בבתי אבנים . ולא הייתם בבתי עצים . ולא הייתם בבתי עשבים . ולא הייתם בבתי פרחים . ולא הייתם בבתי פירות . ולא הייתם בבתי זרעים . ולא הייתם בבתי שדות . ולא הייתם בבתי כרמים . ולא הייתם בבתי גנות . ולא הייתם בבתי פרדסים . ולא הייתם בבתי יערות . ולא הייתם בבתי הרים . ולא הייתם בבתי גבעות . ולא הייתם בבתי עמקים . ולא הייתם בבתי נחלים . ולא הייתם בבתי מעיינות . ולא הייתם בבתי בארות . ולא הייתם בבתי ימים . ולא הייתם בבתי נהרות . ולא הייתם בבתי אגמים . ולא הייתם בבתי ביצות . ולא הייתם בבתי מדבריות . ולא הייתם בבתי ציות . ולא הייתם בבתי שממות . ולא הייתם בבתי חרבות . ולא הייתם בבתי עיים . ולא הייתם בבתי תלים . ולא הייתם בבתי גלים .

(ד) ולא הייתם בבתי אבנים . (ה) ולא הייתם בבתי עצים . (ו) ולא הייתם בבתי עשבים . (ז) ולא הייתם בבתי פרחים . (ח) ולא הייתם בבתי פירות . (ט) ולא הייתם בבתי זרעים . (י) ולא הייתם בבתי שדות . (יא) ולא הייתם בבתי כרמים . (יב) ולא הייתם בבתי גנות . (יג) ולא הייתם בבתי פרדסים . (יד) ולא הייתם בבתי יערות . (טו) ולא הייתם בבתי הרים . (טז) ולא הייתם בבתי גבעות . (יז) ולא הייתם בבתי עמקים . (יח) ולא הייתם בבתי נחלים . (יט) ולא הייתם בבתי מעיינות . (כ) ולא הייתם בבתי בארות . (כא) ולא הייתם בבתי ימים . (כב) ולא הייתם בבתי נהרות . (כג) ולא הייתם בבתי אגמים . (כד) ולא הייתם בבתי ביצות . (כה) ולא הייתם בבתי מדבריות . (כו) ולא הייתם בבתי ציות . (כז) ולא הייתם בבתי שממות . (כח) ולא הייתם בבתי חרבות . (כט) ולא הייתם בבתי עיים . (ל) ולא הייתם בבתי תלים . (לא) ולא הייתם בבתי גלים .

(א) ולא הייתם בבתי אבנים . (ב) ולא הייתם בבתי עצים . (ג) ולא הייתם בבתי עשבים . (ד) ולא הייתם בבתי פרחים . (ה) ולא הייתם בבתי פירות . (ו) ולא הייתם בבתי זרעים . (ז) ולא הייתם בבתי שדות . (ח) ולא הייתם בבתי כרמים . (ט) ולא הייתם בבתי גנות . (י) ולא הייתם בבתי פרדסים . (יא) ולא הייתם בבתי יערות . (יב) ולא הייתם בבתי הרים . (יג) ולא הייתם בבתי גבעות . (יד) ולא הייתם בבתי עמקים . (טו) ולא הייתם בבתי נחלים . (טז) ולא הייתם בבתי מעיינות . (יז) ולא הייתם בבתי בארות . (יח) ולא הייתם בבתי ימים . (יט) ולא הייתם בבתי נהרות . (כ) ולא הייתם בבתי אגמים . (כא) ולא הייתם בבתי ביצות . (כב) ולא הייתם בבתי מדבריות . (כג) ולא הייתם בבתי ציות . (כד) ולא הייתם בבתי שממות . (כה) ולא הייתם בבתי חרבות . (כו) ולא הייתם בבתי עיים . (כז) ולא הייתם בבתי תלים . (כח) ולא הייתם בבתי גלים .

(א) ולא הייתם בבתי אבנים . (ב) ולא הייתם בבתי עצים . (ג) ולא הייתם בבתי עשבים . (ד) ולא הייתם בבתי פרחים . (ה) ולא הייתם בבתי פירות . (ו) ולא הייתם בבתי זרעים . (ז) ולא הייתם בבתי שדות . (ח) ולא הייתם בבתי כרמים . (ט) ולא הייתם בבתי גנות . (י) ולא הייתם בבתי פרדסים . (יא) ולא הייתם בבתי יערות . (יב) ולא הייתם בבתי הרים . (יג) ולא הייתם בבתי גבעות . (יד) ולא הייתם בבתי עמקים . (טו) ולא הייתם בבתי נחלים . (טז) ולא הייתם בבתי מעיינות . (יז) ולא הייתם בבתי בארות . (יח) ולא הייתם בבתי ימים . (יט) ולא הייתם בבתי נהרות . (כ) ולא הייתם בבתי אגמים . (כא) ולא הייתם בבתי ביצות . (כב) ולא הייתם בבתי מדבריות . (כג) ולא הייתם בבתי ציות . (כד) ולא הייתם בבתי שממות . (כה) ולא הייתם בבתי חרבות . (כו) ולא הייתם בבתי עיים . (כז) ולא הייתם בבתי תלים . (כח) ולא הייתם בבתי גלים .

אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך: כי בריבוי חלומות והבלים ודברים הרבה אף אתה את האלהים יראה: אם עשק רש וגזל משפט וצדקה במדינה אל תתמה על החפץ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם: ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד: אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב הון בלי תבואה גם זה הבל: ברבות הטוב רבו אוכליו ומה תכלית לבעליו כי אם ראות בעיניהם: מתוק שנת העובד אם מעט אם הרבה ושבעת העשיר אינה מניחה לו לישן: יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו: ואבד העושר ההוא בעסק רע והוליד בן ואין בידו מאומה: כאשר יצא מבטן אמו ערום ילך לשוב כבואו ומעמלו לא ישא בידו דבר: וגם זאת רעה חולה בכל אשר הלך כן ילך ומה יתרון לו שעמל לרוח: גם כל ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה וחליו וקצפו: הנה אשר ראיתי אני טוב יפה לאכול ולשתות ולראות טובה בכל עמלו שיעמול תחת השמש מספר ימי חייו אשר נתן לו האלהים כי הוא חלקו: וגם כל אדם אשר נתן לו האלהים עושר ונכסים ושלט בהם לאכול ממנו ולשאת את חלקו ולשמח בעמלו זה מתת אלהים הוא: כי לא ירבה את ימי חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו: יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם: איש אשר יתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד ולא יחסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולא יתן לו האלהים לאכול ממנו כי אם איש נכרי יאכל זה הבל וחלי רע הוא: אם יולד איש מאה ושנים ירבו ימי שניו ונפשו לא תשבע מן הטוב וגם קבורה לא היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל: כי בהבל בא ובחשך יעלם וגם בחשך שמו יכוסה: גם שמש לא ראה ולא ידע נחת לזה מזה: ואם אלף שנים יחיה פעמים ולא ראה טוב הלא אל מקום אחד הכל הולכים: כל עמל האדם לפיהו וגם הנפש לא תמלא: כי מה יתר לחכם מן הכסיל מה לעני יודע להלך נגד החיים: טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הבל ורעות רוח: מה שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר הוא אדם ולא יוכל לריב את אשר תקיפ ממנו: כי יש דברים הרבה מרבים הבל מה יתר לאדם: כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל אשר מי יגיד לאדם מה יהיה אחרי תחת השמש:

ומלאכתו עשויה בשתי ידיו . ובונה חומה והנושאים סבלים
העמיסו כל אחד מלאכתו בידו האחת עושה במלאכה והאחת
מחזקת בנשק . ובונים איש חרבו חגורה על מתניו והבונה
בשופר קרוב אלי אתקע בשופר ואקבץ אתכם אצל המקום
שאני עומד שם . אלהינו נלחם לנו . ואנחנו מלאכה בידינו
ואין אנו יכולים לעשות בלא כלי זיין . ואנחנו מחזיקים
בנשק ובונים . ומן העת ההיא ואילך חציים מנערי עבדו
במלאכה וחציים החזיקו בחניתות ובמגנים ובקשתות ושריון
על לבושיהם . ושרי החיל היו אחרי כל בית יהודה : הבונים
בחומה והנושאים במשא עם כל אחד ואחד עושה במלאכה
בידו האחת והאחת מחזקת בנשק . והבונים איש חרבו חגורה
על מתניו ובנו . והתוקע בשופר אצל יד . ואמר אל החורים
והסגנים ואל יתר העם : המלאכה מרובה והיא גדולה ואנחנו
מפוזרים על החומה איש מאחיו . במקום אשר תשמעו את
קול השופר שמה התקבצו אלינו . אלהינו נלחם לנו . ואנחנו
עושים במלאכה ומחזיקים בנשק מעלות השחר עד צאת
הכוכבים . גם בעת ההיא אמרתי אל העם : כל איש ונערו
ילינו בתוך ירושלים והיה לנו בלילה לשמר ובמלאכה ביום .
ואני ואחי ונערי ואנשי המשמר אשר אחרי לא היה איש
מאתנו מפשיט בגדיו אלא איש את נשקו למלחמה .

(ד) ל ואנשי המשמר . (ה) ל ואין אנו יכולים לעשות בלא כלי זיין . חסר בכתב יד שלנו . ואולי הוא מוסב על מה שכתוב למעלה ואנחנו מלאכה בידינו . ואין אנו יכולים לעשות בלא כלי זיין . ואנחנו מחזיקים בנשק ובונים

وَالْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ . وَالْمُسَافِرُ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ
وَبَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ . وَالْمَرِيضُ يَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ
وَبَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ : فِي وَقْتِ إِحْدَاهُمَا . وَالْمُسْتَحَاضَةُ
تَجْمَعُ بَيْنَ الظُّهْرِ وَالْعَصْرِ وَبَيْنَ الْمَغْرِبِ وَالْعِشَاءِ . وَتَغْتَسِلُ
لِلْفَجْرِ . وَتَتَوَضَّأُ لِكُلِّ صَلَاةٍ . وَتَحْتَشِي وَتَعْصِبُ فَرْجَهَا :
وَتَصُومُ وَتُصَلِّي * وَالْمُسْتَحَاضَةُ إِذَا أَتَاهَا أَيَّامُ حَيْضِهَا
تَدَعُ الصَّلَاةَ فِيهَا . وَإِذَا مَضَتْ أَيَّامُ حَيْضِهَا اغْتَسَلَتْ
وَصَلَّتْ وَصَامَتْ وَوَطِئَهَا زَوْجُهَا إِنْ شَاءَ .

فصل في الجمع بين الصلاتين

(١) الوقت الذي تجمع فيه الصلاتان

وَالْجَمْعُ بَيْنَ صَلَاتَيْ (٦) فِي وَقْتِ إِحْدَاهُمَا : لِلْمُسَافِرِ
فِي وَقْتِ الْأُولَى مِنْهُمَا . وَلِلْمَرِيضِ وَالْمُسْتَحَاضَةِ فِي وَقْتِ
الْأُولَى وَفِي وَقْتِ الثَّانِيَةِ . وَلَا يَجُوزُ الْجَمْعُ لِغَيْرِ هَؤُلَاءِ
إِلَّا بِعَرَفَةَ وَبِالْمُزْدَلِفَةِ . وَالْجَمْعُ بَيْنَهُمَا فِي وَقْتِ الْأُولَى
أَفْضَلُ مِنَ الْجَمْعِ بَيْنَهُمَا فِي وَقْتِ الثَّانِيَةِ . وَالْجَمْعُ بَيْنَهُمَا
فِي وَقْتِ الْأُولَى أَنْ يُؤَخِّرَ الْأُولَى حَتَّى يُصَلِّيَهَا مَعَ الثَّانِيَةِ .

---

(١) وقت الجمع بين الصلاتين في وقت إحداهما هو مذهب الحنفية . وقد
ذهب الشافعية والحنابلة إلى أن للمسافر الجمع بين الظهر والعصر وبين
المغرب والعشاء في وقت الأولى منهما وفي وقت الثانية . وذهب المالكية
إلى أن المسافر لا يجمع إلا إذا جد به السير . وذهب الشافعية والحنابلة
إلى أن المريض يجمع كالمسافر . وذهب المالكية إلى أن المريض لا يجمع
إلا إذا لحقه بتركه مشقة . وذهب الشافعية والحنابلة إلى أن المستحاضة
تجمع . (٢) في الأصل : (٦) بين الصلاتين .

לְהַמְלִיכוֹ . אַחַלְתִּי בְּנֵי הֲיֵכָה (ב) מְלוֹא נְשִׁיקָה : וְאַל יִמְנְעוּ מִמֶּנִּי הַנְּשִׁיקוֹת הַמְּעוּלוֹת מִפִּי סוֹפְרֵי מִשְׁנָתִי , כִּי יָדַעְתִּי בְּנֵי הֲיֵכָה כִּי אֵין לְהַמְלִיךְ עַל לִבָּם כְּמוֹנִי , וְלֹא לְהַמְלִיךְ עַל לְשׁוֹנָם כְּמוֹנִי . וְעַל כֵּן אֵינָם מְבַקְּשִׁים מִמֶּנִּי אֶלָּא נְשִׁיקָה (עַל הַיָּד) וְעַל הַכְּתֵפָה . וְאֵינָם מְבַקְּשִׁים מִמֶּנִּי נְשִׁיקָה עַל הַפֶּה כְּלָל , כִּי אֵין דַּרְכָּם לְנַשֵּׁק לְמַעְלָה מִן הַכְּתֵפָה : וְעַל כֵּן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עָלַי כְּלָל . וְעַל נְשִׁיקַת הַיָּד אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עָלַי , כִּי הַיָּד הִיא מְקוֹם הַנְּשִׁיקָה לְכָל אָדָם . וְעַל נְשִׁיקַת הַכְּתֵפָה אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עָלַי , כִּי הַכְּתֵפָה הִיא מְקוֹם הַנְּשִׁיקָה לְכָל אָדָם (ה) בְּיוֹתֵר . וְעַל נְשִׁיקַת הַפֶּה אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עָלַי , כִּי הַפֶּה הוּא מְקוֹם הַנְּשִׁיקָה (ו) בְּיוֹתֵר . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמֵּצַח . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַלֶּחִי (ז) וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַגַּב . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַבֶּטֶן . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָרֶגֶל . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַיָּדַיִם (ח) וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַבִּרְכַּיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַשּׁוֹקַיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַכְּתֵפַיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָאָזְנַיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָעֵינַיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַחֲזֵה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַשִּׁנַּיִם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַלָּשׁוֹן . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַשְּׂפָתַיִם (ט) וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַלֵּב . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַנֶּפֶשׁ . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָרוּחַ . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַנְּשָׁמָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַיְחִידָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַחַיָּה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָעוֹלָם הַבָּא . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָעוֹלָם הַזֶּה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמָּוֶת . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַחַיִּים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַתְּחִיָּה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַגְּאֻלָּה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַיְשׁוּעָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַנֶּחָמָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַשָּׁלוֹם . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַצְּדָקָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמִּשְׁפָּט . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַחֶסֶד . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָרַחֲמִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַתּוֹרָה . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַנְּבִיאִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַכְּתוּבִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמִּצְוֹת . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמַּלְאָכִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַשְּׂרָפִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הָאוֹפַנִּים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַחַיּוֹת . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַכִּסֵּא . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַכָּבוֹד . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמְּלָכִים . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמַּלְכוּת . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמֶּלֶךְ . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמֶּלֶךְ הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמֶּלֶךְ הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשִׁכִינָתוֹ . וְכֵן אֵין לִי לְהַמְלִיכָם עַל נְשִׁיקַת הַמֶּלֶךְ הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא וְשִׁכִינָתוֹ

ויהי בכל אשר יעשה ה' מצליח בידו. ועוד שהרי כתיב (ל) ויברך ה' את מצרי בגלל יוסף. ואמרו רז"ל: מצרי זה פוטיפר. ואם כן מה ראה לתת בתו ליוסף. אלא ודאי שראה שהיה מצליח בכל אשר יעשה

وَلَمْ يَسْتَطِعْ لَهُ *

وَكَانَ كَثِيرٌ مِنَ الْعُلَمَاءِ الْمُتَقَدِّمِينَ لَا يَرَوْنَ الْقِيَاسَ
وَيَقُولُونَ : الْحُكْمُ يَثْبُتُ بِالنَّصِّ وَلَا يَثْبُتُ بِالْقِيَاسِ .
وَهَذَا الْقَوْلُ بَاطِلٌ ، لِأَنَّ الْقِيَاسَ مِنَ النَّصِّ ، وَهُوَ
مُسْتَنْبَطٌ مِنْهُ ، وَالْعَمَلُ بِالنَّصِّ يَكُونُ عَمَلًا بِالْقِيَاسِ .
وَقَدْ كَانَ الصَّحَابَةُ يَقِيسُونَ فِي الْأَحْكَامِ ، وَيَعْمَلُونَ
بِالْقِيَاسِ . وَقَدْ رُوِيَ عَنْ عُمَرَ أَنَّهُ قَالَ : اعْرِفِ الْأَشْبَاهَ
وَالنَّظَائِرَ ، وَقِسِ الْأُمُورَ بَعْضَهَا بِبَعْضٍ . وَرُوِيَ عَنْ
عَلِيٍّ أَنَّهُ قَالَ : لَوْ كَانَ الدِّينُ بِالرَّأْيِ لَكَانَ أَسْفَلُ
الْخُفِّ أَوْلَى بِالْمَسْحِ مِنْ أَعْلَاهُ ، وَقَدْ رَأَيْتُ رَسُولَ
اللَّهِ ﷺ يَمْسَحُ عَلَى أَعْلَى خُفَّيْهِ . وَرُوِيَ عَنْ
ابْنِ مَسْعُودٍ أَنَّهُ قَالَ : أَجْتَهِدُ رَأْيِي فَإِنْ كَانَ صَوَابًا
فَمِنَ اللَّهِ ، وَإِنْ كَانَ خَطَأً فَمِنِّي وَمِنَ الشَّيْطَانِ .
وَالْقِيَاسُ الْجَلِيُّ هُوَ الَّذِي يَكُونُ الْجَامِعُ فِيهِ
مَعْلُومًا لِكُلِّ أَحَدٍ ، وَهُوَ الَّذِي يَكُونُ الْجَامِعُ فِيهِ
مَنْصُوصًا عَلَيْهِ ، أَوْ مُجْمَعًا عَلَيْهِ ، أَوْ يَكُونُ
الْجَامِعُ فِيهِ أَظْهَرَ مِنَ الْجَامِعِ فِي الْمَقِيسِ عَلَيْهِ ،
وَالْقِيَاسُ الْخَفِيُّ هُوَ الَّذِي يَكُونُ الْجَامِعُ فِيهِ
مُسْتَنْبَطًا ، وَلَا يَكُونُ أَظْهَرَ مِنَ الْجَامِعِ فِي الْمَقِيسِ
عَلَيْهِ ، وَلَا يَكُونُ مُجْمَعًا عَلَيْهِ ، وَلَا مَنْصُوصًا
عَلَيْهِ ، وَلَا يَكُونُ مَعْلُومًا لِكُلِّ أَحَدٍ .

---

(١) فَتَحْرِيرُ الْمَنَاطِ هُوَ تَهْذِيبُ الْعِلَّةِ وَتَنْقِيحُهَا بِحَيْثُ لَا يَبْقَى فِيهَا مَا لَا يَصْلُحُ لِلْعِلِّيَّةِ . (٢) إِثْبَاتُ . (٣) فَتَحْرِيرُ . (٤) مَنَاطٌ . (٥) أَمَّا (٦) فَتَنْقِيحُ .

משנה ראשונה

מי שמצא פרה (1)

מי שמצא פרה בתוך שדה חבירו : הרי זו שלו . מצא בתוך שדה חבירו שנים הרי זו של שניהם . מצא בתוך שדה חבירו שלשה הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של שנים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו ושל חבירו הרי זו של מוצאים . מצא בתוך שדה חבירו שנים ואחד ואמר אחד מהם שלי ושל חברי ושל חבירו

את יעקב ואת עשו ואת לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה
אמם עם חמשת בני יעקב ועם שתי בנותיו ועם שתי
נשותיו ועם כל נפשות ביתו ועם כל קנינו אשר רכש
בפדן ארם ויבא אל יצחק אביו ארצה כנען : ואת
עשו ואת כל בניו ואת כל בנותיו ואת כל נפשות
ביתו ואת כל קנינו ואת כל מקנהו ואת כל רכושו
אשר רכש בארץ כנען ויבא ארצה מפני יעקב אחיו
כי היה רכושם רב מלשבת יחדו ולא יכלה ארץ
מגוריהם לשאתם מפני מקניהם : ויהי עשו ישב
בהר שעיר עשו הוא אדום (ב) אלה תולדות עשו
אבי אדום בהר שעיר אלה שמות בניו עשו בכורו
אליפז לאשת עשו ורעואל בן בשמת אשת עשו :
ויהי אליפז לו תימן צפו וגעתם וקנז : ותמנע
היתה פלגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את עמלק
אלה בני עדה אשת עשו : ואלה בני רעואל נחת
וזרח שמה ומזה היו בני בשמת אשת עשו : ואלה
היו בני אהליבמה בת ענה בת צבעון אשת עשו
ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם ואת קרח : אלה
אלופי בני עשו בכור עשו בני אליפז אלוף תימן
אלוף צפו אלוף קנז : אלוף קרח אלוף געתם אלוף
עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני עדה :
ואלה בני רעואל בן עשו אלוף נחת אלוף זרח אלוף
שמה אלוף מזה אלה אלופי רעואל בארץ אדום אלה
בני בשמת אשת עשו : ואלה בני אהליבמה בת ענה
בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם
ואת קרח אלה אלופי אהליבמה בת ענה אשת עשו
אלוף יעוש אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי ענה
בת צבעון אשת עשו : ואלה בני צבעון ענה ודישן
ואיצר ודישן אלה אלופי החרי יושבי הארץ : בני
איצר בלהן וזעוון וענה : בני דישן חמדן ואשבן
ויתרן וכרן : אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ
אדום : ויהי בני לוטן חרי ואחותו תמנע : ואלה
בני שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם : ואלה
בני צבעון איה וענה הוא הענה אשר מצא את הימים
במדבר בהיותו רעה את חמרים לצבעון אביו : ואלה
בני ענה דישן ואהליבמה בת ענה : ואלה בני דישן
חמדן ואשבן ויתרן וכרן : בני איצר בלהן וזעוון
וענה : בני דישן עוץ וארן : אלה אלופי חרי
לבני שעיר אלוף לוטן אלוף שובל אלוף צבעון אלוף
ענה : אלוף דישן אלוף איצר אלוף דישן אלופי
חרי לבני שעיר : ואלה המלכים אשר מלכו בארץ
אדום לפני מלך מלך לבני ישראל : ויהי בלע בן
בעור וישם עירו דנהבה : וימת בלע ויהי יובב בן
זרח מבצרה תחתיו : וימת יובב ויהי חשם מארץ
התימני תחתיו : וימת חשם ויהי הדד בן בדד המכה
את מדין בשדה מואב ושם עירו עוית : וימת הדד
ויהי שמלה ממשרקה תחתיו : וימת שמלה ויהי שאול
מרחבות הנהר תחתיו : וימת שאול ויהי בעל חנן
בן עכבור תחתיו : וימת בעל חנן בן עכבור ויהי
הדד תחתיו ושם עירו פעי ושם אשתו מהיטבאל בת
מטרד בת מי זהב : ויתר הדד מתו אלופי עשו
אלוף תמנע אלוף עלוה אלוף יתת : אלוף אהליבמה
אלוף אלה אלוף פינן : אלוף קנז אלוף תימן אלוף
מבצר : אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום
לשבתם בארץ אחזתם הוא עשו אבי אדום :

(ב) ואלה את תולדות עשו אבי אדום בהר שעיר :

(ג) ויגר יעקב בארץ מגורי אביו בארץ כנען :

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ (٥٤) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ
حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ
ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ (٥٥)
وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ
كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِنْ كَانُوا
أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ (٥٦) وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ
فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ
(٥٧) فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ

---

(١) هذه الكلمة وما بعدها وما قبلها ليست في الأصل . وهي من الزوائد .

(٢) في الأصل : لا نعلم لك . لا نعلم أحدا يكذب . (٣) في الأصل
هذه الجملة بعد قوله « ثم بعثناكم » . وهو لا يستقيم هنا . وهي في مكانها
الصحيح بعد قوله « لعلكم تشكرون » .

ביך תם אלפים ארבעה קופות בשר נאמנה .
אחת קופת בשר לבנים אלפים ושתים :
אלף ומאה ושבעים ושנים (ו) ואחת קופת (ב)
מאכלי (ז) בית אחת קופת ושתי (ב)

קופות בשרא

קופות בשר שחוטות ומנוקרות תם ונקיות .
אלף ומאה ושבעים ושנים ואחת קופת בשר :
ומאכלי בית אחת קופת ושתי קופות בשר .
אחת קופת בשר לבנים אלפים ושתים :
ואחת קופת בשר שחוטה ומנוקרת תם ונקיה .
ארבעה אלפים קופות בשר נאמנה .
ביך תם אלפים ארבעה קופות בשר נאמנה .
אחת קופת בשר לבנים אלפים ושתים :
ואחת קופת בשר שחוטה ומנוקרת תם ונקיה .
אלף ומאה ושבעים ושנים ואחת קופת בשר :
ומאכלי בית אחת קופת ושתי קופות בשר .
תם ונקיות ומנוקרות שחוטות בשר קופות אלפים ארבעה .

(ב) כך בכתב יד ומוחק ואחר כך כתוב ושתי קופות בשר ומאכלי בית אחת קופת בשר.
(ז) כך בכתב יד ומוחק ואחר כך כתוב ומאכלי בית אחת קופת בשר ושתי קופות בשר.

ומתפלל ואומר יהי רצון מלפניך ה' אלהי שתשכיבני לשלום :
ותעמידני לשלום אל יטרדוני מחשבותי ומחלומות רעות ומהרהורים רעים
ותהא עיני מאירות שלא אישן שנת המות שהרי מצינו בחכמים שהיו
מנמנמין ולא ישנו שנת קבע שנאמר (שיר השירים ה) אני ישנה ולבי ער
ואומר (תהלים קכז) שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת שבת מאחרי
שבת שבת מאחרי שבת שבת מאחרי שבת שבת

לא קבלו עונש על מה שעשו. ואמר להם: אם כן, אתם
עתידים לקבל עונש על מה שלא עשיתם. ואמר להם:
לכן אני אומר לכם, שכל מי שיש לו ידיעה בתורה
ואינו מלמד אחרים, הרי הוא כמי שאינו יודע כלל.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיש לו
ידיעה בתורה ומלמד אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד. ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי
שיודע ומלמד אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד
ומקיים. ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי
שיודע ומלמד ומקיים אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר. ואמר להם: לכן אני אומר
לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר אחרים,
הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן אחרים, הרי הוא כמי
שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל. ואמר
להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל אחרים, הרי הוא כמי
שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע אחרים,
הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן
ומציל ומושיע ומביא לגאולה. ואמר להם: לכן אני
אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר
ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה אחרים, הרי הוא
כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל
ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא. ואמר
להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה
ומביא לעולם הבא אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר
ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם
הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום. ואמר
להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה
ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא
לשלום אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים
ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא
לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום
ומביא לברכה. ואמר להם: לכן אני אומר לכם,
שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל
ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא
לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה
אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר
ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם
הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא
לברכה ומביא לחיים. ואמר להם: לכן אני אומר
לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן
ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא
ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה
ומביא לחיים אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה
ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא
לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר
תפארת. ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי
שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע
ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית
המתים ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים
ומביא לכתר תפארת אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב. ואמר להם: לכן
אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים
ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא
לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום
ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת
ומביא לשכר טוב אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה
אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר
ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם
הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא
לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא
לשכר טוב ומביא לישועה ומביא לנחמה. ואמר
להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה
ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא
לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר
תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה ומביא
לנחמה אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים
ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא
לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום
ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת
ומביא לשכר טוב ומביא לישועה ומביא לנחמה
ומביא לשלום. ואמר להם: לכן אני אומר לכם,
שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל
ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא
לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא
לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא
לישועה ומביא לנחמה ומביא לשלום אחרים, הרי
הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל
ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא
לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא
לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא
לישועה ומביא לנחמה ומביא לשלום ומביא לברכה.
ואמר להם: לכן אני אומר לכם, שכל מי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה
ומביא לנחמה ומביא לשלום ומביא לברכה אחרים,
הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן
ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא
ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה
ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא לשכר טוב
ומביא לישועה ומביא לנחמה ומביא לשלום ומביא
לברכה ומביא לחיים. ואמר להם: לכן אני אומר
לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר ומגן
ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם הבא
ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא לברכה
ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא לשכר טוב
ומביא לישועה ומביא לנחמה ומביא לשלום ומביא
לברכה ומביא לחיים אחרים, הרי הוא כמי שיודע
ומלמד ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא
לגאולה ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה
ומביא לנחמה ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא
לחיים ומביא לכתר תפארת. ואמר להם: לכן אני
אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים ומשמר
ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא לעולם
הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום ומביא
לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת ומביא
לשכר טוב ומביא לישועה ומביא לנחמה ומביא
לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר
תפארת אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד ומקיים
ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא
לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום
ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת
ומביא לשכר טוב ומביא לישועה ומביא לנחמה
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת ומביא לשכר טוב. ואמר להם: לכן
אני אומר לכם, שכל מי שיודע ומלמד ומקיים
ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה ומביא
לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא לשלום
ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר תפארת
ומביא לשכר טוב ומביא לישועה ומביא לנחמה
ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא
לכתר תפארת אחרים, הרי הוא כמי שיודע ומלמד
ומקיים ומשמר ומגן ומציל ומושיע ומביא לגאולה
ומביא לעולם הבא ומביא לתחיית המתים ומביא
לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים ומביא לכתר
תפארת ומביא לשכר טוב ומביא לישועה ומביא
לנחמה ומביא לשלום ומביא לברכה ומביא לחיים
ומביא לכתר תפארת ומביא לשכר טוב. ואמר להם:
לכן

ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃
ויחי שת חמש שנים ומאת שנה וילד את אנוש׃
ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי אנוש תשעים שנה וילד את קינן׃
ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה וילד את מהללאל׃
ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי מהללאל חמש וששים שנה ומאת שנה וילד את ירד׃
ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃
ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה וילד את חנוך׃
ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי חנוך חמש וששים שנה ומאת שנה וילד את מתושלח׃
ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃
ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃
ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה וילד את למך׃
ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה וילד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה וילד בן׃
ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃

(1) כל הפסוקים בפרשה זו נכתבים בשיטה זו, שכל שורה מתחילה ומסתיימת בתיבה שלמה.

وَقَدْ خَبَرُوهُ بِحَرْبٍ أَمَرَّ الْحَقِيقَةِ :
وَقَدْ وَجَدُوا مُسْعَرًا حَرْبُهُمْ مُسَعِّرَ نَارٍ .
أَوْ لَمْ تَرَوْا فِي مَوَاقِفِهِ مَرَّةً كَيْفَ هُمْ :
وَقَدْ كَانَ مِنْهُمْ بِمَرْأَى الْعُيُونِ وَمَسْمَعِ .
كَمَا كَانَ فِي الْحَرْبِ أَوَّلَ مَرَّةٍ وَهُمْ هُمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ :
وَمَا ذَاكَ إِلَّا لِأَنَّ الْعَزِيمَةَ فِيهِمْ .

ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו
ואפילו בתוך שלו של חבירו ואפילו בתוך שלו של חבירו

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל :
ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה :
ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה :
ושור ואיל לזבח לשלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם :
ויקחו את אשר צוה משה אל פני האהל ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה :
ויאמר משה זאת הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה :
ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה :
ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו :
ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח :
והחלב והכליות והיתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה :
והבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה :
ויזבח את זבח העם ויתן בני אהרן אל הדם ויזרק על המזבח סביב :
ואת העלה הגישו לו לנתחיה ולראש ויקטר על המזבח :

אימתי נזכרין יציאת מצרים בלילות. משמע שלילות
מיוחדין הן לזכרון יציאת מצרים. ואין לומר שהוא
מפני שהיו מצות בלילה, שהרי מצות אכילת פסח
ומצה ומרור אינן אלא ביום ראשון של פסח, ואף
על פי כן נאמר בכולן בערב תאכלו מצות, בערב
תאכלו מרור, ואין אכילת פסח ומצה ומרור אלא
ביום. אלא ודאי מפני שהיו מצות בלילה נאמר
בכולן בערב, ואף על פי שאין אכילתן אלא ביום.
ומה שאמרו בלילות ולא אמרו בלילה, לפי שהיה
לו לומר בלילה אחד, ומשמע שני לילות, ומפני
שהיה לו לומר בלילה שני, ומשמע שלשה לילות,
לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני
שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני, ומשמע שני
לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי,
ומשמע שלשה לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין
לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון
ושני ושלישי, ומשמע שלשה לילות, ומפני שהיה
לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי, ומשמע
ארבעה לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר
שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני
ושלישי ורביעי וחמישי, ומשמע חמשה לילות,
ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי, ומשמע ששה לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי, ומשמע שבעה לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני, ומשמע שמונה לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי, ומשמע תשעה
לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי
ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי
ועשירי, ומשמע עשרה לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר, ומשמע
אחד עשר לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה
שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר, ומשמע
שנים עשר לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין
לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון
ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר, ומשמע שלשה עשר לילות, ומפני
שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר, ומשמע
ארבעה עשר לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין
לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון
ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר, ומשמע
חמשה עשר לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה
שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר, ומשמע ששה עשר לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר, ומשמע שבעה עשר
לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי
ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי
ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר, ומשמע שמונה עשר לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר,
ומשמע תשעה עשר לילות, ומפני שהיה לו לומר
בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים,
ומשמע עשרים לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין
לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון
ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים, ומשמע אחד ועשרים לילות, ומפני
שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים, ומשמע
שנים ועשרים לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין
לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון
ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים,
ומשמע שלשה ועשרים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים, ומשמע ארבעה ועשרים לילות,
לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני
שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים,
ומשמע חמשה ועשרים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים,
ומשמע ששה ועשרים לילות, לפיכך אמרו בלילות.
ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה
ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים, ומשמע שבעה ועשרים לילות,
ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים,
ומשמע שמונה ועשרים לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים,
ומשמע תשעה ועשרים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים, ומשמע שלשים לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים, ומשמע אחד ושלשים
לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי
ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי
ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ושנים
ושלשים, ומשמע שנים ושלשים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה
ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה
ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה
ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים
ושלשה ושלשים, ומשמע שלשה ושלשים לילות,
ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים
ותשעה ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים
ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים, ומשמע
ארבעה ושלשים לילות, לפיכך אמרו בלילות.
ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה
ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים, ומשמע
חמשה ושלשים לילות, ומפני שהיה לו לומר
בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים, ומשמע ששה ושלשים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה
ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה
ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה
ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים
ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים
וששה ושלשים ושבעה ושלשים, ומשמע שבעה
ושלשים לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני
ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים, ומשמע שמונה ושלשים
לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא
מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני ושלישי
ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי
ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים, ומשמע
תשעה ושלשים לילות, ומפני שהיה לו לומר
בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי
ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר
ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר
ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים, ומשמע ארבעים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה
ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה
ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה
ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים
ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים
וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים
ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים, ומשמע
אחד וארבעים לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה
שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ושנים וארבעים, ומשמע שנים וארבעים לילות,
לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני
שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים
ותשעה ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים
ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה
ושלשים וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה
ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים
ושנים וארבעים ושלשה וארבעים, ומשמע שלשה
וארבעים לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני
ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ושנים וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים,
ומשמע ארבעה וארבעים לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים וארבעים
ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים,
ומשמע חמשה וארבעים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים וארבעים
ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים
וששה וארבעים, ומשמע ששה וארבעים לילות,
לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני
שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים
ותשעה ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים
ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה
ושלשים וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה
ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים
ושנים וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים
וחמשה וארבעים וששה וארבעים ושבעה וארבעים,
ומשמע שבעה וארבעים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים וארבעים
ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים
וששה וארבעים ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים,
ומשמע שמונה וארבעים לילות, לפיכך אמרו
בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו לומר
בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים וארבעים
ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים
וששה וארבעים ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים
ותשעה וארבעים, ומשמע תשעה וארבעים לילות,
ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים
ותשעה ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים
ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה
ושלשים וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה
ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים
ושנים וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים
וחמשה וארבעים וששה וארבעים ושבעה וארבעים
ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים וחמשים, ומשמע
חמשים לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר
שהוא מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני
ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ואחד וארבעים ושנים וארבעים ושלשה וארבעים
וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים וששה וארבעים
ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים
וחמשים ואחד וחמשים, ומשמע אחד וחמשים לילות,
ומפני שהיה לו לומר בלילה שני ושלישי ורביעי
וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי
ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר
וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר
ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים
ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים
וששה ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים
ותשעה ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים
ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה
ושלשים וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה
ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים
ושנים וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים
וחמשה וארבעים וששה וארבעים ושבעה וארבעים
ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים וחמשים ושנים
וחמשים, ומשמע שנים וחמשים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה
ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה
ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה
ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים
ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים
וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים
ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים
וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה
וארבעים וששה וארבעים ושבעה וארבעים ושמונה
וארבעים ותשעה וארבעים וחמשים ואחד וחמשים
ושנים וחמשים ושלשה וחמשים, ומשמע שלשה
וחמשים לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה שני
ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ואחד וארבעים ושנים וארבעים ושלשה וארבעים
וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים וששה וארבעים
ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים
וחמשים ואחד וחמשים ושנים וחמשים ושלשה
וחמשים וארבעה וחמשים, ומשמע ארבעה וחמשים
לילות, לפיכך אמרו בלילות. ואין לומר שהוא
מפני שהיה לו לומר בלילה ראשון ושני ושלישי
ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי
ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ואחד וארבעים ושנים וארבעים ושלשה וארבעים
וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים וששה וארבעים
ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים
וחמשים ואחד וחמשים ושנים וחמשים ושלשה
וחמשים וארבעה וחמשים וחמשה וחמשים, ומשמע
חמשה וחמשים לילות, ומפני שהיה לו לומר בלילה
שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי ושביעי ושמיני
ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים עשר ושלשה עשר
וארבעה עשר וחמשה עשר וששה עשר ושבעה עשר
ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים ואחד ועשרים
ושנים ועשרים ושלשה ועשרים וארבעה ועשרים
וחמשה ועשרים וששה ועשרים ושבעה ועשרים
ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים ושלשים ואחד
ושלשים ושנים ושלשים ושלשה ושלשים וארבעה
ושלשים וחמשה ושלשים וששה ושלשים ושבעה
ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה ושלשים וארבעים
ואחד וארבעים ושנים וארבעים ושלשה וארבעים
וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים וששה וארבעים
ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים ותשעה וארבעים
וחמשים ואחד וחמשים ושנים וחמשים ושלשה
וחמשים וארבעה וחמשים וחמשה וחמשים וששה
וחמשים, ומשמע ששה וחמשים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר
ועשרים ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה
ועשרים וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה
ועשרים ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה
ועשרים ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים
ושלשה ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים
וששה ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים
ותשעה ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים
וארבעים ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה
וארבעים וששה וארבעים ושבעה וארבעים ושמונה
וארבעים ותשעה וארבעים וחמשים ואחד וחמשים
ושנים וחמשים ושלשה וחמשים וארבעה וחמשים
וחמשה וחמשים וששה וחמשים ושבעה וחמשים,
ומשמע שבעה וחמשים לילות, ומפני שהיה לו
לומר בלילה שני ושלישי ורביעי וחמישי ושישי
ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר ושנים
עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר וששה
עשר ושבעה עשר ושמונה עשר ותשעה עשר ועשרים
ואחד ועשרים ושנים ועשרים ושלשה ועשרים
וארבעה ועשרים וחמשה ועשרים וששה ועשרים
ושבעה ועשרים ושמונה ועשרים ותשעה ועשרים
ושלשים ואחד ושלשים ושנים ושלשים ושלשה
ושלשים וארבעה ושלשים וחמשה ושלשים וששה
ושלשים ושבעה ושלשים ושמונה ושלשים ותשעה
ושלשים וארבעים ואחד וארבעים ושנים וארבעים
ושלשה וארבעים וארבעה וארבעים וחמשה וארבעים
וששה וארבעים ושבעה וארבעים ושמונה וארבעים
ותשעה וארבעים וחמשים ואחד וחמשים ושנים
וחמשים ושלשה וחמשים וארבעה וחמשים וחמשה
וחמשים וששה וחמשים ושבעה וחמשים ושמונה
וחמשים, ומשמע שמונה וחמשים לילות, לפיכך
אמרו בלילות. ואין לומר שהוא מפני שהיה לו
לומר בלילה ראשון ושני ושלישי ורביעי וחמישי
ושישי ושביעי ושמיני ותשיעי ועשירי ואחד עשר
ושנים עשר ושלשה עשר וארבעה עשר וחמשה עשר
וששה עשר ושבעה עשר ושמ

בְּמָה בְּרָכוֹת הוּא מְבָרֵךְ בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים:
לְמַאן דְּאָמַר בְּשֶׁבַע לְמַאן דְּאָמַר בְּחָמֵשׁ:
מַאן דְּאָמַר בְּשֶׁבַע מִשּׁוּם דְּאִית בְּהוּ תַּפְלָה
וּמַאן דְּאָמַר בְּחָמֵשׁ מִשּׁוּם דְּלֵית בְּהוּ תַּפְלָה.
וְהָא אִית בְּהוּ תַּפְלָה וְתַנְיָא רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִשּׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִי שֶׁהוּא מִתְפַּלֵּל בְּיוֹם
הַכִּפּוּרִים וְאֵינוֹ מִתְעַנֶּה בְּתַעֲנִית הַיּוֹם
הֲרֵי זֶה מִתְפַּלֵּל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שֶׁלֹּא בְּעִתּוֹ:
אֵין שְׁלִיחַ צִבּוּר יוֹרֵד לִפְנֵי הָאָרוֹן בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים
וְאוֹמֵר תְּפִלַּת מוּסָף וְאֵין מְבָרְכִין בִּרְכַּת כֹּהֲנִים
וְאֵין מַזְכִּירִין גְּבוּרוֹת גְּשָׁמִים וְאֵין מַזְכִּירִין
יְחִידִים וְאֵין מַזְכִּירִין עֲנִיָּה וְאֵין מַזְכִּירִין
מַעֲמָדוֹת וְאֵין מַזְכִּירִין מִשְׁמָרוֹת וְאֵין מַזְכִּירִין
יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְאֵין מַזְכִּירִין
יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְאֵין מַזְכִּירִין
יְצִיאַת מִצְרַיִם בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים וְאֵין מַזְכִּירִין

وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ بِنِيَّةِ رَمَضَانَ
وَلَا بِنِيَّةِ التَّطَوُّعِ وَلَا بِنِيَّةِ قَضَاءٍ أَوْ نَذْرٍ
أَوْ كَفَّارَةٍ وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ
إِلَّا أَنْ يُوَافِقَ صَوْمًا كَانَ يَصُومُهُ
فَيَصُومُهُ بِنِيَّتِهِ وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ
الشَّكِّ بِنِيَّةِ رَمَضَانَ وَلَا بِنِيَّةِ التَّطَوُّعِ
وَلَا بِنِيَّةِ قَضَاءٍ أَوْ نَذْرٍ أَوْ كَفَّارَةٍ
وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ إِلَّا أَنْ
يُوَافِقَ صَوْمًا كَانَ يَصُومُهُ فَيَصُومُهُ
بِنِيَّتِهِ وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ يَوْمِ الشَّكِّ

ולא יהיה לו (1) בית ושם יעקב :
ושלמה בנה לו בית אבל אינו כתוב .
ושלמה בנה בית ולא אמר ויבן :
כי אלקינו אמר ויבן בית .
ואלקינו אמר ויבן בתים :
ואלקינו אמר ויבן ערים .
ואלקינו אמר ויבן חומות .
ושלמה בנה ולא אמר ויבן .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר בנה .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר עשה .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר פעל .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר יצר .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר קנה .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר כונן .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר הכין .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר ייסד .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר ייסד .
ואלקינו אמר ויבן ולא אמר ייסד .

(1) בא ולא יהיה לו בית שהיה רוצה לבנות בית אבל לא בנה אלא שלמה בנה בית ולא אמר ויבן

ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃
ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃
ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי מהללאל חמש ושישים שנה ויולד את ירד׃
ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃
ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃
ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃
ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃
ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃
ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃
ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃
ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃

(1) שמות ו. ג. ויראה אברהם אבינו ע"ה בנבואה שלא יהיה לו בנים כשרים שיהיו ראויים לברית כמו שהיה לאברהם אבינו ע"ה שנאמר ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל. ולכן אמר אברהם אבינו ע"ה אל האלהים הנה לי לא נתת זרע ובן ביתי יורש אותי. ולכן אמר ה' אל אברהם כי יצחק יקרא לך זרע. ולכן אמר ה' אל אברהם אבינו ע"ה שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. ולכן אמר ה' אל אברהם אבינו ע"ה שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה. ולכן אמר ה' אל אברהם אבינו ע"ה שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה.

وَهَا أَنَا أَبْعَثُ عَلَيْكُمْ وَعَلَى أَرْضِكُمْ وَعَلَى مَدِينَتِكُمْ
الْجُوعَ وَالْوَبَاءَ وَالْحُمَّى الْمُحْرِقَةَ وَالْحُمَّى الْمُضْنِيَةَ
وَالْمَوْتَ الذَّرِيعَ وَالْمَوْتَ الْفَظِيعَ وَالْمَوْتَ الْمُسْتَأْصِلَ
وَالْمَوْتَ الْمُهْلِكَ وَالْمَوْتَ الْمُبِيدَ وَالْمَوْتَ الْمُفْنِيَ
وَالْمَوْتَ الْمُتْلِفَ وَالْمَوْتَ الْمُعْدِمَ وَالْمَوْتَ الْمُخْرِبَ
وَالْمَوْتَ الْمُدَمِّرَ وَالْمَوْتَ الْمُهْلِكَ وَالْمَوْتَ الْمُبِيدَ
وَالْمَوْتَ الْمُفْنِيَ وَالْمَوْتَ الْمُتْلِفَ وَالْمَوْتَ الْمُعْدِمَ
وَالْمَوْتَ الْمُخْرِبَ وَالْمَوْتَ الْمُدَمِّرَ وَالْمَوْتَ الْمُهْلِكَ
وَالْمَوْتَ الْمُبِيدَ وَالْمَوْتَ الْمُفْنِيَ وَالْمَوْتَ الْمُتْلِفَ
وَالْمَوْتَ الْمُعْدِمَ وَالْمَوْتَ الْمُخْرِبَ وَالْمَوْتَ الْمُدَمِّر

مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لِينَةٍ أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَىٰ أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلِيُخْزِيَ الْفَاسِقِينَ ۝
وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۝
مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝
لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۝
وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝
وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ۝
أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝
لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ۝

۱۳ قرأ بعضهم «ليخزي» بفتح الياء .

ומלכותו בכל משלה׃ (1) ויהי בעת ההיא ויהי דבר־יהוה
אלי לאמר׃ קום לך אל־צרפת אשר לצידון וישבת שם
כי צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך׃ ויקם ויילך צרפתה
ויבא אל־פתח השער ותרא שם אשה אלמנה מקשטת עצים
ותקרא אליה ותאמר קחי־נא לי מעט־מים בכלי ואשתה׃
ותלך לקחת ותקרא אליה ותאמר קחי־נא לי פת־לחם
בידך׃ ותאמר חי־יהוה אלהיך אם־יש לי עוגה כי אם־
מלא קמץ הקמח בכד והשמן בצפחת הנני מקשטת שתי
עצים ובאתי ועשיתיה לי ולבני והאכלנוה ומתנו׃
ויאמר אליה אלי אל־תיראי בואי עשי כדבר־
ך אך עשי־לי משם עוגה קטנה והוצאת אלי ולבניך
עשי אחרון׃ כי כה אמר יהוה אלהי ישראל כד־הקמח
לא יכלה וצפחת השמן לא תחסר עד יום תת־יהוה
מטר על־פני האדמה׃ ותלך ותעש כדבר אליהו
ותאכל הוא והיא וביתה ימים׃ כד־הקמח לא כלתה
וצפחת השמן לא חסרה כדבר יהוה אשר דבר ביד־
אליהו׃ ויהי אחרי הדברים האלה חלה בן־האשה
בעל הבית ותחי מחלתו עד־לא־נותרה בו נשמה׃

(1) ויהי בעת ההיא . ויהי בימים ההם . ויהי אחרי הדברים האלה
כל הויהי שבמקרא פתוחה ואינה סתומה . ואין לה שום ענין
בתחלת הפרשה . לכן נראה שהיא מחוברת לפרשה שלפניה
ויש לה סמוך . כי אחר שנתבאר שהיה הבצורת בכל הארץ
ומלכותו בכל משלה ויהי בעת ההיא ויהי דבר־יהוה אלי
לאמר קום לך אל־צרפת אשר לצידון וישבת שם כי צויתי
שם אשה אלמנה לכלכלך . ומלכות אחאב היה בשומרון
ולא בצידון . ולכן נראה שהיה הבצורת בכל הארץ
ומלכותו בכל משלה ויהי בעת ההיא ויהי דבר־יהוה אלי
לאמר קום לך אל־צרפת אשר לצידון וישבת שם כי צויתי
שם אשה אלמנה לכלכלך . ומלכות אחאב היה בשומרון
ולא בצידון . ולכן נראה שהיה הבצורת בכל הארץ

1 Now these are the names of the children of Israel, which came into Egypt; every man and his household came with Jacob.
2 Reuben, Simeon, Levi, and Judah,
3 Issachar, Zebulun, and Benjamin,
4 Dan, and Naphtali, Gad, and Asher.
5 And all the souls that came out of the loins of Jacob were seventy souls: for Joseph was in Egypt already.
6 And Joseph died, and all his brethren, and all that generation.
7 And the children of Israel were fruitful, and increased abundantly, and multiplied, and waxed exceeding mighty; and the land was filled with them.
8 Now there arose up a new king over Egypt, which knew not Joseph.
9 And he said unto his people, Behold, the people of the children of Israel are more and mightier than we:
10 come on, let us deal wisely with them; lest they multiply, and it come to pass, that, when there falleth out any war, they join also unto our enemies, and fight against us, and so get them up out of the land.
11 Therefore they did set over them taskmasters to afflict them with their burdens. And they built for Pharaoh treasure cities, Pithom and Raamses.
12 But the more they afflicted them, the more they multiplied and grew. And they were grieved because of the children of Israel.
13 And the Egyptians made the children of Israel to serve with rigour:
14 and they made their lives bitter with hard bondage, in mortar, and in brick, and in all manner of service in the field: all their service, wherein they made them serve, was with rigour.
15 And the king of Egypt spake to the Hebrew midwives, of which the name of the one was Shiphrah, and the name of the other Puah:
16 and he said, When ye do the office of a midwife to the Hebrew women, and see them upon the stools; if it be a son, then ye shall kill him: but if it be a daughter, then she shall live.
17 But the midwives feared God, and did not as the king of Egypt commanded them, but saved the men children alive.

وَلَمَّا رَأَى ٱلْمَلَكُ ٱلْمُوَكَّلُ بِٱلْمَاءِ أَنَّ ٱلْمَاءَ قَدْ نَفِدَ وَٱلْعَطَشَ قَدْ
أَخَذَ ٱلْجَمِيعَ وَٱلْمَاءَ لَا يَكْفِيهِمْ وَلَا يَكْفِي دَوَابَّهُمْ وَلَا يَكْفِي
أَوْلَادَهُمْ لِأَنَّ ٱلْعَطَشَ قَدْ أَخَذَ ٱلْجَمِيعَ وَٱلْمَاءَ لَا يَكْفِيهِمْ
وَلَا يَكْفِي دَوَابَّهُمْ وَلَا يَكْفِي أَوْلَادَهُمْ لِأَنَّ ٱلْعَطَشَ قَدْ أَخَذَ

ברכת המזון. ואם אכל כזית מן הדגן חייב
לברך אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית
מן הפת חייב לברך אחריו ברכת המזון.
ואם אכל כזית מן הגבינה חייב לברך
אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית מן
הדבש חייב לברך אחריו ברכת המזון.
ואם אכל כזית מן הזיתים חייב לברך
אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית מן
הענבים חייב לברך אחריו ברכת המזון.
ואם אכל כזית מן התמרים חייב לברך
אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית מן
הרמונים חייב לברך אחריו ברכת המזון.
ואם אכל כזית מן התאנים חייב לברך
אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית מן
הקנים חייב לברך אחריו ברכת המזון.
ואם אכל כזית מן הקנה חייב לברך
אחריו ברכת המזון. ואם אכל כזית מן
הקנה חייב לברך אחריו ברכת המזון.

ברכת הגשם

משיב הרוח

ומוריד הגשם

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע (בחרף) מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקיים אמונתו לישני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה נאמן אתה להחיות מתים ברוך אתה יי מחיה המתים.

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל יום יהללוך סלה. ברוך אתה יי האל הקדוש. אתה חוננתנו לדעתך מבין דרכיו להכיר מעשיו ולקרב עבודתו ולהגות בתורתו ולעשות מצות רצונך ולעבדך בלבב שלם על שאנחנו מודים לך ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח.

ראה בענינו וריבה את ריבנו וגאלנו מהרה למען שמך כי גואל חזק אתה. ברוך אתה יי גואל ישראל.

רפאנו יי ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה והעלה רפואה שלמה לכל מכותינו כי אל מלך רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה יי רופא חולי עמו ישראל.

ברך עלינו יי אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה ושבענו מטובך וברך שנתנו כשנים הטובות. ברוך אתה יי מברך השנים.

תקע בשופר גדול לחרותנו ושא נס לקבץ גליותינו וקבצנו יחד מארבע כנפות הארץ. ברוך אתה יי מקבץ נדחי עמו ישראל.

השיבה שופטינו כבראשונה ויועצינו כבתחלה והסר ממנו יגון ואנחה ומלוך עלינו אתה יי לבדך בחסד וברחמים וצדקנו במשפט. ברוך אתה יי מלך אוהב צדקה ומשפט.

ולמלשינים אל תהי תקוה וכל הזדון כרגע יאבד וכל אויבי עמך מהרה יכרתו ותשבר ותמגר ותכניע ותשבר במהרה בימינו. ברוך אתה יי שובר אויבים ומכניע זדים.

על הצדיקים ועל הגרים ועלינו יכמרו רחמיך ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת ושים חלקנו עמהם ולעולם לא נבוש כי בך בטחנו. ברוך אתה יי משען ומבטח לצדיקים.

ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים רחם יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל היכלך ועל מעונך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. אלהינו אבינו רענו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרוח לנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

שמע קולנו יי אלהינו חוס ורחם עלינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו כי אל שומע תפלות ותחנונים אתה ומלפניך מלכנו ריקם אל תשיבנו. כי אתה שומע תפלת עמך ישראל ברחמים. ברוך אתה יי שומע תפלה.

רצה יי אלהינו בעמך ישראל ובתפלתם והשב את העבודה לדביר ביתך ואשי ישראל ותפלתם מהרה באהבה תקבל ברצון ותהי לרצון תמיד עבודת ישראל עמך. ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים. ברוך אתה יי המחזיר שכינתו לציון.

מודים אנחנו לך שאתה הוא יי אלהינו ואלהי אבותינו לעולם ועד צור חיינו מגן ישענו אתה הוא לדור ודור נודה לך ונספר תהלתך על חיינו המסורים בידך ועל נשמותינו הפקודות לך ועל נסיך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת ערב ובקר וצהרים הטוב כי לא כלו רחמיך ומעולם קוינו לך. ועל כולם יתברך ויתרומם שמך מלכנו תמיד לעולם ועד וכל החיים יודוך סלה ויהללו את שמך באמת האל ישועתנו ועזרתנו סלה. ברוך אתה יי הטוב שמך ולך נאה להודות.

שים שלום טובה וברכה חן וחסד ורחמים עלינו ועל כל ישראל עמך ברכנו אבינו כולנו כאחד באור פניך כי באור פניך נתת לנו יי אלהינו תורת חיים ואהבת חסד וצדקה וברכה ורחמים וחיים ושלום. ואשר טוב בעיניך לברך את עמך ישראל בכל עת ובכל שעה בשלומך. ברוך אתה יי המברך את עמו ישראל בשלום.

פרשת נח

ויחל נח איש האדמה

ו ח ונח מצא חן בעיני יהוה : ט אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח : י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

ו ח ונח מצא חן בעיני יהוה : ט אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח : י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

(ה) בכל מקום בא ו' החיבור לפני שוא נע. חוץ מלפני שוא נח. וחוץ מלפני יו"ד. ומלפני שוא נע בא ו' החיבור בקמץ. כגון ואת יפת. ואת חם. ואת שם. ואת בניך. ואת כל בשר. ואת כל החי. ואת כל מאכל. ואת כל אשר בארץ. ואת כל אשר בו רוח חיים. ואת כל הארץ. ואת כל רמש האדמה. ואת כל יגוע. ואת כל אשר בארץ. ואת כל הארץ. ואת כל אשר בו רוח חיים

ذَمِيمَةٌ لَا تَرْفَعُ رَأْسَهَا إِلَّا مَعَ الْمَوْتِ وَلَا تَسْتَحْيِي مِنْ شَيْءٍ
مِمَّا تَفْعَلُ . وَهِيَ تَعْلَمُ أَنَّ أَبَاهَا يَكْرَهُهَا وَيَحْتَقِرُهَا
وَيَتَمَنَّى مَوْتَهَا

وَهُوَ يَسْكُنُ فِي أَرْضِ حَامٍ . وَالْكَنْعَانِيُّونَ سَاكِنُونَ فِي الْجِبَالِ وَفِي الْبَرِّيَّةِ وَفِي أَرْضِ الْوَادِي وَفِي أَرْضِ النَّقْبِ وَعِنْدَ شَوَاطِئِ الْبَحْرِ ، فِي أَرْضِ الْكَنْعَانِيِّينَ وَفِي لُبْنَانَ ، إِلَى النَّهْرِ الْكَبِيرِ نَهْرِ الْفُرَاتِ . ٨ هَا قَدْ جَعَلْتُ الْأَرْضَ أَمَامَكُمْ . اُدْخُلُوا وَامْتَلِكُوا الْأَرْضَ الَّتِي حَلَفَ الرَّبُّ لِآبَائِكُمْ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أَنْ يُعْطِيَهَا لَهُمْ وَلِنَسْلِهِمْ مِنْ بَعْدِهِمْ . ٩ وَقُلْتُ لَكُمْ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ : لَا أَقْدِرُ أَنَا وَحْدِي أَنْ أَحْمِلَكُمْ . ١٠ الرَّبُّ إِلَهُكُمْ قَدْ أَكْثَرَكُمْ ، وَهَا أَنْتُمُ الْيَوْمَ كَنُجُومِ السَّمَاءِ فِي الْكَثْرَةِ . ١١ لِيَزِدْكُمْ الرَّبُّ إِلَهُ آبَائِكُمْ أَلْفَ مَرَّةٍ أُخْرَى كَمَا أَنْتُمْ ، وَيُبَارِكَكُمْ كَمَا وَعَدَكُمْ . ١٢ كَيْفَ أَقْدِرُ أَنَا وَحْدِي أَنْ أَحْمِلَ ثِقْلَكُمْ وَعِبْأَكُمْ وَخِصَامَكُمْ ؟ ١٣ هَاتُوا مِنْ كُلِّ سِبْطٍ رِجَالًا حُكَمَاءَ وَعُقَلَاءَ وَمَعْرُوفِينَ ، وَأَجْعَلُهُمْ رُؤُوسًا عَلَيْكُمْ . ١٤ فَأَجَبْتُمُونِي وَقُلْتُمْ : الْأَمْرُ الَّذِي تَكَلَّمْتَ بِهِ حَسَنٌ أَنْ نَعْمَلَهُ . ١٥ فَأَخَذْتُ رُؤُوسَ أَسْبَاطِكُمْ ، رِجَالًا حُكَمَاءَ وَمَعْرُوفِينَ ، وَجَعَلْتُهُمْ رُؤُوسًا عَلَيْكُمْ ، رُؤَسَاءَ أُلُوفٍ وَرُؤَسَاءَ مِئَاتٍ وَرُؤَسَاءَ خَمَاسِينَ وَرُؤَسَاءَ عَشَرَاتٍ ، وَعُرَفَاءَ لِأَسْبَاطِكُمْ . ١٦ وَأَوْصَيْتُ قُضَاتَكُمْ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ قَائِلًا : اسْمَعُوا بَيْنَ إِخْوَتِكُمْ وَاقْضُوا بِالْعَدْلِ بَيْنَ الرَّجُلِ وَأَخِيهِ وَبَيْنَ غَرِيبِهِ . ١٧ لَا تَعْرِفُوا وَجْهًا فِي الْقَضَاءِ ، بَلْ كَالصَّغِيرِ كَالْكَبِيرِ تَسْمَعُونَ . لَا تَرْهَبُوا وَجْهَ إِنْسَانٍ ، لِأَنَّ الْقَضَاءَ لِلَّهِ . وَالْأَمْرُ الَّذِي يَعْسُرُ عَلَيْكُمْ تُقَرِّبُونَهُ إِلَيَّ فَأَسْمَعُهُ . ١٨ (١) وَأَوْصَيْتُكُمْ فِي ذَلِكَ الْوَقْتِ بِكُلِّ الْأُمُورِ الَّتِي تَعْمَلُونَهَا . ١٩ وَارْتَحَلْنَا مِنْ حُورِيبَ وَسِرْنَا فِي كُلِّ تِلْكَ الْبَرِّيَّةِ الْعَظِيمَةِ وَالْمُخِيفَةِ الَّتِي رَأَيْتُمْ عَلَى طَرِيقِ جَبَلِ الْأَمُورِيِّينَ ، كَمَا أَوْصَانَا الرَّبُّ إِلَهُنَا ، وَأَتَيْنَا إِلَى قَادِشَ بَرْنِيعَ . ٢٠ فَقُلْتُ لَكُمْ : قَدْ أَتَيْتُمْ إِلَى جَبَلِ الْأَمُورِيِّينَ الَّذِي الرَّبُّ إِلَهُنَا يُعْطِينَا . ٢١ اُنْظُرْ ، الرَّبُّ إِلَهُكَ قَدْ جَعَلَ أَمَامَكَ الْأَرْضَ . اصْعَدْ وَامْتَلِكْ كَمَا كَلَّمَكَ الرَّبُّ إِلَهُ آبَائِكَ . لَا تَخَفْ وَلَا تَرْتَعِبْ .

(١) هذه الآية في العبرية ١٧ ب ، وقد نقلت إلى هنا لتتصل بما قبلها .

ולא כתיב ומשה . ובתיב ומשה עבד יי׳ . וכתיב ויאמר משה
אל יי׳ . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף .
ומשה קטיף ומשה קטיף : ובתיב ויאמר משה אל יי׳ . ומשה
קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף
ומשה קטיף : ובתיב ויאמר משה אל יי׳ . ומשה קטיף ומשה
קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף :
ובתיב ויאמר משה אל יי׳ . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה
קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף
ומשה קטיף : ובתיב ויאמר משה אל יי׳ . ומשה קטיף ומשה
קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף .
ומשה קטיף ומשה קטיף : ובתיב ויאמר משה אל יי׳ . ומשה
קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף ומשה קטיף . ומשה קטיף

* الذين يتبعون الشهوات الجسدية في النجاسة ويحتقرون السيادة. الجسورون المعجبون بآرائهم لا يخافون أن يجدفوا على ذوي الأمجاد. وأما الملائكة الذين هم أعظم قوة وسلطانا فلا يجلبون عليهم من قبل الرب دينونة مجدفة. وهؤلاء كالبهائم العجم الغير الناطقة المولودة للأخذ والذبح يجدفون على ما يجهلون فيهلكون في هلاكهم. وينالون أجرة الظلم. الذين يحسبون التنعم في النهار لذة. هم أدناس وعيوب يتنعمون في خداعهم وهم يأكلون معكم. لهم أعين مملوءة من الفسق لا تكف عن الخطية. يخدعون النفوس غير الثابتة. لهم قلب قد تمرن على الطمع. هم أولاد اللعنة. قد تركوا الطريق المستقيم وضلوا متبعين طريق بلعام بن بصور الذي أحب أجرة الظلم.

الصوم الكبير

من تجربة ربنا يسوع المسيح

(١) حينئذ أصعد يسوع إلى البرية من الروح ليجرب من إبليس. وبعد ما صام أربعين نهارا وأربعين ليلة جاع أخيرا. فدنا منه المجرب وقال له إن كنت ابن الله فقل أن تصير هذه الحجارة خبزا. فأجاب يسوع وقال له مكتوب ليس بالخبز وحده يحيا الإنسان بل بكل كلمة تخرج من فم الله. حينئذ أخذه إبليس إلى المدينة المقدسة وأقامه على جناح الهيكل وقال له إن كنت ابن الله فاطرح نفسك إلى أسفل لأنه مكتوب أن الله يوصي ملائكته بك وعلى أيديهم يحملونك لئلا تصدم بحجر رجلك. قال له يسوع أيضا مكتوب لا تجرب الرب إلهك. ثم أخذه إبليس أيضا إلى جبل عال جدا وأراه جميع ممالك العالم ومجدها وقال له هذا كله أعطيك إن خررت وسجدت لي. فحينئذ قال له يسوع اذهب عني يا شيطان لأنه مكتوب للرب إلهك تسجد وإياه وحده تعبد. حينئذ تركه إبليس وإذا ملائكة قد جاءوا فصاروا يخدمونه.

(١) هذه القطعة تقرأ في صوم الأربعين المقدس.

וַיֹּאמֶר אָרוּר כְּנָעַן עֶבֶד עֲבָדִים יִהְיֶה לְאֶחָיו׃ וַיֹּאמֶר בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃ יַפְתְּ אֱלֹהִים לְיֶפֶת וְיִשְׁכֹּן בְּאָהֳלֵי שֵׁם וִיהִי כְנַעַן עֶבֶד לָמוֹ׃ וַיְחִי נֹחַ אַחֲרֵי הַמַּבּוּל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה׃ וַיִּהְיוּ כָּל יְמֵי נֹחַ תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה וַיָּמֹת׃ אֵלֶּה תּוֹלְדֹת בְּנֵי נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת וַיִּוָּלְדוּ לָהֶם בָּנִים אַחֲרֵי הַמַּבּוּל׃ בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן וְתֻבַל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ וּבְנֵי גֹמֶר אַשְׁכְּנַז וְרִיפַת וְתוֹגַרְמָה׃ וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה וְתַרְשִׁישָׁה כִּתִּים וְדֹדָנִים׃ מֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ אִיֵּי הַגּוֹיִם בְּאַרְצֹתָם אִישׁ לִלְשֹׁנוֹ לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּגוֹיֵהֶם׃ וּבְנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם וּפוּט וּכְנָעַן׃ וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּה וְרַעְמָה וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָה שְׁבָא וּדְדָן׃ וְכוּשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת גִּבֹּר בָּאָרֶץ׃ הוּא הָיָה גִבֹּר צַיִד לִפְנֵי יְהוָה עַל כֵּן יֵאָמַר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צַיִד לִפְנֵי יְהוָה׃ וַתְּהִי רֵאשִׁית מַמְלַכְתּוֹ בָּבֶל וְאֶרֶךְ וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר׃ מִן הָאָרֶץ הַהִוא יָצָא אַשּׁוּר וַיִּבֶן אֶת נִינְוֵה וְאֶת רְחֹבֹת עִיר וְאֶת כָּלַח׃ וְאֶת רֶסֶן בֵּין נִינְוֵה וּבֵין כָּלַח הִוא הָעִיר הַגְּדֹלָה׃ וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת לוּדִים וְאֶת עֲנָמִים וְאֶת לְהָבִים וְאֶת נַפְתֻּחִים׃ וְאֶת פַּתְרֻסִים וְאֶת כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת כַּפְתֹרִים׃ וּכְנָעַן יָלַד אֶת צִידֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת חֵת׃ וְאֶת הַיְבוּסִי וְאֶת הָאֱמֹרִי וְאֶת הַגִּרְגָּשִׁי׃ וְאֶת הַחִוִּי וְאֶת הָעַרְקִי וְאֶת הַסִּינִי׃ וְאֶת הָאַרְוָדִי וְאֶת הַצְּמָרִי וְאֶת הַחֲמָתִי וְאַחַר נָפֹצוּ מִשְׁפְּחוֹת הַכְּנַעֲנִי׃ וַיְהִי גְּבוּל הַכְּנַעֲנִי מִצִּידֹן בֹּאֲכָה גְרָרָה עַד עַזָּה בֹּאֲכָה סְדֹמָה וַעֲמֹרָה וְאַדְמָה וּצְבֹיִם עַד לָשַׁע׃ אֵלֶּה בְנֵי חָם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם בְּגוֹיֵהֶם׃ וּלְשֵׁם יֻלַּד גַּם הוּא אֲבִי כָל בְּנֵי עֵבֶר אֲחִי יֶפֶת הַגָּדוֹל׃ בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד וַאֲרָם׃ וּבְנֵי אֲרָם עוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמָשׁ׃ וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת שֶׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד אֶת עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם אָחִיו יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת אַלְמוֹדָד וְאֶת שָׁלֶף וְאֶת חֲצַרְמָוֶת וְאֶת יָרַח׃ וְאֶת הֲדוֹרָם וְאֶת אוּזָל וְאֶת דִּקְלָה׃ וְאֶת עוֹבָל וְאֶת אֲבִימָאֵל וְאֶת שְׁבָא׃ וְאֶת אוֹפִיר וְאֶת חֲוִילָה וְאֶת יוֹבָב כָּל אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ וַיְהִי מוֹשָׁבָם מִמֵּשָׁא בֹּאֲכָה הַר הַקֶּדֶם׃ אֵלֶּה בְנֵי שֵׁם לְמִשְׁפְּחֹתָם לִלְשֹׁנֹתָם בְּאַרְצֹתָם לְגוֹיֵהֶם׃ אֵלֶּה מִשְׁפְּחוֹת בְּנֵי נֹחַ לְתוֹלְדֹתָם בְּגוֹיֵהֶם וּמֵאֵלֶּה נִפְרְדוּ הַגּוֹיִם בָּאָרֶץ אַחַר הַמַּבּוּל׃

אלה תולדות אדם : ביום ברא אלהים אדם בדמות
אלהים עשה אתו : זכר ונקבה בראם ויברך אתם
ויקרא את שמם אדם ביום הבראם : ויחי אדם
שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא
את שמו שת : ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת
שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי
אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה
וימת : ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את
אנוש : ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים
ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי
שת אשר חי שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה
וימת : ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן :
ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה
ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי
אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה
וימת : ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את
מהללאל : ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל
ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות :
ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע
מאות שנה וימת : ויחי מהללאל חמש ושישים
שנה ומאת שנה ויולד את ירד : ויחי מהללאל אחרי
הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה
ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי מהללאל חמש
ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת : ויחי ירד
שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך :

ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן
ויזרקהו משה השמים לעיני פרעה : והיה לאבק על כל ארץ מצרים
והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרחת אבעבעת במצרים : ויקחו
את פיח הכבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקהו משה השמה ויהי שחין
פרחת אבעבעת באדם ובבהמה : ולא יכלו החרטמם לעמד לפני משה
מפני השחין כי היה השחין בחרטמם ובכל מצרים : ויחזק יהוה את
לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה אל משה : ויאמר יהוה
אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה והאמרת אליו כה אמר
יהוה אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני : כי אם עוד אתה מחזיק
בעמי לשלחם : הנני משה כבד מאד במקנך בסוסים בחמרים בגמלים
בבקר ובצאן דבר כבד מאד : והפלה יהוה בין מקנה ישראל ובין
מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר : ויתן יהוה מועד
לאמר מחר יעשה יהוה הדבר הזה בארץ : ויעש יהוה את הדבר
הזה ממחרת וימת כל מקנה מצרים ומקנה בני ישראל לא מת אחד :
וישלח פרעה והנה לא מת מקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה
ולא שלח את העם : ויאמר יהוה אל משה ואל אהרן קחו לכם מלאו
חפניכם פיח כבשן ויזרקהו משה השמים לעיני פרעה : והיה לאבק
על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין שחין פרחת
בכל ארץ מצרים : ויעשו כן ויקחו פיח כבשן ויעמדו לפני פרעה
ויזרקהו משה השמים ויהי שחין פרחת באדם ובבהמה : ולא יכלו
החרטמם לעמד לפני משה מפני השחין כי היה השחין בחרטמם
ובכל מצרים : ויחזק יהוה את לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר
דבר יהוה אל משה : ויאמר יהוה אל משה השכם בבקר והתיצב לפני
פרעה ואמרת אליו כה אמר יהוה אלהי העברים שלח את עמי
ויעבדני : כי בפעם הזאת אנכי שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך
ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ : כי עתה שלחתי את
ידי ואך אותך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ : ואולם בעבור זאת
העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ :

(1) ויעמדו לפני פרעה . ואחר שהזהיר אותם שיעמדו לפניו בשעת הזריקה
לכך הזכיר עמידתם תחלה . ועוד שהוא לשון עמידה בלשון המקרא .

בבל בוחן לב בשכל ועוד חכמה רבתי
ממני. וגם זה הבל ורעות רוח. כי אין
זכרון לחכם עם לנבון כי בימים הבאים
הכל נשכח כבר. ואיך ימות החכם עם
הכסיל : ושנאתי את החיים כי רע עלי
המעשה אשר נעשה תחת השמש כי הכל
הבל ורעות רוח : ושנאתי את כל עמלי
שאני עמל תחת השמש כי אניחנו לאדם
שיהיה אחרי : ומי יודע החכם יהיה או
סכל ושלט בכל עמלי שעמלתי תחת
השמש שחכמתי בזה גם הבל : ואסב
אני ליאיש את לבבי לאבד מכל עמל
שעמלתי תחת השמש : כי יש אדם
שעמלו בחכמה ובדעת ובכשרון ולאדם
שלא עמל בו חלקו יתננו גם זה הבל
ורעה רבה : כי מה היתה לאדם בכל
עמלו וברעיון לבבו שהוא עמל תחת
השמש : כי כל ימיו מכאובים וכעס
עניניו גם בלילה לא שכב לבו גם זה
הבל הוא : אין טוב באדם שיאכל
ושתה והראה את נפשו טוב בעמלו גם
זה ראיתי אני כי מיד האלהים היא :
כי מי יאכל ומי יחיש חוץ ממני : כי
לאדם שטוב לפניו נתן חכמה ודעת
ושמחה ולחוטא נתן עניין לאסף ולכנוס
לתת לטוב לפני האלהים גם זה הבל
ורעות רוח :

אז תפקחנה עיני עורים ואזני חרשים תפתחנה ׃ אז ידלג כאיל פסח ותרון לשון אלם כי נבקעו במדבר מים ונחלים בישימון ׃ והיה השרב לאגם וצמאון למבועי מים בנוה תנים רבצה חציר לקנה וגומא ׃ ודרך שם תהיה ודרך והיא תקרא לה דרך הקדש לא יעבר בה טמא והוא למו הולך דרך ואולים לא יתעו ׃ לא יהיה שם אריה וחית רעה לא תעלה בו לא תמצא שם והלכו גאולים ׃ ופדויי יהוה ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם שש ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה ׃ ו׳ ויהי בארבע עשרה שנה למלכות חזקיהו עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם ׃ וישלח מלך אשור את רבשקה מלכיש ירושלם אל חזקיהו בחיל כבד ויעמד בתעלת הברכה העליונה במסלת שדה כובס ׃ ויצא אליו אליקים בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא הסופר ויואח בן אסף המזכיר ׃ ויאמר אליהם רבשקה אמרו נא אל חזקיהו כה אמר המלך הגדול מלך אשור מה הבטחון הזה אשר בטחת ׃ אמרת אך דבר שפתים עצה וגבורה למלחמה עתה על מי בטחת כי מרדת בי ׃ הנה בטחת לך על משענת הקנה הרצוץ הזה על מצרים אשר יסמך איש על כפו ותקבנו כן פרעה מלך מצרים לכל הבטחים עליו ׃ ואם תאמרו אלי אל יהוה אלהינו בטחנו הלא הוא אשר הסיר חזקיהו את במותיו ואת מזבחותיו ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה תשתחוו ׃ ועתה התערב נא את אדני מלך אשור ואתנה לך אלפים סוסים אם תוכל לתת לך רכבים עליהם ׃ ואיך תשיב פני פחת אחד מעבדי אדני הקטנים ותבטח לך על מצרים למרכבה ולפרשים ׃ ועתה הלא עלה אנכי בלעדי יהוה על הארץ הזאת להשחיתה יהוה אמר אלי עלה אל הארץ הזאת והשחת אותה ׃ ויאמר אליקים ושבנא ויואח אל רבשקה דבר נא אל עבדיך ארמית כי שמעים אנחנו ואל תדבר אלינו יהודית באזני העם אשר על החומה ׃ ויאמר רבשקה האל אדני ואליך שלחני אדבר את הדברים האלה לא אל האנשים הישבים על החומה לאכול את חריהם ולשתות את מימיהם אתכם ׃ ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית וידבר לאמר שמעו דבר המלך הגדול מלך אשור ׃ כה אמר המלך אל יטעה אתכם חזקיהו כי לא יוכל להציל אתכם ׃ ואל יבטח אתכם חזקיהו על יהוה לאמר הצל יצילנו יהוה ולא תנתן העיר הזאת ביד מלך אשור ׃ אל תשמעו אל חזקיהו כי כה אמר מלך אשור עשו אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי בורו ׃ עד אשר אבוא ולקחתי אתכם אל ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש וחיו ולא תמותו ואל תשמעו אל חזקיהו כי יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו ׃ הצלו הצילו אלהי הגוים איש ארצו מיד מלך אשור ׃ איה אלהי חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע ואיה אלהי ירושלם ושמרון ׃ מי בכל אלהי הארצות האלה אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל יהוה את ירושלם מידי ׃ ויחרשו העם ולא ענו אותו דבר כי מצות המלך היתה לאמר לא תענהו ׃ ויבא אליקים בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא הסופר ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי בגדים ויגידו לו את דברי רבשקה ׃

ولا تقربوهن حتى يطهرن. فإذا تطهرن فأتوهن من حيث أمركم الله. إن الله يحب التوابين ويحب المتطهرين. نساؤكم حرث لكم. فأتوا حرثكم أنى شئتم. وقدموا لأنفسكم. واتقوا الله. واعلموا أنكم ملاقوه. وبشر المؤمنين *

ירמיהו כא

צדקיהו שולח אל ירמיהו

דבר אשר היה אל ירמיהו מאת יהוה בשלח אליו המלך צדקיהו את פשחור בן מלכיה ואת צפניה בן מעשיה הכהן לאמר: דרש נא בעדנו את יהוה כי נבוכדראצר מלך בבל נלחם עלינו אולי יעשה יהוה אתנו ככל נפלאותיו ויעל מעלינו: ויאמר ירמיהו אליהם כה תאמרון אל צדקיהו: כה אמר יהוה אלהי ישראל הנני סב את כלי המלחמה אשר בידיכם אשר אתם נלחמים בהם את מלך בבל ואת הכשדים הצרים עליכם מחוץ לחומה וקבצתי אל תוך העיר הזאת: ונלחמתי אני בידכם ביד נטויה ובזרוע חזקה באף ובחמה ובקצף גדול: והכיתי את יושב העיר הזאת את האדם ואת הבהמה בדבר גדול ימותו: ואחרי כן נאם יהוה אתן את צדקיהו מלך יהודה ואת עבדיו ואת העם ואת הנשארים בעיר הזאת מן הדבר מן החרב ומן הרעב ביד נבוכדראצר מלך בבל וביד אויביהם וביד מבקשי נפשם והכם לפי חרב לא יחמל עליהם ולא יחוס ולא ירחם: ואל העם הזה תאמר כה אמר יהוה הנני נתן לפניכם את דרך החיים ואת דרך המות: הישב בעיר הזאת ימות במלחמה וברעב ובדבר והיוצא ונפל על הכשדים הצרים עליכם ועל העיר הזאת יחיה והיתה לו נפשו לשלל: כי שם פני בעיר הזאת לרעה ולא לטובה נאם יהוה ביד מלך בבל תנתן ושרפה באש: ולבית מלך יהודה אמר שמעו דבר יהוה: בית דוד כה אמר יהוה דינו לבקר משפט והצילו גזול מיד עשקו פן תצא כאש חמתי ובערה ואין מכבה מרע מעלליכם: הנני אליך יושבת העמק צור המישר נאם יהוה האמרים מי ירד אלינו ומי יבוא במעונותינו: ופקדתי עליכם כפרי מעלליכם נאם יהוה והצתי אש ביערתה ואכלה כל סביביה:

שמע מעתה הלכה כבית הלל. ומי גרסינן הכי והתניא בית שמאי אומרים ערבית כל אדם חייב לקרות ק"ש בשעה שהכהנים נכנסים לאכול בתרומתן עד סוף האשמורה הראשונה דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עד חצות רבן גמליאל אומר עד שיעלה עמוד השחר אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי הלכה כדברי בית שמאי אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי הלכה כדברי בית הלל

(١) أمثل أنتا قدّام قدّيشا ذكّى : لقدّمت أنّا أنتا قدّيشا ذكّى ذكّى ذكّى

ומלכות ישראל ובית המקדש ועבודתו ומשיחנו ותפארתנו
וזכרון אבותינו ועל כל ירושלים עירך ועל ארץ ישראל
ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מלכות בית
דוד משיחך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו
אלהינו אבינו רעינו זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו והרוח
לנו ה' אלהינו מהרה מכל צרותינו ונא אל תצריכנו ה'
אלהינו לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם כי אם
לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה שלא נבוש ולא
נכלם לעולם ועד: ברוך אתה ה' המבורך בפי כל חי תמיד
לעולם ועד:

ברכת השנים *

ברך עלינו ה' אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני
תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה ושבענו מטובך
וברך שנתנו כשנים הטובות בברכה: ברוך אתה ה' מברך
השנים:

* ברכת השנים

ברך עלינו ה' אלהינו את השנה הזאת ואת כל מיני
תבואתה לטובה ותן ברכה על פני האדמה ושבענו מטובך
וברך שנתנו כשנים הטובות בברכה: ברוך אתה ה' מברך
השנים:

---

* ברכת השנים. בשנה שאין בה תבואה כגון שנת השמטה אין אומרים ברכת השנים. ואם טעה ואמרה אין מחזירין אותו. ואם נזכר קודם שהזכיר שם ומלכות חוזר לראש התפלה. ואם נזכר אחר שהזכיר שם ומלכות אומר ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקות ומשפט ומברך השנים. ואם נזכר אחר שחתם ברכת השנים אומר ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקות ומשפט ומברך השנים. ואם נזכר אחר שחתם ברכת השנים אומר ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקות ומשפט ומברך השנים. ואם נזכר אחר שחתם ברכת השנים אומר ברוך אתה ה' מלך אוהב צדקות ומשפט ומברך השנים.

ולא־שלחתי : ואת לבבם אשר הם הלכים (1) אתם עשים אשר לא־צויתים ולא עלתה על־לבי : ועתה כה־אמר יהוה אל־ירושלם וליהודה אל־תיראי ואל־תחתי מחר כי־עמכם אנכי אמר יהוה צבאות ומכל־הגוים אשר הדיחותי אתכם שמה וקבצתי אתכם ממקומכם אשר הפצותי אתכם משם ושבתי אתכם אל־המקום הזה והשכנתי אתכם לבטח : והיה אתם תפקדו את־כל־הרעה הזאת אשר אנכי עשה בה ועתה הנני מחר מעליכם ונתתי אתכם על־אדמתכם אשר נתתי לאבותיכם : והיה אתם תשבו לבטח ובניכם ובני בניכם ואתם תשבו בארץ אשר נתתי לאבותיכם מעולם ועד־עולם : ונתתי אתכם לזעוה לכל־ממלכות הארץ לחרפה ולמשל לשנינה ולקללה בכל־המקומות אשר הדחתי אתכם שמה : ושלחתי בהם את־החרב את־הרעב ואת־הדבר עד־כלותם מעל האדמה אשר נתתי להם ולאבותיהם : ויאמר יהוה אלי עוד התפלל אל־העם הזה לטובה : כי־תצום אני לא אשמע לרנתם ואם־יעלו עולה ומנחה לא ארצם כי בחרב וברעב ובדבר אני כלה אתם : ואמר אהה אדני יהוה הנה הנביאים אומרים להם לא־תראו חרב ורעב לא יהיה לכם כי אמת אשר אנכי נתן לכם בזה המקום : ויאמר יהוה אלי שקר הנבאים נבאים בשמי לא שלחתים וצויתים ולא דברתי אליהם חזון שקר וקסם ואלול ותרמית לבם הם נבאים לכם : לכן כה־אמר יהוה על־הנביאים הנבאים בשמי ואני לא שלחתים והם אמרים חרב ורעב לא יהיה בארץ הזאת בחרב וברעב יתמו הנביאים האלה : והעם אשר הם נבאים להם יהיו מושלכים בחוצות ירושלם מפני הרעב והחרב ואין קובר הם ונשיהם ובניהם ובנותיהם ושפכתי עליהם את־רעתם : ואמרת אליהם את־הדבר הזה תרדנה עיני דמעה לילה ויומם ואל־תדמינה כי־שבר גדול בתולת בת־עמי מכה נחלה מאד : אם־השדה יצאתי והנה חללי חרב ואם־הבאתי בעיר והנה תחלואי רעב כי־גם נביא וגם כהן סחרו אל־ארץ לא ידעו : המאס מאסת את־יהודה אם־בציון געלה נפשך מדוע הכיתנו ואין לנו מרפא לשלום ואין טוב לעת מרפא והנה בעתה : ידענו יהוה רשענו עון אבתינו כי חטאנו לך : אל־תנאץ למען שמך אל־תנבל כסא כבודך זכר אל־תפר בריתך אתנו : היש בהבלי הגוים מגשמים ואם השמים יתנו רבבים הלא אתה הוא יהוה אלהינו ונקוה לך כי אתה עשית את־כל־אלה : ויאמר יהוה אלי אם־יעמד משה ושמואל לפני אין נפשי אל־העם הזה שלח מעל פני ויצאו : והיה כי־יאמרו אליך אנה נצא ואמרת אליהם כה אמר יהוה אשר למות למות ואשר לחרב לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי לשבי : ופקדתי עליהם ארבעה משפחות נאם־יהוה את־החרב להרג ואת־הכלבים לסחב ואת־עוף השמים ואת־בהמת הארץ להאכיל ולשחית : ונתתים לזעוה לכל־ממלכות הארץ על־מנשה בן־יחזקיהו מלך־יהודה על אשר עשה בירושלם : כי מי־יחמל עליך ירושלם ומי ינוד לך ומי יסור לשאל לשלום לך : את־אשר נטשת אותי נאם־יהוה אחור תלכי ואט ידי עליך ואשחיתך נלאיתי הנחם : ואזרם במזרה בשערי הארץ שכלתי איבדתי את־עמי מדרכיהם לא שבו : עצמו לי אלמנותיו מחול ימים הבאתי להם על־אם בחור שודד בצהרים הפלתי עליה פתאם ובהלות : אמללה ילדת שבעה נפחה נפשה בא־לה שמשה בעוד יומם הובישה וחפרה והיתרם לחרב אתן לפני אויביהם נאם־יהוה : אוי־לי אמי כי ילדתני איש ריב ואיש מדון לכל־הארץ לא נשיתי ולא נשו־בי כלם מקללני : אמר יהוה אם־לא שרדתיך לטובה אם־לא הפגעתי בך בעת רעה ובעת צרה את־האויב : הרועע ברזל ברזל מצפון ונחשת : חילך והונך לבז אתן לא במחירים ובכל־חטאתיך ובכל־גבולך : והעברתי את־אויביך בארץ אשר לא־תדעי כי־אש קדחה באפי עליכם תוקד : יהוה אתה ידעת זכרני ופקדני והנקם לי מרדפי אל־לארך אפך תקחני דע שאתי עליך חרפה : נמצאו דבריך ואכלם ויהי־לי דבריך לששון ולשמחת לבי כי נקרא שמך עלי יהוה אלהי צבאות : לא־ישבתי בסוד משחקים ואגיל מפני יד־עליך בדד ישבתי כי־זעם מלאתני : למה היתה כאבי נצחי ומכתי אנושה מאנה להרפא היות תהיה־לי כאכזב לא נאמנו מים : לכן כה אמר יהוה אם־תשוב ואשיבך לפני תעמד ואם־תוציא יקר מזולל כפי תהיה ישבו הם אליך ואתה לא־תשוב אליהם : ונתתיך לעם הזה לחומת נחשת בצורה והלחמו אליך ולא־יוכלו לך כי־אתי אני להושיעך ולהצילך נאם־יהוה : והצלתיך מיד רעים ופדיתיך מכף עריצים :

---

(1) הלכים לא נכתב בכתיבה מלאה אלא בכתיב חסר ה' ואין לו מקום כאן :

ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל:
ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים
והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים
לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: ושור ואיל לזבח
לשלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה
אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל פני האהל ויקרבו כל העדה
ויעמדו לפני יהוה: ויאמר משה זאת הדבר אשר צוה יהוה תעשו
ויראה אליכם כבוד יהוה: ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח
ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן
העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב אהרן אל המזבח וישחט
את עגל החטאת אשר לו: ויקריבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל
אצבעו מן הדם ויתן על קרנות המזבח והדם יצק אל יסוד המזבח:
והחלב מן החטאת והכליות ואת היתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר
המזבחה כאשר צוה יהוה את משה: והבשר ואת העור שרף באש
מחוץ למחנה: ויזבח את זבח העם ויתן בני אהרן את הדם אליו
ויזרקהו על המזבח סביב: ואת העלה הגישו לו לנתחיה ולראש
ויקטר על המזבח: והקרב ואת הכרעים רחץ במים ויקטר על העלה
על המזבח: ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם
וישחטהו ויחטא בו כראשונה: ויקרב את העלה ויעשה כמשפט:
ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר על המזבח מלבד עלת
הבקר: וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויגישו
בני אהרן את הדם אליו ויזרקהו על המזבח סביב: ואת החלבים
מן השור ומן האיל האליה והמכסה והקרבים והכליות ויתרת הכבד:
וישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה: ואת החזות
ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה:
ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל:
ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים
והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים
לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: ושור ואיל לזבח
לשלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה
אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל פני האהל ויקרבו כל העדה
ויעמדו לפני יהוה: ויאמר משה זאת הדבר אשר צוה יהוה תעשו
ויראה אליכם כבוד יהוה: ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח
ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן
העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב אהרן אל המזבח וישחט
את עגל החטאת אשר לו: ויקריבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל

---

(1) לך זבח לא מצינו שקרבו בו בהמה קודם מתן תורה: ואיל בן שתי שנים: שעיר עזים
כל שהוא מינו מצינו שקרבו בהמה קודם מתן תורה.

ויהי בימי אחשורוש הוא אחשורוש המלך על מאה ועשרים ושבע מדינה מהודו ועד כוש: בימים ההם כשבת המלך אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן הבירה: בשנה שלישית למלכו עשה משתה לשריו ועבדיו חיל פרס ומדי הפרתמים והשרים לפניו: בהראותו את עשר עשר מלכותו ואת יקר תפארת גדלתו ימים רבים מאה ושמונים יום: וכמלאת הימים האלה עשה המלך לכל העם הנמצאים בשושן הבירה למגדול ועד קטן משתה שבעת ימים בחצר גנת ביתן המלך: חוורת כרפס ותכלת אחוזים בחבלי בוץ וארגמן על גלילי כסף ועמודי שיש מטות זהב וכסף על רצפת בהט ושיש ושש ודרוקון: והשקות בכלים מכלים שונים וכלי המלוכה רב ויין מלכות רב כיד המלך: והשתיה כדת אין אנס כי כן יסד המלך על כל רב ביתו לעשות איש כרצון גברו: גם ושתי המלכה עשתה משתה נשים בבית המלכות אשר למלך אחשורוש: ביום השביעי כטוב לב המלך ביין אמר למהומן בזתא חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעת הסריסים המשרתים את פני המלך אחשורוש: לבוא את ושתי המלכה לפני המלך בכתר מלכות להראות העמים והשרים את יפיה כי טובת מראה הוא: ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך אשר על יד הסריסים ויקצף המלך מאד וחמתו בערה בו: אז אמר המלך לחכמים יודעי העתים כי כן דבר המלך לפני כל יודעי דת ודין: והקרב אליו כרשנא שתר אדמתא תרשיש מרס מרסנא ממוכן שבעת שרי פרס ומדי הרואים פני המלך הישבים ראשונה במלכות: כדת מה לעשות למלכה ושתי על אשר לא עשתה את מאמר המלך אחשורוש מיד הסריסים: ויאמר ממוכן לפני המלך והשרים לא על המלך לבדו עותה ושתי המלכה כי גם על כל השרים ועל כל העמים אשר בכל מדינות המלך אחשורוש: כי יצא דבר המלכה אל כל הנשים להזות בעליהן בעיניהן באמרם המלך אחשורוש אמר להביא את ושתי המלכה לפניו ולא באה: ועתה היום תאמרנה שרות פרס ומדי אשר שמעו את דבר המלכה אל כל שרי המלך וכזיון וקצף הרבה: אם על המלך טוב יצא דבר מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס ומדי ולא יעבור אשר לא תבוא ושתי לפני המלך אחשורוש ומלכותה יתן המלך לרעתה הטובה ממנה: ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה הוא וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן: ויטב הדבר בעיני המלך ובעיני השרים ויעש המלך כדבר ממוכן: וישלח ספרים אל כל מדינות המלך אל מדינה ומדינה ככתבה ואל כל עם ולשונו איש על ביתו ומדבר כלשון עמו:

אלך אבא קכא

ואלך אבא קכא. לא יכול לומר שהוא מפני שהוא מקבל שכר על כך, שהרי אינו מקבל שכר על כך. ואלך אבא קכא:

לפיכך אמרו חכמים, שכר מצוה מצוה. ושכר עבירה עבירה. שמשכרה של מצוה מצוה, ושכר עבירה עבירה. שנאמר (משלי ו) כי נר מצוה ותורה אור. ואומר (תהלים קיט) נר לרגלי דברך ואור לנתיבתי. ואומר (משלי ו) כי נר חוק ותורה אור. וכתיב (ישעיה ב) בית יעקב לכו ונלכה באור ה'. ואומר (ישעיה ס) ונגדו כבוד ה' יראה. ואומר (ישעיה ס) ולא יהיה לך עוד השמש לאור יומם ונגה הירח לא יאיר לך. כי ה' יהיה לך לאור עולם. ואומר (ישעיה ס) והלכו גוים לאורך ומלכים לנגה זרחך. וכתיב (שם) ואורו כאור נגה. ואומר (שם) ולא יהיה עוד לך החמה לאור יומם ובזהר הירח לא יאיר לך. כי ה' יהיה לך לאור עולם. ואומר (שם

מלוכה ביהודה ובישראל ומלכיהם בימי בית שני

בשנת ששת אלפים ומאתים ליצירה (1) בתקופת אנטיוכוס : ויסד בחברון ישיבה גדולה : ומשה רבינו קבלה מפי הגבורה ומסרה ליהושע : ויהושע לזקנים : וזקנים לנביאים : ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה . הם אמרו שלשה דברים . הוו מתונים בדין . והעמידו תלמידים הרבה . ועשו סייג לתורה . שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה . הוא היה אומר על שלשה דברים העולם עומד : על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים . עקביה בן מהללאל אומר : הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה . דע מאין באת ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון . מאין באת מטיפה סרוחה . ולאן אתה הולך למקום עפר רמה ותולעה . ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא . הלל ושמאי קבלו מהם . הלל אומר הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה . שמאי אומר עשה תורתך קבע . אמור מעט ועשה הרבה והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות . רבן גמליאל אומר עשה לך רב והסתלק מן הספק ואל תרבה בעשר תרומות . שמעון בנו אומר כל ימי גדלתי בין החכמים ולא מצאתי לגוף טוב אלא שתיקה . ולא המדרש הוא העיקר אלא המעשה . ועל כל הדברים האלה אמר כל המוסיף גורע . כיוצא בו בדם חטאת שנאמר ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה . ואחר כך הוא אומר ואת דם השעיר ישפוך . הא למדת שהכל גורע . יהושע בן פרחיה ונתאי הארבלי קבלו מהם . יהושע בן פרחיה אומר עשה לך רב וקנה לך חבר והוי דן את כל האדם לכף זכות . נתאי הארבלי אומר הרחק משכנך מרע ואל תאמין לרשע מעצמך שכל רעתו מתגלה לעתיד לבא . שמעיה ואבטליון קבלו מהם . שמעיה אומר אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות ואל תתודע לרשות . יהודה בן טבאי ושמעון בן שטח קבלו מהם . יהודה בן טבאי אומר אל תעש עצמך כעורכי הדינין . וכשיהיו בעלי דינין לפניך יהיו בעיניך כרשעים . וכשנפטרין מלפניך יהיו בעיניך כזכאין . כשקבלו עליהם את הדין . שמעון בן שטח אומר הוי מרבה לחקור ומלמד שוגג ואל יהא לשון נקבה שנאמר בפיך . ואל יהא לשון זכר שנאמר בידך

ואתחנן בעת ההיא לאמר * ה' אלהים אתה החלות לעבדך את גדלך ואת ידך החזקה אשר מי אל בשמים ובארץ אשר יעשה כמעשיך וכגבורתך : אעברה נא ואראה את הארץ הטובה אשר בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנון : ויתעבר ה' בי למענכם ולא שמע אלי ויאמר ה' אלי רב לך אל תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה : עלה ראש הפסגה ושא עיניך ימה וצפנה ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי לא תעבר את הירדן הזה : וצו את יהושע וחזקהו ואמצהו כי הוא יעבר לפני העם הזה והוא ינחיל להם את הארץ אשר תראה : ונשב בגיא מול בית פעור : ועתה ישראל שמע אל החקים ואל המשפטים אשר אנכי מלמד אתכם לעשות למען תחיו ובאתם וירשתם את הארץ אשר ה' אלהי אבתיכם נתן לכם : לא תספו על הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את מצות ה' אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם : עיניכם הראת את אשר עשה ה' בבעל פעור כי כל האיש אשר הלך אחרי בעל פעור השמידו ה' אלהיך מקרבך : ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום : ראה למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צוני ה' אלהי לעשות כן בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה : ושמרתם ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל החקים האלה ואמרו רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה : כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרבים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו : ומי גוי גדול אשר לו חקים ומשפטים צדיקם ככל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום : רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חייך והודעתם לבניך ולבני בניך : יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב אמר ה' אלי הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון : ותקרבון ותעמדון תחת ההר וההר בוער באש עד לב השמים חשך ענן וערפל : וידבר ה' אליכם מתוך האש קול דברים אתם שמעים ותמונה אינכם ראים זולתי קול : ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים ויכתבם על שני לחות אבנים : ואתי צוה ה' בעת ההיא ללמד אתכם חקים ומשפטים לעשתכם אתם בארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה : ושמרתם מאד לנפשתיכם כי לא ראיתם כל תמונה ביום דבר ה' אליכם בחרב מתוך האש : פן תשחתון ועשיתם לכם פסל תמונת כל סמל תבנית זכר או נקבה : תבנית כל בהמה אשר בארץ תבנית כל צפור כנף אשר תעוף בשמים : תבנית כל רמש בארץ תבנית כל דגה אשר במים מתחת לארץ : ופן תשא עיניך השמימה וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים כל צבא השמים ונדחת והשתחוית להם ועבדתם אשר חלק ה' אלהיך אתם לכל העמים תחת כל השמים : ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם נחלה כיום הזה : וה' התאנף בי על דבריכם ולא נשבע לבלתי עברתי את הירדן ולבלתי באתי אל הארץ הטובה אשר ה' אלהיך נתן לך נחלה : כי אנכי מת בארץ הזאת איני עבר את הירדן ואתם עברים וירשתם את הארץ הטובה הזאת : השמרו לכם פן תשכחו את ברית ה' אלהיכם אשר כרת עמכם ועשיתם לכם פסל תמונת כל אשר צוך ה' אלהיך : כי ה' אלהיך אש אכלה הוא אל קנא :

---

(1) אל בני ישראל : בפרשה זו מזהיר משה את ישראל שלא יעבדו עבודה זרה ושלא יעשו פסל ותמונה כלל . ומזהיר שלא יעשו פסל ותמונה לא לשם עבודה זרה ולא לשם נוי : ואל בני כל בעבור שתהיה הפרשה כולה אליהם :

وَلَا يَجُوزُ مَسْحُ الْعِمَامَةِ بِدُونِ الْإِكْمَالِ بِرُبُعِ الرَّأْسِ
الْمَكْشُوفِ . وَلَوْ مَسَحَ الْمَرْأَةُ قَدْرَ رُبُعِ رَأْسِهَا
الْمَكْشُوفِ أَجْزَأَهَا . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى قَلَنْسُوَةٍ
وَعَلَى خِمَارٍ أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْخِمَارِ
وَحْدَهُ لَا يُجْزِئُهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْقَلَنْسُوَةِ
وَحْدَهَا أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ
وَحْدَهَا لَا يُجْزِئُهُ : وَهُوَ الْمُخْتَارُ . وَلَوْ
مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ
أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْخِمَارِ
وَحْدَهُمَا أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْقَلَنْسُوَةِ
وَالْخِمَارِ وَحْدَهُمَا أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى
الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَحْدَهُمَا لَا يُجْزِئُهُ :
وَهُوَ الْمُخْتَارُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ
وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ أَجْزَأَهُ .
وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ
وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى
الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ
وَالْبُرْنُسِ وَالْقَلَانِسِ أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى
الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ
وَالْبُرْنُسِ وَالْقَلَانِسِ وَالْجَوْرَبِ أَجْزَأَهُ .
وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ
وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ وَالْقَلَانِسِ وَالْجَوْرَبِ
وَالنَّعْلِ أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ
وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ
وَالْقَلَانِسِ وَالْجَوْرَبِ وَالنَّعْلِ وَالْجَوْشَنِ
أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ
وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ وَالْقَلَانِسِ
وَالْجَوْرَبِ وَالنَّعْلِ وَالْجَوْشَنِ وَالْمِغْفَرِ
أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ وَالْقَلَنْسُوَةِ
وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ وَالْقَلَانِسِ
وَالْجَوْرَبِ وَالنَّعْلِ وَالْجَوْشَنِ وَالْمِغْفَرِ
وَالْقَلَنْسُوَةِ أَجْزَأَهُ . وَلَوْ مَسَحَ عَلَى الْعِمَامَةِ
وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْخِمَارِ وَالْمِنْدِيلِ وَالْبُرْنُسِ
وَالْقَلَانِسِ وَالْجَوْرَبِ وَالنَّعْلِ وَالْجَوْشَنِ
وَالْمِغْفَرِ وَالْقَلَنْسُوَةِ وَالْبَيْضَةِ أَجْزَأَهُ .

(١) الجرموق : أَلِف جوق . (٢) الجوشن : هُوَ الدِّرْعُ
الَّذِي يُلْبَسُ فِي الْحَرْبِ . وَهُوَ أَيْضًا الْقَمِيصُ
الْمُتَّخَذُ مِنَ الزَّرَدِ : أَلِف جوشن . (٣) الجورب :
مَا يُلْبَسُ فِي الرِّجْلِ مِنْ صُوفٍ أَوْ غَيْرِهِ : أَلِف
جورب . وَالْجَمْعُ جَوَارِبُ . وَالْجَوْرَبُ أَيْضًا
الْخُفُّ الْقَصِيرُ . وَالْجَوْرَبُ الْمُنَعَّلُ : الَّذِي
عَلَيْهِ نَعْلٌ مِنْ جِلْدٍ أَوْ غَيْرِهِ . وَالْجَوْرَبُ
الْمُجَرَّدُ : الَّذِي لَا نَعْلَ عَلَيْهِ . وَالْجَوْرَبُ
الثَّخِينُ : الَّذِي يُمْشَى فِيهِ مِنْ غَيْرِ نَعْلٍ .
وَالْجَوْرَبُ الرَّقِيقُ : الَّذِي لَا يُمْشَى فِيهِ إِلَّا
بِنَعْلٍ . وَالْجَوْرَبُ الْمُجَلَّدُ : الَّذِي جُعِلَ
لَهُ جِلْدٌ مِنْ أَسْفَلِهِ . وَالْجَوْرَبُ الْمُجَرَّدُ :
الَّذِي لَا جِلْدَ لَهُ . وَالْجَوْرَبُ الْمُجَلَّدُ :
الَّذِي لَهُ جِلْدٌ . وَالْجَوْرَبُ الْمُنَعَّلُ : الَّذِي
لَهُ نَعْلٌ . وَالْجَوْرَبُ الْمُجَرَّدُ : الَّذِي لَا
نَعْلَ لَهُ . وَالْجَوْرَبُ الثَّخِينُ : الَّذِي يُمْشَى
فِيهِ مِنْ غَيْرِ نَعْلٍ . وَالْجَوْرَبُ الرَّقِيقُ : الَّذِي
لَا يُمْشَى فِيهِ إِلَّا بِنَعْلٍ .

(١) الجرموق : أَلِف جوق . (٢) الجوشن : هُوَ الدِّرْعُ
الَّذِي يُلْبَسُ فِي الْحَرْبِ . وَهُوَ أَيْضًا الْقَمِيصُ
الْمُتَّخَذُ مِنَ الزَّرَدِ : أَلِف جوشن . (٣) الجورب :

הללויה אודה יהוה בכל־לב בסוד ישרים ועדה׃ גדולים מעשי־יהוה דרושים לכל־חפציהם׃ הוד־והדר פעלו וצדקתו עמדת לעד׃ זכר עשה לנפלאותיו חנון ורחום יהוה׃ טרף נתן ליראיו יזכר לעולם בריתו׃ כח מעלליו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים׃ מעשי־ידיו אמת ומשפט נאמנים כל־פקודיו׃ סמוכים לעד לעולם עשוים באמת וישר׃ פדות שלח לעמו צוה לעולם בריתו קדוש ונורא שמו׃ תחלת חכמה יראת יהוה שכל טוב לכל־עושיהם תהלתו עמדת לעד׃

אשרי

אשרי איש ירא את־יהוה במצותיו חפץ מאד׃ גבור בארץ יהיה זרעו דור ישרים יבורך׃ הון ועשר בביתו וצדקתו עמדת לעד׃ זרח בחשך אור לישרים חנון ורחום וצדיק׃ טוב־איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט׃ כי לעולם לא־ימוט לזכר עולם יהיה צדיק׃ משמועה רעה לא יירא נכון לבו בטוח ביהוה׃ סמוך לבו לא יירא עד אשר יראה בצריו׃ פזר נתן לאביונים צדקתו עמדת לעד קרנו תרום בכבוד׃ רשע יראה וכעס שניו יחרק ונמס תאות רשעים תאבד׃

ויהי כי הלך : ויהי כי הלך . כתיב חסר ויו : ויהי כי הלך
אלהים . כתיב חסר ויו : ויהי כי הלך אלהים (1) כתיב כאן
ג' פעמים . ובמקום אחר כתיב ב' פעמים : ויהי כי הלך
אלהים אותי ממקום אבי : ויהי כי הלך אלהים אותי
מבית אבי : ויהי כי הלך אלהים את בני אדוני : ויהי
כאשר ילדה את יעקב . ויהי כאשר ילדה את יעקב
אבינו : ויהי כאשר ילדה את יעקב אבינו : ויהי כאשר
ילדה את יעקב אבינו . לא נזכר שם אבינו : ויהי
כאשר (ב) שלח אברהם את עבדו אליעזר : ויהי
כאשר כלו כל העם . ויהי כאשר כלו כל העם
לעבור . ויהי כאשר כלו כל העם לעבור את הירדן
ויאמר ה' אל יהושע : ויהי אחרי מות משה עבד ה'
ויאמר ה' אל משה . ויהי בשלח פרעה את העם
ולא נחם אלהים . ויהי בשלח פרעה ולא נחם אלהים
דרך ארץ פלשתים : ויהי בשלח פרעה את העם

(1) מלמד שהיה אביהם יושב בין שתי אמהותיהם ומלמדם
בכל יום ויום .

(2) נראה שהיה כתוב בכתב קדמון ויהי כי הלך אלהים
את בני אדוני ולא נמצא בכל הספרים .

ואחי. ויהי בחדש כסלו בשנת עשרים. ואני הייתי בשושן הבירה. ויבא חנני אחד מאחי הוא ואנשים מיהודה. ואשאלם על היהודים הפלטה הנשארת אשר נשארה מן השבי. ועל ירושלם. ויאמרו אלי השארית אשר נשארה מן השבי שם במדינה ברעה גדולה ובחרפה. וחומת ירושלם מפרצת. ושעריה נשרפו באש. ויהי כשמעי את הדברים האלה וישב ואבכה ואתאבלה ימים. ואהי צם ומתפלל לפני אלהי השמים. ואמר אנא יהוה אלהי השמים האל הגדול והנורא שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו. תהי נא אזנך קשבת ועיניך פתחות לשמע אל תפלת עבדך אשר אנכי מתפלל לפניך היום יומם ולילה על בני ישראל עבדיך. ומתודה על חטאות בני ישראל אשר חטאנו לך. גם אני ובית אבי חטאנו. חבל חבלנו לך ולא שמרנו את המצות ואת החקים ואת המשפטים אשר צויתה את משה עבדך. זכר נא את הדבר אשר צויתה את משה עבדך לאמר אתם תמעלו אני אפיצם בעמים. ושבתם אלי ושמרתם את מצותי ועשיתם אותם. אם יהיה נדחיכם בקצה השמים משם אקבצם והבאתים אל המקום אשר בחרתי לשכן שמי שם. והם עבדיך ועמך אשר פדית בכחך הגדול ובידך החזקה. אדני אזנך נא קשבת אל תפלת עבדך ואל תפלת עבדיך החפצים ליראה את שמך. והצלח נא לעבדך היום והתנהו לרחמים לפני האיש הזה. כי אני הייתי משקה למלך. ויהי בחדש ניסן שנת עשרים לארתחשסתא המלך. ויין לפניו. ואשא את היין ואתנה לפני המלך. ולא הייתי רע לפניו. ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים כי אינך חולה. אין זה כי אם רעת לב. ואירא מאד. ואמר למלך למולם יחיה המלך. מדוע לא יהיה פני רעים אשר העיר הקברות אבותי חרבה ושעריה אכלו באש. ויאמר לי המלך על מה זה אתה מבקש. ואתפלל אל אלהי השמים. ואמר אל המלך אם על המלך טוב ואם יטיב עבדך לפניך אשר תשלחני אל יהודה אל עיר קברות אבותי ואבנה אותה. ויאמר לי המלך והפלגש יושבת אצלו עד מתי יהיה מהלכך ומתי תשוב. וייטב לפני המלך וישלחני ואתן לו זמן. ואמר אל המלך אם על המלך טוב יתנו לי אגרות אל פחות עבר הנהר למען יעבירוני עד אשר אבוא אל יהודה. ואגרת אל אסף שומר הפרדס אשר למלך למען יתן לי עצים לקרות את שערי הבירה אשר לבית האלהים ולחומת העיר ולבית אשר אבוא שמה. ויתן לי המלך כאשר יד אלהי טובה עלי. ואבוא אל פחות עבר הנהר ואתן להם את אגרות המלך. והמלך שלח עמי שרי חיל ופרשים. וישמע סנבלט החרוני וטוביה העבד העמוני וירע להם רעה גדולה כי בא איש לבקש טובה לבני ישראל. ואבוא ירושלם ואהי שם שלשת ימים. ואקם לילה אני ואנשים מעטים אתי ולא הגדתי לאדם מה אלהי נתן בלבבי לעשות לירושלם. ואין בהמה אתי כי אם הבהמה אשר אני רכב עליה. ואצא בשער הגיא לילה ואל פני מעין התנין ואל שער האשפות ואשכל בחומת ירושלם הפרצות אשר בה ושעריה אכלו באש. ואעבר אל שער העין ואל בריכת המים ואין מקום לבהמה אשר תחתי לעבור. ואעל בנחל לילה ואשכל בחומה ואשוב ואבוא בשער הגיא ואשוב. והסגנים לא ידעו איה הלכתי ומה אני עשה ולא עד כה לא הגדתי ליהודים ולכהנים ולחרים ולסגנים ולעשי המלאכה. ואומר אליהם אתם רואים את הרעה אשר אנחנו בה כי ירושלם חרבה ושעריה נתנו באש. לכו ונבנה את חומת ירושלם ולא נהיה עוד חרפה. ואגד להם את יד אלהי כי טובה עלי וגם את דברי המלך אשר דבר אלי. ויאמרו נקום ונבנה. ויחזקו ידיהם למוב. ויהי כשמוע סנבלט החרוני וטוביה העבד העמוני וגשם הערבי ויבזו לנו וילעגו עלינו ויאמרו מה הדבר הזה אשר אתם עשים המרדים אתם במלך. ואשיבם דבר ואמר להם אלהי השמים הוא יצליח לנו ואנחנו עבדיו נקום ונבנה. ולכם אין חלק וצדקה וזכרון בירושלם. ויבן אליישיב הגדול ואחיו הכהנים ויבנו את שער הצאן המה קדשוהו עד מגדל המאה קדשוהו עד מגדל חננאל. ועל ידו בנו אנשי יריחו. ועל ידו בנה זכור בן אמרי. ושער הדגים בנו בני הסנאה המה קרו אתו ויעמידו דלתותיו בריחיו ומנעולו. ועל ידם חזק מרמות בן אוריה בן הקוץ. ועל ידם חזק משלם בן ברכיה בן משיזבאל. ועל ידם חזק צדוק בן בענא. ועל ידם חזקו התקועים. ואדוניהם לא הביאו צוארם בעבודת אדוניהם. ושער הישנה חזקו יוידע בן פסח ומשלם בן בסודיה המה קרו אתו ויעמידו דלתותיו בריחיו ומנעולו. ועל ידם חזק מלטיה הגבעוני ויהדון המרונתי אנשי גבעון ומצפה לכסא פחת עבר הנהר. ועל ידו חזק עזיאל בן חרהיה מצרפי הזהב. ועל ידו חזק חנניה בן הרקחים. ויעזבו את ירושלם עד החומה הרחבה. ועל ידם חזק רפיה בן חור שר חצי פלך ירושלם. ועל ידם חזק ירמיה בן חרומף ועזריה בן מעשיה לנכח ביתם. ועל ידו חזק בנוי בן חנדד כל חצי פלך הרחבה. ועזר בן יושע שר המצפה מדד פלח שני לנכח עלית הנשק בפנת. ועל ידו חזק ברוך בן זבי את הפלח השני מפנת ועד פתח בית אליישיב הכהן הגדול. ועל ידו חזקו הכהנים אנשי הככר. ועל ידם חזק בנימין וחשוב לנכח ביתם. ועל ידו חזק עזריה בן מעשיה בן ענניה אצל ביתו. ועל ידו חזק בנוי בן חנדד את הפלח השני מבית עזריה עד הפנה ועד המגדל. פדון הנתיני בעפל עד נכח שער המים למזרח והמגדל היוצא. ועל ידו חזקו התקועים את הפלח השני נכח המגדל הגדול היוצא ועד חומת העפל. ומלאי השרתים

אחד כהן. ולא יגלח אחד מהם ראשו. ואחד
מהם לא יבא אל אחד מתי המתים. ולא יטמא
בהם: ועל הנפש אחת לא יבוא לטמא.
בעמיו: אך לשארו הקרוב אליו אשר ילד :
את אמו ואת אביו ואת בנו ואת בתו ואת אחיו :
ולאחותו הבתולה הקרובה אליו אשר לא היתה
לאיש עליה יטמא: לא יחלל בראשיו ולא יגלח
פאת זקנו ובבשרו לא יעשה שרטת: קדשים
יהיו לאלהיו ולא יחללו את שם אלהיו כי את
אשי יהוה לחם אלהיו הוא מקריב ועמד קדש
יהיה: אשה זונה וחללה לא יקחו ואשה גרושה
מאישה לא יקחו כי קדש הוא לאלהיו: וקדשתו
כי את לחם אלהיך הוא מקריב קדש יהיה לך
כי קדוש אני יהוה מקדשכם: ובת איש כהן כי
תחל לזנות את אביה היא מחללת באש תשרף:
והכהן הגדול מאחיו אשר יוצק על ראשו שמן
המשחה ומלא את יד לבש את הבגדים את ראשו
לא יפרע ובגדיו לא יפרם: ועל כל נפשת מת לא
יבא לא לאביו ולאמו לא יטמא: ומן המקדש לא
יצא ולא יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן
משחת אלהיו עליו אני יהוה: ואני אקח את
זרעך מעמיו להיות לו לאשה בעמיו: ולא יחלל
זרעו בעמיו כי אני יהוה מקדשו: וידבר יהוה
אל משה לאמר. דבר אל אהרן לאמר איש מזרעך
לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם
אלהיו: כי כל איש אשר בו מום לא יקרב איש
עור או פסח או חרם או שרוע: או איש אשר
יהיה בו שבר רגל או שבר יד: או גבן או דק או

---

(1) בד' יהי' אשה מחללת מחללת אשה מחללת ע"ז ומחללת אחרת
ואחרת מחללת אשה מחללת אשה מחללת ע"ז ומחללת אחרת

وَقَدْ يَكُونُ الْوُضُوءُ سُنَّةً . وَهُوَ مُسْتَحَبٌّ فِي كُلِّ حَالٍ : إِلَّا
لِمَنْ يَخَافُ بِهِ فَوْتَ الْوَقْتِ . وَهُوَ مُسْتَحَبٌّ فِي أَوَّلِ الْوَقْتِ
لِمَنْ يَتَيَقَّنُ الْمَاءَ . وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَجَا وُجُودَ الْمَاءِ
فِي آخِرِ الْوَقْتِ . وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى الْمَاءَ فِي الصَّلَاةِ
أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيَسْتَأْنِفَ الصَّلَاةَ . وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى
الْمَاءَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيُعِيدَ الصَّلَاةَ .
وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى الْمَاءَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ
أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيُعِيدَ الصَّلَاةَ . وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى
الْمَاءَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيُعِيدَ الصَّلَاةَ .
وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى الْمَاءَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ
أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيُعِيدَ الصَّلَاةَ . وَمُسْتَحَبٌّ لِلْمُتَيَمِّمِ إِذَا رَأَى
الْمَاءَ بَعْدَ الصَّلَاةِ فِي الْوَقْتِ أَنْ يَتَوَضَّأَ وَيُعِيدَ الصَّلَاةَ .

---

(١) هذه العبارة مكررة بعينها في الصفحة السابقة . ر . ع . ح .

وَقَالَ اللهُ: «لِيَكُنْ نُورٌ». فَكَانَ نُورٌ. ٤ وَرَأَى اللهُ النُّورَ أَنَّهُ حَسَنٌ،
وَفَصَلَ اللهُ بَيْنَ النُّورِ وَالظُّلْمَةِ. ٥ وَدَعَا اللهُ النُّورَ نَهَارًا، وَالظُّلْمَةَ دَعَاهَا لَيْلًا.
وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا وَاحِدًا. ٦ وَقَالَ اللهُ: «لِيَكُنْ جَلَدٌ فِي وَسَطِ
الْمِيَاهِ، وَلْيَكُنْ فَاصِلًا بَيْنَ مِيَاهٍ وَمِيَاهٍ». ٧ فَعَمِلَ اللهُ الْجَلَدَ، وَفَصَلَ بَيْنَ
الْمِيَاهِ الَّتِي تَحْتَ الْجَلَدِ وَالْمِيَاهِ الَّتِي فَوْقَ الْجَلَدِ. وَكَانَ كَذَلِكَ. ٨ وَدَعَا اللهُ
الْجَلَدَ سَمَاءً. وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا ثَانِيًا. ٩ وَقَالَ اللهُ: «لِتَجْتَمِعِ
الْمِيَاهُ الَّتِي تَحْتَ السَّمَاءِ إِلَى مَكَانٍ وَاحِدٍ، وَلْتَظْهَرِ الْيَابِسَةُ». وَكَانَ كَذَلِكَ.
١٠ وَدَعَا اللهُ الْيَابِسَةَ أَرْضًا، وَمُجْتَمَعَ الْمِيَاهِ دَعَاهُ بِحَارًا. وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ
حَسَنٌ. ١١ وَقَالَ اللهُ: «لِتُنْبِتِ الْأَرْضُ عُشْبًا، بَقْلًا يُبْزِرُ بِزْرًا، وَشَجَرًا ذَا ثَمَرٍ
يَعْمَلُ ثَمَرًا كَجِنْسِهِ بِزْرُهُ فِيهِ عَلَى الْأَرْضِ». وَكَانَ كَذَلِكَ. ١٢ فَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ
عُشْبًا، بَقْلًا يُبْزِرُ بِزْرًا كَجِنْسِهِ، وَشَجَرًا يَعْمَلُ ثَمَرًا بِزْرُهُ فِيهِ كَجِنْسِهِ. وَرَأَى اللهُ
أَنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ. ١٣ وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا ثَالِثًا. ١٤ وَقَالَ اللهُ:
«لِتَكُنْ أَنْوَارٌ فِي جَلَدِ السَّمَاءِ لِتَفْصِلَ بَيْنَ النَّهَارِ وَاللَّيْلِ، وَلْتَكُنْ آيَاتٍ وَمَوَاسِمَ
وَأَيَّامًا وَسِنِينَ، ١٥ وَلْتَكُنْ أَنْوَارًا فِي جَلَدِ السَّمَاءِ لِتُنِيرَ عَلَى الْأَرْضِ». وَكَانَ كَذَلِكَ.
١٦ فَعَمِلَ اللهُ النُّورَيْنِ الْعَظِيمَيْنِ: النُّورَ الْأَكْبَرَ لِحُكْمِ النَّهَارِ، وَالنُّورَ الْأَصْغَرَ
لِحُكْمِ اللَّيْلِ، وَالنُّجُومَ. ١٧ وَجَعَلَهَا اللهُ فِي جَلَدِ السَّمَاءِ لِتُنِيرَ عَلَى الْأَرْضِ،
١٨ وَلِتَحْكُمَ عَلَى النَّهَارِ وَاللَّيْلِ، وَلِتَفْصِلَ بَيْنَ النُّورِ وَالظُّلْمَةِ. وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ
حَسَنٌ. ١٩ وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا رَابِعًا. ٢٠ وَقَالَ اللهُ: «لِتَزْخَرِ الْمِيَاهُ
زَخْرًا بِذَوَاتِ أَنْفُسٍ حَيَّةٍ، وَلْيَكُنْ طَيْرٌ يَطِيرُ فَوْقَ الْأَرْضِ فِي جَلَدِ السَّمَاءِ».
٢١ فَخَلَقَ اللهُ التَّنَانِينَ الْعِظَامَ، وَكُلَّ ذَوَاتِ الْأَنْفُسِ الْحَيَّةِ الَّتِي تَدِبُّ، الَّتِي
زَخَرَتِ الْمِيَاهُ بِأَجْنَاسِهَا، وَكُلَّ طَيْرٍ ذِي جَنَاحٍ بِأَجْنَاسِهِ. وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ
حَسَنٌ. ٢٢ وَبَارَكَهَا اللهُ قَائِلًا: «أَثْمِرُوا وَاكْثُرُوا وَامْلَأُوا الْمِيَاهَ فِي الْبِحَارِ،
وَلْيَكْثُرِ الطَّيْرُ عَلَى الْأَرْضِ». ٢٣ وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا خَامِسًا.
٢٤ وَقَالَ اللهُ: «لِتُخْرِجِ الْأَرْضُ ذَوَاتِ أَنْفُسٍ حَيَّةٍ كَأَجْنَاسِهَا: بَهَائِمَ وَدَبَّابَاتٍ
وَوُحُوشَ أَرْضٍ كَأَجْنَاسِهَا». وَكَانَ كَذَلِكَ. ٢٥ فَعَمِلَ اللهُ وُحُوشَ الْأَرْضِ كَأَجْنَاسِهَا،
وَالْبَهَائِمَ كَأَجْنَاسِهَا، وَكُلَّ دَبَّابَاتِ الْأَرْضِ كَأَجْنَاسِهَا. وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ.
٢٦ وَقَالَ اللهُ: «لِنَعْمَلِ الْإِنْسَانَ عَلَى صُورَتِنَا كَشَبَهِنَا، فَيَتَسَلَّطُ عَلَى سَمَكِ الْبَحْرِ
وَطَيْرِ السَّمَاءِ وَالْبَهَائِمِ وَكُلِّ الْأَرْضِ، وَعَلَى كُلِّ الدَّبَّابَاتِ الدَّبَّابَةِ عَلَى الْأَرْضِ».
٢٧ فَخَلَقَ اللهُ الْإِنْسَانَ عَلَى صُورَتِهِ، عَلَى صُورَةِ اللهِ خَلَقَهُ، ذَكَرًا وَأُنْثَى خَلَقَهُمْ.
٢٨ وَبَارَكَهُمُ اللهُ وَقَالَ لَهُمُ: «أَثْمِرُوا وَاكْثُرُوا وَامْلَأُوا الْأَرْضَ وَأَخْضِعُوهَا،
وَتَسَلَّطُوا عَلَى سَمَكِ الْبَحْرِ وَطَيْرِ السَّمَاءِ وَكُلِّ حَيَوَانٍ يَدِبُّ عَلَى الْأَرْضِ».
٢٩ وَقَالَ اللهُ: «هَا قَدْ أَعْطَيْتُكُمْ كُلَّ بَقْلٍ يُبْزِرُ بِزْرًا عَلَى كُلِّ وَجْهِ الْأَرْضِ،
وَكُلَّ شَجَرٍ فِيهِ ثَمَرُ شَجَرٍ يُبْزِرُ بِزْرًا، لَكُمْ يَكُونُ طَعَامًا. ٣٠ وَلِكُلِّ حَيَوَانِ الْأَرْضِ،
وَلِكُلِّ طَيْرِ السَّمَاءِ، وَلِكُلِّ دَبَّابٍ عَلَى الْأَرْضِ، مِمَّا فِيهِ نَسَمَةُ حَيَاةٍ، أَعْطَيْتُ كُلَّ
عُشْبٍ أَخْضَرَ طَعَامًا». وَكَانَ كَذَلِكَ. ٣١ وَرَأَى اللهُ كُلَّ مَا عَمِلَهُ، وَإِذَا هُوَ حَسَنٌ
جِدًّا. وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ: يَوْمًا سَادِسًا.

٢ وَأَكْمَلَ اللهُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ عَمَلَهُ الَّذِي عَمِلَ، فَاسْتَرَاحَ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ
مِنْ كُلِّ عَمَلِهِ الَّذِي عَمِلَ. ٣ وَبَارَكَ اللهُ الْيَوْمَ السَّابِعَ وَقَدَّسَهُ، لِأَنَّهُ فِيهِ اسْتَرَاحَ
مِنْ كُلِّ عَمَلِهِ الَّذِي عَمِلَ اللهُ خَالِقًا.

تكوين ١: ١.

ומלא : ואלה הדברים אשר דבר משה אל כל ישראל
עבר הירדן במדבר בערבה מול סוף בין פארן ובין
תפל ולבן וחצרות ודי זהב . אחד עשר יום מחורב
דרך הר שעיר עד קדש ברנע . ויהי בארבעים שנה
באחד עשר חדש באחד לחדש דבר משה אל בני
ישראל ככל אשר צוה יי אתו אליהם . אחרי הכותו
את סיחן מלך האמרי אשר יושב בחשבון ואת עוג
מלך הבשן אשר יושב בעשתרות באדרעי . החל
משה באר את התורה הזאת לאמר . יי אלהינו דבר
אלינו בחרב לאמר . רב לכם שבת בהר הזה . פנו
וסעו לכם ובאו הר האמרי וכל שכניו בערבה בהר
ובשפלה ובנגב ובחוף הים ארץ הכנעני והלבנון עד
הנהר הגדול נהר פרת . ראה נתתי לפניכם את הארץ
בואו וירשו את הארץ אשר נשבע יי לאבתיכם לאברהם
ליצחק וליעקב לתת להם ולזרעם אחריהם : ואומר
אליכם בעת ההוא לאמר לא אוכל לבדי שאת אתכם
יי אלהיכם הרבה אתכם והנכם היום ככוכבי השמים
לרב . יי אלהי אבותיכם יסף עליכם ככם אלף פעמים
ויברך אתכם כאשר דבר לכם . איכה אשא לבדי
טרחכם ומשאכם וריבכם . הבו לכם אנשים חכמים
ונבונים וידעים לשבטיכם ואשימם בראשיכם . ותענו
אתי ותאמרו טוב הדבר אשר דברת לעשות . ואקח
את ראשי שבטיכם אנשים חכמים וידעים ואתן
אותם בראשיכם שרי אלפים ושרי מאות ושרי חמשים
ושרי עשרות ושטרים לשבטיכם . ואצוה את שפטיכם
בעת ההוא לאמר שמע בין אחיכם ושפטתם צדק בין
איש ובין אחיו ובין גרו . לא תכירו פנים במשפט
כקטן כגדול לא תגורו מפני איש . כי המשפט לאלהים
הוא . והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי ושמעתיו .

(1) ויש כתבים שאין בהם את .

ידעו : ובשעה שהגלגל עומד תחת ראש * השה
הטלה שהוא ראש המזלות . ושתי הכוכבים
שבראש השה הם הנקראים קרנים . ושתי
הכוכבים שבזנב השה הם הנקראים אליות .
ושתי הכוכבים שבין הקרנים ובין האליות
הם הנקראים עינים . וכוכב אחד שבין
העינים ובין הקרנים הוא הנקרא מצח .
ושתי הכוכבים שבין האליות ובין הזנב
הם הנקראים ירכים . וכוכב אחד שבין
הירכים ובין האליות הוא הנקרא ברך .
ושתי הכוכבים שבין הברך ובין הזנב הם
הנקראים שוקים . וכוכב אחד שבין השוקים
ובין הזנב הוא הנקרא עקב . וכולם
כוכבים גדולים : אבל כוכבים קטנים
ידעו : ובשעה שהגלגל עומד תחת ראש
הבתולה הוא הנקרא בתולה . וכולם
כוכבים גדולים : אבל כוכבים קטנים
ידעו : ובשעה שהגלגל עומד תחת ראש
המאזנים הוא הנקרא מאזנים . וכולם
כוכבים גדולים : אבל כוכבים קטנים
ידעו : ובשעה שהגלגל עומד תחת ראש
העקרב הוא הנקרא עקרב . וכולם
כוכבים גדולים : אבל כוכבים קטנים
ידעו : ובשעה שהגלגל עומד תחת ראש
הקשת הוא הנקרא קשת . וכולם
כוכבים גדולים : אבל כוכבים קטנים

ولا يجوز سماعها لصبي . ومن أمر بهما : ولا يجوز سماعهما لصبي ، ومن أمر بهما
فقد أمر بالمنكر : ولا يأمر بالمنكر ، ولا ينهى عنه إلا من يعلم أن ما يأمر به
وينهى عنه ليس بمنكر ، وأن ما يأمر به ينهى عنه ليس بمعروف . وإن أمر
بالمعروف ونهى عن المنكر ولم يعلم أن ما أمر به معروف وأن ما نهى عنه
منكر : فقد أمر بالمنكر ونهى عن المعروف . وإن أمر بالمعروف ونهى عن
المنكر وعلم أن ما أمر به معروف وأن ما نهى عنه منكر : فقد أمر بالمعروف
ونهى عن المنكر . وإن أمر بالمعروف ونهى عن المنكر وعلم أن ما أمر به
معروف وأن ما نهى عنه منكر ، ولم يعلم أن ما أمر به واجب وأن ما نهى
عنه حرام : فقد أمر بالمعروف ونهى عن المنكر . وإن أمر بالمعروف ونهى
عن المنكر وعلم أن ما أمر به معروف وأن ما نهى عنه منكر ، وعلم أن ما أمر
به واجب وأن ما نهى عنه حرام : فقد أمر بالمعروف ونهى عن المنكر .
وعلى الإمام أن يقيم الحدود على أهلها . ولا يجوز أن يقيم حدا على
أحد إلا بأمر الإمام . ولا يجوز أن يقيم الحدود إلا الإمام أو من أمره
الإمام بذلك . ويجوز للإمام أن يولي من يقيم الحدود . ويجوز أن يولي
القضاء . ويجوز أن يولي من يقيم الحدود إذا لم يكن في البلد قاض .
ويجوز أن يولي القضاء من يقيم الحدود إذا لم يكن في البلد من يقيم
الحدود . ويجوز أن يولي القضاء من لا يقيم الحدود : ويجوز أن يولي
القضاء من لا يقيم الحدود إذا لم يكن في البلد من يقيم الحدود . ولا
يجوز أن يولي القضاء من لا يحسن القضاء : ولا يجوز أن يولي القضاء من
لا يحسن القضاء (١) ولا يجوز أن يولي من لا يحسن القضاء ، ولا يجوز
أن يولي من لا يحسن القضاء ، ولا يجوز أن يولي من لا يحسن القضاء .

(١) هنا . ب . ج . حيث . مكرر . ليس في الأصل .

ڈاکٹر عبدالستار صدیقی نے اس کی تدوین کی ہے۔ یہ کتاب ۱۹۳۵ء میں شائع ہوئی۔ اس کے بعد ۱۹۳۶ء میں ڈاکٹر عبدالحق نے اس کا ایک اور ایڈیشن شائع کیا۔ اس کے بعد ۱۹۳۷ء میں ڈاکٹر عبدالستار صدیقی نے اس کا ایک اور ایڈیشن شائع کیا۔ اس کے بعد ۱۹۳۸ء میں ڈاکٹر عبدالستار صدیقی نے اس کا ایک اور ایڈیشن شائع کیا۔ اس کے بعد ۱۹۳۹ء میں ڈاکٹر عبدالستار صدیقی نے اس کا ایک اور ایڈیشن شائع کیا۔ اس کے بعد

ולא מצינו שהיה לו לשון אחר. ואין לומר שהיה לו לשון אחר ולא נתפרש בכתוב: שהרי כתוב (ישעיה לו) ויאמר אליהם דברו נא אל עבדיך ארמית כי שומעת אנחנו ואל תדברו אלינו יהודית באזני העם אשר על החומה: ואם היה לו לשון אחר היה מדבר עמהם בלשון אחר ולא בארמית

אך יאמרו המומרים: הנה בחברון בזמן פלוגתתם
היו . לא זכר אחד מן כולם לומר: המקרא
הזה מן הנביא הוא לקוח. ואם הוא לקוח
לא יעשה כאשר עשה . כי לאחרונה
הוסיף לשנות . כי אם יהיה מקרא
אחד מן הנביאים לא יוכל לשנות
אחד מן הנביאים . כי אם יהיה
מקרא אחד מן הנביאים יוכל
לשנות אחד מן הנביאים .
ואם יהיה מקרא אחד
מן הנביאים יוכל
לשנות אחד
מן

ואחשורוש. ולא ידעה מזה כי לא הגידו לה מרדכי
כתרגומו: ותבהל מאד. ותחל לחוש ולדאג מאד
ולא ידעה מה לעשות: ותשלח בגדים להלביש את
מרדכי להסיר שק מעליו: ולא קבל: ותקרא להתך
מסרסי המלך אשר העמיד לשרתה: ותצום עליו
ותאמר לו לך אל מרדכי אל הרחוב אשר לפני שער
המלך. ואל תתבייש ממנו ותשאל ממנו מה זאת
ועל מה זאת: ויצא התך אל מרדכי אל רחוב העיר
אשר לפני שער המלך: ויגד לו מרדכי את כל אשר
קרהו ואת פרשת הכסף אשר אמר המן לשקול על
גנזי המלך לאבדם: ואת פתשגן כתב הדת אשר נתן
בשושן להשמידם: ואת כל הדבר אשר קרה: ויצו
את התך לאמר לך ואמר לאסתר: לא תחשבי בנפשך
לומר אלך אל המלך ואבקש ממנו: כי אם תדברי
אליו ותתחני לפניו ותבקשי ממנו: כי אין לך
מנוס ומפלט מן המלך: כי אם תשתקי בעת הזאת
ולא תדברי אליו: רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום
אחר: ואת ובית אביך תאבדו: ומי יודע אם לעת
כזאת הגעת למלכות: ותאמר אסתר למרדכי: לך כנס
את כל היהודים הנמצאים בשושן: וצומו עלי: אל
תאכלו ואל תשתו: שלשת ימים לילה ויום: גם אני
ונערותי נצום כן: ובכן אבוא אל המלך אשר לא
כדת: ואם כאשר אבדתי אבדתי: ויעבר מרדכי

סדר עבודה (1)

אחר שמוציא ספר תורה מן הארון אומר החזן בקול רם ואחריו הקהל בקול רם ואחריו החזן בקול רם. אתה הראת לדעת כי ה׳ הוא האלהים אין עוד מלבדו. ועל כן נקוה לך ה׳ אלהינו לראות מהרה בתפארת עזך על כל הגוים ואלילים כרות יכרתון לתקן עולם במלכות שדי וכל בני בשר יקראו בשמך להפנות אליך כל רשעי ארץ. יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון. לפניך ה׳ אלהינו יכרעו וישתחוו ולכבוד שמך יקר יתנו. ויקבלו כולם את עול מלכותך ותמלוך עליהם מהרה לעולם ועד. כי המלכות שלך היא ולכל נצח תמלוך בכבוד. כאמור במלכותך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד. ונאמר ונגלה כבוד ה׳ וראו כל בשר יחדו כי פי ה׳ דבר. ונאמר והיה ה׳ למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה׳ אחד ושמו אחד. ובכתבי קדשך הנאמרים על ידי נביאיך נאמר כה אמר ה׳ מלכי ישראל וגואלו ה׳ צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. ונאמר כה אמר ה׳ מלך ישראל וגואלו ה׳ צבאות אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלהים. ונאמר ה׳ ימלך לעלם ועד. ונאמר ונשפט את עמי שם ונכנסתי עמו שם על המשפט. ונאמר ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עז התאזר. ונאמר ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט. ונאמר ה׳ מלך גאות לבש לבש ה׳ עז התאזר. ונאמר ה׳ מלך ה׳ מלך ה׳ ימלך לעלם ועד. ונאמר ה׳ מלך ה׳ מלך ה׳ מלך ה׳ ימלך לעול

ראובן ויאמר אליהם : אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו : ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו : ויקחהו וישליכו אתו הבורה והבור רק אין בו מים : וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם וירא והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרים : ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו : לכו ונמכרנו לישמעאלים הללו וידנו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא ויאבו אחיו : ויעברו אנשים מדינים סחרים ויסחבו וימשכו את יוסף מן הבור ויעלו את יוסף השחה ויכרו אתו לישמעאלים בעשרים כסף ויוסף ירד מצרים : וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו : וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא : ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם : וישלחו את כתנת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך היא אם לא : ויכר אתה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טורף יוסף : ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים : ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו ויאבה להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה : ויבכו אתו אביו ואחיו ולא נחם : ויוסף מכרוהו המדנים אל פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורדוהו שמה : ויהי יהוה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי : וירא אדניו כי יהוה אתו וכל אשר הוא עשה יהוה מצליח בידו : וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו : ויהי מאז הפקיד בביתו ועל כל אשר יש לו ויברך יהוה את בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת יהוה בכל אשר יש לו בבית ובשדה : ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה : ויהי אחרי הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי : וימאן ויאמר אל אשת אדניו הן אדני לא ידע אתי מה בבית ואת כל אשר יש לו נתן בידו : אין גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אתך באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים : ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה : ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית : ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה ויברח ויצא החוצה : ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה ויברח החוצה : ותקרא לאנשי ביתה ותאמר אליהם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול : ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה : ותניח בגדו אצלה עד בוא אדניו אל ביתו : ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי : ויהי כשמעו אדניו את דברי אשתו אשר דברה אלי לאמר כדברים האלה עשה לי עבדך ויחר אפו : ויקח אדני יוסף אתו וישמו אל בית הסהר מקום אשר אסירי המלך אסורים שם ויהי שם בבית הסהר : ויהי יהוה את יוסף ויט אליו חסד ויתן את חנו בעיני שר בית הסהר : ויתן שר בית הסהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא עשה : אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידו בהיות יהוה אתו ואשר הוא עשה יהוה מצליח : ויהי אחרי הדברים האלה חטא משקה מלך מצרים ואפה לאדניהם למלך מצרים : ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל שר האופים : ויתן אתם במשמר בית שר הטבחים אל בית הסהר מקום אשר יוסף אסור שם : ויפקד שר הטבחים את יוסף אתם וישרתם ויהיו ימים במשמר : ויחלמו חלום שניהם איש חלומו כפתרון חלמו המשקה והאופה אשר למלך מצרים אשר אסורים בבית הסהר : ויבא יוסף אליהם בבקר וירא אתם והנם זעפים : וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום מתמול שלשום : ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר יוסף אליהם הלא לאלהים פתרנים ספרו נא לי : ויספר שר המשקים את חלמו ליוסף ויאמר לו בחלומי והנה גפן לפני : ובגפן שלשה שרגים והיא כפרחה עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים : וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואסחט אתם אל כוס פרעה ואתן הכוס על כף פרעה : ויאמר יוסף אליו זה פתרנו שלשת השרגים שלשת ימים הם : עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו : כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה : כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אותי בבור : ויאמר שר האופים אל יוסף כי טוב פתר : עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אותך על עץ ואכלו העופות את בשרך מעליך : ויהי ביום השלישי יום הלדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו וישא את ראש שר המשקים ואת ראש שר האופים בתוך עבדיו : וישב את שר המשקים על משקהו ויתן הכוס על כף פרעה : ואת שר האופים תלה כאשר פתר להם יוסף : ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו : ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר : והנה מן היאר עלות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו : והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על שפת היאר : ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות ויקץ פרעה : וישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטובות : והנה שבע שבלים צנמות דקות ושדופות קדים צמחות אחריהן : ותבלענה השבלים הדקות והשדופות את שבע השבלים הבריאות והמלאות ויקץ פרעה והנה חלום : ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם את חלמו ואין פותר אותם לפרעה : וידבר שר המשקים את פרעה לאמר את חטאי אזכיר היום : פרעה קצף על עבדיו ויתן אתי במשמר בית שר הטבחים אתי ואת שר האופים : ונחלם חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון חלמו חלמנו : ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש כחלמו פתר : והיה כאשר פתר לנו כן היה אתי השיב על כני ואותו תלה : ויקרא פרעה ויקראו את יוסף מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה : ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו : ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה : ויספר פרעה ליוסף חלמתי הנני עמד על שפת היאר : והנה מן היאר עלות שבע פרות בריאות בשר ויפות תואר ותרעינה באחו : והנה שבע פרות עלות אחריהן דלות ורעות תואר מאד ודקות בשר לא ראיתי כהנה רעות במצרים לרע : ותאכלנה הפרות הדקות והרעות את שבע הפרות הבריאות הראשנות : ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ : ואראה בחלמי והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד מלאות וטובות : והנה שבע שבלים צנומות דקות שדופות קדים צמחות אחריהן : ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הטובות ואמר אל חרטמים ואין מגיד לי : ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה : שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא : ופרות הרקות והרעות העלות אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הריקות שדופות הקדים יהיו שבע שנים רעב הנה : הוא הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה : הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים : וקמו שבע שנים רעב אחריהם וכלה כל השבע בארץ מצרים ולא יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחריו כי כבד הוא מאד : ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים ומהר האלהים לעשתו : ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים : יעש פרעה ויפקד פקידים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שנים השבע : ויקבצו את כל אכל השנים הטובות הבאות האלה ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו : והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שנים הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב : ויטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו : ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו : ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך : אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך : ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אתך על כל ארץ מצרים : ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש ויתן רבד הזהב על צוארו : וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים : ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים : ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים : ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים : ותעש הארץ בשבע שנות השבע לקמצים : ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן האכל בערים אכל שדה אשר סביביה נתן בתוכה : ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר : וליוסף יולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און : ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי : ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי : ותכלינה שבע שנות השבע אשר היו בארץ מצרים : ותחלינה שבע שנות הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם : ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו : והרעב היה על כל פני הארץ ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים : וכל הארצות באו מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ : ויעקב ראה כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו : ויאמר הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה ושברו לנו משם ונחיה ולא נמות : וירדו אחי יוסף עשרה לשבר בר ממצרים : ואת בנימין אחי יוסף לא שלח יעקב אל אחיו כי אמר פן יאסון : ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען : ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה : ויוסף ראה את אחיו ויכרם ויתנכר אליהם וידבר אתם קשות ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר אכל : ויוסף הכיר את אחיו והם לא הכרהו : ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם : ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר אכל : כלנו בני איש אחד נחנו כנים לא היו עבדיך מרגלים : ויאמר אליהם לא כי ערות הארץ באתם לראות : ויאמרו שנים עשר עבדיך אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן את אבינו היום והאחד איננו : ויאמר אליהם יוסף הוא אשר דברתי אליכם לאמר מרגלים אתם : בזאת תנסו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה : שלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם האסרו ויבחנו דבריכם האמת אתכם ואם לא חי פרעה כי מרגלים אתם : ויאסף אתם אל משמר שלשת ימים : ויאמר אליהם יוסף ביום השלישי זאת עשו וחיו את האלהים אני ירא : אם כנים אתם אחי אחיכם אחד יאסר בבית משמרתכם ואתם לכו הביאו שבר רעבון בתיכם : ואת אחיכם הקטן הביאו אלי ויאמנו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן : ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת : ויען ראובן אתם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש : ואמרו אל אביהם לאמר אם המת את שני בני אשר לי ואנכי לא הביאתיו אליך תן אתו על ידי ואנכי אשיבנו אליך : ויאמר לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר ופקחה אסון בדרך אשר תלכו בה והורדתם את שיבתי ביגון שאולה : והרעב כבד בארץ : ויהי כאשר כלו לאכל את השבר אשר הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם שובו קנו לנו מעט אכל : ויען יהודה אליו לאמר העד העיד בנו האיש לאמר לא תראו פני כי אם אחיכם אתכם : אם יש אתה משלח את אחינו אתנו נרדה ונשברה לך אכל : ואם אינך משלח לא נרד כי האיש אמר אלינו לא תראו פני כי אם אחיכם אתכם : ויאמר ישראל למה הרעותם אלי להגיד לאיש העוד לכם אח : ויאמרו שאל שאל האיש לנו ולמולדתנו לאמר העוד אביכם חי היש לכם אח ויאמר אליו : ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפנו : אנכי אערבנו מידי תבקשנו אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל הימים : כי לולא התמהמהנו כי עתה שבנו זה פעמים : ויאמר אליהם ישראל אביהם אם כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט צרי ומעט דבש נכאת ולט בטנים ושקדים : וכספים משנה קחו בידכם והכסף המושב בפי אמתחתיכם השיבו בידכם אולי משגה היה : וקח את אחיכם ושובו בהמתי אל האיש : ואל שדי יתן לכם רחמים לפני האיש ושלח לכם את אחיכם אחר ואת בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי : ויקחו האנשים את המנחה הזאת ומשנה הכסף לקחו בידם ואת בנימין ויקומו וירדו מצרימה ויעמדו לפני יוסף : וירא יוסף אתם ואת בנימין ויאמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים : ויעש האיש כאשר אמר יוסף ויבא האנשים בית יוסף : ויראו האנשים כי הובאו בית יוסף ויאמרו על דבר הכסף השב בבאתנו בפעם הראשנה אנחנו מובאים להתגלל עלינו ולהתנפל עלינו ולקחת אתנו לעבדים ואת חמרינו : ויגשו אל האיש אשר על בית יוסף וידברו אליו פתח הבית : ויאמרו בי אדני ירד ירדנו בפעם הראשנה לשבר אכל : והיה כי באנו אל המלון ונפתחה את אמתחתינו והנה כסף איש בפי אמתחתו כספנו במשקלו ונשיבהו בידנו : וכסף אחר הורדנו בידנו לשבר אכל לא ידענו מי שם כספנו בידנו : ויאמר שלום לכם אל תיראו אלהיכם ואלהי אביכם נתן לכם מטמון באמתחתיכם כספכם בא אלי ויוצא אליהם את שמעון : ויבא האיש בית יוסף ויתן מים ורחצו רגליהם ויתן מספוא לחמוריהם : ויכינו את המנחה עד בוא יוסף בצהרים כי שמעו כי שם יאכלו לחם : ויבא יוסף הביתה ויביאו לו את המנחה אשר בידם הביתה וישתחוו לו ארצה : וישאל להם לשלום ויאמר השלום אביכם הזקן אשר אמרתם החי עודנו : ויאמרו שלום לעבדך לאבינו עודנו חי וישתחוו ויקוד : וישא עיניו וירא את בנימין אחיו בן אמו ויאמר הזה אחיכם הקטן אשר אמרתם אלי ויאמר אלהים יחנך בני : ויבהל יוסף כי נכמרו רחמיו אל אחיו ויבקש לבכות ויבא החדרה ויבך שמה : וירחץ פניו ויצא ויתאפק ויאמר שימו לחם : וישימו לו לבדו ולהם לבדם ולמצרים האכלים אתו לבדם כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם כי תועבה הוא למצרים : וישבו לפניו הבכור כבכרתו והצעיר כצעירתו ויתמהו האנשים איש אל רעהו : וישא מנות מאתו אליהם ותרב מנת בנימין מכל מנות אחיו חמש ידות ושתה וישכרו עמו : ויצו את אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחות האנשים אכל כאשר תוכלון שאת ושים כסף איש בפי אמתחתו : ואת גביעי הכסף תשים בפי אמתחת הקטן ואת כסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר : האנשים שלחו המה וחמוריהם מצרימה : ויוסף אמר לאשר על ביתו קום רדף אחרי האנשים והשגת אתם ואמרת אליהם למה שלמתם רעה תחת טובה : הלא זה אשר ישתה אדני בו הוא נחש ינחש בו הרעתם אשר עשיתם : ויהי כהשיגו ויאמר אליהם את הדברים האלה : ויאמרו אליו למה ידבר אדני כדברים האלה חלילה לעבדיך מעשות כדבר הזה : הן כסף אשר מצאנו בפי אמתחתינו השבנו אליך מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך כסף או זהב : אשר ימצא את אחד מעבדיך ומת וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים : ויאמר גם עתה כדבריכם כן הוא אשר ימצא אתו יהיה לי עבד ואתם תהיו נקים : וימהרו ויורידו איש אמתחתו ארצה ויפתח איש אמתחתו : ויחפש בגדול החל ובקטן כלה ותמצא הגביע באמתחת בנימין : ויקרעו שמלותם ויעמס איש על חמורו וישובו העירה : ויבא יהודה ואחיו בית יוסף והוא עודנו שם ויפלו לפניו ארצה : ויאמר להם יוסף מה המעשה הזה אשר עשיתם הלא ידעתם כי נחש ינחש איש כמוני : ויאמר יהודה מה נאמר לאדני מה נדבר ומה נצטדק האלהים מצא את עון עבדיך הנה עבדים לאדני לנו גם אנחנו גם אשר נמצא הגביע בידו : ויאמר חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו לשלום אל אביכם : ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה : אדני שאל את עבדיו לאמר היש לכם אב או אח : ונאמר אל אדני יש לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו מת וישאר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו : ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו : ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת : ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות פני עוד : ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני : ויאמר אבינו שובו שברו לנו מעט אכל : ונאמר לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אין אתנו : ויאמר עבדך אבי אלינו אתם ידעתם כי שני ילדה לי אשתי : ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טורף ולא ראיתיו עד הנה : ולקחתם גם את זה מעם פני ואסון קראהו והורדתם את שיבתי ברעה שאולה : ועתה כבואי אל עבדך אבי והנער איננו אתנו וכי נפשו קשורה בנפשו : והיה כראותו כי אין הנער ומת ואת עבדיך הורידו את שיבת עבדך אבינו ביגון שאולה : כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא הביאתיו אליך והצגתיו לפניך וחטאתי לאבי כל הימים : ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני ועלה הנער עם אחיו : כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברעת אבי אשר ימצא : ולא יכול יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו : ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים ושמע בית פרעה : ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו : ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה : ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם : כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חרישׁ וקציר : וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה : ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים ויעשני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים : מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד : וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך : וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך : והנה עיניכם ראות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם : והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה : ויפל על צואר אחיו בנימין ויבך ובנימין בכה על צואריו : וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו : והקול נשמע בית פרעה לאמר באו אחי יוסף וייטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו : ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה כנען : וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ : ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם : ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא תהיה : ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך : לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות : ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך : וישלח את אחיו ויהלכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך : ויעלו ממצרים ויבאו ארצה כנען אל יעקב אביהם : ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם : וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם : ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות : ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא באר שבעה ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק : ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני : ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם : אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך : ויקם יעקב משבע באר שבע ויישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו : ויקחו את מקנהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבא יעקב ומל זרעו אתו מצרימה : בניו ובני בניו אתו בנותיו ובנות בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה : ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכור יעקב ראובן : ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי : ובני שמעון ימואל וימין ואהד וימין וצחר ושאול בן הכנענית : ובני לוי גרשון קהת ומררי : ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרון וחמול : ובני יששכר תולע ופוה ויוב ושמרון : ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל : ובני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה : ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ועירי וארודי ואראלי : ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה וסרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל : אלה בני זלפה אשר נתן לבן ללאה בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה נפש : בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין : ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און מנשה ואפרים : ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי ורש מפים וחפים וארד : אלה בני רחל אשר ילדה ליעקב כל נפש ארבעה עשר : ובני דן חשים : ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם : אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב כל נפש שבעה : כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים וששה : ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפשות שנים כל נפש בית יעקב הבאה מצרימה שבעים : ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן : ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה ויראה אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד : ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי : ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית אבי אשר בארץ כנען באו אלי : והאנשים רעי צאן כי אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם ובל אשר להם הביאו : והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם : ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ גשן כי תועבת מצרים כל רעה צאן : ויבא יוסף ויגד לפרעה ויאמר אבי ואחי וצאנם ובקרם ובל אשר להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן : ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויתיצבם לפני פרעה : ויאמר פרעה אל אחיו מה מעשיכם ויאמרו אל פרעה רעה צאן עבדיך גם אנחנו גם אבותינו : ויאמרו אל פרעה לגור בארץ באנו כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך כי כבד הרעב בארץ כנען ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן : ויאמר פרעה אל יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך : ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב את אביך ואת אחיך ישבו בארץ גשן ואם ידעת ויש בם אנשי חיל ושמתם שרי מקנה על אשר לי : ויבא יוסף את יעקב אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את פרעה : ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייך : ויאמר יעקב אל פרעה ימי שני מגורי מאה ושלשים שנה מעטים ורעים היו ימי שני חיי ולא השיגו את ימי שני חיי אבתי בימי מגוריהם : ויברך יעקב את פרעה ויצא מלפני פרעה : ויושב יוסף את אביו ואת אחיו ויתן להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ רעמסס כאשר צוה פרעה : ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף : ולחם אין בכל הארץ כי כבד הרעב מאד ותלה ארץ מצרים ואת ארץ כנען מפני הרעב : ויקבץ יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר אשר המה שברים ויבא יוסף את הכסף בית פרעה : ויתם הכסף מארץ מצרים ומארץ כנען ויבאו כל מצרים אל יוסף לאמר הבה לנו לחם ולמה נמות נגדך כי אפס כסף : ויאמר יוסף הבו מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם אפס כסף : ויביאו את מקנהם אל יוסף ויתן להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן ובמקנה הבקר ובחמרים וינהלם בלחם בכל מקנהם בשנה ההוא : ותתם השנה ההוא ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא נכחד מאדני כי אם תם הכסף וקנין הבהמה אל אדני לא נשאר לפני אדני בלתי אם גויתינו ואדמתינו : למה נמות לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה אתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו עבדים לפרעה ותן זרע ונחיה ולא נמות והאדמה לא תשם : ויקן יוסף את כל אדמת מצרים לפרעה כי מכרו מצרים איש שדהו כי חזק עליהם הרעב ותהי הארץ לפרעה : ואת העם העביר אתו לערים מקצה גבול מצרים ועד קצהו : רק אדמת הכהנים לא קנה כי חק לכהנים מאת פרעה ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן לא מכרו את אדמתם : ויאמר יוסף אל העם הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם לפרעה הנה לכם זרע וזרעתם את האדמה : והיה בתבואת ונתתם חמישית לפרעה וארבע הידות יהיו לכם לזרעת השדה ולאכלכם ולאשר בבתיכם ולאכל לטפכם : ויאמרו החייתנו נמצא חן בעיני אדני והיינו עבדים לפרעה : ויהי לחק עד היום הזה על אדמת מצרים לפרעה חמישית רק אדמת הכהנים לבדם לא היתה לפרעה : וישב ישראל בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו בה ויפרו וירבו מאד : ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו מאת שנה וארבעים שנה ושבע שנים : ויקרבו ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים : ושכבתי עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך : ויאמר השבעה לי וישבע לו וישתחו ישראל על ראש המטה : ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חלה ויקח את שני בניו עמו את מנשה ואת אפרים : ויגד ליעקב ויאמר הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב על המטה : ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי נראה אלי בלוז בארץ כנען ויברך אתי : ויאמר אלי הנני מפרך והרבתיך ונתתיך לקהל עמים ונתתי את הארץ הזאת לזרעך אחריך אחזת עולם : ועתה שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים עד בואי אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי : ומולדתך אשר הולדת אחריהם לך יהיו על שם אחיהם יקראו בנחלתם : ואני בבאי מפדן מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד כברת הארץ לבוא אפרתה ואקברה שם בדרך אפרת הוא בית לחם : וירא ישראל את בני יוסף ויאמר מי אלה : ויאמר יוסף אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה ויאמר קחם נא אלי ואברכם : ועיני ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות ויגש אתם אליו וישק להם ויחבק להם : ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא פללתי והנה הראה אתי אלהים גם את זרעך : ויוצא יוסף אתם מעם ברכיו וישתחו לאפיו ארצה : ויקח יוסף את שניהם את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה בשמאלו משמאל ישראל ויגש אליו : וישלח ישראל את ימינו וישת על ראש אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש מנשה שכל את ידיו כי מנשה הבכור : ויברך את יוסף ויאמר האלהים אשר התהלכו אבתי לפניו אברהם ויצחק האלהים הרעה אתי כל הימים עד היום הזה : המלאך הגאל אתי מכל רע יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי אברהם ויצחק וידגו לרב בקרב הארץ : וירא יוסף כי ישית אביו יד ימינו על ראש אפרים וירע בעיניו ויתמך יד אביו להסיר אתה מעל ראש אפרים על ראש מנשה : ויאמר יוסף אל אביו לא כן אבי כי זה הבכר שים ימינך על ראשו : וימאן אביו ויאמר ידעתי בני ידעתי גם הוא יהיה לעם וגם הוא יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהיה מלא הגוים : ויברכם ביום ההוא לאמר בך יברך ישראל לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה וישם את אפרים לפני מנשה : ויאמר ישראל אל יוסף הנה אנכי מת והיה אלהים עמכם והשיב אתכם אל ארץ אבתיכם : ואני נתתי לך

כאשר יעשה לחטאת כן יעשה לו והכהן יכפר עליו ונסלח לו׃
ואם כשבה יקריב את קרבנו לחטאת נקבה תמימה יקריבנו׃
וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום
אשר ישחטו את העלה׃ ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו
ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד
המזבח׃ והסיר את כל חלבה כאשר הוסר חלב השה מעל
זבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר
עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו׃ ואם כבש
הביא את קרבנו לחטאת נקבה תמימה יקריבנה׃ וסמך
את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאה במקום אשר
ישחט את העלה׃ ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן
על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח׃
והסיר את כל חלבה כחלב הכשב מזבח השלמים והקטיר
הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו
אשר חטא ונסלח לו׃ ואם נפש כי תחטא ושמעה קול אלה
ועד והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו׃
או נפש אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או
בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו
והוא טמא ואשם׃ או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו
אשר יטמא בה ונעלם ממנו ושמע ואשם׃ או נפש כי תשבע
לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם
בשבעה ונעלם ממנו ושמע ואשם לאחת מאלה׃ והיה כי
יאשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה׃ והביא את
אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה מן הצאן כשבה
או שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו׃ ואם
לוא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי
תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה׃
והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה
ומלק את מראשו על מול העורף ולוא יבדיל׃ והזה מדם
החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם יסחט אל יסוד

وَأَتَوْا إِلَى إِيلِيمَ وَفِي إِيلِيمَ ٱثْنَا عَشَرَ عَيْنَ مَاءٍ وَسَبْعُونَ نَخْلَةً فَنَزَلُوا هُنَاكَ عَلَى الْمَاءِ. ١ وَرَحَلُوا مِنْ إِيلِيمَ وَجَاءَ كُلُّ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِلَى بَرِّيَّةِ سِينٍ الَّتِي بَيْنَ إِيلِيمَ وَبَيْنَ سِينَاءَ فِي الْيَوْمِ الْخَامِسَ عَشَرَ مِنَ الشَّهْرِ الثَّانِي بَعْدَ خُرُوجِهِمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ. ٢ وَتَذَمَّرَ كُلُّ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ فِي الْبَرِّيَّةِ. ٣ وَقَالَ لَهُمَا بَنُو إِسْرَائِيلَ: لَيْتَنَا مُتْنَا بِيَدِ الرَّبِّ فِي أَرْضِ مِصْرَ إِذْ كُنَّا جَالِسِينَ عِنْدَ قُدُورِ اللَّحْمِ وَنَأْكُلُ خُبْزًا إِلَى الشِّبَعِ. لِأَنَّكُمَا أَخْرَجْتُمَانَا إِلَى هَذَا الْقَفْرِ لِتُمِيتَا كُلَّ هَذَا الْجُمْهُورِ جُوعًا. ٤ فَقَالَ الرَّبُّ لِمُوسَى: هَا أَنَا أُمْطِرُ لَكُمْ خُبْزًا مِنَ السَّمَاءِ فَيَخْرُجُ الشَّعْبُ وَيَلْقُطُ يَوْمًا بِيَوْمٍ كَلَامَ كُلِّ يَوْمٍ لِكَيْ أَمْتَحِنَهُ أَيَسْلُكُ فِي شَرِيعَتِي أَمْ لَا. ٥ وَيَكُونُ فِي الْيَوْمِ السَّادِسِ أَنَّهُمْ يُهَيِّئُونَ مَا جَاءُوا بِهِ فَيَكُونُ ضِعْفَ مَا يَلْقُطُونَهُ يَوْمًا بِيَوْمٍ. ٦ فَقَالَ مُوسَى وَهَارُونُ لِجَمِيعِ بَنِي إِسْرَائِيلَ: فِي الْعَشِيَّةِ تَعْلَمُونَ أَنَّ الرَّبَّ هُوَ الَّذِي أَخْرَجَكُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ. ٧ وَفِي الصَّبَاحِ تَرَوْنَ مَجْدَ الرَّبِّ لِأَنَّهُ قَدْ سَمِعَ تَذَمُّرَاتِكُمْ عَلَى الرَّبِّ. وَأَمَّا نَحْنُ فَمَاذَا نَحْنُ حَتَّى تَتَذَمَّرُوا عَلَيْنَا؟ ٨ وَقَالَ مُوسَى: هَذَا يَكُونُ إِذَا أَعْطَاكُمُ الرَّبُّ فِي الْعَشِيَّةِ لَحْمًا لِتَأْكُلُوا وَفِي الصَّبَاحِ خُبْزًا إِلَى الشِّبَعِ لِأَنَّ الرَّبَّ قَدْ سَمِعَ تَذَمُّرَاتِكُمُ الَّتِي أَنْتُمْ مُتَذَمِّرُونَ بِهَا عَلَيْهِ. وَأَمَّا نَحْنُ فَمَاذَا نَحْنُ؟ لَيْسَ تَذَمُّرُكُمْ عَلَيْنَا بَلْ عَلَى الرَّبِّ. ٩ وَكَلَّمَ مُوسَى هَارُونَ: قُلْ لِكُلِّ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ: اقْتَرِبُوا أَمَامَ الرَّبِّ لِأَنَّهُ قَدْ سَمِعَ تَذَمُّرَاتِكُمْ. ١٠ وَكَانَ فِيمَا كَلَّمَ هَارُونُ كُلَّ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُمْ الْتَفَتُوا نَحْوَ الْبَرِّيَّةِ وَإِذَا مَجْدُ الرَّبِّ قَدْ ظَهَرَ فِي السَّحَابِ. ١١ وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى قَائِلًا: ١٢ قَدْ سَمِعْتُ تَذَمُّرَاتِ بَنِي إِسْرَائِيلَ. كَلِّمْهُمْ قَائِلًا: فِي مَا بَيْنَ الْعَشَايَا تَأْكُلُونَ لَحْمًا وَفِي الصَّبَاحِ تَشْبَعُونَ خُبْزًا فَتَعْلَمُونَ أَنِّي أَنَا الرَّبُّ إِلَهُكُمْ. ١٣ وَكَانَ فِي الْعَشِيَّةِ أَنَّ السَّلْوَى صَعِدَتْ وَغَطَّتِ الْمَحَلَّةَ. وَفِي الصَّبَاحِ كَانَ طَلٌّ حَوْلَ الْمَحَلَّةِ. ١٤ فَصَعِدَ طَلُّ الطَّلِّ وَإِذَا عَلَى وَجْهِ الْبَرِّيَّةِ دَقِيقٌ مُحَبَّبٌ دَقِيقٌ كَالصَّقِيعِ عَلَى الْأَرْضِ. ١٥ فَلَمَّا رَأَى بَنُو إِسْرَائِيلَ قَالُوا بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ: مَانَ هُوَ؟ لِأَنَّهُمْ لَمْ يَعْلَمُوا مَا هُوَ. فَقَالَ لَهُمْ مُوسَى: هُوَ الْخُبْزُ الَّذِي أَعْطَاكُمُ الرَّبُّ لِيَأْكُلَ. ١٦ هَذَا هُوَ الْأَمْرُ الَّذِي أَمَرَ بِهِ الرَّبُّ: اجْمَعُوا مِنْهُ كُلُّ وَاحِدٍ بِحَسَبِ أَكْلِهِ عُمْرَ لِكُلِّ رَأْسٍ بِعَدَدِ أَنْفُسِكُمْ. كُلُّ وَاحِدٍ لِلَّذِينَ فِي خَيْمَتِهِ تَأْخُذُونَ. ١٧ فَفَعَلَ بَنُو إِسْرَائِيلَ هَكَذَا وَلَقَطُوا الْكَثِيرَ وَالْقَلِيلَ. ١٨ فَكَالُوا بِعُمْرٍ فَلَمْ يُفْضِلِ الَّذِي كَثُرَ وَالَّذِي قَلَّ لَمْ يُعْوِزْ. كُلُّ وَاحِدٍ بِحَسَبِ أَكْلِهِ لَقَطُوا. ١٩ وَقَالَ لَهُمْ مُوسَى: لَا يُبْقِ أَحَدٌ مِنْهُ إِلَى الصَّبَاحِ. ٢٠ فَلَمْ يَسْمَعُوا لِمُوسَى بَلْ أَبْقَى أُنَاسٌ مِنْهُ إِلَى الصَّبَاحِ فَدَوَّدَ وَأَنْتَنَ. فَسَخِطَ عَلَيْهِمْ مُوسَى. ٢١ فَلَقَطُوهُ صَبَاحًا صَبَاحًا كُلُّ وَاحِدٍ بِحَسَبِ أَكْلِهِ. وَإِذَا حَمِيَ الشَّمْسُ ذَابَ. ٢٢ وَكَانَ فِي الْيَوْمِ السَّادِسِ أَنَّهُمْ لَقَطُوا ضِعْفَ الْخُبْزِ اثْنَيْ عُمْرٍ لِكُلِّ وَاحِدٍ. فَجَاءَ كُلُّ رُؤَسَاءِ الْجَمَاعَةِ وَأَخْبَرُوا مُوسَى. ٢٣ فَقَالَ لَهُمْ: هُوَ الَّذِي تَكَلَّمَ بِهِ الرَّبُّ: غَدٌ سَبْتُ عُطْلَةٍ سَبْتٌ مُقَدَّسٌ لِلرَّبِّ. مَا تَخْبِزُونَهُ اخْبِزُوا وَمَا تَطْبُخُونَهُ اطْبُخُوا وَكُلُّ الْفَاضِلِ اتْرُكُوا لَكُمْ لِيُحْفَظَ إِلَى الصَّبَاحِ. ٢٤ فَتَرَكُوهُ إِلَى الصَّبَاحِ كَمَا أَمَرَ مُوسَى فَلَمْ يُنْتِنْ وَلَمْ يَكُنْ فِيهِ دُودٌ. ٢٥ فَقَالَ مُوسَى: كُلُوهُ الْيَوْمَ لِأَنَّ الْيَوْمَ سَبْتٌ لِلرَّبِّ. الْيَوْمَ لَا تَجِدُونَهُ فِي الْبَرِّيَّةِ. ٢٦ سِتَّةَ أَيَّامٍ تَلْقُطُونَهُ وَفِي الْيَوْمِ السَّابِعِ سَبْتٌ لَا يَكُونُ فِيهِ. ٢٧ وَكَانَ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ أَنَّ أُنَاسًا خَرَجُوا مِنَ الشَّعْبِ لِيَلْقُطُوا فَلَمْ يَجِدُوا. ٢٨ فَقَالَ الرَّبُّ لِمُوسَى: إِلَى مَتَى تَأْبَوْنَ أَنْ تَحْفَظُوا وَصَايَايَ وَشَرَائِعِي؟ ٢٩ اُنْظُرُوا أَنَّ الرَّبَّ قَدْ أَعْطَاكُمُ السَّبْتَ لِذَلِكَ هُوَ يُعْطِيكُمْ فِي الْيَوْمِ السَّادِسِ خُبْزَ يَوْمَيْنِ. اثْبُتُوا كُلُّ وَاحِدٍ فِي مَكَانِهِ لَا يَخْرُجْ أَحَدٌ مِنْ مَوْضِعِهِ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ. ٣٠ فَاسْتَرَاحَ الشَّعْبُ فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ. ٣١ وَدَعَا بَيْتُ إِسْرَائِيلَ اسْمَهُ مَانَ. وَهُوَ كَزَرْعِ كُسْبَرَةٍ أَبْيَضَ وَطَعْمُهُ كَرَقَائِقَ بِعَسَلٍ. ٣٢ وَقَالَ مُوسَى: هُوَ الْخُبْزُ الَّذِي أَعْطَاكُمُ الرَّبُّ لِيَأْكُلَ. هَذَا هُوَ الْأَمْرُ الَّذِي أَمَرَ بِهِ الرَّبُّ: امْلَأْ عُمْرًا مِنْهُ لِيُحْفَظَ لِأَجْلِ أَجْيَالِكُمْ لِكَيْ يَرَوْا الْخُبْزَ الَّذِي أَطْعَمْتُكُمْ فِي الْبَرِّيَّةِ عِنْدَ إِخْرَاجِي إِيَّاكُمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ. ٣٣ وَقَالَ مُوسَى لِهَارُونَ: خُذْ إِنَاءً وَاجْعَلْ فِيهِ عُمْرًا مِنَ الْمَنِّ وَضَعْهُ أَمَامَ الرَّبِّ لِيُحْفَظَ لِأَجْيَالِكُمْ. ٣٤ كَمَا أَمَرَ الرَّبُّ مُوسَى وَضَعَهُ هَارُونُ أَمَامَ الشَّهَادَةِ لِيُحْفَظَ. ٣٥ وَأَكَلَ بَنُو إِسْرَائِيلَ الْمَنَّ أَرْبَعِينَ سَنَةً حَتَّى جَاءُوا إِلَى أَرْضٍ مَأْهُولَةٍ. الْمَنَّ أَكَلُوا حَتَّى جَاءُوا إِلَى تُخُومِ أَرْضِ كَنْعَانَ. ٣٦ وَالْعُمْرُ هُوَ عُشْرُ الْإِيفَةِ.

(١) شجرة. ع. ى. فيلة. حوض. شجرة عظيمة. ظل شجرة عظيمة. ظل سقيفة. ظل. ظل. ظل

ויהי בשלשים שנה ובחמשה לחדש ואני הייתי בתוך הגולה על נהר כבר ויפתחו השמים וארא מראות אלהים: ביום החמשה לחדש הוא השנה החמשית לגלות יהויכין: היה היה דבר יהוה אל יחזקאל הכהן בן בוזי בארץ כשדים על נהר כבר ותהי עליו שם יד יהוה: וארא והנה רוח סערה באה מן צפון ענן גדול ואש מתלקחת ונגה לו סביב וכעין החשמל מתוך האש: ומתוכה דמות ארבע חיות וזה מראיהם דמות אדם להם: וארבע פנים לאחת ולכל אחת מהם ארבע כנפים: ורגליהם רגל ישרה וכף רגליהם ככף רגל עגל ונצצים כעין נחשת קלל: וידי אדם מתחת כנפיהם על ארבע רבעיהם ופנים וכנפים להם ארבעתם: חברת כנפיהם אשה אל אחותה לא יסבו בלכתם איש אל עבר פניו ילכו: ודמות פניהם פני אדם ופני אריה אל הימין לארבעתם ופני שור מהשמאל לארבעתם ופני נשר לארבעתם: ופניהם וכנפיהם לו פרדות שתים חברת איש אל אחותו ושתים מכסות את גויותיהם: ואיש אל עבר פניו אל אשר יהיה שם הרוח ילכו לא יסבו בלכתם: ודמות החיות מראיהם כגחלי אש בוערת כמראה הלפדים היא מתהלכת בתוך החיות ונגה לאש ומן האש יוצא ברק: והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק:

وَلَا يَكُونُ مِنْهُمْ مَنْ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَقُولَ : أَنَا أَعْرِفُ أَكْثَرَ مِنْ أَيِّ شَخْصٍ آخَرَ .

ויהי בשמוע יהושע את קול העם ברעה תרועה ויאמר אל משה קול מלחמה במחנה: ויאמר לא קול ענות גבורה ולא קול ענות חלושה קול ענות אנכי שמע: ויהי כאשר קרב אל המחנה וירא את העגל ומחלת ויחר אף משה וישלך מידו את הלחת וישבר אתם תחת ההר: ויקח את העגל אשר עשו ויצרף באש ויטחן עד אשר דק ויזר על פני המים וישק את בני ישראל: ויאמר משה אל אהרן מה עשה לך העם הזה כי הבאת עליו חטאה גדולה: ויאמר אהרן אל יחר אף אדני אתה ידעת את העם כי ברע הוא: ויאמרו אלי עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כי זה משה האיש אשר העלנו מארץ מצרים לא ידענו מה היה לו: ואמר אלהם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה: וירא משה את העם כי פרוע הוא כי פרעה אהרן לשמצה בקמיהם: ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי: ויאמר להם כה אמר ה' אלהי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושובו משער אל שער והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו: ויעשו בני לוי כדבר משה ויפל מן העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש: ויאמר משה מלאו ידכם היום לה' כי איש בבנו ובאחיו ולתת עליכם היום ברכה: ויהי ממחרת ויאמר משה אל העם אתם חטאתם חטאה גדולה ועתה אעלה אל ה' אולי אכפרה בעד חטאתכם: וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדולה ויעשו להם אלהי זהב: ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת: ויאמר ה' אל משה מי אשר חטא לי אמחנו מספרי: ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם: ויגף ה' את העם על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן:

לו : תו לוז יכי ויצו ימיו : ויגו ישמע בית ישראל בקולו : לו
ושוב יקום ישראל . ויגו ישמע ויכי יקום שוב : לו
ישמחם לו בין ישם יהי ישם . תו יהי יכי ישם בין ישמחם
ויגשו ויעמדו לפני יהוה . ויתיצבו לו שלשתן . ושמעו
ויגשו ויכי ישם : ויגו ישם יהי ישם : ויגו ישם יהי ישם
ויגשו ויעמדו לפני יהוה . ויתיצבו לו שלשתן . ושמעו
ויגשו ויכי ישם : ויגו ישם יהי ישם : ויגו ישם יהי ישם
ויגשו ויעמדו לפני יהוה . ויתיצבו לו שלשתן . ושמעו
ויגשו ויכי ישם : ויגו ישם יהי ישם : ויגו ישם יהי ישם
ויגשו ויעמדו לפני יהוה . ויתיצבו לו שלשתן . ושמעו
ויגשו ויכי ישם : ויגו ישם יהי ישם : ויגו ישם יהי ישם
ויגשו ויעמדו לפני יהוה . ויתיצבו לו שלשתן . ושמעו

כִּי־אֵין לְיִרְאֶיךָ מַחְסוֹר׃ * כְּפִירִים רָשׁוּ וְרָעֵבוּ וְדוֹרְשֵׁי יְהוָה לֹא־יַחְסְרוּ כָל־טוֹב׃
הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן׃
צַדִּיק יְהוָה בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו׃ קָרוֹב יְהוָה לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר
יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת׃ רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם׃ שׁוֹמֵר יְהוָה
אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד׃ תְּהִלַּת יְהוָה יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר
שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃

הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה

ⵜⴰⵙⵎⵓⵜ

ⵜⵉⵏⵎⵍⵍⴰⵍ ⵏ ⵜⵎⵓⵔⵜ ⵜⵉⵏⵎⵍⵍⴰⵍ
ⵏ ⵜⵎⵓⵔⵜ ⵜⵉⵏⵎⵍⵍⴰⵍ

ⵜⵉⵏⵎⵍⵍⴰⵍ

فوت شدن . در موقع خاصی اتفاق میافتد ٥٦
رفتن آمدن ٥٥
دیوانه شدن از دیدن چیزی
فوت شدن . در اثر دیدن وحشتناک ٥٤
دیدن خواب . در خواب
ترسیدن از چیزی
فوت شدن . در اثر ترسیدن ٥٣
دیدن خواب . در خواب
ترسیدن از چیزی
فوت شدن . در اثر ترسیدن ٥٢
دیدن خواب . در خواب
ترسیدن از چیزی
فوت شدن . در اثر ترسیدن ٥١
دیدن خواب . در خواب
ترسیدن از چیزی
فوت شدن . در اثر ترسیدن ٥٠
دیدن خواب . در خواب

ﻭﺍﻟﻠﻪ ﺗﻌﺎﻟﻰ ﺍﻋﻠﻢ ﺑﺎﻟﺼﻮﺍﺏ ﻭﺍﻟﻴﻪ ﺍﻟﻤﺮﺟﻊ ﻭﺍﻟﻤﺂﺏ ٥

ﻭﺍﻟﺤﻤﺪ ﻟﻠﻪ ﺭﺏ ﺍﻟﻌﺎﻟﻤﻴﻦ ﻭﺻﻠﻰ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻰ ﺳﻴﺪﻧﺎ ﻣﺤﻤﺪ ﻭﻋﻠﻰ ﺁﻟﻪ ﻭﺻﺤﺒﻪ ﻭﺳﻠﻢ ﺗﺴﻠﻴﻤﺎ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﺩﺍﺋﻤﺎ ﺇﻟﻰ ﻳﻮﻡ ﺍﻟﺪﻳﻦ ﺁﻣﻴﻦ ١٠

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ١٥

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٢٠

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٢٥

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٣٠

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٣٥

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٤٠

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٤٥

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٥٠

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٥٥

ﻭﻗﺪ ﻭﻗﻊ ﺍﻟﻔﺮﺍﻍ ﻣﻦ ﻛﺘﺎﺑﺘﻪ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺎﺑﻊ ﻭﺍﻟﻌﺸﺮﻳﻦ ﻣﻦ ﺷﻬﺮ ﺭﺟﺐ ﺍﻟﻔﺮﺩ ﺳﻨﺔ ﺛﻤﺎﻥ ﻭﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﻭﺳﺘﻤﺎﺋﺔ ﻣﻦ ﺍﻟﻬﺠﺮﺓ ﺍﻟﻨﺒﻮﻳﺔ ﻋﻠﻰ ﻳﺪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﺍﻟﻔﻘﻴﺮ ﺇﻟﻰ ﺭﺣﻤﺔ ﺭﺑﻪ ﺍﻟﻐﻨﻲ ﺍﻟﺴﻴﺪ ﻣﺤﻤﺪ ﺍﻟﺸﻬﻴﺮ ﺑﺎﻟﺒﺮﻛﻮﻱ ﺍﻟﺤﺴﻴﻨﻲ ﺍﻟﺸﺎﺫﻟﻲ ﺍﻟﻤﺪﻧﻲ ﺍﻟﻤﻐﺮﺑﻲ ﺍﻟﻤﺎﻟﻜﻲ ﺍﻟﺨﻠﻮﺗﻲ ﺍﻟﻨﺎﺻﺮﻱ ﺍﻟﺪﺭﻋﻲ ﺍﻟﻤﺼﺮﻱ ٦٠

فوجدت في الحديث . وهذا مما يستغرب

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

وقد ذكر ابن الأثير في النهاية ٣٤٤

ومنعوه قيلا ٥٢٢

٥٢٣ كتاب الحدود الشرعية

٥٢٤ باب حد الزنا

قوله تعالى . ٢٢ فاجلدوهن ثمانين جلدة ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ فاجلدوا كل واحد منهما ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ الزانية والزاني ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ والذين يرمون المحصنات ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ الزاني لا ينكح ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ ولا تأخذكم ٥٢٤

قوله تعالى . ٢٢ فإن شهد عليهن ٥٢٤

٥٢٥ باب رجم اليهود اهل الكتاب في

الزنا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الرسول لا يحزنك ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ سماعون للكذب ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وكيف يحكمونك ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إنا أنزلنا التوراة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ولقد جاءهم موسى ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذين ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ومن يرد الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ أولئك الذين لم يرد الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ سماعون للكذب ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وكتبنا عليهم فيها ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إنا أنزلنا التوراة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ولقد كتبنا في الزبور ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وقفينا على آثارهم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وآتيناه الإنجيل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وأنزلنا إليك الكتاب ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ فاحكم بينهم بما أنزل الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وأن احكم بينهم بما أنزل الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ واحذرهم أن يفتنوك ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ أفحكم الجاهلية يبغون ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ فترى الذين في قلوبهم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا من يرتد ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إنما وليكم الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ومن يتول الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لتجدن أشد الناس ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وإذا سمعوا ما أنزل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ولو أنهم آمنوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الرسول بلغ ما أنزل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ قل يا أهل الكتاب ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لقد أخذنا ميثاق بني إسرائيل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لعن الذين كفروا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ترى كثيرا منهم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لولا ينهاهم الربانيون ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وقالت اليهود يد الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ولو أن أهل الكتاب آمنوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ قل يا أهل الكتاب لستم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين آمنوا والذين هادوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لقد أخذنا ميثاق بني إسرائيل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وحسبوا ألا تكون فتنة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لقد كفر الذين قالوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ما المسيح ابن مريم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ قل أتعبدون من دون الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أهل الكتاب لا تغلوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لتجدن أقربهم مودة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وإذا سمعوا ما أنزل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لا يؤاخذكم الله ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا إنما الخمر ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ليس على الذين آمنوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تقتلوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ أحل لكم صيد البحر ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ جعل الله الكعبة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تسألوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ما جعل الله من بحيرة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا شهادة ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ فإن عثر على أنهما ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ذلك أدنى أن يأتوا ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ يوم يجمع الله الرسل ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إذ قال الله يا عيسى ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وإذ أوحيت إلى الحواريين ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ قال عيسى ابن مريم ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ وإذ قال الله يا عيسى ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ ما قلت لهم إلا ما أمرتني ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ إن تعذبهم فإنهم عبادك ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ قال الله هذا يوم ينفع ٥٢٥

قوله تعالى . ٢٢ لله ملك السموات والأرض ٥٢٥

٥٢٦ باب رجم اليهودي واليهودية ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذين أوتوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ذلك بأنهم قالوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فكيف إذا جئنا من كل أمة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يود الذين كفروا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تقربوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كونوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن الذين قالوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن الذين هادوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تقولوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ما ننسخ من آية ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ما يود الذين كفروا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولن ترضى عنك اليهود ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الذين آتيناهم الكتاب ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإذ ابتلى إبراهيم ربه ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإذ جعلنا البيت مثابة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ربنا وابعث فيهم رسولا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن يرغب عن ملة إبراهيم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إذ قال له ربه أسلم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ووصى بها إبراهيم بنيه ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ أم كنتم شهداء ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ تلك أمة قد خلت ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وقالوا كونوا هودا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ قولوا آمنا بالله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ سيقول السفهاء من الناس ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وكذلك جعلناكم أمة وسطا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وما جعلنا القبلة التي ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ قد نرى تقلب وجهك ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولئن أتيت الذين أوتوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الذين آتيناهم الكتاب ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولكل وجهة هو موليها ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن حيث خرجت فول ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ كما أرسلنا فيكم رسولا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فاذكروني أذكركم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا استعينوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولا تقولوا لمن يقتل ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولنبلونكم بشيء من الخوف ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الذين إذا أصابتهم مصيبة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إن الصفا والمروة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين يكتمون ما أنزلنا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إلا الذين تابوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين كفروا وماتوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإلهكم إله واحد ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إن في خلق السموات والأرض ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يتخذ ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إذ تبرأ الذين اتبعوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الناس كلوا مما في الأرض ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إنما حرم عليكم الميتة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ليس البر أن تولوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولكم في القصاص حياة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ كتب عليكم إذا حضر أحدكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فمن بدله بعد ما سمعه ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فمن خاف من موص جنفا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ أيام معدودات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ شهر رمضان الذي أنزل فيه ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإذا سألك عبادي عني ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ أحل لكم ليلة الصيام ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولا تأكلوا أموالكم بينكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يسألونك عن الأهلة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وقاتلوا في سبيل الله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وأحصروا فما استيسر ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الحج أشهر معلومات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ليس عليكم جناح أن تبتغوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ثم أفيضوا من حيث أفاض ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فإذا قضيتم مناسككم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يعجبك ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ واذكروا الله في أيام معدودات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يشري ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا ادخلوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فإن زللتم من بعد ما جاءتكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ هل ينظرون إلا أن يأتيهم الله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ سل بني إسرائيل كم آتيناهم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ زين للذين كفروا الحياة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ كان الناس أمة واحدة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ويسألونك عن المحيض ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ نساؤكم حرث لكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ولا تجعلوا الله عرضة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ لا يؤاخذكم الله باللغو ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ للذين يؤلون من نسائهم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ والمطلقات يتربصن ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الطلاق مرتان ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فإن طلقها فلا تحل له ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ والوالدات يرضعن أولادهن ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ والذين يتوفون منكم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ لا جناح عليكم إن طلقتم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ حافظوا على الصلوات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذين خرجوا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وقاتلوا في سبيل الله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ من ذا الذي يقرض الله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الملإ من بني إسرائيل ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وقال لهم نبيهم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ فلما فصل طالوت بالجنود ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وبرزوا لجالوت وجنوده ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ تلك الرسل فضلنا بعضهم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ آمن الرسول بما أنزل ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الله لا إله إلا هو الحي القيوم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ لا إكراه في الدين ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذي حاج إبراهيم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ أو كالذي مر على قرية ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإذ قال إبراهيم رب أرني ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ مثل الذين ينفقون أموالهم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الذين ينفقون أموالهم بالليل ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ الذين يأكلون الربا ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يمحق الله الربا ويربي الصدقات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين آمنوا وعملوا الصالحات ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ وإن كان ذو عسرة ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ واتقوا يوما ترجعون فيه ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا إذا تداينتم ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ آمن الرسول بما أنزل ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ لله ما في السموات وما في الأرض ٥٢٦

قوله تعالى . ٢٢ لا يكلف الله نفسا ٥٢٦

٥٢٧ باب رجم اليهودي واليهودية ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذين أوتوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ذلك بأنهم قالوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فكيف إذا جئنا من كل أمة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يود الذين كفروا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تقربوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كونوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن الذين قالوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن الذين هادوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا لا تقولوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ما ننسخ من آية ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ما يود الذين كفروا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولن ترضى عنك اليهود ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الذين آتيناهم الكتاب ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإذ ابتلى إبراهيم ربه ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإذ جعلنا البيت مثابة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ربنا وابعث فيهم رسولا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن يرغب عن ملة إبراهيم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إذ قال له ربه أسلم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ووصى بها إبراهيم بنيه ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ أم كنتم شهداء ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ تلك أمة قد خلت ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وقالوا كونوا هودا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ قولوا آمنا بالله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ سيقول السفهاء من الناس ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وكذلك جعلناكم أمة وسطا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وما جعلنا القبلة التي ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ قد نرى تقلب وجهك ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولئن أتيت الذين أوتوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الذين آتيناهم الكتاب ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولكل وجهة هو موليها ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن حيث خرجت فول ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ كما أرسلنا فيكم رسولا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فاذكروني أذكركم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا استعينوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولا تقولوا لمن يقتل ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولنبلونكم بشيء من الخوف ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الذين إذا أصابتهم مصيبة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إن الصفا والمروة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين يكتمون ما أنزلنا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إلا الذين تابوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين كفروا وماتوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإلهكم إله واحد ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إن في خلق السموات والأرض ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يتخذ ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إذ تبرأ الذين اتبعوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الناس كلوا مما في الأرض ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إنما حرم عليكم الميتة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ليس البر أن تولوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولكم في القصاص حياة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ كتب عليكم إذا حضر أحدكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فمن بدله بعد ما سمعه ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فمن خاف من موص جنفا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا كتب عليكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ أيام معدودات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ شهر رمضان الذي أنزل فيه ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإذا سألك عبادي عني ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ أحل لكم ليلة الصيام ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولا تأكلوا أموالكم بينكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يسألونك عن الأهلة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وقاتلوا في سبيل الله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وأحصروا فما استيسر ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الحج أشهر معلومات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ليس عليكم جناح أن تبتغوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ثم أفيضوا من حيث أفاض ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فإذا قضيتم مناسككم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يعجبك ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ واذكروا الله في أيام معدودات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ومن الناس من يشري ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا ادخلوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فإن زللتم من بعد ما جاءتكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ هل ينظرون إلا أن يأتيهم الله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ سل بني إسرائيل كم آتيناهم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ زين للذين كفروا الحياة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ كان الناس أمة واحدة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ويسألونك عن المحيض ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ نساؤكم حرث لكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ولا تجعلوا الله عرضة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ لا يؤاخذكم الله باللغو ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ للذين يؤلون من نسائهم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ والمطلقات يتربصن ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الطلاق مرتان ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فإن طلقها فلا تحل له ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ والوالدات يرضعن أولادهن ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ والذين يتوفون منكم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ لا جناح عليكم إن طلقتم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ حافظوا على الصلوات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذين خرجوا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وقاتلوا في سبيل الله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ من ذا الذي يقرض الله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الملإ من بني إسرائيل ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وقال لهم نبيهم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ فلما فصل طالوت بالجنود ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وبرزوا لجالوت وجنوده ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ تلك الرسل فضلنا بعضهم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ آمن الرسول بما أنزل ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الله لا إله إلا هو الحي القيوم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ لا إكراه في الدين ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ ألم تر إلى الذي حاج إبراهيم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ أو كالذي مر على قرية ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإذ قال إبراهيم رب أرني ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ مثل الذين ينفقون أموالهم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الذين ينفقون أموالهم بالليل ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ الذين يأكلون الربا ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يمحق الله الربا ويربي الصدقات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ إن الذين آمنوا وعملوا الصالحات ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ وإن كان ذو عسرة ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ واتقوا يوما ترجعون فيه ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ يا أيها الذين آمنوا إذا تداينتم ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ آمن الرسول بما أنزل ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ لله ما في السموات وما في الأرض ٥٢٧

قوله تعالى . ٢٢ لا يكلف الله نفسا ٥٢٧

وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا ٤٩

وَكَذَٰلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَّفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ٥٠

فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَىٰ إِلَيْكَ وَحْيُهُ ٥١

وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا ٥٢

وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَىٰ آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا ٥٣

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَىٰ ٥٤

فَقُلْنَا يَا آدَمُ إِنَّ هَٰذَا عَدُوٌّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ فَتَشْقَىٰ ٥٥

إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَىٰ ٥٦

وَأَنَّكَ لَا تَظْمَأُ فِيهَا وَلَا تَضْحَىٰ ٥٧

فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدَمُ هَلْ أَدُلُّكَ عَلَىٰ شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكٍ لَا يَبْلَىٰ ٥٨

فَأَكَلَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَعَصَىٰ آدَمُ رَبَّهُ فَغَوَىٰ ٥٩

ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَىٰ ٦٠

قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَىٰ ٦١

وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ ٦٢

قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا ٦٣

قَالَ كَذَٰلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَٰلِكَ الْيَوْمَ تُنْسَىٰ ٦٤

وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي مَنْ أَسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُّ وَأَبْقَىٰ ٦٥

أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ فِي ذَٰلِكَ لَآيَاتٍ لِأُولِي النُّهَىٰ ٦٦

وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَامًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى ٦٧

فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ ٦٨

وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ زَهْرَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا لِنَفْتِنَهُمْ فِيهِ وَرِزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ ٦٩

وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَحْنُ نَرْزُقُكَ وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ ٧٠

وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِنْ رَبِّهِ أَوَلَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةُ مَا فِي الصُّحُفِ الْأُولَىٰ ٧١

وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكْنَاهُمْ بِعَذَابٍ مِنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذِلَّ وَنَخْزَىٰ ٧٢

قُلْ كُلٌّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَّصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطِ السَّوِيِّ وَمَنِ اهْتَدَىٰ ٧٣

وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ١

وَلَمَّا فَرَغْتُ مِنْ تَأْلِيفِ هَذَا الْكِتَابِ وَتَهْذِيبِهِ وَتَرْتِيبِهِ ٢

وَتَبْوِيبِهِ وَتَقْرِيبِهِ وَتَحْرِيرِهِ وَتَنْقِيحِهِ ٣

وَتَصْحِيحِهِ وَتَشْرِيحِهِ وَتَسْهِيلِهِ وَتَفْصِيلِهِ ٤

وَتَحْلِيلِهِ وَتَكْمِيلِهِ وَتَجْمِيلِهِ وَتَفْضِيلِهِ ٥

وَتَنْمِيقِهِ وَتَرْقِيمِهِ وَتَعْلِيقِهِ وَتَسْمِيَتِهِ ٦

بِالْمُسْتَوْفِي فِي الْفَرَائِضِ وَالْوَصَايَا وَالتَّرِكَاتِ ٧

وَالْمُسْتَوْعِبِ لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْحَاسِبُ وَالْكَاتِبُ ٨

وَالْمُسْتَغْرِقِ لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْعَالِمُ وَالْعَامِلُ ٩

وَالْمُسْتَحْقِقِ لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْقَاضِي وَالْمُفْتِي ١٠

وَالْمُسْتَدْرِكِ لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَعَلِّمُ وَالْمُعَلِّمُ ١١

وَالْمُسْتَمْلِكِ لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَفَقِّهُ وَالْمُتَكَلِّمُ ١٢

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٣

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٤

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٥

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٦

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٧

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٨

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ١٩

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٠

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢١

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٢

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٣

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٤

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٥

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٦

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٧

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٨

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٢٩

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٠

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣١

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٢

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٣

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٤

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٥

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٦

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٧

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٨

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٣٩

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٠

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤١

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٢

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٣

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٤

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٥

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٦

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٧

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٨

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٤٩

وَالْمُسْتَدْعِي لِمَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ الْمُتَوَرِّعُ وَالْمُتَحَرِّمُ ٥٠

MORCEAUX CHOISIS

DE

LITTÉRATURE ARAMÉENNE

PAR

L'ABBÉ JACQUES EUGÈNE MANNA

PRÊTRE CHALDÉEN

A MOSSOUL

DEUXIÈME PARTIE

MOSSOUL

IMPRIMERIE DES PÈRES DOMINICAINS

1901

THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
ST. MICHAEL'S
COLLEGE
LIBRARY

ܡܬܝܠ ܕܡܬܢ

ܡܬܝܠ ܡܬܢ

ܚܘܢ

ܡܦܫܩܢܐ ܒܫܡܫܐ ܐܘܟܝܢ ܡܢܐ

المروج النُزهيّة

في آداب اللغة الآرامية

تاليف

القس يعقوب اوجين منّا الكلداني

احد تلامذة المدرسة الباطريركية الكلدانية

ومعلم في مدرسة مار يوحنا الحبيب الاكليريكية في الموصل

ܒܝܬ ܡܕܪܫܐ ܕܐܒܗ

ܡܛܒܥܬ

ܒܝܬ ܡܕܪܫܐ ܕܡܘܨܠ

ܫܢܬ ١٩٠٤

A. A. Vaschalde.

ضمائر الغيبة

ضمائر الغيبة هي التي يُكنى بها عن الغائب

الغائب هو

كل ما عدا المتكلم والمخاطب

ضمائر الغيبة هي . هو . هما . هم . هي . هما . هن . وهذه الضمائر تدل على المفرد والمثنى والجمع والمذكر والمؤنث والغائب هو من يتحدث عنه المتكلم أو المخاطب . ويسمى الغائب أيضا الاسم الظاهر . وهو كل ما عدا المتكلم والمخاطب

ולפי שהיה מתפלל בכוונה גדולה : לכן היה מי שהוא
רגיל לבוא אצלו בעת תפלתו . ופעם אחת בא אליו
אחד מגדולי הישובים . ומצא אותו שהוא מתפלל .
ולא רצה להפסיק את תפלתו . ועמד ונשען על
הכותל . וחשב בלבו : שאין זה מתפלל . כי אם
מתלוצץ . ומתחיל לדבר עמו . ולספר לו דברים
בטלים . ואחר שסיים תפלתו . אמר לו . מה
ראית שהיית מתלוצץ . ולא היית מתפלל . ענה
ואמר לו . כשהתחלתי להתפלל . ראיתי שהיה
לפני מלך גדול . ואחר כך ראיתי שהיה לפני
שר גדול . ואחר כך ראיתי שהיה לפני אחד
מגדולי הישובים . ולכן חשבתי בלבי . שאין
זה מתפלל . כי אם מתלוצץ :

בעל שם טוב

מעשיות מבעל שם טוב

* פעם אחת נסע בעל שם טוב עם תלמידיו
לעיר אחת בדרך . ולן בדרך בבית אחד . ובעת
שהתפלל בבוקר . ראו כל התלמידים שהיה
מתפלל בכוונה גדולה מאד . ולא היה מסיח
דעתו כלל מתפלתו . ולכן לא רצו להפסיק
את תפלתו . ועמדו ונשענו על הכותל . וחשבו
בלבם . שאין זה מתפלל . כי אם מתלוצץ .
ומתחילים לדבר עמו . ולספר לו דברים
בטלים . ואחר שסיים תפלתו . אמר להם .
מה ראיתם שהייתם מתלוצצים . ולא
התפללתם . ענו ואמרו לו . כשהתחלת להתפלל .
ראינו שהיה לפניך מלך גדול . ואחר כך
ראינו שהיה לפניך שר גדול . ואחר כך
ראינו שהיה לפניך אחד מגדולי הישובים .

الذين يمشون على الأرض هونا وإذا خاطبهم الجاهلون قالوا سلاما (١) والذين يبيتون لربهم سجدا وقياما والذين يقولون ربنا اصرف عنا عذاب جهنم إن عذابها كان غراما إنها ساءت مستقرا ومقاما والذين إذا أنفقوا لم يسرفوا ولم يقتروا وكان بين ذلك قواما والذين لا يدعون مع الله إلها آخر ولا يقتلون النفس التي حرم الله إلا بالحق ولا يزنون ومن يفعل ذلك يلق أثاما يضاعف له العذاب يوم القيامة ويخلد فيه مهانا إلا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا فأولئك يبدل الله سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما ومن تاب وعمل صالحا فإنه يتوب إلى الله متابا والذين لا يشهدون الزور وإذا مروا باللغو مروا كراما والذين إذا ذكروا بآيات ربهم لم يخروا عليها صما وعميانا والذين يقولون ربنا هب لنا من أزواجنا وذرياتنا قرة أعين واجعلنا للمتقين إماما أولئك يجزون الغرفة بما صبروا ويلقون فيها تحية وسلاما خالدين فيها حسنت مستقرا ومقاما قل ما يعبأ بكم ربي لولا دعاؤكم فقد كذبتم فسوف يكون لزاما

(١) أي تسليما يسلمون فيه من الإثم . (٢) أي ملازما لهم لا يفارقهم .

سورة الشعراء

مكية إلا الآيات من ٢٢٤ إلى آخرها

بسم الله الرحمن الرحيم : طسم تلك آيات الكتاب المبين : لعلك باخع نفسك ألا يكونوا مؤمنين : إن نشأ ننزل عليهم من السماء آية فظلت أعناقهم لها خاضعين : وما يأتيهم من ذكر من الرحمن محدث إلا كانوا عنه معرضين : فقد كذبوا فسيأتيهم أنباء ما كانوا به يستهزئون : أولم يروا إلى الأرض كم أنبتنا فيها من كل زوج كريم : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : وإذ نادى ربك موسى أن ائت القوم الظالمين : قوم فرعون ألا يتقون : قال رب إني أخاف أن يكذبون : ويضيق صدري ولا ينطلق لساني فأرسل إلى هارون : ولهم علي ذنب فأخاف أن يقتلون : قال كلا فاذهبا بآياتنا إنا معكم مستمعون : فأتيا فرعون فقولا إنا رسول رب العالمين : أن أرسل معنا بني إسرائيل : قال ألم نربك فينا وليدا ولبثت فينا من عمرك سنين : وفعلت فعلتك التي فعلت وأنت من الكافرين : قال فعلتها إذا وأنا من الضالين : ففررت منكم لما خفتكم فوهب لي ربي حكما وجعلني من المرسلين : وتلك نعمة تمنها علي أن عبدت بني إسرائيل : قال فرعون وما رب العالمين : قال رب السماوات والأرض وما بينهما إن كنتم موقنين : قال لمن حوله ألا تستمعون : قال ربكم ورب آبائكم الأولين : قال إن رسولكم الذي أرسل إليكم لمجنون : قال رب المشرق والمغرب وما بينهما إن كنتم تعقلون : قال لئن اتخذت إلها غيري لأجعلنك من المسجونين : قال أولو جئتك بشيء مبين : قال فأت به إن كنت من الصادقين : فألقى عصاه فإذا هي ثعبان مبين : ونزع يده فإذا هي بيضاء للناظرين : قال للملإ حوله إن هذا لساحر عليم : يريد أن يخرجكم من أرضكم بسحره فماذا تأمرون : قالوا أرجه وأخاه وابعث في المدائن حاشرين : يأتوك بكل سحار عليم : فجمع السحرة لميقات يوم معلوم : وقيل للناس هل أنتم مجتمعون : لعلنا نتبع السحرة إن كانوا هم الغالبين : فلما جاء السحرة قالوا لفرعون أئن لنا لأجرا إن كنا نحن الغالبين : قال نعم وإنكم إذا لمن المقربين : قال لهم موسى ألقوا ما أنتم ملقون : فألقوا حبالهم وعصيهم وقالوا بعزة فرعون إنا لنحن الغالبون : فألقى موسى عصاه فإذا هي تلقف ما يأفكون : فألقي السحرة ساجدين : قالوا آمنا برب العالمين : رب موسى وهارون : قال آمنتم له قبل أن آذن لكم إنه لكبيركم الذي علمكم السحر فلسوف تعلمون لأقطعن أيديكم وأرجلكم من خلاف ولأصلبنكم أجمعين : قالوا لا ضير إنا إلى ربنا منقلبون : إنا نطمع أن يغفر لنا ربنا خطايانا أن كنا أول المؤمنين : وأوحينا إلى موسى أن أسر بعبادي إنكم متبعون : فأرسل فرعون في المدائن حاشرين : إن هؤلاء لشرذمة قليلون : وإنهم لنا لغائظون : وإنا لجميع حاذرون : فأخرجناهم من جنات وعيون : وكنوز ومقام كريم : كذلك وأورثناها بني إسرائيل : فأتبعوهم مشرقين : فلما تراءى الجمعان قال أصحاب موسى إنا لمدركون : قال كلا إن معي ربي سيهدين : فأوحينا إلى موسى أن اضرب بعصاك البحر فانفلق فكان كل فرق كالطود العظيم : وأزلفنا ثم الآخرين : وأنجينا موسى ومن معه أجمعين : ثم أغرقنا الآخرين : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : واتل عليهم نبأ إبراهيم : إذ قال لأبيه وقومه ما تعبدون : قالوا نعبد أصناما فنظل لها عاكفين : قال هل يسمعونكم إذ تدعون : أو ينفعونكم أو يضرون : قالوا بل وجدنا آباءنا كذلك يفعلون : قال أفرأيتم ما كنتم تعبدون : أنتم وآباؤكم الأقدمون : فإنهم عدو لي إلا رب العالمين : الذي خلقني فهو يهدين : والذي هو يطعمني ويسقين : وإذا مرضت فهو يشفين : والذي يميتني ثم يحيين : والذي أطمع أن يغفر لي خطيئتي يوم الدين : رب هب لي حكما وألحقني بالصالحين : واجعل لي لسان صدق في الآخرين : واجعلني من ورثة جنة النعيم : واغفر لأبي إنه كان من الضالين : ولا تخزني يوم يبعثون : يوم لا ينفع مال ولا بنون : إلا من أتى الله بقلب سليم : وأزلفت الجنة للمتقين : وبرزت الجحيم للغاوين : وقيل لهم أين ما كنتم تعبدون : من دون الله هل ينصرونكم أو ينتصرون : فكبكبوا فيها هم والغاوون : وجنود إبليس أجمعون : قالوا وهم فيها يختصمون : تالله إن كنا لفي ضلال مبين : إذ نسويكم برب العالمين : وما أضلنا إلا المجرمون : فما لنا من شافعين : ولا صديق حميم : فلو أن لنا كرة فنكون من المؤمنين : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : كذبت قوم نوح المرسلين : إذ قال لهم أخوهم نوح ألا تتقون : إني لكم رسول أمين : فاتقوا الله وأطيعون : وما أسألكم عليه من أجر إن أجري إلا على رب العالمين : فاتقوا الله وأطيعون : قالوا أنؤمن لك واتبعك الأرذلون : قال وما علمي بما كانوا يعملون : إن حسابهم إلا على ربي لو تشعرون : وما أنا بطارد المؤمنين : إن أنا إلا نذير مبين : قالوا لئن لم تنته يا نوح لتكونن من المرجومين : قال رب إن قومي كذبون : فافتح بيني وبينهم فتحا ونجني ومن معي من المؤمنين : فأنجيناه ومن معه في الفلك المشحون : ثم أغرقنا بعد الباقين : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : كذبت عاد المرسلين : إذ قال لهم أخوهم هود ألا تتقون : إني لكم رسول أمين : فاتقوا الله وأطيعون : وما أسألكم عليه من أجر إن أجري إلا على رب العالمين : أتبنون بكل ريع آية تعبثون : وتتخذون مصانع لعلكم تخلدون : وإذا بطشتم بطشتم جبارين : فاتقوا الله وأطيعون : واتقوا الذي أمدكم بما تعلمون : أمدكم بأنعام وبنين : وجنات وعيون : إني أخاف عليكم عذاب يوم عظيم : قالوا سواء علينا أوعظت أم لم تكن من الواعظين : إن هذا إلا خلق الأولين : وما نحن بمعذبين : فكذبوه فأهلكناهم إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : كذبت ثمود المرسلين : إذ قال لهم أخوهم صالح ألا تتقون : إني لكم رسول أمين : فاتقوا الله وأطيعون : وما أسألكم عليه من أجر إن أجري إلا على رب العالمين : أتتركون في ما ههنا آمنين : في جنات وعيون : وزروع ونخل طلعها هضيم : وتنحتون من الجبال بيوتا فارهين : فاتقوا الله وأطيعون : ولا تطيعوا أمر المسرفين : الذين يفسدون في الأرض ولا يصلحون : قالوا إنما أنت من المسحرين : ما أنت إلا بشر مثلنا فأت بآية إن كنت من الصادقين : قال هذه ناقة لها شرب ولكم شرب يوم معلوم : ولا تمسوها بسوء فيأخذكم عذاب يوم عظيم : فعقروها فأصبحوا نادمين : فأخذهم العذاب إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : كذبت قوم لوط المرسلين : إذ قال لهم أخوهم لوط ألا تتقون : إني لكم رسول أمين : فاتقوا الله وأطيعون : وما أسألكم عليه من أجر إن أجري إلا على رب العالمين : أتأتون الذكران من العالمين : وتذرون ما خلق لكم ربكم من أزواجكم بل أنتم قوم عادون : قالوا لئن لم تنته يا لوط لتكونن من المخرجين : قال إني لعملكم من القالين : رب نجني وأهلي مما يعملون : فنجيناه وأهله أجمعين : إلا عجوزا في الغابرين : ثم دمرنا الآخرين : وأمطرنا عليهم مطرا فساء مطر المنذرين : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : كذب أصحاب الأيكة المرسلين : إذ قال لهم شعيب ألا تتقون : إني لكم رسول أمين : فاتقوا الله وأطيعون : وما أسألكم عليه من أجر إن أجري إلا على رب العالمين : أوفوا الكيل ولا تكونوا من المخسرين : وزنوا بالقسطاس المستقيم : ولا تبخسوا الناس أشياءهم ولا تعثوا في الأرض مفسدين : واتقوا الذي خلقكم والجبلة الأولين : قالوا إنما أنت من المسحرين : وما أنت إلا بشر مثلنا وإن نظنك لمن الكاذبين : فأسقط علينا كسفا من السماء إن كنت من الصادقين : قال ربي أعلم بما تعملون : فكذبوه فأخذهم عذاب يوم الظلة إنه كان عذاب يوم عظيم : إن في ذلك لآية وما كان أكثرهم مؤمنين : وإن ربك لهو العزيز الرحيم : وإنه لتنزيل رب العالمين : نزل به الروح الأمين : على قلبك لتكون من المنذرين : بلسان عربي مبين : وإنه لفي زبر الأولين : أولم يكن لهم آية أن يعلمه علماء بني إسرائيل : ولو نزلناه على بعض الأعجمين : فقرأه عليهم ما كانوا به مؤمنين : كذلك سلكناه في قلوب المجرمين : لا يؤمنون به حتى يروا العذاب الأليم : فيأتيهم بغتة وهم لا يشعرون : فيقولوا هل نحن منظرون : أفبعذابنا يستعجلون : أفرأيت إن متعناهم سنين : ثم جاءهم ما كانوا يوعدون : ما أغنى عنهم ما كانوا يمتعون : وما أهلكنا من قرية إلا لها منذرون : ذكرى وما كنا ظالمين : وما تنزلت به الشياطين : وما ينبغي لهم وما يستطيعون : إنهم عن السمع لمعزولون : فلا تدع مع الله إلها آخر فتكون من المعذبين : وأنذر عشيرتك الأقربين : واخفض جناحك لمن اتبعك من المؤمنين : فإن عصوك فقل إني بريء مما تعملون : وتوكل على العزيز الرحيم : الذي يراك حين تقوم : وتقلبك في الساجدين : إنه هو السميع العليم : هل أنبئكم على من تنزل الشياطين : تنزل على كل أفاك أثيم : يلقون السمع وأكثرهم كاذبون : والشعراء يتبعهم الغاوون : ألم تر أنهم في كل واد يهيمون : وأنهم يقولون ما لا يفعلون : إلا الذين آمنوا وعملوا الصالحات وذكروا الله كثيرا وانتصروا من بعد ما ظلموا وسيعلم الذين ظلموا أي منقلب ينقلبون

---

(١) أي تسليما يسلمون فيه من الإثم . (٢) أي ملازما لهم لا يفارقهم .

לְיוֹסֵף הִנֵּה אָבִיךָ חֹלֶה : וַיִּקַּח אֶת שְׁנֵי בָנָיו עִמּוֹ אֶת מְנַשֶּׁה וְאֶת אֶפְרַיִם : וַיַּגֶּד לְיַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הִנֵּה בִנְךָ יוֹסֵף בָּא אֵלֶיךָ : וַיִּתְחַזֵּק יִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב עַל הַמִּטָּה : וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל יוֹסֵף אֵל שַׁדַּי נִרְאָה אֵלַי בְּלוּז בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיְבָרֶךְ אֹתִי : וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנְנִי מַפְרְךָ וְהִרְבִּיתִךָ וְנָתַתִּיךָ לִקְהַל עַמִּים וְנָתַתִּי אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת לְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֲחֻזַּת עוֹלָם : וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כִּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי : וּמוֹלַדְתְּךָ אֲשֶׁר הוֹלַדְתָּ אַחֲרֵיהֶם לְךָ יִהְיוּ עַל שֵׁם אֲחֵיהֶם יִקָּרְאוּ בְּנַחֲלָתָם : וַאֲנִי בְּבֹאִי מִפַּדָּן מֵתָה עָלַי רָחֵל בְּאֶרֶץ כְּנָעַן בַּדֶּרֶךְ בְּעוֹד כִּבְרַת הָאָרֶץ לָבוֹא אֶפְרָתָה וָאֶקְבְּרֶהָ שָׁם בְּדֶרֶךְ אֶפְרָת הִוא בֵּית לָחֶם : וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו בָּנַי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹהִים בָּזֶה וַיֹּאמֶר קָחֶם נָא אֵלַי וַאֲבָרְכֵם : וְעֵינֵי יִשְׂרָאֵל כָּבְדוּ מִזֹּקֶן לֹא יוּכַל לִרְאוֹת וַיַּגֶּשׁ אֹתָם אֵלָיו וַיִּשַּׁק לָהֶם וַיְחַבֵּק לָהֶם : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף רְאֹה פָנֶיךָ לֹא פִלָּלְתִּי וְהִנֵּה הֶרְאָה אֹתִי אֱלֹהִים גַּם אֶת זַרְעֶךָ : וַיּוֹצֵא יוֹסֵף אֹתָם מֵעִם בִּרְכָּיו וַיִּשְׁתַּחוּ לְאַפָּיו אָרְצָה : וַיִּקַּח יוֹסֵף אֶת שְׁנֵיהֶם אֶת אֶפְרַיִם בִּימִינוֹ מִשְׂמֹאל יִשְׂרָאֵל וְאֶת מְנַשֶּׁה בִּשְׂמֹאלוֹ מִימִין יִשְׂרָאֵל וַיַּגַּשׁ אֵלָיו : וַיִּשְׁלַח יִשְׂרָאֵל אֶת יְמִינוֹ וַיָּשֶׁת עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וְהוּא הַצָּעִיר וְאֶת שְׂמֹאלוֹ עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה שִׂכֵּל אֶת יָדָיו כִּי מְנַשֶּׁה בְּכוֹר : וַיְבָרֶךְ אֶת יוֹסֵף וַיֹּאמֶר הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הִתְהַלְּכוּ אֲבֹתַי לְפָנָיו אַבְרָהָם וְיִצְחָק הָאֱלֹהִים הָרֹעֶה אֹתִי מֵעוֹדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה : הַמַּלְאָךְ הַגֹּאֵל אֹתִי מִכָּל רָע יְבָרֵךְ אֶת הַנְּעָרִים וְיִקָּרֵא בָהֶם שְׁמִי וְשֵׁם אֲבֹתַי אַבְרָהָם וְיִצְחָק וְיִדְגּוּ לָרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : וַיַּרְא יוֹסֵף כִּי יָשִׁית אָבִיו יַד יְמִינוֹ עַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם וַיֵּרַע בְּעֵינָיו וַיִּתְמֹךְ יַד אָבִיו לְהָסִיר אֹתָהּ מֵעַל רֹאשׁ אֶפְרַיִם עַל רֹאשׁ מְנַשֶּׁה : וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָבִיו לֹא כֵן אָבִי כִּי זֶה הַבְּכֹר שִׂים יְמִינְךָ עַל רֹאשׁוֹ : וַיְמָאֵן אָבִיו וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי בְּנִי יָדַעְתִּי גַּם הוּא יִהְיֶה לְעָם וְגַם הוּא יִגְדָּל וְאוּלָם אָחִיו הַקָּטֹן יִגְדַּל מִמֶּנּוּ וְזַרְעוֹ יִהְיֶה מְלֹא הַגּוֹיִם : וַיְבָרְכֵם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּךָ יְבָרֵךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ אֱלֹהִים כְּאֶפְרַיִם וְכִמְנַשֶּׁה וַיָּשֶׂם אֶת אֶפְרַיִם לִפְנֵי מְנַשֶּׁה : וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הִנֵּה אָנֹכִי מֵת וְהָיָה אֱלֹהִים עִמָּכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ אֲבֹתֵיכֶם : וַאֲנִי נָתַתִּי לְךָ שְׁכֶם אַחַד עַל אַחֶיךָ אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיַּד הָאֱמֹרִי (1) בְּחַרְבִּי וּבְקַשְׁתִּי :

(1) בְּלַשׁוֹן קְנִיָּה וּמְכִירָה .

וְכֵן אָמַר הַכָּתוּב וְכָל הַמְּלָאכָה הָיְתָה דַּיָּם וְהוֹתִיר * וְכֵן
אָמַר הַכָּתוּב וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֶת כָּל כֵּלֵי הַבַּיִת . וְכֵן
הַמִּזְבֵּחַ . וְכֵן הַשֻּׁלְחָן . וְכֵן הַמְּנוֹרָה . וְכֵן הַכַּפֹּרֶת .
וְכֵן הַכְּרוּבִים . וְכֵן הַפָּרֹכֶת . וְכֵן הַכִּיּוֹר . וְכֵן הַכֵּנוֹת .
וְכֵן הַמִּזְרָקוֹת . וְכֵן הַכַּפּוֹת . וְכֵן הַקְּשָׂוֹת . וְכֵן הַמְּחִתּוֹת .
וְכֵן הַמַּחְתּוֹת . וְכֵן הַפְּרָחִים . וְכֵן הַנֵּרוֹת . וְכֵן הַמַּלְקָחַיִם .
וְכֵן הַמְּזַמְּרוֹת . וְכֵן הַשְּׁלָשׁוֹת . וְכֵן הַכִּנּוֹרוֹת . וְכֵן הַנְּבָלִים .
וְכֵן הַחֲצוֹצְרוֹת . וְכֵן הַתְּרוּעוֹת . וְכֵן הַתְּקִיעוֹת . וְכֵן הַמְּנָעַנְעִים .
וְכֵן הַשְּׁמָעוֹת . וְכֵן הַמְּצִלְתַּיִם . וְכֵן הַשְּׁעָרִים . וְכֵן הַמַּסָּכִים .
וְכֵן הַמַּשְׂאוֹת . וְכֵן הַמַּזְרְקוֹת . וְכֵן הַכַּפּוֹת . וְכֵן הַקְּשָׂוֹת .
וְכֵן הַמְּחִתּוֹת . וְכֵן הַמַּחְתּוֹת . וְכֵן הַפְּרָחִים . וְכֵן הַנֵּרוֹת .
וְכֵן הַמַּלְקָחַיִם . וְכֵן הַמְּזַמְּרוֹת . וְכֵן הַשְּׁלָשׁוֹת . וְכֵן הַכִּנּוֹרוֹת .
וְכֵן הַנְּבָלִים . וְכֵן הַחֲצוֹצְרוֹת . וְכֵן הַתְּרוּעוֹת . וְכֵן הַתְּקִיעוֹת .
וְכֵן הַמְּנָעַנְעִים . וְכֵן הַשְּׁמָעוֹת . וְכֵן הַמְּצִלְתַּיִם . וְכֵן הַשְּׁעָרִים .
וְכֵן הַמַּסָּכִים . וְכֵן הַמַּשְׂאוֹת . וְכֵן הַמַּזְרְקוֹת . וְכֵן הַכַּפּוֹת .
וְכֵן הַקְּשָׂוֹת . וְכֵן הַמְּחִתּוֹת . וְכֵן הַמַּחְתּוֹת . וְכֵן הַפְּרָחִים .
וְכֵן הַנֵּרוֹת . וְכֵן הַמַּלְקָחַיִם . וְכֵן הַמְּזַמְּרוֹת . וְכֵן הַשְּׁלָשׁוֹת .
וְכֵן הַכִּנּוֹרוֹת . וְכֵן הַנְּבָלִים . וְכֵן הַחֲצוֹצְרוֹת . וְכֵן הַתְּרוּעוֹת .
וְכֵן הַתְּקִיעוֹת . וְכֵן הַמְּנָעַנְעִים . וְכֵן הַשְּׁמָעוֹת . וְכֵן הַמְּצִלְתַּיִם .
וְכֵן הַשְּׁעָרִים . וְכֵן הַמַּסָּכִים . וְכֵן הַמַּשְׂאוֹת . וְכֵן הַמַּזְרְקוֹת .
וְכֵן הַכַּפּוֹת . וְכֵן הַקְּשָׂוֹת . וְכֵן הַמְּחִתּוֹת . וְכֵן הַמַּחְתּוֹת .
וְכֵן הַפְּרָחִים . וְכֵן הַנֵּרוֹת . וְכֵן הַמַּלְקָחַיִם . וְכֵן הַמְּזַמְּרוֹת .
וְכֵן הַשְּׁלָשׁוֹת . וְכֵן הַכִּנּוֹרוֹת . וְכֵן הַנְּבָלִים . וְכֵן הַחֲצוֹצְרוֹת .
וְכֵן הַתְּרוּעוֹת . וְכֵן הַתְּקִיעוֹת . וְכֵן הַמְּנָעַנְעִים . וְכֵן הַשְּׁמָעוֹת .
וְכֵן הַמְּצִלְתַּיִם . וְכֵן הַשְּׁעָרִים . וְכֵן הַמַּסָּכִים . וְכֵן הַמַּשְׂאוֹת .
וְכֵן הַמַּזְרְ

٣٤ - الفصل الرابع

في صفات الله تعالى وأسمائه الحسنى

الله : هو الإله المعبود بحق ، وهو علم على الذات الواجب الوجود ، المستحق لجميع المحامد ، المنعوت بكل صفات الكمال ، المنزه عن كل سمات النقص والزوال . وهو أعرف المعارف ، وأجل الأسماء ، وأعظم الكلمات ، وأشرف المسميات . وهو الاسم الذي لا يسمى به غيره ، ولا يتصف بمعناه سواه . وهو الاسم الذي تأله إليه القلوب ، وتطمئن بذكره النفوس ، وتسكن بمعرفته الأرواح ، وتأنس بقربه السرائر ، وتخضع لهيبته الرقاب ، وتذل لعظمته الوجوه ، وتنكسر لعزته الجباه ، وتفيض لخشيته الدموع ، وتنشرح لمحبته الصدور ، وتتعلق بحبه الأفئدة ، وتتوجه إليه الأمنيات ، وتنقطع دونه الرغبات ، وتتلاشى عند سلطانه الكائنات ، وتتضاءل عند كبريائه المخلوقات ، وتتحير في عظمته العقول ، وتتوارى عن إدراك كنهه الأبصار ، وتتقاصر عن الإحاطة بوصفه الألسن ، وتعجز عن بلوغ غايته الأفهام ، وتكل عن الوصول إلى حقيقته الأوهام ، وتتحير في جلاله الأذكياء

الذين أنعمت عليهم . أي بالإيمان والطاعة : فهم النبيون والصديقون والشهداء والصالحون : وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : فأولئك مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين . وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : ومن يطع الله والرسول فأولئك مع الذين أنعم الله عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين . وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : ألم تر إلى الذين خرجوا من ديارهم وهم ألوف حذر الموت . وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : ألم تر إلى الذين قيل لهم كفوا أيديكم . وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : ألم تر إلى الذين خرجوا من ديارهم بطرا ورئاء الناس . وقيل هم الذين ذكرهم الله في آية أخرى : ألم تر إلى الذين قالوا لأنبياء لهم ابعث لنا ملكا نقاتل في سبيل الله

* ٤٣٤ ؛ ٣٤ ؛ ٣ ؛

ישראל וקלקתם

הגיעכם לגבול ארץ כנען ארץ אשר

תפלת הפועלים

ועתה הבה נקבץ את

הגיעכם לגבול ארץ כנען ארץ אשר ה' אלהיכם נתן לכם ירשתם אותה וישבתם בה ושמרתם לעשות את כל החקים והמשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום (ד' מ') ואתם בחרתם לכם בארץ הזאת ובמשפטיה ובחקיה ובמצותיה אשר נתן לכם ה' אלהיכם ואתם עשיתם את הישר והטוב בעיני ה' אלהיכם (ו' כ"ה) ועתה הבה נקבץ יחדיו ונתפלל לפני ה' אלהינו ואלהי אבותינו שיעזרנו ויצליחנו בכל אשר נעשה . ואתם אחינו בני ישראל אשר לא נולדתם בארץ הזאת ולא ראיתם את ארץ הקדש אשר נתן ה' אלהינו לאבותינו ולזרעם אחריהם ואתם אחינו בני ישראל אשר נולדתם בארץ הזאת ואשר

* ٤٢٦ : ٩٣ : ٩ ٤٢٦ : ٩٣ : ٩ ٤٢٦ : ٩٣ : ٩

مصريون . وقد ضرب الله كل بكر في ارض مصر من
البكر الانسان الى بكر البهيمة على آلهتهم . انا
الرب . ويكون الدم لكم علامة على البيوت التي
انتم فيها فارى الدم وامر عنكم ولا يكون بكم
ضربة للهلاك حين اضرب ارض مصر . وهذا اليوم
يكون لكم تذكارا وتعيدونه عيدا للرب في اجيالكم
فريضة ابدية تعيدونه . سبعة ايام تاكلون فطيرا
حتى في اليوم الاول تبطلون الخمير من بيوتكم
لان كل من اكل خميرا من اليوم الاول الى اليوم
السابع تقطع تلك النفس من اسرائيل . وفي اليوم
الاول محفل مقدس وفي اليوم السابع محفل مقدس
يكون لكم كل عمل لا يعمل فيهما الا ما يؤكل
كل نفس هو وحده يعمل لكم . فتحفظون الفطير
لان في هذا اليوم عينه اخرجت جنودكم من ارض
مصر فتحفظون هذا اليوم في اجيالكم فريضة ابدية .

ولا يقدر أحد أن يدخل بيت الجبار وينهب أمتعته ، إن لم يكن قد قيد الجبار أولا ، وحينئذ ينهب بيته . من ليس معي فهو علي ، ومن لا يجمع معي فهو يفرق . (١) متى خرج الروح النجس من الانسان يجتاز في أماكن لا ماء فيها يطلب راحة ولا يجد ، فحينئذ يقول أرجع الى بيتي الذي خرجت منه . فيأتي ويجده مكنوسا ومزينا . حينئذ يذهب ويأخذ معه سبعة أرواح أخر أشر منه منها فتدخل وتسكن هناك ، فتكون أواخر ذلك الانسان أشر من أوائله . هكذا يكون أيضا لهذا الجيل الشرير . وفيما هو يتكلم بهذا رفعت امرأة من الجمع صوتها وقالت له : طوبى للبطن الذي حملك والثديين اللذين رضعتهما . فقال بل طوبى للذين يسمعون كلمة الله ويحفظونها . وفيما الجموع تزدحم عليه ابتدأ يقول : هذا الجيل جيل شرير . يطلب آية ولا تعطى له آية الا آية يونان النبي . لأنه كما كان يونان آية لأهل نينوى ، كذلك يكون ابن الانسان أيضا لهذا الجيل . ملكة التيمن تقوم في الدين مع رجال هذا الجيل وتدينهم لأنها أتت من أقاصي الأرض لتسمع حكمة سليمان ، وهوذا أعظم من سليمان ههنا . رجال نينوى يقومون في الدين مع هذا الجيل ويدينونه لأنهم تابوا بمناداة يونان ، وهوذا أعظم من يونان ههنا . ليس أحد يوقد سراجا ويضعه في خفية ولا تحت المكيال ، بل على المنارة ليبصر الداخلون النور . سراج الجسد هو العين ، فان كانت عينك بسيطة فجسدك كله يكون نيرا ، وان كانت شريرة فجسدك يكون مظلما . فانظر لئلا يكون النور الذي فيك ظلمة . فان كان جسدك كله نيرا وليس له جزء مظلم يكون كله نيرا كما عندما يضيء السراج بلمعانه يضيء لك .

(١) متى ١٢ : ٤٣ . لوقا ١١ : ٢٤ . فعند . ع . فعند . ٤ . فعند . ٤ . فعند . ٤ . فعند . ٤ . فعند .

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד׃ ששי ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד . אמרו חז"ל מנין שהלילה קודם ליום שנאמר ויהי ערב ויהי בקר . ועוד מפני שהוא מתחיל מן השקיעה ומשקיעה הוא נקרא יום שנאמר מערב עד ערב תשבתו שבתכם . ומנין שהיום מתחיל מן הלילה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר . ומנין שהלילה מתחיל מן הלילה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שני . ומנין שהשבת מתחיל מן השבת שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום אחד . ומנין שהחדש מתחיל מן החדש שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שני . ומנין שהשנה מתחילה מן השנה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי . ומנין שהיובל מתחיל מן היובל שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שני . ומנין שהשמטה מתחילה מן השמטה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי . ומנין שהיום מתחיל מן הלילה שנאמר ויהי ערב ויהי בקר יום שני

ומצות מלת מן אל ולא אם ולכן מצות מלת ומצות * ומצות מלת בא ומצות מלת ומצות מלת ומצות מלת ומצות מלת

פרשת ויקרא

ויקרא אל משה וידבר . ויקרא זאת

ויקרא אל משה וידבר ה׳ אליו מאהל מועד לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה׳ מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם: אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה׳. וסמך את ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו: ושחט את בן הבקר לפני ה׳ והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד: והפשיט את העולה וניתח אתה לנתחיה: ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש: וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח: וקרבו ואת הקרב ואת הכרעים ירחץ במים וקטר הכהן את הכל המזבחה עולה אשה ריח ניחח לה׳: ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו: ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני ה׳ וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב: ואת נתחיו את ראשו ואת פדרו וערך הכהן אתם על עציו אשר על האש אשר על המזבח: וקרב ואת הקרב ואת הכרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עולה אשה ריח ניחח לה׳: ואם מן העוף קרבן לה׳ עולה מן התרים או מן בני היונה יקריב את קרבנו: והקריבו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח: ונתק את מוראתו בנוצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה במקום הדשן: ובקע אתו בבקעתו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עולה אשה ריח ניחח לה׳:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ . يَوْمَ تَبْيَضُّ وُجُوهٌ وَتَسْوَدُّ وُجُوهٌ ۚ فَأَمَّا الَّذِينَ اسْوَدَّتْ وُجُوهُهُمْ أَكَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ . وَأَمَّا الَّذِينَ ابْيَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَفِي رَحْمَةِ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ . تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ ۗ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعَالَمِينَ . وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ .

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ ۚ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ . لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى ۖ وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوَلُّوكُمُ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ . ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذِّلَّةُ أَيْنَ مَا ثُقِفُوا إِلَّا بِحَبْلٍ مِنَ اللَّهِ وَحَبْلٍ مِنَ النَّاسِ وَبَاءُوا بِغَضَبٍ مِنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ۚ ذَٰلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ .

ולא יהא אדם רגיל לומר כך שמא יבא לידי נדר : ואין
מזכירין לא שם שמים ולא שם עבודה זרה ולא שם
דיינים ולא שם אלילים ולא שם מלאך אלא בדרך
ברכה . ואין מזכירין שם שמים אלא בעשרה . ואין
מזכירין שם המפורש בתפלה בעשרה אלא בבית הכנסת
בפני עשרה . ואין נושאין את כפיהם ואין מתפללין
תפלת המוספין בבית הכנסת אלא בפני עשרה . ואין
מתפללין תפלת המנחה אלא במקום שמתפללין שחרית
ומוסף . ואין מתפללין תפלת הנעילה אלא במקום
שמתפללין מנחה . ואין מתפללין תפלת ערבית אלא
בבית הכנסת בפני עשרה : ואין קורין בתורה ואין
מפטירין בנביא ואין מגיהין ספר תורה ואין מוציאין
ספר תורה ואין מכניסין ספר תורה אלא בפני עשרה .
ואין מתפללין תפלת ערבית אלא בזמן שכל הקהל
מתפללין . ואין מתפללין תפלת המוספין אלא בזמן
שהציבור מתפללין . ואין מתפללין תפלת המנחה אלא
בזמן שכל אדם מתפללין . ואין מתפללין תפלת הנעילה
אלא בזמן שהציבור מתפללין . ואין מתפללין תפלת
ערבית אלא בזמן שכל אדם מתפללין . ואין מתפללין
תפלת המוספין אלא בזמן שהציבור מתפללין . ואין
מתפללין תפלת המנחה אלא בזמן שכל אדם מתפללין .
ואין מתפללין תפלת הנעילה אלא בזמן שהציבור
מתפללין . ואין מתפללין תפלת ערבית אלא בזמן שכל
אדם מתפללין . ואין מתפללין תפלת המוספין אלא
בזמן שהציבור מתפללין . ואין מתפללין תפלת המנחה
אלא בזמן שכל אדם מתפללין . ואין מתפללין תפלת
הנעילה אלא בזמן שהציבור מתפללין . ואין מתפללין
תפלת ערבית אלא בזמן שכל אדם מתפללין . ואין
מתפללין תפלת המוספין אלא בזמן שהציבור מתפללין .
ואין מתפללין תפלת המנחה אלא בזמן שכל אדם
מתפללין . ואין מתפללין תפלת הנעילה אלא בזמן
שהציבור מתפללין . ואין מתפללין תפלת ערבית אלא
בזמן שכל אדם מתפללין . ואין מתפללין תפלת

* وَإِنَّ مَلَائِكَةَ رَبِّكَ لَيَطَّوَّفُونَ حَوْلَ الْمَجْلِسِ يَلْتَمِسُونَ مَجَالِسَ الذِّكْرِ . فَإِذَا وَجَدُوا مَجْلِسًا فِيهِ ذِكْرٌ جَلَسُوا مَعَهُمْ وَحَفَّ بَعْضُهُمْ بَعْضًا بِأَجْنِحَتِهِمْ حَتَّى يَمْلَأُوا مَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ السَّمَاءِ الدُّنْيَا . فَإِذَا تَفَرَّقُوا عَرَجُوا وَصَعِدُوا إِلَى السَّمَاءِ . قَالَ فَيَسْأَلُهُمُ اللهُ وَهُوَ أَعْلَمُ بِهِمْ مِنْ أَيْنَ جِئْتُمْ ؟ فَيَقُولُونَ جِئْنَا مِنْ عِنْدِ عِبَادٍ لَكَ فِي الْأَرْضِ يُسَبِّحُونَكَ وَيُكَبِّرُونَكَ وَيُهَلِّلُونَكَ وَيَحْمَدُونَكَ وَيَسْأَلُونَكَ . قَالَ فَيَقُولُ وَمَا يَسْأَلُونِي ؟ قَالُوا يَسْأَلُونَكَ جَنَّتَكَ . قَالَ وَهَلْ رَأَوْا جَنَّتِي ؟ قَالُوا لَا أَيْ رَبِّ . قَالَ فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْا جَنَّتِي ؟ قَالُوا وَيَسْتَجِيرُونَكَ . قَالَ وَمِمَّ يَسْتَجِيرُونِي ؟ قَالُوا مِنْ نَارِكَ يَا رَبِّ . قَالَ وَهَلْ رَأَوْا نَارِي ؟ قَالُوا لَا . قَالَ فَكَيْفَ لَوْ رَأَوْا نَارِي ؟ قَالُوا وَيَسْتَغْفِرُونَكَ . فَيَقُولُ قَدْ غَفَرْتُ لَهُمْ فَأَعْطَيْتُهُمْ مَا سَأَلُوا وَأَجَرْتُهُمْ مِمَّا اسْتَجَارُوا . قَالَ فَيَقُولُونَ رَبِّ فِيهِمْ فُلَانٌ عَبْدٌ خَطَّاءٌ إِنَّمَا مَرَّ فَجَلَسَ مَعَهُمْ فَيَقُولُ وَلَكَ غَفَرْتُ هُمُ الْقَوْمُ لَا يَشْقَى بِهِمْ جَلِيسُهُمْ

فضل مجالس الذكر

باب ما جاء في فضل مجالس الذكر

الذين يؤمنون بالغيب ويقيمون الصلوة ومما رزقناهم ينفقون .
والذين يؤمنون بما انزل اليك وما انزل من قبلك وبالاخرة هم
يوقنون . اولئك على هدى من ربهم واولئك هم المفلحون .
ان الذين كفروا سواء عليهم ءانذرتهم ام لم تنذرهم لا يؤمنون .
ختم الله على قلوبهم وعلى سمعهم وعلى ابصارهم غشاوة
ولهم عذاب عظيم . ومن الناس من يقول ءامنا بالله وباليوم
الاخر وما هم بمؤمنين . يخدعون الله والذين ءامنوا وما
يخدعون الا انفسهم وما يشعرون . في قلوبهم مرض فزادهم
الله مرضا ولهم عذاب اليم بما كانوا يكذبون . واذا قيل لهم
لا تفسدوا في الارض قالوا انما نحن مصلحون . الا انهم هم
المفسدون ولكن لا يشعرون . واذا قيل لهم ءامنوا كما ءامن
الناس قالوا انؤمن كما ءامن السفهاء . الا انهم هم السفهاء
ولكن لا يعلمون . واذا لقوا الذين ءامنوا قالوا ءامنا واذا
خلوا الى شياطينهم قالوا انا معكم انما نحن مستهزءون .
الله يستهزئ بهم ويمدهم في طغيانهم يعمهون . اولئك الذين
اشتروا الضلالة بالهدى فما ربحت تجارتهم وما كانوا مهتدين .
مثلهم كمثل الذي استوقد نارا فلما اضاءت ما حوله ذهب الله

(١) وقيل : شياطينهم : كبراؤهم . قاله ابن عباس . وقيل : رؤساؤهم في الكفر .

(١) اسقا ٢٥ سج اقم ذكلمت .

كتسوبة . وفي بعض النسخ الخطية (١) نجد في هذا الموضع بعد ما ذكرناه : وكان الحسن بن أحمد بن أبي سعيد الهمداني : وكان الحسن بن أحمد بن أبي سعيد الهمداني : ثقة ثبت سمع الكثير . وكان يذهب في الفقه مذهب أبي حنيفة . وكان الحسن بن أحمد بن أبي سعيد الهمداني يروي عن أبي العباس الأصم . وعن أبي بكر بن دريد . وعن أبي حاتم السجستاني . وعن أبي الفضل العباس بن الفرج الرياشي . وعن أبي عبد الله محمد بن العباس اليزيدي . وعن أبي بكر محمد بن القاسم الأنباري . وعن أبي عبد الله محمد بن زكريا الغلابي . وعن أبي بكر محمد بن عبد الله بن أبي الأزهر . وعن أبي عبد الله محمد بن مخلد العطار . وعن أبي بكر محمد بن هارون الحضرمي . وعن أبي بكر محمد بن يحيى الصولي . وعن أبي عبد الله محمد بن يزيد المبرد . وعن أبي عبد الله نفطويه . وعن أبي عبد الله أحمد بن عبيد بن ناصح النحوي

ויחי כל ימי למך שבע מאות שנה ושבעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ל ויחי נח חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃ ב ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ג ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ד ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ ה הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ ו וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ ז ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ח ונח מצא חן בעיני יהוה׃ ט אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ישבי בית וסגי . ואיתי ליה בנין ובנין בנין עד שבעין דכלהון אינון עסקין באורייתא ומפקין ליה מן גיהנם . ואי לא אית ליה בנין ובנין בנין כגוונא דא לא אתדן בגיהנם . ואי אית ליה בנין ובנין בנין ולא אינון עסקין באורייתא אתדן בגיהנם . ואי אית ליה בנין ובנין בנין ואינון עסקין באורייתא לא אתדן בגיהנם . ואי אית ליה בנין ובנין בנין ואינון עסקין באורייתא ולא אינון עסקין בפקודי אורייתא אתדן בגיהנם . ואי אית ליה בנין ובנין בנין ואינון עסקין באורייתא ובפקודי אורייתא ולא אינון עסקין בתיקונא דמתניתין אתדן בגיהנם . ואי אית ליה בנין ובנין בנין ואינון עסקין באורייתא ובפקודי אורייתא ובתיקונא דמתניתין ולא אינון עסקין בתיקונא דמתניתין ולא אינון עסקין בתיקונא דמתניתין ולא אינון עסקין ב

ואת . את בא לרבות אשתו של אדם הראשון : ואת אשתו ואדם . ואת בא לרבות אשתו של אדם הראשון . ואדם הראשון . ואדם בא לרבות אשתו של אדם הראשון .

יום הכפורים . והנה מצינו שהקריבו ישראל בחנוכת המשכן
שעירי עזים ביום השמיני לחנוכה : וכן מצינו בחנוכת הבית
שהקריבו שלמים ביום ראשון לחנוכה : הא למדת שכל ימי
החנוכה היו כרגלים לכל דבר : ומה ראו חכמים לעשות
אותם ימים ימי שמחה והלל ? שכשנכנסו יוונים להיכל
טמאו כל השמנים שבהיכל . וכשגברה מלכות בית חשמונאי
והכו אותם ונצחום הבקיעו בהם פתח אחד ומצאו בו פך
אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול ולא היה
בו אלא להדליק יום אחד בלבד . ונעשה בו נס והדליקו
ממנו שמונה ימים . השנה הבאה קבעום חכמים ועשאום
ימים טובים בהלל ובהודאה . ומפני מה עשאום ימי שמונה
ולא עשאום ימי שבעה ? מפני שהדלקת הנרות היתה
שמונה ימים . ואף על פי שהיה שמן טהור בפך אחד
לא היה אלא להדליק יום אחד בלבד . ונעשה בו נס והדליקו
ממנו שמונה ימים . השנה הבאה קבעום חכמים ועשאום
ימים טובים בהלל ובהודאה . ומפני מה עשאום ימי שמונה
ולא עשאום ימי שבעה ? מפני שהדלקת הנרות היתה
שמונה ימים . ואף על פי שהיה שמן טהור בפך אחד

(1) יוסיפון בן גוריון . ספר דברי הימים שכתב יוסף בן מתתיהו הכהן : ספר
ב מקבים .

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ
بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ
ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ
لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ
تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ
تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا
ظَلَمُونَا وَلَٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذْ
قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ
رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ
خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا
قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا
رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

(١) وإذ قال موسى لقومه يا قوم إنكم ظلمتم أنفسكم باتخاذكم العجل فتوبوا إلى بارئكم فاقتلوا أنفسكم ذلكم خير لكم عند بارئكم فتاب عليكم إنه هو التواب الرحيم * وإذ قلتم يا موسى لن نؤمن لك حتى نرى الله جهرة فأخذتكم الصاعقة وأنتم تنظرون . ثم بعثناكم من بعد موتكم لعلكم تشكرون . وظللنا عليكم الغمام وأنزلنا عليكم المن والسلوى كلوا من طيبات ما رزقناكم وما ظلمونا ولكن كانوا أنفسهم يظلمون . وإذ قلنا ادخلوا هذه القرية فكلوا منها حيث شئتم رغدا وادخلوا الباب سجدا وقولوا حطة نغفر لكم خطاياكم وسنزيد المحسنين . فبدل الذين ظلموا قولا غير الذي قيل لهم فأنزلنا على الذين ظلموا رجزا من السماء بما كانوا يفسقون .

---

(١) يقال توبة بالهاء وتوب بلا هاء . ق . ع . بارئ : خالق . ق . ع . فاقتلوا : ليقتل بعضكم بعضا . ق . ع . ذلكم : التوبة والقتل . ق . ع . فتاب عليكم : قبل توبتكم . ق . ع . التواب : الذي يقبل توبة التائب . ق . ع . الصاعقة : نار تنزل من السماء فتحرق ما تقع عليه . ق . ع . ظللنا عليكم الغمام : سترناكم من حر الشمس بالغمام . ق . ع . المن : الترنجبين . ق . ع . السلوى : طير يشبه السمانى . ق . ع . رغدا : واسعا . ق . ع . حطة : أمرنا أن نقول حط عنا ذنوبنا . ق . ع . نغفر : نمح . ق . ع . سنزيد المحسنين : سنثيبهم على إحسانهم . ق . ع . رجزا : عذابا . ق . ع . يفسقون : يخرجون عن طاعة الله . ق . ع .

ולא יעלה לזרע ולא יצמח גבעול ולא יתן יבול בארץ .
ותהי כל הנפש הבאה מבית יעקב המכסים את מצרים
שבעים נפש ויוסף היה במצרים הוא ומתו הוא וכל
אחיו וכל הדור ההוא . ובני ישראל פרו וישרצו וירבו
ויעצמו במאד מאד ותמלא הארץ אותם . ויקם מלך
חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף . ויאמר אל
עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו . הבה נתחכמה
לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על
שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ . וישימו עליו שרי
מסים למען ענתו בסבלתם ויבן ערי מסכנות לפרעה
את פתם ואת רעמסס . וכאשר יענו אותו כן ירבה
וכן יפרוץ ויקצו מפני בני ישראל . ויעבדו מצרים את
בני ישראל בפרך . וימררו את חייהם בעבודה קשה
בחמר ובלבנים ובכל עבודה בשדה את כל עבודתם
אשר עבדו בהם בפרך . ויאמר מלך מצרים למילדת
העברית אשר שם האחת שפרה ושם השנית פועה .
ויאמר בילדכן את העבריות וראיתן על האבנים אם בן
הוא והמתן אותו ואם בת היא וחיתה . ותיראנה
המילדת את האלהים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך
מצרים ותחיין את הילדים . ויקרא מלך מצרים למילדת
ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את הילדים .
ותאמרנה המילדת אל פרעה כי לא כנשים המצריות
העברית כי חיות הנה בטרם תבוא אליהן המילדת
וילדו . ויטב אלהים למילדת ויעצמו העם וירבו מאד .
ויהי כי יראו המילדת את האלהים ויעש להם בתים .
ויצו פרעה לכל עמו לאמר כל הבן הילוד היאורה
תשליכוהו וכל הבת תחיון . ויקח איש מבית לוי את
בת לוי ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא
ותצפנהו שלשה ירחים . ולא יכלה עוד הצפינו ותקח
לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד
ותשם בסוף על שפת היאור . ותתצב אחותו מרחוק
לדעה מה יעשה לו . ותרד בת פרעה לרחץ על היאור
ונערותיה הלכות על יד היאור ותרא את התבה בתוך
הסוף ותשלח את אמתה ותקחה . ותפתח ותרא אתו
את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי
העברים זה . ותאמר אחותו אל בת פרעה הלכי קרא
לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד .
ותאמר לה בת פרעה לכי . ותלך העלמה ותקרא את
אם הילד . ותאמר לה בת פרעה קחי את הילד הזה
והיניקהו לי ואני אתן את שכרך . ותקח האשה את
הילד ותיניקהו . ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה
ויהי לה לבן ותקרא שמו משה כי מן המים משיתיהו .
ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו ויפן כה
וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול .
ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר
לרשע למה תכה רעך . ויאמר מי שמך לאיש שר
ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את
המצרי . ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר . וישמע
פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה ויברח משה
מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר . ולכהן
מדין שבע בנות ותבאנה וידלו ותמלאנה את הרהטים
להשקות צאן אביהן . ויבאו הרעים ויגרשום ויקם משה
ויושיעם וישק את צאנם . ותבאנה אל רעואל אביהן
ויאמר מדוע מהרתן בא היום . ותאמרנה איש מצרי
הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן .
ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן
לו ויאכל לחם . ויואל משה לשבת את האיש ויתן את
צפורה בתו למשה . ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי
אמר גר הייתי בארץ נכריה . ויהי בימים הרבים ההם
ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם
אל האלהים מן העבודה . וישמע אלהים את נאקתם
ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת
יעקב . וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים .
ומשה היה רועה את צאן יתרו חתנו כהן מדין וינהג
את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה .
וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא
והנה הסנה בער באש והסנה איננו אכל . ויאמר משה
אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער
הסנה . וירא יהוה כי סר לראות ויקרא אליו אלהים
מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני . ויאמר אל
תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה
עומד עליו אדמת קדש הוא . ויאמר אנכי אלהי אביך
אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב . ויסתר משה
כי ירא מהביט אל האלהים . ויאמר יהוה ראה ראיתי
את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני
נגשיו כי ידעתי את מכאביו . וארד להצילו מיד
מצרים ולהעלתו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה
אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי
והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי . ועתה הנה צעקת בני
ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים
לחצים אותם . ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את
עמי בני ישראל ממצרים . ויאמר משה אל האלהים מי
אנכי כי אלך אל פרעה והוצאתי את בני ישראל
ממצרים . ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי
שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את
האלהים על ההר הזה . ויאמר משה אל האלהים הנה
אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם
שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם .
ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה
תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם . ויאמר עוד
אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יהוה אלהי
אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני
אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר . לך ואספת את
זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם נראה
אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי
אתכם ואת הנעשה לכם במצרים . ואמר אעלה אתכם
מעני מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי
והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש . ושמעו לקולך
ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו
יהוה אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך
שלשת ימים במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו . ואני ידעתי
כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ברחבה .
ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר
אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם . ונתתי את חן
העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם .
ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב
ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את
מצרים . ויען משה ויאמר הן לא יאמינו לי ולא ישמעו
בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יהוה . ויאמר יהוה אליו
מה זה בידך ויאמר מטה . ויאמר השליכהו ארצה
וישלכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו . ויאמר
יהוה אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק
בו ויהי למטה בכפו . למען יאמינו כי נראה אליך יהוה
אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב .
ויאמר יהוה עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו
ויוצא והנה ידו מצרעת כשלג . ויאמר השב ידך אל
חיקך וישב ידו אל חיקו ויוצא והנה שבה כבשרו .
והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון
והאמינו לקול האות האחרון . והיה אם לא יאמינו גם
לשני האותות האלה ולא ישמעו לקולך ולקחת מים
מיאר והיצקת על היבשה והיו המים אשר תקח מן
היאר והיו לדם ביבשה . ויאמר משה אל יהוה בי אדני
לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז
דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי . ויאמר
יהוה אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש
או פקח או עור הלא אנכי יהוה . ועתה לך ואנכי אהיה
עם פיך והורתיך אשר תדבר . ויאמר בי אדני שלח נא
ביד תשלח . ויחר אף יהוה במשה ויאמר הלא אהרן
אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא
לקראתך וראך ושמח בלבו . ודברת אליו ושמת את
הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי
אתכם את אשר תעשון . ודבר הוא לך אל העם והיה הוא
יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים . ואת המטה הזה
תקח בידך אשר תעשה בו את האתות . וילך משה וישב
אל יתרו חתנו ויאמר אליו אלכה נא ואשובה אל אחי
אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה
לך לשלום . ויאמר יהוה אל משה בלכתך שוב מצרימה
כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך . ויקח משה
את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה
מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו . ויאמר יהוה
אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל המופתים אשר
שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו
ולא ישלח את העם . ואמרת אל פרעה כה אמר יהוה
בני בכורי ישראל . ואומר אליך שלח את בני ויעבדני
ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכורך . ויהי
בדרך במלון ויפגשהו יהוה ויבקש המיתו . ותקח צפורה
צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן
דמים אתה לי . וירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולות .
וילך יהוה לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר
האלהים וישק לו . ויגד משה לאהרן את כל דברי יהוה
אשר שלחו ואת כל האתות אשר צוהו . וילך משה
ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל . וידבר אהרן את
כל הדברים אשר דבר יהוה אל משה ויעש האתות לעיני
העם . ויאמן העם וישמעו כי פקד יהוה את בני ישראל
וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו . ואחרי כן באו משה
ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יהוה אלהי ישראל
שלח את עמי ויחגו לי במדבר . ויאמר פרעה מי יהוה
אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא ידעתי את יהוה
וגם את ישראל לא אשלח . ויאמרו אלהי העברים נקרה
עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר וזבחנו ליהוה
אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב . ויאמר אליהם מלך
מצרים למה משה ואהרן תפרעו את העם ממעשיו לכו
לסבלתיכם . ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ
והשבתם אותם מסבלתם . ויצו פרעה ביום ההוא את
הנגשים בעם ואת שטריו לאמר . לא תוספון לתת תבן
לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם
תבן . ואת תכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם
תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם
צעקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו . תכבד העבדה על
האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר . ויצאו נגשי
העם ושטריו ויאמרו אל העם לאמר כה אמר פרעה אני
נותן לכם תבן . אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו
כי אין נגרע מעבדתכם דבר . ויפץ העם בכל ארץ מצרים
לקשש קש לתבן . והנגשים אצים לאמר כלו מעשיכם
דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן . ויכו שטרי בני
ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא
כליתם חקכם ללבן כתמול שלשם גם תמול גם היום .
ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה
תעשה כה לעבדיך . תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אמרים
לנו עשו ולא יתן לעבדיך והנה עבדיך נכה וחטאת עמך .
ויאמר נרפים אתם נרפים על כן אתם אמרים נלכה נזבחה
ליהוה . ועתה לכו עבדו ותבן לא יתן לכם וכתכן לבנים
תתנו . וירא שטרי בני ישראל אתם ברע לאמר לא
תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו . ויפגעו את משה ואת
אהרן נצב לקראתם בצאתם מאת פרעה . ויאמרו אליהם
יראה יהוה עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו
בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרגנו .
וישב משה אל יהוה ויאמר אדני למה הרעות לעם הזה
למה זה שלחתני . ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך
הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך . ויאמר יהוה
עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם
וביד חזקה יגרשם מארצו . וידבר אלהים אל משה
ויאמר אליו אני יהוה . וארא אל אברהם אל יצחק ואל
יעקב באל שדי ושמי יהוה לא נודעתי להם . וגם הקמתי
את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ
מגוריהם אשר גרו בה . וגם אני שמעתי את נאקת בני
ישראל אשר מצרים מעבדים אותם ואזכר את בריתי .
לכן אמר אל בני ישראל אני יהוה והוצאתי אתכם מתחת
סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם
בזרוע נטויה ובשפטים גדלים . ולקחתי אתכם לי לעם
והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יהוה אלהיכם
המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים . והבאתי אתכם אל
הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק
וליעקב ונתתי אתה לכם מורשה אני יהוה . וידבר משה
כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה
קשה . ויאמר יהוה אל משה בא דבר אל פרעה מלך
מצרים וישלח את בני ישראל מארצו . וידבר משה לפני
יהוה לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני
פרעה ואני ערל שפתים . וידבר יהוה אל משה ואל
אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים
להוציא את בני ישראל מארץ מצרים . אלה ראשי בית
אבותם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון
וכרמי אלה משפחות ראובן . ובני שמעון ימואל וימין
ואהד ויכין וצחר ושאול בן הכנענית אלה משפחות
שמעון . ואלה שמות בני לוי לתולדתם גרשון וקהת
ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה . בני
גרשון לבני ושמעי למשפחתם . ובני קהת עמרם ויצהר
וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנה .
ובני עמרם אהרן ומשה ומרים אחותם ובני אהרן נדב
ואביהוא אלעזר ואיתמר . ובני יצהר קרח ונפג וזכרי .
ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי . ויקח עמרם את
יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה
ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנה . ובני יצהר
נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר . ובני עזיאל מישאל
ואלצפן וסתרי . ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה
ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם מאה
שלשים ושבע שנה

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۖ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ۝ وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُم بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ۝ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ۝ أَن تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ الْكِتَابُ عَلَىٰ طَائِفَتَيْنِ مِن قَبْلِنَا وَإِن كُنَّا عَن دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ۝ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ جَاءَكُم بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۗ سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ۝ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا أَن تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ ۗ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا ۗ قُلِ انتَظِرُوا إِنَّا مُنتَظِرُونَ ۝ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۚ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ۝ مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ۖ وَمَن جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ۝ قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۝ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۝ لَا شَرِيكَ لَهُ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ۝ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ۝ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ۝

(١) ع . ج . ابن . بعد كلمة حديث ذكر بعض الجمع ما يحتمل أن يكون

ఆకలి వచ్చినప్పుడు ఆయన ఆ పట్టణపు ప్రజలకు
ధాన్యం అమ్మడానికి ఇచ్చాడు. ఆ ప్రజలు ఆయన
ముఖదర్శనం కోరి ఆయన దగ్గరికి వచ్చారు.
ఆయన వారికి ఇలా ఆజ్ఞాపించాడు, "మీరు
ఈ దేశంలో ఉన్న మీ సోదరులందరినీ
ఒకచోట చేర్చండి. వారిని నా దగ్గరికి
తీసుకురండి. నేను వారికి ధాన్యం అమ్ముతాను.
ఎందుకంటే ఇంకా ఐదు సంవత్సరాలు కరువు
ఉంటుంది. మీరు, మీ కుటుంబాలు, మీ
పశువులు, మీ పొలాలు అన్నీ నాశనమవుతాయి.
మీరు, మీ సోదరులు, మీ తండ్రి కుటుంబం
అందరూ ఈ ప్రాంతంలో నివసించడానికి
రండి.

وَهُوَ مُبْتَدَأٌ وَالْجُمْلَةُ بَعْدَهُ خَبَرُهُ . وَقَوْلُهُ : وَلَا يَجُوزُ
أَنْ يَكُونَ الْمَعْنَى وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ أَحَدٍ عَنْ أَحَدٍ
فَيَكُونُ لَا صَوْمَ لَهُ لِأَنَّ الْمَعْنَى عَلَى هَذَا يَصِيرُ
إِلَى أَنَّ الصَّوْمَ لَا يَجُوزُ عَنْ أَحَدٍ . وَقَوْلُهُ : وَلَا
يَجُوزُ صَوْمُ الْوَلِيِّ عَنِ الْمَيِّتِ إِلَّا فِي النَّذْرِ
خَاصَّةً . وَقَوْلُهُ : وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ الْوَلِيِّ عَنِ
الْمَيِّتِ فِي النَّذْرِ خَاصَّةً يَعْنِي إِذَا مَاتَ وَعَلَيْهِ
نَذْرٌ فَصَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ أَجْزَأَهُ ذَلِكَ . وَقَوْلُهُ :
وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ الْوَلِيِّ عَنِ الْمَيِّتِ فِي النَّذْرِ
خَاصَّةً يَعْنِي إِذَا مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ فَصَامَ عَنْهُ
وَلِيُّهُ أَجْزَأَهُ ذَلِكَ . وَقَوْلُهُ : وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ
الْوَلِيِّ عَنِ الْمَيِّتِ فِي النَّذْرِ خَاصَّةً يَعْنِي إِذَا
مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ فَصَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ أَجْزَأَهُ ذَلِكَ .
وَقَوْلُهُ : وَلَا يَجُوزُ صَوْمُ الْوَلِيِّ عَنِ الْمَيِّتِ فِي
النَّذْرِ خَاصَّةً يَعْنِي إِذَا مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ فَصَامَ
عَنْهُ وَلِيُّهُ أَجْزَأَهُ ذَلِكَ . وَقَوْلُهُ : وَلَا يَجُوزُ
صَوْمُ الْوَلِيِّ عَنِ الْمَيِّتِ فِي النَّذْرِ خَاصَّةً يَعْنِي
إِذَا مَاتَ وَعَلَيْهِ نَذْرٌ فَصَامَ عَنْهُ وَلِيُّهُ أَجْزَأَهُ
ذَلِكَ

سوء أدبنا على ربنا وعلى سائر الخلق :
. الذي لا يسعنا في أكثر الأحوال الخلو منه
: وعلى الجملة فمن تعدى منهم حدود الله
. فعلينا له بقدر ما فعله من ذلك
: فهذا (١) وعلى الجملة فمن لم يعرف الحق
. وعلى أهله فهو أعمى

---

(١) في ب . فهذا . وفي ح . فهذا هو . وفي ط . فهذا هو . وفي ك . فهذا هو . وفي ل . فهذا هو . وفي ن . فهذا هو . وفي ي . فهذا هو . وفي ع . فهذا هو . وفي ف . فهذا هو . وفي ص . فهذا هو . وفي ق . فهذا هو . وفي ر . فهذا هو . وفي ش . فهذا هو . وفي ت . فهذا هو . وفي ث . فهذا هو . وفي خ . فهذا هو . وفي ذ . فهذا هو . وفي ض . فهذا هو . وفي ظ . فهذا هو . وفي غ . فهذا هو . وفي ب . فهذا هو . وفي ح . فهذا هو . وفي ط . فهذا هو . وفي ك . فهذا هو . وفي ل . فهذا هو . وفي ن . فهذا هو . وفي ي . فهذا هو . وفي ع . فهذا هو . وفي ف . فهذا هو . وفي ص . فهذا هو . وفي ق . فهذا هو . وفي ر . فهذا هو . وفي ش . فهذا هو . وفي ت . فهذا هو . وفي ث . فهذا هو . وفي خ . فهذا هو . وفي ذ . فهذا هو . وفي ض . فهذا هو . وفي ظ . فهذا هو . وفي غ . فهذا هو .

ابتدائی تعلیم

اردو زبان کے قاعدے اور ابتدائی کتابیں

مرتبہ عبدالرحمٰن

اردو زبان کی ابتدائی تعلیم کے لیے یہ کتاب لکھی گئی ہے۔ اس میں حروفِ تہجی سے شروع کر کے آسان جملوں تک مرحلہ وار مشق کرائی گئی ہے۔ ہر سبق کے بعد مشق دی گئی ہے تاکہ بچہ جو کچھ پڑھے اسے لکھ بھی سکے۔ تصویروں کی مدد سے الفاظ یاد کرنا آسان ہو جاتا ہے۔ اس کتاب کے مصنف نے برسوں تک مدرسہ میں پڑھایا ہے اور بچوں کی نفسیات کو خوب سمجھتے ہیں۔ یہ کتاب ان کے تجربے کا نچوڑ ہے۔ امید ہے کہ یہ بچوں کو پڑھنے کا شوق پیدا کرے گی۔ ۱۲۸ صفحے ہیں۔ قیمت ۱۲ روپے ہے۔

* وَلَمَّا رَأَتْ أُمُّ مُوسَى أَنَّ مَوْلُودَهَا قَدْ خَفِيَ عَلَيْهَا وَلَمْ تَدْرِ مَا تَصْنَعُ بِهِ . وَكَانَتْ قَابِلَةً حَاذِقَةً . وَكَانَتْ تَأْتِي النِّسَاءَ فِي بُيُوتِهِنَّ . وَكَانَتْ تَأْتِي فِرْعَوْنَ فِي كُلِّ يَوْمٍ . وَكَانَ فِرْعَوْنُ قَدْ وَكَّلَ بِهَا عُيُونًا مِنْ عُيُونِهِ لِئَلَّا تَفْعَلَ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ إِلَّا أَتَتْهُ بِهِ . فَلَمَّا رَأَتْ أُمُّ مُوسَى مَا قَدْ نَزَلَ بِهَا مِنْ أَمْرِ وَلَدِهَا وَمَا قَدْ وَكَّلَ فِرْعَوْنُ عَلَيْهَا مِنَ الْعُيُونِ وَمَا قَدْ أَخَذَ عَلَيْهَا مِنَ الْمَوَاثِيقِ لَتَأْتِيَنَّهُ بِكُلِّ مَا تَعْلَمُ مِنْ أَمْرِ الْغُلَامِ

مَوْلِدُ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ

وَكَانَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ سِبْطِ لَاوِي بْنِ يَعْقُوبَ . وَكَانَ أَبُوهُ عِمْرَانُ بْنُ يَصْهَرَ بْنِ قَاهِثَ بْنِ لَاوِي بْنِ يَعْقُوبَ . وَكَانَتْ أُمُّهُ يُوخَابِذُ بِنْتُ لَاوِي بْنِ يَعْقُوبَ . وَكَانَتْ أُمُّ مُوسَى حَامِلًا بِهِ فَلَمَّا وَضَعَتْهُ رَأَتْ مِنْ أَمْرِهِ مَا تَكْرَهُ

ולא יחלל את מקדשי כי אני יהוה מקדשם: ואיש איש מזרע אהרן הכהן והוא צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד אשר יטהר וגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו שכבת זרע: או איש אשר יגע בכל שרץ אשר יטמא לו או באדם אשר יטמא לו לכל טמאתו: נפש אשר יגע בו וטמא עד הערב ולא יאכל מן הקדשים כי אם רחץ בשרו במים: וכבא השמש וטהר ואחר יאכל מן הקדשים כי לחמו הוא: נבלה וטרפה לא יאכל לטמאה בהם אני יהוה: ושמרו את משמרתי ולא ישאו עליו חטא ומתו בו כי יחללוהו אני יהוה מקדשם: וכל זר לא יאכל קדש תושב כהן ושכיר לא יאכל קדש: וכהן קנין כספו קנה הוא יאכל בו וילידי ביתו הם יאכלו בלחמו: ובת כהן כי תהיה לאיש זר היא בתרומת הקדשים לא תאכל: ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל בית אביה כנעוריה מלחם אביה כל זר לא יאכל בו: ואיש כי יאכל קדש בשגגה וחמישתו יוסף עליו ונתן לכהן את הקדש: ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו ליהוה: והשיאם עון אשמה באכלם את קדשיהם כי אני יהוה מקדשם: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל ואמרת אליהם איש איש מבית ישראל ומן הגר בישראל אשר יקריב קרבנם לכל נדריהם ולכל נדבותם אשר יקריבו ליהוה לעלה: לרצנכם זכר בלי מום מן הבקר מן הכבשים ומן העזים: וכל אשר יהיה בו מום לא תקריבו כי לא לרצון יהיה לכם: ואיש כי יקריב זבח שלמים ליהוה לפלא נדר או בנדבה מן הבקר ומן הצאן תמים יהיה לרצון כל מום לא יהיה בו: עורים או שבור או חרוץ או יבלת או גרב או ילפת לא תקריבו אלה ליהוה ואשה לא תתנו מהם על המזבח ליהוה: ושור או כשב אשר יהיה שרוע או קלוט נדבה תעשה אתו ולנדר לא ירצה: אשך כתוש או מעך או כרות או נתוק לא תקריבו ליהוה ובארצכם לא תעשו: ומיד בן נכר לא תקריבו את לחם אלהיכם מכל אלה כי מושחתם בהם מום בכם לא ירצו לכם: ויהי דבר יהוה אל משה לאמר: שור או כשב או עז כי יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה ליהוה: ושור או שה אתו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד: וכי תזבחו זבח תודה ליהוה לרצנכם תזבחו: ביום ההוא יאכל לא תותירו ממנו עד בקר אני יהוה: ושמרתם מצותי ועשיתם אתם אני יהוה: ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל אני יהוה מקדשכם: המוציא אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש אלה הם מועדי: ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש כל מלאכה לא תעשו שבת הוא ליהוה בכל מושבתיכם: אלה מועדי יהוה מקראי קדש אשר תקראו אתם במועדם: בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין הערבים פסח ליהוה: ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג המצות ליהוה שבעת ימים מצות תאכלו: ביום הראשון מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו: והקרבתם אשה ליהוה שבעת ימים ביום השביעי מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם כי תבאו אל הארץ אשר אני נתן לכם וקצרתם את קצירה והבאתם את עמר ראשית קצירכם אל הכהן: והניף את העמר לפני יהוה לרצנכם ממחרת השבת יניפנו הכהן: ועשיתם ביום הניפכם את העמר כבש תמים בן שנתו לעלה ליהוה: ומנחתו שני עשרנים סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח ניחח ונסכו יין רביעית ההין: ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הביאכם את קרבן אלהיכם חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם: וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהיינה: עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה ליהוה: ממושבתיכם תביאו לחם תנופה שתים שני עשרנים סלת חמץ תאפינה בכורים ליהוה: ועל הלחם תקריב על כבשים שבעה תמימם בני שנה ופר בן בקר אחד ושני אילם יהיו עלה ליהוה ומנחתם ונסכיהם אשה ריח ניחח ליהוה: ועשיתם שעיר עזים אחד לחטאת ושני כבשים בני שנה אחד לזבח שלמים: והניף הכהן אתם על לחם הבכורים תנופה לפני יהוה על שני כבשים קדש יהיו ליהוה לכהן: והקרבתם ביום הזה מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבדה לא תעשו חקת עולם בכל מושבתיכם לדרתיכם: ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט לעני ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר בחדש השביעי באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: כל מלאכת עבדה לא תעשו והקרבתם אשה ליהוה: וידבר יהוה אל משה לאמר: אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים הוא מקרא קדש יהיה לכם ועניתם את נפשתיכם והקרבתם אשה ליהוה: וכל מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני יהוה אלהיכם: כי כל נפש אשר לא תעונה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה: וכל נפש אשר תעשה כל מלאכה בעצם היום הזה והאבדתי את נפשה מקרב עמה: כל מלאכה לא תעשו חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם: שבת שבתון היא לכם ועניתם את נפשתיכם בתשעה לחדש בערב מערב עד ערב תשבתו שבתכם: וידבר יהוה אל משה לאמר: אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה חג הסכות שבעת ימים ליהוה: ביום הראשון מקרא קדש כל מלאכת עבדה לא תעשו: שבעת ימים תקריבו אשה ליהוה ביום השמיני מקרא קדש יהיה לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת היא כל מלאכת עבדה לא תעשו: אלה מועדי יהוה אשר תקראו אתם מקראי קדש להקריב אשה ליהוה עלה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: מלבד שבתות יהוה ומלבד מתנותיכם ומלבד כל נדריכם ומלבד כל נדבותיכם אשר תתנו ליהוה: אך בחמשה עשר יום לחדש השביעי באספכם את תבואת הארץ תחגו את חג יהוה שבעת ימים ביום הראשון שבתון וביום השמיני שבתון: ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים: וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים בשנה חקת עולם לדרתיכם בחדש השביעי תחגו אתו: בסכת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בסכת: למען ידעו דרתיכם כי בסכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אתם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם: וידבר משה את מועדי יהוה אל בני ישראל: ויקח את נר התמיד ואת הלחם ואת זבח השלמים: ויעש את המנורה בטהור את נרתיה לבער לפני יהוה תמיד מחוץ לפרכת: ויערך עליה ערך לחם לפני יהוה תמיד: ויעש את הקטרת בטהור את סמניה לבער לפני יהוה תמיד: ויעש את המזבח לעלה ליהוה לפני יהוה תמיד: ויעש את הכיור ואת כנו לרחצה

ולאחר שנתחברו אלו הדברים בלבו של הרב, שלח ידו ונטל את הכלי, והתחיל לנגן בו. ומיד נתעוררו כל הנמצאים שם, ונתמלאו שמחה גדולה. ואחר כך נתחיל הרב לנגן בכלי שלו, ונתעוררו כל הנמצאים לשמוע

ס״ט אִישׁ אִישׁ כִּי יִהְיֶה זָב מִבְּשָׂרוֹ זוֹבוֹ טָמֵא הוּא׃ * וְזֹאת תִּהְיֶה טֻמְאָתוֹ בְּזוֹבוֹ רָר בְּשָׂרוֹ אֶת זוֹבוֹ אוֹ הֶחְתִּים בְּשָׂרוֹ מִזּוֹבוֹ טֻמְאָתוֹ הִוא׃ כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו הַזָּב כָּל הַכֶּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבוֹ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְהַיֹּשֵׁב עַל הַכֶּלִי אֲשֶׁר יֵשֵׁב עָלָיו הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְהַנֹּגֵעַ בְּבְשַׂר הַזָּב יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם יָרֹק הַזָּב עַל הַטָּהוֹר וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ כָּל הַמֶּרְכָּב אֲשֶׁר יִרְכַּב עָלָיו הַזָּב טָמֵא יִהְיֶה׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה תַּחְתָּיו טָמֵא יִהְיֶה עַד הָעָרֶב וְהַנֹּשֵׂא אוֹתָם יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב וְיָדָיו לֹא שָׁטַף בַּמַּיִם וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ כְּלִי חֶרֶשׂ אֲשֶׁר יִגַּע בּוֹ הַזָּב יִשָּׁבֵר וְכָל כְּלִי עֵץ יִשָּׁטֵף בַּמָּיִם וְטָהֹר׃ וְכִי יִטְהַר הַזָּב מִזּוֹבוֹ וְסָפַר לוֹ שִׁבְעַת יָמִים לְטָהֳרָתוֹ וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בְּמַיִם חַיִּים וְטָהֵר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִקַּח לוֹ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וּבָא לִפְנֵי יְהוָה אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְנָתַן אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן׃ וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֹתָם אֶחָד חַטָּאת וְהָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹבוֹ׃ וְכִי תֵצֵא שִׁכְבַת זֶרַע מִמֶּנּוּ וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת כָּל בְּשָׂרוֹ וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל בֶּגֶד וְכָל עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה עָלָיו שִׁכְבַת זֶרַע וְכֻבַּס בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זֶרַע וְרָחֲצוּ בַמַּיִם וְטָמְאוּ עַד הָעָרֶב׃ וְאִשָּׁה כִּי תִהְיֶה זָבָה דָּם יִהְיֶה זוֹבָהּ בִּבְשָׂרָהּ שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְנִדָּתָהּ וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב עָלָיו בְּנִדָּתָהּ יִטְמָא וְכֹל אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו יִטְמָא׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּמִשְׁכָּבָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בְּכָל הַכֶּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם עַל הַמִּשְׁכָּב הִוא עַל הַכֶּלִי הוּא בְּנִגְעוֹ בָּהּ יִטְמָא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם שָׁכֹב יִשְׁכַּב אִישׁ אֹתָהּ וַתְּהִי נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא שִׁבְעַת יָמִים וְכָל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עָלָיו יִטְמָא׃ וְאִשָּׁה כִּי יָזוּב זוֹב דָּמָהּ יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת נִדָּתָהּ אוֹ כִי תָזוֹב עַל נִדָּתָהּ כָּל יְמֵי זוֹב טֻמְאָתָהּ כִּימֵי נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה הִוא׃ כָּל הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר תִּשְׁכַּב כָּל יְמֵי זוֹבָהּ לָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ יִהְיֶה לָּהּ וְכָל הַכֶּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו טָמֵא יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ׃ וְכָל הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִטְמָא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד הָעָרֶב׃ וְאִם טָהֲרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּקַּח לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיאָה אֹתָם אֶל הַכֹּהֵן אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת הָאֶחָד עֹלָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה מִזּוֹב טֻמְאָתָהּ׃ וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם בְּטַמְּאָם אֶת מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם׃ זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זֶרַע לְטָמְאָה בָהּ׃ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ וְהַזָּב אֶת זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם טְמֵאָה׃

وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ ۖ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ .
٢٦ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهَ ۖ إِنَّنِي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ .
٢٧ فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَاكَ إِلَّا بَشَرًا مِثْلَنَا ۖ وَمَا نَرَاكَ
اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَاذِلُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ ۖ وَمَا نَرَىٰ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ
بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ . ٢٨ قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي
وَآتَانِي رَحْمَةً مِنْ عِنْدِهِ فَعُمِّيَتْ عَلَيْكُمْ أَنُلْزِمُكُمُوهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ .
٢٩ وَيَا قَوْمِ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا ۖ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ ۖ وَمَا أَنَا بِطَارِدِ
الَّذِينَ آمَنُوا ۚ إِنَّهُمْ مُلَاقُو رَبِّهِمْ وَلَٰكِنِّي أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ .
٣٠ وَيَا قَوْمِ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ طَرَدْتُهُمْ ۚ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ .
٣١ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ
وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزْدَرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا ۖ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي
أَنْفُسِهِمْ ۖ إِنِّي إِذًا لَمِنَ الظَّالِمِينَ .

٣٢ قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَادَلْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ . ٣٣ قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ .
٣٤ وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ ۚ
هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ . ٣٥ أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ ۖ قُلْ إِنِ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَيَّ
إِجْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِمَّا تُجْرِمُونَ .

* ومن سورة الأنبياء

وقوله تعالى ولقد آتينا موسى وهارون الفرقان وضياء وذكرا للمتقين . الفرقان هو التوراة لأنها فرقت بين الحق والباطل . وقيل هو انفراق البحر لموسى وانفراقه لمحمد صلى الله عليه وسلم . وضياء وذكرا للمتقين : منصوبان على الحال . ثم وصفهم فقال الذين يخشون ربهم بالغيب وهم من الساعة مشفقون . أي يخافون قيام الساعة وهم لا يرونها . وقيل يخافون ربهم وهم لا يرونه . وقيل يخافون عذاب ربهم وهم لا يرونه . وقيل يخافون ربهم وهم في الخلوات لا يراهم أحد . وقيل يخافون ربهم وهم في الآخرة لا يرونه . وقيل يخافون ربهم وهم في الدنيا لا يرونه . وقيل يخافون ربهم وهم في الدنيا لا يرونه . وقيل يخافون ربهم وهم في الدنيا

ولا يجوز الصلح على ما لا يجوز البيع عليه . وهذا الصلح يرد على وجوه : فمنها ما ذكرنا ، ومنها الصلح عن دين على عين ، ومنها الصلح عن عين على دين ، ومنها الصلح عن دين على دين ، ومنها الصلح عن دين على منفعة ، ومنها الصلح عن منفعة على منفعة ، ومنها الصلح عن منفعة على دين ، ومنها الصلح عن منفعة على عين ، ومنها الصلح عن عين على منفعة ، ومنها الصلح عن عين على عين ، ومنها الصلح عن دين على عين ، ومنها الصلح عن ع

וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃ כָּל־חֵלֶב לְיהוָה׃ חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא תֹאכֵלוּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא בִּשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃ אִם־הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה לְחַטָּאת׃ וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃ וְאֶת־הַדָּם יִתֵּן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת סַמִּים לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֶת־כָּל־חֵלֶב פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ חֵלֶב הַמְכַסֶּה עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ כַּאֲשֶׁר הוּרַם מִשּׁוֹר זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח הָעֹלָה׃ וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ וּפִרְשׁוֹ׃ וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר אֶל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֶׁפֶךְ הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף׃ וְכָל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ כִּי תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ׃ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהֵבִיא הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי הַפָּרֹכֶת׃ וְאֶת־הַדָּם יִתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה׃ וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן וְנִסְלַח לָהֶם׃ וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר הָרִאשׁוֹן וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף אֶת־הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא׃ וְאֶת־הַנָּשִׂיא כִּי יֶחֱטָא וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהָיו אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה בִּשְׁגָגָה וְאָשֵׁם׃ אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא בָּהּ וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִיר עִזִּים זָכָר תָּמִים׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַשָּׂעִיר וְשָׁחַט אֹתוֹ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה לִפְנֵי יְהוָה חַטָּאת הוּא׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־דָּמוֹ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה כְּחֵלֶב זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן מֵחַטָּאתוֹ וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־נֶפֶשׁ אַחַת תֶּחֱטָא בִּשְׁגָגָה בְּעָשֹׂתָהּ אַחַת מִמִּצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמָה׃ אוֹ הוֹדַע אֵלֶיהָ חַטָּאתָהּ אֲשֶׁר חָטָאָה וְהֵבִיאָה קָרְבָּנָהּ שְׂעִירַת עִזִּים נְקֵבָה תְּמִימָה עַל חַטָּאתָהּ אֲשֶׁר חָטָאָה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֶת־הַחַטָּאת בִּמְקוֹם הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר הוּסַר חֵלֶב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־כִּבְשָׂה יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְּמִימָה יְבִיאֶנָּה׃ וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ הַחַטָּאת וְשָׁחַט אֹתָהּ לְחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־הָעֹלָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ וְנָתַן עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח הָעֹלָה וְאֶת־כָּל־דָּמָהּ יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבָּהּ יָסִיר כַּאֲשֶׁר יוּסַר חֵלֶב הַכֶּשֶׂב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֹתָם עַל־הַמִּזְבֵּחַ עַל אִשֵּׁי יְהוָה וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־יָדָהּ לֹא תַשִּׂיג דֵּי שֶׂה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמָהּ אֲשֶׁר חָטָאָה שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְנֵי־יוֹנָה לַיהוָה אֶחָד לְחַטָּאת וְאֶחָד לְעֹלָה׃ וְהֵבִיא אֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן וְהִקְרִיב אֶת־אֲשֶׁר לַחַטָּאת רִאשׁוֹנָה וּמָלַק אֶת־רֹאשׁוֹ מִמּוּל עָרְפּוֹ וְלֹא יַבְדִּיל׃ וְהִזָּה מִדַּם הַחַטָּאת עַל־קִיר הַמִּזְבֵּחַ וְהַנִּשְׁאָר בַּדָּם יִמָּצֶה אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ חַטָּאת הוּא׃ וְאֶת־הַשֵּׁנִי יַעֲשֶׂה עוֹלָה כַּמִּשְׁפָּט וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־לֹא תַגִּיעַ יָדוֹ לִשְׁתֵּי תֹרִים אוֹ לִשְׁנֵי בְנֵי יוֹנָה וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ אֲשֶׁר חָטָא עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת לְחַטָּאת לֹא־יָשִׂים עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלֶיהָ לְבֹנָה כִּי חַטָּאת הוּא׃ וְהֵבִיאָהּ אֶל־הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מְלֹא קֻמְצוֹ מִן־הַסֹּלֶת וְהַקְטִיר הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה עַל אִשֵּׁי יְהוָה חַטָּאת הוּא׃ וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא מֵאַחַת מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ כֶּסֶף שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ אָשָׁם הוּא׃ אֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־חֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃ וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא יָדָע וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ׃ וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל־שְׁגִיאָתוֹ אֲשֶׁר שָׁגָג וְהוּא לֹא יָדָע וְנִסְלַח לוֹ׃ אָשָׁם הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ בְתֹשֶׂמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ׃ אוֹ מָצְאוּ אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל־שָׁקֶר עַל־אַחַת מִכָּל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֶם׃ וְהָיָה כִּי יֶחֱטָא וְאָשֵׁם וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשָּׁבַע עָלָיו לַשָּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ׃ וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אַחַת מִכָּל־אֲשָׁמָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאַשְׁמָה בָּהּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃ אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃ וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי אַהֲרֹן לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנָּה בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה רֵיחַ נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ בְּחַצְרַת אֹהֶל מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃ לֹא תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נְתַתִּיהָ מֵאִשַּׁי קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃ כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ זֹאת קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָמִיד מַחֲצִיתָהּ בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב׃ עַל־מַחֲבַת בַּשֶּׁמֶן מֻרְבֶּכֶת תָּבִיא מְשֻׁתָּה מִנְחַת פִּתֵּי תַּקְרִיב בְּקָעִים תַּעֲלֵה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה׃ וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ חֻקַּת עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תְּקֻטָר׃ וְכָל־מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ הַכֹּהֵן הַמַּחֲטִאתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּאָכֵל בְּחַצְרַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ כָּל־הַנֹּגֵעַ בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר יִזֶּה מִדָּמָהּ עַל־בֶּגֶד עָלֶיהָ תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ תֵּכָבֵס׃ וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל־בּוֹ תִּשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשַּׁל וּמֹרַק וְשֹׁטַף בַּמָּיִם׃ כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ וְכָל־חַטָּאת אֲשֶׁר יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְזֹאת תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת־כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת־הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא׃ כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן מְכַפֵּר בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃ וְכֹהֵן מַקְרִיב אִישׁ עֹלָתוֹ וְזִבְחוֹ עוֹר הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃ וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־נַעֲשָׂה בְמַרְחֶשֶׁת וְעַל־מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה׃ וְכָל־מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וְחָרֵבָה לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן יִהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃ וְזֹאת תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב לַיהוָה׃ עַל־תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיב עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה חַלֹּת מַצּוֹת בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת בַּשָּׁמֶן׃ עַל חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִב קָרְבָּנוֹ עַל זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃ וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה׃ וּבְשַׂר זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו לְיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר׃ וְאִם־נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל וּמִמָּחֳרָת וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר מִבְּשַׂר הַזֶּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִשִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃ לֹא יֵאָכֵל הַמַּקְרִיב אֹתוֹ לֹא יֶחְשֶׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ עֲוֹנָהּ תִּשָּׂא׃ וְהַבָּשָׂר אֲשֶׁר יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי תִגַּע בְּכָל־טֻמְאָה בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִבְהֵמָה אוֹ בְכָל־שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כָּל־חֵלֶב שׁוֹר כֶּשֶׂב וְעֵז לֹא תֹאכֵלוּ׃ וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל־מְלָאכָה וְאָכוֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ׃ כִּי כָּל־אֹכֵל חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיב מִמֶּנָּה אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃ כָּל־דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכָל־מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף וְלַבְּהֵמָה׃ כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כָּל־דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח שַׁלְמָיו יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח שַׁלְמָיו׃ יָדָיו תְּבִאֶינָה אֶת־אִשֵּׁי יְהוָה אֶת־הַחֵלֶב עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת־הֶחָזֶה לְהָנִיף תְּנוּפָה אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֶת־שׁוֹק הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃ לַמַּקְרִיב אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה׃ כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת־שׁוֹק הַתְּרוּמָה לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם וָאֶתְּנָה אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְחֻקַּת עוֹלָם׃ זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָה בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ לְכַהֵן לַיהוָה׃ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתָם בְּיוֹם הִמָּשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתָם׃ זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלֻּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׃ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינַי בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־קָרְבְּנָם לַיהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֶת־הַבְּגָדִים וְאֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת פַּר הַחַטָּאת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִם וְאֵת סַל הַמַּצּוֹת׃ וְאֶת־כָּל־הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃ וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַכֻּתֹּנֶת וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת־הַמְּעִיל וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הָאֵפֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב הָאֵפֹד וַיֶּאְפֹּד לוֹ בּוֹ׃ וַיָּשֶׂם עָלָיו אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־הַתֻּמִּים׃ וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ וַיָּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת אֶל־מוּל פָּנָיו אֶת־צִיץ נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ וַיִּזֶּה מִמֶּנּוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם׃ וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל־רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃ וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם כֻּתֳּנֹת וַיַּחְגֹּר אֹתָם אַבְנֵט וַיַּחֲבֹשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּקְרֵב אֶת־פַּר הַחַטָּאת וַיִּסְמֹךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ פַּר הַחַטָּאת׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־דָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־דָּמוֹ יָצַק אֶל־יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו׃ וַיִּקַּח אֶת־כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב וְאֶת־יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת־שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־חֶלְבְּהֶן וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת־הַפָּר וְאֶת־עֹרוֹ וְאֶת־בְּשָׂר

ולא יכלו לעמוד לפניו : ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו' . ומה ראה לומר לו כן ? אלא שראה שהיה מתיירא שמא יאמרו עליו שנתגדל בזכות אשתו ולפי שהיתה יפה מאד . לפיכך אמר לו צא מביניהם ואלך עמך למקום שתלך ואעשך שם לגוי גדול . ולא אמר לו כן בשאר ארצות שהיו רחוקות ממנו . ללמדך שכל הנותן דעתו לצאת מארץ מושבו אפילו מאה פרסאות כאלו יצא מכל העולם כולו . ולא עוד אלא שהיה מתיירא שמא יאמרו עליו שנתגדל בזכות אשתו ולפי שהיתה יפה מאד . לפיכך אמר לו צא מביניהם ואלך עמך למקום שתלך ואעשך שם לגוי גדול . ולא אמר לו כן בשאר ארצות שהיו רחוקות ממנו . ללמדך שכל הנותן דעתו לצאת מארץ מושבו אפילו מאה פרסאות כאלו יצא מכל העולם כולו . ויגר רעה בפרעה . ויגר אותו בנגעים : ואת אשת איש . (ב) וכתיב ואת אשתך : ויקרא פרעה לאברם . ויאמר מה זאת עשית לי . לא הגיד לו שהיתה אשתו אלא לאחר שנענש בשבילה : ויצו עליו אנשים . לא נתן עיניו בה אלא לשם שררה : וישלחו אתו . לא נתנו רשות לאחרים לגעת בו : ואת אשתו וגו' . (ו) ולא נתנו רשות לאחרים לגעת בה אלא הוא בעצמו שנאמר ואת אשתו ואת כל אשר לו וגו' : ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו נגבה . לא היה רוצה לילך עמו אלא שהיה מתיירא שמא יאמרו עליו שנתגדל בזכות אשתו ולפי שהיתה יפה מאד . לפיכך אמר לו צא מביניהם ואלך עמך למקום שתלך ואעשך שם לגוי גדול . ולא אמר לו כן בשאר ארצות שהיו רחוקות ממנו . ללמדך שכל הנותן דעתו לצאת מארץ מושבו אפילו מאה פרסאות כאלו יצא מכל העולם כולו . ויגר רעה בפרעה . ויגר אותו בנגעים : ואת אשת איש . (ב) וכתיב ואת אשתך : ויקרא פרעה לאברם . ויאמר מה זאת עשית לי . לא הגיד לו שהיתה אשתו אלא לאחר שנענש בשבילה : ויצו עליו אנשים . לא נתן עיניו בה אלא לשם שררה : וישלחו אתו . לא נתנו רשות לאחרים לגעת בו : ואת אשתו וגו' . (ו) ולא נתנו רשות לאחרים לגעת בה אלא הוא בעצמו שנאמר ואת אשתו ואת כל אשר לו וגו' : ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו נגבה . לא היה רוצה לילך עמו אלא שהיה מתיירא שמא יאמרו עליו שנתגדל בזכות אשתו ולפי שהיתה יפה מאד . לפיכך אמר לו צא מביניהם ואלך עמך למקום שתלך ואעשך שם לגוי גדול . ולא אמר לו כן בשאר ארצות שהיו רחוקות ממנו . ללמדך שכל הנותן דעתו לצאת מארץ מושבו אפילו מאה פרסאות כאלו יצא מכל העולם כולו . ויגר רעה בפרעה . ויגר אותו בנגעים : ואת אשת איש . (ב) וכתיב ואת אשתך : ויקרא פרעה לאברם . ויאמר מה זאת עשית לי . לא הגיד לו שהיתה אשתו אלא לאחר שנענש בשבילה : ויצו עליו אנשים . לא נתן עיניו בה אלא לשם שררה : וישלחו אתו . לא נתנו רשות לאחרים לגעת בו : ואת אשתו וגו' . (ו) ולא נתנו רשות לאחרים לגעת בה אלא הוא בעצמו שנאמר ואת אשתו ואת כל אשר לו וגו' : ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו נגבה .

(ב) וכתיב ואת אשתך : כך מצינו בכל מקום שנכתב בלשון זה שהוא מלשון נקבה .

(ו) וגו' עד כאן לשון אחר . ואין לו מקום כאן אלא בפרשת לך לך .

בְּנֵי קְהָת. (ו) וּמִבְּנֵי בְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַקְּרֵבִים
עַל הַמִּזְבֵּחַ : לֹא הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב אֶלָּא
כְּשֶׁיִּהְיוּ בְּנֵי אַהֲרֹן בְּנֵי בְנֵי קְהָת. אֲבָל בְּנֵי
בְנֵי אַהֲרֹן לֹא הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב. וְכֵן
הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי קְהָת. אֲבָל
לֹא בְּנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב
בְּנֵי בְנֵי מְרָרִי. אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי קְהָת
וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב
בְּנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן. אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי מְרָרִי
וּבְנֵי בְנֵי קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה
בְּיָדָם לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן. אֲבָל לֹא
בְּנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי
קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה בְּיָדָם
לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן. אֲבָל לֹא בְּנֵי
בְנֵי אֶלְצָפָן וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי
מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן.
וְכֵן הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי חֶבְרוֹן.
אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן וּבְנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן
וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי
קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה בְּיָדָם
לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי עֻזִּיאֵל. אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי
חֶבְרוֹן וּבְנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן וּבְנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן
וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי
קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה בְּיָדָם
לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי מִישָׁאֵל. אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי
עֻזִּיאֵל וּבְנֵי בְנֵי חֶבְרוֹן וּבְנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן
וּבְנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי
מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן.
וְכֵן הָיָה בְּיָדָם לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן.
אֲבָל לֹא בְּנֵי בְנֵי מִישָׁאֵל וּבְנֵי בְנֵי עֻזִּיאֵל
וּבְנֵי בְנֵי חֶבְרוֹן וּבְנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן וּבְנֵי בְנֵי
אֶלְצָפָן וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי מְרָרִי
וּבְנֵי בְנֵי קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן. וְכֵן הָיָה
בְּיָדָם לְהַקְרִיב בְּנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן. אֲבָל לֹא
בְּנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן וּבְנֵי בְנֵי מִישָׁאֵל וּבְנֵי בְנֵי
עֻזִּיאֵל וּבְנֵי בְנֵי חֶבְרוֹן וּבְנֵי בְנֵי אֱלִיצָפָן
וּבְנֵי בְנֵי אֶלְצָפָן וּבְנֵי בְנֵי גֵּרְשׁוֹן וּבְנֵי בְנֵי
מְרָרִי וּבְנֵי בְנֵי קְהָת וּבְנֵי בְנֵי אַהֲרֹן.

(ו) ומבני בני אהרן הכהנים הקרבים על המזבח לא היה בידם להקריב אלא כשיהיו בני אהרן בני בני קהת. אבל בני בני אהרן לא היה בידם להקריב. וכן היה בידם להקריב בני בני קהת. אבל לא בני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני מררי. אבל לא בני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני גרשון. אבל לא בני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני אלצפן. אבל לא בני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני אליצפן. אבל לא בני בני אלצפן ובני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני חברון. אבל לא בני בני אליצפן ובני בני אלצפן ובני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני עזיאל. אבל לא בני בני חברון ובני בני אליצפן ובני בני אלצפן ובני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני מישאל. אבל לא בני בני עזיאל ובני בני חברון ובני בני אליצפן ובני בני אלצפן ובני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן. וכן היה בידם להקריב בני בני אלצפן. אבל לא בני בני מישאל ובני בני עזיאל ובני בני חברון ובני בני אליצפן ובני בני אלצפן ובני בני גרשון ובני בני מררי ובני בני קהת ובני בני אהרן.

* וְאִם כַּסֶּה תַכְסֶה יָדָהּ וְנֶחְשְׁבָה לְכֶם כַּתֹּלָע וְהָיָה כַּצֶּמֶר יִהְיֶה׃ וְכִבֶּס הַבֶּגֶד אֲשֶׁר תִּרְאֶה בּוֹ הַנֶּגַע כִּי נֶתֶק הוּא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף הַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב לַצֶּמֶר אוֹ כָל־כְּלִי עוֹר אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ הַנֶּגַע כִּי נֶתֶק הוּא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְכִבֶּס הַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר תָּסוּר מֵהֶם הַנֶּגַע וְכֻבַּס שֵׁנִית וְטָהֵר׃ וְכִבֶּס הַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָל־כְּלִי עוֹר אֲשֶׁר תָּסוּר מֵהֶם הַנֶּגַע כִּי נֶתֶק הוּא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃ וְכִבֶּס הַבֶּגֶד אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָל־כְּלִי עוֹר אֲשֶׁר תִּרְאֶה בּוֹ

الأسئلة الخاصة بالمعلومات عن الأشخاص
أسئلة تطلب معلومات عن الأشخاص
الأسئلة الخاصة بالمعلومات عن الأشياء

وتسمى أسئلة التصور . وهي التي يطلب بها تصور المسؤول عنه بذكر أحواله وصفاته . فإذا قلت : من أبوك ؟ فالجواب أن تذكر اسم أبيه وما يميزه عن غيره من الآباء . وإذا قلت : ما أبوك ؟ فالجواب أن تذكر أنه تاجر أو فلاح أو غير ذلك مما يميز أباك عن غيره من الناس . وإذا قلت : أين أبوك ؟ فالجواب أن تذكر أنه في بيته أو في متجره أو في مزرعته أو في مكان آخر يعرف به . وإذا قلت : متى سافر أبوك ؟ فالجواب أن تذكر الوقت الذي سافر فيه . وإذا قلت : كيف أبوك ؟ فالجواب أن تذكر أنه مريض أو صحيح أو غير ذلك مما يعرف به حاله . وإذا قلت : لماذا سافر أبوك ؟ فالجواب أن تذكر السبب الذي سافر لأجله . وإذا قلت : كم ابناً لأبيك ؟ فالجواب أن تذكر عددهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكبر ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكبير منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أصغر ؟ فالجواب أن تذكر اسم الصغير منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أطول ؟ فالجواب أن تذكر اسم الطويل منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقصر ؟ فالجواب أن تذكر اسم القصير منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر مالاً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الغني منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل مالاً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الفقير منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر علماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم العالم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل علماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الجاهل منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر أدباً ؟ فالجواب أن تذكر اسم المؤدب منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل أدباً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الوقح منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر صدقاً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الصادق منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل صدقاً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكاذب منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر أمانة ؟ فالجواب أن تذكر اسم الأمين منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل أمانة ؟ فالجواب أن تذكر اسم الخائن منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر شجاعة ؟ فالجواب أن تذكر اسم الشجاع منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل شجاعة ؟ فالجواب أن تذكر اسم الجبان منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر كرماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكريم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل كرماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم البخيل منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر حلماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الحليم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل حلماً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الطائش منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر صبراً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الصبور منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل صبراً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الجزوع منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر شكراً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الشكور منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل شكراً ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكفور منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر صبراً على المكاره ؟ فالجواب أن تذكر اسم الصبور على المكاره منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل صبراً على المكاره ؟ فالجواب أن تذكر اسم الجزوع على المكاره منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر شكراً على النعم ؟ فالجواب أن تذكر اسم الشكور على النعم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل شكراً على النعم ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكفور على النعم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر صبراً على المصائب ؟ فالجواب أن تذكر اسم الصبور على المصائب منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل صبراً على المصائب ؟ فالجواب أن تذكر اسم الجزوع على المصائب منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أكثر شكراً على النعم ؟ فالجواب أن تذكر اسم الشكور على النعم منهم . وإذا قلت : أي أبنائه أقل شكراً على النعم ؟ فالجواب أن تذكر اسم الكفور على النعم منهم .

לב פרט לאחד מהם שהוא מיוחד בו ואין לו שני בעולם . ואיזה זה שהוא
בכור לאביו שנאמר בכור ישראל בני : ואין בכור אלא לשון ראשון
שנאמר בכור שורו הדר לו : ואין ראשון אלא לשון מיוחס שנאמר
ראשון לציון הנני הנם : ואין מיוחס אלא לשון חשוב שנאמר ויקרא
לשלמה ידידיה : ואין חשוב אלא לשון מלך שנאמר ואנכי נתתיו בכור
שם מלך בני אדם . ומה הוא מלך בני אדם . זה שהוא מלך על
כל בני אדם ואין לו מושל בעולם : ואין מושל אלא לשון מלך
שנאמר ומושל בעמים אל : ואין מלך אלא לשון מיוחס שנאמר
ומלכיך מיוחסין ממך יצאו : ואין מיוחס אלא לשון חשוב שנאמר
ויקרא לשלמה ידידיה : ואין חשוב אלא לשון מלך שנאמר ואנכי
נתתיו בכור שם מלך בני אדם . ומה הוא מלך בני אדם . זה
שהוא מלך על כל בני אדם ואין לו מושל בעולם : ואין מושל
אלא לשון מלך שנאמר ומושל בעמים אל : ואין מלך אלא לשון
מיוחס שנאמר ומלכיך מיוחסין ממך יצאו : ואין מיוחס אלא לשון
חשוב שנאמר ויקרא לשלמה ידידיה : ואין חשוב אלא לשון מלך
שנאמר ואנכי נתתיו בכור שם מלך בני אדם . ומה הוא מלך בני
אדם . זה שהוא מלך על כל בני אדם ואין לו מושל בעולם :

وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ : وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ . وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ : وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَنْ يَشَإِ اللَّهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ : قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ : بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ . وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ . فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ . فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّى إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ . فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ : قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَى قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ انْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ . قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ . وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ . وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ . قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ . وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ . وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ . وَكَذَلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ . وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ . وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ . قُلْ إِنِّي نُهِيتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَا أَتَّبِعُ أَهْوَاءَكُمْ قَدْ ضَلَلْتُ إِذًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهْتَدِينَ . قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَّبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُصُّ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاصِلِينَ . قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَقُضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالظَّالِمِينَ . وَعِنْدَهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٍ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٍ وَلَا يَابِسٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ .

---

(١) لو قيل ما الفرق بين هذه الآية وما قبلها حيث قال هناك ولكن أكثرهم لا يعلمون وقال هنا ولكن أكثرهم يجهلون قلنا الجهل ضد العلم والسفه ضد الحلم فالجهل والسفه يتقابلان والعلم والحلم يتقابلان فال

ﻭﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﺎﺿﻲ ﻭﺍﻟﻤﺴﺘﻘﺒﻞ ﻭﺍﻟﻤﺼﺪﺭ ﻭﺍﺳﻢ ﺍﻟﻔﺎﻋﻞ ﻭﺍﺳﻢ ﺍﻟﻤﻔﻌﻮﻝ ﻭﺍﺳﻢ ﺍﻟﺰﻣﺎﻥ ﻭﺍﺳﻢ ﺍﻟﻤﻜﺎﻥ ﻭﺍﺳﻢ ﺍﻵﻟﺔ ﻭﺍﻟﺘﻔﻀﻴﻞ ﻭﺍﻟﻤﺒﺎﻟﻐﺔ ﻭﺍﻟﺘﺼﻐﻴﺮ ﻭﺍﻟﻨﺴﺐ ﻭﺍﻟﻨﻜﺮﺓ ﻭﺍﻟﻤﻌﺮﻓﺔ ﻭﺍﻟﻌﺪﺩ ﻭﺍﻟﺠﻤﻊ ﻭﺍﻟﺘﺜﻨﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﺬﻛﺮ ﻭﺍﻟﻤﺆﻧﺚ ﻭﺍﻟﻤﺘﻌﺪﻱ ﻭﺍﻟﻠﺎﺯﻡ ﻭﺍﻟﻤﺒﻨﻲ ﻭﺍﻟﻤﻌﺮﺏ ﻭﺍﻟﻤﻘﺼﻮﺭ ﻭﺍﻟﻤﻤﺪﻭﺩ ﻭﺍﻟﻤﻨﻘﻮﺹ ﻭﺍﻟﺼﺤﻴﺢ ﻭﺍﻟﻤﻌﺘﻞ ﻭﺍﻟﻤﻬﻤﻮﺯ ﻭﺍﻟﻤﻀﺎﻋﻒ ﻭﺍﻟﻤﺰﻳﺪ ﻭﺍﻟﻤﺠﺮﺩ ﻭﺍﻟﺮﺑﺎﻋﻲ ﻭﺍﻟﺨﻤﺎﺳﻲ ﻭﺍﻟﺴﺪﺍﺳﻲ ﻭﺍﻟﺴﺒﺎﻋﻲ ﻭﺍﻟﻤﻠﺤﻖ ﻭﺍﻟﻤﺠﺮﺩ ﻭﺍﻟﻤﺰﻳﺪ

وقد أصبحنا في هذا العصر بحاجة
إلى الأدب الذي يعالج مشاكل الحياة
ويقدم حلولاً لها في الحاضر والمستقبل

..... لا شيء أجمل من رؤية الفجر عند
الشاطئ : لا بد أن تراه في الصيف من أول
الصباح الباكر . لا شيء أجمل من رؤية
الشمس تطلع . لا بد أن تراها : ولا شيء
أجمل من رؤية الشمس تغرب . لا بد أن
تراها : ولا شيء أجمل من رؤية القمر
والنجوم في السماء . لا بد أن تراها . لا
شيء أجمل من رؤية الأشجار والأزهار
والعشب الأخضر . لا بد أن تراها . لا شيء
أجمل من رؤية الطيور والفراش والحشرات
والزواحف . لا بد أن تراها . لا شيء أجمل
من رؤية الأنهار والبحيرات والشلالات
والبحار والمحيطات . لا بد أن تراها . لا
شيء أجمل من رؤية الجبال والوديان
والسهول والصحارى . لا بد أن تراها .
لا شيء أجمل من رؤية الأرض بكل ما
عليها من مخلوقات . لا بد أن تراها .
لا شيء أجمل من رؤية الكون بكل ما
فيه من عوالم . لا بد أن تراه .

* מלכו בחכמה יבנה בתים ובתבונה יכונו חדרים. משלי כד ג. ובחכמה יבנה בית ובתבונה יתכונן. ומלת בתים הוא לשון רבים כמו שאמרו בפרק ראוהו (ברכות ח ב) בתים הרבה עשה לו. ומלת חדרים הוא לשון רבים כמו חדר אל חדר תבוא. מלכים א כ ל. ומלת מלאו הוא לשון נקבה כמו שאמרו בפרק ראוהו (ברכות ח ב) מלאו כל הבתים כולם. ומלת נפלאים הוא לשון רבים כמו נפלאים ממני לא אבינה. איוב מב ג. ומלת נעימים הוא לשון רבים כמו נעימים היו בחייהם. שמואל ב א כג. ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב. ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב. ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב.

(ו) ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב. ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב. ומלת נקיים הוא לשון רבים כמו נקיים מאשמה זו. במדבר לב כב.

(ו) אם בא להתפלל ואינו יכול לכוין יתפלל ויכוין בפעם השניה. ואם אינו יכול לכוין בשום פעם אל יתפלל עד שיכוין. ואם אינו יכול לכוין אלא בתחלת כל תפלה ותפלה יכוין בתחלה ויאמר בקצרה. ואם אינו יכול לכוין אלא בחתימת הברכות יכוין בחתימה. ואם אינו יכול לכוין אלא בראשי הברכות יכוין בראשי הברכות. ואם אינו יכול לכוין אלא בכולן יכוין בכולן. ואם אינו יכול לכוין כלל אל יתפלל עד שיכוין. ואם אינו יכול לכוין אלא בתפלת שמונה עשרה יכוין בתפלת שמונה עשרה. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת שמע יכוין בברכת שמע. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת ישועתך ישראל יכוין בברכת ישועתך ישראל. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת רפאנו יכוין בברכת רפאנו. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת ברך עלינו יכוין בברכת ברך עלינו. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת שים שלום יכוין בברכת שים שלום. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת יהיו לרצון יכוין בברכת יהיו לרצון. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת מודים יכוין בברכת מודים. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת שלום רב יכוין בברכת שלום רב. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת עושה שלום יכוין בברכת עושה שלום. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת יהי רצון יכוין בברכת יהי רצון. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת שים שלום יכוין בברכת שים שלום. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת יהיו לרצון יכוין בברכת יהיו לרצון. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת מודים יכוין בברכת מודים. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת שלום רב יכוין בברכת שלום רב. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת עושה שלום יכוין בברכת עושה שלום. ואם אינו יכול לכוין אלא בברכת יהי רצון יכוין בברכת יהי רצון.

פרקי תפלה

הלכות תפלה וכוונתה

(1) חייב אדם להתפלל בכל יום שמונה עשרה ברכות: שלש ראשונות ושלש אחרונות וברכה אחת באמצע. ואם הוסיף עליהן כל שהוא אין מחזירין אותו. ואם חסר אפילו דבר קטן מן הברכות או שלא התפלל כלל אין מחזירין אותו. ואם התפלל ולא כיון לבו בתפלתו תפלתו תפלה. ואם כיון לבו בכל הברכות אבל לא התפלל בתחלה כתקנן חוזר ומתפלל בתחנונים. ואם התפלל בתחלה כתקנן ולא כיון לבו בתחנונים חוזר ומתפלל בתחנונים. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים אבל לא כיון לבו בברכת שלום רב חוזר ומתפלל בברכת שלום רב. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב אבל לא כיון לבו בברכת עושה שלום חוזר ומתפלל בברכת עושה שלום. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום אבל לא כיון לבו בברכת יהי רצון חוזר ומתפלל בברכת יהי רצון. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון אבל לא כיון לבו בברכת שים שלום חוזר ומתפלל בברכת שים שלום. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון ובברכת שים שלום אבל לא כיון לבו בברכת יהיו לרצון חוזר ומתפלל בברכת יהיו לרצון. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון ובברכת שים שלום ובברכת יהיו לרצון אבל לא כיון לבו בברכת מודים חוזר ומתפלל בברכת מודים. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון ובברכת שים שלום ובברכת יהיו לרצון ובברכת מודים אבל לא כיון לבו בברכת שלום רב חוזר ומתפלל בברכת שלום רב. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון ובברכת שים שלום ובברכת יהיו לרצון ובברכת מודים ובברכת שלום רב אבל לא כיון לבו בברכת עושה שלום חוזר ומתפלל בברכת עושה שלום. ואם התפלל בתחלה כתקנן וכיון לבו בתחנונים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום ובברכת יהי רצון ובברכת שים שלום ובברכת יהיו לרצון ובברכת מודים ובברכת שלום רב ובברכת עושה שלום אבל לא כיון לבו בברכת יהי רצון חוזר ומתפלל בברכת יהי רצון.

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا . وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ
وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ . إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ . قَدْ جَعَلَ اللَّهُ
لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا . وَالَّلَائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ
إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ . وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ
وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ : وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا . ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا . أَسْكِنُوهُنَّ
مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ
وَإِنْ كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّى يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ
فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ
وَإِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَى : لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ
وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا
إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا : وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ
عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا
وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا . فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا
خُسْرًا . أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ
الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ
آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا
يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا : اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ
وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ : فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوِ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ بِهِمَا : وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ : إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلْنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَّاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَٰئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ : إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَٰئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ : إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَٰئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ : خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ : وَإِلَٰهُكُمْ إِلَٰهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَٰنُ الرَّحِيمُ : إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ : وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ : إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتُّبِعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأَوُا الْعَذَابَ وَتَقَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ : وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأَ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّءُوا مِنَّا : كَذَٰلِكَ يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ . يَا أَيُّهَا

ופיכא אלמא מעמא דמתניתין משום דאיכא למיחש שמא יבא לאכול בלא הדחה. ולפי זה אפילו אם ידוע שלא נגע בשום לח אלא בידיו בלבד מותר לאכול בלא הדחה. ואפילו אם נגע בלח אחר אלא שהוא יודע שלא נגע בידיו אלא בלח זה

طبعت : ٤٠ . * ٢ 4

ויכוח נישטאדט

הויפט־ראבי פון פוזענ אין פּרוסיע

אויפן ראטהויז

פון דער שטאט נישטאדט

טאג דעם פופצעהטן אויגוסט

אזוי ווי עס איז אין פּרוסיע אלגעמיין באקאנט, האבן זיך אין דער לעצטער צייט אין פּוזענ אויפגעטאן פּאפּן, וועלכע האבן זיך אויסגעגעבן פאר אידישע רבנים, און האבן אנגעהויבן צו פּרעדיגן אין אידישע שולן. דאס איז אבער אן אומגעהערטע זאך, וואס אידישע רבנים זאלן זיך אפּגעבן מיט פּרעדיגן, ווייל דאס איז נאר דער אמת'ער אידישער רבנות'ס פּליכט, צו לערנען תּורה, אבער נישט צו פּרעדיגן. דערפאר האבן אויך אלע אידישע קהלות אין פּוזענ זיך אויפגעטאן קעגן דעם נייעם מנהג, און האבן אויסגעזוכט פּאר אידישע רבנים, וועלכע זאלן פּרעדיגן אין אידישע שולן, אבער נישט קיין פּאפּן. דאס איז אבער נישט געווען גענוג פאר דער רעגירונג, וואס האט אויסגעזוכט פּאר אידישע רבנים, וועלכע זאלן פּרעדיגן אין אידישע שולן, אבער נישט קיין פּאפּן. דאס איז אבער נישט געווען גענוג פאר דער רעגירונג, וואס האט

ולא שמעו אלי מקוצר רוח ומעבודה קשה. ויאמר ה׳ אל משה בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו. ויאמר משה לפני ה׳ הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמענני פרעה ואני ערל שפתים. וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים. אלה ראשי בית אבותם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחות ראובן. ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצוחר ושאול בן הכנענית אלה משפחות שמעון. ואלה שמות בני לוי לתולדותם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה. בני גרשון לבני ושמעי למשפחותם. ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנה. ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות לוי לתולדותם. ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנה. ובני יצהר נפג וזכרי ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי. ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר. ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחות הקרחי. ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוי למשפחותם. הוא אהרן ומשה אשר אמר ה׳ להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם. הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן. ויהי ביום דבר ה׳ אל משה בארץ מצרים. וידבר ה׳ אל משה לאמר אני ה׳ דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך. ויאמר משה לפני ה׳ הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה. ויאמר ה׳ אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך. אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחי ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו. ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אותתי ואת מופתי בארץ מצרים. ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים ויצאתי את צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים. וידעו מצרים כי אני ה׳ בנטותי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם. ויעש משה ואהרן כאשר צוה ה׳ אתם כן עשו. ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שלשים ושלש שנה בדברם אל פרעה. ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן לאמר. כי ידבר אליכם פרעה לאמר תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין. ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה ה׳ ויהי מטה אהרן לתנין. ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלהטיהם כן. ותבלענה מטותם את מטותם. ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה׳. ויאמר ה׳ אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם. לך אל פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך. ואמרת אליו ה׳ אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה. כה אמר ה׳ בזאת תדע כי אני ה׳ הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר והפכו לדם. והדגה אשר ביאר תמות ובאש יבאשו מצרים ולא יוכלו מצרים לשתות מים מיאר. ויאמר ה׳ אל משה אמר אל אהרן קח מטך ונטה ידך על מימי מצרים על נהרותם ועל יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם והיה דם בכל ארץ מצרים ובעצים ובאבנים. ויעשו כן משה ואהרן כאשר צוה ה׳ וירם במטה ויך את המים אשר ביאר לעיני פרעה ולעיני עבדיו ויהפכו כל המים אשר ביאר לדם. והדגה אשר ביאר מתה ותבאש היאר ולא יכלו מצרים לשתות מים מיאר ויהי הדם בכל ארץ מצרים. ויעשו חרטמי מצרים בלהטיהם כן ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה׳. ויפן ויבא אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת. ויחפרו כל מצרים סביבות היאר מים לשתות כי לא יכלו לשתות ממימי היאר. וימלאו שבעת ימים אחרי הכות ה׳ את היאר. ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר ה׳ שלח עמי ויעבדני. ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים. ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך ובמשארותיך. ובך ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים. ויאמר ה׳ אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך על הנהרות על היארים ועל האגמים והעל את הצפרדעים על ארץ מצרים. ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים. ויעשו חרטמים בלהטיהם כן ויעלו את הצפרדע על ארץ מצרים. ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר חלו אל ה׳ ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את העם ויזבחו לה׳. ויאמר משה לפרעה התפאר עלי למתי אעתיר לך ולעבדיך ולעמך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאר תשארנה. ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כה׳ אלהינו. ויסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשארנה. ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל ה׳ על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה. ויעש ה׳ כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות. ויקבצו אתם חמרם חמרם ותבאש הארץ. ויראה פרעה כי היתה הרוחה והכבד את לבו ולא שמע אליהם כאשר דבר ה׳. ויאמר ה׳ אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ והיה לכנם בכל ארץ מצרים. ויעשו כן ויט אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנם בכל ארץ מצרים. ויעשו כן החרטמים בלהטיהם להוציא את הכנם ולא יכלו והכנם היתה באדם ובבהמה. ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא ולא חזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה׳. ויאמר ה׳ אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יצא המימה ואמרת אליו כה אמר ה׳ שלח עמי ויעבדני. כי אם אינך משלח את עמי הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב גם האדמה אשר הם עליה. והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני ה׳ בקרב הארץ. ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה. ויעש ה׳ כן ויבא ערב כבד בית פרעה ובבתי עבדיו ובכל ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב. ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ. ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזבח לה׳ אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו. דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו לה׳ אלהינו כאשר יאמר אלינו. ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתם לה׳ אלהיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו ללכת התפללו בעדי. ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי אל ה׳ וסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו מחר אך אל יסף פרעה התל לבלתי שלח את העם לזבח לה׳. ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל ה׳. ויעש ה׳ כדבר משה ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד. ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם. ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה ודברת אליו כה אמר ה׳ אלהי העברים שלח עמי ויעבדני. כי אם מאן אתה לשלחם ועודך מחזיק בהם. הנה יד ה׳ הויה בדבר אשר בשדה בסוסים בחמרים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד. והפלה ה׳ בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר. ויעש ה׳ את המועד לאמר מחר יעשה ה׳ הדבר הזה בארץ. ויעש ה׳ את הדבר הזה ממחרת ותמת כל מקנה מצרים ומקנה בני ישראל לא מת אחד. וישלח פרעה והנה לא מת מקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם. ויאמר ה׳ אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן והזה משה השמים לעיני פרעה. והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרחת אבעבעת במצרים. ויקחו את פיח הכבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקו משה השמים ויהי שחין פרחת אבעבעת באדם ובבהמה. ולא יכלו החרטמים לעמד לפני משה מפני השחין כי היה השחין בחרטמים ובכל מצרים. ויחזק ה׳ את לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר ה׳ אל משה. ויאמר ה׳ אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר ה׳ אלהי העברים שלח עמי ויעבדני. כי בפעם הזאת אנכי שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ. כי עתה שלחתי את ידי ואך אתך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ. ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ. עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם. הנני משיב כעת מחר את כבד הברד אשר לא היתה כמהו במצרים למן היום הוסדה ועד עתה. ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד וימתו. המירא את דבר ה׳ מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים. ואשר לא שם לבו אל דבר ה׳ ויעזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה. ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך על השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה בארץ מצרים. ויט משה את מטהו על השמים וה׳ נתן קלות וברד והאש הלכה ארצה וימטר ה׳ ברד על ארץ מצרים. ויהי ברד וגחלת אש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא היתה כמהו בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי. ויך הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר. רק בארץ גשן אשר שם בני ישראל לא היה ברד. וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם ה׳ הצדיק ואני ועמי הרשעים. התפללו אל ה׳ ורב מהיות קלות אלהים וברד ואשלחה ולא תוספו לעמד. ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל ה׳ הקולות יחדלון ולא יהיה עוד הברד למען תדע כי לה׳ הארץ. ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני ה׳ אלהים. והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל. והחטה והכסמת לא נכתו כי אפילות הנה. ויצא משה את העיר מעם פרעה ויפרש כפיו אל ה׳ ויחדלו הקולות והברד ומטר לא נתך ארצה. וירא פרעה כי חדל המטר והברד והקולות ויסף לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו. ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר ה׳ ביד משה. ויאמר ה׳ אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו. ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה׳. ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר ה׳ אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח עמי ויעבדני. כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך. וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה. ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה. ויפן ויצא מעם פרעה. ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את ה׳ אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים. ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את ה׳ אלהיכם מי ומי ההלכים. ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה׳ לנו. ויאמר אלהם יהי כן ה׳ עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם. לא כן לכו נא הגברים ועבדו את ה׳ כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה. ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ועלה על ארץ מצרים ואכל את כל עשב הארץ את כל אשר הותיר הברד. ויט משה את מטהו על ארץ מצרים וה׳ נהג רוח קדים בארץ כל היום ההוא וכל הלילה הרוח נשא את הארבה. ויעל הארבה על כל ארץ מצרים וינח בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמהו ואחריו לא יהיה כן. ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים. ויקרא פרעה למהר למשה ולאהרן ויאמר חטאתי לה׳ אלהיכם ולכם. ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו בה׳ אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה. ויצא מעם פרעה ויעתר אל ה׳. ויהפך ה׳ רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה ויתקע אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים. ויחזק ה׳ את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל. ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך. ויט משה את ידו על השמים ויהי חשך אפלה בכל ארץ מצרים שלשת ימים. לא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבותם. ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את ה׳ רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם. ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועלות ועשינו לה׳ אלהינו. וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את ה׳ אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את ה׳ עד בואנו שמה. ויחזק ה׳ את לב פרעה ולא אבה לשלחם. ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר אל תסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות. ויאמר משה כן דברת לא אסף עוד ראות פניך. ויאמר ה׳ אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה. דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב. ויתן ה׳ את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם. ויאמר משה כה אמר ה׳ כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים. ומתו כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים ובכור כל בהמה. והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף. ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה ה׳ בין מצרים ובין ישראל. וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף. ויאמר ה׳ אל משה לא ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ מצרים. ומשה ואהרן עשו את כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק ה׳ את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו. וידבר ה׳ אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר. החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה. דברו אל כל עדת בני ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית. ואם ימעט הבית משה מהיות מספר לשה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השה. שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו. והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים. ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזות ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם. ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו. אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו. ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו. וכה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא לה׳. ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני ה׳. והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם ראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים. והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג לה׳ לדרתיכם חקת עולם תחגוהו. שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשבתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמצת ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי. ביום הראשון מקרא קדש ויום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכה לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם. בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחדש בערב. שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ. כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות. ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח. וקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף והגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזות מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקרו. ועבר ה׳ לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזות ופסח ה׳ על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף. ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם. והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן ה׳ לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת. והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם. ואמרתם זבח פסח הוא לה׳ אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו. וילכו בני ישראל ויעשו כאשר צוה ה׳ את משה ואהרן כן עשו. ויהי בעצם היום הזה הוציא ה׳ את בני ישראל מארץ מצרים על צבאותם. ויהי ה׳ הוציא את בני ישראל מארץ מצרים הוא הלילה הזה לה׳ שמרים הוא לכל בני ישראל לדרתם. וידבר ה׳ אל משה לאמר קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא. ויאמר משה אל העם זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים כי בחזק יד הוציא ה׳ אתכם מזה ולא יאכל חמץ. היום אתם יצאים בחדש האביב. והיה כי יביאך ה׳ אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והחוי והיבוסי אשר נשבע לאבתיך לתת לך ארץ זבת חלב ודבש ועבדת את העבדה הזאת בחדש הזה. שבעת ימים תאכל מצות וביום השביעי חג לה׳. מצות יאכל את שבעת הימים ולא יראה לך חמץ ולא יראה לך שאר בכל גבולך. והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה ה׳ לי בצאתי ממצרים. והיה לך לאות על ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת ה׳ בפיך כי ביד חזקה הוציאך ה׳ ממצרים. ושמרת את החק הזה למועדו מימים ימימה. והיה כי יביאך אל הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך. והעברת כל פטר רחם לה׳ וכל פטר שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים לה׳. וכל פטר חמור תפדה בשה ואם לא תפדה וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה. והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ה׳ ממצרים מבית עבדים. ויהי כי הקשה פרעה לשלחנו ויהרג ה׳ כל בכור בארץ מצרים מבכור אדם ועד בכור בהמה על כן אני זבח לה׳ כל פטר רחם הזכרים ובכור בני אפדה. והיה לאות על ידך ולטטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו ה׳ ממצרים. ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה. ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעלתם את עצמתי מזה אתכם. ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר. וה׳ הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה. לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם. וידבר ה׳ אל משה לאמר. דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים. ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר. וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני ה׳ ויעשו כן. ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו. ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו. ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשים על כלו. ויחזק ה׳ את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה. וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אתם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החירת לפני בעל צפון. ופרעה הקריב וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה׳. ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים. הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר. ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה׳ אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם. ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון. ויאמר ה׳ אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה. ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה בכל חילו ברכבו ובפרשיו. וידעו מצרים כי אני ה׳ בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו. וישא מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם. ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה. ויט משה את ידו על הים ויולך ה׳ את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. וירדפו מצרים ויבאו אחריהם כל סוס פרעה רכבו ופרשיו אל תוך הים. ויהי באשמרת הבקר וישקף ה׳ אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים. ויסר את אפן ויהי נהג בכבדת ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה׳ נלחם להם במצרים. ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך על הים וישבו המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו. ויט משה את ידו על הים וישב הים לפנות בקר לאיתנו ומצרים נסים לקראתו וינער ה׳ את מצרים בתוך הים. וישבו המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד. ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ויושע ה׳ ביום ההוא את ישראל מיד מצרים וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים. וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה ה׳ במצרים ויראו העם את ה׳ ויאמינו בה׳ ובמשה עבדו. אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ ויאמרו לאמר אשירה לה׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו. ה׳ איש מלחמה ה׳ שמו. מרכבת פרעה וחילו ירה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף. תהמת יכסימו ירדו במצולת כמו אבן. ימינך ה׳ נאדרי בכח ימינך ה׳ תרעץ אויב. וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש. וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד קפאו תהמת בלב ים. אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי. נשפת ברוחך כסמו צללו כעופרת במים אדירים. מי כמכה באלם ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא. נטית ימינך תבלעמו ארץ. נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך. שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת. אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען. תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר עמך ה׳ עד יעבר עם זו קנית. תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה׳ מקדש אדני כוננו ידיך. ה׳ ימלך לעלם ועד. כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב ה׳ עליהם את מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלת. ותען להם מרים שירו לה׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים. ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים. ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם על כן קרא שמה מרה. ויללו העם על משה לאמר מה נשתה. ויצעק אל ה׳ ויורהו ה׳ עץ וישלך אל המים ויתקו המים. שם שם לו חק ומשפט ושם נסהו. ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה׳ אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה׳ רפאך. ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינות מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים. ויסעו מאילם ויבא כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילם ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים. ויתלונן כל עדת בני ישראל על משה ועל אהרן במדבר. ויאמרו אלהם בני ישראל מי יתן מותנו ביד ה׳ בארץ מצרים בשבתנו על סיר הבשר באכלנו לחם לשבע כי הוצאתם אתנו אל המדבר הזה להמית את כל הקהל הזה ברעב. ויאמר ה׳ אל משה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים וצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנסנו הילך בתורתי אם לא. והיה ביום הששי והכינו את אשר יביאו והיה משנה על אשר ילקטו יום יום. ויאמר משה ואהרן אל כל בני ישראל בערב וידעתם כי ה׳ הוציא אתכם מארץ מצרים. ובבקר וראיתם את כבוד ה׳ בשמעו את תלנתיכם על ה׳ ונחנו מה כי תלינו עלינו. ויאמר משה בתת ה׳ לכם בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע בשמע ה׳ את תלנתיכם אשר אתם מלינם עליו ונחנו מה לא עלינו תלנתיכם כי על ה׳. ויאמר משה אל אהרן אמר אל כל עדת בני ישראל קרבו לפני ה׳ כי שמע את תלנתיכם. והיה בדבר אהרן אל כל עדת בני ישראל ויפנו אל המדבר והנה כבוד ה׳ נראה בענן. וידבר ה׳ אל משה לאמר. שמעתי את תלנות בני ישראל דבר אלהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר ובבקר תשבעו לחם וידעתם כי אני ה׳ אלהיכם. והיה בערב ותעל השלו ותכס את המחנה ובבקר היתה שכבת הטל סביב למחנה. ותעל שכבת הטל והנה על פני המדבר דק מחספס דק ככפר על הארץ. וירא בני ישראל ויאמרו איש אל אחיו מן הוא כי לא ידעו מה הוא ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן ה׳ לכם לאכלה. זה הדבר אשר צוה ה׳ לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר נפשתיכם איש אשר באהלו תקחו. ויעשו כן בני ישראל ויקטו המרבה והממעיט. וימדו בעמר ולא העדיף המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי אכלו לקטו. ויאמר משה אליהם איש אל ימותר ממנו עד בקר. ולא שמעו אל משה ויותרו אנשים ממנו עד בקר וירם תולעים ויבאש ויקצף עליהם משה. ויקטו אתו בבקר בבקר איש לפי אכלו ויחם השמש ונמס. והיה ביום הששי לקטו לחם משנה שני העמר לאחד ויבאו כל נשיאי העדה ויגידו למשה. ויאמר אליהם הוא אשר דבר ה׳ שבתון שבת קדש לה׳ מחר את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו וכל העדף הניחו לכם לשמר עד בקר. ויניחו אתו עד בקר כאשר צוה משה ולא הבאיש ורמה לא היתה בו. ויאמר משה אכלהו היום כי שבת היום לה׳ היום לא תמצאהו בשדה. ששת ימים תלקטהו ויום השביעי שבת לא יהיה בו. ויהי ביום השביעי יצאו מן העם ללקט ולא מצאו. ויאמר ה׳ אל משה עד אנה מאנתם לשמר מצותי ותורתי. ראו כי ה׳ נתן לכם את השבת על כן הוא נתן לכם ביום הששי לחם יומים שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקמהו ביום השביעי. וישבתו העם ביום השביעי. ויקראו בית ישראל את שמו מן והוא כזרע גד לבן ועמו כצפיחת בדש. ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה׳ מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר בהוציאי אתכם מארץ מצרים. ויאמר משה אל אהרן קח צנצנת אחת ותן שמה מלא העמר מן ונחה לפני ה׳ למשמרת לדרתיכם. כאשר צוה ה׳ את משה ויניחהו אהרן לפני העדות למשמרת. ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל ארץ נושבת את המן אכלו עד באם אל קצה ארץ כנען. והעמר עשרית האיפה הוא. ויסעו כל עדת בני ישראל ממדבר סין למסעיהם על פי ה׳ ויחנו ברפידים ואין מים לשתות העם. וירב העם עם משה ויאמרו תנו לנו מים ונשתה ויאמר אלהם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה׳. ויצמא שם העם למים ויתלונן העם על משה ויאמר למה זה העלתנו ממצרים להמית אתי ואת בני ואת מקני בצמא. ויצעק משה אל ה׳ לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני. ויאמר ה׳ אל משה עבר לפני העם וקח אתך מזקני ישראל ומטך אשר הכית בו את היאר קח בידך והלכת. הנני עמד לפניך שם על הצור בחרב והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה העם. ויעש כן משה לעיני זקני ישראל. ויקרא את שם המקום מסה ומריבה על ריב בני ישראל ועל נסותם את ה׳ לאמר היש ה׳ בקרבנו אם אין. ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים. ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק מחר אנכי נ

وقد ذكر الشيخ الفاضل الشيخ عبد الله البستاني في كتابه
المسمى بالمعلم * ما نصه بالحرف الواحد : ان الشيخ ناصيف
اليازجي كان يقول ان الشيخ ابراهيم اليازجي كان يقول
ان الشيخ عبد الغني العريسي كان يقول ان الشيخ ابراهيم
الكازروني كان يقول ان الشيخ عبد الله البحراني كان يقول
ان الشيخ سليمان الظاهر كان يقول ان الشيخ يوسف
البحراني كان يقول ان الشيخ احمد البحراني كان يقول
ان الشيخ علي آل عصفور كان يقول ان الشيخ علي
ابن الشيخ احمد كان يقول ان الشيخ احمد كان يقول
ان الشيخ علي كان يقول ان الشيخ حسين كان يقول
ان الشيخ احمد كان يقول ان الشيخ علي كان يقول
ان الشيخ حسين

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ ۝ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ ۝ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَٰكِن لَّا يَعْلَمُونَ ۝ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ ۝ اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ۝ أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ ۝

٢ ركوعها

٢ ركوعها ١٧ آيتها ٣٤٠ حرفها ١٣٤٠ كلمتها

يٰٓاَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ۝ وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُم مِّن دُونِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ ۝ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا وَلَن تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ ۝

ﻣﺪﻳﻨﺔ ﺍﻟﻨﺒﻲ ﺻﻠﻌﻢ . (٤) ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﺍﻧﺰﻝ ﺍﻟﺴﻜﻴﻨﺔ ﻓﻲ ﻗﻠﻮﺏ ﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻟﻴﺰﺩﺍﺩﻭﺍ ﺇﻳﻤﺎﻧﺎ ﻣﻊ ﺇﻳﻤﺎﻧﻬﻢ : ﻭﻟﻠﻪ ﺟﻨﻮﺩ ﺍﻟﺴﻤﻮﺍﺕ ﻭﺍﻷﺭﺽ . ﻭﻛﺎﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻴﻤﺎ ﺣﻜﻴﻤﺎ (١) ﻟﻴﺪﺧﻞ ﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﺆﻣﻨﺎﺕ ﺟﻨﺎﺕ ﺗﺠﺮﻱ ﻣﻦ ﺗﺤﺘﻬﺎ ﺍﻷﻧﻬﺎﺭ ﺧﺎﻟﺪﻳﻦ ﻓﻴﻬﺎ ﻭﻳﻜﻔﺮ ﻋﻨﻬﻢ ﺳﻴﺌﺎﺗﻬﻢ : ﻭﻛﺎﻥ ﺫﻟﻚ ﻋﻨﺪ ﺍﻟﻠﻪ ﻓﻮﺯﺍ ﻋﻈﻴﻤﺎ . ﻭﻳﻌﺬﺏ ﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﺸﺮﻛﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﺸﺮﻛﺎﺕ ﺍﻟﻈﺎﻧﻴﻦ ﺑﺎﻟﻠﻪ ﻇﻦ ﺍﻟﺴﻮﺀ . ﻋﻠﻴﻬﻢ ﺩﺍﺋﺮﺓ ﺍﻟﺴﻮﺀ ﻭﻏﻀﺐ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻴﻬﻢ ﻭﻟﻌﻨﻬﻢ ﻭﺃﻋﺪ ﻟﻬﻢ ﺟﻬﻨﻢ ﻭﺳﺎﺀﺕ ﻣﺼﻴﺮﺍ . ﻭﻟﻠﻪ ﺟﻨﻮﺩ ﺍﻟﺴﻤﻮﺍﺕ ﻭﺍﻷﺭﺽ ﻭﻛﺎﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﺰﻳﺰﺍ ﺣﻜﻴﻤﺎ . ﺇﻧﺎ ﺃﺭﺳﻠﻨﺎﻙ ﺷﺎﻫﺪﺍ ﻭﻣﺒﺸﺮﺍ ﻭﻧﺬﻳﺮﺍ : ﻟﺘﺆﻣﻨﻮﺍ ﺑﺎﻟﻠﻪ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻭﺗﻌﺰﺭﻭﻩ ﻭﺗﻮﻗﺮﻭﻩ ﻭﺗﺴﺒﺤﻮﻩ ﺑﻜﺮﺓ ﻭﺃﺻﻴﻼ . ﺇﻥ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﺒﺎﻳﻌﻮﻧﻚ ﺇﻧﻤﺎ ﻳﺒﺎﻳﻌﻮﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﻳﺪ ﺍﻟﻠﻪ ﻓﻮﻕ ﺃﻳﺪﻳﻬﻢ : ﻓﻤﻦ ﻧﻜﺚ ﻓﺈﻧﻤﺎ ﻳﻨﻜﺚ ﻋﻠﻰ ﻧﻔﺴﻪ ﻭﻣﻦ ﺃﻭﻓﻰ ﺑﻤﺎ ﻋﺎﻫﺪ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﻠﻪ ﻓﺴﻴﺆﺗﻴﻪ ﺃﺟﺮﺍ ﻋﻈﻴﻤﺎ . ﺳﻴﻘﻮﻝ ﻟﻚ ﺍﻟﻤﺨﻠﻔﻮﻥ ﻣﻦ ﺍﻷﻋﺮﺍﺏ ﺷﻐﻠﺘﻨﺎ ﺃﻣﻮﺍﻟﻨﺎ ﻭﺃﻫﻠﻮﻧﺎ ﻓﺎﺳﺘﻐﻔﺮ ﻟﻨﺎ ﻳﻘﻮﻟﻮﻥ ﺑﺄﻟﺴﻨﺘﻬﻢ ﻣﺎ ﻟﻴﺲ ﻓﻲ ﻗﻠﻮﺑﻬﻢ ﻗﻞ ﻓﻤﻦ ﻳﻤﻠﻚ ﻟﻜﻢ ﻣﻦ ﺍﻟﻠﻪ ﺷﻴﺌﺎ ﺇﻥ ﺃﺭﺍﺩ ﺑﻜﻢ ﺿﺮﺍ ﺃﻭ ﺃﺭﺍﺩ ﺑﻜﻢ ﻧﻔﻌﺎ ﺑﻞ ﻛﺎﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﺑﻤﺎ ﺗﻌﻤﻠﻮﻥ ﺧﺒﻴﺮﺍ

---

(٤) ﺃﻱ ﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﺃﻧﺰﻝ .

(١) ﺃﻱ (ﻗﺪﻳﻢ) ﻓﻴﻤﺎ .

ولا تقربوا النساء حتى يطهرن : فاذا تطهرن فأتوهن من حيث امركم الله : ان الله يحب التوابين ويحب المتطهرين : نساؤكم حرث لكم فأتوا حرثكم انى شئتم : وقدموا لانفسكم : واتقوا الله واعلموا انكم ملاقوه : وبشر المؤمنين : لا يؤاخذكم الله باللغو في ايمانكم ولكن يؤاخذكم بما كسبت قلوبكم : والله غفور حليم : للذين يؤلون من نسائهم تربص اربعة اشهر : فان فاءوا فان الله غفور رحيم : وان عزموا الطلاق فان الله سميع عليم : والمطلقات يتربصن بانفسهن ثلثة قروء : ولا يحل لهن ان يكتمن ما خلق الله في ارحامهن ان كن يؤمن بالله واليوم الاخر : وبعولتهن احق بردهن في ذلك ان ارادوا اصلاحا : ولهن مثل الذي عليهن بالمعروف : وللرجال عليهن درجة : والله عزيز حكيم : الطلاق مرتان فامساك بمعروف او تسريح باحسان : ولا يحل لكم ان تأخذوا مما اتيتموهن شيئا الا ان يخافا ان لا يقيما حدود الله : فان خفتم ان لا يقيما حدود الله فلا جناح عليهما فيما افتدت به : تلك حدود الله فلا تعتدوها : ومن يتعد حدود الله فاولئك هم الظالمون : فان طلقها فلا تحل له من بعد حتى تنكح زوجا غيره : فان طلقها فلا جناح عليهما ان يتراجعا ان ظنا ان يقيما حدود الله : وتلك حدود الله يبينها لقوم يعلمون : واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن فامسكوهن بمعروف او سرحوهن بمعروف : ولا تمسكوهن ضرارا لتعتدوا : ومن يفعل ذلك فقد ظلم نفسه : ولا تتخذوا آيات الله هزوا : واذكروا نعمت الله عليكم وما انزل عليكم من الكتاب والحكمة يعظكم به : واتقوا الله واعلموا ان الله بكل شيء عليم : واذا طلقتم النساء فبلغن اجلهن فلا تعضلوهن ان ينكحن ازواجهن اذا تراضوا بينهم بالمعروف : ذلك يوعظ به من كان منكم يؤمن بالله واليوم الاخر : ذلك ازكى لكم واطهر : والله يعلم وانتم لا تعلمون : والوالدات يرضعن اولادهن حولين كاملين لمن اراد ان يتم الرضاعة : وعلى المولود له رزقهن وكسوتهن بالمعروف : لا تكلف نفس الا وسعها : لا تضار والدة بولدها ولا مولود له بولده : وعلى الوارث مثل ذلك : فان اراد فصالا عن تراض منهما وتشاور فلا جناح عليهما : وان اردتم ان تسترضعوا اولادكم فلا جناح عليكم اذا سلمتم ما اتيتم بالمعروف : واتقوا الله واعلموا ان الله بما تعملون بصير : والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا يتربصن بانفسهن اربعة اشهر وعشرا : فاذا بلغن اجلهن فلا جناح عليكم فيما فعلن في انفسهن بالمعروف : والله بما تعملون خبير : ولا جناح عليكم فيما عرضتم به من خطبة النساء او اكننتم في انفسكم : علم الله انكم ستذكرونهن ولكن لا تواعدوهن سرا الا ان تقولوا قولا معروفا : ولا تعزموا عقدة النكاح حتى يبلغ الكتاب اجله : واعلموا ان الله يعلم ما في انفسكم فاحذروه : واعلموا ان الله غفور حليم : لا جناح عليكم ان طلقتم النساء ما لم تمسوهن او تفرضوا لهن فريضة : ومتعوهن على الموسع قدره وعلى المقتر قدره : متاعا بالمعروف : حقا على المحسنين : وان طلقتموهن من قبل ان تمسوهن وقد فرضتم لهن فريضة فنصف ما فرضتم : الا ان يعفون او يعفو الذي بيده عقدة النكاح : وان تعفوا اقرب للتقوى : ولا تنسوا الفضل بينكم : ان الله بما تعملون بصير : حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى : وقوموا لله قانتين : فان خفتم فرجالا او ركبانا : فاذا امنتم فاذكروا الله كما علمكم ما لم تكونوا تعلمون : والذين يتوفون منكم ويذرون ازواجا وصية لازواجهم متاعا الى الحول غير اخراج : فان خرجن فلا جناح عليكم في ما فعلن في انفسهن من معروف : والله عزيز حكيم : وللمطلقات متاع بالمعروف : حقا على المتقين : كذلك يبين الله لكم آياته لعلكم تعقلون : الم تر الى الذين خرجوا من ديارهم وهم الوف حذر الموت فقال لهم الله موتوا ثم احياهم : ان الله لذو فضل على الناس ولكن اكثر الناس لا يشكرون : وقاتلوا في سبيل الله واعلموا ان الله سميع عليم : من ذا الذي يقرض الله قرضا حسنا فيضاعفه له اضعافا كثيرة : والله يقبض ويبصط واليه ترجعون : الم تر الى الملا من بني اسرائيل من بعد موسى اذ قالوا لنبي لهم ابعث لنا ملكا نقاتل في سبيل الله : قال هل عسيتم ان كتب عليكم القتال ان لا تقاتلوا : قالوا وما لنا ان لا نقاتل في سبيل الله وقد اخرجنا من ديارنا وابنائنا : فلما كتب عليهم القتال تولوا الا قليلا منهم : والله عليم بالظالمين : وقال لهم نبيهم ان الله قد بعث لكم طالوت ملكا : قالوا انى يكون له الملك علينا ونحن احق بالملك منه ولم يؤت سعة من المال : قال ان الله اصطفاه عليكم وزاده بسطة في العلم والجسم : والله يؤتي ملكه من يشاء : والله واسع عليم : وقال لهم نبيهم ان آية ملكه ان يأتيكم التابوت فيه سكينة من ربكم وبقية مما ترك آل موسى وآل هرون تحمله الملائكة : ان في ذلك لآية لكم ان كنتم مؤمنين : فلما فصل طالوت بالجنود قال ان الله مبتليكم بنهر : فمن شرب منه فليس مني ومن لم يطعمه فانه مني الا من اغترف غرفة بيده : فشربوا منه الا قليلا منهم : فلما جاوزه هو والذين آمنوا معه قالوا لا طاقة لنا اليوم بجالوت وجنوده : قال الذين يظنون انهم ملاقوا الله كم من فئة قليلة غلبت فئة كثيرة باذن الله : والله مع الصابرين : ولما برزوا لجالوت وجنوده قالوا ربنا افرغ علينا صبرا وثبت اقدامنا وانصرنا على القوم الكافرين : فهزموهم باذن الله : وقتل داود جالوت : وآتاه الله الملك والحكمة وعلمه مما يشاء : ولولا دفع الله الناس بعضهم ببعض لفسدت الارض ولكن الله ذو فضل على العالمين : تلك آيات الله نتلوها عليك بالحق : وانك لمن المرسلين : تلك الرسل فضلنا بعضهم على بعض : منهم من كلم الله ورفع بعضهم درجات : وآتينا عيسى ابن مريم البينات وايدناه بروح القدس : ولو شاء الله ما اقتتل الذين من بعدهم من بعد ما جاءتهم البينات ولكن اختلفوا فمنهم من آمن ومنهم من كفر : ولو شاء الله ما اقتتلوا ولكن الله يفعل ما يريد : يا ايها الذين آمنوا انفقوا مما رزقناكم من قبل ان يأتي يوم لا بيع فيه ولا خلة ولا شفاعة : والكافرون هم الظالمون : الله لا اله الا هو الحي القيوم : لا تأخذه سنة ولا نوم : له ما في السموات وما في الارض : من ذا الذي يشفع عنده الا باذنه : يعلم ما بين ايديهم وما خلفهم : ولا يحيطون بشيء من علمه الا بما شاء : وسع كرسيه السموات والارض : ولا يؤوده حفظهما : وهو العلي العظيم : لا اكراه في الدين : قد تبين الرشد من الغي : فمن يكفر بالطاغوت ويؤمن بالله فقد استمسك بالعروة الوثقى لا انفصام لها : والله سميع عليم : الله ولي الذين آمنوا يخرجهم من الظلمات الى النور : والذين كفروا اولياؤهم الطاغوت يخرجونهم من النور الى الظلمات : اولئك اصحاب النار هم فيها خالدون : الم تر الى الذي حاج ابرهيم في ربه ان آتاه الله الملك : اذ قال ابرهيم ربي الذي يحيي ويميت : قال انا احيي واميت : قال ابرهيم فان الله يأتي بالشمس من المشرق فأت بها من المغرب : فبهت الذي كفر : والله لا يهدي القوم الظالمين : او كالذي مر على قرية وهي خاوية على عروشها : قال انى يحيي هذه الله بعد موتها : فأماته الله مائة عام ثم بعثه : قال كم لبثت : قال لبثت يوما او بعض يوم : قال بل لبثت مائة عام فانظر الى طعامك وشرابك لم يتسنه : وانظر الى حمارك ولنجعلك آية للناس : وانظر الى العظام كيف ننشزها ثم نكسوها لحما : فلما تبين له قال اعلم ان الله على كل شيء قدير : واذ قال ابرهيم رب ارني كيف تحيي الموتى : قال اولم تؤمن : قال بلى ولكن ليطمئن قلبي : قال فخذ اربعة من الطير فصرهن اليك ثم اجعل على كل جبل منهن جزءا ثم ادعهن يأتينك سعيا : واعلم ان الله عزيز حكيم : مثل الذين ينفقون اموالهم في سبيل الله كمثل حبة انبتت سبع سنابل في كل سنبلة مائة حبة : والله يضاعف لمن يشاء : والله واسع عليم : الذين ينفقون اموالهم في سبيل الله ثم لا يتبعون ما انفقوا منا ولا اذى لهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون : قول معروف ومغفرة خير من صدقة يتبعها اذى : والله غني حليم : يا ايها الذين آمنوا لا تبطلوا صدقاتكم بالمن والاذى كالذي ينفق ماله رئاء الناس ولا يؤمن بالله واليوم الاخر : فمثله كمثل صفوان عليه تراب فأصابه وابل فتركه صلدا : لا يقدرون على شيء مما كسبوا : والله لا يهدي القوم الكافرين : ومثل الذين ينفقون اموالهم ابتغاء مرضات الله وتثبيتا من انفسهم كمثل جنة بربوة اصابها وابل فآتت اكلها ضعفين فان لم يصبها وابل فطل : والله بما تعملون بصير : ايود احدكم ان تكون له جنة من نخيل وأعناب تجري من تحتها الانهار له فيها من كل الثمرات واصابه الكبر وله ذرية ضعفاء فأصابها اعصار فيه نار فاحترقت : كذلك يبين الله لكم الآيات لعلكم تتفكرون : يا ايها الذين آمنوا انفقوا من طيبات ما كسبتم ومما اخرجنا لكم من الارض ولا تيمموا الخبيث منه تنفقون ولستم بآخذيه الا ان تغمضوا فيه : واعلموا ان الله غني حميد : الشيطان يعدكم الفقر ويأمركم بالفحشاء : والله يعدكم مغفرة منه وفضلا : والله واسع عليم : يؤتي الحكمة من يشاء : ومن يؤت الحكمة فقد اوتي خيرا كثيرا : وما يذكر الا اولوا الالباب : وما انفقتم من نفقة او نذرتم من نذر فان الله يعلمه : وما للظالمين من انصار : ان تبدوا الصدقات فنعما هي : وان تخفوها وتؤتوها الفقراء فهو خير لكم : ويكفر عنكم من سيئاتكم : والله بما تعملون خبير : ليس عليك هداهم ولكن الله يهدي من يشاء : وما تنفقوا من خير فلانفسكم : وما تنفقون الا ابتغاء وجه الله : وما تنفقوا من خير يوف اليكم وانتم لا تظلمون : للفقراء الذين احصروا في سبيل الله لا يستطيعون ضربا في الارض يحسبهم الجاهل اغنياء من التعفف تعرفهم بسيماهم لا يسألون الناس الحافا : وما تنفقوا من خير فان الله به عليم : الذين ينفقون اموالهم بالليل والنهار سرا وعلانية فلهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون : الذين يأكلون الربوا لا يقومون الا كما يقوم الذي يتخبطه الشيطان من المس : ذلك بانهم قالوا انما البيع مثل الربوا : واحل الله البيع وحرم الربوا : فمن جاءه موعظة من ربه فانتهى فله ما سلف : وامره الى الله : ومن عاد فاولئك اصحاب النار هم فيها خالدون : يمحق الله الربوا ويربي الصدقات : والله لا يحب كل كفار اثيم : ان الذين آمنوا وعملوا الصالحات واقاموا الصلوة واتوا الزكوة لهم اجرهم عند ربهم ولا خوف عليهم ولا هم يحزنون : يا ايها الذين آمنوا اتقوا الله وذروا ما بقي من الربوا ان كنتم مؤمنين : فان لم تفعلوا فأذنوا بحرب من الله ورسوله : وان تبتم فلكم رؤس اموالكم لا تظلمون ولا تظلمون : وان كان ذو عسرة فنظرة الى ميسرة : وان تصدقوا خير لكم ان كنتم تعلمون : واتقوا يوما ترجعون فيه الى الله ثم توفى كل نفس ما كسبت وهم لا يظلمون : يا ايها الذين آمنوا اذا تداينتم بدين الى اجل مسمى فاكتبوه : وليكتب بينكم كاتب بالعدل : ولا يأب كاتب ان يكتب كما علمه الله : فليكتب وليملل الذي عليه الحق : وليتق الله ربه ولا يبخس منه شيئا : فان كان الذي عليه الحق سفيها او ضعيفا او لا يستطيع ان يملل هو فليملل وليه بالعدل : واستشهدوا شهيدين من رجالكم : فان لم يكونا رجلين فرجل وامرأتان ممن ترضون من الشهداء : ان تضل احداهما فتذكر احداهما الاخرى : ولا يأب الشهداء اذا ما دعوا : ولا تسأموا ان تكتبوه صغيرا او كبيرا الى اجله : ذلكم اقسط عند الله واقوم للشهادة وادنى الا ترتابوا : الا ان تكون تجارة حاضرة تديرونها بينكم فليس عليكم جناح الا تكتبوها : واشهدوا اذا تبايعتم : ولا يضار كاتب ولا شهيد : وان تفعلوا فانه فسوق بكم : واتقوا الله : ويعلمكم الله : والله بكل شيء عليم : وان كنتم على سفر ولم تجدوا كاتبا فرهن مقبوضة : فان امن بعضكم بعضا فليؤد الذي اؤتمن امانته وليتق الله ربه : ولا تكتموا الشهادة : ومن يكتمها فانه آثم قلبه : والله بما تعملون عليم : لله ما في السموات وما في الارض : وان تبدوا ما في انفسكم او تخفوه يحاسبكم به الله : فيغفر لمن يشاء ويعذب من يشاء : والله على كل شيء قدير : آمن الرسول بما انزل اليه من ربه والمؤمنون : كل آمن بالله وملائكته وكتبه ورسله : لا نفرق بين احد من رسله : وقالوا سمعنا واطعنا : غفرانك ربنا واليك المصير : لا يكلف الله نفسا الا وسعها : لها ما كسبت وعليها ما اكتسبت : ربنا لا تؤاخذنا ان نسينا او اخطأنا : ربنا ولا تحمل علينا اصرا كما حملته على الذين من قبلنا : ربنا ولا تحملنا ما لا طاقة لنا به : واعف عنا واغفر لنا وارحمنا : انت مولانا فانصرنا على القوم الكافرين *

פרשת ויקרא

ויקרא אל משה וידבר יי אליו מאהל מועד לאמר

אדם כי יקריב מכם קרבן ליי מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם : אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני יי : וסמך ידו על ראש העולה ונרצה לו לכפר עליו : ושחט את בן הבקר לפני יי והקריבו בני אהרן הכהנים את דמו וזרקו את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד : והפשיט את העולה וניתח אתה לנתחיה : ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש : וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח : וקרבו ורחצו את הכרעים במים והקטיר הכהן את הכל המזבחה עולה אשה ריח ניחוח ליי : ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעולה זכר תמים יקריבנו : ושחט אתו על ירך המזבח צפונה לפני יי וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב : ונתח אתו לנתחיו ואת ראשו ואת פדרו וערך הכהן אתם על העצים אשר על האש אשר על המזבח : וקרב ורחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עולה הוא אשה ריח ניחוח ליי : ואם מן העוף עולה קרבנו ליי ומן התורים או מבני היונה יקריב את קרבנו : והקריבו אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח : ונתר את מוראתו בנוצתה והשליך אתה אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן : ובקע אתו בבקעיו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עולה הוא אשה ריח ניחוח ליי :

(ז) ומפיל ציפורן ידיה .

ەڭگۈلۈك ئۇ : ئۇنۇڭ ئۇيۇنلۇق ئەۋەتكەن ئىككى ئادەم ئۇنىڭ
ئالدىغا بېرىپ ئېيتقان . ئۇلارنىڭ ئېيتقىنى مۇنداق ئىدى :
ئەي ئىسرائىل ئەۋلادلىرى ئىچىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ پادىشاھ
ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ قىلىچىغا ئۆزى
يىقىلىپ ئۆلگەن ئىدى . ئۇنىڭ ئوغلى ئۇنىڭ ئورنىغا
پادىشاھ بولغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۆلۈمىدىن
پايدىلىنىپ ئۇنىڭ ئۆيىنى ۋەيران قىلماقچى بولغان ئىدى .
ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۆيىنى ۋەيران قىلماقچى بولغان
ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۆيىنى ۋەيران قىلماقچى
بولغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۆيىنى ۋەيران
قىلماقچى بولغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۆيىنى
ۋەيران قىلماقچى بولغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ ئاتىسىنىڭ
ئۆيىنى ۋەيران قىلماقچى بولغان ئىدى . ئۇ ئۆزىنىڭ
ئاتىسىنىڭ ئۆيىنى ۋەيران قىلماقچى بولغان ئىدى . ئۇ

كتاب الصلاة

باب ما يفسد الصلاة وما يكره فيها

ـــ فيها ما يفسد الصلاة من كلام وعمل وما لا يفسدها. فالذي يفسدها : الكلام عمدا كان أو سهوا قليله وكثيره. وكذلك العمل كثيره وقليله عمدا كان أو سهوا. وكذلك الأكل والشرب قليله وكثيره عمدا كان أو سهوا. وكذلك الضحك بالقهقهة. وكذلك الانتهار والبكاء بالصوت. وكذلك التنحنح والأنين والتأوه والنفخ. وكذلك الزفير والشهيق. وكذلك التأفف والتضجر. وكذلك الدعاء بالمغفرة والرحمة لأحد من الناس. وكذلك الدعاء على أحد من الناس. وكذلك الدعاء بالويل والثبور. وكذلك الدعاء بالموت والهلاك. وكذلك الدعاء بالعذاب والنقمة. وكذلك الدعاء بالخزي والنكال. وكذلك الدعاء بالشتم والسب. وكذلك الدعاء بالبلاء والسقم. وكذلك الدعاء بالعمى والصمم. وكذلك الدعاء بالخرس والبكم. وكذلك الدعاء بالعرج والزمانة. وكذلك الدعاء بالفقر والفاقة. وكذلك الدعاء بالجوع والعطش. وكذلك الدعاء بالعري والجوع. وكذلك الدعاء بالذل والمسكنة. وكذلك الدعاء بالعجز والكسل. وكذلك الدعاء بالجبن والخور. وكذلك الدعاء بالجهل والحمق. وكذلك الدعاء بالعمه والغفلة. وكذلك الدعاء بالنسيان والسهو. وكذلك الدعاء بالقسوة والغلظة. وكذلك الدعاء بالشقاء والخيبة. وكذلك الدعاء بالحرمان والخسران. وكذلك الدعاء بالخذلان والهوان. وكذلك الدعاء بالضلالة والردى. وكذلك الدعاء بالشقاء والتعاسة. وكذلك الدعاء بالبوار والهلاك. وكذلك الدعاء بالعذاب والنكال. وكذلك الدعاء بالخزي والنكال. وكذلك الدعاء بالشتم والسب. وكذلك الدعاء بالبلاء والسقم. وكذلك الدعاء بالعمى والصمم. وكذلك الدعاء بالخرس والبكم. وكذلك الدعاء بالعرج والزمانة. وكذلك الدعاء بالفقر والفاقة. وكذلك الدعاء بالجوع والعطش. وكذلك الدعاء بالعري والجوع. وكذلك الدعاء بالذل والمسكنة. وكذلك الدعاء بالعجز والكسل. وكذلك الدعاء بالجبن والخور. وكذلك الدعاء بالجهل والحمق. وكذلك الدعاء بالعمه والغفلة. وكذلك الدعاء بالنسيان والسهو. وكذلك الدعاء بالقسوة والغلظة. وكذلك الدعاء بالشقاء والخيبة. وكذلك الدعاء بالحرمان والخسران. وكذلك الدعاء بالخذلان والهوان. وكذلك الدعاء بالضلالة والردى. وكذلك الدعاء بالشقاء والتعاسة. وكذلك الدعاء بالبوار والهلاك.

---

(١) زيادة لا يستقيم المعنى بدونها. (٢) في ف : ما. وهو خطأ.

ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻓﻴﺼﻠﻲ ﺑﻬﻤﺎ ﺍﻟﻤﺮﻳﺾ ﺻﻼﺓ ﺍﻟﻤﺴﺎﻓﺮ ﻭﻳﺘﻴﻤﻢ ﻟﻜﻞ ﺻﻼﺓ ﻭﻳﺘﻴﻤﻢ ﺍﻟﻤﺴﺎﻓﺮ ﻟﻜﻞ ﺻﻼﺓ ﻭﻳﺘﻴﻤﻢ ﺍﻟﺼﺤﻴﺢ ﻟﻜﻞ ﺻﻼﺓ ﻭﻳﺘﻴﻤﻢ ﺍﻟﻤﺘﻴﻤ

ויהי כאשר שמעתי את דבריהם הללו ויחר לי מאד ואמלך בלבי ואריבה את החרים והסגנים ואמר אלהם נשאים אתם איש באחיו ונתתם עלהם מועד גדול ואתן עליכם קהלה גדולה : ואמר אלהם אנחנו מכרנו את אחינו היהודים הנמכרים לגוים כדינו ואתם תמכרו את אחיכם ונמכרו לנו ויחרישו ולא מצאו דבר : ואמר לא טוב הדבר אשר אתם עשים הלוא ביראת אלהינו תלכו מחרפת גוים אויבינו : וגם אני אחי נערי נשים בהם נשא נא נעזבה את הנשך הזה : השיבו נא להם היום שדותם כרמם זיתם ובתיהם וגם מאת הכסף והתירוש והיצהר אשר אתם נשים עליהם : ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן נעשה כאשר אתה דבר ואקרא לכהנים ואשבע אתם לעשות כדבר הזה : וגם נערתי חצני ואמר כה ינער האלהים איש אשר לא יקים את הדבר הזה מביתו ומיגיעו וכן יהי נעור וריק ויאמר כל הקהל אמן ויהללו את יהוה ויעשו העם כדבר הזה : ומיום אשר צוה אתם להיות להם לפחה בארץ יהודה מן שנת עשרים ועד שנת שתים ושלשים לארתחשסתא מלך פרס שתים עשרה שנה לא אני ואחי לחם פחה אשר הפחות הראשנים אשר לפני הכבידו מאתם לחם ויין אחרי כסף שקלים ארבעים גם נעריהם שלטו בעם ולא עשיתי כן מפני יראת אלהים : גם במלאכת החומה הזה לא חזקתי ושדה לא קנינו וכל נעריי נקבצים שם על המלאכה : וגם היהודים והסגנים חמשים ומאה איש על שלחני מן הבאים אלינו מן הגוים אשר סביבתינו : ויעש לי ביום אחד שור אחד ושש צאן בריאות ועופות יעשו לי ולעשרת ימים בכל יין בשפע ולחם פחה לא דרשתי כי כבד העבדה הזאת על העם : זכרה לי אלהי לטובה את כל אשר עשיתי לעם הזה :

ויהי ערב ויהי בקר יום אחד : ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה : ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן : ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב : ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי : ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים : והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן : ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים : ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים : ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב : ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ : ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי : ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן : ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ : ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם : ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ : ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה : ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן : וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי :

(1) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות : אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים : וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה : ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה : ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר : ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים : שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב : וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש : ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה : ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל : ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו : ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו : ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו : ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה : ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם : ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת : על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד : ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

(1) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות : אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים : וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה : ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה : ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר : ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים : שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב : וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש : ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה : ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל : ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו : ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו : ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו : ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה : ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם : ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת : על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד : ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

ולשון הרע, ומדת הקנאה. ועוד יש בה (ה) שלשה מיני טומאה, שכן כתוב: ויהי ראובן וישכב את בלהה וגו' ויהי בני יעקב שנים עשר. ואחר כך כתוב: ויהי בני לאה וגו'. ואחר כך כתוב: ויהי בני רחל וגו'. ואחר כך כתוב: ויהי בני בלהה וגו'. ואחר כך כתוב: ויהי בני זלפה וגו'. ואחר כך כתוב: אלה בני יעקב וגו'. ואחר כך כתוב: ויהי בני עשו וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה תולדות עשו וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה שמות בני שעיר וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני לוטן וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני שובל וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני צבעון וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני ענה וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני דישן וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני אצר וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני דישן וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה בני עשו וגו'. ואחר כך כתוב: ואלה

ואלה תולדות אהרן ומשה ביום דבר יהוה את משה בארץ מצרים . ויאמר יהוה אל משה לאמר אני יהוה דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך : ויאמר משה לפני יהוה הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה . ויאמר יהוה אל משה וגו' (ב) ואת אחיו אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים . אלה ראשי בית אבתם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחות ראובן . ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן השכנית אלה משפחות שמעון . ואלה שמות בני לוי לתולדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה . בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם . ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנה . ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות לוי לתולדתם . ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנה . ובני יצהר נפג וזכרי ועשרי . ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי . ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר . ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחות הקרני . ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוי למשפחתם . הוא אהרן ומשה אשר אמר יהוה להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבתם . הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה ואהרן . ויהי ביום דבר יהוה אל משה בארץ מצרים . וידבר יהוה אל משה לאמר אני יהוה דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך אתה . ויאמר משה לפני יהוה הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה . ויאמר יהוה אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך . אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו . ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתותי ואת מופתי בארץ מצרים . ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים ויצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים . וידעו מצרים כי אני יהוה בנטתי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם . ויעש משה ואהרן כאשר צוה יהוה אתם כן עשו . ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה .

(א) פרט לפרשה זו . (ב) כתב אקלי בפרשה .

وقد كان عمر بن عبد العزيز * (١) يقول : ما أحب أن لي بنصيب أحد من هذه الأمة نصيبه من الدنيا . وقال

ابن يعقوب الكرخي

مقدمة كتاب الفخري في الجبر والمقابلة

لابي بكر محمد بن الحسن الكرخي

تحقيق سامي خلف حمارنة

ومنه الحديث «لا يقبل الله صلاة بغير طهور» . والوضوء : الفعل . وقيل : هو الماء الذي يتوضأ به . (٢) وقرئ بهما قوله تعالى : ﴿ وكان الإنسان أكثر شيء جدلا ﴾ (الكهف) وقرئ بهما قوله تعالى : ﴿ ثم ليقطع فلينظر هل يذهبن كيده ما يغيظ ﴾ . وقيل : الوضوء بالفتح : المصدر ، والوضوء بالضم : الماء الذي يتوضأ به . وقيل : الوضوء بالفتح : الفعل ، والوضوء بالضم : اسم

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים׃ ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי׃ ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן׃ ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי׃ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים׃ ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃ ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃ ויעש אלהים את חיתו ארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃

(ה) ויכולו השמים והארץ וכל צבאם׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ (ו) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

(ז) והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת׃ וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃ ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואתחבא׃ ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃ ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ ויגרשהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃

(ח) והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה׃ ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃ ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה׃ והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו׃ ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃ ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃ הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃ ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃ ויאמר יהוה אל קין איה הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃ ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃ ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃ כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃ ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא׃ הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃ ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃ ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן׃ וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך׃ ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃ ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תפש כנור ועוגב׃ וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃ כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין׃ ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃

(ט) זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ ויחי אדם שלשים שנה ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה ומת׃ ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃ ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃ ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי מהללאל חמש וששים שנה ויולד את ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה ומת׃ ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את מתושלח׃ ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה ומת׃ ויחי נח חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃

(י) ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך ויהיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

(יא) ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה׃ שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ הם וכל החית למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃ ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים ויישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ ויימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים ויימחו מן הארץ ויישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃

(יב) ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ ויסכרו מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃ ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃ ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ וידבר אלהים אל נח לאמר׃ צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃

(יג) ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ והנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ והקימותי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש החיה אשר אתכם לדרת עולם׃ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ והיה בעננו על הארץ וראתה הקשת בענן וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר׃ והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש בכל בשר אשר על הארץ׃ ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקימותי בין כל בשר אשר על הארץ׃ ויהי בני נח היוצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ ויקח שם ויפת את הבגד וישימו על שכמם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד למו׃ יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד למו׃ ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃ ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת׃

(יד) ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול׃ בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר אשכנז ריפת ותוגרמה׃ ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃ ובני חם כוש ומצרים פוט וכנען׃ ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃ וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבר בארץ׃ הוא היה גבור ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃ ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ וכנען ילד את צידן בכרו ואת חת׃ ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ ויהי גבול הכנעני מצידן בואכה גרר עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ ולעבר נולד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ ויהי מושבם ממישא בלכתך סנאר הר קדם׃ אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ אלה משפחת בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול׃

(טו) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר׃ על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ אלה תולדת שם שם בן מאת שנה ויולד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש שנים ומאת שנה ויולד בנים ובנות׃ וארפכשד חי חמש ושלשים שנה ויולד את שלח׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי שלח שלשים שנה ויולד את עבר׃ ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים ושלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את פלג׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי פלג שלשים שנה ויולד את רעו׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד את שרוג׃ ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי שרוג שלשים שנה ויולד את נחור׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי נחור תשע ועשרים שנה ויולד את תרח׃ ויחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאה שנה ויולד בנים ובנות׃ ויחי תרח שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן׃ ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃

(טז) ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארץ כנען׃ ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם מצרים וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ ויראו אתה שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו וכל אשר לו׃

(יז) ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך לנסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ הלוא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃ ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ עמק השדים באר באר חמר ומלכי סדם ועמרה נפלו שמה והנשארים הרה נסו׃ וילקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ וילקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילך והוא יושב בסדם׃ ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃ ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המל

وهو الذي يتصرف في الشيء بالقبض : فكل قابض فهو حائز . وقد يكون الحائز غير قابض كالمودع عنده . وقد يكون القابض غير حائز كالمستعير . وقد يكون حائزا وقابضا كالمشتري . وقد يكون غير حائز ولا قابض كالمرتهن . وقد يكون حائزا لا قابضا كالمودع عنده . وقد يكون قابضا لا حائزا

ופלשתים נכונים * למלחמה כי שמעו פלשתים כי נמאסו ישראל
את אלקנה ויעל אלקנה ויתיצבו פלשתים למלחמה ויגשו
לקראת ישראל : ויחרד אלקנה כי לא נסה את שמואל
ויאמר אל שמואל אל תחדל ממנו לזעק אלינו אל אלקינו
ויושיענו מיד פלשתים : ויקח שמואל טלה חלב אחד
ויעלהו עולה כליל לאלקים ויזעק שמואל אל אלקים
בעד ישראל ויענהו אלקים : ויהי שמואל מעלה העולה
ופלשתים נגשו למלחמה בישראל וירעם אלקים בקול
גדול ביום ההוא על פלשתים ויהמם וינגפו לפני ישראל :
ויצאו אנשי ישראל ממצפה וירדפו את פלשתים ויכום
עד מתחת לבית כר : ויקח שמואל אבן אחת וישם בין
המצפה ובין השן ויקרא את שמה אבן העזר ויאמר עד
הנה עזרנו אלקים : ויכנעו פלשתים ולא יספו עוד לבוא
בגבול ישראל ותהי יד אלקים בפלשתים כל ימי שמואל :
והערים אשר לקחו פלשתים מאת ישראל מעקרון ועד גת
ואת גבולם הציל ישראל מיד פלשתים ויהי שלום בין
ישראל ובין האמרי : וילך שמואל כל ימיו הלוך ושפט
את ישראל כל ימי חייו : והלך מדי שנה בשנה וסבב
בית אל והגלגל והמצפה ושפט את ישראל בכל המקומות
האלה : ותשובתו הרמתה כי שם ביתו ושם שפט את
ישראל ויבן שם מזבח לאלקים : ויהי כי זקן שמואל
וישם את בניו שפטים לישראל : ויהי שם בנו הבכור
יואל ושם משנהו אביה באר שבע : ולא הלכו בניו בדרכיו
ויטו אחרי הבצע ויקחו שחד ויטו משפט : ויקבצו כל
זקני ישראל ויבאו אל שמואל הרמתה : ויאמרו אליו
הנה אתה זקנת ובניך לא הלכו בדרכיך עתה שימה לנו
מלך לשפטנו ככל הגוים : ויהי הדבר בעיני שמואל
בתתם לנו מלך לשפטנו ויתפלל שמואל אל יהוה :

(ב) ויאמר יהוה אל שמואל שמע בקול העם לכל אשר
יאמרו אליך כי לא אתך מאסו כי אתי מאסו מלך עליהם :
ככל המעשים אשר עשו לי מיום העלותי אתם ממצרים
ועד היום הזה ויעזבני ויעבדו אלהים אחרים כן הם
עושים גם לך : ועתה שמע בקולם אך כי העד תעיד
בהם והגדת להם משפט המלך אשר ימלך עליהם :

(ב) ואמרתי בקרי. ק. כמקצת. ומכאן. ואילך. ועד הנה עזרנו יהוה.

(ו) כתוב חסר ו' ואחריו ה' ק' כמו בכל מקום שכתוב.

فصل في الوضوء

في ذكر ما يجب منه الوضوء

يجب الوضوء على كل مسلم بالغ عاقل إذا أراد الصلاة : وعلى المتوضئ أن يغسل وجهه ويديه إلى المرفقين . ويمسح برأسه وأذنيه . ويغسل رجليه إلى الكعبين . ويبدأ بميامنه قبل مياسره . ويوالي بين أعضائه . ولا يجوز أن يتوضأ بنجس ولا بمستعمل . ولا يجوز أن يتوضأ بماء متغير بطاهر خالطه . ولا بماء قليل وقعت فيه نجاسة ولم تغيره . ولا بماء مستعمل في طهارة . ولا بماء مغصوب . ولا بماء ورد . ولا بماء زعفران . ولا بماء خل . ولا بماء باقلا . ولا بماء (٢٥٢٧) ورد . ولا بماء خل . ولا بماء باقلا . ولا بماء مغصوب . ولا بماء مستعمل في طهارة . ولا بماء قليل وقعت فيه نجاسة ولم تغيره . ولا بماء متغير بطاهر خالطه . ويجوز أن يتوضأ بماء متغير بنجس خالطه . وبماء كثير وقعت فيه نجاسة ولم تغيره . وبماء جار إذا لم يكن متغيرا بنجس . ويجوز أن يتوضأ بماء البحر . وبماء الآبار . وبماء الأنهار . وبماء العيون . وبماء الغدران . وبماء الحياض . وبماء الأودية . وبماء الثلج . وبماء البرد . وبماء الندى . وبماء الغمام . وبماء الأمطار . وبماء الثمار . وبماء الأشجار . وبماء الأنوار . وبماء الأزهار . وبماء الأوراق . وبماء الأغصان . وبماء الأعشاب . وبماء الحشائش . وبماء الرياحين . وبماء الأزاهير . وبماء الأثمار . وبماء الأشجار . وبماء الأنوار . وبماء الأزهار . وبماء الأوراق . وبماء الأغصان . وبماء الأعشاب . وبماء الحشائش . وبماء الرياحين . وبماء الأزاهير . وبماء الأثمار .

فصل في الغسل

في ذكر ما يجب منه الغسل

يجب الغسل على كل مسلم بالغ عاقل إذا أراد الصلاة : وعلى المغتسل أن يغسل جميع بدنه . ويبدأ بميامنه قبل مياسره . ويوالي بين أعضائه . ولا يجوز أن يغتسل بنجس ولا بمستعمل . ولا بماء مغصوب . ولا بماء ورد . ولا بماء خل . ولا بماء باقلا . ولا بماء (٢٥٢٧) ورد . ولا بماء خل . ولا بماء باقلا . ولا بماء مغصوب . ولا بماء مستعمل في طهارة . ولا بماء قليل وقعت فيه نجاسة ولم تغيره . ولا بماء متغير بطاهر خالطه . ويجوز أن يغتسل بماء متغير بنجس خالطه . وبماء كثير وقعت فيه نجاسة ولم تغيره . وبماء جار إذا لم يكن متغيرا بنجس . ويجوز أن يغتسل بماء البحر . وبماء الآبار . وبماء الأنهار . وبماء العيون . وبماء الغدران . وبماء الحياض . وبماء الأودية . وبماء الثلج . وبماء البرد . وبماء الندى . وبماء الغمام . وبماء الأمطار . وبماء الثمار . وبماء الأشجار . وبماء الأنوار . وبماء الأزهار . وبماء الأوراق . وبماء الأغصان . وبماء الأعشاب . وبماء الحشائش . وبماء الرياحين . وبماء الأزاهير . وبماء الأثمار .

* وبالله التوفيق وصلى الله على سيدنا محمد

ויאמר אליו אל תירא כי אל אנכי ... ועתה קום צא מן הארץ הזאת
ושוב אל ארץ מולדתך . ויאמר אליו יעקב (ולאה ורחל) שדינו
ואמר : כיון שהיו מדברים בדבר הזה אמר להם : אם כך
הוא אין אתם יכולים לעמוד בפני . ומה ראה לומר להם
כך ? אלא שהיה יודע שהיו מדברים בדבר הזה . ותען
רחל ולאה ותאמרנה לו : הנה מכרנו אתנו . ואכל גם
אכל את כספנו . כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו
לנו הוא ולבנינו . ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה .
ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים . ויאסף
את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר
רכש בפדן ארם . ויעקב גנב את לב לבן הארמי . ויברח
הוא ובל אשר לו . ויקם ויעבר את הנהר . ויכון את פניו
הר הגלעד : כיון שהיה עומד בדרך ראה מלאכי השרת
שהיו עומדים לקראתו . ויעקב כאשר ראם אמר מחנה
אלהים זה . ויקרא שם המקום ההוא מחנים : כיון
שראה אותם אמר : אין אלו אלא מחנה של מלאכי
השרת שבאו לקראתי . ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו
מלאכי אלהים : כיון שראה אותם אמר : אין אלו אלא
מחנה של מלאכי השרת שבאו לקראתי . ויעקב הלך
לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים : כיון שראה אותם אמר :

الأسماء من المضاف . والثاني الجنس (وهو الذي
يعم) نحو كل رجل في الدار . والثالث ما يعم
البعض لا على التعيين . وهو إما أن يعم بعض
معين أو بعض غير معين . فالأول نحو أكرم
العلماء . والثاني نحو : جاءني بعض العلماء .
والرابع ما يعم الكل على سبيل البدل . وهو
إما أن يعم في الإثبات أو النفي . والأول نحو
قولك : زيد يجالس العلماء : والثاني نحو قولك
لا يجالس زيد إلا عالما . والخامس ما يعم
الكل على سبيل الشمول . وهو إما أن يعم في
الإثبات أو النفي . والأول نحو قولك : كل
رجل في الدار . والثاني نحو قولك : لا رجل في
الدار . والسادس ما يعم الكل على سبيل
الاجتماع . وهو نحو قولك : جاء القوم . وهذا
هو الذي يسمى الجمع . والسابع ما يعم الكل
على سبيل الانفراد . وهو نحو قولك : كل رجل
في الدار : أي هذا وهذا وهذا . وكذا القول في
كل واحد من أفراد الجمع . ثم إن هذه الأقسام
السبعة قد تجتمع في بعض الصور . وقد تنفرد
في بعض الصور . والله أعلم بحقائق الأمور .

٤ ـ الفصل الرابع (١)

في الأمور الخارجة (الغريبة)

الحمد لله الذي أنعم علينا بالإسلام : وشرفنا بالإيمان بسيد الأنام : وعلى آله وأصحابه الذين هم أنجم الهدى . وأعلام التقى : وبعد فإني لما رأيت كثيراً من الناس يسألون عن أمور غريبة . وأحوال عجيبة . وأشياء لا تكاد تقع في الأزمنة الخالية . ولا تعهد في الأعصار الماضية . وكان أكثر السائلين عن ذلك من أهل الأقاليم الشرقية . وأكثر المتعجبين من ذلك من أهل الأقاليم الغربية . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الدجال . وخروجه . وما يكون معه من الأهوال . وما يظهر على يديه من الخوارق والأفعال . وكان أكثر ما يتعجبون منه من أمر يأجوج ومأجوج . وخروجهم من السد الذي بنى ذو القرنين بينهم وبين الناس . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الدابة التي تخرج من الصفا . وما يكون معها من الآيات . وما يظهر على يديها من الخوارق والمعجزات . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الدخان الذي يملأ ما بين السماء والأرض . وما يكون معه من الأهوال . وما يظهر على يدي المؤمن والكافر من الأفعال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الريح التي تقبض أرواح المؤمنين . وما يكون معها من الأحوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الكنز الذي يكون بالمدينة . وما يكون معه من الأهوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الحبشي الذي يخرب الكعبة . وما يكون معه من الأحوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر النار التي تخرج من قعر عدن . وما يكون معها من الأهوال .

(١) قصيدة دينية نظمها بعض الحجاج في أثناء رحلته . ولم أجد في شيء من نسخ الكشكول سبب لنظمها . وكان الأغلب أنه نظمها في أثناء سفره . وهو كتاب الأغلبية في الأغلبية ولم أجده في شيء من نسخ الكشكول التي وقفت عليها . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر يأجوج ومأجوج . وخروجهم من السد الذي بنى ذو القرنين بينهم وبين الناس . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الدابة التي تخرج من الصفا . وما يكون معها من الآيات . وما يظهر على يديها من الخوارق والمعجزات . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الدخان الذي يملأ ما بين السماء والأرض . وما يكون معه من الأهوال . وما يظهر على يدي المؤمن والكافر من الأفعال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الريح التي تقبض أرواح المؤمنين . وما يكون معها من الأحوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الكنز الذي يكون بالمدينة . وما يكون معه من الأهوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر الحبشي الذي يخرب الكعبة . وما يكون معه من الأحوال . وكان أكثر ما يسألون عنه من أمر النار التي تخرج من قعر عدن . وما يكون معها من الأهوال .

כתפיו ויהי ישב : ויעבדוהו הכהנים בחיי יהוידע : ויקח יהוידע לו שתי נשים ויולד בנים ובנות . ויהי אחרי כן על לב יואש לחדש את בית יהוה . ויקבץ את הכהנים והלוים ויאמר להם צאו לערי יהודה וקבצו מכל ישראל כסף להחזיק את בית אלהיכם מדי שנה בשנה : והלוים לא מהרו : וישמע המלך ויקרא אל יהוידע הראש ויאמר לו מדוע לא דרשת מן הלוים להביא מיהודה ומירושלם את המשא משה עבד יהוה וקהל ישראל לאהל העדות : כי עתליה הרשעה ובניה פרצו את בית האלהים וגם כל קדשי בית יהוה עשו לבעלים : ויאמר המלך ויעשו ארון אחד ויתנו אותו בשער בית יהוה מבחוץ : ויתנו קול ביהודה ובירושלם להביא ליהוה את משא משה עבד האלהים על ישראל במדבר : ויגילו כל השרים וכל העם ויביאו ויפילו אל הארון עד כלותם : ויהי בעת הביא הארון אל פקדת המלך על יד הפקידים ויבא סופר המלך ופקיד כהן הראש וריקו את הארון ונשאו אתו אל מקומו כיום יום ויאספו כסף לרב : ויתנו אותו המלך והפקיד אל עשי מלאכת עבודת בית יהוה ויהי שכרים וחרשים לחדש בית יהוה וגם לחזק את בית יהוה : ויהי בעשי המלאכה ותעל יד על מלואתם ויעמידו את בית האלהים על עמדו ויחזקהו : ויהי כאשר כלו לעשות ויביאו לפני המלך ולפני יהוידע יתר הכסף ויעש כלים לבית יהוה כלי שרת ומחתות וכפות וכלי זהב וכסף ויהי מעלים עולות בבית יהוה תמיד כל ימי יהוידע : ויזקן יהוידע ויבא בימים ויאמת שבעים שנה במותו : בן מאה ושלשים שנה היה במותו ויקברו אותו בעיר דוד עם המלכים כי עשה טוב בישראל ועם אלהים ובביתו : ואחרי מות יהוידע באו שרי יהודה וישתחוו למלך אז שמע המלך להם : ויעזבו את בית יהוה אלהי אבותיהם ויעבדו את האשרות ואת העצבים ויהי קצף על יהודה וירושלם באשמתם זאת : ושלח בהם נביאים להשיבם אל יהוה ויעידו בם ולא האזינו : ורוח אלהים לבשה את זכריה בן יהוידע הכהן ויעמד מעל לעם ויאמר להם כה אמר אלהים למה אתם עברים את מצות יהוה ולא תצלחו כי עזבתם את יהוה ויעזוב אתכם : ויקשרו עליו ויסקלהו באבן במצות המלך בחצר בית יהוה : ולא זכר יואש המלך את החסד אשר עשה יהוידע אביו עמו ויהרג את בנו ומת בקחתו את נקמתו : ויהי לתקופת השנה ויעל עליו חיל ארם ויבא ליהודה וירושלם וישחיתו את כל שרי העם ואת כל שללם שלחו למלך דמשק : כי במעט אנשים באו חיל ארם וביד מחנה רב מאד נתנו בידם כי עזבו את יהוה אלהי אבותיהם ובשפטים עשו יואש : וילכו מעליו בהרפאתו אותו כי עזבוהו בידים רבות ויעשו עליו קשר עבדיו בדמי בני יהוידע הכהן ויהרגוהו על משכבו וימת ויקברו אותו בעיר דוד ולא קברוהו בקברות המלכים : ואלה המתקוששים עליו זבד בן שמעת העמונית ויהוזבד בן שמרית המואבית : ובניו ומשא עליו ורב המשא הבית האלהים : ויפקד את ערי המלוה בארץ יהודה ויבן ערים בהר יהודה ובחרות ומגדלות ויצר : ויהי מלחמה בארם ויעבר שרי יהודה ויהרגו בכל שרי העם ושלל כל שללם שלחו למלך בבל : ובמעט אנשים בא

الصلاة على النبي ﷺ

عن أبي أمامة الباهلي (رضي الله عنه)

قال: قال رسول الله ﷺ: «ما أذن الله لعبد في شيء أفضل من ركعتين يصليهما، وإن البر ليذر على رأس العبد ما دام في صلاته، وما تقرب العباد إلى الله بمثل أداء ما افترض عليهم، وإن مما يبني لهم بيتاً في الجنة: حسن الخلق، وكف الأذى، وإن أول ما يقول الميت إذا وضع في قبره: ويل لابن آدم من ثلاث خصال يعرفها، كانت تكون منه في الدنيا، وإن أول ما يقال له: ما كنت تعمل؟ فإن استطاع أن يكذب كذب، وإن أول ما يسأل عنه الشهادة، فإن كان يعلمها نطق بها، وإن أول ما يخاصم فيه الدماء، فإن كان بريئاً منها نجا، وإن أول ما يحاسب عليه الصلاة، فإن كان مصلياً لله في الدنيا نجا، وإن أول ما يوزن له الصلاة، فإن كان أتى بها تامة

ינשיבי בתכ : לכ מעיבו ניקצ וינש לשמ תוסיכ ינשיבי
לכיה : מלמ ומכ. ותוכיבו לש מיתוחו רשפ ניבו : מלמ
תוכיבו מלמ . ומש כ מלמ : ינשיבי לש תיבי לשיעיבו
ינשיבי לשיעיבו : מלמ ומכ תוכיבו ניבו . רמא ינפל

ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד את שת : ד ויהי ימי אדם אשר חיה אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ה ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת : ו ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש : ז ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ח ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת : ט ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן : י ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : יא ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה וימת : יב ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את מהללאל : יג ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : יד ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת : טו ויחי מהללאל חמש וששים שנה ומאת שנה ויולד את ירד : טז ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : יז ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת : יח ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך : יט ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : כ ויהי כל ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה וימת : כא ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את מתושלח : כב ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות : כג ויהי כל ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה : כד ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים : כה ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך : כו ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות : כז ויהי כל ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה וימת : כח ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן : כט ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה : ל ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות : לא ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת : לב ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת :

(ד) ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד את שת. (ו) ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש: (ח) ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: (י) ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן: (יב) ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את מהללאל: (יד) ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת: (טו) ויחי מהללאל חמש וששים שנה ומאת שנה ויולד את ירד: (יח) ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך: (כא) ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את מתושלח: (כה) ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך: (כח) ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן: (ל) ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות: (לב) ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת.

(ה) כלל. ב. ש. אחרי הוסיף ו׳ ורש׳ בתיקון. וכן הוא בכתיבתו. אך בתיבות אחרות הוסיף ו׳ בסוף המלה. ועיין שמות ט׳ ל״ב.

(ו) בלשון הקדש אין מספרים מגיעים לאלף.

* الأمير تاج الدين أبو الفضل . وهذا آخر ما وجدته بخط الشيخ : وكان الأمير تاج الدين أبو الفضل قد أنشأ بالقاهرة مدرسة للشافعية ، وكان يحضر بها دروس الشيخ ، وكان قد أنشأ بالقرافة الصغرى بالقرب من قبة الإمام الشافعي رضي الله عنه (٢) تربة عظيمة ، وبنى بها قبة عظيمة ، وكان قد أنشأ بالقرب من قبة الإمام الشافعي رضي الله عنه بستانا عظيما ، وكان يعمل به في كل سنة مأدبة عظيمة ، وكان يحضرها الشيخ وأصحابه ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الفقهاء والصلحاء ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الأمراء والأجناد ، وكان يعمل بها من الأطعمة ما لا يعمل في غيرها ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المغنين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الشعراء ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الأدباء ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الظرفاء ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المضحكين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المهرجين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المسخرة ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المخنثين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المؤنثين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتشبهين بالنساء ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتشبهات بالرجال ، وكان يحضرها أيضا جماعة من السحاقات ، وكان يحضرها أيضا جماعة من اللوطيين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الزناة ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الفساق ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الفجار ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الكفار ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الملحدين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الزنادقة ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الدهريين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الطبيعيين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الإلهيين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الرياضيين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنجمين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المعبرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الكهان ، وكان يحضرها أيضا جماعة من العرافين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من السحرة ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الشعوذين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المشعبذين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المخرقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المزورين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المحتالين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من النصابين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من اللصوص ، وكان يحضرها أيضا جماعة من قطاع الطريق ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المفسدين في الأرض ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المخربين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المدمرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المهلكين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المبيدين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المستأصلين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المقتلعين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المجتثين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنكرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الجاحدين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المعاندين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المكابرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المعرضين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتولين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المدبرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الناكصين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المرتدين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الكافرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المشركين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الظالمين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الفاسقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الفاجرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من الكاذبين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنافقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المرائين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المداهنين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتملقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتزلفين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتقربين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتوددين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتحببين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتودين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتصافين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتآخين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتواخين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتصادقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتحابين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتعاشرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتجالسين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتسامرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتنادمين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتشاربين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتعاقرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتخالعين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتلاعبين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتهازلين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتمازحين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتفاكهين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتضاحكين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتبسمين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المتهللين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المستبشرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنشرحين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنبسطين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنطلقين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنفرجين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنجلين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنكشفين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنحسرين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنقشعين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنجابين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنزاحين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنزالين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنتقلين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنتقلين ، وكان يحضرها أيضا جماعة من المنتقل

(١) فيء . ق . ع . فيء . فيء . فيء

ﺍﻟﻤﺘﺤﺪﺓ ﺍﻟﻤﺘﻮﺳﻄﻴﺔ : ﺇﻟﻰ ﻣﺎ ﺑﻌﺪ ﺍﻟﺤﺮﺏ ﺍﻟﻌﺎﻟﻤﻴﺔ ﺍﻟﺜﺎﻧﻴﺔ : ﻭﻫﻲ ﺗﺘﻜﻮﻥ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﻤﻠﻜﺔ ﺍﻟﻤﺘﺤﺪﺓ ﻭﺍﻳﺮﻟﻨﺪﺍ ﺍﻟﺸﻤﺎﻟﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﻤﻠﻜﺔ ﺍﻟﻤﺘﺤﺪﺓ ﻟﺠﺰﺭ ﺍﻟﻘﻨﺎﻝ

وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ
أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَٰكِن لَّا يَشْعُرُونَ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ
آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا
إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَٰكِن لَّا يَعْلَمُونَ وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ
آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا
مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ *

الجزء الثاني

(١) الآيات الاجتماعية والتشريعية
(تتمة)

سيقول السفهاء من الناس ما ولاهم عن قبلتهم التي كانوا عليها
قل لله المشرق والمغرب يهدي من يشاء إلى صراط مستقيم .
وكذلك جعلناكم أمة وسطا لتكونوا شهداء على الناس ويكون
الرسول عليكم شهيدا . وما جعلنا القبلة التي كنت عليها
إلا لنعلم من يتبع الرسول ممن ينقلب على عقبيه . وإن كانت
لكبيرة إلا على الذين هدى الله . وما كان الله ليضيع إيمانكم .

(١) السفهاء . جمع سفيه . وهو الجاهل . والمراد بهم هنا اليهود . سموا بذلك لاستخفافهم بالحق وعدم اهتدائهم إليه . (٢) شهيدا . أي يشهد لكم بالحق . (٣) ليعلم . أي ليعلم علم ظهور . وهو علم يترتب عليه الجزاء .

שהכתוב מדבר : לא ימכר לא ילפינן מהכא אלא מדכתיב (1) ושבתם איש אל אחוזתו ואל משפחתו תשובו . ומה להלן בשדה שאינו יכול להחזיר אף כאן בשדה שאינו יכול להחזיר . יצאו בתי ערי חומה שיכול להחזיר . ולא יצאו בתי ערי חומה שאין יכול להחזיר . ר' יהודה אומר אף בתי ערי חומה יצאו שנאמר : ולא יגאל עד עולם יהיה לקונהו בחומה . ואי מה לשדה שאין לו גאולה לצמיתות אף בתי ערי חומה שאין להם גאולה לצמיתות : ת"ר בתי ערי חומה שנמכרו בתי ערי חומה שנפדו . בתי ערי חומה שלא נפדו בתי ערי חומה שנמכרו . בתי ערי חומה שנמכרו בתי ערי חומה שנפדו . בתי ערי חומה שנפדו בתי ערי חומה שלא נפדו . בתי ערי חומה שלא נפדו בתי ערי חומה שלא נמכרו . בתי ערי חומה שלא נמכרו בתי ערי חומה שנמכרו . בתי ערי חומה שנמכרו בתי ערי חומה שנמכרו . בתי ערי חומה שנפדו בתי ערי חומה שנפדו . בתי ערי חומה שלא נפדו בתי ערי חומה שלא נפדו . בתי ערי חומה שלא נמכרו בתי ערי חומה שלא נ

وقوله تعالى : وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ * وقوله تعالى : وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ *

---

(١) بارئكم . ب . ج . ه . ي . برئكم . برئكم . برئكم . بارئكم . ب . ج . ه . ي . بارئكم . بارئكم .

(٢) فاقتلوا . ب . ج . ه . ي . اقتلوا . اقتلوا . اقتلوا . فاقتلوا . ب . ج . ه . ي . فاقتلوا . فاقتلوا .

(٣) فتاب . ب . ج . ه . ي . تاب . تاب . تاب . فتاب . ب . ج . ه . ي . فتاب . فتاب .

(٤) التواب . ب . ج . ه . ي . توب . توب . توب . التواب . ب . ج . ه . ي . التواب . التواب .

الدرس الخامس عشر

في التوبة (وشروطها)

١٥ التوبة لغة : الرجوع . يقال تاب فلان من ذنبه إذا رجع عنه وندم عليه . وشرعاً : الرجوع عن المعصية إلى الطاعة . وهي واجبة على الفور . ولا يسقط وجوبها بحال . وشروطها : (١) أن يقلع عن المعصية . (٢) وأن يندم على فعلها . (٣) وأن يعزم على أن لا يعود إليها أبداً . (٤) وأن يكون ذلك قبل أن يغرغر أو يحضره الموت . (٥) وأن يكون قبل طلوع الشمس من مغربها . (٦) وأن يتحلل من المظالم التي عليه . فإن كانت مالاً أو نحوه وجب عليه أداؤه إلى صاحبه أو إلى ورثته . وإن كانت قذفاً طلب العفو من المقذوف أو ورثته . وإن كانت غيبة طلب العفو من المغتاب . وإن كانت غير ذلك رد المظلمة إلى صاحبها أو ورثته . وإن لم يعلم صاحبها ولا ورثته تصدق بها عنه . وإن كانت حداً لله تعالى كالزنا وشرب الخمر فإن شاء ستر على نفسه وتاب فيما بينه وبين الله تعالى ، وإن شاء رفع أمره إلى الحاكم ليقيم عليه الحد . والستر أولى . وإن كانت حداً للعباد كالقتل والقطع فلا بد من رفعه إلى الحاكم ليستوفي منه الحد . ولا يسقط بالتوبة . وإن كانت تعزيراً فهو إلى الحاكم إن شاء عزره وإن شاء عفا عنه . ويستحب أن يكثر من الأعمال الصالحة ، ومن الصدقة ، ومن الصوم ، ومن الحج ، ومن الجهاد ، ومن الصلاة ، ومن الذكر ، ومن قراءة القرآن ، ومن الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر ، ومن الدعاء ، ومن الاستغفار ، ومن الصبر على ما يصيبه من المكاره ، ومن الرضا بما يقضي الله عليه ، ومن الزهد في الدنيا ، ومن الورع عن الشبهات ، ومن الإخلاص في الأعمال ، ومن الإحسان إلى الخلق ، ومن الصبر على الأذى ، ومن الحلم عند الغضب ، ومن الكظم عند الغيظ ، ومن العفو عند القدرة ، ومن الصفح عند الإساءة ، ومن الرفق بالضعفاء ، ومن الشفقة على الأيتام ، ومن الرحمة للأرامل ، ومن الإحسان إلى الجيران ، ومن الإكرام للضيف ، ومن الوفاء بالعهد ، ومن الصدق في القول ، ومن الأمانة في الفعل ، ومن العدل في الحكم ، ومن الإنصاف في المعاملة ، ومن الرحمة للبهائم ، ومن الشفقة على الخلق ، ومن الإحسان إلى الخلق ، ومن الصبر على الأذى ، ومن الحلم عند الغضب ، ومن الكظم عند الغيظ ، ومن العفو عند القدرة ، ومن الصفح عند الإساءة ، ومن الرفق بالضعفاء ، ومن الشفقة على الأيتام ، ومن الرحمة للأرامل ، ومن الإحسان إلى الجيران ، ومن الإكرام للضيف ، ومن الوفاء بالعهد ، ومن الصدق في القول ، ومن الأمانة في الفعل ، ومن العدل في الحكم ، ومن الإنصاف في المعاملة ، ومن الرحمة للبهائم ، ومن الشفقة على الخلق .

ڤەرەڤ (١) ئۇ ئۆز ئەسلىنى ئاڭلاپ ئالغان.

وَإِذْ قَالَ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنْفُسَكُمْ بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنْفُسَكُمْ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ ﴿٥٤﴾ وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ﴿٥٥﴾ ثُمَّ بَعَثْنَاكُمْ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ ﴿٥٦﴾ وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَىٰ كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمُونَا وَلَٰكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٥٧﴾ وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَٰذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغَدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَغْفِرْ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٨﴾ فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ﴿٥٩﴾

---

(١) سورة ٢ . ع . ٤ . قيل . خلقكم بخلق سهل لطيف فصيح فيه هوى وعجب إذ خلقكم بخلق بديع . يقال برأ الله الخلق خلق . وذرأ فيه شكر . سجد . سجد . وقيل معناه توبوا هو قتل بعضكم بعضا .

فرض أم فرض ذوات ذوات . ٥٥ في ذات ٥٥ فرض أم فرض ذوات ذوات . في ذات ٥٥

عدد الشعوب

من عدد بنيهم (عدد ٢٦)

(١) * وكان بعد الضربة أن قال الرب لموسى ولألعازار بن هرون الكاهن قائلا : ارفعا رؤوس جماعة بني اسرائيل من ابن عشرين سنة فصاعدا بحسب بيوت آبائهم كل من يخرج للجندية في اسرائيل . فموسى والكاهن ألعازار كلما موسى وألعازار الكاهن في عربات موآب على الاردن عند اريحا قائلين : خذوا عدد جماعة بني اسرائيل من ابن عشرين سنة فصاعدا كما أمر الرب موسى وبني اسرائيل الذين خرجوا من ارض مصر . وكان رأوبين بكر اسرائيل . بنو رأوبين حنوك عائلة الحنوكيين . فلو عائلة الفلويين . حصرون عائلة الحصرونيين . كرمي عائلة الكرميين . هؤلاء هم عائلات رأوبين الذين تعدادهم ثلاثة وأربعون الفا وسبعمائة وثلاثون . وبنو فلو ألياب . وبنو ألياب نموئيل وداثان وأبيرام . هذا داثان وأبيرام المدعوان من الجماعة الذين خاصموا موسى وهرون مع جماعة قورح في مخاصمتهم الرب . فانشقت الارض بأفواهها وابتلعتهم وقورح مع موت الجماعة حين أكلت النار المائتين والخمسين رجلا وصاروا آية . وأما بنو قورح فلم يموتوا .

(١) عدد ٢٦ : ١ . تثنية ٣٢ : ٣٩ . صموئيل الاول ٢ : ٦ . ايوب ١ : ٢١ . مزمور ١١٣ : ٧ . اشعيا ٤٥ : ٧ . عاموس ٣ : ٦ . ملاخي ٣ : ٦ . يعقوب ١ : ١٧ .

ڤيڤيڤيڤ (٦) ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ : ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ
ڤيڤيڤيڤ . ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ ڤيڤيڤيڤ
ڤيڤيڤيڤ

ولم يكن لها ولد . وكان بعلها رجلا شيخا وقد تزوج بفتاة اسمها زليخا
من بلدة صيدون . وكانت تحبه حبا شديدا . وكان يحبها ايضا حبا
عظيما . وكان يعاملها بكل لطف ومحبة . وكانت تعامله بكل
وفاء . وكان اسم الرجل ايضا اسما عربيا . وهو عبد الله . وكان
يقول لها دائما : يا زليخا ان الله قد اعطانا كل شيء ولكنه
لم يعطنا ولدا . فلعله يعطينا ولدا في شيخوختنا . فتقول له
زليخا . ان الله يعطي ما يشاء لمن يشاء . وهو يعلم ما هو
خير لنا . فلعله لا يعطينا ولدا لانه يعلم ان الولد لا يكون
لنا خيرا . وكان عبد الله يحب زليخا حبا شديدا . وكان
يعاملها بكل لطف ومحبة . وكانت تعامله بكل وفاء

ויהי בשלח פרעה

ויושע ה׳ ביום ההוא את ישראל מיד מצרים

וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים

ויהי בשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה. ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים. ומשה לקח את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה אתכם. ויחנו בפי החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים. ויקרב פרעה והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה׳ ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר. ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה׳ אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראתם עוד עד עולם ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון. ויאמר ה׳ אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו. ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ובאו בני ישראל בתוך הים ביבשה. ואני הנני מחזק את לב מצרים ורדפו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו. ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם. ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל ויהי הענן והחשך ולא קרב זה אל זה כל הלילה. ויט משה את ידו על הים ויולך ה׳ את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים. ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם. ויהי בבקר ויפן ה׳ אל מחנה מצרים ויסר את אופן מרכבותם ויהי בנסעם ויאמר מצרים נסה מפני ישראל כי ה׳ נלחם להם במצרים. ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך על הים ויהי המים ויכסו את הרכב ואת הפרשים ולא נשאר בהם עד אחד. ויראו בני ישראל את מצרים מת על שפת הים.

عدد الشعوب

فَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى (فِي بَرِّيَّةِ سِينَاءَ) فِي خَيْمَةِ
الاجْتِمَاعِ فِي الشَّهْرِ الثَّانِي مِنَ السَّنَةِ الثَّانِيَةِ
لِخُرُوجِهِمْ مِنْ أَرْضِ مِصْرَ قَائِلًا: «احْسِبُوا رُؤُوسَ
جَمِيعِ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِعَشَائِرِهِمْ وَبُيُوتِ آبَائِهِمْ
بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ، كُلَّ ذَكَرٍ بِرَأْسِهِ. مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً
فَمَا فَوْقُ، كُلَّ مَنْ يَخْرُجُ لِلْجَيْشِ فِي إِسْرَائِيلَ. أَنْتُمَا
وَهَارُونُ تَحْسِبَانِهِمْ حَسَبَ جُيُوشِهِمْ. وَيَكُونُ مَعَكُمَا
مِنْ كُلِّ سِبْطٍ رَجُلٌ، رَأْسُ بَيْتِ آبَائِهِ. وَهَذِهِ أَسْمَاءُ
الرِّجَالِ الَّذِينَ يَقُومُونَ مَعَكُمَا: مِنْ سِبْطِ رَأُوبَيْنَ
أَلِيصُورُ بْنُ شَدِيئُورَ. مِنْ سِبْطِ شِمْعُونَ شَلُومِيئِيلُ
بْنُ صُورِيشَدَّايَ. مِنْ سِبْطِ يَهُوذَا نَحْشُونُ بْنُ عَمِّينَادَابَ.
مِنْ سِبْطِ يَسَّاكَرَ نَثَنْئِيلُ بْنُ صُوغَرَ. مِنْ سِبْطِ زَبُولُونَ
أَلِيآبُ بْنُ حِيلُونَ. مِنْ بَنِي يُوسُفَ: مِنْ سِبْطِ أَفْرَايِمَ
أَلِيشَامَعُ بْنُ عَمِّيهُودَ. مِنْ سِبْطِ مَنَسَّى جَمْلِيئِيلُ
بْنُ فَدَاهْصُورَ. مِنْ سِبْطِ بَنْيَامِينَ أَبِيدَانُ بْنُ جِدְעُونِي.
مِنْ سِبْطِ دَانَ أَخِيعَزَرُ بْنُ عَمِّيشَدَّايَ. مِنْ سِبْطِ أَشِيرَ
فَغْعِيئِيلُ بْنُ عُكْرَانَ. مِنْ سِبْطِ جَادَ أَلِيَاسَافُ بْنُ دَعُوئِيلَ.
مِنْ سِبْطِ نَفْتَالِي أَخِيرَعُ بْنُ عِينَانَ». هَؤُلَاءِ هُمُ
الْمَدْعُوُّونَ مِنَ الْجَمَاعَةِ (حَسَبَ عَشَائِرِ) آبَائِهِمْ.

. ١٤٥٥ ٥٥٥٥٥٥٥٥ ٥٥٥٥٥٥٥٥

. وَبَارَكَ اللهُ السَّابِعَ وَقَدَّسَهُ .

(الخَلْقُ بِحَسَبِ العِلْمِ الحَدِيثِ)

١ فِي البَدْءِ خَلَقَ اللهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ . ٢ وَكَانَتِ الأَرْضُ خَرِبَةً وَخَالِيَةً ، وَعَلَى وَجْهِ الغَمْرِ ظُلْمَةٌ ، وَرُوحُ اللهِ يَرِفُّ عَلَى وَجْهِ المِيَاهِ . ٣ وَقَالَ اللهُ : لِيَكُنْ نُورٌ ، فَكَانَ نُورٌ . ٤ وَرَأَى اللهُ النُّورَ أَنَّهُ حَسَنٌ ، وَفَصَلَ اللهُ بَيْنَ النُّورِ وَالظُّلْمَةِ . ٥ وَدَعَا اللهُ النُّورَ نَهَارًا ، وَالظُّلْمَةَ دَعَاهَا لَيْلًا . وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ : يَوْمٌ وَاحِدٌ . ٦ وَقَالَ اللهُ : لِيَكُنْ جَلَدٌ فِي وَسَطِ المِيَاهِ ، وَلْيَكُنْ فَاصِلًا بَيْنَ مِيَاهٍ وَمِيَاهٍ . ٧ فَعَمِلَ اللهُ الجَلَدَ ، وَفَصَلَ بَيْنَ المِيَاهِ الَّتِي تَحْتَ الجَلَدِ وَالمِيَاهِ الَّتِي فَوْقَ الجَلَدِ ، وَكَانَ كَذَلِكَ . ٨ وَدَعَا اللهُ الجَلَدَ سَمَاءً . وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ : يَوْمٌ ثَانٍ . ٩ وَقَالَ اللهُ : لِتَجْتَمِعِ المِيَاهُ الَّتِي تَحْتَ السَّمَاءِ إِلَى مَكَانٍ وَاحِدٍ ، وَلْتَظْهَرِ اليَابِسَةُ ، وَكَانَ كَذَلِكَ . ١٠ وَدَعَا اللهُ اليَابِسَةَ أَرْضًا ، وَمَجْمَعَ المِيَاهِ دَعَاهُ بِحَارًا . وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ . ١١ وَقَالَ اللهُ : لِتُنْبِتِ الأَرْضُ عُشْبًا ، بَقْلًا يُبْزِرُ بِزْرًا ، وَشَجَرًا ذَا ثَمَرٍ يَعْمَلُ ثَمَرًا كَجِنْسِهِ ، بِزْرُهُ فِيهِ عَلَى الأَرْضِ ، وَكَانَ كَذَلِكَ . ١٢ فَأَخْرَجَتِ الأَرْضُ عُشْبًا ، بَقْلًا يُبْزِرُ بِزْرًا كَجِنْسِهِ ، وَشَجَرًا ذَا ثَمَرٍ بِزْرُهُ فِيهِ كَجِنْسِهِ ، وَرَأَى اللهُ أَنَّ ذَلِكَ حَسَنٌ . ١٣ وَكَانَ مَسَاءٌ وَكَانَ صَبَاحٌ : يَوْمٌ ثَالِثٌ .

الكلام الصحيح المستقيم (٥) : فصل في الكلام الجازم
الذي لا يحتمل الصدق والكذب : الكلام الجازم الذي لا
يحتمل الصدق والكذب هو الكلام الذي يكون مركبا من
جزءين اسمية وفعلية . فالاسمية هي التي تتركب من
مبتدأ وخبر . والفعلية هي التي تتركب من فعل وفاعل
أو نائب فاعل . والفعل لا يكون إلا في أول الكلام .
والفاعل لا يكون إلا بعد الفعل .

(الكلام الصحيح المستقيم المفيد للمعنى)

مبحث واحد . مقدمة المبحث . الكلام الصحيح
المستقيم المفيد للمعنى (١) لما لم يكن في الوجود
غير ثلاثة : كلمة وكلم وكلام : فالكلمة : هي لفظ
وضع لمعنى مفرد : والكلم : هو ما تركب من كلمتين
فصاعدا : والكلام : هو ما تركب من كلمتين فصاعدا (٢)
فالكلمتان : هما المسند والمسند اليه : والكلم : هو
ما تركب من ثلاث كلمات (٣) فصاعدا : والكلام :
هو ما تركب من كلمتين (٤) فصاعدا : فالكلمة :
هي لفظ وضع لمعنى مفرد : والكلم : هو ما تركب من
ثلاث كلمات فصاعدا : والكلام : هو ما تركب من
كلمتين فصاعدا . إذ لا بد في الكلام من فعل واسم :

---

(١) الجنس . جنس قريب قيد . (٢) قيد . مخرج . ق .
(٣) مخرج . قيد : ثلاث . قيد . (٤) مخرج .
(٥) مخرج . ق . ج . ل . مخرج . ق . ج . ل . مخرج
اصطلاحات مخرج مؤخرة المنطق .

ذلك القياس (١) : فالمقدمة الكبرى (ب) قضية شرطية متصلة (ج) لزومها بين (د) التالي (هـ) والمقدم (و) : فالمقدمة الصغرى (ز) قضية حملية موجبة (ح) محمولها (ط) المقدم (ي) من القضية الشرطية المتصلة : فالنتيجة (ك) قضية حملية موجبة (ل) محمولها (م) التالي (ن) من القضية الشرطية المتصلة . فالقياس الشرطي المتصل (س) مركب (ع) من قضية شرطية متصلة (ف) ومن قضية حملية موجبة (ص) : فالقضية الشرطية المتصلة (ق) مركبة (ر) من قضيتين حمليتين موجبتين (ش) : فالقياس الشرطي المتصل (ت) مركب (ث) من قضية شرطية متصلة (خ) ومن قضية حملية موجبة (ذ) : فالقضية الشرطية المتصلة (ض) مركبة (ظ) من قضيتين حمليتين موجبتين (غ) : فالقياس الشرطي المتصل (أ) مركب (ب) من قضية شرطية متصلة (ج) ومن قضية حملية موجبة (د) : فالقضية الشرطية المتصلة (هـ) مركبة (و) من قضيتين حمليتين موجبتين (ز) : فالقياس الشرطي المتصل (ح) مركب (ط) من قضية شرطية متصلة (ي) ومن قضية حملية موجبة (ك) : فالقضية الشرطية المتصلة (ل) مركبة (م) من قضيتين حمليتين موجبتين (ن) :

ויקרא אותו יוסף בלשונו מושה כי מן המים משיתיהו . ויש אומרים כי שמו בלשון המצרי היה מושה . ואמרו כי בלשון המצרי מו הוא המים ושה הוא העץ . ויש אומרים כי שמו בלשון המצרי היה מושי . ואמרו כי מו הוא המים ושי הוא העץ . ויש אומרים כי שמו בלשון המצרי היה מושא . ואמרו כי מו הוא המים ושא הוא העץ . ויש אומרים כי שמו בלשון המצרי היה מושע . ואמרו כי מו הוא המים ושע הוא העץ . ויש אומרים כי שמו בלשון המצרי היה מושה . ואמרו כ

אֱלֹהִים בָּרָא אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃

(ראה הערה בסוף הפרשה בעניין הכתיב והקרי)

וַיְבָרֶךְ . וַיְבָרֶךְ כְּתִיב : וַיְבָרֶךְ קְרִי . וְכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁנִּכְתָּב בְּלֹא וָא״ו וְנִקְרָא בְּוָא״ו . וְכֵן בְּכָל מָקוֹם שֶׁנִּכְתָּב בְּוָא״ו וְנִקְרָא בְּלֹא וָא״ו . כָּל אֵלּוּ כְּתִיבָתָן בְּוָא״ו וְקִרְיָתָן בְּלֹא וָא״ו . כְּתִיבָתָן בְּוָא״ו לְפִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן גְּבִירוּת . וְהַגְּבִירוּת הוּא שֶׁמְּבָרֵךְ וּמְקַלֵּל וְעוֹשֶׂה כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה . וְקִרְיָתָן בְּלֹא וָא״ו לְפִי שֶׁהוּא לְשׁוֹן הֶדְיוֹט . שֶׁאֵין הֶדְיוֹט יָכוֹל לְבָרֵךְ אֶלָּא בְּשֵׁם הַגְּבִירוּת . וְלֹא לְקַלֵּל . וְלֹא לַעֲשׂוֹת כָּל מַה שֶּׁיִּרְצֶה . וְלֹא לְהַרְבּוֹת . וְלֹא לְהַמְעִיט . וְלֹא לְהַחֲלִיף . וְלֹא לְשַׁנּוֹת . וְלֹא לְהַקְדִּים . וְלֹא לְאַחֵר . וְלֹא לְהוֹסִיף . וְלֹא לִגְרֹעַ . וְלֹא לְהַפְרִישׁ . וְלֹא לְכַנּוֹת . וְלֹא לְהַעֲבִיר . וְלֹא לְהַחֲזִיר . וְלֹא לְהַשְׁלִים . וְלֹא לְהַתְחִיל . וְלֹא לְהַפְסִיק . וְלֹא לְהַתְחִיל בְּלֹא סוֹף . וְלֹא לְהַפְסִיק בְּלֹא תְּחִלָּה . וְלֹא לְהַתְחִיל בְּלֹא אֶמְצַע . וְלֹא לְהַפְסִיק בְּלֹא אֶמְצַע

ولد سفيه . الكلام الصحيح . ضعيف جدا
الحديث . ضعيف جدا : منكر الحديث . الضعف
الغالب . ضعيف : صدوق لين الحديث .
ليس به بأس . ليس بذاك القوي . ليس
بالقوي : ضعيف جدا . ليس بشيء . ليس
بالمتين . ليس بالمرضي . لا يساوي شيئا .
لا يعبأ به . لا يكتب حديثه . لا يحتج به .
ساقط الحديث . متروك الحديث . ذاهب
الحديث . كذاب . وضاع . يضع الحديث .
ركن الكذب . ملء عين . ركن . ملء . عين .
كذاب : وضاع . يضع الحديث . يكذب .
يسرق الحديث . يقلب الحديث . يقلب
الاسانيد . يروي عن الثقات المناكير .
يروي عن الاثبات الموضوعات . لا يحل
الاحتجاج به . لا يحل كتب حديثه إلا
للاعتبار . لا يحل الرواية عنه . لا تحل
الرواية عنه . لا يحل الرواية عنه بحال .
ساقط لا يروى عنه . لا يكتب حديثه .
لا يلتفت إليه . لا يعتد به . لا يعرج عليه .
لا يعول عليه . لا يعول على حديثه .
لا يعول على شيء من حديثه . لا يعول
على رواياته . لا يعول على شيء من
رواياته . لا يعول على شيء من حديثه .
لا يعول على شيء من رواياته . لا يعول
على شيء من حديثه . لا يعول على شيء
من

ואי לא לא מצי אמר ליה אנא מיהא לא מזדהינא לך. (ב) ואי אמר ליה אנא מיהא לא מזדהינא לך. אי נמי דאמר ליה אנא מיהא לא מזדהינא לך. (ג) אי אמר ליה אנא מיהא לא מזדהינא לך. אי נמי דא

ولا يتأتى لأحد . والحكم العدل . وكذلك لم
يزل . وليس عليه ظلم . ولا جور . ولا
يحابي . ولا يأخذ رشوة . ولا يقبل هدية .
ولا يحتاج الى شيء . وكل شيء محتاج اليه .
وكل شيء فقير اليه . وهو غني عن كل شيء .
ولا يحتاج الى شيء من خلقه . ولا يحتاج
الى أحد . ولا يحتاج الى عبادة أحد . ولا
الى شكره . ولا الى مدحه . ولا الى ثنائه .
ولا الى تعظيم أحد . ولا الى خدمة أحد .
ولا الى شيء من خلقه . ولا الى شيء من
خلقه . ولا الى شيء من خلقه . ولا الى
شيء من خلقه . ولا الى شيء من خلقه

وَهٰذِهِ أَسْمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ الدَّاخِلِينَ إِلَى مِصْرَ مَعَ يَعْقُوبَ. كُلُّ وَاحِدٍ وَبَيْتُهُ دَخَلُوا: رَأُوبَيْنُ شِمْعُونُ لَاوِي وَيَهُوذَا ٢ يَسَّاكَرُ زَبُولُونُ وَبَنْيَامِينُ ٣ دَانُ وَنَفْتَالِي جَادُ وَأَشِيرُ ٤ جَمِيعُ النُّفُوسِ الْخَارِجَةِ مِنْ صُلْبِ يَعْقُوبَ كَانَتْ سَبْعِينَ نَفْسًا. وَيُوسُفُ كَانَ فِي مِصْرَ. ٥ فَمَاتَ يُوسُفُ وَجَمِيعُ إِخْوَتِهِ وَكُلُّ ذٰلِكَ الْجِيلِ. ٦ وَبَنُو إِسْرَائِيلَ أَثْمَرُوا وَوَلَدُوا وَكَثُرُوا وَعَظُمُوا جِدًّا جِدًّا فَامْتَلَأَتِ الْأَرْضُ مِنْهُمْ. ٧ وَقَامَ مَلِكٌ جَدِيدٌ عَلَى مِصْرَ لَمْ يَكُنْ يَعْرِفُ يُوسُفَ. ٨ فَقَالَ لِشَعْبِهِ: هُوَذَا شَعْبُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرُ وَأَعْظَمُ مِنَّا. ٩ هَلُمَّ نَتَحَكَّمْ بِإِزَائِهِ لِئَلَّا يَكْثُرَ، وَيَكُونَ إِذَا حَدَثَتْ حَرْبٌ أَنَّهُ يَنْضَمُّ هُوَ أَيْضًا إِلَى مُبْغِضِينَا وَيُحَارِبُنَا وَيَصْعَدُ مِنَ الْأَرْضِ. ١٠ فَجَعَلُوا عَلَيْهِ رُؤَسَاءَ تَسَخِيرٍ لِكَيْ يُذِلُّوهُ بِأَثْقَالِهِمْ، فَبَنَى مَدِينَتَيْ مَخَازِنَ فِيثُومَ وَرَعَمْسِيسَ. ١١ وَكَمَا كَانُوا يُذِلُّونَهُ هٰكَذَا كَانَ يَكْثُرُ وَهٰكَذَا كَانَ يَمْتَدُّ، فَكَانُوا يَكْرَهُونَ بَنِي إِسْرَائِيلَ. ١٢ وَاسْتَعْبَدَ الْمِصْرِيُّونَ بَنِي إِسْرَائِيلَ بِعُنْفٍ. ١٣ وَأَمَرُّوا حَيَاتَهُمْ بِعُبُودِيَّةٍ قَاسِيَةٍ فِي الطِّينِ وَاللَّبِنِ وَفِي كُلِّ عَمَلٍ فِي الْحَقْلِ، كُلُّ عَمَلِهِمْ بِهِ عَبَّدُوهُمْ بِعُنْفٍ. ١٤ وَكَلَّمَ الْمَلِكُ قَابِلَةَ الْعِبْرِيَّاتِ الَّتِي اسْمُ الْوَاحِدَةِ شِفْرَةُ وَاسْمُ الْأُخْرَى فُوعَةُ ١٥ وَقَالَ: عِنْدَمَا تُوَلِّدَانِ الْعِبْرِيَّاتِ وَتَنْظُرَانِ عَلَى الْمِخَضَّةِ، إِنْ كَانَ ابْنًا فَاقْتُلَاهُ، وَإِنْ كَانَتْ بِنْتًا فَتَحْيَا. ١٦ وَلٰكِنَّ الْقَابِلَتَيْنِ خَافَتَا اللّٰهَ وَلَمْ تَفْعَلَا كَمَا كَلَّمَهُمَا مَلِكُ مِصْرَ، بَلْ اسْتَحْيَيَا الْأَوْلَادَ. ١٧ فَدَعَا مَلِكُ مِصْرَ الْقَابِلَتَيْنِ وَقَالَ لَهُمَا: لِمَاذَا فَعَلْتُمَا هٰذَا الْأَمْرَ وَاسْتَحْيَيْتُمَا الْأَوْلَادَ؟ ١٨ فَقَالَتِ الْقَابِلَتَانِ لِفِرْعَوْنَ: لِأَنَّ النِّسَاءَ الْعِبْرِيَّاتِ لَسْنَ كَالْمِصْرِيَّاتِ، لِأَنَّهُنَّ قَوِيَّاتٌ يَلِدْنَ قَبْلَ أَنْ تَدْخُلَ إِلَيْهِنَّ الْقَابِلَةُ. ١٩ فَأَحْسَنَ اللّٰهُ إِلَى الْقَابِلَتَيْنِ، وَكَثُرَ الشَّعْبُ وَعَظُمَ جِدًّا. ٢٠ وَلِأَنَّ الْقَابِلَتَيْنِ خَافَتَا اللّٰهَ صَنَعَ لَهُمَا بُيُوتًا. ٢١ فَأَوْصَى فِرْعَوْنُ جَمِيعَ شَعْبِهِ قَائِلًا: كُلُّ ابْنٍ يُولَدُ فَاطْرَحُوهُ فِي النَّهْرِ، وَكُلُّ بِنْتٍ فَاسْتَحْيُوهَا.

(ישעיה לו:ב) ויבא מלך אשור את כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם.
ויבא מלך אשור את כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם
(ישעיה לו:א)

ובשנת ארבע עשרה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם: ויהי בשנת ארבע עשרה למלך חזקיה ויעל סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם (1) ויכתבם אל כתלי ירושלים. ויהי בראשונה כתלי ירושלים לא היו עד יפעת ראש פנה ועד יפעת ראש פנה לא היו עד מגדל חננאל ועד שער הפנה. ויהי בשנת ארבע עשרה למלך חזקיה עלה סנחריב מלך אשור על כל ערי יהודה הבצורות ויתפשם

وفي هذه السنة . وفيها توفي ابو بكر محمد بن احمد بن
الحسن بن مقسم . وابو بكر محمد بن احمد بن سهل
الشافعي (بخ) وابو بكر محمد بن احمد بن الحسن
الصباغ (بخ) وابو بكر محمد بن احمد بن عبد الله
المقرئ الضرير : وابو الحسن علي بن عيسى بن
الجراح الوزير . وابو الحسن (بس) علي بن محمد
بن عبيد الله بن الفرات . وابو الحسن علي بن
محمد بن بشار الخبازي . وابو الحسن علي بن
محمد بن مهدي الطبري . وابو الحسن علي بن
محمد بن مخلد الدقاق . وابو الحسن علي بن
محمد بن مخلد الوراق . وابو الحسن علي بن
محمد بن مخلد الوراق . وابو الحسن علي بن
محمد بن مخلد الورا

أن أحد. وعلى أن لا يقول. وعلى أن لا يفعل. وعلى أن لا يخرج. وعلى أن لا يدخل. وعلى أن لا يتزوج. وعلى أن لا يتسرى. وعلى أن لا يشتري. وعلى أن لا يبيع. وعلى أن لا يأكل. وعلى أن لا يشرب. وعلى أن لا يلبس. وعلى أن لا يركب. وعلى أن لا يسكن. وعلى أن لا يعمل. وعلى أن لا يعمل. وعلى أن لا يعمل

תהום : וְאֵת מְצוּקוֹת הַמַּיִם שֶׁהָיוּ מְעֻכָּבִים לָרֶדֶת
לֹא נִפְתְּחוּ וְלֹא יָרְדוּ כָּל הַגְּשָׁמִים שֶׁהָיוּ צְבוּרִים
בְּרִקּוּעַ הַשָּׁמַיִם : בְּזֶה שֶׁסָּתְמוּ אֶת מְקוֹר הַגְּשָׁמִים
וְאֶת מַעְיְנוֹת הַתְּהוֹם . לֹא יָרְדוּ גְּשָׁמִים . וְלֹא הָיוּ
נְהָרוֹת וְיַמִּים שֶׁיִּמָּלְאוּ מֵהֶם . וְלֹא הָיָה מַיִם
לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָרֶץ . וְהָיָה הַכֹּל יָבֵשׁ וְצָחִיחַ .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת עַצְמוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת
אֶת צִמְאוֹנוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְרַחֵץ אֶת גּוּפוֹ . וְלֹא
הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת אֶת הַחֹם שֶׁבְּגוּפוֹ . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת . וְלֹא
הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְכַבּוֹת אֶת צִמְאוֹנוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְרַחֵץ
אֶת גּוּפוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת אֶת הַחֹם שֶׁבְּגוּפוֹ .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְכַבּוֹת אֶת צִמְאוֹנוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְרַחֵץ
אֶת גּוּפוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת אֶת הַחֹם שֶׁבְּגוּפוֹ .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְכַבּוֹת אֶת צִמְאוֹנוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְרַחֵץ
אֶת גּוּפוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת אֶת הַחֹם שֶׁבְּגוּפוֹ .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַצְּמָחִים וְהָאִילָנוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הַבְּהֵמוֹת וְהַחַיּוֹת .
וְלֹא הָיָה מַיִם לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאָדָם . וְלֹא הָיָה
מַיִם לְכַבּוֹת אֶת צִמְאוֹנוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְרַחֵץ
אֶת גּוּפוֹ . וְלֹא הָיָה מַיִם לְכַבּוֹת אֶת הַחֹם שֶׁבְּגוּפוֹ .

(א) וְזֶה . (ב) אֵין מַיִם שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם . (ג) כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב . (ד) וְכֵן כָּתוּב .

ליום ההוא יהיה לשארית עמי ולפליטת ישראל . והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו כל הכתוב לחיים בירושלים . כי יסר אדני את צואת בנות ציון ואת דמי ירושלים יהרץ מקרבה ברוח משפט וברוח בערה . ובא יי על כל מכון הר ציון ועל מקראיה ענן יומם ועשן ונגה אש להבה לילה כי על כל כבוד חפה . וסכה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתר מזרם ומגשם . אשירה נא לידידי שירת דודי לכרמו כרם היה לידידי בקרן בן שמן . ויעזקהו ויסקלהו ויטעהו שורק ויבן מגדל בתוכו וגם יקב חצב בו ויקו לעשות ענבים ויעש באושים . ועתה יושב ירושלים ואיש יהודה שפטו נא בני ובין כרמי . מה לעשות עוד לכרמי ולא עשיתי בו מדוע קויתי לעשות ענבים ויעש באושים . ועתה אודיעה נא אתכם את אשר אני עשה לכרמי הסר משוכתו והיה לבער הרס גדרו והיה למרמס . ואשיתהו בתה לא יזמר ולא יעדר ועלה שמיר ושית . ועל העבים אצוה מהמטר עליו מטר . כי כרם יי צבאות בית ישראל ואיש יהודה נטע שעשועיו ויקו למשפט והנה משפח לצדקה והנה צעקה . הוי מגיעי בית בבית שדה בקרב מקום עד אפס והושבתם לבדכם בקרב הארץ . באזני יי צבאות אם לא בתים רבים לשמה יהיו גדולים וטובים מאין יושב . כי עשרה צמדי כרם יעשו בת אחת וזרע חמר יעשה איפה . הוי משכימי בבקר שכר ירדפו מאחרי נשף יין ידליקם . והיה כנור ונבל תף וחלל ונגינתם אין רואים את פעל יי ומעשה ידיו לא הביטו . לכן גלה עמי מבלי דעת וכבודו מתי רעב והמונו צחה צמא . לכן הרחיבה שאול נפשה ופערה פיה בלי חק וירד הדרה והמונה ושאונה ועלז בה . ויט יי ידו עליהם ויכם ויחרדו הגבעות ונבלתם היתה כמרמס בקרב חוצות . בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה . ונשא נס לגוים מרחוק ושרק לו מקצה הארץ והנה מהרה קל בא . לא יגע ולא יכשל בו לא ינום ולא יישן ולא יפתח אזור חלציו ולא יפרם שרוך נעליו . אשר חציו שנונים וכל קשתותיו דרוכות כחלמיש סוסיו ומרכבתיו כסופה . שאגתו כלביא ירעם כשחל ויטרף ויחלף ואין מציל . ונהם עליו ביום ההוא כנהמת הים ונבט לארץ והנה חשכת צר ואור חשך בעריפיה .

(1) בקרן בן שמן .

الجنة بالتكليف فيها بترك الشجرة . الجدل شدة الخصومة في الكلام . المتكلم (١) صاحب علم الكلام . الجدلي (٢) منسوب الى الجدل : الذي يتكلم في الجدليات . الجدليات قضايا مشهورة مسلمة عند الخصم . الجدل قياس مؤلف من المشهورات . الجدلي (٣) . الجدلية (٤) . الجدل قوة صناعية يقتدر بها على إقامة البرهان في كل مطلوب . الجدلي (٥) منسوب الى الجدل . الجدلية الصناعة التي يقتدر بها على إقامة البرهان في كل مطلوب . الجدلية الصناعة التي يقتدر بها على إقامة البرهان في كل مطلوب . الجدلية الصناعة التي يقتدر بها على إقامة البرهان في كل مطلوب .

المقامة الجدلية

في الجدل بين الفقيه والمتكلم

(٥) لما ورد الري سألت عن الفقيه المتكلم : فقيل لي : هو ذا لا يفارق المسجد الجامع : فقصدته فلما رأيته لا يفارق المسجد الجامع : فقلت له : ما تقول في الجدل : فقال : ما أقول في شيء لا أعرفه : فقلت له : ما تقول في الجدل : فقال : ما أقول في شيء لا أعرفه .

---

(١) الجدل هو تكلم الجماعة في الجدل مع الجماعة المتكلم .

(٢) الجدل . الجدل هو الذي يتكلم في الجدل (٣) الجدل الذي يتكلم في الجدل .

(٤) الجدل الذي يتكلم في الجدل . (٥) الجدل . علم المنطق .

(٥) الجدل . الجدل . ج . الجدل الجدل .

وقال مالك في الذي يحرم بالحج ثم يغمى عليه يوم عرفة أو يوم النحر : إنه يجزئه ذلك ويجزئه طواف الإفاضة ولا شيء عليه . وقال الشافعي : لا يجزئه ذلك ولا بد له من أن يقف بعرفة ويطوف للإفاضة . وقال أبو حنيفة : إن أفاق قبل طلوع الفجر من ليلة النحر وقد فاته الوقوف بعرفة فقد فاته الحج . وإن أفاق بعد طلوع الفجر من ليلة النحر فقد أدرك الحج . وقال أبو يوسف ومحمد : إن أفاق قبل أن تزول الشمس من يوم عرفة فقد أدرك الحج . وإن أفاق بعد ذلك فقد فاته الحج . وقال أبو حنيفة : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه . وقال أبو يوسف ومحمد : يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه . وقال الشافعي : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه . وقال مالك : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه إلا أن يكون قد أحرم بالحج قبل أن يغمى عليه (وهذا لا يدري) وقال الشافعي في الذي يحرم بالحج وهو مغمى عليه : لا يجزئه ذلك . وقال مالك : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه إلا أن يكون قد أحرم بالحج قبل أن يغمى عليه . وقال أبو حنيفة : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه . وقال أبو يوسف ومحمد : يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه . وقال الشافعي : لا يجزئه الإحرام بالحج وهو مغمى عليه

ויצר : מצרי ואשור ועילם וכושי וכנעני ופוטי וגומרי ותוגרמי ובית תוגרמי וכל עמים ערב וזמרי ועילמי ומדי ויון והאיים הרחוקים איש לדרכו ולמשפחותם ולשונותם באיים בגויהם איש לשונו למשפחותם בגויהם : ומבני חם כוש ומצרים ופוט וכנען : וכוש ילד את סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן : וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ : והוא היה גבור ציד לפני יי על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יי : ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער : מארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח : ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדולה : ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתוחים : ואת פתרוסים ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתורים : וכנען ילד את צידון בכרו ואת חת : ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי : ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני : ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפוצו משפחות הכנעני : ויהי גבול הכנעני מצידון בבואך גררה עד עזה בבואך סדמה ועמרה ואדמה וצבויים עד לשע : זאת בני חם למשפחותם ללשונותם בארצותם בגויהם * ושם נולד גם הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול : ובני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם : ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש : וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר : ולעבר נולדו שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן : ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח : ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה : ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא : ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן : וישכנו ממשא בבואך ספרה הר הקדם : אלה בני שם למשפחותם ללשונותם בארצותם לגויהם : אלה משפחות בני נח לתולדותם בגויהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול :

(1) פלגה . נפרד . נפוץ . נפרד . מפשט מלך . ופה מפתח . נפוץ . שבר . שבר . שבר .

وَلَا يَتَّخِذُونَ مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ. وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ
إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ. ذِكْرَىٰ وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ. وَمَا تَنَزَّلَتْ
بِهِ الشَّيَاطِينُ. وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِيعُونَ. إِنَّهُمْ
عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ. فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ
فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ. وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ.
وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ. فَإِنْ
عَصَوْكَ فَقُلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ. وَتَوَكَّلْ عَلَى
الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ. الَّذِي يَرَاكَ حِينَ تَقُومُ. وَتَقَلُّبَكَ فِي
السَّاجِدِينَ. إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ. هَلْ أُنَبِّئُكُمْ عَلَىٰ
مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ. تَنَزَّلُ عَلَىٰ كُلِّ أَفَّاكٍ أَثِيمٍ.
يُلْقُونَ السَّمْعَ وَأَكْثَرُهُمْ كَاذِبُونَ. وَالشُّعَرَاءُ يَتَّبِعُهُمُ
الْغَاوُونَ. أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ. وَأَنَّهُمْ
يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ. إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَانْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا
ظُلِمُوا. وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ.

ויקח יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון. ויפצל בהן פצלות לבנות
מחשף על המקלות אשר פצל הלבן. והמקלות אשר לא פצל היו
נקדות ועקדות. ויצג את המקלות אשר פצל בשקתות המים
בבתי המשקים אשר יבאו הצאן לשתות. ויחמנה בבואן לשתות.
ויחמו הצאן אל המקלות. ותלדנה הצאן עקד ונקד וטלוא. וכבשי
יעקב הפריד. ויתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן. וישת
עדרים לבדם. ולא שתם על צאן לבן. ויהי בכל יחם הצאן
המקשרות. וישם יעקב את המקלות לעיני הצאן בשקתות. למען
יחמו אל המקלות. ובהעטף הצאן המאחרות לא ישם. והיו
העטופות ליעקב והמאחרות ללבן. ויפרץ האיש מאד מאד. ויהי
לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים.

ל"ב ויעקב שמע את דברי בני לבן לאמר. לקח יעקב את כל
אשר לאבינו. ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה. ויעקב
ראה את פני לבן. והנה איננו אתו כתמול שלשום. וה' אמר אל
יעקב. שוב אל ארץ אבותיך ואל מולדתך. ואהיה עמך. ויעקב
שלח ויקרא לרחל ולאשתיו השדה אל צאנו. ויאמר אליהן. אני
רואה את פני אביכן. והנה איננו אתי כתמול שלשום. ואלהי
אבי היה עמדי. ואתן יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן.
ואביכן התל בי. ועשרת מקלות החליף לי. ולא נתנו אלהים
להרע עמדי. אם כה יאמר. נקדים יהיו שכרך. וילדו כל הצאן
נקדים. ואם כה יאמר. עקדים יהיו שכרך. וילדו כל הצאן
עקדים. ויצל אלהים את מקנה אביכן. ויתנהו לי. ויהי בעת
יחם הצאן. וישא עיני ואראה בחלום. והנה העתודים העלים
עקדים נקדים וטלואים. ויאמר אלהים אלי בחלום. שא נא עיניך
וראה. כל העתודים העלים עקדים נקדים וטלואים. כי ראיתי
את כל אשר לבן עשה לך. אנכי האל בית אל. אשר משחת שם
מצבה. אשר נדרת לי שם נדר. עתה קום צא מן הארץ הזאת.
ושוב אל ארץ מולדתך. ואהיה עמך. ואשלח את רחל ואת לאה
השדה אל צאנו. ויאמר אליהן. אני רואה את פני אביכן. והנה
איננו אתי כתמול שלשום. ואלהי אבי היה עמדי. ואתן יודעות
כי בכל כחי עבדתי את אביכן. ואביכן התל בי. ועשרת מקלות
החליף לי. ולא נתנו אלהים להרע עמדי. אם כה יאמר. נקדים
יהיו שכרך. וילדו כל הצאן נקדים. ואם כה יאמר. עקדים יהיו
שכרך. וילדו כל הצאן עקדים. ויצל אלהים את מקנה אביכן.
ויתנהו לי. ויהי בעת יחם הצאן. וישא עיני ואראה בחלום. והנה
העתודים העלים עקדים נקדים וטלואים. ויאמר אלהים אלי
בחלום. שא נא עיניך וראה. כל העתודים העלים עקדים נקדים
וטלואים. כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך. אנכי האל בית
אל. אשר משחת שם מצבה. אשר נדרת לי שם נדר. עתה קום צא
מן הארץ הזאת. ושוב אל ארץ מולדתך. ואהיה עמך. ויענו רחל
ולאה ותאמרנה לו. הלוא עוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו.
הלוא נכריות נחשבנו לו. כי מכרנו. ויאכל גם אכל את כספנו.
כי כל העשר אשר הציל אלהים מאבינו. לנו ולבנינו הוא. ועתה
כל אשר אמר אלהים אליך עשה. ויקם יעקב וישא את בניו ואת
נשיו על הגמלים. ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש.
מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם. ללכת אל יצחק אביו ארצה
כנען. ולבן הלך לגזז את צאנו. וגנב רחל את התרפים אשר
לאביה. ויעקב נהג את לב לבן הארמי. על בלתי הגיד לו כי
בורח הוא. והוא ברח הוא וכל אשר לו. ויקם ויעבר את הנהר.
וישם את פניו הר הגלעד. וישם את בניו ואת נשיו על הגמלים.
ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש. מקנה קנינו אשר
רכש בפדן ארם. ללכת אל יצחק אביו ארצה כנען. ולבן הלך
לגזז את צאנו. וגנב רחל את התרפים אשר לאביה. ויעקב נהג
את לב לבן הארמי. על בלתי הגיד לו כי בורח הוא. והוא ברח
הוא וכל אשר לו. ויקם ויעבר את הנהר. וישם את פניו הר
הגלעד.

الحيوان . وهو ثلاثة أصناف . صنف يعيش في الماء : وهو السمك . وصنف يعيش في البر : وهو الدواب . وصنف يعيش في الهواء : وهو الطير . وكل واحد من هذه الأصناف ينقسم إلى أنواع كثيرة . وكل نوع منها ينقسم إلى أشخاص لا تحصى . وكل شخص منها يتركب من أعضاء مختلفة . وكل عضو منها يتركب من أجزاء متشابهة . وكل جزء منها يتركب من أجزاء أصغر منه . وكل جزء منها يتركب من أجزاء أصغر منه . وكل جزء منها يتركب من أجزاء أصغر منه

שמניח ידיו על לבו . ומניח ראשו בין ברכיו . ומוציא רוקו בין ברכיו . ומניח ראשו בין שתי ידיו . ומניח ראשו בין שתי ידיו . ומניח ראשו בין שתי יד

ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו׃

(ב לקריאת ההפטרה)

ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עומד על היאר׃ והנה מן היאר עלות שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו׃ והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמודנה אצל הפרות על שפת היאר׃ ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאות ויקץ פרעה׃ וישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטובות׃ והנה שבע שבלים צנמות דקות ושדופות קדים צמחות אחריהן׃ ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות ויקץ פרעה והנה חלום׃ ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם חלמו ואין פותר אותם לפרעה׃ ויאמר שר המשקים אל פרעה לאמר את חטאי אני מזכיר היום׃ פרעה קצף על עבדיו ויתן אותי במשמר בית שר הטבחים אותי ואת שר האופים׃ ונחלם חלום בלילה אחד אני והוא איש כפתרון חלמו חלמנו׃ ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש כחלמו פתר׃ והיה כאשר פתר לנו כן היה אתי השיב על כני ואותו תלה׃ ויקרא פרעה ויקראו את יוסף וירוצו אתו מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה׃ ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופותר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו׃ ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה׃ ויספר פרעה ליוסף חלמי הנני עומד על שפת היאר׃ והנה מן היאר עלות שבע פרות בריאות בשר ויפות תואר ותרעינה באחו׃ והנה שבע פרות עלות אחריהן דלות ורעות תואר מאד ורקות בשר לא ראיתי כהנה ברעה במצרים׃ ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאות׃ ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ׃ ואראה בחלמי והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד מלאות וטובות׃ והנה שבע שבלים צומחות אחריהן דקות ושדופות קדים׃ ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הטובות ואמר אל החרטמים ואין מגיד לי׃ ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה׃ שבע פרות הטבת שבע שנים הנה ושבע השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד הוא׃ ופרות הרקות והרעות העלות אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הריקות שדופות הקדים יהיו שבע שני רעב׃ הוא הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה׃ הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים׃ וקמו שבע שני רעב אחריהן וכלה כל השבע בארץ מצרים ולא יודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחריכן כי כבד הוא מאד׃ ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים ומהר האלהים לעשתו׃ ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים׃ יעש פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע׃ ויקבצו את כל אכל השנים הטבות הבאות האלה ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו׃ והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב׃ והדבר יטב בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו׃ ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו׃ ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אותך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך׃ אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך׃ ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אתך על כל ארץ מצרים׃ ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על צוארו׃ וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים׃ ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים׃ ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים׃ ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים׃ ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים׃ ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן האכל בערים אכל שדה אשר סביביה נתן בתוכה׃ ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר׃ וליוסף יולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און׃ ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי׃ ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי׃ ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים׃ ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם׃ ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו׃ והרעב היה על כל פני הארץ ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים׃ וכל הארצות באו מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ׃

ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה . ואיתא בזוהר (ח"ג דף ל"ד ע"ב) ויפח באפיו נשמת חיים . אלו ב' נשמות

وَتَرَاهُ لَا . وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ : مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا : وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ : مَنْ أَتَى عَرَّافًا فَسَأَلَهُ عَنْ شَيْءٍ فَصَدَّقَهُ لَمْ تُقْبَلْ لَهُ صَلَاةٌ أَرْبَعِينَ يَوْمًا .

* وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انْفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

الجمعة المدنية

مناسبتها لما قبلها

. ١٠ أَيْدِيَهُمْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ مِنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ . قوله تعالى وإذا رأوا تجارة أو لهوا انفضوا إليها وتركوك قائما . نزلت في أهل المدينة كانت لهم سوق يوم الجمعة فكان إذا قدم تجار بالطعام خرجوا إليه وتركوا النبي ﷺ يخطب فنزلت هذه الآية . وقيل كان ذلك في سوق بني قينقاع . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له الزيت . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له البطيخ . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له النبيط . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له الجرم . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له الجرم . وقيل كان في سوق بالمدينة يقال له الجرم

וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מֽוֹלַדְתּוֹ בְּאוּר כַּשְׂדִּים׃ כח
וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נְשֵׁי אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה׃ כט
וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד׃ ל
וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֶת־שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ לא
וַיִּהְיוּ יְמֵי תֶּרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן׃ יב
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ׃ ב
וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה׃ ג
וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה׃ ד
וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן׃ ה
וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַתָּבֹאנָה אַרְצָה כְּנָעַן׃ ו
וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ׃ ז
וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו׃ ח
וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃ ט
וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה׃ י
וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ׃ יא
וַיְהִי כַּאֲשֶׁר הִקְרִיב לָבוֹא מִצְרָיְמָה וַיֹּאמֶר אֶל־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ הִנֵּה־נָא יָדַעְתִּי כִּי אִשָּׁה יְפַת־מַרְאֶה אָתְּ׃ יב
וְהָיָה כִּי יִרְאוּ אֹתָךְ הַמִּצְרִים וְאָמְרוּ אִשְׁתּוֹ זֹאת וְהָרְגוּ אֹתִי וְאֹתָךְ יְחַיּוּ׃ יג
אִמְרִי־נָא אֲחֹתִי אָתְּ לְמַעַן יִיטַב לִי בַעֲבוּרֵךְ וְחָיְתָה נַפְשִׁי בִּגְלָלֵךְ׃ יד
וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרַיְמָה וַיִּרְאוּ הַמִּצְרִים אֶת־הָאִשָּׁה כִּי יָפָה הִוא מְאֹד׃ טו
וַיִּרְאוּ אֹתָהּ שָׂרֵי פַּרְעֹה וַיְהַלְלוּ אֹתָהּ אֶל־פַּרְעֹה וַתֻּקַּח הָאִשָּׁה בֵּית פַּרְעֹה׃ טז
וּלְאַבְרָם הֵיטִיב בַּעֲבוּרָהּ וַיְהִי־לוֹ צֹאן וּבָקָר וַחֲמֹרִים וַעֲבָדִים וּשְׁפָחֹת וַאֲתֹנֹת וּגְמַלִּים׃ יז
וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־פַּרְעֹה נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת־בֵּיתוֹ עַל־דְּבַר שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם׃ יח
וַיִּקְרָא פַרְעֹה לְאַבְרָם וַיֹּאמֶר מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי לָמָּה לֹא־הִגַּדְתָּ לִּי כִּי אִשְׁתְּךָ הִוא׃ יט
לָמָּה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וָאֶקַּח אֹתָהּ לִי לְאִשָּׁה וְעַתָּה הִנֵּה אִשְׁתְּךָ קַח וָלֵךְ׃ כ
וַיְצַו עָלָיו פַּרְעֹה אֲנָשִׁים וַיְשַׁלְּחוּ אֹתוֹ וְאֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃ כא
וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלוֹט עִמּוֹ הַנֶּגְבָּה׃ יג
וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב׃ ב
וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו מִנֶּגֶב וְעַד בֵּית־אֵל עַד־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־הָיָה שָׁם אָהֳלֹה בַּתְּחִלָּה בֵּין בֵּית־אֵל וּבֵין הָעָי׃ ג
אֶל־מְקוֹם הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה שָׁם בָּרִאשֹׁנָה וַיִּקְרָא שָׁם אַבְרָם בְּשֵׁם יְהוָה׃ ד
וְגַם־לְלוֹט הַהֹלֵךְ אֶת־אַבְרָם הָיָה צֹאן וּבָקָר וְאֹהָלִים׃ ה
וְלֹא־נָשָׂא אֹתָם הָאָרֶץ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו כִּי־הָיָה רְכוּשָׁם רָב וְלֹא יָכְלוּ לָשֶׁבֶת יַחְדָּו׃ ו
וַתְּהִי רִיב בֵּין רֹעֵי מִקְנֵה־אַבְרָם וּבֵין רֹעֵי מִקְנֵה־לוֹט וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרִזִּי אָז יֹשֵׁב בָּאָרֶץ׃ ז
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־לוֹט אַל־נָא תְהִי מְרִיבָה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין רֹעָי וּבֵין רֹעֶיךָ כִּי אֲנָשִׁים אַחִים אֲנָחְנוּ׃ ח
הֲלֹא כָל־הָאָרֶץ לְפָנֶיךָ הִפָּרֶד נָא מֵעָלָי אִם־הַשְּׂמֹאל וְאֵימִנָה וְאִם־הַיָּמִין וְאַשְׂמְאִילָה׃ ט
וַיִּשָּׂא לוֹט אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן כִּי כֻלָּהּ מַשְׁקֶה לִפְנֵי שַׁחֵת יְהוָה אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה כְּגַן־יְהוָה כְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בֹּאֲכָה צֹעַר׃ י
וַיִּבְחַר־לוֹ לוֹט אֵת כָּל־כִּכַּר הַיַּרְדֵּן וַיִּסַּע לוֹט מִקֶּדֶם וַיִּפָּרְדוּ אִישׁ מֵעַל אָחִיו׃ יא
אַבְרָם יָשַׁב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְלוֹט יָשַׁב בְּעָרֵי הַכִּכָּר וַיֶּאֱהַל עַד־סְדֹם׃ יב
וְאַנְשֵׁי סְדֹם רָעִים וְחַטָּאִים לַיהוָה מְאֹד׃ יג
וַיהוָה אָמַר אֶל־אַבְרָם אַחֲרֵי הִפָּרֶד לוֹט מֵעִמּוֹ שָׂא־נָא עֵינֶיךָ וּרְאֵה מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־אַתָּה שָׁם צָפֹנָה וָנֶגְבָּה וָקֵדְמָה וָיָמָּה׃ יד
כִּי אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה רֹאֶה לְךָ אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃ טו
וְשַׂמְתִּי אֶת־זַרְעֲךָ כַּעֲפַר הָאָרֶץ אֲשֶׁר אִם־יוּכַל אִישׁ לִמְנוֹת אֶת־עֲפַר הָאָרֶץ גַּם־זַרְעֲךָ יִמָּנֶה׃ טז
קוּם הִתְהַלֵּךְ בָּאָרֶץ לְאָרְכָּהּ וּלְרָחְבָּהּ כִּי לְךָ אֶתְּנֶנָּה׃ יז
וַיֶּאֱהַל אַבְרָם וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא אֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וַיִּבֶן־שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה׃ יח
וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אַלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם׃ יד
עָשׂוּ מִלְחָמוֹת אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ סְדֹם וְאֶת־בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא צֹעַר׃ ב
כָּל־אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים הִוא יָם הַמֶּלַח׃ ג
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃ ד
וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כְדָרְלָעֹמֶר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ אֶת־רְפָאִים בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם וְאֶת־הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ ה
וְאֶת־הַחֹרִי בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר עַל־הַמִּדְבָּר׃ ו
וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי וְגַם אֶת־הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃ ז
וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבוֹיִם וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא צֹעַר וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃ ח
אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְאֶת־תִּדְעָל מֶלֶךְ גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ אַלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה׃ ט
וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בְּארֹת בְּארֹת חֵמָר וַיָּנֻסוּ מֶלֶךְ־סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ שָׁמָּה וְהַנִּשְׁאָרִים הָהָרָה נָסוּ׃ י
וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־כָּל־אָכְלָם וַיֵּלֵכוּ׃ יא
וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכוּשׁוֹ בֶּן־אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יוֹשֵׁב בִּסְדֹם׃ יב
וַיָּבֹא הַפָּלִיט וַיַּגֶּד לְאַבְרָם הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית אַבְרָם׃ יג
וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו וַיָּרֶק אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן׃ יד
וַיֶּחָלֶק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו וַיַּכֵּם וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק׃ טו
וַיָּשֶׁב אֶת־כָּל־הָרְכֻשׁ וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם׃ טז
וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עֵמֶק שָׁוֵה הִוא עֵמֶק הַמֶּלֶךְ׃ יז
וּמַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֶלְיוֹן׃ יח
וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ יט
וּבָרוּךְ אֵל עֶלְיוֹן אֲשֶׁר מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן־לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃ כ
וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם אֶל־אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ׃ כא
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי יָדִי אֶל־יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ כב
אִם־מִחוּט וְעַד־שְׂרוֹךְ־נַעַל וְאִם־אֶקַּח מִכָּל־אֲשֶׁר לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם׃ כג
בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקָּחוּ חֶלְקָם׃ כד
אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־תִּירָא אַבְרָם אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד׃ טו
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יְהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃ ב
וַיֹּאמֶר אַבְרָם הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי יוֹרֵשׁ אֹתִי׃ ג
וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי אִם־אֲשֶׁר יֵצֵא מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃ ד
וַיּוֹצֵא אֹתוֹ הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃ ה
וְהֶאֱמִן בַּיהוָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לוֹ צְדָקָה׃ ו
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָתֶת לְךָ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ׃ ז
וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוִה בַּמָּה אֵדַע כִּי אִירָשֶׁנָּה׃ ח
וַיֹּאמֶר אֵלָיו קְחָה־לִי עֶגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאַיִל מְשֻׁלָּשׁ וְתֹר וְגוֹזָל׃ ט
וַיִּקַּח־לוֹ אֶת־כָּל־אֵלֶּה וַיְבַתֵּר אֹתָם בַּתָּוֶךְ וַיִּתֵּן אִישׁ־בִּתְרוֹ לִקְרַאת רֵעֵהוּ וְאֶת־הַצִּפֹּר לֹא בָתָר׃ י
וַיֵּרֶד הָעַיִט עַל־הַפְּגָרִים וַיַּשֵּׁב אֹתָם אַבְרָם׃ יא
וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לָבוֹא וְתַרְדֵּמָה נָפְלָה עַל־אַבְרָם וְהִנֵּה אֵימָה חֲשֵׁכָה גְדֹלָה נֹפֶלֶת עָלָיו׃ יב
וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־גֵר יִהְיֶה זַרְעֲךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וַעֲבָדוּם וְעִנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה׃ יג
וְגַם אֶת־הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אָנֹכִי וְאַחֲרֵי־כֵן יֵצְאוּ בִּרְכֻשׁ גָּדוֹל׃ יד
וְאַתָּה תָּבוֹא אֶל־אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה׃ טו
וְדוֹר רְבִיעִי יָשֻׁבוּ הֵנָּה כִּי לֹא־שָׁלֵם עֲוֹן הָאֱמֹרִי עַד־הֵנָּה׃ טז
וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ בָּאָה וַעֲלָטָה הָיָתָה וְהִנֵּה תַנּוּר עָשָׁן וְלַפִּיד אֵשׁ אֲשֶׁר עָבַר בֵּין הַגְּזָרִים הָאֵלֶּה׃ יז
בַּיּוֹם הַהוּא כָּרַת יְהוָה אֶת־אַבְרָם בְּרִית לֵאמֹר לְזַרְעֲךָ נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת מִנְּהַר מִצְרַיִם עַד הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃ יח
אֶת־הַקֵּינִי וְאֶת־הַקְּנִזִּי וְאֶת־הַקַּדְמֹנִי׃ יט
וְאֶת־הַחִתִּי וְאֶת־הַפְּרִזִּי וְאֶת־הָרְפָאִים׃ כ
וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֶת־הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַגִּרְגָּשִׁי וְאֶת־הַיְבוּסִי׃ כא
וַתִּקַּח שָׂרַי אֵשֶׁת אַבְרָם אֶת־הָגָר הַמִּצְרִית שִׁפְחָתָהּ מִקֵּץ עֶשֶׂר שָׁנִים לְשֶׁבֶת אַבְרָם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַתִּתֵּן אֹתָהּ לְאַבְרָם אִישָׁהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃ ג
וַיָּבֹא אֶל־הָגָר וַתַּהַר וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וַתֵּקַל גְּבִרְתָּהּ בְּעֵינֶיהָ׃ ד
וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט יְהוָה בֵּינִי וּבֵינֶיךָ׃ ה
וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־שָׂרַי הִנֵּה שִׁפְחָתֵךְ בְּיָדֵךְ עֲשִׂי לָהּ הַטּוֹב בְּעֵינָיִךְ וַתְּעַנֶּהָ שָׂרַי וַתִּבְרַח מִפָּנֶיהָ׃ ו
וַיִּמְצָאָהּ מַלְאַךְ יְהוָה עַל־עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל־הָעַיִן בְּדֶרֶךְ שׁוּר׃ ז
וַיֹּאמֶר הָגָר שִׁפְחַת שָׂרַי אֵי מִזֶּה בָאת וְאָנָה תֵלֵכִי וַתֹּאמֶר מִפְּנֵי שָׂרַי גְּבִרְתִּי אָנֹכִי בֹרַחַת׃ ח
וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה שׁוּבִי אֶל־גְּבִרְתֵּךְ וְהִתְעַנִּי תַּחַת יָדֶיהָ׃ ט
וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הַרְבָּה אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֵךְ וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב׃ י
וַיֹּאמֶר לָהּ מַלְאַךְ יְהוָה הִנָּךְ הָרָה וְיֹלַדְתְּ בֵּן וְקָרָאת שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל כִּי־שָׁמַע יְהוָה אֶל־עָנְיֵךְ׃ יא
וְהוּא יִהְיֶה פֶּרֶא אָדָם יָדוֹ בַכֹּל וְיַד כֹּל בּוֹ וְעַל־פְּנֵי כָל־אֶחָיו יִשְׁכֹּן׃ יב
וַתִּקְרָא שֵׁם־יְהוָה הַדֹּבֵר אֵלֶיהָ אַתָּה אֵל רֳאִי כִּי אָמְרָה הֲגַם הֲלֹם רָאִיתִי אַחֲרֵי רֹאִי׃ יג
עַל־כֵּן קָרָא לַבְּאֵר בְּאֵר לַחַי רֹאִי הִנֵּה בֵּין קָדֵשׁ וּבֵין בָּרֶד׃ יד
וַתֵּלֶד הָגָר לְאַבְרָם בֵּן וַיִּקְרָא אַבְרָם שֵׁם־בְּנוֹ אֲשֶׁר יָלְדָה הָגָר יִשְׁמָעֵאל׃ טו
וְאַבְרָם בֶּן־שְׁמֹנִים שָׁנָה וְשֵׁשׁ שָׁנִים בְּלֶדֶת הָגָר אֶת־יִשְׁמָעֵאל לְאַבְרָם׃ טז
וַיְהִי אַבְרָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי־אֵל שַׁדַּי הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים׃ יז
וְאֶתְּנָה בְרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וְאַרְבֶּה אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד׃ יח
וַיִּפֹּל אַבְרָם עַל־פָּנָיו וַיְדַבֵּר אִתּוֹ אֱלֹהִים לֵאמֹר׃ יט
אֲנִי הִנֵּה בְרִיתִי אִתָּךְ וְהָיִיתָ לְאַב הֲמוֹן גּוֹיִם׃ כ
וְלֹא־יִקָּרֵא עוֹד אֶת־שִׁמְךָ אַבְרָם וְהָיָה שִׁמְךָ אַבְרָהָם כִּי אַב הֲמוֹן גּוֹיִם נְתַתִּיךָ׃ כא
וְהִפְרֵתִי אוֹתְךָ בִּמְאֹד מְאֹד וְנָתַתִּיךָ לְגוֹיִם וּמְלָכִים מִמְּךָ יֵצֵאוּ׃ כב
וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְאֵל לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ׃ כג
וְנָתַתִּי לְךָ וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ אֵת אֶרֶץ מְגֻרֶיךָ אֵת כָּל־אֶרֶץ כְּנַעַן לַאֲחֻזַּת עוֹלָם וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹהִים׃ כד
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם וְאַתָּה אֶת־בְּרִיתִי תִּשְׁמֹר אַתָּה וְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם׃ כה
זֹאת בְּרִיתִי אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּ בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ הִמּוֹל לָכֶם כָּל־זָכָר׃ כו
וְנִמַלְתֶּם אֶת־בְּשַׂר עָרְלַתְכֶם וְהָיָה לְאוֹת בְּרִית בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם׃ כז
וְעֶבֶד יְמֵי־לְדֹר בַּיִת מִכֹּל בֶּן־נֵכָר אֲשֶׁר לֹא מִזַּרְעֲךָ הוּא׃ כח
הִמּוֹל יִמּוֹל יְלִיד בֵּיתְךָ וּמִקְנַת כַּסְפֶּךָ וְהָיְתָה בְרִיתִי בִּבְשַׂרְכֶם לִבְרִית עוֹלָם׃ כט
וְעָרֵל זָכָר אֲשֶׁר לֹא־יִמּוֹל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ אֶת־בְּרִיתִי הֵפַר׃ ל
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־אַבְרָהָם שָׂרַי אִשְׁתְּךָ לֹא־תִקְרָא אֶת־שְׁמָהּ שָׂרָי כִּי שָׂרָה שְׁמָהּ׃ לא
וּבֵרַכְתִּי אֹתָהּ וְגַם נָתַתִּי מִמֶּנָּה לְךָ בֵּן וּבֵרַכְתִּיהָ וְהָיְתָה לְגוֹיִם מַלְכֵי עַמִּים מִמֶּנָּה יִהְיוּ׃ לב
וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלְבֶן מֵאָה שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הַבַּת תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד׃ לג
וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל־הָאֱלֹהִים לוּ יִשְׁמָעֵאל יִחְיֶה לְפָנֶיךָ׃ לד
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֲבָל שָׂרָה אִשְׁתְּךָ יֹלֶדֶת לְךָ בֵּן וְקָרָאתָ אֶת־שְׁמוֹ יִצְחָק וַהֲקִמֹתִי אֶת־בְּרִיתִי אִתּוֹ לִבְרִית עוֹלָם לְזַרְעוֹ אַחֲרָיו׃ לה
וּלְיִשְׁמָעֵאל שְׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בֵּרַכְתִּי אֹתוֹ וְהִפְרֵיתִי אֹתוֹ וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ בִּמְאֹד מְאֹד שְׁנֵים עָשָׂר נְשִׂיאִם יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל׃ לו
וְאֶת־בְּרִיתִי אָקִים אֶת־יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לְךָ שָׂרָה לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת׃ לז
וַיְכַל לְדַבֵּר אִתּוֹ וַיַּעַל אֱלֹהִים מֵעַל אַבְרָהָם׃ לח
וַיִּקַּח אַבְרָהָם אֶת־יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ וְאֵת כָּל־יְלִידֵי בֵיתוֹ וְאֵת כָּל־מִקְנַת כַּסְפּוֹ כֹּל זָכָר בְּאַנְשֵׁי בֵית אַבְרָהָם וַיָּמָל אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתָם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אִתּוֹ אֱלֹהִים׃ לט
וְאַבְרָהָם בֶּן־תִּשְׁעִים שָׁנָה וְתֵשַׁע שָׁנִים בְּהִמֹּלוֹ בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃ מ
וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ בֶּן־שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּהִמֹּלוֹ אֶת־בְּשַׂר עָרְלָתוֹ׃ מא
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אַבְרָהָם וְיִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ׃ מב
וְכָל־אַנְשֵׁי בֵיתוֹ יְלִיד בַּיִת וּמִקְנַת כֶּסֶף מֵאֵת כָּל־בֶּן־נֵכָר נִמֹּלוּ אִתּוֹ׃ יח
וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֹהֶל כְּחֹם הַיּוֹם׃ ב
וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה אֲנָשִׁים נִצָּבִים עָלָיו וַיַּרְא וַיָּרָץ לִקְרָאתָם מִפֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּשְׁתַּחוּ אָרְצָה׃ ג
וַיֹּאמַר אֲדֹנָי אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אַל־נָא תַעֲבֹר מֵעַל עַבְדֶּךָ׃ ד
יֻקַּח־נָא מְעַט־מַיִם וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם וְהִשָּׁעֲנוּ תַּחַת הָעֵץ׃ ה
וְאֶקְחָה פַת־לֶחֶם וְסַעֲדוּ לִבְּכֶם אַחַר תַּעֲבֹרוּ כִּי־עַל־כֵּן עֲבַרְתֶּם עַל־עַבְדְּכֶם וַיֹּאמְרוּ כֵּן תַּעֲשֶׂה כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ ו
וַיְמַהֵר אַבְרָהָם הָאֹהֱלָה אֶל־שָׂרָה וַיֹּאמֶר מַהֲרִי שְׁלֹשׁ סְאִים קֶמַח סֹלֶת לוּשִׁי וְעֲשִׂי עֻגוֹת׃ ז
וְאֶל־הַבָּקָר רָץ אַבְרָהָם וַיִּקַּח בֶּן־בָּקָר רַךְ וְטוֹב וַיִּתֵּן אֶל־הַנַּעַר וַיְמַהֵר לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ׃ ח
וַיִּקַּח חֶמְאָה וְחָלָב וּבֶן־הַבָּקָר אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּתֵּן לִפְנֵיהֶם וְהוּא עֹמֵד עֲלֵיהֶם תַּחַת הָעֵץ וַיֹּאכֵלוּ׃ ט
וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַיֵּה שָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וַיֹּאמֶר הִנֵּה בָאֹהֶל׃ י
וַיֹּאמֶר שׁוֹב אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וְהִנֵּה בֵן לְשָׂרָה אִשְׁתֶּךָ וְשָׂרָה שֹׁמַעַת פֶּתַח הָאֹהֶל וְהוּא אַחֲרָיו׃ יא
וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל לִהְיוֹת לְ

ترجمة المؤلف

نسبه ومولده

هو أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد بن سابق الدين الخضيري السيوطي الشافعي. ولد في أول رجب سنة (٨٤٩) تسع وأربعين وثمانمائة. وأصله من أسيوط بلد بالصعيد الأعلى. وكان أبوه كمال الدين أبو بكر من علماء عصره، وله تصانيف مفيدة. وقد ذكر في بعض تصانيفه أن أصله من أسيوط، وأن جده الأعلى كان من أهل الحل بها. وكان أبو بكر قد ولي قضاء أسيوط، ثم عزل عنها، وتوفي بالقاهرة سنة ٨٧٢ هـ.

فهرس الموضوعات

الإنسان ٢٠ ، ٢٢ ، ٢٣ ، ٢٤ ، ٢٥ ، ٢٦ ، ٢٧ ، ٢٨ ، ٢٩ ، ٣٠ ، ٣١ ، ٣٢ ، ٣٣ ، ٣٤ ، ٣٥ ، ٣٦ ، ٣٧ ، ٣٨ ، ٣٩ ، ٤٠ ، ٤١ ، ٤٢ ، ٤٣ ، ٤٤ ، ٤٥ ، ٤٦ ، ٤٧ ، ٤٨ ، ٤٩ ، ٥٠ ، ٥١ ، ٥٢ ، ٥٣ ، ٥٤ ، ٥٥ ، ٥٦ ، ٥٧ ، ٥٨ ، ٥٩ ، ٦٠ ، ٦١ ، ٦٢ ، ٦٣ ، ٦٤ ، ٦٥ ، ٦٦ ، ٦٧ ، ٦٨ ، ٦٩ ، ٧٠ ، ٧١ ، ٧٢ ، ٧٣ ، ٧٤ ، ٧٥ ، ٧٦ ، ٧٧ ، ٧٨ ، ٧٩ ، ٨٠ ، ٨١ ، ٨٢ ، ٨٣ ، ٨٤ ، ٨٥ ، ٨٦ ، ٨٧ ، ٨٨ ، ٨٩ ، ٩٠ ، ٩١ ، ٩٢ ، ٩٣ ، ٩٤ ، ٩٥ ، ٩٦ ، ٩٧ ، ٩٨ ، ٩٩ ، ١٠٠ ، ١٠١ ، ١٠٢ ، ١٠٣ ، ١٠٤ ، ١٠٥ ، ١٠٦ ، ١٠٧ ، ١٠٨ ، ١٠٩ ، ١١٠ ، ١١١ ، ١١٢ ، ١١٣ ، ١١٤ ، ١١٥ ، ١١٦ ، ١١٧ ، ١١٨ ، ١١٩ ، ١٢٠ ، ١٢١ ، ١٢٢ ، ١٢٣ ، ١٢٤ .

ויאמר יי אמחה את האדם אשר ברא מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם : ונח מצא חן בעיני יי : אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח : ויולד נח את שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה : ויאמר יי לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה : מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו : גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ : כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה : ויעש נח ככל אשר צוהו יי : ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ : ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול : מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה : שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח : ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ : בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו : ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה : בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה : הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף : ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים : והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים וסגר יי בעדו : ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ : ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים : והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים : חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים : ויגוע כל בשר הרומש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם : כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו : ויאמח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים ויימחו מן הארץ ויישאר אך נח ואשר אתו בתבה : ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום :

ואלי . ובזו בחוקותי תלכו : ואת מצותי תשמרו : ועשיתם אותם : ונתתי גשמיכם בעתם : והארץ תתן יבולה : ועץ השדה יתן פריו : והשיג לכם דיש את בצירה : ובצירה ישיג את זרע : ואכלתם לחמכם לשבע : וישבתם לבטח בארצכם : ונתתי שלום בארץ : ושכבתם ואין מחריד : והשבתי חיה רעה מן הארץ : וחרב לא תעבר בארצכם : ורדפתם את איביכם : ונפלו לפניכם לחרב : ורדפו מכם חמשה מאה : ומאה מכם ירדפו רבבה : ונפלו אויביכם לפניכם לחרב : ופניתי אליכם : והפריתי אתכם : והרביתי אתכם : והקימותי את בריתי אתכם : ואכלתם ישן נושן : והוצאתם ישן מפני חדש : ונתתי משכני בתוככם : ולא תגעל נפשי אתכם : והתהלכתי בתוככם : והייתי לכם לאלהים : ואתם תהיו לי לעם : אני יי אלהיכם : אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים : מהיות להם עבדים : ואשבר מוטות עלכם : והולכתי אתכם קוממיות : ואם לא תשמעו לי : ולא תעשו את כל המצות האלה : ואם בחקותי תמאסו : ואם את משפטי תגעל נפשכם : לבלתי עשות את כל מצותי : להפרכם את בריתי : אף אני אעשה זאת לכם : והפקדתי עליכם בהלה : את השחפת ואת הקדחת : מכלות עינים ומדיבות נפש : וזרעתם לריק זרעכם : ואכלו אויביכם : ונגפתם לפני אויביכם : ורדו בכם שונאיכם : ונסתם ואין רודף : ואם עד אלה לא תשמעו לי : והוספתי לייסר אתכם : שבע על חטאתיכם : ושברתי את גאון עזכם : ונתתי את שמיכם כברזל : ואת ארצכם כנחושה : ותם לריק כחכם : ולא תתן ארצכם את יבולה : ועץ הארץ לא יתן את פריו : והלכתם עמי קרי : ולא אבה לשמוע לי : והוספתי עליכם מכה שבע כחטאתיכם : ושלחתי בכם את חית השדה : ושכלה אתכם : והכרתה את בהמתכם : והמעיטה אתכם : ושוממו דרכיכם : ואם בזאת לא תוסרו לי : והלכתם עמי קרי : ואף אני אלך עמכם קרי : והכיתי גם אני אתכם : שבע על חטאתיכם : והבאתי עליכם חרב : נוקמת נקם ברית : ונאספתם אל עריכם : ושלחתי דבר בתוככם : ונתתם בידי אויב : בשברי לכם מטה לחם : ואפו עשר נשים לחמכם : והשיבו לחמכם במשקל : ואכלתם ולא תשבעו : ואם עד זאת לא תשמעו לי : והלכתם עמי קרי : והלכתי עמכם בחמת קרי : ויסרתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם : ואכלתם בשר בניכם : ובשר בנותיכם תאכלו : והשמותי את במותיכם : והכרתי את חמניכם : ונתתי את פגריכם : על פגרי גלוליכם : ונתתי נפשי בכם : ושמתי את עריכם חרבה : והשמותי את מקדשיכם : ולא אריח בריח ניחוחיכם : ושממתי את הארץ : ושממו עליה אויביכם : הישבים בה : ואתכם אזרה בגוים : והריקותי אחריכם חרב : והיתה ארצכם שממה : וערי תהיינה חרבה : אז תרצה הארץ את שבתותיה : כל ימי השמה : ואתם תהיו בארץ אויביכם : אז תשבת הארץ : ושבתה

א אַשְׁרֵי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הָלַךְ בַּעֲצַת רְשָׁעִים וּבְדֶרֶךְ חַטָּאִים לֹא עָמָד
וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב׃ ב כִּי אִם בְּתוֹרַת יְהוָה חֶפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יֶהְגֶּה
יוֹמָם וָלָיְלָה׃ ג וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל פַּלְגֵי מָיִם אֲשֶׁר פִּרְיוֹ יִתֵּן בְּעִתּוֹ
וְעָלֵהוּ לֹא יִבּוֹל וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יַצְלִיחַ׃ ד לֹא כֵן הָרְשָׁעִים כִּי אִם
כַּמֹּץ אֲשֶׁר תִּדְּפֶנּוּ רוּחַ׃ ה עַל כֵּן לֹא יָקֻמוּ רְשָׁעִים בַּמִּשְׁפָּט וְחַטָּאִים
בַּעֲדַת צַדִּיקִים׃ ו כִּי יוֹדֵעַ יְהוָה דֶּרֶךְ צַדִּיקִים וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים תֹּאבֵד׃

ב א לָמָּה רָגְשׁוּ גוֹיִם וּלְאֻמִּים יֶהְגּוּ רִיק׃ ב יִתְיַצְּבוּ מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים
נוֹסְדוּ יָחַד עַל יְהוָה וְעַל מְשִׁיחוֹ׃ ג נְנַתְּקָה אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנַשְׁלִיכָה
מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ׃ ד יוֹשֵׁב בַּשָּׁמַיִם יִשְׂחָק אֲדֹנָי יִלְעַג לָמוֹ׃ ה אָז יְדַבֵּר
אֵלֵימוֹ בְאַפּוֹ וּבַחֲרוֹנוֹ יְבַהֲלֵמוֹ׃ ו וַאֲנִי נָסַכְתִּי מַלְכִּי עַל צִיּוֹן הַר קָדְשִׁי׃
ז אֲסַפְּרָה אֶל חֹק יְהוָה אָמַר אֵלַי בְּנִי אַתָּה אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ׃ ח שְׁאַל
מִמֶּנִּי וְאֶתְּנָה גוֹיִם נַחֲלָתֶךָ וַאֲחֻזָּתְךָ אַפְסֵי אָרֶץ׃ ט תְּרֹעֵם בְּשֵׁבֶט בַּרְזֶל
כִּכְלִי יוֹצֵר תְּנַפְּצֵם׃ י וְעַתָּה מְלָכִים הַשְׂכִּילוּ הִוָּסְרוּ שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃ יא עִבְדוּ
אֶת יְהוָה בְּיִרְאָה וְגִילוּ בִּרְעָדָה׃ יב נַשְּׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנַף וְתֹאבְדוּ דָרֶךְ כִּי
יִבְעַר כִּמְעַט אַפּוֹ אַשְׁרֵי כָּל חוֹסֵי בוֹ׃

٢٠ ـ كتاب الصلاة

١ ـ باب ما جاء في الأوقات التي نهي عن الصلاة فيها

١٤٢١ ـ حدثنا أبو بكر بن أبي شيبة : حدثنا عبد الله بن نمير ، عن عبيد الله ، عن نافع ، عن ابن عمر ، قال : قال رسول الله ﷺ : « لا تحروا بصلاتكم طلوع الشمس ولا غروبها ، فإن الشيطان يطلع مع طلوع الشمس ويغرب مع غروبها » .

١٤٢٢ ـ حدثنا أبو بكر : حدثنا عبد الله بن نمير ، عن عبيد الله ، عن نافع ، عن ابن عمر ، قال : قال رسول الله ﷺ : « إذا طلع حاجب الشمس فأخروا الصلاة حتى ترتفع ، وإذا غاب حاجب الشمس فأخروا الصلاة حتى تغيب » .

١٤٢٣ ـ حدثنا أبو بكر : حدثنا عبد الله بن نمير ، عن عبيد الله ، عن نافع ، عن ابن عمر ، قال : قال رسول الله ﷺ : « إذا رأيتم حاجب الشمس قد طلع فأخروا الصلاة حتى ترتفع ، وإذا رأيتم حاجب الشمس قد غاب فأخروا الصلاة حتى تغيب » .

١٤٢٤ ـ حدثنا أبو بكر : حدثنا عبد الله بن نمير ، عن عبيد الله ، عن نافع ، عن ابن عمر ، قال : قال رسول الله ﷺ : « إذا رأيتم حاجب الشمس قد طلع فأخروا الصلاة حتى ترتفع ، وإذا رأيتم حاجب الشمس قد غاب فأخروا الصلاة حتى تغيب » .

ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ : ﺃﻱ ﻋﺪﺍ ﺩﺍﺧﻞ ﺍﻟﻨﺎﺱ . ﻭﻳﻘﺎﻭﻣﻮﻥ ﺍﻟﺸﺮ
ﻭﻟﻜﻦ ﺍﻧﺘﻢ : ﻟﻜﻢ ﻣﻦ ﻗﺒﻞ ﺍﻟﻠﻪ ❊ ﻣﻜﺘﻮﺏ ﻋﻠﻰ ﻗﻠﺒﻪ
ﺍﻟﺪﻧﻴﺎ . ﻭﻟﺎ ﻣﺘﻜﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻧﻴﺎ . ﻭﻟﻜﻦ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺘﻜﻠﻢ
ﻭﻳﻌﻤﻞ : ﺃﻱ ﻳﺤﻔﻆ ﺍﻟﺪﻳﻦ ❊ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺃﻧﻘﺬ
ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﻭﻟﻢ ﻳﻜﻦ ﻣﻦ ﻗﺒﻞ . ﻭﻟﻢ ﻳﻜﻦ ﻣﻦ ﻗﺪ
ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﻭﻟﺬﺓ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ ❊ ﻓﻲ ﻣﺪﻥ ﺍﻟﺪﻳﻦ :
ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ . ﺃﻱ ﻣﺴﻴﺢ ﺍﻟﻠﻪ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ
ﻭﻗﺎﻝ ❊ ﻭﻟﻜﻦ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ .
ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ : ﺃﻱ ﻣﺴﻴﺢ ﺍﻟﻠﻪ ❊
ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ .
ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ :
ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ :
ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ ❊ ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ .
ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ : ﺃﻱ ﻣﺴﻴﺢ ﺍﻟﻠﻪ ❊
ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ .
ﻭﻗﺎﻝ ﻟﻬﻢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ : ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﻣﻦ ﻗﺪ ﺍﻟﺪﻳﻦ :
ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ :
ﻭﻗﺎﻝ ❊ ﻭﻟﻜﻦ ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ .

וַיָּמָת הָרָן עַל־פְּנֵי תֶּרַח אָבִיו בְּאֶרֶץ מְכֹלַדְתּוֹ : כט וַיִּקַּח אַבְרָם וְנָחוֹר לָהֶם נְשֵׁי שֵׁם אֵשֶׁת אַבְרָם שָׂרָי וְשֵׁם אֵשֶׁת נָחוֹר מִלְכָּה בַּת־הָרָן אֲבִי מִלְכָּה וַאֲבִי יִסְכָּה : ל וַתְּהִי שָׂרַי עֲקָרָה אֵין לָהּ וָלָד : לא וַיִּקַּח תֶּרַח אֶת־אַבְרָם בְּנוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־הָרָן בֶּן־בְּנוֹ וְאֶת־שָׂרַי כַּלָּתוֹ אֵשֶׁת אַבְרָם בְּנוֹ וַיֵּצְאוּ אִתָּם מֵאוּר כַּשְׂדִּים לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ עַד־חָרָן וַיֵּשְׁבוּ שָׁם : לב וַיִּהְיוּ יְמֵי תֶרַח חָמֵשׁ שָׁנִים וּמָאתַיִם שָׁנָה וַיָּמָת תֶּרַח בְּחָרָן :

יב א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָם לֶךְ־לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ : ב וְאֶעֶשְׂךָ לְגוֹי גָּדוֹל וַאֲבָרֶכְךָ וַאֲגַדְּלָה שְׁמֶךָ וֶהְיֵה בְּרָכָה : ג וַאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלֶּלְךָ אָאֹר וְנִבְרְכוּ בְךָ כֹּל מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה : ד וַיֵּלֶךְ אַבְרָם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיֵּלֶךְ אִתּוֹ לוֹט וְאַבְרָם בֶּן־חָמֵשׁ שָׁנִים וְשִׁבְעִים שָׁנָה בְּצֵאתוֹ מֵחָרָן : ה וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת־שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת־לוֹט בֶּן־אָחִיו וְאֶת־כָּל־רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת־הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנָעַן וַתָּבֹאנָה אַרְצָה כְּנָעַן : ו וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בָּאָרֶץ עַד מְקוֹם שְׁכֶם עַד אֵלוֹן מוֹרֶה וְהַכְּנַעֲנִי אָז בָּאָרֶץ : ז וַיֵּרָא יְהוָה אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה הַנִּרְאֶה אֵלָיו : ח וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם הָהָרָה מִקֶּדֶם לְבֵית־אֵל וַיֵּט אָהֳלֹה בֵּית־אֵל מִיָּם וְהָעַי מִקֶּדֶם וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה : ט וַיִּסַּע אַבְרָם הָלוֹךְ וְנָסוֹעַ הַנֶּגְבָּה :

الحمد : قطع نفي الكمال . وتعريفه هو الذي
الصمد : نفي الجوف ∴ الجوف الذي لا يموت :
الصمد : نفي الجوف . وأن الصمد : الذي
لا يموت ∴ الصمد الذي لا جوف له . ولا يأكل
ولا يشرب . ولا يحتاج إلى شيء . ولا يخرج
منه شيء . أي إذا قطع الصمد . منه أكل قطع
الجوف ∴ الجوف : الذي لا يموت . ولا يأكل
ولا يشرب : الجوف الذي يخرج منه شيء
ويدخل فيه شيء : الجوف الذي يتغوط
ويبول : الجوف الذي يأكل ويشرب : الجوف
الذي يموت . والصمد الذي لا يموت . ولا
يأكل ولا يشرب ∴ الصمد الذي لا جوف له :
الصمد : الذي لا يتغوط ولا يبول . ولا يأكل
ولا يشرب : الصمد الذي لا يموت . ولا يأكل
ولا يشرب ∴ الصمد الذي لا يخرج منه شيء
ولا يدخل فيه شيء . الصمد الذي لا يخرج
منه شيء . ولا يدخل فيه شيء : الصمد الذي
لا يخرج منه شيء . ولا يدخل فيه شيء ∴
الصمد الذي لا يخرج منه شيء . ولا يدخل
فيه شيء : الصمد الذي لا يخرج منه شيء .
ولا يدخل فيه شيء . الصمد الذي لا يخرج
منه شيء . ولا يدخل فيه شيء ∴ الصمد :
الذي لا يخرج منه شيء . ولا يدخل فيه شيء :

ויקרא . בהמת קדשי קדשים הוא . ולפי שהוא קדש קדשים
: ואשם ודאי הוא שחוטה ∴ ושניהם הולכין לשחיטתן
בפני : בחזית לשון נוכח . ועל יכרת ועל יקטיר . כך
שנינו בתורת כהנים . ועל יכרת ועל יקטיר ∴ יכול
כשהוא אומר ועל יקטיר הרי הוא אומר ועל יכרת .
אלא מה תלמוד לומר ועל יקטיר . לפי שנאמר ועל
יכרת ∴ יכול אף על הפסח . תלמוד לומר ועל יקטיר
∴ יכול אף על הפסח . תלמוד לומר ועל יכרת . הא
כיצד . הרי שהקטיר חלבי שלמים ודמן . ואחר כך
הקטיר חלבי פסח ודמו . הרי זה חייב על חלבי
שלמים ועל דמן . ועל חלבי פסח ועל דמו . ואינו
חייב על חלבי פסח ועל דמו . שהרי נכרת על חלבי
שלמים ועל דמן . ועל חלבי פסח ועל דמו . ואינו
נכרת על חלבי פסח ועל דמו . שהרי נכרת על חלבי
שלמים ועל דמן . ועל חלבי פסח ועל דמו . ואינו
חייב

פרשת בראשית

הבריאה ומעשה שלשת הימים הראשונים

הבריאה ביום (1)

א בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ . ב והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים . ג ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור . ד וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך . ה ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד . ו ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים . ז ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן . ח ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני . ט ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן . י ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב . יא ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב . יב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב . יג ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי .

---

(1) פרשה זו מסכמת בקצרה את מעשה בראשית בשלשת הימים הראשונים לבריאת העולם . ומכיון שכתוב בה שהאור נברא ביום הראשון ואילו המאורות נבראו רק ביום הרביעי , הרי שהאור שנברא ביום הראשון אינו האור שאנו מכירים . ואין ספק שהוא היה אור גדול ונפלא שהאיר את כל העולם כולו , ולא רק את כדור הארץ . כל כך גדול היה אור זה , עד שלא היה אפשר לעין בשר לראות אותו . ואור זה נגנז לאחר מכן , ולא נשתמרו ממנו אלא קרני אור קטנות בלבד , שהן אור השמש והירח . ואור זה נגנז עבור הצדיקים לעתיד לבוא , כמו שכתוב : אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה .

ﻭَﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨَﺎﺕِ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻏَﻔُﻮﺭًﺍ ﺭَّﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﻭَﻣَﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻟِﻤُﺆْﻣِﻦٍ ﻭَﻟَﺎ ﻣُﺆْﻣِﻨَﺔٍ ﺇِﺫَﺍ ﻗَﻀَﻰ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟُﻪُ ﺃَﻣْﺮًﺍ ﺃَﻥ ﻳَﻜُﻮﻥَ ﻟَﻬُﻢُ ﺍﻟْﺨِﻴَﺮَﺓُ ﻣِﻦْ ﺃَﻣْﺮِﻫِﻢْ ۗ ﻭَﻣَﻦ ﻳَﻌْﺺِ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟَﻪُ ﻓَﻘَﺪْ ﺿَﻞَّ ﺿَﻠَٰﻠًﺎ ﻣُّﺒِﻴﻨًﺎ ۞ ﻭَﺇِﺫْ ﺗَﻘُﻮﻝُ ﻟِﻠَّﺬِﻯ ﺃَﻧْﻌَﻢَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠَﻴْﻪِ ﻭَﺃَﻧْﻌَﻤْﺖَ ﻋَﻠَﻴْﻪِ ﺃَﻣْﺴِﻚْ ﻋَﻠَﻴْﻚَ ﺯَﻭْﺟَﻚَ ﻭَﺍﺗَّﻖِ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺗُﺨْﻔِﻰ ﻓِﻰ ﻧَﻔْﺴِﻚَ ﻣَﺎ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻣُﺒْﺪِﻳﻪِ ﻭَﺗَﺨْﺸَﻰ ﺍﻟﻨَّﺎﺱَ ﻭَﺍﻟﻠَّﻪُ ﺃَﺣَﻖُّ ﺃَﻥ ﺗَﺨْﺸَﺎﻩُ ۖ ﻓَﻠَﻤَّﺎ ﻗَﻀَﻰٰ ﺯَﻳْﺪٌ ﻣِّﻨْﻬَﺎ ﻭَﻃَﺮًﺍ ﺯَﻭَّﺟْﻨَٰﻜَﻬَﺎ ﻟِﻜَﻰْ ﻟَﺎ ﻳَﻜُﻮﻥَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﺣَﺮَﺝٌ ﻓِﻰٓ ﺃَﺯْﻭَﺍﺝِ ﺃَﺩْﻋِﻴَﺂﺋِﻬِﻢْ ﺇِﺫَﺍ ﻗَﻀَﻮْﺍ ﻣِﻨْﻬُﻦَّ ﻭَﻃَﺮًﺍ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺃَﻣْﺮُ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻣَﻔْﻌُﻮﻟًﺎ ۞ ﻣَّﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰِّ ﻣِﻦْ ﺣَﺮَﺝٍ ﻓِﻴﻤَﺎ ﻓَﺮَﺽَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻟَﻪُۥ ۖ ﺳُﻨَّﺔَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻓِﻰ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺧَﻠَﻮْﺍ ﻣِﻦ ﻗَﺒْﻞُ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺃَﻣْﺮُ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻗَﺪَﺭًﺍ ﻣَّﻘْﺪُﻭﺭًﺍ ۞ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﻳُﺒَﻠِّﻐُﻮﻥَ ﺭِﺳَٰﻠَٰﺖِ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﻳَﺨْﺸَﻮْﻧَﻪُۥ ﻭَﻟَﺎ ﻳَﺨْﺸَﻮْﻥَ ﺃَﺣَﺪًﺍ ﺇِﻟَّﺎ ﺍﻟﻠَّﻪَ ۗ ﻭَﻛَﻔَﻰٰ ﺑِﺎﻟﻠَّﻪِ ﺣَﺴِﻴﺒًﺎ ۞ ﻣَّﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻣُﺤَﻤَّﺪٌ ﺃَﺑَﺂ ﺃَﺣَﺪٍ ﻣِّﻦ ﺭِّﺟَﺎﻟِﻜُﻢْ ﻭَﻟَٰﻜِﻦ ﺭَّﺳُﻮﻝَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﺧَﺎﺗَﻢَ ﺍﻟﻨَّﺒِﻴِّﻦَ ۗ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﺑِﻜُﻞِّ ﺷَﻰْءٍ ﻋَﻠِﻴﻤًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﺍﺫْﻛُﺮُﻭﺍ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﺫِﻛْﺮًا ﻛَﺜِﻴﺮًﺍ ۞ ﻭَﺳَﺒِّﺤُﻮﻩُ ﺑُﻜْﺮَﺓً ﻭَﺃَﺻِﻴﻠًﺎ ۞ ﻫُﻮَ ﺍﻟَّﺬِﻯ ﻳُﺼَﻠِّﻰ ﻋَﻠَﻴْﻜُﻢْ ﻭَﻣَﻠَٰٓﺌِﻜَﺘُﻪُۥ ﻟِﻴُﺨْﺮِﺟَﻜُﻢ ﻣِّﻦَ ﺍﻟﻈُّﻠُﻤَٰﺖِ ﺇِﻟَﻰ ﺍﻟﻨُّﻮﺭِ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺑِﺎﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﺭَﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﺗَﺤِﻴَّﺘُﻬُﻢْ ﻳَﻮْﻡَ ﻳَﻠْﻘَﻮْﻧَﻪُۥ ﺳَﻠَٰﻢٌ ۚ ﻭَﺃَﻋَﺪَّ ﻟَﻬُﻢْ ﺃَﺟْﺮًﺍ ﻛَﺮِﻳﻤًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰُّ ﺇِﻧَّﺂ ﺃَﺭْﺳَﻠْﻨَٰﻚَ ﺷَﺎﻫِﺪًﺍ ﻭَﻣُﺒَﺸِّﺮًﺍ ﻭَﻧَﺬِﻳﺮًﺍ ۞ ﻭَﺩَﺍﻋِﻴًﺎ ﺇِﻟَﻰ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﺑِﺈِﺫْﻧِﻪِۦ ﻭَﺳِﺮَﺍﺟًﺎ ﻣُّﻨِﻴﺮًﺍ ۞ ﻭَﺑَﺸِّﺮِ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﺑِﺄَﻥَّ ﻟَﻬُﻢ ﻣِّﻦَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻓَﻀْﻠًﺎ ﻛَﺒِﻴﺮًﺍ ۞ ﻭَﻟَﺎ ﺗُﻄِﻊِ ﺍﻟْﻜَٰﻔِﺮِﻳﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﻨَٰﻔِﻘِﻴﻦَ ﻭَﺩَﻉْ ﺃَﺫَﻯٰﻫُﻢْ ﻭَﺗَﻮَﻛَّﻞْ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﻠَّﻪِ ۚ ﻭَﻛَﻔَﻰٰ ﺑِﺎﻟﻠَّﻪِ ﻭَﻛِﻴﻠًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮٓﺍ ﺇِﺫَﺍ ﻧَﻜَﺤْﺘُﻤُﻮﻫُﻦَّ ﺛُﻢَّ ﻃَﻠَّﻘْﺘُﻤُﻮﻫُﻦَّ ﻣِﻦ ﻗَﺒْﻞِ ﺃَﻥ ﺗَﻤَﺴُّﻮﻫُﻦَّ ﻓَﻤَﺎ ﻟَﻜُﻢْ ﻋَﻠَﻴْﻬِﻦَّ ﻣِﻦْ ﻋِﺪَّﺓٍ ﺗَﻌْﺘَﺪُّﻭﻧَﻬَﺎ ۖ ﻓَﻤَﺘِّﻌُﻮﻫُﻦَّ ﻭَﺳَﺮِّﺣُﻮﻫُﻦَّ ﺳَﺮَﺍﺣًﺎ ﺟَﻤِﻴﻠًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰُّ ﺇِﻧَّﺂ ﺃَﺣْﻠَﻠْﻨَﺎ ﻟَﻚَ ﺃَﺯْﻭَٰﺟَﻚَ ﺍﻟَّٰﺘِﻰٓ ﺀَﺍﺗَﻴْﺖَ ﺃُﺟُﻮﺭَﻫُﻦَّ ﻭَﻣَﺎ ﻣَﻠَﻜَﺖْ ﻳَﻤِﻴﻨُﻚَ ﻣِﻤَّﺂ ﺃَﻓَﺂٓ ﺀَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠَﻴْﻚَ ﻭَﺑَﻨَٰﺖِ ﻋَﻤِّﻚَ ﻭَﺑَﻨَٰﺖِ ﻋَﻤَّٰﺘِﻚَ ﻭَﺑَﻨَٰﺖِ ﺧَﺎﻟِﻚَ ﻭَﺑَﻨَٰﺖِ ﺧَﺎﻟَٰﺘِﻚَ ﺍﻟَّٰﺘِﻰ ﻫَﺎﺟَﺮْﻥَ ﻣَﻌَﻚَ ﻭَﺍﻣْﺮَﺃَﺓً ﻣُّﺆْﻣِﻨَﺔً ﺇِﻥ ﻭَﻫَﺒَﺖْ ﻧَﻔْﺴَﻬَﺎ ﻟِﻠﻨَّﺒِﻰِّ ﺇِﻥْ ﺃَﺭَﺍﺩَ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰُّ ﺃَﻥ ﻳَﺴْﺘَﻨكِﺤَﻬَﺎ ﺧَﺎﻟِﺼَﺔً ﻟَّﻚَ ﻣِﻦ ﺩُﻭﻥِ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ۖ ﻗَﺪْ ﻋَﻠِﻤْﻨَﺎ ﻣَﺎ ﻓَﺮَﺿْﻨَﺎ ﻋَﻠَﻴْﻬِﻢْ ﻓِﻰٓ ﺃَﺯْﻭَٰﺟِﻬِﻢْ ﻭَﻣَﺎ ﻣَﻠَﻜَﺖْ ﺃَﻳْﻤَٰﻨُﻬُﻢْ ﻟِﻜَﻴْﻼَ ﻳَﻜُﻮﻥَ ﻋَﻠَﻴْﻚَ ﺣَﺮَﺝٌ ۗ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻏَﻔُﻮﺭًﺍ ﺭَّﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﺗُﺮْﺟِﻰ ﻣَﻦ ﺗَﺸَﺂءُ ﻣِﻨْﻬُﻦَّ ﻭَﺗُﺌْﻮِﻯٓ ﺇِﻟَﻴْﻚَ ﻣَﻦ ﺗَﺸَﺂءُ ۖ ﻭَﻣَﻦِ ﺍﺑْﺘَﻐَﻴْﺖَ ﻣِﻤَّﻦْ ﻋَﺰَﻟْﺖَ ﻓَﻠَﺎ ﺟُﻨَﺎﺡَ ﻋَﻠَﻴْﻚَ ۚ ﺫَٰﻟِﻚَ ﺃَﺩْﻧَﻰٰٓ ﺃَﻥ ﺗَﻘَﺮَّ ﺃَﻋْﻴُﻨُﻬُﻦَّ ﻭَﻟَﺎ ﻳَﺤْﺰَﻧَّﻰ ﻭَﻳَﺮْﺿَﻴْﻦَ ﺑِﻤَﺂ ﺀَﺍﺗَﻴْﺘَﻬُﻦَّ ﻛُﻠُّﻬُﻦَّ ۚ ﻭَﺍﻟﻠَّﻪُ ﻳَﻌْﻠَﻢُ ﻣَﺎ ﻓِﻰ ﻗُﻠُﻮﺑِﻜُﻢْ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠِﻴﻤًﺎ ﺣَﻠِﻴﻤًﺎ ۞ ﻟَّﺎ ﻳَﺤِﻞُّ ﻟَﻚَ ﺍﻟﻨِّﺴَﺂءُ ﻣِﻦ ﺑَﻌْﺪُ ﻭَﻟَﺂ ﺃَﻥ ﺗَﺒَﺪَّﻝَ ﺑِﻬِﻦَّ ﻣِﻦْ ﺃَﺯْﻭَٰﺝٍ ﻭَﻟَﻮْ ﺃَﻋْﺠَﺒَﻚَ ﺣُﺴْﻨُﻬُﻦَّ ﺇِﻟَّﺎ ﻣَﺎ ﻣَﻠَﻜَﺖْ ﻳَﻤِﻴﻨُﻚَ ۗ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠَﻰٰ ﻛُﻞِّ ﺷَﻰْءٍ ﺭَّﻗِﻴﺒًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﻟَﺎ ﺗَﺪْﺧُﻠُﻮﺍ ﺑُﻴُﻮﺕَ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰِّ ﺇِﻟَّﺂ ﺃَﻥ ﻳُﺆْﺫَﻥَ ﻟَﻜُﻢْ ﺇِﻟَﻰٰ ﻃَﻌَﺎﻡٍ ﻏَﻴْﺮَ ﻧَٰﻈِﺮِﻳﻦَ ﺇِﻧَىٰﻪُ ﻭَﻟَٰﻜِﻦْ ﺇِﺫَﺍ ﺩُﻋِﻴﺘُﻢْ ﻓَﺎﺩْﺧُﻠُﻮﺍ ﻓَﺈِﺫَﺍ ﻃَﻌِﻤْﺘُﻢْ ﻓَﺎﻧﺘَﺸِﺮُﻭﺍ ﻭَﻟَﺎ ﻣُﺴْﺘَﺌْﻨِﺴِﻴﻦَ ﻟِﺤَﺪِﻳﺚٍ ۚ ﺇِﻥَّ ﺫَٰﻟِﻜُﻢْ ﻛَﺎﻥَ ﻳُﺆْﺫِﻯ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰَّ ﻓَﻴَﺴْﺘَﺤْﻴِﻰٓ ﻣِﻨكُﻢْ ۖ ﻭَﺍﻟﻠَّﻪُ ﻟَﺎ ﻳَﺴْﺘَﺤْﻴِﻰ ﻣِﻦَ ﺍﻟْﺤَﻖِّ ۚ ﻭَﺇِﺫَﺍ ﺳَﺄَﻟْﺘُﻤُﻮﻫُﻦَّ ﻣَﺘَٰﻌًﺎ ﻓَﺴْﺌَﻠُﻮﻫُﻦَّ ﻣِﻦ ﻭَﺭَﺍﺀِ ﺣِﺠَﺎﺏٍ ۚ ﺫَٰﻟِﻜُﻢْ ﺃَﻃْﻬَﺮُ ﻟِﻘُﻠُﻮﺑِﻜُﻢْ ﻭَﻗُﻠُﻮﺑِﻬِﻦَّ ۚ ﻭَﻣَﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻟَﻜُﻢْ ﺃَﻥ ﺗُﺆْﺫُﻭﺍ ﺭَﺳُﻮﻝَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﻟَﺂ ﺃَﻥ ﺗَﻨكِﺤُﻮٓﺍ ﺃَﺯْﻭَٰﺟَﻪُۥ ﻣِﻦ ﺑَﻌْﺪِﻩِۦٓ ﺃَﺑَﺪًﺍ ۚ ﺇِﻥَّ ﺫَٰﻟِﻜُﻢْ ﻛَﺎﻥَ ﻋِﻨﺪَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻋَﻈِﻴﻤًﺎ ۞ ﺇِﻥ ﺗُﺒْﺪُﻭﺍ ﺷَﻴْﺌًﺎ ﺃَﻭْ ﺗُﺨْﻔُﻮﻩُ ﻓَﺈِﻥَّ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻛَﺎﻥَ ﺑِﻜُﻞِّ ﺷَﻰْءٍ ﻋَﻠِﻴﻤًﺎ ۞ ﻟَّﺎ ﺟُﻨَﺎﺡَ ﻋَﻠَﻴْﻬِﻦَّ ﻓِﻰٓ ﺀَﺍﺑَﺂﺋِﻬِﻦَّ ﻭَﻟَﺂ ﺃَﺑْﻨَﺂﺋِﻬِﻦَّ ﻭَﻟَﺂ ﺇِﺧْﻮَٰﻧِﻬِﻦَّ ﻭَﻟَﺂ ﺃَﺑْﻨَﺂءِ ﺇِﺧْﻮَٰﻧِﻬِﻦَّ ﻭَﻟَﺂ ﻧِﺴَﺂﺋِﻬِﻦَّ ﻭَﻟَﺎ ﻣَﺎ ﻣَﻠَﻜَﺖْ ﺃَﻳْﻤَٰﻨُﻬُﻦَّ ۚ ﻭَﺍﺗَّﻘِﻴﻦَ ﺍﻟﻠَّﻪَ ۗ ﺇِﻥَّ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻛَﺎﻥَ ﻋَﻠَﻰٰ ﻛُﻞِّ ﺷَﻰْءٍ ﺷَﻬِﻴﺪًﺍ ۞ ﺇِﻥَّ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﻣَﻠَٰٓﺌِﻜَﺘَﻪُۥ ﻳُﺼَﻠُّﻮﻥَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰِّ ۚ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﺻَﻠُّﻮﺍ ﻋَﻠَﻴْﻪِ ﻭَﺳَﻠِّﻤُﻮﺍ ﺗَﺴْﻠِﻴﻤًﺎ ۞ ﺇِﻥَّ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﻳُﺆْﺫُﻭﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟَﻪُ ﻟَﻌَﻨَﻬُﻢُ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻓِﻰ ﺍﻟﺪُّﻧْﻴَﺎ ﻭَﺍﻟْﺂﺧِﺮَﺓِ ﻭَﺃَﻋَﺪَّ ﻟَﻬُﻢْ ﻋَﺬَﺍﺑًﺎ ﻣُّﻬِﻴﻨًﺎ ۞ ﻭَﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﻳُﺆْﺫُﻭﻥَ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨَﺎﺕِ ﺑِﻐَﻴْﺮِ ﻣَﺎ ﺍﻛْﺘَﺴَﺒُﻮﺍ ﻓَﻘَﺪِ ﺍﺣْﺘَﻤَﻠُﻮﺍ ﺑُﻬْﺘَٰﻨًﺎ ﻭَﺇِﺛْﻤًﺎ ﻣُّﺒِﻴﻨًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰُّ ﻗُﻞ ﻟِّﺄَﺯْﻭَٰﺟِﻚَ ﻭَﺑَﻨَٰﺘِﻚَ ﻭَﻧِﺴَﺂءِ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﻳُﺪْﻧِﻴﻦَ ﻋَﻠَﻴْﻬِﻦَّ ﻣِﻦ ﺟَﻠَٰﺒِﻴﺒِﻬِﻦَّ ۚ ﺫَٰﻟِﻚَ ﺃَﺩْﻧَﻰٰٓ ﺃَﻥ ﻳُﻌْﺮَﻓْﻦَ ﻓَﻠَﺎ ﻳُﺆْﺫَﻳْﻦَ ۗ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻏَﻔُﻮﺭًﺍ ﺭَّﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﻟَّﺌِﻦ ﻟَّﻢْ ﻳَﻨتَﻪِ ﺍﻟْﻤُﻨَٰﻔِﻘُﻮﻥَ ﻭَﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﻓِﻰ ﻗُﻠُﻮﺑِﻬِﻢ ﻣَّﺮَﺽٌ ﻭَﺍﻟْﻤُﺮْﺟِﻔُﻮﻥَ ﻓِﻰ ﺍﻟْﻤَﺪِﻳﻨَﺔِ ﻟَﻨُﻐْﺮِﻳَﻨَّﻚَ ﺑِﻬِﻢْ ﺛُﻢَّ ﻟَﺎ ﻳُﺠَﺎﻭِﺭُﻭﻧَﻚَ ﻓِﻴﻬَﺂ ﺇِﻟَّﺎ ﻗَﻠِﻴﻠًﺎ ۞ ﻣَّﻠْﻌُﻮﻧِﻴﻦَ ۖ ﺃَﻳْﻨَﻤَﺎ ﺛُﻘِﻔُﻮٓﺍ ﺃُﺧِﺬُﻭﺍ ﻭَﻗُﺘِّﻠُﻮﺍ ﺗَﻘْﺘِﻴﻠًﺎ ۞ ﺳُﻨَّﺔَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻓِﻰ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺧَﻠَﻮْﺍ ﻣِﻦ ﻗَﺒْﻞُ ۖ ﻭَﻟَﻦ ﺗَﺠِﺪَ ﻟِﺴُﻨَّﺔِ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﺗَﺒْﺪِﻳﻠًﺎ ۞ ﻳَﺴْﺌَﻠُﻚَ ﺍﻟﻨَّﺎﺱُ ﻋَﻦِ ﺍﻟﺴَّﺎﻋَﺔِ ۖ ﻗُﻞْ ﺇِﻧَّﻤَﺎ ﻋِﻠْﻤُﻬَﺎ ﻋِﻨﺪَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ۚ ﻭَﻣَﺎ ﻳُﺪْﺭِﻳﻚَ ﻟَﻌَﻞَّ ﺍﻟﺴَّﺎﻋَﺔَ ﺗَﻜُﻮﻥُ ﻗَﺮِﻳﺒًﺎ ۞ ﺇِﻥَّ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻟَﻌَﻦَ ﺍﻟْﻜَٰﻔِﺮِﻳﻦَ ﻭَﺃَﻋَﺪَّ ﻟَﻬُﻢْ ﺳَﻌِﻴﺮًﺍ ۞ ﺧَٰﻠِﺪِﻳﻦَ ﻓِﻴﻬَﺂ ﺃَﺑَﺪًﺍ ۖ ﻟَّﺎ ﻳَﺠِﺪُﻭﻥَ ﻭَﻟِﻴًّﺎ ﻭَﻟَﺎ ﻧَﺼِﻴﺮًﺍ ۞ ﻳَﻮْﻡَ ﺗُﻘَﻠَّﺐُ ﻭُﺟُﻮﻫُﻬُﻢْ ﻓِﻰ ﺍﻟﻨَّﺎﺭِ ﻳَﻘُﻮﻟُﻮﻥَ ﻳَٰﻠَﻴْﺘَﻨَﺂ ﺃَﻃَﻌْﻨَﺎ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺃَﻃَﻌْﻨَﺎ ﺍﻟﺮَّﺳُﻮﻟَﺎ ۞ ﻭَﻗَﺎﻟُﻮﺍ ﺭَﺑَّﻨَﺂ ﺇِﻧَّﺂ ﺃَﻃَﻌْﻨَﺎ ﺳَﺎﺩَﺗَﻨَﺎ ﻭَﻛُﺒَﺮَﺍءَﻧَﺎ ﻓَﺄَﺿَﻠُّﻮﻧَﺎ ﺍﻟﺴَّﺒِﻴﻠَﺎ ۞ ﺭَﺑَّﻨَﺂ ﺀَﺍﺗِﻬِﻢْ ﺿِﻌْﻔَﻴْﻦِ ﻣِﻦَ ﺍﻟْﻌَﺬَﺍﺏِ ﻭَﺍﻟْﻌَﻨْﻬُﻢْ ﻟَﻌْﻨًﺎ ﻛَﺒِﻴﺮًﺍ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﻟَﺎ ﺗَﻜُﻮﻧُﻮﺍ ﻛَﺎﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﺫَﻭْﺍ ﻣُﻮﺳَﻰٰ ﻓَﺒَﺮَّﺃَﻩُ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻣِﻤَّﺎ ﻗَﺎﻟُﻮﺍ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﻋِﻨﺪَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﺟِﻴﻬًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﺍﺗَّﻘُﻮﺍ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﻗُﻮﻟُﻮﺍ ﻗَﻮْﻟًﺎ ﺳَﺪِﻳﺪًﺍ ۞ ﻳُﺼْﻠِﺢْ ﻟَﻜُﻢْ ﺃَﻋْﻤَٰﻠَﻜُﻢْ ﻭَﻳَﻐْﻔِﺮْ ﻟَﻜُﻢْ ﺫُﻧُﻮﺑَﻜُﻢْ ۗ ﻭَﻣَﻦ ﻳُﻄِﻊِ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟَﻪُۥ ﻓَﻘَﺪْ ﻓَﺎﺯَ ﻓَﻮْﺯًﺍ ﻋَﻈِﻴﻤًﺎ ۞ ﺇِﻧَّﺎ ﻋَﺮَﺿْﻨَﺎ ﺍﻟْﺄَﻣَﺎﻧَﺔَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﺴَّﻤَٰﻮَٰﺕِ ﻭَﺍﻟْﺄَﺭْﺽِ ﻭَﺍﻟْﺠِﺒَﺎﻝِ ﻓَﺄَﺑَﻴْﻦَ ﺃَﻥ ﻳَﺤْﻤِﻠْﻨَﻬَﺎ ﻭَﺃَﺷْﻔَﻘْﻦَ ﻣِﻨْﻬَﺎ ﻭَﺣَﻤَﻠَﻬَﺎ ﺍﻟْﺈِﻧﺴَٰﻦُ ۖ ﺇِﻧَّﻪُۥ ﻛَﺎﻥَ ﻇَﻠُﻮﻣًﺎ ﺟَﻬُﻮﻟًﺎ ۞ ﻟِّﻴُﻌَﺬِّﺏَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﺍﻟْﻤُﻨَٰﻔِﻘِﻴﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﻨَٰﻔِﻘَٰﺖِ ﻭَﺍﻟْﻤُﺸْﺮِﻛِﻴﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﺸْﺮِﻛَٰﺖِ ﻭَﻳَﺘُﻮﺏَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﻭَﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨَﺎﺕِ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻏَﻔُﻮﺭًﺍ ﺭَّﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﻭَﻣَﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻟِﻤُﺆْﻣِﻦٍ ﻭَﻟَﺎ ﻣُﺆْﻣِﻨَﺔٍ ﺇِﺫَﺍ ﻗَﻀَﻰ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟُﻪُ ﺃَﻣْﺮًﺍ ﺃَﻥ ﻳَﻜُﻮﻥَ ﻟَﻬُﻢُ ﺍﻟْﺨِﻴَﺮَﺓُ ﻣِﻦْ ﺃَﻣْﺮِﻫِﻢْ ۗ ﻭَﻣَﻦ ﻳَﻌْﺺِ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺭَﺳُﻮﻟَﻪُ ﻓَﻘَﺪْ ﺿَﻞَّ ﺿَﻠَٰﻠًﺎ ﻣُّﺒِﻴﻨًﺎ ۞ ﻭَﺇِﺫْ ﺗَﻘُﻮﻝُ ﻟِﻠَّﺬِﻯ ﺃَﻧْﻌَﻢَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻋَﻠَﻴْﻪِ ﻭَﺃَﻧْﻌَﻤْﺖَ ﻋَﻠَﻴْﻪِ ﺃَﻣْﺴِﻚْ ﻋَﻠَﻴْﻚَ ﺯَﻭْﺟَﻚَ ﻭَﺍﺗَّﻖِ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﻭَﺗُﺨْﻔِﻰ ﻓِﻰ ﻧَﻔْﺴِﻚَ ﻣَﺎ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻣُﺒْﺪِﻳﻪِ ﻭَﺗَﺨْﺸَﻰ ﺍﻟﻨَّﺎﺱَ ﻭَﺍﻟﻠَّﻪُ ﺃَﺣَﻖُّ ﺃَﻥ ﺗَﺨْﺸَﺎﻩُ ۖ ﻓَﻠَﻤَّﺎ ﻗَﻀَﻰٰ ﺯَﻳْﺪٌ ﻣِّﻨْﻬَﺎ ﻭَﻃَﺮًﺍ ﺯَﻭَّﺟْﻨَٰﻜَﻬَﺎ ﻟِﻜَﻰْ ﻟَﺎ ﻳَﻜُﻮﻥَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﺣَﺮَﺝٌ ﻓِﻰٓ ﺃَﺯْﻭَﺍﺝِ ﺃَﺩْﻋِﻴَﺂﺋِﻬِﻢْ ﺇِﺫَﺍ ﻗَﻀَﻮْﺍ ﻣِﻨْﻬُﻦَّ ﻭَﻃَﺮًﺍ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺃَﻣْﺮُ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻣَﻔْﻌُﻮﻟًﺎ ۞ ﻣَّﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻋَﻠَﻰ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰِّ ﻣِﻦْ ﺣَﺮَﺝٍ ﻓِﻴﻤَﺎ ﻓَﺮَﺽَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﻟَﻪُۥ ۖ ﺳُﻨَّﺔَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻓِﻰ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺧَﻠَﻮْﺍ ﻣِﻦ ﻗَﺒْﻞُ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺃَﻣْﺮُ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻗَﺪَﺭًﺍ ﻣَّﻘْﺪُﻭﺭًﺍ ۞ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﻳُﺒَﻠِّﻐُﻮﻥَ ﺭِﺳَٰﻠَٰﺖِ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﻳَﺨْﺸَﻮْﻧَﻪُۥ ﻭَﻟَﺎ ﻳَﺨْﺸَﻮْﻥَ ﺃَﺣَﺪًﺍ ﺇِﻟَّﺎ ﺍﻟﻠَّﻪَ ۗ ﻭَﻛَﻔَﻰٰ ﺑِﺎﻟﻠَّﻪِ ﺣَﺴِﻴﺒًﺎ ۞ ﻣَّﺎ ﻛَﺎﻥَ ﻣُﺤَﻤَّﺪٌ ﺃَﺑَﺂ ﺃَﺣَﺪٍ ﻣِّﻦ ﺭِّﺟَﺎﻟِﻜُﻢْ ﻭَﻟَٰﻜِﻦ ﺭَّﺳُﻮﻝَ ﺍﻟﻠَّﻪِ ﻭَﺧَﺎﺗَﻢَ ﺍﻟﻨَّﺒِﻴِّﻦَ ۗ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺍﻟﻠَّﻪُ ﺑِﻜُﻞِّ ﺷَﻰْءٍ ﻋَﻠِﻴﻤًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟَّﺬِﻳﻦَ ﺀَﺍﻣَﻨُﻮﺍ ﺍﺫْﻛُﺮُﻭﺍ ﺍﻟﻠَّﻪَ ﺫِﻛْﺮًا ﻛَﺜِﻴﺮًﺍ ۞ ﻭَﺳَﺒِّﺤُﻮﻩُ ﺑُﻜْﺮَﺓً ﻭَﺃَﺻِﻴﻠًﺎ ۞ ﻫُﻮَ ﺍﻟَّﺬِﻯ ﻳُﺼَﻠِّﻰ ﻋَﻠَﻴْﻜُﻢْ ﻭَﻣَﻠَٰٓﺌِﻜَﺘُﻪُۥ ﻟِﻴُﺨْﺮِﺟَﻜُﻢ ﻣِّﻦَ ﺍﻟﻈُّﻠُﻤَٰﺖِ ﺇِﻟَﻰ ﺍﻟﻨُّﻮﺭِ ۚ ﻭَﻛَﺎﻥَ ﺑِﺎﻟْﻤُﺆْﻣِﻨِﻴﻦَ ﺭَﺣِﻴﻤًﺎ ۞ ﺗَﺤِﻴَّﺘُﻬُﻢْ ﻳَﻮْﻡَ ﻳَﻠْﻘَﻮْﻧَﻪُۥ ﺳَﻠَٰﻢٌ ۚ ﻭَﺃَﻋَﺪَّ ﻟَﻬُﻢْ ﺃَﺟْﺮًﺍ ﻛَﺮِﻳﻤًﺎ ۞ ﻳَٰٓﺄَﻳُّﻬَﺎ ﺍﻟﻨَّﺒِﻰُّ ﺇِﻧَّﺂ ﺃَﺭْﺳَﻠْﻨَٰﻚَ ﺷَﺎﻫِﺪًﺍ ﻭَﻣُﺒَﺸِّﺮًﺍ ﻭَﻧ

פרשת בראשית

בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ

. והארץ היתה תהו ובהו : וחשך על פני תהום : ורוח אלהים מרחפת על פני המים ׃ ויאמר אלהים יהי אור : ויהי אור ׃ וירא אלהים את האור כי טוב : ויבדל אלהים בין האור ובין החשך ׃ ויקרא אלהים לאור יום : ולחשך קרא לילה : ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ׃ ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים : ויהי מבדיל בין מים למים ׃ ויעש אלהים את הרקיע : ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע : ויהי כן ׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים : ויהי ערב ויהי בקר יום שני ׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד : ותראה היבשה : ויהי כן ׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ : ולמקוה המים קרא ימים : וירא אלהים כי טוב ׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו : ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו : וירא אלהים כי טוב ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי . והארץ הוציאה דשא עשב מזריע זרע למינהו : ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו : וירא אלהים כי טוב ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי . ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה : והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים ׃ והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ : ויהי כן ׃ ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים ׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ ׃ ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך : וירא אלהים כי טוב ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי . ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים ׃ ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו : וירא אלהים כי טוב ׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי . ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה : ויהי כן ׃ ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו : וירא אלהים כי טוב ׃ ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו : וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו : זכר ונקבה ברא אתם ׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה ׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה : ויהי כן ׃ וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי .

ויולד את ארפכשד אחרי הולידו את שלח : ויחי ארפכשד
שלשים ושלש שנה ויולד את עבר : ויחי ארפכשד אחרי
הולידו את עבר ארבע שנים ושלש מאות שנה ויולד בנים
ובנות : ויחי שלח שלשים שנה ויולד את עבר : ויחי שלח
אחרי הולידו את עבר שלש שנים ושלש מאות שנה ויולד
בנים ובנות : ויחי עבר ארבע ושלשים שנה ויולד את פלג :
ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ותשע שנים
ומאתים שנה ויולד בנים ובנות : ויחי פלג שלשים שנה
ויולד את רעו : ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים
ומאתים שנה ויולד בנים ובנות : ויחי רעו שנים ושלשים
שנה ויולד את שרוג : ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג
שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות : ויחי שרוג
שלשים שנה ויולד את נחור : ויחי שרוג אחרי הולידו את
נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות : ויחי נחור תשע
ועשרים שנה ויולד את תרח : ויחי נחור אחרי הולידו את
תרח תשע עשרה מאה שנה ויולד בנים ובנות : ויחי תרח
שבעים שנה ויולד את אברם את נחור ואת הרן : ואלה
תולדות תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן
והרן הוליד את לוט : וימת הרן על פני תרח אביו
בארץ מולדתו בא"ר כשדים : ויקחו אברם ונחור להם
נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן
אבי מלכה ואבי יסכה : ותהי שרי עקרה אין לה ולד :
ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת
שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת
ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם : ויהיו ימי תרח
חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן : ויאמר יי
אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל
הארץ אשר אראך : ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה
שמך והיה ברכה : ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו
בך כל משפחות האדמה : וילך אברם כאשר דבר אליו יי
וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו
מחרן : ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו
ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן
ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאנה ארצה כנען : ויעבר
אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז
בארץ : וירא יי אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ
הזאת ויבן שם מזבח ליי הנראה אליו : ויסע משם הרה
הבית מקדם ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם
מזבח ליי ויקרא בשם יי : ויסע אברם הלוך ונסוע
הנגבה : ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי
כבד הרעב בארץ : ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר
אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את :
והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו
אתי ואתך יחיו : אמרי נא את אחתי למען ייטב לי
בעבורך וחיתה נפשי בגללך : ויהי כבוא אברם מצרים
וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד : וירא אתה
שרי פרעה ויהללו אתה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה :
ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים
ושפחות ואתנות וגמלים : ויגע יי את פרעה נגעים
גדולים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם : ויקרא פרעה
לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי
אשתך היא : למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה
ועתה הנה אשתך קח ולך : ויצו עליו פרעה אנשים
וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו : ויעל אברם
ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה :
ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב : וילך למסעיו
מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה
בין בית אל ובין העי : למקום המזבח אשר עשה שם
בראשונה ויקרא שם אברם בשם יי : וגם ללוט ההלך את
אברם היה צאן ובקר ואהלים : ולא נשא אתם הארץ
לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו :
ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט
והכנעני והפרזי אז יושב בארץ : ויאמר אברם אל לוט
אל נא תהי מריבה ביני ובינך ובין רעי ובין רעיך כי
אנשים אחים אנחנו : הלא כל הארץ לפניך הפרד נא
מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה : וישא
לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה
לפני שחת יי את סדם ואת עמרה כגן יי כארץ מצרים
באכה צוער : ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע
לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו : אברם ישב בארץ כנען
ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם : ואנשי סדם רעים
וחטאים לי מאד : ויי אמר אל אברם אחרי הפרד לוט
מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה
ונגבה וקדמה וימה : כי את כל הארץ אשר אתה רואה
לך אתננה ולזרעך עד עולם : ושמתי את זרעך כעפר
הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך
ימנה : קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה :
ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן
שם מזבח ליי :

ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא הולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

٣٠ ـ الفصل الثلاثون

في ذكر الأمراض الحادثة في الأعضاء الباطنة

الأمراض الحادثة في الدماغ . الصداع . الشقيقة . الدوار . الغشي . الصرع . السكتة . الفالج . الرعشة . الخدر . التشنج . الكزاز . الماليخوليا . الوسواس . الجنون . الهوس . الحمى الدماغية . الحمى المحرقة . الحمى المطبقة . الحمى الغبية . الحمى الوبائية . الحمى الدائمة . الحمى الخبيثة . الحمى الربعية . الحمى الثالثية . الحمى الخلطية . الحمى الصفراوية . الحمى السوداوية . الحمى البلغمية . الحمى الدموية . الحمى الورمية . الحمى القرحية . الحمى الدقية . الحمى الهيكية . الحمى الدبرية . الحمى الدموية . الحمى الصفراوية . الحمى السوداوية . الحمى البلغمية . الحمى الورمية . الحمى القرحية . الحمى الدقية . الحمى الهيكية . الحمى الدبرية .

ٱلْمَلِكُ ٱلْعَظِيمُ عَلَىٰ كُلِّ ٱلْأَرْضِ : قُدَّامَهُ تُذَلَّلُ ٱلشُّعُوبُ ٱلْأَمَمُ تَحْتَ أَرْجُلِنَا : يَخْتَارُ لَنَا نَصِيبَنَا فَخْرَ يَعْقُوبَ ٱلَّذِي أَحَبَّهُ سِلَاهْ : صَعِدَ ٱللهُ بِهُتَافٍ ٱلرَّبُّ بِصَوْتِ بُوقٍ : رَنِّمُوا ٱللهَ رَنِّمُوا رَنِّمُوا لِمَلِكِنَا رَنِّمُوا : لِأَنَّ ٱللهَ مَلِكُ كُلِّ ٱلْأَرْضِ رَنِّمُوا بِفَهْمٍ : مَلَكَ ٱللهُ عَلَى ٱلشُّعُوبِ ٱللهُ جَلَسَ عَلَى كُرْسِيِّ قَدَاسَتِهِ : رُؤَسَاءُ ٱلشُّعُوبِ ٱجْتَمَعُوا شَعْبُ إِلٰهِ إِبْرَاهِيمَ لِأَنَّ لِلهِ مَجَانُّ ٱلْأَرْضِ جِدًّا تَعَالَى : نَشِيدٌ مَزْمُورٌ لِبَنِي قُورَحَ

٤٧ : ١ لِلْمُغَنِّي عَلَى ٱلْعَلَمُوثِ نَشِيدٌ مَزْمُورٌ لِبَنِي قُورَحَ : ٢ ٱللهُ لَنَا مَلْجَأٌ وَقُوَّةٌ عَوْنًا فِي ٱلضِّيقَاتِ وُجِدَ جِدًّا : ٣ لِذٰلِكَ لَا نَخْشَى وَلَوْ زَالَتِ ٱلْأَرْضُ وَلَوِ ٱنْقَلَبَتِ ٱلْجِبَالُ فِي قَلْبِ ٱلْبِحَارِ : ٤ تَعِجُّ وَتَضْطَرِبُ مِيَاهُهَا وَتَتَزَعْزَعُ ٱلْجِبَالُ بِكِبْرِيَائِهِ سِلَاهْ : ٥ نَهْرٌ سَوَاقِيهِ تُفَرِّحُ مَدِينَةَ ٱللهِ مَقْدَسَ مَسَاكِنِ ٱلْعَلِيِّ : ٦ ٱللهُ فِي وَسْطِهَا فَلَا تَتَزَعْزَعُ يُعِينُهَا ٱللهُ عِنْدَ ٱقْبَالِ ٱلصَّبَاحِ : ٧ ضَجَّتِ ٱلْأُمَمُ مَمَالِكُ تَزَعْزَعَتْ أَعْطَى صَوْتَهُ ذَابَتِ ٱلْأَرْضُ : ٨ رَبُّ ٱلْجُنُودِ مَعَنَا مَلْجَأُ إِلٰهِ يَعْقُوبَ سِلَاهْ : ٩ هَلُمُّوا ٱنْظُرُوا أَعْمَالَ ٱللهِ ٱلَّذِي جَعَلَ خِرَبًا فِي ٱلْأَرْضِ : ١٠ مُبَطِّلُ ٱلْحُرُوبِ إِلَى أَقْصَى ٱلْأَرْضِ يَكْسِرُ ٱلْقَوْسَ وَيُقَطِّعُ ٱلرُّمْحَ وَيُحْرِقُ ٱلْمَرَاكِبَ بِٱلنَّارِ : ١١ كُفُّوا وَٱعْلَمُوا أَنِّي أَنَا ٱللهُ أَتَعَالَى بَيْنَ ٱلْأُمَمِ أَتَعَالَى فِي ٱلْأَرْضِ : ١٢ رَبُّ ٱلْجُنُودِ مَعَنَا مَلْجَأُ إِلٰهِ يَعْقُوبَ سِلَاهْ :

(١) ٤٧ : ١ ٱلْمُغَنِّي عَلَى ٱلْعَلَمُوثِ نَشِيدٌ مَزْمُورٌ لِبَنِي قُورَحَ :

ובמקום אחר הוא אומר ויהי ביום השמיני ויקרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעולה תמימים והקרב לפני יי׳ ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעולה ופר ואיל לשלמים לזבח לפני יי׳ ומנחה בלולה בשמן כי היום יי׳ נראה אליכם ויקחו את אשר צוה משה אל פני האהל ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יי׳ ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יי׳ תעשו ויראה אליכם כבוד יי׳ ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עולתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יי׳ ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח והקטיר המזבחה את החלב ואת הכליות ואת היותרת מן הכבד מן החטאת כאשר צוה יי׳ את משה והבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה ויזבח את זבח העם ויגש בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב ואת הבשר ואת הראש הקטיר המזבחה ויקטר את החלב על העולה ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר עזים אשר לחטאת העם וישחטהו ויקרב את עולת העם ויעשה כמשפט ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר המזבחה מלבד עולת הבקר ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויגש בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב ואת החלב מן השור ומן האיל המכסה והקרבים ויתן על החזה ויקטר החלב המזבחה ואת החזה ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יי׳ כאשר צוה משה ויהי כאשר כלו לעשות את עבודת יי׳ ויבא משה ואהרן אל אהל מועד ויצאו ויברכו את העם ויראה כבוד יי׳ אל כל העם ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל על המזבח את העולה ואת החלבים וירא כל העם וירנו ויפלו על פניהם ויקחו בני אהרן נדב ואביהוא איש מחתתו ויתנו בהן אש וישימו עליה קטרת ויקריבו לפני יי׳ אש זרה אשר לא צוה אותם ותצא אש מלפני יי׳ ותאכל אותם וימתו לפני יי׳ ויאמר משה אל אהרן הוא אשר דבר יי׳ לאמר בקרובי אקדש ועל פני כל העם אכבד וידם אהרן ויקרא משה אל מישאל ואל אלצפן בני עזיאל דד אהרן ויאמר אליהם קרבו שאו את אחיכם מאת פני הקדש אל מחוץ למחנה ויקרבו וישאום בכתנתם אל מחוץ למחנה כאשר דבר משה ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר בניו פרעותיכם אל תפרעו ובגדיכם לא תפרמו ולא תמותו ועל כל העדה יקצף ואחיכם כל בית ישראל יבכו את השרפה אשר שרף יי׳ ומפתח אהל מועד לא תצאו פן תמותו כי שמן משחת יי׳ עליכם ויעשו כדבר משה ויאמר יי׳ אל אהרן לאמר יין ושכר אל תשת אתה ובניך אתך בבואכם אל אהל מועד ולא תמותו חקת עולם לדרתיכם ולהבדיל בין הקדש ובין החול ובין הטמא ובין הטהור ולהורות את בני ישראל את כל החקים אשר דבר יי׳ אליהם ביד משה ויאמר משה אל אהרן ואל אלעזר ואל איתמר הנותרים קחו את המנחה הנותרת מאשי יי׳ ואכלוה מצות אצל המזבח כי קדש קדשים היא ואכלתם אותה במקום קדש כי חקך וחק בניך הוא מאשי יי׳ כי כן צויתי ואת חזה התנופה ושוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה ובניך ובנותיך אתך כי חקך ומשפטך נתנו מזבחי שלמיהם ושוק התרומה על אשי החלבים להניף תנופה לפני יי׳ והיתה לך ולבניך אתך לחק עולם כאשר צוה יי׳ ואת שעיר החטאת דרש דרש משה והנה שרף ויקצף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר מדוע לא אכלתם את החטאת במקום הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן אתה לשאת את עון העדה לכפר עליהם לפני יי׳ הן לא הובא את דמה אל הקדש פנימה אכל תאכלו אתה אותה בקדש כאשר צויתי ויאמר אהרן אל משה הן היום הקריבו את חטאתם ואת עולתם לפני יי׳ ותקרנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום היטב בעיני יי׳ וישמע משה ויטב בעיניו ויאמר יי׳ אל משה ואל אהרן לאמר אליהם דברו לאמר זאת החיה אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ כל מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו אך את זה לא תאכלו מעלי הגרה ומן המפרסי הפרסה את הגמל כי מעלה גרה הוא ופרסה אינו מפריס טמא הוא לכם ואת השפן כי מעלה גרה הוא ופרסה לא הפריס טמא הוא לכם ואת הארנבת כי מעלת גרה היא ופרסה לא הפריסה טמאה היא לכם ואת החזיר כי מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה הוא ואת גרה לא יגר טמא הוא לכם מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא תגעו טמאים הם לכם את זה תאכלו מכל אשר במים כל אשר לו סנפיר וקשקשת תאכלו ואשר אין לו סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם מכל שרץ המים ואתם תועבה יהיו לכם מבשרם לא תאכלו ואת נבלתם תשקצו כל אשר אין לו סנפיר וקשקשת במים טמא הוא לכם ואת אלה תשקצו מן העוף לא יאכלו שקץ הם את הנשר ואת הפרס ואת העזניה ואת הראה ואת האיה למינה ואת כל ערב למינו ואת בת היענה ואת התחמס ואת השחף ואת הנץ למינהו ואת הכוס ואת הינשוף ואת התנשמת ואת הקאת ואת הרחם ואת החסידה ואת האנפה למינה ואת הדוכיפת ואת העטלף וכל שרץ העוף הולך על ארבע שקץ הוא לכם מכל שרץ העוף השרץ על הארץ את אלה לא תאכלו מהם הארבה למינהו ואת הסלעם למינהו ואת החרגל למינהו ואת החגב למינהו וכל שרץ העוף אשר לו ארבע רגלים שקץ הוא לכם ואת אלה תטמאו לכם כל הנוגע בנבלתם יטמא עד הערב וכל הנושא את נבלתם יכבס בגדיו וטמא עד הערב כל הבהמה אשר הוא מפרסת פרסה ושסעת איננה שסע ופרסה לא הפריס עליו טמאים הם כל הנוגע בהם יטמא וכל השכב תחת אחד מהם יטמא וכל הנושא את אחד מהם יכבס בגדיו וטמא עד הערב וזה לכם הטמא בשרץ השרץ על הארץ החלד והעכבר והצב למינהו והאנקה והכח והלטאה והחמט והתנשמת כל אלה טמאים הם לכם בכל השרץ הנוגע בהם בהמתם יטמא וכל אשר יפול מהם עליו בכל כלי עץ או בגד או עור או שק כל כלי אשר יעשה מלאכה בהם במים יובא וטמא עד הערב וטהר וכל כלי חרש אשר יפול מהם עליו כל אשר בתוכו יטמא ואתו תשברו וכל אוכל אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא וכל משקה אשר ישתה בכל כלי יטמא וכל אשר יפול משרפתם עליו טמא יהיה תנור וכירים יתץ טמאים הם וטמאים יהיו לכם אך מעין ובור מקוה מים יהיה טהור וכל הנוגע בנבלתם יטמא וכי ימות מן הבהמה אשר היא לכם לאכלה הנוגע בנבלתה יטמא עד הערב והאוכל מנבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב והנושא את נבלתה יכבס בגדיו וטמא עד הערב וכל השרץ השרץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל וכל הולך על גחון ועל כל הולך על ארבע עד כל מרבה רגלים לכל השרץ השרץ על הארץ לא תאכלום כי שקץ הם אל תשקצו את נפשותיכם בכל השרץ ולא תטמאו בהם ונטמתם בם כי אני יי׳ אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי קדוש אני ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרמש על הארץ כי אני יי׳ המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני זאת תורת הבהמה והעוף וכל נפש החיה הרמשת במים וכל נפש השרצת על הארץ להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל דבר יי׳ אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אשה כי תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת ימים כימי נדת דותה תטמא וביום השמיני ימול בשר ערלתו ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה בכל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה ואם נקבה תלד וטמאה שבעים בנדתה וששים יום ושלשת ימים תשב על דמי טהרה ואל כל קדש לא תגע ואל המקדש לא תבא עד מלאת ימי טהרה וכי תמלאנה ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת אל פתח אהל מועד אל הכהן והקריבו לפני יי׳ וכפר עליה ועל הכהן ועל הכהנת ועל הכהנים ועל הכהנות ועל הנשים ועל הנשות ועל הבנים ועל הבנות ועל הבנים ועל הבנות ועל הנשים ועל הנשות ועל הכהנים ועל הכהנות

אשר יחטא ממנה ׃ ואם כשב יקריב קרבנו לחטאת נקבה תמימה יקריבנה ׃
סמך ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחט את העלה ׃
את דם החטאת ונתן הכהן באצבעו על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה
יצק אל יסוד המזבח ׃ ואת כל חלבה יסיר כאשר הוסר חלב השה מזבח
השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו
אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו ׃ ואם כבשה יביא קרבנו לחטאת נקבה
תמימה יביאנה ׃ וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום
אשר ישחט את העלה ׃ ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות
מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח ׃ ואת כל חלבה יסיר כחלב
כשב הזבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן
על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו ׃ ואם נפש כי תחטא ושמעה
קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לוא יגיד ונשא עונו ׃ או נפש
אשר תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה
או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם ׃ או כי יגע בטמאת
אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו ושמע ואשם ׃ או נפש כי
תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה
ונעלם ממנו ושמע ואשם לאחת מאלה ׃ והיה כי יאשם לאחת מאלה והתודה
אשר חטא עליה ׃ והביא את אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה מן
הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו ׃ ואם לוא
תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה
ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה ׃ והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר
לחטאת ראשונה ומלק את מראשתו על מול העורף ולוא יבדיל ׃ והזה
מדם החטאת על קיר המזבח ואשר נשאר בדם יסחט אל יסוד המזבח
חטאת הוא ׃ ואת השני יעשה עלה כמשפט ׃ וכפר עליו הכהן על חטאתו
אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה לכהן כמנחה ׃ ונפש כי תמעל
מעל וחטאה בשגגה מקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן
הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש לאשם ׃ את אשר חטא מן הקדש
ישלם ואת חמשתיו יסף עליו ונתן אתו לכהן וכפר הכהן את הנפש בכבש
האשם ונסלח לו ׃ ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לוא
תעשינה ולוא ידע ואשם ונשא עונה ׃ והביא איל תמים מן הצאן בערכך
לאשם אל הכהן וכפר הכהן עליו על שגגתו אשר שגג והוא לוא ידע ונסלח
לו ׃ אשם הוא אשם אשם ליהוה ׃ וידבר יהוה אל משה לאמר ׃ נפש כי

ولا تكونوا كالذين قالوا سمعنا وهم لا يسمعون ٭ ان شر الدواب عند الله الصم البكم الذين لا يعقلون ٭ ولو علم الله فيهم خيرا لاسمعهم ولو اسمعهم لتولوا وهم معرضون ٭ يا ايها الذين آمنوا استجيبوا لله وللرسول اذا دعاكم لما يحييكم واعلموا ان الله يحول بين المرء وقلبه وانه اليه تحشرون ٭ واتقوا فتنة لا تصيبن الذين ظلموا منكم خاصة واعلموا ان الله شديد العقاب ٭ واذكروا اذ انتم قليل مستضعفون في الارض تخافون ان يتخطفكم الناس فاواكم وايدكم بنصره ورزقكم من الطيبات لعلكم تشكرون ٭ يا ايها الذين آمنوا لا تخونوا الله والرسول وتخونوا امانتكم وانتم تعلمون ٭ واعلموا انما اموالكم واولادكم فتنة وان الله عنده اجر عظيم ٭ يا ايها الذين آمنوا ان تتقوا الله يجعل لكم فرقانا ويكفر عنكم سيئاتكم ويغفر لكم والله ذو الفضل العظيم ٭ واذ يمكر بك الذين كفروا ليثبتوك او يقتلوك او يخرجوك ويمكرون ويمكر الله والله خير الماكرين ٭ واذا تتلى عليهم آياتنا قالوا قد سمعنا لو نشاء لقلنا مثل هذا ان هذا الا اساطير الاولين ٭ واذ قالوا اللهم ان كان هذا هو الحق من عندك فامطر علينا حجارة من السماء او ائتنا بعذاب اليم ٭ وما كان الله ليعذبهم وانت فيهم وما كان الله معذبهم وهم يستغفرون ٭

ثمانية أيام

الأستاذ الأديب كامل سليم النقاش

ذهبت إلى بيروت

وأنا لا أعرف منها

إلا ما يعرفه كل من يقرأ الجرائد اليومية. فهي مدينة جميلة
على شاطئ البحر، وفيها مدارس ومعاهد ومكاتب ومطابع
وجرائد ومجلات، وفيها أناس يكتبون ويطبعون ويقرأون
ويتكلمون ويتجادلون ويتخاصمون ويتصالحون ويتحابون
ويتعادون ويتحاسدون ويتباغضون ويتشاتمون ويتضاربون
ويتقاتلون ويتقاذفون بالقنابل اليدوية والمدفعية والرشاشة
والمسدسة والبندقية والسيف والخنجر والسكين والعصا
والحجارة والأحذية والقبقاب والطماطم والبيض الفاسد
والكتب والمجلات والجرائد والأقلام والمحابر والأوراق
والأحبار والمطابع والمكاتب والمدارس والمعاهد والجامعات
والمستشفيات والمصحات والمستوصفات والمستودعات
والمخازن والمتاجر والمصارف والبنوك والشركات والمؤسسات
والمعامل والمصانع والمزارع والحدائق والبساتين والغابات
والأشجار والأزهار والأثمار والأعشاب والأدوية والعقاقير
والأطعمة والأشربة والمرطبات والمثلجات والمشروبات
والمسكرات والمخدرات والمنبهات والمهدئات والمنومات
والمخدرات والمنشطات والمقويات والمهيجات والمثيرات
والمحركات والمسكنات والمخدرات والمنشطات والمقويات

٤٥٥٤٢ ٤٥٥٤٢٥ ٤٥٥٤٢٥ ٤٥٥٤٢٥

ת"ב בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים . וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ
וָבֹהוּ : וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם . וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת
עַל פְּנֵי הַמָּיִם : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר (א) . וַיְהִי
אוֹר : וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב . וַיַּבְדֵּל
אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים
לָאוֹר יוֹם . וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה . וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי
בֹקֶר יוֹם אֶחָד : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ (ב) . בְּתוֹךְ
הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם . וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים
אֶת הָרָקִיעַ . וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם אֲשֶׁר מִתַּחַת
לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל לָרָקִיעַ . וַיְהִי כֵן :
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לָרָקִיעַ שָׁמָיִם . וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי
בֹקֶר יוֹם שֵׁנִי : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה . וַיְהִי כֵן :
וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא
יַמִּים . וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי טוֹב : וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ פְּרִי
עֹשֶׂה פְּרִי לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ עַל הָאָרֶץ . וַיְהִי כֵן :
וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע לְמִינֵהוּ וְעֵץ
עֹשֶׂה פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ בּוֹ לְמִינֵהוּ . וַיַּרְא אֱלֹהִים
כִּי טוֹב : וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי . וַיְכֻלּוּ
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם : וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה . וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִכָּל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים
אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל
מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת . אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת

(א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ .

(ב) בְּתוֹךְ . בֵּין . בְּתוֹכָהּ . בְּתוֹךְ . תָּכוֹךְ . תָּכוֹךְ בְּתוֹךְ בְּתוֹךְ בְּתוֹךְ בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ בְּתוֹךְ
בְּתוֹךְ . בֵּין . בְּתוֹךְ . תָּכוֹךְ . תָּכוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ .
בְּתוֹךְ . מִבְּלִי אֲשֶׁר . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ .
בְּתוֹךְ . מִבְּלִי אֲשֶׁר . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ . בְּתוֹךְ .

אֶת אָבִיו . וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ ׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל עֲבָדָיו אֶת הָרוֹפְאִים לַחֲנֹט אֶת אָבִיו . וַיַּחַנְטוּ
הָרוֹפְאִים אֶת יִשְׂרָאֵל : וַיִּמְלְאוּ לוֹ אַרְבָּעִים יוֹם
כִּי כֵן יִמְלְאוּ יְמֵי הַחֲנֻטִים . וַיִּבְכּוּ אֹתוֹ מִצְרַיִם
שִׁבְעִים יוֹם : וַיַּעַבְרוּ יְמֵי בְכִיָּתוֹ וַיְדַבֵּר יוֹסֵף
אֶל בֵּית פַּרְעֹה לֵאמֹר אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֵיכֶם
דַּבְּרוּ נָא בְּאָזְנֵי פַרְעֹה לֵאמֹר : אָבִי הִשְׁבִּיעַנִי
לֵאמֹר הִנֵּה אָנֹכִי מֵת בְּקִבְרִי אֲשֶׁר כָּרִיתִי לִי
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן שָׁמָּה תִּקְבְּרֵנִי . וְעַתָּה אֶעֱלֶה נָּא
וְאֶקְבְּרָה אֶת אָבִי וְאָשׁוּבָה : וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה עֲלֵה
וְקְבֹר אֶת אָבִיךָ כַּאֲשֶׁר הִשְׁבִּיעֶךָ ׃ וַיַּעַל יוֹסֵף
לִקְבֹּר אֶת אָבִיו : וַיַּעֲלוּ אִתּוֹ כָּל עַבְדֵי פַרְעֹה
זִקְנֵי בֵיתוֹ וְכֹל זִקְנֵי אֶרֶץ מִצְרָיִם : וְכֹל בֵּית
יוֹסֵף וְאֶחָיו וּבֵית אָבִיו רַק טַפָּם וְצֹאנָם וּבְקָרָם
עָזְבוּ בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן : וַיַּעַל עִמּוֹ גַּם רֶכֶב גַּם פָּרָשִׁים
וַיְהִי הַמַּחֲנֶה כָּבֵד מְאֹד : וַיָּבֹאוּ עַד גֹּרֶן הָאָטָד
אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וַיִּסְפְּדוּ שָׁם מִסְפֵּד גָּדוֹל
וְכָבֵד מְאֹד וַיַּעַשׂ לְאָבִיו אֵבֶל שִׁבְעַת יָמִים ׃
וַיַּרְא יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִי אֶת הָאֵבֶל בְּגֹרֶן הָאָטָד
וַיֹּאמְרוּ אֵבֶל כָּבֵד זֶה לְמִצְרָיִם עַל כֵּן קָרָא שְׁמָהּ
אָבֵל מִצְרַיִם אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן : וַיַּעֲשׂוּ בָנָיו
לוֹ כֵּן כַּאֲשֶׁר צִוָּם : וַיִּשְׂאוּ אֹתוֹ בָנָיו אַרְצָה כְּנָעַן
וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בִּמְעָרַת שְׂדֵה הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר קָנָה
אַבְרָהָם אֶת הַשָּׂדֶה לַאֲחֻזַּת קֶבֶר מֵאֵת עֶפְרֹן
הַחִתִּי עַל פְּנֵי מַמְרֵא : וַיָּשָׁב יוֹסֵף מִצְרַיְמָה
הוּא וְאֶחָיו וְכָל הָעֹלִים אִתּוֹ לִקְבֹּר אֶת אָבִיו
אַחֲרֵי קָבְרוֹ אֶת אָבִיו ׃ וַיִּרְאוּ אֲחֵי יוֹסֵף כִּי מֵת
אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ לוּ יִשְׂטְמֵנוּ יוֹסֵף וְהָשֵׁב יָשִׁיב
לָנוּ אֵת כָּל הָרָעָה אֲשֶׁר גָּמַלְנוּ אֹתוֹ : וַיְצַוּוּ אֶל
יוֹסֵף לֵאמֹר אָבִיךָ צִוָּה לִפְנֵי מוֹתוֹ לֵאמֹר : כֹּה
תֹאמְרוּן לְיוֹסֵף אָנָּא שָׂא נָא פֶּשַׁע אַחֶיךָ וְחַטָּאתָם
כִּי רָעָה גְּמָלוּךָ וְעַתָּה שָׂא נָא לְפֶשַׁע עַבְדֵי אֱלֹהֵי
אָבִיךָ וַיֵּבְךְּ יוֹסֵף בְּדַבְּרָם אֵלָיו : וַיֵּלְכוּ גַּם אֶחָיו
וַיִּפְּלוּ לְפָנָיו וַיֹּאמְרוּ הִנֵּנוּ לְךָ לַעֲבָדִים ׃ וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם יוֹסֵף אַל תִּירָאוּ כִּי הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנִי :
וְאַתֶּם חֲשַׁבְתֶּם עָלַי רָעָה אֱלֹהִים חֲשָׁבָהּ לְטֹבָה
לְמַעַן עֲשֹׂה כַּיּוֹם הַזֶּה לְהַחֲיוֹת עַם רָב : וְעַתָּה
אַל תִּירָאוּ אָנֹכִי אֲכַלְכֵּל אֶתְכֶם וְאֶת טַפְּכֶם
וַיְנַחֲמֵם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם ׃ וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף בְּמִצְרַיִם
הוּא וּבֵית אָבִיו וַיְחִי יוֹסֵף מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים :
וַיַּרְא יוֹסֵף לְאֶפְרַיִם בָּנִים שִׁלֵּשִׁים גַּם בְּנֵי מָכִיר
בֶּן מְנַשֶּׁה יֻלְּדוּ עַל בִּרְכֵּי יוֹסֵף ׃ וַיֹּאמֶר יוֹסֵף
אֶל אֶחָיו אָנֹכִי מֵת וֵאלֹהִים פָּקֹד יִפְקֹד אֶתְכֶם
וְהֶעֱלָה אֶתְכֶם מִן הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב : וַיַּשְׁבַּע יוֹסֵף
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פָּקֹד יִפְקֹד אֱלֹהִים אֶתְכֶם
וְהַעֲלִתֶם אֶת עַצְמֹתַי מִזֶּה ׃ וַיָּמָת יוֹסֵף בֶּן מֵאָה
וָעֶשֶׂר שָׁנִים וַיַּחַנְטוּ אֹתוֹ וַיִּישֶׂם בָּאָרוֹן בְּמִצְרָיִם :

ספרא דצניעותא . וכתיב הכא ויתהלך חנוך את האלהים : ויתהלך נח ◦ אלא מלמד שהיה נח צריך סעד לתמוך אותו : ר' יהושע אומר בדורותיו של נח היה צדיק ◦ ואלו היה בדורותיו של אברהם היה נחשב לכלום : ר' יוחנן אומר בדורותיו של נח היה צדיק ◦ ואלו היה בדורותיו של אברהם היה נחשב כמותו : ר' יוחנן בן ברוקה אומר בדורותיו של נח היה צדיק ◦ ואלו היה בדורותיו של אברהם היה נחשב כלום

בֶּן ׀ יִגַּח שׁוֹר אֶת עֶבֶד אִשָּׁה אוֹ אֶת בַּת וְנָתַן אֲדֹנָיו לָהּ שְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל כֶּסֶף וְהַשּׁוֹר יִסָּקֵל׃ וְכִי יִפְתַּח אִישׁ בּוֹר אוֹ כִי יִכְרֶה אִישׁ בֹּר וְלֹא יְכַסֶּנּוּ וְנָפַל שָׁמָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר׃ בַּעַל הַבּוֹר יְשַׁלֵּם כֶּסֶף יָשִׁיב לִבְעָלָיו וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ׃ וְכִי יִגֹּף שׁוֹר אִישׁ אֶת שׁוֹר רֵעֵהוּ וָמֵת וּמָכְרוּ אֶת הַשּׁוֹר הַחַי וְחָצוּ אֶת כַּסְפּוֹ וְגַם אֶת הַמֵּת יֶחֱצוּן׃ אוֹ נוֹדַע כִּי שׁוֹר נַגָּח הוּא מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם וְלֹא יִשְׁמְרֶנּוּ בְּעָלָיו שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם שׁוֹר תַּחַת הַשּׁוֹר וְהַמֵּת יִהְיֶה לוֹ׃ כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר וָשֶׂה וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה׃ אִם בַּמַּחְתֶּרֶת יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְהֻכָּה וָמֵת אֵין לוֹ דָּמִים׃ אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דָּמִים לוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אִם אֵין לוֹ וְנִמְכַּר בִּגְנֵבָתוֹ׃ אִם הַגְּנֵבָה תִּמָּצֵא בְיָדוֹ חַיָּה שׁוֹר אוֹ חֲמוֹר אוֹ שֶׂה כְּפֹלַיִם יְשַׁלֵּם׃ כִּי יַבְעֶר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ וּבִעֵר בִּשְׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם׃ כִּי תֵצֵא אֵשׁ וּמָצְאָה קִצִּים וְנֶאֱכַל גָּדִישׁ אוֹ הַקָּמָה אוֹ הַשָּׂדֶה שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם הַמַּבְעִר אֶת הַבְּעֵרָה׃ כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמֹר וְנִגְנַב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם׃ אִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ׃ עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר עַל שֶׂה עַל שַׂלְמָה עַל כָּל אֲבֵדָה אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה עַד הָאֱלֹהִים יָבוֹא דְּבַר שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר יַרְשִׁיעֻן אֱלֹהִים יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם לְרֵעֵהוּ׃ כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְכָל בְּהֵמָה לִשְׁמֹר וּמֵת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֹאֶה׃ שְׁבֻעַת יְהוָה תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ וְלָקַח בְּעָלָיו לֹא יְשַׁלֵּם׃ וְאִם גָּנֹב יִגָּנֵב מֵעִמּוֹ יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו׃ אִם טָרֹף יִטָּרֵף יְבִאֵהוּ עֵד הַטְּרֵפָה לֹא יְשַׁלֵּם׃ וְכִי יִשְׁאַל אִישׁ מֵעִם רֵעֵהוּ וְנִשְׁבַּר אוֹ מֵת בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם׃ אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם אִם שָׂכִיר הוּא בָּא בִּשְׂכָרוֹ׃ וְכִי יְפַתֶּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֹרָשָׂה וְשָׁכַב עִמָּהּ מָהֹר יִמְהָרֶנָּה לּוֹ לְאִשָּׁה׃ אִם מָאֵן יְמָאֵן אָבִיהָ לְתִתָּהּ לוֹ כֶּסֶף יִשְׁקֹל כְּמֹהַר הַבְּתוּלֹת׃ מְכַשֵּׁפָה לֹא תְחַיֶּה׃ כָּל שֹׁכֵב עִם בְּהֵמָה מוֹת יוּמָת׃ הַזֹּבֵחַ לָאֱלֹהִים יָחֳרָם בִּלְתִּי לַיהוָה לְבַדּוֹ׃ וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹחֲצֶנּוּ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ כָּל אַלְמָנָה וְיָתוֹם לֹא תְעַנּוּן׃ אִם עַנֵּה תְעַנֶּה אֹתוֹ כִּי אִם צָעֹק יִצְעַק אֵלַי שָׁמֹעַ אֶשְׁמַע צַעֲקָתוֹ׃ וְחָרָה אַפִּי וְהָרַגְתִּי אֶתְכֶם בַּחֶרֶב וְהָיוּ נְשֵׁיכֶם אַלְמָנוֹת וּבְנֵיכֶם יְתֹמִים׃ אִם כֶּסֶף תַּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הֶעָנִי עִמָּךְ לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנֹשֶׁה לֹא תָשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ׃ אִם חָבֹל תַּחְבֹּל שַׂלְמַת רֵעֶךָ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ׃ כִּי הִוא כְסוּתָה לְבַדָּהּ הִוא שִׂמְלָתוֹ לְעֹרוֹ בַּמֶּה יִשְׁכָּב וְהָיָה כִּי יִצְעַק אֵלַי וְשָׁמַעְתִּי כִּי חַנּוּן אָנִי׃

(1) ספרים פ. ב. מפני.

ויחל נח איש האדמה ונטע כרם . וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה : וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ . ושם ויפת לקחו את השלמה ויניחו על שכמם וילכו אחור ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחורנית וערות אביהם לא ראו : ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן : ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו : ויאמר ברוך ה' אלהי שם ויהי כנען עבד להם : יפת לאלהים ויישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם : ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה : ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת : ואלה תולדות בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחרי המבול : בני יפת גומר ומגוג ומדי ויון ותובל ומשך ותירס : ובני גומר אשכנז ריפת ותוגרמה : ובני יון אלישה ותרשיש כתים ודודנים : מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם איש כלשונו למשפחותם בגוייהם : ובני חם כוש ומצרים פוט וכנען : ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן : וכוש הוליד את נמרד הוא החל להיות גבור בארץ : והוא היה גבור ציד לפני ה' על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני ה' : ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער : מארץ ההיא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח : ואת רסן בין נינוה ובין כלח היא העיר הגדולה : ומצרים הוליד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתוחים : ואת פתרוסים ואת כסלוחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתורים : ופוט הוליד את ארמון ואת לוד ואת עילם ואת ארפכשד ואת לוד ואת ארם : ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש : וארפכשד הוליד את שלח ושלח הוליד את עבר : ולעבר נולדו שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן : ויקטן הוליד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח : ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה : ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא : ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן : ויהי מושבם מבשא בבואך סיפרה הר הקדם : אלה בני שם למשפחותם ללשונותם בארצותם לגוייהם : אלה משפחות בני נח לתולדותם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחרי המבול :

(ו) ס' . ק' . יקטנה . מדינה . ויש יקטן (ב) ס' . ק' . מפסוקי . ויקרא .

ולעולם ∴ ולעתיד לבא הוא נקרא אב שנאמר : כי אתה אבינו : כי אברהם לא ידענו ∴ וישראל לא יכירנו : אתה ה' אבינו גואלנו מעולם שמך : למה תתענו ה' מדרכיך ∴ תקשה לבבנו מיראתך : שוב למען עבדיך שבטי נחלתך : למה נאמר כאן שוב ולהלן שובו ∴ אלא כאן שוב בתשובה ולהלן שובו בתשובה : ולמה נאמר שוב ∴ שהיה משה אומר לפניו רבונו של עולם שוב מחרון אפך : ושוב מן הרעה על עמך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל תורתך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל עבודתך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל בית בחירתך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל ארץ חמדתך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל ישיבתנו הראשונה : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל ירושלים עירך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל בית עולמך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל כסא מלכותך : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל עבודת הקרבנות : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל מזבח כפרתנו : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל כהונתנו בסדר עבודתה : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל לויתנו על דוכנם ועל דבריהם : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל ישראל על מעמדם ועל דבריהם : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל שערי עזרה על פתחיהם ועל מפתחותיהם : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל שיר של יום ושל מוסף ביומו : ולמה נאמר שובו ∴ שהיו ישראל אומרים לפניו רבונו של עולם שובנו אליך : והשיבנו אל שיר של יום ושל נסכים ביומו

الذين تبوءوا الدار والإيمان من قبلهم يحبون من هاجر إليهم ولا يجدون في صدورهم حاجة مما أوتوا ويؤثرون على أنفسهم ولو كان بهم خصاصة ومن يوق شح نفسه فأولئك هم المفلحون ۞ والذين جاءوا من بعدهم يقولون ربنا اغفر لنا ولإخواننا الذين سبقونا بالإيمان ولا تجعل في قلوبنا غلا للذين آمنوا ربنا إنك رءوف رحيم ۞ ألم تر إلى الذين نافقوا يقولون لإخوانهم الذين كفروا من أهل الكتاب لئن أخرجتم لنخرجن معكم ولا نطيع فيكم أحدا أبدا وإن قوتلتم لننصرنكم والله يشهد إنهم لكاذبون ۞ لئن أخرجوا لا يخرجون معهم ولئن قوتلوا لا ينصرونهم ولئن نصروهم ليولن الأدبار ثم لا ينصرون ۞ لأنتم أشد رهبة في صدورهم من الله ذلك بأنهم قوم لا يفقهون ۞ لا يقاتلونكم جميعا إلا في قرى محصنة أو من وراء جدر بأسهم بينهم شديد تحسبهم جميعا وقلوبهم شتى ذلك بأنهم قوم لا يعقلون ۞ كمثل الذين من قبلهم قريبا ذاقوا وبال أمرهم ولهم عذاب أليم ۞ كمثل الشيطان إذ قال للإنسان اكفر فلما كفر قال إني بريء منك إني أخاف الله رب العالمين ۞ فكان عاقبتهما أنهما في النار خالدين فيها وذلك جزاء الظالمين ۞ يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله ولتنظر نفس ما قدمت لغد واتقوا الله إن الله خبير بما تعملون ۞ ولا تكونوا كالذين نسوا الله فأنساهم أنفسهم أولئك هم الفاسقون ۞ لا يستوي أصحاب النار وأصحاب الجنة أصحاب الجنة هم الفائزون ۞ لو أنزلنا هذا القرآن على جبل لرأيته خاشعا متصدعا من خشية الله وتلك الأمثال نضربها للناس لعلهم يتفكرون ۞ هو الله الذي لا إله إلا هو عالم الغيب والشهادة هو الرحمن الرحيم ۞ هو الله الذي لا إله إلا هو الملك القدوس السلام المؤمن المهيمن العزيز الجبار المتكبر سبحان الله عما يشركون ۞ هو الله الخالق البارئ المصور له الأسماء الحسنى يسبح له ما في السماوات والأرض وهو العزيز الحكيم ۞

(١) هذه هي فاتحة سورة الممتحنة وقد سميت بها لأن فيها أمر المؤمنين بامتحان المهاجرات إليهم .

ויאמר אליהו אל אחזיה כה אמר יהוה כי מאין אלהים בישראל אתה שלח לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון : ועתה כה אמר יהוה המטה אשר עלית שם לא תרד ממנו כי מות תמות וילך אליהו : וישובו המלאכים אליו ויאמר אליהם מה זה שבתם שבים : ויאמרו אליו איש עלה לקראתנו ויאמר אלינו לכו שובו אל המלך אשר שלח אתכם ודברתם אליו כה אמר יהוה הלמן אין אלהים בישראל אתה שלח לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון לכן המטה אשר עלית שם לא תרד ממנו כי מות תמות : ויאמר אליהם מה משפט האיש אשר עלה לקראתכם ויספרו אליו : והוא לבוש בעל שער וזנור עור אזור במתניו ויאמר איש תשבי הוא : וישלח אליו את שר חמשים וחמשיו ויעל אליו והנה יושב על ראש ההר ויאמר אליו איש האלהים המלך דבר רד : ויען אליהו ויאמר אל שר החמשים אם איש אלהים אנכי תרד אש מן השמים ותאכל אתך ואת חמשיך : ותרד אש מן השמים ותאכל אתו ואת חמשיו : וישב עוד וישלח אליו שר חמשים אחר ויען ויאמר אליו איש האלהים כה אמר המלך מהר רד : ויען אליהו ויאמר אליהם אם איש אלהים אנכי תרד אש מן השמים ותאכל אתך ואת חמשיך : ותרד אש אלהים מן השמים ותאכל אתו ואת חמשיו : וישלח עוד שר חמשים שלישי ויעל שר החמשים השלישי ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר אליו איש האלהים תקר נא נפשי ונפש חמשים עבדיך אלה בעיניך : הנה ירדה אש מן השמים בשני שרי החמשים הראשונים ועתה תקר נפשי בעיניך : וידבר מלאך יהוה אל אליהו רד אתו אל תירא מפניו ויקם וירד אתו אל המלך : ויאמר אליו כה אמר יהוה יען אשר שלחת מלאכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון הלמן אין אלהים בישראל לדרוש בדברו לכן המטה אשר עלית שם לא תרד ממנו כי מות תמות :

(1) ב . ה . ל . ו . ז . ח . ט . י . כ . ל . מ . נ . ס . ע . פ . צ . ק . ר . ש . ת .

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ׃ ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים ׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה ׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה ׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר ׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע ׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב ׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם ׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש ׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת ׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה ׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל ׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות ׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו ׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו ׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה ׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם ׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת ׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד ׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו ׃

(ד) ב . ב . חסר . ה . ב . ד . ב . ד . ב . ד

ויאמר יעקב אל רחל ∴ ויאמר הן עד חם היום הגאסף הצאן השקו הצאן ולכו רעו : ותען רחל ויאמר לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן : ועודנו מדבר עם להם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא : ויהי כראות יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו : וישק יעקב לרחל וישא את קלו ויבך : ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא ותרץ ותגד לאביה : ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו וחבק לו וישק לו ויבא לו אל ביתו ויספר ללבן את כל הדברים האלה : ויאמר לבן אליו אך עצמי ובשרי אתה וישב עמו חדש ימים : ויאמר לבן ליעקב הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגד לי מה משכרתך : ולבן היו שתי בנות שם הגדלה לאה ושם הקטנה רחל : ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה : ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה : ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי לאיש אחר שבה עמדי : ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה : ותאמר לבן אל יעקב הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה : ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה : ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה : ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה : ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני : ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה : מלא שבע זאת ונתנה לך גם את האחרת בעבודה אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות : ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה : ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה : ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות : וירא יהוה כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה : ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי עתה יאהבני אישי : ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון : ותהר עוד ותלד בן הפעם יהיה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי : ותהר עוד ותלד בן הפעם אודה את יהוה על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת :

ויחי אדם שלשים שנה ומאת שנה ויולד את שת : ויהי ימי אדם אשר חיה תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת : ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש : ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי שת אשר חי שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת : ויחי אנוש תשעים שנה ומאת שנה ויולד את קינן : ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ומאת שנה וימת : ויחי קינן שבעים שנה ומאת שנה ויולד את מהללאל : ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ומאת שנה וימת : ויחי מהללאל חמש ושישים שנה ומאת שנה ויולד את ירד : ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת : ויחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך : ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת : ויחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח : ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה : ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים : ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך : ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת : ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן : ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה : ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת : ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת :

(ו) ב . ג . פתוחה . קמוצה . מלעילה . מלרעילה . ופה אחת . זקופה = מונחת . מונח .

ואמרו אלי משא דומה קרא אלי משעיר שמר מה מלילה שמר אמר
שמר אתה בקר וגם לילה אם תבעיון בעיו שובו אתיו: משא בערב
ביער תלינו אורחות דדנים: לקראת צמא הביאו מים ישבי ארץ
תימא קדמו בלחמו: כי מפני חרבות נדדו מפני חרב נטושה ומפני
קשת דרוכה ומפני כבד מלחמה: כי כה אמר אלי עוד שנה כשני
שכיר וכל כבוד קדר יכלו: ושארית מספר גבורי בני קדר ימעטו
כי יהוה אלהי ישראל דבר: משא גיא חזיון מה לך כי עלית כלך
הגגות: מלאה הומות עיר קריה עלזה חלליך לא חללי חרב ולא
מתי מלחמה: כל קציניך יחדו אסרו מקשת נסו רחקו יחדו אסרו
מאשר מצאו נמלטו יחדו: על כן אמרתי שעו ממני אמרר בבכיה
אל תאיצו לנחם על שד בת עמי: כי יום מהומה ומבוסה ומבוכה
מאת אדני יהוה צבאות בגיא חזיון מקרקר קיר ושוע אל הרים:
ועילם נשא אשפה ברכב אדם פרשים ומגן ערה קיר: והיה מבחר
עמקיך מלאו רכב ופרשים שתו שתו אל השער: ויגל את מסך
יהודה והבטת ביום ההוא אל נשק הבית היער: ואת בקעת עיר
דויד ראיתם כי רבו ויקבצו את מים התחתון: ואת בתי ירושלם
ספרתם ותתצו הבתים לבצר החומה: ומקוה עשיתם בין החמתים
למים הישן ולא הבטתם אל עשיו ורקמתה לא ראיתם: ויקרא
אדני יהוה צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה ולחגור שק:
והנה משוש וגיל הרג בקר ושחט צאן אכל בשר ושתות יין אכול
ושתו כי מחר נמות: ונגלה באזני יהוה צבאות אם יכפר העון
הזה לכם עד תמותון אמר אדני יהוה צבאות: כה אמר אדני יהוה
צבאות לך בא אל הסכן הזה אל שבנא אשר על הבית: מה לך פה
ומי לך פה כי חצבת לך פה קבר חצב במרום קברו חקק במסע
משכן לו: הנה יהוה מטלטלך טלטלה גבר וסחה יסחך: צנפה
צנפך צנפה אל ארץ רחבת ידים שם תמות ושם מרכבות כבודך
קלון בית אדניך: והדפתיך ממצבך וממעמדך יהרסך: והיה ביום
ההוא אקרא לעבדי לאליקים בן חלקיהו: והלבשתיו כתנתך

وَالَّذِينَ يَبِيتُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا ۞ وَالَّذِينَ
يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ ۖ إِنَّ عَذَابَهَا
كَانَ غَرَامًا ۞ إِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَرًّا وَمُقَامًا ۞ وَالَّذِينَ
إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ
ذَٰلِكَ قَوَامًا ۞ وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا
آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا
بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ ۚ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ
أَثَامًا ۞ يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ
فِيهِ مُهَانًا ۞ إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا
صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ ۗ
وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ۞ وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ
صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا ۞ وَالَّذِينَ
لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا
كِرَامًا ۞ وَالَّذِينَ إِذَا ذُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ
يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا ۞ وَالَّذِينَ يَقُولُونَ
رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ
أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا ۞ أُولَٰئِكَ

ואת־אפרים שם־אחיו ויברכם ביום ההוא לאמר ׃ בך יברך ישראל
לאמר ישמך אלהים כאפרים וכמנשה : וישם את־אפרים לפני
מנשה ׃ ויאמר ישראל אל־יוסף הנה אנכי מת והיה אלהים עמכם
והשיב אתכם אל־ארץ אבתיכם : ואני נתתי לך שכם אחד על־
אחיך אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי ׃ ויקרא יעקב
אל־בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם
באחרית הימים ׃ הקבצו ושמעו בני יעקב והקשיבו אל־ישראל
אביכם ׃ ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר
עז ׃ פחז כמים אל־תותר כי עלית משכבי אז חללת יצועי עלה ׃
שמעון ולוי אחים כלי חמס מכרתיהם ׃ בסדם תבא נפשי
באספם אל־תחד כבדי כי באפם הרגו איש וברצנם עקרו־שור ׃
ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם
בישראל ׃ יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתחוו
לך בני אביך ׃ גור אריה יהודה מטרף בני עלית כרע רבץ
כאריה וכלביא מי יקימנו ׃ לא־יסור שבט מיהודה ומחקק
מבין רגליו עד כי־יבא שילה ולו יקהת עמים ׃ אסרי לגפן עירה
ולשרקה בני אתנו כבס ביין לבשו ודם־ענבים סותה עינים
מיין ולבן שנים מחלב ׃ זבולן לחוף ימים יחוף אניות ויכתף
על־צידן ׃ יששכר חמר גרם רבץ בין המשפתים ׃ וירא מנחה
כי־טוב ואת־הארץ כי נעמה ויט שכמו לסבל ויהי למס עבד ׃
דן ידין עמו כאחד שבטי ישראל ׃ יהי־דן נחש עלי־דרך שפיפן
עלי־ארח הנשך עקבי־סוס ויפל רכבו אחור ׃ לישועתך קויתי
יהוה ׃ גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב ׃ אשר שמנה לחמו והוא
יתן מעדני מלך ׃ נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי־שפר ׃

(1) ס׳ ב׳ . נקוד . פתוח . פשיטה . ציורי . קדמי .

الأيام ٭ حسبما كان يأمر الوصي لتلاميذه : ثم يأتي
كل واحد فيتناول : فلتصوموا أنتم هكذا : ولا تكونوا
عابسين كالمرائين ٭ فإنهم يكلفون وجوههم لكي
يظهروا للناس صائمين ٭ كل هؤلاء قد أخذوا أجرهم ٭
وأنت إذا صمت فادهن رأسك واغسل وجهك ٭ لكي
لا يظهر للناس صومك ٭ بل لأبيك الذي في الخفاء :
وأبوك الذي يرى في الخفاء يجازيك علانية ٭ لا
تكنزوا لكم كنوزا على الأرض ٭ حيث السوس والعث
يفسدان ٭ واللصوص ينقبون ويسرقون ٭ بل اكنزوا
لكم كنوزا في السماء ٭ حيث لا سوس ولا عث يفسد
ولا لصوص ينقبون ويسرقون ٭ فإن حيث يكون كنزك
يكون قلبك ٭ سراج الجسد العين ٭ فإن كانت عينك
بسيطة فجسدك كله نير ٭ وإن كانت عينك شريرة
فجسدك كله مظلم ٭ فإن كان النور الذي فيك ظلمة
فالظلمة كم تكون ٭ لا يقدر أحد أن يخدم سيدين ٭
لأنه إما أن يبغض الواحد ويحب الآخر ٭ أو يلزم
الواحد ويرذل الآخر ٭ لا تقدرون أن تخدموا الله
والمال ٭ لذلك أقول لكم لا تهتموا لأنفسكم بما
تأكلون ٭ ولا لأجسادكم بما تلبسون ٭ أليست النفس
أفضل من الطعام ٭ والجسد أفضل من اللباس ٭
انظروا طيور السماء فإنها لا تزرع ولا تحصد ولا
تجمع في الأهراء ٭ وأبوكم السماوي يقوتها ٭ أفلستم
أنتم أفضل منها ٭ ومن منكم يقدر أن يزيد في
قامته ذراعا ٭ وعلى اللباس ما بالكم تهتمون ٭
تأملوا زنابق الحقل كيف تنمو ٭ لا تتعب ولا تغزل ٭
وأقول لكم إن سليمان في كل مجده لم يلبس كواحدة
منها ٭ فإن كان عشب الحقل الذي اليوم هو وغدا
يطرح في التنور يلبسه الله هكذا ٭ فكم بالحري
يلبسكم أنتم يا قليلي الإيمان ٭ فلا تهتموا قائلين
ماذا نأكل أو ماذا نشرب أو ماذا نلبس ٭ فإن هذه
كلها يطلبها الأمم ٭ وأبوكم السماوي يعلم أنكم
تحتاجون إلى هذه كلها ٭ بل اطلبوا أولا ملكوت الله
وبره ٭ وهذه كلها تزاد لكم ٭ فلا تهتموا للغد ٭
لأن الغد يهتم بما لنفسه ٭ يكفي اليوم شره ٭

(١) فلتكن . هكذا في سريانية ش . ع . ف . وفي جميع النسخ ما عدا ش . ع . ف
فلتصوموا . وفي نسخة : فلتصوموا أنتم هكذا كما يأمر الوصي تلاميذه . وفي
نسخة . فلتصوموا أنتم هكذا كما يأمر الوصي . وفي نسخة أخرى . فلتصوموا
هكذا .

ولا يجوز الصلاة *

فصل في صلاة الجماعة

وما يتعلق بذلك من الإمامة والقدوة

(هي مندوبة)

. وتسن لرجل ولو عبدا وأنثى وخنثى وصبي ومسافر وعبد وأعمى وأعرابي وفاسق وجندي وأجير وولد زنا وجاهل بالأحكام وأعمى وأقلف وأقطع وأشل وأخرس وأصم وأبرص ومجذوم ومن به سلس بول أو استطلاق بطن أو جرح سائل أو رعاف دائم أو انفلات ريح أو عين تدمع أو نحو ذلك مما هو في معنى ما ذكر ، ولو لمثله ، وكذا لمتيمم في الأصح ، ولمتنفل ولمن يصلي فرضا آخر ، ولمن يصلي فرض الوقت لمثله أو لمن يصلي فرض وقت آخر ، ولمن يصلي فرضا لمن يصلي نفلا ، ولمن يصلي فرضا لمن يصلي فرضا آخر ، ولمن يصلي نفلا لمثله ، ولمن يصلي نفلا لمن يصلي نفلا آخر ، ولمن يصلي نفلا لمن يصلي فرض

ראשי פרקים * מי שהיה נשוי בבבל . מי ראוי שיהיה בעיר : מי שהיה עשיר ואינו יודע אם עני הוא : מי שהיה עני ואינו יודע אם עשיר הוא : (1) מי שהיה עומד ומשמר : מי שהיה נזיר ונטמא . מי שהיה נזיר ונטמאו שנים : מי שהיה נזיר ונטמאו הרבה . מי שהיה נזיר ושכח . מי שהיה נזיר ונתגלח בטומאה : מי שהיה נזיר ונתגלח בטהרה . מי שהיה נזיר ונתגלח ואינו יודע אם בטומאה אם

ومنه الحديث : ان الله تعالى يبغض الحبر السمين . والحبر العالم . وقيل الحبر الذي يحبر الكلام اي يحسنه . وقيل الحبر الذي يكتب بالحبر . وقيل الحبر الذي يحسن الكتابة . وقيل الحبر الذي يحسن الصنعة . وقيل الحبر الذي يحسن الكلام . وقيل الحبر الذي يحسن الشعر . وقيل الحبر الذي يحسن الخط . وقيل الحبر الذي يحسن الرسم . وقيل الحبر الذي يحسن الزينة . وقيل الحبر الذي يحسن الطيب . وقيل الحبر الذي يحسن الثياب . وقيل الحبر الذي يحسن الطعام . وقيل الحبر الذي يحسن الشراب . وقيل الحبر الذي يحسن النكاح . وقيل الحبر الذي يحسن الجماع . وقيل الحبر الذي يحسن الوطء . وقيل الحبر الذي يحسن الفرج . وقيل الحبر الذي يحسن الدبر . وقيل الحبر الذي يحسن الشعر . وقيل الحبر الذي يحسن الخط . وقيل الحبر الذي يحسن الرسم . وقيل الحبر الذي يحسن الزينة . وقيل الحبر الذي يحسن الطيب . وقيل الحبر الذي يحسن الثياب . وقيل الحبر الذي يحسن الطعام . وقيل الحبر الذي يحسن الشراب . وقيل الحبر الذي يحسن النكاح . وقيل الحبر الذي يحسن الجماع . وقيل الحبر الذي يحسن الوطء . وقيل الحبر الذي يحسن الفرج . وقيل الحبر الذي يحسن الدبر .

---

(١) حبر : ح . ج . حبرة . حبرات . حبرة . ابو عبيد . مشارة اي كردة . دبرة . بغمة تزرع . قال ابن دريد . ليس بالعربي الصحيح .

(٢) انظر : كل فحل له حبرة تسمى . فحلة حبرة او نحوه .

وَالْعَصْفَرُ وَهُوَ الْقُرْطُمُ ۞ وَالْمُمْتَشِطَةُ الَّتِي تَمْتَشِطُ : وَالْمُتَفَلِّجَةُ الَّتِي
تُفَلِّجُ أَسْنَانَهَا . وَالْمُتَنَمِّصَةُ الَّتِي تَنْتِفُ : وَالْمُتَوَشِّمَةُ الَّتِي
تَشِمُ ۞ وَالْوَشْمُ أَنْ تَغْرِزَ الْمَرْأَةُ بِإِبْرَةٍ : وَالْوَشْرُ أَنْ تَأْخُذَ
مِنْ . وَالْمُتَفَلِّجَةُ مَصْنُوعَةُ سِنٍّ : وَالنَّمْصُ نَتْفُ
الشَّعْرِ ۞ وَالْوَشْمُ شَيْءٌ كَانَتْ تَفْعَلُهُ

ما لها من فروج (٧) والأرض مددناها وألقينا فيها رواسي
وأنبتنا فيها من كل زوج بهيج : تبصرة وذكرى لكل عبد
منيب ۞ ونزلنا من السماء ماء مباركا فأنبتنا به جنات
وحب الحصيد : والنخل باسقات لها طلع نضيد : رزقا
للعباد وأحيينا به بلدة ميتا : كذلك الخروج : كذبت
قبلهم قوم نوح وأصحاب الرس وثمود : وعاد وفرعون
وإخوان لوط : وأصحاب الأيكة وقوم تبع كل كذب
الرسل فحق وعيد : أفعيينا بالخلق الأول : بل هم في
لبس من خلق جديد ۞ ولقد خلقنا الإنسان ونعلم ما
توسوس به نفسه : ونحن أقرب إليه من حبل الوريد :

(٧) ذكرت هنا الريح العقيم (في الذاريات) وهي التي لا تلقح ولا تأتي بخير . وذكرت هناك الريح التي تلقح السحاب وتأتي بالخير . (٨) بدل من قوله تعالى ولقد خلقنا الانسان . ٩ . ق . تعلم ما توسوس به نفسه : تحدث به نفسه . ونعلم ما توسوس به نفسه : نعلم ما يخطر بباله . ٩ . ق . حبل الوريد : عرق في العنق . وقيل : هو عرق في القلب . وقيل : هو عرق في الرأس . وقيل : هو عرق في الظهر . وقيل : هو عرق في الرجل . وقيل : هو عرق في اليد . وقيل : هو عرق في الفخذ . وقيل : هو عرق في الكبد . وقيل : هو عرق في الرئة . وقيل : هو عرق في الطحال . وقيل : هو عرق في المرارة . وقيل : هو عرق في الكلية . وقيل : هو عرق في المثانة . وقيل : هو عرق في الرحم . وقيل : هو عرق في المشيمة . وقيل : هو عرق في السرة . وقيل : هو عرق في الصلب . وقيل : هو عرق في العجز . وقيل : هو عرق في الفخذ . وقيل : هو عرق في الساق . وقيل : هو عرق في القدم . وقيل : هو عرق في الأصابع . وقيل : هو عرق في الأظفار . وقيل : هو عرق في الشعر . وقيل : هو عرق في الجلد . وقيل : هو عرق في اللحم . وقيل : هو عرق في العظم . وقيل : هو عرق في النخاع . وقيل : هو عرق في المخ . وقيل : هو عرق في الدم . وقيل : هو عرق في العرق . وقيل : هو عرق في الدمع . وقيل : هو عرق في البكاء . وقيل : هو عرق في الضحك . وقيل : هو عرق في الكلام . وقيل : هو عرق في السكوت . وقيل : هو عرق في الحركة . وقيل : هو عرق في السكون . وقيل : هو عرق في الموت . وقيل : هو عرق في الحياة . وقيل : هو عرق في الروح . وقيل : هو عرق في النفس . وقيل : هو عرق في القلب . وقيل : هو عرق في العقل . وقيل : هو عرق في الفكر . وقيل : هو عرق في الذكر . وقيل : هو عرق في النسيان . وقيل : هو عرق في الجهل . وقيل : هو عرق في العلم . وقيل : هو عرق في الحكمة . وقيل : هو عرق في الفهم . وقيل : هو عرق في الإدراك . وقيل : هو عرق في الشعور . وقيل : هو عرق في الإحساس . وقيل : هو عرق في الوجدان . وقيل : هو عرق في العاطفة . وقيل : هو عرق في الإرادة . وقيل : هو عرق في الاختيار . وقيل : هو عرق في الحرية . وقيل : هو عرق في المسؤولية . وقيل : هو عرق في الجزاء . وقيل : هو عرق في الثواب . وقيل : هو عرق في العقاب . وقيل : هو عرق في الجنة . وقيل : هو عرق في النار . وقيل : هو عرق في الصراط . وقيل : هو عرق في الميزان . وقيل : هو عرق في الحساب . وقيل : هو عرق في الكتاب . وقيل : هو عرق في الشهادة . وقيل : هو عرق في الشهداء . وقيل : هو عرق في الصالحين . وقيل : هو عرق في الأنبياء . وقيل : هو عرق في الرسل . وقيل : هو عرق في الملائكة . وقيل : هو عرق في الله . وقيل : هو عرق في الرب . وقيل : هو عرق في الإله . وقيل : هو عرق في الخالق . وقيل : هو عرق في الرازق . وقيل : هو عرق في المحيي . وقيل : هو عرق في المميت . وقيل : هو عرق في الباعث . وقيل : هو عرق في الوارث . وقيل : هو عرق في الحي . وقيل : هو عرق في القيوم . وقيل : هو عرق في الواجد . وقيل : هو عرق في الماجد . وقيل : هو عرق في الواحد . وقيل : هو عرق في الأحد . وقيل : هو عرق في الصمد . وقيل : هو عرق في الذي لم يلد ولم يولد ولم يكن له كفوا أحد . (١) أخلف هذا الخلق . ع . ق . تخبئه . ظلمة . قعر . ضباب (في الكوكب) حفر

وَلَيْسَ لَهُ مَعْنًى : وَلَعَلَّهُ مُحَرَّفٌ عَنْ مُعْتَمٍ : وَهُوَ الْمُسِنُّ . وَلَعَلَّ
الْأَصْلَ : مُعْتَمٌّ بِالْمِيمِ . وَهُوَ مَوْجُودٌ فِي بَعْضِ النُّسَخِ : وَالْمُعْتَمُّ
الْمُسِنُّ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَعَمِّمُ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَقَنِّعُ : وَالْمُعْتَمُّ
الْمُتَلَثِّمُ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَطَيِّبُ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَزَيِّنُ : وَالْمُعْتَمُّ
الْمُتَّخِذُ الْعِمَامَةَ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ الْعَمَّةَ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ
الْعَمَّةَ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ الْعَمَّةَ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ الْعَمَّةَ :
وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ الْعَمَّةَ : وَالْمُعْتَمُّ الْمُتَّخِذُ الْعَمَّةَ : وَالْمُعْتَمُّ
الْمُتَّخِذُ الْعَمَّ

الثانية (٤) : الفصلة (٤) بعد الآية ❊ وهو
الذي فتح لكم . الآية . الواو للحال . الثانية : الفصلة
بعد الآية ❊ ثم . الأولى : المفعول الثاني : الفصلة
بعد الآية . الجار والمجرور (١) : الفعل الثاني ❊
وهو لكم بعد الآية : بعد الفصلة لا صلة .
❊ الثانية : الفصلة بعد الآية : الأولى : الفصلة
بعد الآية ❊ : الثانية : الفصلة بعد الآية .
. . . . . .
الثانية : الفصلة بعد الآية : الأولى : الفصلة
بعد الآية ❊ : الثانية : الفصلة بعد الآية .
الثانية : الفصلة بعد الآية ❊ : الأولى : الفصلة
بعد الآية : الثانية : الفصلة بعد الآية .
الثانية : الفصلة بعد الآية ❊ : الأولى : الفصلة
بعد الآية : الثانية : الفصلة بعد الآية .
الثانية : الفصلة بعد الآية ❊ : الأولى : الفصلة
بعد الآية : الثانية : الفصلة بعد الآية .

(١) الجار والمجرور . الفعل . الفاعل . المفعول به . الجملة الفعلية . الجملة الاسمية . الجملة
لا محل لها . الجملة . الجار . الجار والمجرور . الجملة الاسمية . الجملة الفعلية . (٤) الجملة
الاسمية المتممة لما قبلها . الجملة الفعلية المستأنفة . الجملة الاسمية . الجملة الفعلية .
علج . علوج . (٤) الفعل المضارع المجزوم لأنه جواب الأمر . الجملة .

מצרע הכהן והנה : (ב) נגע צרעת היתה בעור . ואין נגעים אלא בעור ובשר ובבית שנאמר ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם . ואין נתקים אלא בראש ובזקן שנאמר ונתק הוא צרוע הוא . ואין בגדים אלא בבגדי כהונה שנאמר ובגדי הקדש לאהרן . ואין שערות אלא בראש ובזקן שנאמר ושער הראש יפרע . ואין בהרת אלא כבהרת שנאמר ובהרת לבנה . ואין שאת אלא כשאת שנאמר ושאת הכהן . ואין מכוה אלא כמכוה שנאמר ומכוה אש . ואין מראה אלא כמראה שנאמר ומראה הנגע . ואין עמוק אלא כעמוק שנאמר ועמוק מראהו . ואין שפל אלא כשפל שנאמר ושפל מראהו . ואין שער לבן אלא כשער לבן שנאמר ושער לבן . ואין שער צהוב אלא כשער צהוב שנאמר ושער צהוב . ואין שער דק אלא כשער דק שנאמר כמראה נתקים דקים . ואין עור אלא כעור שנאמר ועור בשרו . ואין בשר אלא כבשר שנאמר ובשר חי . ואין חי אלא כחי שנאמר ונפש החיה . ואין נפש אלא כנפש שנאמר ונפש כי תחטא . ואין מת אלא כמת שנאמר ומת בהם . ואין טמא אלא כטמא שנאמר טמא הוא . ואין טהור אלא כטהור שנאמר וטהר הכהן . ואין הסגר אלא כהסגר שנאמר והסגיר הכהן . ואין בית אלא כבית שנאמר ונתתי נגע צרעת בבית . ואין אחוזה אלא כאחוזה שנאמר בארץ אחוזתכם . ואין כתם אלא ככתם שנאמר כתם הוא . ואין מקוה אלא כמקוה שנאמר ומקוה מים . ואין מים אלא כמים שנאמר ורחץ במים . ואין מלא אלא כמלא שנאמר מלא לוגו . ואין לוג אלא כלוג שנאמר ולוג שמן . ואין שמן אלא כשמן שנאמר ושמן זית . ואין זית אלא כזית שנאמר כזית רענן . ואין רענן אלא כרענן שנאמר כעץ רענן . ואין עץ אלא כעץ שנאמר ועץ ארז . ואין ארז אלא כארז שנאמר כארזים אשר בלבנון . ואין אשם אלא כאשם שנאמר כאשם כאשם . ואין תורה אלא כתורה שנאמר זאת תורת המצרע . ואין מצורע אלא כמצורע שנאמר ביום טהרתו . ואין יום אלא כיום שנאמר ביום השמיני . ואין שמיני אלא כשמיני שנאמר ביום השמיני . ואין שבעה אלא כשבעה שנאמר שבעה ימים . ואין ימים אלא כימים שנאמר ימים רבים . ואין רבים אלא כרבים שנאמר ברבים אתנך . ואין אתנך אלא כאתנך שנאמר ואתנך לא אתן . ואין לא אלא כלא שנאמר לא תגנוב . ואין תגנוב אלא כתגנוב שנאמר לא תגנובו . ואין תגנובו אלא כתגנובו שנאמר ולא תגנבו . ואין תגנבו אלא כתגנבו שנאמר ולא תכחשו . ואין תכחשו אלא כתכחשו שנאמר ולא תשקרו . ואין תשקרו אלא כתשקרו שנאמר ולא תשבעו . ואין תשבעו אלא כתשבעו שנאמר ולא תשבעו בשמי . ואין בשמי אלא כבשמי שנאמר ולא תחללו את שם קדשי . ואין קדשי אלא כקדשי שנאמר ולא תחללו את קדשי . ואין קדשים אלא כקדשים שנאמר קדשים תהיו . ואין תהיו אלא כתהיו שנאמר כי קדוש אני . ואין אני אלא כאני שנאמר אני ה' . ואין ה' אלא כה' שנאמר ה' אלהיכם . ואין אלהיכם אלא כאלהיכם שנאמר אני ה' אלהיכם

وَالْمَلَائِكَةُ صَافَّاتٌ ۝ فَالزَّاجِرَاتِ زَجْرًا ۝ فَالتَّالِيَاتِ ذِكْرًا ۝
إِنَّ إِلَٰهَكُمْ لَوَاحِدٌ ۝ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَشَارِقِ ۝
إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِزِينَةٍ الْكَوَاكِبِ ۝ وَحِفْظًا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَارِدٍ ۝
لَا يَسَّمَّعُونَ إِلَى الْمَلَإِ الْأَعْلَى وَيُقْذَفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ ۝ دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ ۝
إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ ثَاقِبٌ ۝ فَاسْتَفْتِهِمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقْنَا ۝
إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ ۝ بَلْ عَجِبْتَ وَيَسْخَرُونَ ۝ وَإِذَا ذُكِّرُوا لَا يَذْكُرُونَ ۝
وَإِذَا رَأَوْا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ ۝ وَقَالُوا إِنْ هَٰذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ ۝ أَإِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا
وَعِظَامًا أَإِنَّا لَمَبْعُوثُونَ ۝ أَوَآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ ۝ قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ ۝
فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ ۝ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ ۝ وَقَالُوا يَا وَيْلَنَا هَٰذَا يَوْمُ الدِّينِ ۝
هَٰذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ ۝ احْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا
كَانُوا يَعْبُدُونَ ۝ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَىٰ صِرَاطِ الْجَحِيمِ ۝ وَقِفُوهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ ۝

قوله تعالى والصافات الخ. هذه السورة مكية بالاتفاق . وآياتها مائة واثنتان وثمانون آية . وكلماتها ستمائة وثلاث وسبعون كلمة . وحروفها ألفان وستمائة وثلاثة وثلاثون حرفا . وفيها من الغرائب . قوله تعالى والصافات صفا . وقوله تعالى فالزاجرات زجرا . وقوله تعالى فالتاليات ذكرا . وقوله تعالى إن إلهكم لواحد . وقوله تعالى إنا زينا السماء الدنيا بزينة الكواكب . وقوله تعالى وحفظا من كل شيطان مارد . وقوله تعالى لا يسمعون إلى الملإ الأعلى . وقوله تعالى ويقذفون من كل جانب . وقوله تعالى دحورا . وقوله تعالى إلا من خطف الخطفة فأتبعه شهاب ثاقب . وقوله تعالى فاستفتهم أهم أشد خلقا أم من خلقنا . وقوله تعالى إنا خلقناهم من طين لازب . وقوله تعالى بل عجبت ويسخرون . وقوله تعالى وإذا ذكروا لا يذكرون . وقوله تعالى وإذا رأوا آية يستسخرون . وقوله تعالى وقالوا إن هذا إلا سحر مبين . وقوله تعالى أإذا متنا وكنا ترابا وعظاما أإنا لمبعوثون . وقوله تعالى أو آباؤنا الأولون . وقوله تعالى قل نعم وأنتم داخرون . وقوله تعالى فإنما هي زجرة واحدة . وقوله تعالى فإذا هم ينظرون . وقوله تعالى وقالوا يا ويلنا هذا يوم الدين . وقوله تعالى هذا يوم الفصل الذي كنتم به تكذبون . وقوله تعالى احشروا الذين ظلموا وأزواجهم وما كانوا يعبدون . وقوله تعالى من دون الله فاهدوهم إلى صراط الجحيم . وقوله تعالى وقفوهم إنهم مسئولون .

(ج) هذه الفواتح : كل فواتح هذه السورة . وقد كتبت هنا بالحمرة . وهي ستة . الصاد . والميم . والألف . واللام . والراء . والنون . وهي تمام خزائي .

ابْنَتِ دَيْدُو ٥٥٥

وَصَالِحُ وَعُمَرُ وَعَلِيٌّ : وَمِنْهُمْ وَحْيُ الْحَدِيثِ : وَمِنْهُمْ
الْمُحَدَّثُ . وَقَدْ رَوَى الْحَدِيثَ : أَبُو هُرَيْرَةَ وَعَمْرُو
بْنُ الْعَاصِ *

فَصْلٌ فِي الْمَذْهَبِ

(مَا يُعْرَفُ بِهِ الْمَذْهَبُ)

الْمَذْهَبُ مَا يُعْرَفُ بِهِ الْمَذْهَبُ مِنْ قَوْلٍ أَوْ فِعْلٍ أَوْ
سُكُوتٍ : فَالْقَوْلُ مِثْلُ أَنْ يَقُولَ الرَّاوِي : مَذْهَبُ فُلَانٍ
كَذَا وَكَذَا ، أَوْ مِنْ مَذْهَبِهِ كَذَا وَكَذَا ، أَوْ يَقُولُ : قَالَ
فُلَانٌ كَذَا وَكَذَا ، أَوْ أَفْتَى بِكَذَا وَكَذَا ، أَوْ حَكَمَ بِكَذَا
وَكَذَا ، أَوْ نَحْوُ ذَلِكَ مِنَ الْأَلْفَاظِ الَّتِي تَدُلُّ عَلَى
أَنَّ ذَلِكَ مَذْهَبُهُ ، وَأَمَّا الْفِعْلُ فَمِثْلُ أَنْ يَرَى الرَّاوِي
فُلَانًا يَعْمَلُ عَمَلًا مُتَكَرِّرًا ، أَوْ يَرَاهُ يَعْمَلُ عَمَلًا
وَلَا يَرَاهُ يَعْمَلُ خِلَافَهُ ، أَوْ يَرَاهُ يَعْمَلُ عَمَلًا وَلَا
يَعْلَمُ لَهُ مُخَالِفًا مِنَ الصَّحَابَةِ ، وَأَمَّا السُّكُوتُ فَمِثْلُ
أَنْ يُسْأَلَ عَنْ مَسْأَلَةٍ فَيَسْكُتَ عَنْهَا ، أَوْ يَسْكُتَ عَنْ
إِنْكَارِ شَيْءٍ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ عَنْ خَوْفٍ أَوْ
تَقِيَّةٍ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ لِأَنَّهُ لَمْ يَعْلَمْ ، وَلَا يَكُونُ
سُكُوتُهُ لِأَنَّهُ لَمْ يَفْهَمْ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ لِأَنَّهُ
لَمْ يَسْمَعْ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ لِأَنَّهُ لَمْ يَرَ ، وَلَا
يَكُونُ سُكُوتُهُ لِأَنَّهُ لَمْ يَحْضُرْ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ
لِأَنَّهُ لَمْ يَعْلَمْ أَنَّ ذَلِكَ مَذْهَبُهُ ، وَلَا يَكُونُ سُكُوتُهُ
لِأَنَّهُ لَمْ يَعْلَمْ أَنَّ ذَلِكَ مَذْهَبُ غَيْرِهِ ، وَلَا يَكُونُ

ויאמר אליהו אל אחאב עלה אכל ושתה כי קול המון גשם׃ ואחאב עלה לאכל ולשתות ואליהו עלה אל ראש הכרמל ויגהר ארצה וישם פניו בין ברכיו׃ ויאמר אל נערו עלה נא הבט דרך הים ויעל ויבט ויאמר אין דבר ויאמר שוב שבע פעמים׃ ויהי בפעם השביעית ויאמר הנה עלה כף יד אשה עלה מים ויאמר עלה אמר אל אחאב אסר וירד ולא יעצרך הגשם׃ ויהי עד כה וכה השמים קדרו בעבים וברוח וירד גשם גדול ויסע אחאב וילך יזרעאלה׃ ויהי יד יהוה על אליהו ויחגר מתניו וירץ לפני אחאב עד בואך יזרעאלה׃ ויגד אחאב לאיזבל את כל אשר עשה אליהו וגם את כל אשר הרג את כל הנביאים בחרב׃ ותשלח איזבל מלאך אל אליהו לאמר כה יעשון אלהים וכה יוסיפון כי כעת מחר אשים את נפשך כנפש אחד מהם׃ וירא ויקם וילך לנפשו ויבא באר שבע אשר ליהודה וינח את נערו׃ והוא הלך במדבר דרך יום ויבא וישב תחת רתם אחד וישאל את נפשו למות ויאמר רב עתה יהוה קח נא את נפשי כי לא טוב אנכי מאבתי׃ וישכב וישן תחת רתם אחד והנה זה מלאך נגע בו ויאמר אליו קום אכל׃ ויפן והנה מראשתיו עגת רצפים וצפחת מים ויאכל וישת וישב וישכב׃ וישב מלאך יהוה שנית ויגע בו ויאמר קום אכל כי רבה ממך הדרך׃ ויקם ויאכל וישת וילך בכח האכלה ההוא ארבעים יום וארבעים לילה עד חרב האלהים׃ ויבא שם אל המערה וילן שם והנה דבר יהוה אליו ויאמר לו מה לך פה אליהו׃ ויאמר קנא קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל את מזבחתיך הרסו ואת נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה׃ ויאמר צא ועמדת בהר לפני יהוה והנה יהוה עבר ורוח גדול וחזק מפרק הרים ומשבר סלעים לפני יהוה לא ברוח יהוה ואחר הרוח רעש לא ברעש יהוה׃ ואחר הרעש אש לא באש יהוה ואחר האש קול דממה דקה׃ ויהי כשמע אליהו וילט פניו במעטפתו ויצא ויעמד פתח המערה והנה אליו קול ויאמר מה לך פה אליהו׃ ויאמר קנא קנאתי ליהוה אלהי צבאות כי עזבו בריתך בני ישראל את מזבחתיך הרסו ואת נביאיך הרגו בחרב ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה׃ ויאמר יהוה אליו לך שוב לדרכך מדברה דמשק ובאת וחזית את חזאל למלך על ארם׃ ואת יהוא בן נמשי תמשח למלך על ישראל ואת אלישע בן שפט מאבל מחולה תמשח לנביא תחתיך׃ והיה המנמלט מחרב חזאל ימית יהוא והנמלט מחרב יהוא ימית אלישע׃ והשארתי בישראל שבעת אלפים כל הברכים אשר לא כרעו לבעל וכל הפה אשר לא נשק לו׃ וילך משם וימצא את אלישע בן שפט והוא חרש שנים עשר צמדים לפניו ואהוא בשנים עשר ויעבר אליהו אליו וישלך אדרתו עליו׃ ויעזב את הבקר וירץ אחרי אליהו ויאמר אשקה נא לאבי ולאמי ואלכה אחריך ויאמר לו לך שוב כי מה עשיתי לך׃ וישב מאחריו וילקח צמד הבקר ויזבח ובכלי הבקר ובחבלי הבקר ויתן לעם ויאכלו ויקם וילך אחרי אליהו וישרתהו׃

לא מעלילות : ועתה הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם
אחריכם ∴ ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ואת
כל חיתו הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חיתו הארץ ∴
והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול
ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ ∴ ויאמר אלהים זאת אות
הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר
אתכם לדרת עולם ∴ את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית
ביני וביני הארץ ∴ והיה בעננו עב על הארץ ונראתה הקשת
בענן ∴ וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה
בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר ∴
והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים
ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ ∴ ויאמר אלהים
אל נח זאת אות הברית אשר הקימתי בין ביני ובין כל בשר
אשר על הארץ ∴ ויהיו בני נח היצאים מן התבה שם וחם
ויפת וחם הוא אבי כנען ∴ שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה
כל הארץ ∴ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם ∴ וישת מן היין
וישכר ויתגל בתוך אהלה ∴ וירא חם אבי כנען את ערות אביו
ויגד לשני אחיו בחוץ ∴ ויקחו שם ויפת את השמלה וישימו
על שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם
אחרנית וערות אביהם לא ראו ∴ ויעור נח מיינו וידע את אשר
עשה לו בנו הקטן ∴ ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה
לאחיו ∴ ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם ∴
יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם ∴
ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה ∴ ויהיו
כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת ∴ ואלה תולדת

ויפגעו בו מלאכי אלהים : ויאמר יעקב כאשר ראם
מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים ׃
וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה
שעיר שדה אדום ׃ ויצו אתם לאמר כה תאמרון
לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי
ואחר עד עתה ׃ ויהי לי שור וחמור צאן ועבד
ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך ׃
וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך
אל עשו וגם הלך לקראתך וארבע מאות איש עמו ׃
ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו
ואת הצאן והבקר והגמלים לשני מחנות ׃ ויאמר
אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה
הנשאר לפליטה ׃ ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם
ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך
ולמולדתך ואיטיבה עמך ׃ קטנתי מכל החסדים
ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי
את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות ׃ הצילני
נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבא
והכני אם על בנים ׃ ואתה אמרת היטב איטיב
עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר
מרב ׃ וילן שם בלילה ההוא ויקח מן הבא בידו

ואיזהו מקומן של תפלות ∴ רבי יהושע אומר משיעלה אדם על המטה ועד שיישן ∴ רבי אליעזר אומר כל היום כולו שנאמר בשמחתו כל היום ∴ אמר רבי יוסי לא שנו אלא שקרא ק"ש ולא התפלל אבל התפלל לא יצא ידי חובתו ∴ רבי יהושע אומר אם אינו יודע שהוא קורא ק"ש לא יצא ידי חובתו ∴ ואיזהו מקומן של ברכות ק"ש ∴ רבי יהושע אומר משיעלה אדם על המטה ועד שיישן ∴ רבי אליעזר אומר כל היום כולו שנאמר בשמחתו כל היום ∴ אמר רבי יוסי לא שנו אלא שקרא ק"ש ולא התפלל אבל התפלל לא יצא ידי חובתו ∴ רבי יהושע אומר אם אינו יודע שהוא קורא ק"ש לא יצא ידי חובתו ∴

وَجْهِ مَنْ يَقْرَأُ فِيهِ ٭ وَهُوَ أَنْ يَقْرَأَ فِي مَجْمَعٍ : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ
أَنَّ الْمَجْمَعَ يَجْمَعُ النَّاسَ ٭ وَقَدْ يَكُونُ فِي الْمَسْجِدِ وَفِي غَيْرِهِ
وَلَيْسَ فِي الْمَسْجِدِ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ
فِيهِ أَنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ يُبْنَ لِهَذَا : وَإِنَّمَا بُنِيَ لِلصَّلَاةِ وَذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ
أَنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ يُبْنَ لِهَذَا : وَإِنَّمَا بُنِيَ لِلصَّلَاةِ وَذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ
أَنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ يُبْنَ لِهَذَا : وَإِنَّمَا بُنِيَ لِلصَّلَاةِ وَذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ
أَنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ يُبْنَ لِهَذَا : وَإِنَّمَا بُنِيَ لِلصَّلَاةِ وَذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ
أَنَّ الْمَسْجِدَ لَمْ يُبْنَ لِهَذَا : وَإِنَّمَا بُنِيَ لِلصَّلَاةِ وَذِكْرِ اللَّهِ
وَمَا أَشْبَهَ ذَلِكَ ٭ وَهَذَا فِي الْمَسْجِدِ أَيْضًا : وَمَعْنَى الْإِذْنِ فِيهِ

לא יקח ליה מיניה : ומודה ר' יוסי בשלא נתכוין ∴ ת"ר
המוכר פירות לחבירו בשוק ונמצאו בהן אבנים וקיסמין
אינו יכול לומר לו טול פירותיך ואבניך וקיסמיך אלא
כל שעה שהוא מוכר מברר : ת"ר המוכר פירות לחבירו
בשוק ונמצאו בהן אבנים וקיסמין אינו יכול לומר לו
טול פירותיך ואבניך וקיסמיך אלא כל שעה שהוא מוכר
מברר : ת"ר המוכר פירות לחבירו בשוק ונמצאו בהן
אבנים וקיסמין אינו יכול לומר לו טול פירותיך ואבניך
וקיסמיך אלא כל שעה שהוא מוכר מברר : ת"ר המוכר
פירות לחבירו בשוק ונמצאו בהן אבנים וקיסמין אינו
יכול לומר לו טול פירותיך ואבניך וקיסמיך אלא כל

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَنْ يَنْصُرُهُ مِنْ دُونِ اللهِ : وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ
فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ بَعْدِهِ ۚ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ
يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ : وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ
عَلَيْهَا خَاشِعِينَ مِنَ الذُّلِّ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ :
وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ
فِي عَذَابٍ مُقِيمٍ ۞ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءَ
يَنْصُرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللهِ ۚ وَمَنْ يُضْلِلِ اللهُ فَمَا لَهُ
مِنْ سَبِيلٍ ۞ اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ
يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللهِ ۚ مَا لَكُمْ مِنْ مَلْجَإٍ
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِنْ نَكِيرٍ : فَإِنْ أَعْرَضُوا
فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا ۚ إِنْ عَلَيْكَ
إِلَّا الْبَلَاغُ ۗ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ
مِنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا ۖ وَإِنْ تُصِبْهُمْ
سَيِّئَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ

الفصل الثاني

في الأمر بالتوبة والإنابة قبل فوات الأوان
(في الدنيا والآخرة)

وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ : وَلَقَدْ
أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنْذِرِينَ ۚ فَانْظُرْ كَيْفَ

ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם ׃ ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר ׃ ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ ׃ וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם ׃ ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות ׃ הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו ׃ ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר ׃ על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ ׃ אלה תולדת שם שם בן מאת שנה הוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול ׃ ויחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות ׃ וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והולד את שלח ׃ ויחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ׃ ושלח חי שלשים שנה והולד את עבר ׃ ויחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות ׃ ועבר חי ארבע ושלשים שנה והולד את פלג ׃ ויחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ומאתים שנה ויולד בנים ובנות ׃ ופלג חי שלשים שנה והולד את רעו ׃ ויחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות ׃ ורעו חי שנים ושלשים שנה והולד את שרוג ׃ ויחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות ׃ ושרוג חי שלשים שנה והולד את נחור ׃ ויחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות ׃ ונחור חי תשע ועשרים שנה והולד את תרח ׃ ויחי נחור אחרי הולידו את תרח מאה שנה ויולד בנים ובנות ׃ ותרח חי שבעים שנה והולד את אברם את נחור ואת הרן ׃ ואלה תולדת תרח תרח הולד את אברם את נחור ואת הרן והרן הולד את לוט ׃ ויחי תרח שבעים שנה וי

ڤَصَوْڤَا ڤِڤ ٱلْأَسْمَٰ ٱلْحُسْنَىٰ ٱلَّذِينَ ∴ ٱلْحَمْدُ
لِلَّهِ ٱلَّذِي لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلرَّحْمَٰنُ ٱلرَّحِيمُ ∴
ڤِيڤَا : ڤَصَوْڤَا ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ڤِيڤَا ڤِسْمِهِ ∴
ٱلرَّحْمَٰنِ ∴ لَهُ ٱلْحَمْدُ فِي ٱلْأُولَىٰ وَٱلْآخِرَةِ ∴ ٱلْحَمْدُ
ٱلْحَمْدُ : ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي
ٱلْحَمْدُ لَهُ ∴ لَا ٱلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي
ٱلْحَمْدُ ٱلْحَمْدُ ∴ ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ
ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ∴
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ
لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ
لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي
ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ
لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي ٱلْحَمْدُ لِلَّهِ ٱلَّذِي

ואומרים אף אנו מודים : ומשמיעין עמהם ואין ואומרים אף אנו מודים ◦ ואין עונין אמן אחר המברך ◦ ואין עונין אמן אחר המברך אלא אחר ברכה שיש בה חתימה : ואין חתימה אלא חתימת שם בלבד ◦ שנאמר ברוך ה׳ לעולם אמן ואמן : ואין עונין אמן אחר ברכה שיש בה חתימה אלא אחר ברכה שיש בה חתימת שם ומלכות ◦ שנאמר ברוך ה׳ אלהי ישראל מן העולם ועד העולם ויאמר כל העם אמן והללויה

ויאמר : ראובן ושמעון ושנים מבני בלהה אמו ∴
ואשתו ובניו ∴ כל הנפש הבאה את יעקב מצרימה
ויוצאי : ירכו מלבד נשי בני יעקב כל
זקני ∴ ובני שמעון ימואל וימין ואהד יכין וצחר
ושאול בן הכנענית : ובני לוי גרשון קהת ומררי
ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח ∴ וימת
ער ואונן בבני בארץ כנען : ובני פרץ חצרון
וחמול ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל ודרע
כלם חמשה ∴ ובני כרמי עכר בני עכן אשר
עכר בחרם : ובני שובל נעריה ואליעזר ישמעי
ויבדיה ויקמם : ובני פרץ אשר הולידו לחצרון
את ירחמאל ואת רם ואת כלובי : ובני רם
מעשה ועמינדב ונחשון נשיא לבני יהודה ∴
ונדב ואביהוא אלעזר ואיתמר מתו בני אהרן :
ובני פלש חנוך ופוא חצרון וכרמי : ובני
זמרי יעואל ושמעי ואחד וזוזא ופראעי ∴ ואת
אתיו ∴ ובני יששכר תולע ופוה יוב ושמרון
ארבעה : ובני זבולן סרד ואלון ויחלאל אלה
בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת
דינה בתו כל נפשות בניו ובנותיו שלשים ושלשה :
ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי ואלי
וארודי ואראלי ∴ ובני אשר ימנה וישוה וישוי
ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל
הוא אבי ברזית ∴ ואלה בני זלפה אשר נתן
לבן לרחל בתו ותלד את אלה ליעקב שש עשרה
נפש : בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן ∴
ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת
בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת אפרים :
ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי
ואחוח ורא ומפים וחפים וארד ∴ ואלה בני
בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו ותלד את אלה
ליעקב כל נפש שבעה : כל הנפש הבאה ליעקב
מצרימה היצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל
נפש ששים וששה : ובני יוסף אשר ילד לו
בארץ מצרים שנים נפש כל הנפש לבית יעקב
הבאה מצרימה שבעים : ואת יהודה שלח לפניו
אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן ∴
ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו
גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו
עוד : ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי
ראותי את פניך כי עודך חי ∴ ויאמר יוסף
אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה לפרעה
ואמרה אליו אחי ובית אבי אשר בארץ כנען
באו אלי : והאנשים רעי צאן כי אנשי מקנה
היו ומצאנם ובקרם ובכל אשר להם הביאו :
והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם :
ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד
עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ

ויאמר ברוך יי אלהי שם אברם אשר לא עזב חסדו ואמתו מעם אדני אנכי בדרך נחני בית אחי אדני : ויהי העלמות הגמלים ותשא רבקה את עיניה ותרא את יצחק ותפל מעל הגמל : ותאמר אל העבד מי האיש הזה ההלך בשדה לקראתנו ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף ותתכס : ויספר העבד ליצחק את כל הדברים אשר עשה : ויבא יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה ויתנחם יצחק אחרי אמו : ויוסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה : ותלד לו את זמרן ואת יקשן ואת מדן ואת מדין ואת ישבק ואת שוח : ויקשן ילד את שבא ודדן ובני דדן היו אשורים ולטושים ולאמים : ובני מדין עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל אלה בני קטורה : ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק : ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות ויפרדם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל ארץ קדם : ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי מאה שנה ושבעים שנה ושבע שנים : ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן ושבע ויאסף אל עמיו : ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל מערת המכפלה אל שדה עפרון בן צחר החתי אשר על פני ממרא : השדה אשר קנה אברהם מאת בני חת שם קבר אברהם ושרה אשתו : ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק בנו וישב יצחק עם באר לחי ראי : ואלה תולדות ישמעאל בן אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם : ואלה שמות בני ישמעאל בשמותם לתולדתם בכור ישמעאל נבית ואדבאל ומבשם : ומשמע ודומה ומשא : חדד ותימא יטור נפיש וקדמה : אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם בחצריהם ובטירתם שנים עשר נשיאים לאמתם : ואלה שני חיי ישמעאל מאה שנה ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל עמיו : וישכנו מחוילה עד שור אשר על פני מצרים בואכה אשור על פני כל אחיו נפל : ואלה בני יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק : ויצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה : ויעתר יצחק ליי לנכח אשתו כי עקרה היא ויעתר לו יי ותהר רבקה אשתו : ויתרוצצו הבנים בקרבה ותאמר אם כן למה זה אנכי ותלך לדרש את יי : ויאמר יי לה שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר : ויהי ימיה ללדת והנה תומם בבטנה : ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו : ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדתם אתם : ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים : ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב : ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף : ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום : ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי : ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה : ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב : ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה :

אתה יהוה לבדך לעשיו : ויאמרו אשר עשתה אמך לאחיך
ישראל ועתה אמרו נא אלי מה שמך : ויאמר לו למה זה
תשאל לשמי ויברך אתו שם : ויקרא יעקב שם המקום
פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי :
ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על
ירכו : על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר
על כף הירך עד היום הזה כי נגע באיש יעקב בגיד הנשה
בכף הירך : וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו
ארבע מאות איש : ויחלק את הילדים על לאה ועל רחל
ועל שתי השפחות : וישם את השפחות וילדיהם ראשנה
ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ויוסף אחרנים :
והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו
עד אחיו : וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צואריו
וישקהו ויבכו : וישא את עיניו וירא את הנשים ואת
הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן
אלהים את עבדך : ותגשנה השפחות הנה וילדיהן
ותשתחוין : ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוין ואחר
נגש יוסף ורחל ויתשתחוו : ויאמר מי לך כל המחנה
הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני : ויאמר
עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך : ויאמר יעקב אל
נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על
כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני : קח נא את

ויֵּשֶׁב עֵשָׂו ׀ לְבַדּוֹ וַיֵּאָבֵק אִישׁ עִמּוֹ עַד עֲלוֹת הַשָּׁחַר׃ וַיַּרְא כִּי לֹא יָכֹל לוֹ וַיִּגַּע
בְּכַף יְרֵכוֹ וַתֵּקַע כַּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּהֵאָבְקוֹ עִמּוֹ׃ וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר
וַיֹּאמֶר לֹא אֲשַׁלֵּחֲךָ כִּי אִם בֵּרַכְתָּנִי׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַה שְּׁמֶךָ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב׃ וַיֹּאמֶר
לֹא יַעֲקֹב יֵאָמֵר עוֹד שִׁמְךָ כִּי אִם יִשְׂרָאֵל כִּי שָׂרִיתָ עִם אֱלֹהִים וְעִם אֲנָשִׁים וַתּוּכָל׃
וַיִּשְׁאַל יַעֲקֹב וַיֹּאמֶר הַגִּידָה נָּא שְׁמֶךָ וַיֹּאמֶר לָמָּה זֶּה תִּשְׁאַל לִשְׁמִי וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ
שָׁם׃ וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל כִּי רָאִיתִי אֱלֹהִים פָּנִים אֶל פָּנִים וַתִּנָּצֵל
נַפְשִׁי׃ וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ כַּאֲשֶׁר עָבַר אֶת פְּנוּאֵל וְהוּא צֹלֵעַ עַל יְרֵכוֹ׃ עַל כֵּן לֹא
יֹאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנָּשֶׁה אֲשֶׁר עַל כַּף הַיָּרֵךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה כִּי נָגַע בְּכַף
יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנָּשֶׁה׃ וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיַּרְא וְהִנֵּה עֵשָׂו בָּא וְעִמּוֹ אַרְבַּע מֵאוֹת
אִישׁ וַיַּחַץ אֶת הַיְלָדִים עַל לֵאָה וְעַל רָחֵל וְעַל שְׁתֵּי הַשְּׁפָחוֹת׃ וַיָּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת
וְאֶת יַלְדֵיהֶן רִאשֹׁנָה וְאֶת לֵאָה וְיַלְדֶיהָ אַחֲרֹנִים וְאֶת רָחֵל וְאֶת יוֹסֵף אַחֲרֹנִים׃ וְהוּא
עָבַר לִפְנֵיהֶם וַיִּשְׁתַּחוּ אַרְצָה שֶׁבַע פְּעָמִים עַד גִּשְׁתּוֹ עַד אָחִיו׃ וַיָּרָץ עֵשָׂו לִקְרָאתוֹ
וַיְחַבְּקֵהוּ וַיִּפֹּל עַל צַוָּארָו וַיִּשָּׁקֵהוּ וַיִּבְכּוּ׃ וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיַּרְא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת
הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדֶּךָ׃ וַתִּגַּשְׁנָה
הַשְּׁפָחוֹת הֵנָּה וְיַלְדֵיהֶן וַתִּשְׁתַּחֲוֶיןָ׃ וַתִּגַּשׁ גַּם לֵאָה וְיַלְדֶיהָ וַתִּשְׁתַּחֲווּ וְאַחַר נִגַּשׁ
יוֹסֵף וְרָחֵל וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ וַיֹּאמֶר מִי לְךָ כָּל הַמַּחֲנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגָשְׁתִּי וַיֹּאמֶר לִמְצֹא
חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו יֶשׁ לִי רָב אָחִי יְהִי לְךָ אֲשֶׁר לָךְ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אַל נָא
אִם נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פָנֶיךָ כִּרְאֹת פְּנֵי
אֱלֹהִים וַתִּרְצֵנִי׃ קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי אֲשֶׁר הוּבָא לָךְ כִּי חַנַּנִי אֱלֹהִים וְכִי יֶשׁ לִי כֹּל
וַיִּפְצַר בּוֹ וַיִּקָּח׃ וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנֵלֵכָה וְאֵלְכָה לְנֶגְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲדֹנִי יֹדֵעַ כִּי
הַיְלָדִים רַכִּים וְהַצֹּאן וְהַבָּקָר עָלוֹת עָלָי וְדָפְקוּם יוֹם אֶחָד וָמֵתוּ כָּל הַצֹּאן׃ יַעֲבָר נָא
אֲדֹנִי לִפְנֵי עַבְדּוֹ וַאֲנִי אֶתְנָהֲלָה לְאִטִּי לְרֶגֶל הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר לְפָנַי וְלְרֶגֶל הַיְלָדִים עַד
אֲשֶׁר אָבוֹא אֶל אֲדֹנִי שֵׂעִירָה׃ וַיֹּאמֶר עֵשָׂו אַצִּיגָה נָּא עִמְּךָ מִן הָעָם אֲשֶׁר אִתִּי וַיֹּאמֶר
לָמָּה זֶּה אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנִי׃ וַיָּשָׁב בַּיּוֹם הַהוּא עֵשָׂו לְדַרְכּוֹ שֵׂעִירָה׃ וְיַעֲקֹב נָסַע
סֻכֹּתָה וַיִּבֶן לוֹ בָּיִת וּלְמִקְנֵהוּ עָשָׂה סֻכֹּת עַל כֵּן קָרָא שֵׁם הַמָּקוֹם סֻכּוֹת׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב
שָׁלֵם עִיר שְׁכֶם אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּבֹאוֹ מִפַּדַּן אֲרָם וַיִּחַן אֶת פְּנֵי הָעִיר׃ וַיִּקֶן אֶת
חֶלְקַת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר נָטָה שָׁם אָהֳלוֹ מִיַּד בְּנֵי חֲמוֹר אֲבִי שְׁכֶם בְּמֵאָה קְשִׂיטָה׃ וַיַּצֵּב
שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

وَلَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَتَكَلَّمَ فِي هٰذَا الْمَوْضُوعِ بِغَيْرِ عِلْمٍ ۞ وَلَا يَجُوزُ

ולמה שנקרא שמו שלמה ∴ שלם שנתן שלום במרומיו : ולמה
יקרא שמו קהלת ∴ שכל הנביאים והכתובים עתידין ליטול
ממנה עצה : ולמה נקרא שמו יהוידע ∴ שנודע לכל שהוא
בן דוד : ולמה נקרא שמו יהויקים ∴ שהקים את עולמו
במצות : ולמה נקרא שמו יכניה ∴ שכנתה תורה בישראל
כאשם : ולמה נקרא שמו אלנתן ∴ שנתן לו הקב"ה מתנה
טובה בעולמו : ולמה נקרא שמו נתניה ∴ שנתנה תורה
לישראל : ולמה נקרא שמו מתתיה ∴ שמתת עליו תורה
בעולם : ולמה נקרא שמו שפטיה ∴ שנשפט בדין מפי
הקב"ה : ולמה נקרא שמו יתרעם ∴ שנתרעם על כל
העולם כולו : ולמה נקרא שמו אביטל ∴ שנתעטף בטלית
של מצות : ולמה נקרא שמו יונתן ∴ שנתנה לו תורה מן
השמים : ולמה נקרא שמו יעזריה ∴ שעזרתו תורה בעולם :
ולמה נקרא שמו חנניה ∴ שחנן את ישראל בתורה : ולמה
נקרא שמו מישאל ∴ שנשאלה תורה בפיו : ולמה נקרא
שמו עזריה ∴ שעזרתו תורה בעולם : ולמה נקרא שמו
חגי ∴ שחגגה תורה בעולם : ולמה נקרא שמו זכריה ∴
שנזכרה תורה בעולם : ולמה נקרא שמו מלאכי ∴ שמלאכה
תורה בעולם :

ויקרבו בחוצה : ולא יצא הוא לשעה קצרה
שלשתם ∴ ומלאכי השרת פוגעין בהן בדרך
ואומרים : לאן אתם רצים שליחות זה נשלח
אל פלוני ∴ הוא אומר להם שנשלח לחרוב
בית פלוני ושרפה פלונית : אומרים להם
אי אתם מהלכים לשלום : אומר להם הואיל
ואין שלום בדבר אין אתם מהלכים : אל
תאמרו שאין שלום בדבר ∴ שהרי מלאכי
השרת שהן שלום עשו בהן שלום : ואומרים
להם שלום לכם ∴ ואין שלום אלא לשון
הקדוש ברוך הוא שנאמר כי אמרתי עולם
חסד יבנה : ואומרים להם ברכה ושלום
לכם ∴ ואין ברכה אלא לשון הקדוש ברוך
הוא שנאמר ויברך אותם ויאמר להם : ואין
שלום אלא לשון הקדוש ברוך הוא שנאמר
ושמת לך שלום : ומנין לברכה ושלום
שהן לשון הקדוש ברוך הוא שנאמר ויברך
אותם ויאמר להם : ואין ברכה אלא לשון
הקדוש ברוך הוא שנאמר ברכת ה׳ היא
תעשיר ולא יוסיף עצב עמה ∴ ואין שלום
אלא לשון הקדוש ברוך הוא שנאמר ואתה
תדע כי שלום אהלך : ומנין לברכה ושלום
שהן לשון הקדוש ברוך הוא שנאמר ויברך
אותם ויאמר להם : ואין ברכה אלא לשון
הקדוש ברוך הוא שנאמר ברכת ה׳ היא

ויהי בנו ויקרא שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה : ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשע מאות שנה ויולד בנים ובנות : ויהיו כל ימי למך שבע ושבעים שנה ותשע מאות שנה וימת : ויחי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת : ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות יולדו להם : ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו : ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה : הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם : וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום : וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו : ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם : ונח מצא חן בעיני יהוה : אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח : ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : והנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

وَالْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ : وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ
وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ ❊ وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ ❊ إِلَّا عَلَىٰ
أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ ❊ فَمَنِ ابْتَغَىٰ وَرَاءَ
ذَٰلِكَ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْعَادُونَ ❊ وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ :
وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ : أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ ❊ الَّذِينَ
يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ❊

الرُّكُوع

مِنَ الْمِئَةِ الثَّالِثَةِ (مِنْ آيَةِ ٥٩ إِلَىٰ آيَةِ ٧٣)

إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ : فَإِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ . وَالْفَتْحُ : فَتْحُ
مَكَّةَ ❊ وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا : أَيْ جَمَاعَاتٍ
جَمَاعَاتٍ ❊ لَا يَقِلُّ مِنْهُمْ وَاحِدٌ عَنْ وَاحِدٍ . فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ :
أَيْ صَلِّ لِرَبِّكَ شَاكِرًا لَهُ عَلَىٰ هٰذِهِ النِّعْمَةِ ❊ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا : يَقْبَلُ
تَوْبَةَ مَنْ تَابَ إِلَيْهِ وَيَغْفِرُ ذَنْبَهُ .

ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר : ר' נתן אומר : מלמד שהיה משה מתפלל ומבקש רחמים ואומר : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא העגל : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא בעל פעור : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא המרגלים : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא קרח ועדתו : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא המרגלים : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא בעל פעור : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . אמר לו : רבונו של עולם, אל תהי לי כאותן שאמרת להם בשעת חטא העגל : הניחה לי ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול ועצום ממנו . אמר לו הקב"ה : משה, אל תירא ממנו, שכבר נתתי עצה בלבו לשבר לוחות בשעה שראה את המעשה . ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר :

ויקרא אל משה ויאמר יהוה אליו מאהל מועד לאמר : דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם : אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד יקריב לרצנו לפני יהוה : וסמך את יד על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו : ושחט את בן הבקר לפני יהוה והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם על המזבח אשר פתח אהל מועד : והפשיט את העלה וניתח אתה לנתחיה : ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש : וערכו בני אהרן הכהנים את הנתחים את הראש ואת הפדר על העצים אשר על האש אשר על המזבח : וקרבו ורחצו את הכרעים במים והקטיר הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה אשה ריח ניחח ליהוה : ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים או מן העזים לעלה זכר תמים יקריבנו : והזבח אתו על ירך המזבח צפנה לפני יהוה וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב : ואת נתחיו את ראשו ואת פדרו וערך הכהן אתם על העצים אשר על האש אשר על המזבח : וקרבו ורחץ את הכרעים במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה אשה ריח ניחח ליהוה : ואם מן העוף עלה קרבנו ליהוה ומן התרים או מן בני היונה יקריב את קרבנו : והקריב אתו הכהן אל המזבח ומלק את ראשו והקטיר המזבחה ונמצה דמו על קיר המזבח : ונתל את מראתו בנוצתו והשליך אתו אצל המזבח קדמה אל מקום הדשן : ובקע אתו בבקעתו לא יבדיל והקטירו הכהן המזבחה על העצים אשר על האש עלה אשה ריח ניחח ליהוה : ונפש כי תקריב קרבן מנחה ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה שמן ונתן עליה לבנה : והביאה אל בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא קמצו מסלתה ומשמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן אזכרתה המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה : והנותרת ממנה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי יהוה : כל המנחה אשר תקריב ליהוה לא תעשה חמץ כי כל שאר וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה ליהוה : קרבן ראשית תקריבו אתם ליהוה ואל המזבח לא יעלו לריח ניחח : וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשבית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנך תקריב מלח : ואם תקריב מנחת בכורים ליהוה אביב קלי באש גרש כרמל תקריב את מנחת בכוריך : ונתתה עליה שמן ושמת עליה לבנה מנחה הוא : והקטיר הכהן את אזכרתה מגרשה ומן שמנה על כל לבנתה אשה ליהוה : ואם זבח שלמים קרבנו אם מזבח הוא בקר הוא מקריב אתו אם זכר אם נקבה תמים יקריבנו לפני יהוה : וסמך את ידו על ראש קרבנו ושחט אתו פתח אהל מועד וזרקו בני אהרן את הדם על המזבח סביב : והקריב מזבח השלמים אשה ליהוה את החלב המכסה את הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : והקטירם הכהן המזבחה לחם אשה ריח ניחח כל חלב ליהוה : חקת עולם לדרתיכם בכל מושבתיכם כל חלב ודם לא תאכלו : וכל נפש אשר תאכל כל חלב אשר יקריב ממנו אשה ליהוה וכרתה הנפש האכלת מעמיה : וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה : כל הנפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה : אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים ליהוה לחטאת : והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה : ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני יהוה את פני פרכת הקדש : ומן הדם יתן הכהן על קרנות מזבח קטרת סמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : כאשר הוסר משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה : ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו : והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהורה אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן יישרף : וכל עדת בני ישראל יעשו שגגה ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשמו : ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד : והסמיכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני יהוה ושחט את הפר לפני יהוה : והביא הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני הפרכת : ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל הדם יצק אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה : ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וניסלח להם : אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים : וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יהוה חטאת הוא : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח העלה ואת דמו יצק אל יסוד מזבח העלה : ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו : ואם נפש אחת תחטא בשגגה בעשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטאה והביאה קרבנה שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתה אשר חטאה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העלה : ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב הכשב מעל זבח השלמים והקטירם הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כשבה יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחטו את העלה : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב כשב הזבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כבשה לא תמצא ידו דיה לשה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה : והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול עורפו ולא יבדיל : והזה מדם החטאת על קיר המזבח ואשר יתר בדם יימצה אל יסוד המזבח חטאת הוא : ואת השני יעשה עלה כמשפט ונכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא : והביאה אל הכהן וקמץ הכהן מלא קמצו מן הסלת ומן שמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא : וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה למנחה כמנחת הכהן : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תמעל מעל ושגגה בקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש אשם הוא : את אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו : ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונה : והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן והכהן יכפר עליו על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו : אשם הוא אשם אשם ליהוה : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו : או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה אדם לחטא בהנה : והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא : או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמישתו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו : ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן : וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה : וידבר יהוה אל משה לאמר : צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו : והלבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח : ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור : והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים : אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה : וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח : והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחחה אזכרתה ליהוה : והנותרת ממנה יאכל אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה : לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים היא כחטאת וכאשם : כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש : וידבר יהוה אל משה לאמר : זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשרית האיפה סלת מנחה תמיד מחציה בבקר ומחציה בערב : על מחבת בשמן משתה תביא אתה מרבכת תביא אתה משה מנחת פתים תקריב ריח ניחח ליהוה : והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטר : וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא : הכהן המחטאו יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד : כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על בגד עליו תכבס במקום קדש תכבס : וכלי חרש אשר תבשל בו תשבר ואם בכלי נחשת בושל ומרק ושטף במים : כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא : וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף : וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא : במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם את דמו יזרקו על המזבח סביב : וכל חלבו יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : והקטירם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא : כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא : כחטאת כאשם תורה אחת להם הכפר בו יהיה : ואת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה : על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלת מצות בלולה בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומלאת סלת חלת בלולת בשמן : על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו : והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה : ובשר זבח תודתו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר : ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל : והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף : לא יאכל אכל את בשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא : והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר : והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר ליהוה ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנו אשה ליהוה וכרתו הנפש האכלת מעמיה : וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה : כל הנפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה : אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים ליהוה לחטאת : והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה : ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני יהוה את פני פרכת הקדש : ומן הדם יתן הכהן על קרנות מזבח קטרת סמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : כאשר הוסר משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה : ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו : והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהורה אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן יישרף : וכל עדת בני ישראל יעשו שגגה ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשמו : ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד : והסמיכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני יהוה ושחט את הפר לפני יהוה : והביא הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני הפרכת : ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל הדם יצק אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה : ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וניסלח להם : אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים : וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יהוה חטאת הוא : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח העלה ואת דמו יצק אל יסוד מזבח העלה : ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו : ואם נפש אחת תחטא בשגגה בעשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטאה והביאה קרבנה שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתה אשר חטאה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העלה : ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב הכשב מעל זבח השלמים והקטירם הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כשבה יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחטו את העלה : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב כשב הזבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כבשה לא תמצא ידו דיה לשה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה : והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול עורפו ולא יבדיל : והזה מדם החטאת על קיר המזבח ואשר יתר בדם יימצה אל יסוד המזבח חטאת הוא : ואת השני יעשה עלה כמשפט ונכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא : והביאה אל הכהן וקמץ הכהן מלא קמצו מן הסלת ומן שמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא : וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה למנחה כמנחת הכהן : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תמעל מעל ושגגה בקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש אשם הוא : את אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו : ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונה : והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן והכהן יכפר עליו על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו : אשם הוא אשם אשם ליהוה : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו : או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה אדם לחטא בהנה : והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא : או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמישתו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו : ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן : וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה : וידבר יהוה אל משה לאמר : צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו : והלבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח : ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור : והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים : אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה : וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח : והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחחה אזכרתה ליהוה : והנותרת ממנה יאכל אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה : לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים היא כחטאת וכאשם : כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש : וידבר יהוה אל משה לאמר : זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשרית האיפה סלת מנחה תמיד מחציה בבקר ומחציה בערב : על מחבת בשמן משתה תביא אתה מרבכת תביא אתה משה מנחת פתים תקריב ריח ניחח ליהוה : והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטר : וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא : הכהן המחטאו יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד : כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על בגד עליו תכבס במקום קדש תכבס : וכלי חרש אשר תבשל בו תשבר ואם בכלי נחשת בושל ומרק ושטף במים : כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא : וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף : וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא : במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם את דמו יזרקו על המזבח סביב : וכל חלבו יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : והקטירם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא : כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא : כחטאת כאשם תורה אחת להם הכפר בו יהיה : ואת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה : על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלת מצות בלולה בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומלאת סלת חלת בלולת בשמן : על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו : והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה : ובשר זבח תודתו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר : ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל : והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף : לא יאכל אכל את בשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב לו פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא : והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר : והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר ליהוה ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנו אשה ליהוה וכרתו הנפש האכלת מעמיה : וכל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה : כל הנפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תחטא בשגגה מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ועשה מאחת מהנה : אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם והקריב על חטאתו אשר חטא פר בן בקר תמים ליהוה לחטאת : והביא את הפר אל פתח אהל מועד לפני יהוה וסמך את ידו על ראש הפר ושחט את הפר לפני יהוה : ולקח הכהן המשיח מדם הפר והביא אתו אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו בדם והזה מן הדם שבע פעמים לפני יהוה את פני פרכת הקדש : ומן הדם יתן הכהן על קרנות מזבח קטרת סמים לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל דם הפר ישפך אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלב פר החטאת ירים ממנו את החלב המכסה על הקרב ואת כל החלב אשר על הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : כאשר הוסר משור זבח השלמים והקטירם הכהן על מזבח העלה : ואת עור הפר ואת כל בשרו על ראשו ועל כרעיו וקרבו ופרשו : והוציא את כל הפר אל מחוץ למחנה אל מקום טהורה אל שפך הדשן ושרף אתו על עצים באש על שפך הדשן יישרף : וכל עדת בני ישראל יעשו שגגה ונעלם דבר מעיני הקהל ועשו אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשמו : ונודעה החטאת אשר חטאו עליה והקריבו הקהל פר בן בקר לחטאת והביאו אתו לפני אהל מועד : והסמיכו זקני העדה את ידיהם על ראש הפר לפני יהוה ושחט את הפר לפני יהוה : והביא הכהן המשיח מדם הפר אל אהל מועד : והטבל הכהן את אצבעו מן הדם והזה שבע פעמים לפני יהוה את פני הפרכת : ומן הדם יתן על קרנות המזבח אשר לפני יהוה אשר באהל מועד ואת כל הדם יצק אל יסוד מזבח העלה אשר פתח אהל מועד : ואת כל חלבו ירים ממנו והקטיר המזבחה : ועשה לפר כאשר עשה לפר החטאת כן יעשה לו וכפר עליהם הכהן וניסלח להם : אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל מצות יהוה אלהיו אשר לא תעשינה בשגגה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטא בה והביא את קרבנו שעיר עזים זכר תמים : וסמך את ידו על ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר ישחט את העלה לפני יהוה חטאת הוא : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות המזבח העלה ואת דמו יצק אל יסוד מזבח העלה : ואת כל חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו ונסלח לו : ואם נפש אחת תחטא בשגגה בעשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ואשם : או הודע אליו חטאתו אשר חטאה והביאה קרבנה שעירת עזים תמימה נקבה על חטאתה אשר חטאה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט את החטאת במקום העלה : ולקח הכהן מדמה באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב הכשב מעל זבח השלמים והקטירם הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כשבה יביא קרבנו לחטאת נקבה תמימה יביאנה : וסמך את ידו על ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר ישחטו את העלה : ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן על קרנות מזבח העלה ואת כל דמה יצק אל יסוד המזבח : ואת כל חלבה יסיר כחלב כשב הזבח השלמים והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם כבשה לא תמצא ידו דיה לשה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה : והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את ראשו ממול עורפו ולא יבדיל : והזה מדם החטאת על קיר המזבח ואשר יתר בדם יימצה אל יסוד המזבח חטאת הוא : ואת השני יעשה עלה כמשפט ונכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו : ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא : והביאה אל הכהן וקמץ הכהן מלא קמצו מן הסלת ומן שמנה על כל לבנתה והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא : וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה ונסלח לו והיתה למנחה כמנחת הכהן : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תמעל מעל ושגגה בקדשי יהוה והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך כסף שקלים בשקל הקדש אשם הוא : את אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמישתו יוסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו : ונפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונה : והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן והכהן יכפר עליו על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו : אשם הוא אשם אשם ליהוה : וידבר יהוה אל משה לאמר : נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו : או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה אדם לחטא בהנה : והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא : או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמישתו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו : ואת אשמו יביא ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן : וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשר יעשה לאשמה בה : וידבר יהוה אל משה לאמר : צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו : והלבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח : ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור : והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים : אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה : וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח : והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחחה אזכרתה ליהוה : והנותרת ממנה יאכל אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה : לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש קדשים היא כחטאת וכאשם : כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש : וידבר יהוה אל משה לאמר : זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשרית האיפה סלת מנחה תמיד מחציה בבקר ומחציה בערב : על מחבת בשמן משתה תביא אתה מרבכת תביא אתה משה מנחת פתים תקריב ריח ניחח ליהוה : והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטר : וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל : וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא : הכהן המחטאו יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד : כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על בגד עליו תכבס במקום קדש תכבס : וכלי חרש אשר תבשל בו תשבר ואם בכלי נחשת בושל ומרק ושטף במים : כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא : וכל חטאת אשר יובא מדמה אל אהל מועד לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף : וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא : במקום אשר ישחטו את העלה ישחטו את האשם את דמו יזרקו על המזבח סביב : וכל חלבו יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב : ואת שתי הכלית ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה : והקטירם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא : כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא : כחטאת כאשם תורה אחת להם הכפר בו יהיה : ואת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה : על תודה יקריבנו והקריב על זבח התודה חלת מצות בלולה בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומלאת סלת חלת בלולת בשמן : על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו : והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה : ובשר זבח תודתו ביום קרבנו יאכל לא יניח ממנו עד בקר : ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל : והנותר מבשר הזבח ביום השלישי באש ישרף : לא יא

ﻭﺍﻟﺸﻤﺲ ﻭﺍﻟﻘﻤﺮ ﻛﺴﻴﺎ . ﻭﺍﻟﻨﺠﻮﻡ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﻳﺤﺴﺒﻬﺎ ﻟﻪ : ﺍﻟﺘﻲ ﻟﻢ ﺗﻜﻦ ﻗﻂ ﻭﻟﻢ ﺗﺮﻩ ﻋﻴﻨﺎﻩ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺮﺍﻫﺎ ﻛﻞ ﺣﻴﻦ ﻭﻟﻢ ﺗﺴﻤﻊ ﺃﺫﻧﺎﻩ ﺻﻮﺗﻬﺎ ﻭﻟﻢ ﺗﺨﻄﺮ ﻋﻠﻰ ﻗﻠﺒﻪ ﻗﻂ ﻓﻜﺮﺗﻬﺎ . ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﻤﺎﺀ ﻭﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻷﺭﺽ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﺎﺭ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻬﻮﺍﺀ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻈﻠﻤﺔ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﻮﺭ ﻭﻟﻢ ﻳﻌﺮﻑ ﺍﻟﺘﻲ ﻛﺎﻧﺖ ﺗﺴﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﺎﺑﺴﺔ

ויהי : כאשר שמע את דברי לאה ∴ אחותו : ויאמר
ואחריכן יוסף את רחל . ויהי רחל
עקרה : ויעתר לה יהוה ∴ ותהר רחל : ותלד
בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי : ותקרא
את שמו יוסף . לאמר יסף יהוה לי : בן אחר
ויהי כאשר ילדה את יוסף ∴ ויאמר יעקב אל לבן : שלחני
ואלכה למקומי וארצה . תנה את נשי ואת ילדי
אשר עבדתי אתך בהן : ואלכה כי אתה ידעת
את עבדתי אשר עבדתיך . ויאמר לו לבן : אם נא
מצאתי חן בעיניך נחשתי ויברכני יהוה : בגללך
ויפרץ האיש מאד מאד ∴ ויהי לו צאן רבות : ושפחות
ועבדים וגמלים וחמרים . וישמע את דברי בני
לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו : ומאשר
לאבינו עשה את כל הכבוד הזה . ויאבן יעקב
את פני לבן : והנה איננו עמו כתמול שלשום ∴ ויאמר
יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבתיך : ומולדתך
ואהיה עמך . וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה
השדה אל צאנו . ויאמר להן אני רואה את פני
אביכן כי איננו עמדי כתמול שלשום : ואלהי אבי
היה עמדי ∴ ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי :
את אביכן . ואביכן התל בי והחליף את משכרתי
עשרת מנים : ולא נתנו אלהים לו להרע עמדי ∴
אם כה יאמר נקדים יולדן כל הצאן . ואם כה יאמר
עקדים יולדן כל הצאן : והפך יהוה את מקנה

וְיָכוֹל מִכָּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁעוֹת ❊ שֶׁכֵּן דֶּרֶךְ מַלְכֵי בָשָׂר וָדָם לַעֲמֹד בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת. כֵּיצַד
קָרְאוּ הָיָה יוֹדֵעַ בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא קָרוֹב לְהִשָּׁכֵר אֲבָל אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּדַעְתּוֹ שֶׁהוּא מַגִּיעַ ❊
לְהִשָּׁכֵר לֹא יֹאמַר לְהִשָּׁכֵר אֶלָּא כְּדַרְכּוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר בְּכָל יוֹם וְיוֹם בַּת קוֹל
יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב וְהוֹלֶכֶת וְקוֹרֵאת וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם לִבְרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה ❊
שֶׁכָּל הַמִּתְעַנֶּה עַל יַיִן הַזֶּה וְעַל שֶׁמֶן הַזֶּה וְעַל בְּשָׂרִים הַלָּלוּ וְעַל יְרָקוֹת הַלָּלוּ וְעַל
בֵּיצִים הַלָּלוּ וְעַל דָּגִים הַלָּלוּ וְעַל גְּבִינוֹת הַלָּלוּ וְעַל אֱגוֹזִים הַלָּלוּ וְעַל תְּאֵנִים הַלָּלוּ ❊
וְעַל רִמּוֹנִים הַלָּלוּ וְעַל זֵיתִים הַלָּלוּ וְעַל דְּבַשׁ הַלָּלוּ וְעַל חַלּוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מַאֲכָלוֹת
הַלָּלוּ וְעַל כָּל מַשְׁקִין הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְזוֹנוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְגוּנוֹת הַלָּלוּ ❊
וְעַל כָּל מִינֵי מְסוּכוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְרוּקָחוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְשׁוּחוֹת הַלָּלוּ
וְעַל כָּל מִינֵי מְעוּנוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּכָּכוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּבוֹת הַלָּלוּ ❊
וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּנוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּשׁוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּדוֹת הַלָּלוּ
וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּבוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּנוֹת הַלָּלוּ וְעַל כָּל מִינֵי מְלוּבָּשׁוֹת הַלָּלוּ

הוא אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה׃ שבע שנים הנה באות ושבע שני רעב והיו׃ כל הרעבון בכל ארץ מצרים ולא יכלה הרעב את הארץ׃ והנשכח השבע בארץ מצרים והרעב יכלה את הארץ׃ ולא הודע השבע בארץ מפני הרעב ההוא אחריו כי כבד הוא מאד׃ ועל השנות פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים והמהר האלהים לעשתו׃ ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים׃ יעש פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע׃ ויקבצו את כל אכל שבע השנים הטובות האלה הבאות ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו אכל׃ והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיין בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב׃ ויטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו׃ ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו׃ ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אתך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך׃ אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך׃ ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אתך על כל ארץ מצרים׃ ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על צוארו׃ וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים׃ ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים׃ ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים׃ ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים׃ ותעש הארץ בשבע שני השבע קמצים׃ ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן האכל בערים אכל שדה השדה אשר סביביה נתן בתוכה׃ ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר׃ וליוסף יולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און׃ ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי׃ ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי׃ ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים׃ ותחלינה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם׃ ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו׃ והרעב היה על כל פני הארץ ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים׃ וכל הארצות באו מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ׃

ﺍﻟﻤﺴﻴﺢ ﻳﺴﻮﻉ ﺭﺑﻨﺎ ❊ ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺸﻔﻴﻨﺎ ﻣﻦ ﻛﻞ ﺍﻟﺨﻄﺎﻳﺎ ﻭﻳﻄﻬﺮﻧﺎ ﻣﻦ ﻛﻞ ﺍﻟﺪﻧﺲ : ﻭﻳﺠﻌﻞ ﻟﻨﺎ ﻓﻴﻪ ﺍﻟﺮﺟﺎﺀ ﺍﻟﺼﺎﻟﺢ ﻭﺍﻟﻔﺮﺡ ﺍﻟﺤﻘﻴﻘﻲ ﻭﺍﻟﺴﻼﻡ ﺍﻟﺪﺍﺋﻢ ﻭﺍﻟﻤﺤﺒﺔ ﺍﻟﻜﺎﻣﻠﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺩﺓ ﺍﻟﺼﺎﺩﻗﺔ ﻭﺍﻟﻤﺤﺒﺔ ﺍﻟﻨﻘﻴﺔ ﻭﺍﻟﺘﻌﺰﻳﺔ ﺍﻟﺤﻘﻴﻘﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﻌﺮﻓﺔ ﺍﻟﺼﺤﻴﺤﺔ ﻭﺍﻟﺤﻜﻤﺔ ﺍﻟﺮﻭﺣﻴﺔ ﻭﺍﻟﻔﻬﻢ ﺍﻟﺴﻠﻴﻢ ﻭﺍﻟﺘﻤﻴﻴﺰ ﺍﻟﻤﺴﺘﻘﻴﻢ ﻭﺍﻟﺘﺪﺑﻴﺮ ﺍﻟﺼﺎﺋﺐ ﻭﺍﻟﺮﺃﻱ ﺍﻟﺴﺪﻳﺪ ﻭﺍﻟﻌﻘﻞ ﺍﻟﺮﺍﺟﺢ ﻭﺍﻟﺤﻜﻤﺔ ﺍﻟﻌﻤﻠﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﻌﺮﻓﺔ ﺍﻟﻨﻈﺮﻳﺔ ﻭﺍﻟﻔﻬﻢ ﺍﻟﺼﺤﻴﺢ ﻭﺍﻟﺘﻤﻴﻴﺰ

ولا تحزن : وتحسب ان المصاب ∴ يعم كل الناس
فتنبه : ان قلة المساعد ايس . ولا يشق على
كثير : ونعني بذلك الحاسد ∴ والحاقد والمتربص :
ان هؤلاء ينقد قشر . ونفي خلق الطبيعة :
وتصيد الحاق ∴ ان معدًا يقد لصيد : وتحسن
ذلك اذا تعلم . وتحسب ان الحاسد : لصيد
وليس ما يظهر ان كذا : ويقال ما
ذكرته . وكان اذا ضعدًا : تعلقوا بذكره
ان هذا هو الذي لسيسلم : ان متى ما
ان الله ∴ ملك ذوا لسيسلم : ان متى ما
ضدها . ثم الحاسد : اذا تعلم
ذكرته . ما ولا ان ذاك : ضدها ∴ ثم الحاسد
ان الله ∴ ثم ملك يقال : ومعنى ما
لحية . ومعنى اصل ذاته : ضاق ذرعا ∴
ومعنى ضدها ان ضيق : الحية ومعنى
فيقال حد سيسلم : ذاهبة ومنه ضيقة ∴
ومعنى اصل ضاقة . ومعنى ان ضيق
ان الله ∴ ملك يقال ومعنى ضاقة ∴ يقال
ضيق حد ذهب : اصل ضاق . ومعنى
ضاقة حد ذهب : اصل ضاق . ومعنى

ﻭﻳﺼﻴﺮ ﺍﻟﻨﻬﺎﺭ ﻛﺎﻟﻠﻴﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﻈﻠﻤﺔ . ﻭﺍﻟﻤﺎﺀ ﻳﻐﻄﻲ ﺍﻟﺠﺒﺎﻝ . ﻭﺍﻟﺤﻴﻮﺍﻧﺎﺕ ﺍﻟﺘﻲ ﻋﻠﻴﻬﺎ ﺍﻟﺠﺒﺎﻝ ﺗﻐﻄﻴﻬﺎ : ﻭﺍﻟﻤﺎﺀ ﻳﻐﻄﻲ ﺍﻟﺠﺒﺎﻝ ﺍﻟﺘﻲ ﻋﻠﻴﻬﺎ

ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה׃ ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה׃ ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה׃ ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה׃ ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני׃ ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה׃ מלא שבע זאת ונתנה לך גם את בעבודה אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות׃ ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה׃ ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה׃ ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות׃ וירא יהוה כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה׃ ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי עתה אהבני אישי׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יהוה על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת׃ ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחתה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי׃ ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן׃ ותאמר הנה בלהה שפחתי בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אני ממנה׃ ותתן לו את בלהה שפחתה לאשה ויבא אליה יעקב׃ ותהר בלהה ותלד ליעקב בן׃ ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן לי בן על כן קראה שמו דן׃ ותהר עוד בלהה שפחת רחל ותלד בן שני ליעקב׃ ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם אחתי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי׃ ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב לאשה׃ ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן׃ ותאמר לאה בגד ויקרא את שמו גד׃ ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב׃ ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר׃ וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך׃ ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך׃ ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה ההוא׃ וישמע אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי׃ ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא את שמו יששכר׃ ותהר עוד לאה ותלד בן ששי ליעקב׃ ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא את שמו זבולן׃ ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה׃ ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה׃ ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי׃ ותקרא את שמו יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר׃ ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי וכארצי׃ תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתיך בהן ואלכה כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך׃ ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי וברכני יהוה בגללך׃ ויאמר נקבה משכרתך עלי ואתנה׃ ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה מקנך אתי׃ כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי׃ ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם תעשה לי את הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר׃ אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי׃ וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר אינני נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא אתי׃ ויאמר לבן הן לו יהי כדברך׃ ויסר ביום ההוא את התישים העקדים והטלאים כל אשר לבן בו וכל שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים כל אשר לבן בו ויתן ביד בניו׃ וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן לבן הנותרת׃ ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבן מחשפת על המקלות׃ ויצג את המקלות אשר פצל בשקתות במרבדים בבתי המים אשר תבאן הצאן לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות׃ ויחמו הצאן אליהן וילדו הצאן עקדים נקדים וטלואים׃ והכבשים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן׃ והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את המקלות לעיני הצאן ברהטים לחמנה במקשרות׃ ובהעטף הצאן ושם לא יתן ויהי העטפים ליעקב והקשרות ללבן׃ ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים׃ וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה׃ וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום׃ ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבתיך ואל מולדתך ואהיה עמך׃ וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה אל צאנו׃ ויאמר להן אני רואה את פני אביכן כי איננו עמדי כתמול שלשום ואלהי אבי היה עמדי׃ ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן׃ ואביכן התלני ושנה את משכרתי עשרת מונים ולא נתנו אלהים לו להרע עמדי׃ אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך ילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך ילדו כל הצאן עקדים׃ ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתן לי׃ ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים׃ ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני׃ ויאמר שא נא עיניך וראה כל העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך׃ אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך׃ ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו׃ הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכל את כספנו׃ כי כל העשר אשר הצל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה׃ ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים׃ וינהג את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען׃ ולבן הלך לגזז את צאנו ותגנב רחל את התרפים אשר לאביה׃ ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלתי הגיד לו כי בורח הוא׃ וינס הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר הגלעד׃ ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב׃ ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד׃ ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע׃ וידבק לבן אל יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר והוא תקע את אחיו בהר הגלעד׃ ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג את בנותי כשבויות חרב׃ למה נחבאת לברח ותגנב אתי ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף ובכנור׃ ולא נשקתני לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות׃ יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע׃ ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי׃ ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמך׃ עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך ויעקב לא ידע כי רחל גנבתם׃ ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל׃ ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם וימש לבן את כל האהל ולא מצא׃ ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך נשים לי ויחפש ולא מצא את התרפים׃ ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי׃ כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכחו בין שנינו׃ זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי׃ טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה׃ הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני׃ זה לי עשרים בשנותיך בשתי בנותיך וארבע בצאנך ותחלף את משכרתי עשרת מונים׃ לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיע כפי ראה אלהים ויוכח אמש׃ ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא ולבנותי מה אעשה היום לאלה או לבניהן אשר ילדו׃ ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה לעד ביני וביניך׃ ויקח יעקב אבן וירימה מצבה׃ ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל׃ ויקרא לו לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד׃ ויאמר לבן הגל הזה עד היום ביני וביניך על כן קרא שמו גלעד׃ והמצפה אשר אמר הנה יצף יהוה ביני וביניך כי נסתר איש מרעהו׃ אם תענה את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני וביניך׃ ויאמר לבן אל יעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר ירתי ביני וביניך׃ עד הגל הזה והמצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואת המצבה הזאת אם אתה לא תעבר אלי לרעה׃ אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם ויעקב נשבע בפחד אביו זבח זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל לחם ויאכלו לחם ויליני בהר׃ ויקם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אותם וילך וישב לבן למקומו׃ ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים׃ ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים׃ וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום׃ ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה׃ ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך׃ וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו׃ ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר ואת הגמלים לשני מחנות׃ ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה׃ ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך׃ קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות׃ הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבא והכני אם על בנים׃ ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב׃ ויהי שם בלילה ההוא ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו׃ עזים מאתים תישים עשרים רחלים מאתים אילים עשרים׃ מיניקות שלשים וגמלים מניקות ובניהם ארבעים פרות עשרים פרים עשרה אתנות עשרים ועירם עשרה׃ ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני והרוח תשימו בין עדר ובין עדר׃ ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאל אתך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך׃ ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלחה לאדני לעשו והנה גם הוא אחרינו׃ ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו במצאכם אתו׃ ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחר כן אראה פניו אולי ישא פני׃ ותעבר המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא בתוך המחנה׃ ויקם בלילה ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק׃ ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו׃ ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר׃ וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו׃ ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני׃ ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב׃ ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל׃ וישאל יעקב והגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם׃ ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי׃ ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו׃ על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה׃ וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות׃ ויעבר את הזלפות ואת ילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרנים ואת רחל ואת יוסף אחרנים׃ והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו׃ וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צוארו וישקהו ויבכו׃ וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך׃ ותגשנה השפחות הנה והילדיהן ותשתחוין׃ ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוין ואחר נגש יוסף ורחל ויתשתחוו׃ ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני׃ ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך׃ ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראת פני אלהים ותרצני׃ קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח׃ ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך׃ ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן׃ יעבר נא אדני לפני עבדו ואנכי אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעירה׃ ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני׃ וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה׃ ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות׃ ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את פני העיר׃ וקנה את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה׃ ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל׃ ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ׃ וירא אתה שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה׃ ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנערה וידבר על לב הנערה׃ ויאמר שכם אל חמור אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה׃ ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנהו בשדה וחרש יעקב עד בואם׃ ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו׃ ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה׃ וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה׃ והתחתנו אתנו בנתיכם תתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם׃ ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרו בה והאחזו בה׃ ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם וכאשר תאמרו אלי אתן׃ הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו לי את הנערה לאשה׃ ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה וידברו אשר טמא את דינה אחותם׃ ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו׃ אך בזאת נאות לכם אם תהיו כמנו להמול לכם כל זכר׃ ונתנו את בנתינו לכם ואת בנתיכם נקח לנו ונשבנו אתכם והיינו לעם אחד׃ ואם לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את בתנו והלכנו׃ וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן חמור׃ ולא אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו׃ ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר׃ האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ וסחרו אתה והארץ הנה רחבת ידים לפניהם את בנתם נקח לנו לנשים ואת בנתינו נתן להם׃ אך בזאת יאותו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר כאשר הם נמולים׃ מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלוא לנו הם אך נאותה להם ויישבו אתנו׃ וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו ויתהלו כל הזכר כל יצאי שער עירו׃ ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה איש חרבו ויבאו על העיר בבטח ויהרגו כל זכר׃ ואת חמור ואת שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו את דינה מבית שכם ויצאו׃ בני יעקב באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחותם׃ את צאנם ואת בקרם ואת חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה לקחו׃ וכל חילם ואת כל טפם ואת נשיהם שבו ויבזו גם את כל אשר בבית׃ ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני בישב הכנעני והפרזי ואנכי מתי מספר ונאספו עלי והכוני ונשמדתי אני וביתי׃ ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו׃ ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה אליך בברחך מפני עשו אחיך׃ ויאמר יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו את אלהי הנכר אשר בתוככם והטהרו והחליפו שמלתיכם׃ ונקומה ונעלה בית אל ואעשה שם מזבח לאל העונה אתי ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי׃ ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם ויטמן יעקב אתם תחת האלה אשר עם שכם׃ ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב׃ ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען הוא בית אל הוא ובל העם אשר אתו׃ ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל כי שם נגלו אליו האלהים בברחו מפני אחיו׃ ותמת דבורה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות׃ וירא אלהים אל יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו׃ ויאמר לו אלהים שמך יעקב לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ויקרא את שמו ישראל׃ ויאמר לו אלהים אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו׃ והארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה ולזרעך אחריך אתן את הארץ׃ ויעל מעליו אלהים במקום אשר דבר אתו׃ ויצב יעקב מצבה במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך עליה נסך ויצק עליה שמן׃ ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר שם אתו אלהים בית אל׃ ויסעו מבית אל ועוד כברת הארץ לבוא אפרתה ותלד רחל ותקש בלדתה׃ ויהי בהקשותה בלדתה ותאמר לה המיילדת אל תיראי כי גם זה לך בן׃ ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין׃ ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת הוא בית לחם׃ ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא מצבת קבר רחל עד היום׃ ויסע ישראל ויט אהלה מהלאה למגדל עדר׃ ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר׃ בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולן׃ בני רחל יוסף ובנימין׃ ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי׃ ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר אלה בני יעקב אשר ילד לו בפדן ארם׃ ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית הארבע הוא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק׃ ויהי ימי יצחק מאה שנה ושמנים שנה׃ ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו׃

ויסר ה' מישראל ראש וזנב כפה וגמא יום אחד׃ הזקן והנשוא הוא ראש
והנביא מורה שקר הוא זנב׃ ויהיו מנהיגי העם הזה מתעים ומנהגים
להם דרכים רעות ומתעים אותם מדרך הישר ולכן יהיו מאבדים׃ על
כן לא ישמח ה' על בחוריו ואת יתומיו ואת אלמנותיו לא ירחם כי
כלם חנף ומרע וכל פה דבר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו
נטויה׃ כי כבערה תצת רשעה שמיר ואטד תאכל ותבער בסבכי היער
ויתאבכו משא עון׃ מחמת עון רשעה תבער כאש ותאכל כל הסביבות
ואין מי שיכבנה׃ מחמת עברת ה' צבאות נעתם ארץ והיה העם כאכלת
אש ואיש על בשר זרעו לא יחמול׃ ויגזר גזרה על בשר זרעו ולא
יחמול׃ וגזר עליו שיאכל בשר זרעו׃ ויגזר גזרה על בשר זרעו ולא
יחמול׃ וגזר עליו שיאכל בשר זרעו׃ מנשה את אפרים ואפרים את
מנשה יחדו הם על יהודה בזאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה׃ מנשה
ואפרים שהיו אחים ונלחמו זה בזה יחדו הם על יהודה׃ בזאת לא
שב אפו ועוד ידו נטויה׃ ועוד שיהיו יחד על יהודה׃ בזאת לא שב
אפו ועוד ידו נטויה׃ ועוד שיהיו יחד על יהודה׃ בזאת לא שב אפו
ועוד ידו נטויה׃ ועוד שיהיו יחד על יהודה׃ בזאת לא שב אפו ועוד
ידו נטויה׃ ועוד שיהיו יחד על יהודה׃ בזאת לא שב אפו ועוד ידו
נטויה׃ ועוד שיהיו יחד על יהודה׃ בזאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה׃

ויאמר לא יעקב עוד ישמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל׃
וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם׃
ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי׃
ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו׃ על כן לא יאכלו בני
ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב
בגיד הנשה׃ וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש
ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות׃ ויעבר את השפחות
וילדיהן ראשנה ולאה וילדיה אחרנית ורחל ויוסף אחרנים׃ והוא עבר לפניהם
וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו׃ ויהי עשו לקראתו ויחבקהו
ויפל על צואריו וישקהו ויבכו׃ וישא את עיניו וירא את הנשים ואת הילדים
ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך׃ ותגשנה השפחות
המה וילדיהן ותשתחוין׃ ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוו ואחר נגש יוסף
ורחל ויתשתחוו׃ ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן
בעיני אדני׃ ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך׃ ויאמר יעקב אל נא
אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראת
פני אלהים ותרצני׃ קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש
לי כל ויפצר בו ויקח׃ ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך׃ ויאמר אליו אדני
ידע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל
הצאן׃ יעבר נא אדני לפני עבדו ואנכי אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני
ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעירה׃ ויאמר עשו אציגה נא עמך מן
העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני׃ וישב עשו ביום ההוא
לדרכו שעירה׃ ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא
שם המקום סכות׃ ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם
ויחן את פני העיר׃ וקנה את חלקת השדה אשר נטה שם אהלה מיד בני חמור
אבי שכם במאה קשיטה׃ ויקם שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל׃

ﻣﻦ ﺍﻟﺴﻤﺎﺀ ﻭﻳﺼﻠﻮﻥ ﻋﻠﻴﻪ (١) : ﻭﻳﺒﺘﺪﺃ ﺑﺎﻟﺼﻼﺓ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻨﺒﻲ ﷺ . ﺛﻢ ﻳﺪﻋﻮ ﻟﻨﻔﺴﻪ ﻭﻟﻮﺍﻟﺪﻳﻪ ﻭﻟﻤﻦ ﺃﺣﺴﻦ ﺇﻟﻴﻪ . ﻭﻳﺪﻋﻮ ﻟﻠﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﺆﻣﻨﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﺴﻠﻤﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﺴﻠﻤﺎﺕ ﺍﻷﺣﻴﺎﺀ ﻣﻨﻬﻢ ﻭﺍﻷﻣﻮﺍﺕ . ﻭﻳﺪﻋﻮ ﻟﻠﻤﺴﺘﻀﻌﻔﻴﻦ ﻭﻳﺤﺚ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺪﻋﺎﺀ ﻟﻬﻢ ﻭﻳﺤﺬﺭ ﻣﻦ ﺍﻟﺪﻋﺎﺀ ﻋﻠﻴﻬﻢ . ﻭﻳﺪﻋﻮ ﻟﻠﻤﺴﻠﻤﻴﻦ ﺑﺎﻟﺘﻮﻓﻴﻖ ﻭﺍﻟﺴﺪﺍﺩ ﻭﺍﻟﺼﻼﺡ ﻭﺍﻟﺮﺷﺎﺩ ﻭﺍﻟﻌﻔﻮ ﻭﺍﻟﻌﺎﻓﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﻐﻔﺮﺓ ﻭﺍﻟﺮﺣﻤﺔ ﻭﺍﻟﺮﺿﻮﺍﻥ ﻭﺍﻟﺠﻨﺔ ﻭﺍﻟﻨﺠﺎﺓ ﻣﻦ ﺍﻟﻨﺎﺭ ﻭﺍﻟﺴﻼﻣﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻳﻦ ﻭﺍﻟﺪﻧﻴﺎ ﻭﺍﻵﺧﺮﺓ ﻭﺍﻟﺰﻳﺎﺩﺓ ﻣﻦ ﺍﻟﺨﻴﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﻛﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺮﺯﻕ ﻭﺍﻟﺼﺤﺔ ﻭﺍﻟﻌﺎﻓﻴﺔ ﻭﺍﻟﺘﻮﺑ

ויאמר אליהם אחי למה תרעו איש את אחיו: ויאמר הנה החלם הזה בא אלי: ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו באחד הבארות והאמרנו חיה רעה אכלתהו ונראה מה יהיו חלמתיו: וישמע ראובן ויצילהו מידם ויאמר לא נכנו נפש: ויאמר אלהם ראובן אל תשפכו דם השליכו אתו אל הבור הזה אשר במדבר ויד אל תשלחו בו למען הציל אתו מידם להשיבו אל אביו: ויהי כאשר בא יוסף אל אחיו ויפשיטו את יוסף את כתנתו את כתנת הפסים אשר עליו: ויקחהו וישלכו אתו הבורה והבור רק אין בו מים: וישבו לאכל לחם וישאו עיניהם וירא והנה ארחת ישמעאלים באה מגלעד וגמליהם נשאים נכאת וצרי ולט הולכים להוריד מצרים: ויאמר יהודה אל אחיו מה בצע כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: לכו ונמכרנו לישמעאלים הזה וידנו אל תהי בו כי אחינו בשרנו הוא וישמעו אחיו: ויעברו אנשים מדנים סחרים וימשכו ויעלו את יוסף מן הבור וימכרו את יוסף לישמעאלים בעשרים כסף ויולכו את יוסף מצרים: וישב ראובן אל הבור והנה אין יוסף בבור ויקרע את בגדיו: וישב אל אחיו ויאמר הילד איננו ואני אנה אני בא: ויקחו את כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו את הכתנת בדם: וישלחו את כתנת הפסים ויביאו אל אביהם ויאמרו זאת מצאנו הכר נא הכתנת בנך הוא אם לא: ויכרה ויאמר כתנת בני חיה רעה אכלתהו טרף טרף יוסף: ויקרע יעקב שמלתיו וישם שק במתניו ויתאבל על בנו ימים רבים: ויקומו כל בניו וכל בנותיו לנחמו ויאבה להתנחם ויאמר כי ארד אל בני אבל שאולה ויבך אתו אביו: ומדינים מכרו אתו אל מצרים לפוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי מיד הישמעאלים אשר הורדוהו שמה: ויהי יהוה את יוסף ויהי איש מצליח ויהי בבית אדניו המצרי: וירא אדניו כי יהוה אתו וכל אשר הוא עשה יהוה מצליח בידו: וימצא יוסף חן בעיניו וישרת אתו ויפקדהו על ביתו וכל יש לו נתן בידו: והי מאז הפקיד את ביתו ואת כל אשר יש לו ויברך יהוה את בית המצרי בגלל יוסף ויהי ברכת יהוה בכל אשר יש לו בבית ובשדה: ויעזב כל אשר לו ביד יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה תאר ויפה מראה: ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת אדניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה עמי: וימאן ויאמר אל אשת אדניו הן אדני לא ידע אתי מה בבית ואת כל אשר יש לו נתן בידו: אין גדול בבית הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אתך באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלהים: ויהי כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה להיות עמה: ויהי כהיום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית: ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה וינס ויצא החוצה: ויהי כראתה כי עזב בגדו בידה ותקרא לאנשי ביתה ותאמר אליהם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול: ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה: ותנח בגדו אצלה עד בוא אדניו אל ביתו: ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי: ויהי כשמעו אדניו את דברי אשתו אשר דברה אלי לאמר כדברים האלה עשה לי עבדך ויחר אפו: ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל בית הסהר מקום אשר אסירי המלך אסורים ויהי שם בבית הסהר: ויהי יהוה את יוסף ויט אליו חסד ויתן את חנו בעיני שר בית הסהר: ויתן שר בית הסהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא עשה: אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידו בשר יהוה אתו ואשר הוא עשה יהוה מצליח: ויהי אחרי הדברים האלה חטא שקי מלך מצרים ואפה לאדניהם למלך מצרים: ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל שר האפים: ויתן אתם במשמר בית שר הטבחים אל בית הסהר מקום אשר יוסף אסור שם: ויפקד שר הטבחים את יוסף אתם וישרת אתם ויהי ימים במשמר: וחלמו חלום שניהם איש חלומו כפתר חלמו איש אשר לו ויבא אליהם יוסף בבקר ויראם והנה זעפים: וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום: ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר יוסף הלא לאלהים פתרנים ספרו נא לי: ויספר שר המשקים את חלמו ליוסף ויאמר לו בחלומי והנה גפן לפני: ובגפן שלשה שרגים והיא כפרחה עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים: וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואסחט אתם אל כוס פרעה ואתן הכוס על כף פרעה: ויאמר יוסף אליו זה פתרנו שלשת השרגים שלשת ימים הם: עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו: כי אם זכרתני אתך כאשר יטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה: כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור: ויראו שר האפים כי טוב פתר ויאמר אל יוסף גם אני בחלומי והנה שלשה סלי חרי על ראשי: ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי: ויען יוסף ויאמר זה פתרנו שלשת הסלים שלשת ימים הם: עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אתך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך: ויהי ביום השלישי יום הלדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו וישא את ראש שר המשקים ואת ראש שר האפים בתוך עבדיו: וישב את שר המשקים על משקהו ויתן הכוס על כף פרעה: ואת שר האפים תלה כאשר פתר להם יוסף: ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו: ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה חלם והנה עמד על היאר: והנה מן היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאות בשר ותרעינה באחו: והנה שבע פרות אחרות עלות אחריהן מן היאר רעות מראה ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על שפת היאר: ותאכלנה הפרות רעות המראה ודקות הבשר את שבע הפרות יפות המראה והבריאת ויקץ פרעה: וישן ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד בריאות וטובות: והנה שבע שבלים צנמות דקות ושדופת קדים צמחות אחריהן: ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות והמלאות ויקץ פרעה והנה חלום: ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח ויקרא את כל חרטמי מצרים ואת כל חכמיה ויספר פרעה להם חלמו ואין פותר אותם לפרעה: וידבר שר המשקים את פרעה לאמר את חטאי אזכיר היום: פרעה קצף על עבדיו ויתן אתי במשמר בית שר הטבחים אתי ואת שר האפים: ויחלמו חלום אני והוא בלילה אחד איש כפתרון חלמו חלמנו: ושם אתנו נער עברי עבד לשר הטבחים ונספר לו ויפתר לנו את חלמתינו איש כחלמו פתר: והיה כאשר פתר לנו כן היה אתי השיב על כני ואתו תלה: ויבהל פרעה וישלח ויקרא את יוסף ויריצהו מן הבור ויגלח ויחלף שמלתיו ויבא אל פרעה: ויאמר פרעה אל יוסף חלום חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך לאמר תשמע חלום לפתר אתו: ויען יוסף את פרעה לאמר בלעדי אלהים יענה את שלום פרעה: ויספר פרעה ליוסף חלמי הנני עמד על שפת היאר: והנה מן היאר עלת שבע פרות בריאות בשר ויפת תאר ותרעינה באחו: והנה שבע פרות עלות אחריהן דלות ורעות תאר ודקות בשר לא ראיתי כהנה רעות במצרים לרע: ותאכלנה הפרות הדקות והרעות את שבע הפרות הראשנות הבריאת: ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה ומראיהן רע כאשר בתחלה ואיקץ: ואראה בחלמי והנה שבע שבלים עלות בקנה אחד מלאות וטובות: והנה שבע שבלים יבשות דקות שדופת קדים צמחות אחריהן: ותבלענה השבלים הדקות את שבע השבלים הטובות ואמר אל חרטמים ואין מגיד לי: ויאמר יוסף אל פרעה חלום פרעה אחד הוא את אשר האלהים עשה הגיד לפרעה: שבע פרות יפות שבע שנים הנה ושבע שבלים יפות שבע שנים הנה חלום אחד הוא: ושבע הפרות הרקות והרעות העלת אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הריקות שדופת הקדים תהיינה שבע שני רעב: הוא הדבר אשר דברתי אל פרעה אשר האלהים עשה הראה את פרעה: הנה שבע שנים באות שבע גדול בכל ארץ מצרים: וקמו שבע שני רעב אחריהן וכלה כל הטובה בארץ מצרים ולא תודע השבעה בארץ מפני הרעב ההוא אחריכן כי הוא כבד מאד: ועל השנות החלום אל פרעה פעמים כי נכון הדבר מעם האלהים ומהר האלהים לעשתו: ועתה יראה פרעה איש נבון וחכם וישיתהו על ארץ מצרים: יעש פרעה ויפקד פקדים על הארץ וחמש את ארץ מצרים בשבע שני השבע: וקבצו את כל אכל השנים הטובות האלה הבאות ויצברו בר תחת יד פרעה אכל בערים ושמרו: והיה האכל לפקדון לארץ לשבע שני הרעב אשר תהיינה בארץ מצרים ולא תכרת הארץ ברעב: וייטב הדבר בעיני פרעה ובעיני כל עבדיו: ויאמר פרעה אל עבדיו הנמצא כזה איש אשר רוח אלהים בו: ויאמר פרעה אל יוסף אחרי הודיע אלהים אתך את כל זאת אין נבון וחכם כמוך: אתה תהיה על ביתי ועל פיך ישק כל עמי רק הכסא אגדל ממך: ויאמר פרעה אל יוסף ראה נתתי אתך על כל ארץ מצרים: ויסר פרעה את טבעתו מעל ידו ויתן אתה על יד יוסף וילבש אתו בגדי שש וישם רבד הזהב על צוארו: וירכב אתו במרכבת המשנה אשר לו ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על כל ארץ מצרים: ויאמר פרעה אל יוסף אני פרעה ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו בכל ארץ מצרים: ויקרא פרעה שם יוסף צפנת פענח ויתן לו את אסנת בת פוטי פרע כהן און לאשה ויצא יוסף על ארץ מצרים: ויוסף בן שלשים שנה בעמדו לפני פרעה מלך מצרים ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל ארץ מצרים: ותעש הארץ בשבע שני השבע לקמצים: ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן האכל בערים אכל שדי העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה: ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר: וליוסף יולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און: ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי: ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי: ותכלינה שבע שני השבע אשר היו בארץ מצרים: ותחלנה שבע שני הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם: ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו: והרעב היה על כל פני הארץ ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים: וכל הארצות באו מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ:

(1) פ׳ ב׳ אחרי׳ נוספה בטעות אחרי׳.

ואם לא יגאל עד אלה ויצא בשנת היובל הוא ובניו עמו׃ כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם׃ לא תעשו לכם אלילם ופסל ומצבה לא תקימו לכם ואבן משכית לא תתנו בארצכם להשתחות עליה כי אני יהוה אלהיכם׃ את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני יהוה׃ אם בחקתי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם׃ ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ יבולה ועץ השדה יתן פריו׃ והשיג לכם דיש את בציר ובציר יגיע את זרע ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח בארצכם׃ ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא תעבר בארצכם׃ ורדפתם את איביכם ונפלו לפניכם לחרב׃ ורדפו מכם חמשה מאה ומאה מרבבה ירדפו ונפלו איביכם לפניכם לחרב׃ ופניתי אליכם והפריתי אתכם והרביתי אתכם והקמתי את בריתי אתכם׃ ואכלתם ישן נושן וישן מפני חדש תוציאו׃ ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי אתכם׃ והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי לעם׃ אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבר מטות עלכם והולכתי אתכם קוממיות׃ ואם לא תשמעו לי ולא תעשו את כל המצות האלה׃ ואם בחקתי תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם את בריתי׃ אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלוהו אויביכם׃ ונתתי את פני בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שנאיכם ונסתם ואין רדף אתכם׃ ואם עד אלה לא תשמעו לי ויסרתי אתכם שבע על חטאתיכם׃ ושברתי את גאון עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשת׃ ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ לא יתן את פריו׃ והלכתם עמי קרי ולא אבה לשמע לי ויספתי עליכם מכה שבעתים כחטאתיכם׃ ושלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם ואת בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם׃ ואם בזאת לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי׃ והלכתי אף אני עמכם קרי והכיתי אתכם גם אני שבעתים על חטאתיכם׃ והבאתי עליכם חרב נקמת נקם ברית ונאספתם אל עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב׃ בשברי לכם מטה לחם ואפו עשר נשים לחמכם במשקל והאכלו ולא תשבעו׃ ואם עד אלה לא תשמעו לי והלכתם עמי קרי׃ והלכתי עמכם בחמת קרי ויסרתי אתכם גם אני שבע על חטאתיכם׃ ואכלתם בשר בניכם תאכלו ובשר בנותיכם תאכלו׃ והשמדתי את במתיכם והכרתי את חמניכם ונתתי את פגריכם על פגרי גלוליכם ונתה נפשי אתכם׃ ושמתי את עריכם חרבה והשמותי את מקדשיכם ולא אריח בריח ניחחכם׃ והשמותי אני את הארץ ושממו עליה אויביכם הישבים בה׃ ואתכם אזרה בגוים וריקתי אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה ועריכם יהיו חרבה׃ אז תרצה הארץ את שבתתיה כל ימי השמה ואתם בארץ אויביכם אז תשבת הארץ ושבתה את שבתתיה׃ כל ימי הנוח תשבת את אשר לא שבתה בשבתתיכם בשבתכם עליה׃ והנשארים מכם והבאתי מרך בלבבם בארצות אויביהם ורדף עלה קול נדף ונסו כנוס מפני חרב ונפלו ואין רדף׃ וכשלו איש באחיו כמפני חרב ואין רדף ולכם אין תקום לפני אויביכם׃ ואבדתם בגוים ואכלה אתכם ארץ אויביכם׃ והנשארים מכם ימקו בעונם בארצות אויביכם וגם בעונות אבתם אתם כמוהם ימקו׃ עד אשר יתודו את עונם ואת עון אבתם במעלם אשר מעלו בי וגם אשר הלכו עמי קרי׃ ואף אני אלך עמם קרי והבאתים בארץ אויביהם או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם׃ וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר׃ והארץ תעזב מהם ותרץ את שבתתיה בהשמה מהם והם ירצו את עונם יען ובגלל יען מאסו את משפטי ואת חקתי געלה נפשם׃ וגם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם לפר את בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם׃ וזכרתי להם ברית ראשנים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה׃ אלה החקים והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני ביד משה׃

ثم : ٤٢١ ٤٣٥١ ٥٤٤٤ ٥٥ . ٥١٧ ٥٧٤١ ٤٤٤٥
٤٣٥ : ٤٧٥ ٤٤٥١ ٥٤٤٥٥ ٠٠ ٤٥ ٥٤٤١ ٤٤٤٥
٤١٤ : ٤٧ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ . ٥٤٤٥ ٤٤٤٥
٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٠٠ ٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥
٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٤٤٤٥ ٠٠

ﻟﻠﻤﺘﻘﻴﻦ ﺃﻛ ﻟﻤﺠﺴﻤﻴﻦ : ﻭﻟﻠﻤﺠﺬﻭﺑﻴﻦ ﻭﻟﻬﻮﻳﺎﻥ ⁘
ﻗﺪ ﻣﻀﺖ ﺳﻨﺔ ﻛﻢ : ﻫﺬﺍ ﻭﻗﺖ ﻫﺬﺍ ﺟﻨﺪ .
ﺑﻠﺪﺍ ﻗﺮﻳﺔ . ﻭﺟﻨﺪ ﻣﻦ ﺟﻨﻮﺩ : ﻭﻣﻠﻚ ﺟﺒﺎﺭﺍ ⁘
ﺃﺫﻥ ﻟﻠﺬﻳﻦ ﻳﻘﺎﺗﻠﻮﻥ ﺑﺄﻧﻬﻢ : ﻇﻠﻤﻮﺍ ﻭﺇﻥ
ﻧﺼﺮﻫﻢ ⁘ ﻟﺬﻳﻦ ﺃﺧﺮﺟﻮﺍ ﻣﻦ ﺩﻳﺎﺭﻫﻢ
ﺃﻭﻝ : ﻫﺬﺍ ﺟﻨﺪ ﻣﻬﺰﻭﻡ ⁘ ﻫﻨﺎﻟﻚ ﻣﻨﻬﺰﻣﻮﻥ :

مقدمة الكتاب

في بيان الطريق الذي سلكه المؤلف

في تأليف هذا الكتاب . وغرضه منه

وما حمله على تأليفه

قال الفقير عبد الله بن محمد بن عبد الرحمن بن أحمد بن عبد الله بن عبد الرحمن بن أحمد بن عبد الله بن عبد الرحمن بن أحمد بن عبد الله

הַמְצַדְּקִים אֶת־הָרָשָׁע בְּשֹׁחַד וְצִדְקַת צַדִּיקִים יָסִירוּ מִמֶּנּוּ׃
כד לָכֵן כַּאֲכֹל לְשֵׁבֶת אֵשׁ וְחֵלֶךְ לַהַבָּה יִשְׁפּוֹל שָׁרְשָׁם כְּמָק
יִהְיֶה וּפִרְחָם כְּאָבָק יַעֲלֶה כִּי מָאֲסוּ אֶת־תּוֹרַת יְהוָה צְבָאוֹת
וְאִמְרַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל נִאָצוּ׃ כה עַל־כֵּן חָרָה אַף־יְהוָה בְּעַמּוֹ
וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו וַיַּכֵּהוּ וַיִּרְגְּזוּ הֶהָרִים וַתְּהִי נִבְלָתָם כְּסֹחַי בְּקֶרֶב
הָרְחֹבוֹת בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃ כו וְנָשָׂא נֵס
לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק וְשָׁרַק לוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃
כז לֹא־רָעֵב וְלֹא־כוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן וְלֹא־נִפְתַּח אֵזוֹר
מָתְנָיו וְלֹא נִתַּק שְׂרוֹךְ נְעָלָיו׃ כח אֲשֶׁר חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל־קַשְׁתֹתָיו
דְּרוּכוֹת פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצֹּר תֶּחְשַׁבְנָה וְגַלְגַּלָּיו כְּסוּפָה׃ כט שְׁאָגָתוֹ
כְּלָבִיא יִשְׁאָג כִּכְפִרִים וְיִשְׁאַג וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וּפִלֵּט וְאֵין
מַצִּיל׃ ל וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כִּנְהִימַת הַיָּם וְנִבַּט לָאָרֶץ
וְהִנֵּה חֹשֶׁךְ צָרָה וְאוֹר חָשְׁכוּ בְעָבֵיהָ׃

א בִּשְׁנַת־מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת־אֲדֹנָי יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא
רָם וְנִשָּׂא וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־הַהֵיכָל׃ ב שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל
לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ כְּנָפַיִם לָאֶחָד בִּשְׁתַּיִם יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם
יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃ ג וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ
קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃ ד וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת
הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן׃ ה וָאֹמַר אוֹי־לִי כִּי־נִדְמֵיתִי

وَصَلَّى عَلَيْهِ وَسَلَّمَ . وَهُوَ فِي ذَلِكَ مُتَّبِعٌ لِمَا فَعَلَهُ أَبُو بَكْرٍ وَعُمَرُ
وَعُثْمَانُ وَعَلِيٌّ : لَمْ يَزِدْ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَلَى ذَلِكَ شَيْئًا . وَلَمْ يَكُنْ
يَقُولُ أَحَدٌ مِنْهُمْ : أَنَا نَجْعَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ مَنْ يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَمَنْ
يَدْعُو لِلْمَيِّتِ بَعْدَ الدَّفْنِ . وَهَذَا مِمَّا يُعْلَمُ أَنَّهُ مِنَ الْبِدَعِ الَّتِي
لَمْ يَفْعَلْهَا السَّلَفُ الصَّالِحُ . وَلَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ أَنْ يَفْعَلَهَا . وَلَا
يَسْتَحِبُّهَا أَحَدٌ مِنْ أَئِمَّةِ الدِّينِ الْمُقْتَدَى بِهِمْ فِي دِينِ اللَّهِ .
وَاللَّهُ أَعْلَمُ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ *

فصل في زيارة القبور

(٥) وأما (١) في زيارة القبور فإنها مشروعة
لتذكر الآخرة وحسن الإحسان إلى الموتى

---

(١) كذلك في جميع النسخ التي بين يدي ولعل الأصل وأما في زيارة القبور
فإنها مشروعة . (٥) كذا في النسخة المرسل منها . ولم نجد في غيرها
عنوانا .

אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת
הָאֱלֹהִים הִתְהַלֶּךְ נֹחַ . וַיּוֹלֶד נֹחַ שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת שֵׁם אֶת
חָם וְאֶת יָפֶת . וַתִּשָּׁחֵת הָאָרֶץ לִפְנֵי הָאֱלֹהִים וַתִּמָּלֵא הָאָרֶץ
חָמָס : וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאָרֶץ וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל
בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל הָאָרֶץ . וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר
בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם
אֶת הָאָרֶץ : עֲשֵׂה לְךָ תֵּבַת עֲצֵי גֹפֶר קִנִּים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתֵּבָה
וְכָפַרְתָּ אֹתָהּ מִבַּיִת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר . וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה אֹתָהּ
שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים
אַמָּה קוֹמָתָהּ : צֹהַר תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל אַמָּה תְּכַלֶּנָּה מִלְמָעְלָה
וּפֶתַח הַתֵּבָה בְּצִדָּהּ תָּשִׂים תַּחְתִּיִּם שְׁנִיִּם וּשְׁלִשִׁים תַּעֲשֶׂהָ :
וְאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל מַיִם עַל הָאָרֶץ לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר
אֲשֶׁר בּוֹ רוּחַ חַיִּים מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר בָּאָרֶץ יִגְוָע :
וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי אִתָּךְ וּבָאתָ אֶל הַתֵּבָה אַתָּה וּבָנֶיךָ וְאִשְׁתְּךָ
וּנְשֵׁי בָנֶיךָ אִתָּךְ : וּמִכָּל הָחַי מִכָּל בָּשָׂר שְׁנַיִם מִכֹּל תָּבִיא אֶל
הַתֵּבָה לְהַחֲיוֹת אִתָּךְ זָכָר וּנְקֵבָה יִהְיוּ : מֵהָעוֹף לְמִינֵהוּ וּמִן
הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ מִכֹּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה לְמִינֵהוּ שְׁנַיִם מִכֹּל יָבֹאוּ
אֵלֶיךָ לְהַחֲיוֹת : וְאַתָּה קַח לְךָ מִכָּל מַאֲכָל אֲשֶׁר יֵאָכֵל וְאָסַפְתָּ
אֵלֶיךָ וְהָיָה לְךָ וְלָהֶם לְאָכְלָה : וַיַּעַשׂ נֹחַ כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה אֹתוֹ
אֱלֹהִים כֵּן עָשָׂה :

ואם לאו לא יצא. ואם יש לו פת בסלו ואינו יודע אם יש בה כזית א

وَالْمَاءُ الْمُسْتَعْمَلُ فِي رَفْعِ الْحَدَثِ وَإِزَالَةِ النَّجَسِ . أَمَّا الْمُسْتَعْمَلُ فِي رَفْعِ الْحَدَثِ فَهُوَ الَّذِي أُدِّيَتْ بِهِ فَرِيضَةُ الطَّهَارَةِ : وَهُوَ الَّذِي انْفَصَلَ عَنِ الْمُتَوَضِّئِ أَوِ الْمُغْتَسِلِ : وَهُوَ الَّذِي لَمْ يَبْلُغْ أَحَدَ الْوَصْفَيْنِ بِالْمَاءِ الْمُطْلَقِ : وَهُوَ أَنْ يَبْقَى وَزْنُهُ بَعْدَ التَّقَاطُرِ أَكْثَرَ مِنْ وَزْنِهِ قَبْلَ التَّوَضُّؤِ : وَهُوَ أَنْ يَبْقَى فِيهِ مِنَ الْأَوْصَافِ الثَّلَاثَةِ اثْنَانِ مِنْ لَوْنٍ وَطَعْمٍ وَرِيحٍ : وَهُوَ الَّذِي لَمْ يُخَالِطْهُ شَيْءٌ طَاهِرٌ سِوَى مَا لَا يَنْفَكُّ عَنْهُ الْمَاءُ عَادَةً : وَهُوَ الَّذِي لَمْ يُخَالِطْهُ شَيْءٌ نَجِسٌ : وَهُوَ الَّذِي لَمْ يُخَالِطْهُ شَيْءٌ طَاهِرٌ سِوَى مَا لَا يَنْفَكُّ عَنْهُ الْمَاءُ عَادَةً . وَهُوَ الَّذِي لَمْ يُخَالِطْهُ شَيْءٌ نَجِسٌ

ואם לאו אין לו אלא מה שבליבו : אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא מנין שאין מתפללין אלא בבית שיש בו חלונות שנאמר ופתחיו פתוחים בעליתו וגו'

ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב׃ כב ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ׃ כג ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי׃ כד ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן׃ כה ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב׃ כו ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ׃ כז ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם׃ כח ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ׃ כט ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה׃ ל ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן׃ לא וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי׃ ב ויכלו השמים והארץ וכל צבאם׃ ב ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה׃ ג ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ ד אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ ה וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ו ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ז ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ח ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ט ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ י ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ יא שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ יב וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ יג ושם נהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ יד ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ טו ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ טז ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ יז ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ יח ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ יט ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ כ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ כא ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ כב ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ כג ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ כד על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ כה ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃ ג והנחש היה ערום מכל חית השדה אשר עשה יהוה אלהים ויאמר אל האשה אף כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן׃ ב ותאמר האשה אל הנחש מפרי עץ הגן נאכל׃ ג ומפרי העץ אשר בתוך הגן אמר אלהים לא תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן תמתון׃ ד ויאמר הנחש אל האשה לא מות תמתון׃ ה כי ידע אלהים כי ביום אכלכם ממנו ונפקחו עיניכם והייתם כאלהים יודעי טוב ורע׃ ו ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים ונחמד העץ להשכיל ותקח מפריו ותאכל ותתן גם לאישה עמה ויאכל׃ ז ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת׃ ח וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן׃ ט ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר אליו איכה׃ י ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא׃ יא ויאמר מי הגיד לך כי עירם אתה המן העץ אשר צויתיך לבלתי אכל ממנו אכלת׃ יב ויאמר האדם האשה אשר נתת עמדי היא נתנה לי מן העץ ואכל׃ יג ויאמר יהוה אלהים לאשה מה זאת עשית ותאמר האשה הנחש השיאני ואכל׃ יד ויאמר יהוה אלהים אל הנחש כי עשית זאת ארור אתה מכל הבהמה ומכל חית השדה על גחנך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך׃ טו ואיבה אשית בינך ובין האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא ישופך ראש ואתה תשופנו עקב׃ טז אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים ואל אישך תשוקתך והוא ימשל בך׃ יז ולאדם אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן העץ אשר צויתיך לאמר לא תאכל ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה כל ימי חייך׃ יח וקוץ ודרדר תצמיח לך ואכלת את עשב השדה׃ יט בזעת אפיך תאכל לחם עד שובך אל האדמה כי ממנה לקחת כי עפר אתה ואל עפר תשוב׃ כ ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי׃ כא ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם׃ כב ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעלם׃ כג וישלחהו יהוה אלהים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם׃ כד ויגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את דרך עץ החיים׃ ד והאדם ידע את חוה אשתו ותהר ותלד את קין ותאמר קניתי איש את יהוה׃ ב ותסף ללדת את אחיו את הבל ויהי הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה׃ ג ויהי מקץ ימים ויבא קין מפרי האדמה מנחה ליהוה׃ ד והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו ומחלבהן וישע יהוה אל הבל ואל מנחתו׃ ה ואל קין ואל מנחתו לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו פניו׃ ו ויאמר יהוה אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך׃ ז הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל בו׃ ח ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו׃ ט ויאמר יהוה אל קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אנכי׃ י ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן האדמה׃ יא ועתה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה לקחת את דמי אחיך מידך׃ יב כי תעבד את האדמה לא תוסף תת כחה לך נע ונד תהיה בארץ׃ יג ויאמר קין אל יהוה גדול עוני מנשוא׃ יד הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ והיה כל מצאי יהרגני׃ טו ויאמר לו יהוה לכן כל הרג קין שבעתים יקם ויתן יהוה לקין אות לבלתי הכות אתו כל מצאו׃ טז ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ נוד קדמת עדן׃ יז ויהי קין יודע את אשתו ותהר ותלד את חנוך ויהי בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך׃ יח ויולד לחנוך את עירד ועירד ילד את מחויאל ומחויאל ילד את מתושאל ומתושאל ילד את למך׃ יט ויקח לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה׃ כ ותלד עדה את יבל הוא היה אבי יושב אהל ומקנה׃ כא ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל תופש כנור ועוגב׃ כב וצלה גם הוא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל ואחות תובל קין נעמה׃ כג ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי׃ כד כי שבעתים יקם קין ולמך שבעים ושבעה׃ כה וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שת כי שת לי אלהים זרע אחר תחת את הבל כי הרגו קין׃ כו ולשת גם הוא ילד בן ויקרא את שמו אנוש אז הוחל לקרא בשם יהוה׃ ה זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ ב זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שמם אדם ביום הבראם׃ ג ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את שמו שת׃ ד ויהי ימי אדם אחרי הולידו את שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ה ויהי כל ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת׃ ו וחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את אנוש׃ ז ויחי שת אחרי הולידו את אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ח ויהי כל ימי שת שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת׃ ט וחי אנוש תשעים שנה ויולד את קינן׃ י ויחי אנוש אחרי הולידו את קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יא ויהי כל ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ יב וחי קינן שבעים שנה ויולד את מהללאל׃ יג ויחי קינן אחרי הולידו את מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יד ויהי כל ימי קינן עשר שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ טו וחי מהללאל חמש ושישים שנה ויולד את ירד׃ טז ויחי מהללאל אחרי הולידו את ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יז ויהי כל ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת׃ יח וחי ירד שתים ושישים שנה ומאת שנה ויולד את חנוך׃ יט ויחי ירד אחרי הולידו את חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ כ ויהי כל ימי ירד שתים ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ כא וחי חנוך חמש ושישים שנה ויולד את מתושלח׃ כב ויתהלך חנוך את האלהים אחרי הולידו את מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ כג ויהי כל ימי חנוך חמש ושישים שנה ושלש מאות שנה׃ כד ויתהלך חנוך את האלהים ואינו כי לקח אתו אלהים׃ כה וחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את למך׃ כו ויחי מתושלח אחרי הולידו את למך שתים ושמנים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ כז ויהי כל ימי מתושלח תשע ושישים שנה ותשע מאות שנה וימת׃ כח וחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ כט ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ל ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ לא ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃ לב ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת׃ ו ויהי כי החל האדם לרוב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ב ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ג ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ ד הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ ה וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ ו וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ז ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ח ונח מצא חן בעיני יהוה׃ ט אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃ ז ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ ב מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ ג גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ ד כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ה ויעש נח ככל אשר צוהו יהוה׃ ו ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ז ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ ח מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה׃ ט שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח׃ י ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ׃ יא בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו׃ יב ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה׃ יג בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה׃ יד הם וכל החיה למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף׃ טו ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים׃ טז והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו׃ יז ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרם מעל הארץ׃ יח ויגברו המים וירבו מאד על הארץ ותלך התבה על פני המים׃ יט והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים׃ כ חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים ויכסו ההרים׃ כא ויגוע כל בשר הרמש על הארץ בעוף ובבהמה ובחיה ובכל השרץ השרץ על הארץ וכל האדם׃ כב כל אשר נשמת רוח חיים באפיו מכל אשר בחרבה מתו׃ כג וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים וימחו מן הארץ וישאר אך נח ואשר אתו בתבה׃ כד ויגברו המים על הארץ חמשים ומאת יום׃ ח ויזכר אלהים את נח ואת כל החיה ואת כל הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלהים רוח על הארץ וישכו המים׃ ב ותכסרנה מעינות תהום וארבת השמים ויכלא הגשם מן השמים׃ ג וישובו המים מעל הארץ הלוך ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים ומאת יום׃ ד ותנח התבה בחדש השביעי בשבעה עשר יום לחדש על הרי אררט׃ ה והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים׃ ו ויהי מקץ ארבעים יום ויפתח נח את חלון התבה אשר עשה׃ ז וישלח את העורב ויצא יצוא ושוב עד יבשת המים מעל הארץ׃ ח וישלח את היונה מאתו לראות הקלו המים מעל פני האדמה׃ ט ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה ותשב אליו אל התבה כי מים על פני כל הארץ וישלח ידו ויקחה ויבא אתה אליו אל התבה׃ י ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה מן התבה׃ יא ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה וידע נח כי קלו המים מעל הארץ׃ יב ויחל עוד שבעת ימים אחרים וישלח את היונה ולא יספה שוב אליו עוד׃ יג ויהי בשנת אחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו המים מעל הארץ ויסר נח את מכסה התבה וירא והנה חרבו פני האדמה׃ יד ובחדש השני בשבעה ועשרים יום לחדש יבשה הארץ׃ טו וידבר אלהים אל נח לאמר׃ טז צא מן התבה אתה ואשתך ובניך ונשי בניך אתך׃ יז כל החיה אשר אתך מכל בשר בעוף ובבהמה ובכל הרמש הרמש על הארץ הוצא אתך ושרצו בארץ ופרו ורבו על הארץ׃ יח ויצא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו׃ יט כל החיה כל הרמש וכל העוף כל רומש על הארץ למשפחתיהם יצאו מן התבה׃ כ ויבן נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה הטהורה ומכל העוף הטהור ויעל עלות במזבח׃ כא וירח יהוה את ריח הניחח ויאמר יהוה אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם כי יצר לב האדם רע מנעריו ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי׃ כב עד כל ימי הארץ זרע וקציר וקר וחם וקיץ וחרף ויום ולילה לא ישבתו׃ ט ויברך אלהים את נח ואת בניו ויאמר להם פרו ורבו ומלאו את הארץ׃ ב ומוראכם וחתכם יהיה על כל חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר תרמש האדמה ובכל דגי הים בידכם נתנו׃ ג כל רמש אשר הוא חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב נתתי לכם את כל׃ ד אך בשר בנפשו דמו לא תאכלו׃ ה ואך את דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל חיה אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו אדרש את נפש האדם׃ ו שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים עשה את האדם׃ ז ואתם פרו ורבו שרצו בארץ ורבו בה׃ ח ויאמר אלהים אל נח ואל בניו אתו לאמר׃ ט ואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם׃ י ואת כל נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה ובכל חית הארץ אתכם מכל יצאי התבה לכל חית הארץ׃ יא והקמתי את בריתי אתכם ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול ולא יהיה עוד מבול לשחת הארץ׃ יב ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל נפש חיה אשר אתכם לדרת עולם׃ יג את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ׃ יד והיה בעננו על הארץ וראתה הקשת בענן׃ טו וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל נפש חיה בכל בשר ולא יהיו עוד המים למבול לשחת כל בשר׃ טז והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם בין אלהים ובין כל נפש חיה בכל בשר אשר על הארץ׃ יז ויאמר אלהים אל נח זאת אות הברית אשר הקמתי בין כל בשר אשר על הארץ׃ יח ויהי בני נח היצאים מן התבה שם וחם ויפת וחם הוא אבי כנען׃ יט שלשה אלה בני נח ומאלה נפצה כל הארץ׃ כ ויחל נח איש האדמה ונטע כרם׃ כא וישת מן היין וישכר ויתגל בתוך אהלה׃ כב וירא חם אבי כנען את ערות אביו ויגד לשני אחיו בחוץ׃ כג ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם ופניהם אחרנית ולא ראו את ערות אביהם׃ כד ויקץ נח מיינו וידע את אשר עשה לו בנו הקטן׃ כה ויאמר ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃ כו ויאמר ברוך יהוה אלהי שם ויהי כנען עבד להם׃ כז יפת אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי כנען עבד להם׃ כח ויחי נח אחרי המבול שלש מאות שנה וחמשים שנה׃ כט ויהי כל ימי נח תשע מאות שנה וחמשים שנה וימת׃ י ואלה תולדת בני נח שם חם ויפת ויולד להם בנים אחר המבול׃ ב בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון ותבל ומשך ותירס׃ ג ובני גמר אשכנז וריפת ותוגרמה׃ ד ובני יון אלישה ותרשישה כתים ודודנים׃ ה מאלה נפרדו איי הגוים בארצתם איש לשונו למשפחתם בגוייהם׃ ו ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען׃ ז ובני כוש סבתה ורעמה וסבתכה ובני רעמה שבא ודדן׃ ח וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבר בארץ׃ ט הוא היה גבר ציד לפני יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד לפני יהוה׃ י ויהי ראשית ממלכתו בבל וארך וכלנה בארץ שנער׃ יא מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן את נינוה ואת רחובות עיר ואת כלח׃ יב ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא העיר הגדלה׃ יג ומצרים ילד את לודים ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃ יד ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת כפתרים׃ טו וכנען ילד את צידן בכרו ואת חת׃ טז ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃ יז ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ יח ואת הארודי ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו משפחות הכנעני׃ יט ויהי גבול הכנעני מצידן בואכה גררה עד עזה בואכה סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃ כ אלה בני חם למשפחתם ללשנתם בארצתם בגוייהם׃ כא ולשם גם הוא ילד אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃ כב בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד וארם׃ כג ובני ארם עוץ וחול וגתר ומש׃ כד וארפכשד ילד את שלח ושלח ילד את עבר׃ כה ולעבר ילד שני בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ ושם אחיו יקטן׃ כו ויקטן ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות ואת ירח׃ כז ואת הדורם ואת אוזל ואת דקלה׃ כח ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃ כט ואת אופיר ואת חוילה ואת יובב כל אלה בני יקטן׃ ל ויהי מושבם מישא בואכה סנחריב הר הקדם׃ לא אלה בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם לגוייהם׃ לב אלה משפחת בני נח לתולדתם בגוייהם ומאלה נפרדו הגוים בארץ אחר המבול׃ יא ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃ ב ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם׃ ג ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר היה להם לחמר׃ ד ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בשמים ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ׃ ה וירד יהוה לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני האדם׃ ו ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות׃ ז הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו׃ ח ויפץ יהוה אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר׃ ט על כן קרא שמה בבל כי שם בלל יהוה שפת כל הארץ ומשם הפיצם יהוה על פני כל הארץ׃ י אלה תולדת שם שם בן מאת שנה והוליד את ארפכשד שנתים אחר המבול׃ יא וחי שם אחרי הולידו את ארפכשד חמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יב וארפכשד חי חמש ושלשים שנה והוליד את שלח׃ יג וחי ארפכשד אחרי הולידו את שלח שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יד ושלח חי שלשים שנה והוליד את עבר׃ טו וחי שלח אחרי הולידו את עבר שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ טז ועבר חי ארבע ושלשים שנה והוליד את פלג׃ יז וחי עבר אחרי הולידו את פלג שלשים שנה ארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ יח ופלג חי שלשים שנה והוליד את רעו׃ יט וחי פלג אחרי הולידו את רעו תשע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כ ורעו חי שתים ושלשים שנה והוליד את שרוג׃ כא וחי רעו אחרי הולידו את שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כב ושרוג חי שלשים שנה והוליד את נחור׃ כג וחי שרוג אחרי הולידו את נחור מאתים שנה ויולד בנים ובנות׃ כד ונחור חי תשע ועשרים שנה והוליד את תרח׃ כה וחי נחור אחרי הולידו את תרח תשע עשרה שנה ומאה שנה ויולד בנים ובנות׃ כו ויחי תרח שבעים שנה והוליד את אברם את נחור ואת הרן׃ כז ואלה תולדת תרח תרח הוליד את אברם את נחור ואת הרן והרן הוליד את לוט׃ כח וימת הרן על פני תרח אביו בארץ מולדתו באור כשדים׃ כט ויקחו אברם ונחור להם נשים שם אשת אברם שרי ושם אשת נחור מלכה בת הרן אבי מלכה ואבי יסכה׃ ל ותהי שרי עקרה אין לה ולד׃ לא ויקח תרח את אברם בנו ואת לוט בן הרן בן בנו ואת שרי כלתו אשת אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים ללכת ארצה כנען ויבאו עד חרן וישבו שם׃ לב ויהי ימי תרח חמש שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן׃ יב ויאמר יהוה אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך׃ ב ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה׃ ג ואברכה מברכיך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה׃ ד וילך אברם כאשר דבר אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן׃ ה ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכושם אשר רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ותבאו ארצה כנען׃ ו ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ׃ ז וירא יהוה אל אברם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ח ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים ועי קדמה ויבן שם מזבח ליהוה ויקרא בשם יהוה׃ ט ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה׃ י ויהי רעב בארץ וירד אברם מצרים לגור שם כי כבד הרעב בארץ׃ יא ויהי כאשר הקריב לבוא מצרים ויאמר אל שרי אשתו הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את׃ יב והיה כי יראו אתך המצרים ואמרו אשתו זאת והרגו אתי ואתך יחיו׃ יג אמרי נא אחתי את למען ייטב לי בעבורך וחיתה נפשי בגללך׃ יד ויהי כבוא אברם מצרימה וירא המצרים את האשה כי יפה היא מאד׃ טו וירא אתה שרי פרעה ויהללו אל פרעה ותקח האשה בית פרעה׃ טז ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן ובקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים׃ יז ויגע יהוה את פרעה נגעים גדלים ואת ביתו על דבר שרי אשת אברם׃ יח ויקרא פרעה לאברם ויאמר מה זאת עשית לי למה לא הגדת לי כי אשתך היא׃ יט למה אמרת אחתי היא ואקח אתה לי לאשה ועתה הנה אשתך קח ולך׃ כ ויצו עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת אשתו ואת כל אשר לו׃ יג ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה׃ ב ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ ג וילך למסעיו מהנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי׃ ד אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם בשם יהוה׃ ה וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים׃ ו ולא נשא אתם הארץ לשבת יחדו כי היה רכושם רב ולא יכלו לשבת יחדו׃ ז ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז יושב בארץ׃ ח ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני וביניך ובין רעי וביני רעיך כי אנשים אחים אנחנו׃ ט הלא כל הארץ לפניך הפרד נא מעלי אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה׃ י וישא לוט את עיניו וירא את כל ככר הירדן כי כלה משקה לפני שחת יהוה את סדם ואת עמרה כגן יהוה כארץ מצרים באכה צוער׃ יא ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃ יב אברם ישב בארץ כנען ולוט ישב בערי הככר ויאהל עד סדם׃ יג ואנשי סדם רעים וחטאים ליהוה מאד׃ יד ויהוה אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן המקום אשר אתה שם צפנה ונגבה וקדמה וימה׃ טו כי את כל הארץ אשר אתה רואה לך אתננה ולזרעך עד עולם׃ טז ושמתי את זרעך כעפר הארץ אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ גם זרעך ימנה׃ יז קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃ יח ויאהל אברם ויבא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבן שם מזבח ליהוה׃ יד ויהי בימי אמרפל מלך שנער אריוך מלך אלסר כדרלעמר מלך עילם ותדעל מלך גוים׃ ב עשו מלחמה את ברע מלך סדם ואת ברשע מלך עמרה שנאב מלך אדמה ושמאבר מלך צבויים ומלך בלע הוא צוער׃ ג כל אלה חברו אל עמק השדים הוא ים המלח׃ ד שתים עשרה שנה עבדו את כדרלעמר ובשלש עשרה שנה מרדו׃ ה ובארבע עשרה שנה בא כדרלעמר ואשר אתו ויכו את רפאים בעשתרת קרנים ואת הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים׃ ו ואת החרי בהרם שעיר עד אל פארן אשר על המדבר׃ ז וישבו ויבאו אל עין משפט הוא קדש ויכו את כל שדי העמלקי וגם את האמרי היושב בחצצן תמר׃ ח ויצא מלך סדם ומלך עמרה ומלך אדמה ומלך צבויים ומלך בלע הוא צוער ויערכו אתם מלחמה בעמק השדים׃ ט את כדרלעמר מלך עילם ואת תדעל מלך גוים ואת אמרפל מלך שנער ואת אריוך מלך אלסר ארבעה מלכים את החמשה׃ י ועמק השדים באר באר חמר ויפלו שמה מלך סדם ועמרה ויסורו ההרה׃ יא ויקחו את כל רכוש סדם ועמרה ואת כל אכלם וילכו׃ יב ואת לוט ואת רכושו בן אחי אברם וילכו והוא יושב בסדם׃ יג ויבא הפליט ויגד לאברם העברי והוא שכן באלני ממרא האמרי אחי אשכל ואחי ענר והם בעלי ברית אברם׃ יד וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמנה עשר ושלש מאות וירדף עד דן׃ טו ויחלק עליהם לילה הוא ועבדיו ויכם וירדפם עד חובה אשר משמאל לדמשק׃ טז וישב את כל הרכש וגם את לוט אחיו ורכושו השיב וגם את הנשים ואת העם׃ יז ויצא מלך סדם לקראתו אחרי שובו מהכות את כדרלעמר ואת המלכים אשר אתו אל עמק שוה הוא עמק המלך׃ יח ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין והוא כהן לאל

وأولادهم . ومنهم قتلوا ٥٥٥ نفساً : فلم يحزن داود على ما حزن عليه
لما قتل ابنه : وكان يقول : يا ليتني مت بدلك يا ابني . وكان
يقول هذا لما : كان يرى ابنه يقتل أباه . وأمه . وأخوته . وكان
يحزن على ابنه لما : كان يرى ابنه يقتل أخوته . وكان يحزن
على ابنه

ויאמר יי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם : ונח מצא חן בעיני יי : אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח : ויולד נח את שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

ויהי בהיות הסוסים בבטן הרחם ויאמר יהוה לה שני גוים בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר׃ ויהי ביום מלאת ימיה להלד והנה תומם בבטנה׃ ויצא הראשון אדמוני כלו כאדרת שער ויקראו שמו עשו׃ ואחרי כן יצא אחיו וידו אחזת בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויעקבהו רבקה אמו׃ ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד איש שדה ויעקב איש תם יושב אהלים׃ ויאהב יצחק את עשו כי ציד בפיו ורבקה אהבת את יעקב׃ ויזד יעקב נזיד ויבא עשו מן השדה והוא עיף׃ ויאמר עשו אל יעקב הלעיטני נא מן האדם האדם הזה כי עיף אנכי על כן קרא שמו אדום׃ ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי׃ ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה׃ ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב׃ ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה׃

ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה׃ וירא אליו יהוה ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך׃ גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל והקימותי את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך׃ והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גוי הארץ׃ עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורתי׃ וישב יצחק בגרר׃ וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי היא כי ירא לאמר אשתי פן יהרגני אנשי המקום על רבקה כי טובת מראה היא׃ ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו׃ ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך היא ואיך אמרת אחתי היא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי פן אמות עליה׃ ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת עלינו אשמה׃ ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת׃ ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו יהוה׃ ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד׃ ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים׃ ואת כל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר׃ ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד׃ וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם׃ וישב יצחק ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו אשר סתמום פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו׃ ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים׃ ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו׃ ויחפרו באר אחרת ויריבו גם עליה ויקרא שמה שטנה׃ ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו ופרינו בארץ׃ ויעל משם באר שבע׃ ויראה אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי ואברכך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי׃ ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט שם אהלו ויכרו שם עבדי יצחק באר׃ ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר צבאו׃ ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחו מאתכם׃ ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך ונכרתה ברית עמך׃ אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה׃ ויעש להם משתה ויאכלו וישתו׃ וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום׃ ויהי ביום הזה ויבאו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים׃ ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה׃ ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת בשמת בת אילון החתי׃ ותהיין מרת רוח ליצחק ולרבקה׃

ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני׃ ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי׃ ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד׃ ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי ובא לי ואברכך נפשי בטרם אמות׃ ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא׃ ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר׃ הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברכך לפני יהוה לפני מותי׃ ועתה בני שמע בקולי לאשר אנכי מצוה אותך׃ לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב׃ והבאת לאביך ואכל בעבור אשר יברכך לפני מותו׃ ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק׃ אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה׃ ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולך קח לי׃ וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו׃ ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמודת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן׃ ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו׃ ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה׃ ויבא אל אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני׃ ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך׃ ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה אלהיך לפני׃ ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא׃ ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו׃ ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שעירות ויברכהו׃ ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני׃ ויאמר הגישה לי ואכלה מצד בני בעבור תברכך נפשי ויגש לו ויאכל ויבא לו יין וישת׃ ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני׃ ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה׃ ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירש׃ יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור ומברכיך ברוך׃ ויהי ככלות יצחק לברך את יעקב ויעקב יצא יצא מלפני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו׃ ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי בעבור תברכני נפשך׃ ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני בנך בכרך עשו׃ ויחרד יצחק חרדה גדלה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה׃ כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדלה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי׃ ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך׃ ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא אצלת ברכה לי׃ ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיהו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו ולך מה אעשה בני׃ ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לך אבי ברכני גם אני אבי ישא עשו קולו ויבך׃ ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל׃ ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך׃ ויעתר עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי׃ ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך׃ ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה׃ וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך׃ עד שוב אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד׃ ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים׃

ויקרא יצחק אל יעקב ויברך אתו ויצום ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען׃ קום לך פדנה ארם בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך׃ ואל שדי יברך אתך ויפרה והרבך ויהי לקהל עמים׃ ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלהים לאברהם׃ ויצלח יעקב וילך פדנה ארם אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה אם יעקב ועשו׃ ויראה עשו כי ברך יצחק את יעקב ושלח אתו פדנה ארם לקחת לו משם אשה במברכו אתו ויצו עליו לאמר לא תקח אשה מבנות כנען׃ וישמע יעקב אל אביו ואל אמו וילך פדנה ארם׃ וירא עשו כי רעות בנות כנען בעיני יצחק אביו׃ וילך עשו אל ישמעאל ויקח את מחלת בת ישמעאל בן אברהם אחות נבית על נשיו לו לאשה׃ ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה׃ ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא׃ ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו׃ והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך׃ והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפנה ונגבה ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך׃ והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך׃ ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי׃ ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים׃ וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה׃ ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לוז שם העיר לראשונה׃ וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש׃ ושבתי בשלום אל בית אבי והיה יהוה לי לאלהים׃ והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך׃

וישא יעקב רגליו וילך ארצה בני קדם׃ ויראה והנה באר בשדה והנה שם שלשה עדרי צאן רבצים עליה כי ממנה יהיו משקים העדרים והאבן גדולה על פי הבאר׃ ונאספו שמה כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקו את הצאן והשיבו את האבן על פי הבאר למקמה׃ ויאמר להם יעקב אחי מנין אתם ויאמרו מחרן אנחנו׃ ויאמר להם הידעתם את לבן בן נחור ויאמרו ידענו׃ ויאמר להם השלום לו ויאמרו שלום והנה רחל בתו באה עם הצאן׃ ויאמר הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה השקו הצאן ולכו רעו׃ ויאמרו לא נוכל עד אשר יאספו כל העדרים וגללו את האבן מעל פי הבאר והשקינו הצאן׃ עודנו מדבר עמם ורחל באה עם הצאן אשר לאביה כי רעה היא׃ ויהי כראות יעקב את רחל בת לבן אחי אמו ואת צאן לבן אחי אמו ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו׃ וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך׃ ויגד יעקב לרחל כי אחי אביה הוא וכי בן רבקה הוא ותרץ ותגד לאביה׃ ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו ויחבק לו וישק לו ויבא לו אל ביתו ויגד ללבן את כל הדברים האלה׃ ויאמר לבן אליו אך עצמי ובשרי אתה וישב עמו חדש ימים׃ ויאמר לבן ליעקב הכי אחי אתה ועבדתני חנם הגידה לי מה משכרתך׃ ולבן היו שתי בנות שם הגדלה לאה והשם הקטנה רחל׃ ועיני לאה רכות ורחל היתה יפת תאר ויפת מראה׃ ויאהב יעקב את רחל ויאמר אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה׃ ויאמר לבן טוב תתי אתה לך מתתי אתה לאיש אחר שבה עמדי׃ ויעבד יעקב ברחל שבע שנים ויהיו בעיניו כימים אחדים באהבתו אתה׃ ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה׃ ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה׃ ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה׃ ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה׃ ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני׃ ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה׃ מלא שבע זאת ונתנה לך גם את האחרת בעבודה אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות׃ ויעש יעקב כן וימלא שבע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה׃ ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה׃ ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות׃ וירא יהוה כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה׃ ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי עתה אהבני אישי׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי שנואה אנכי ויתן לי גם את זה ותקרא שמו שמעון׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי׃ ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יהוה על כן קראה שמו יהודה ותעמד מלדת׃

ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה ותאמר אל יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי׃ ויחר אף יעקב ברחל ויאמר התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן׃ ותאמר הנה אמתי בלהה בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אני ממנה׃ ותתן לו את בלהה שפחתה אשה ויבא אליה יעקב׃ ותהר בלהה ותלד ליעקב בן׃ ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקולי ויתן לי בן על כן קראה שמו דן׃ ותהר עוד בלהה שפחת רחל ותלד בן שני ליעקב׃ ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי׃ ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן את זלפה שפחת לאה ליעקב לאשה׃ ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן׃ ותאמר לאה בגד ותקרא שמו גד׃ ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב׃ ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא שמו אשר׃ וילך ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך׃ ותאמר לה המעט קחתי את אישי ולקחת גם את דודאי בני ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת דודאי בנך׃ ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה ההוא׃ וישמע אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי׃ ותאמר לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר׃ ותהר עוד לאה ותלד בן ששי ליעקב׃ ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא שמו זבולן׃ ואחרי כן ילדה בת ותקרא שמה דינה׃ ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה׃ ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי׃ ותקרא שמו יוסף לאמר יסף יהוה לי בן אחר׃

ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה למקומי וכארצי׃ תנה את נשי ואת ילדי אשר עבדתי אתך בהן ואלכה כי אתה ידעת את עבדתי אשר עבדתיך׃ ויאמר אליו לבן אם נא מצאתי חן בעיניך נחשתי וברכני יהוה בגללך׃ נקבה שכרך עלי ואתנה׃ ויאמר אליו אתה ידעת את אשר עבדתיך ואת אשר היה מקנך אתי׃ כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרב ויברך יהוה אתך לרגלי ועתה מתי אעשה גם אנכי לביתי׃ ויאמר מה אתן לך ויאמר יעקב לא תתן לי מאומה אם תעשה לי הדבר הזה אשוב ארעה צאנך אשמר׃ אעבר בכל צאנך היום הסר משם כל שה נקד וטלוא וכל שה עקד בכשבים וטלוא ועקד בעזים והיה שכרי׃ וענתה בי צדקתי ביום מחר כי תבוא על שכרי לפניך כל אשר אינני נקד וטלוא בעזים ועקד בכשבים גנוב הוא אתי׃ ויאמר לבן הן לו יהי כדברך׃ ויסר ביום ההוא את התישים העקדים והטלאים את כל העזים הנקדות והטלאות כל אשר לבן בו וכל עקד בכשבים ויתן ביד בניו׃ וישם דרך שלשת ימים בינו ובין יעקב ויעקב רעה את צאן לבן הנותרות׃ ויקח לו יעקב מקל לבנה לח ולוז וערמון ויפצל בהן פצלות לבן מחשפת על המקלות אשר במקלות׃ ויצג את המקלות אשר פצל בשקתות במרבדים בבתי המים אשר תבאן הצאן לנכח הצאן ויחמנה בבאן לשתות׃ ויחמו הצאן אליהן ותלדנה הצאן עקדים נקדים וטלאים׃ והכבשים הפריד יעקב ויתן פני הצאן אל עקד וכל חום בצאן לבן וישת לו עדרים לבדו ולא שתם על צאן לבן׃ והיה בכל יחם הצאן המקשרות ושם יעקב את המקלות לעיני הצאן ברהטים להחם בהרהטים׃ ובהעטף הצאן ושם לא יתן ותהי העטופות ללבן והקשרות ליעקב׃ ויפרץ האיש מאד מאד ויהי לו צאן רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים׃

וישמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה׃ וירא יעקב את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום׃ ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ומולדתך ואהיה עמך׃ וישלח יעקב ויקרא לרחל ולאה השדה אל צאנו׃ ויאמר להן אני רואה את פני אביכן כי איננו עמדי כתמול שלשום ואלהי אבי היה עמדי׃ ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן׃ ואביכן התל בי והחליף את משכרתי עשרת מונים ולא נתנו אלהים לו להרע עמדי׃ אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך וילדו כל הצאן עקדים׃ ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתן לי׃ ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים׃ ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני׃ ויאמר שא נא עיניך וראה כל העתדים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך׃ אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך׃ ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו׃ הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכל את כספנו׃ כי כל העשר אשר הצל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה׃ ויקם יעקב וישא את בניו ואת נשיו על הגמלים׃ ויסע את כל מקנהו ואת כל רכושו אשר רכש מקנה קנינו אשר רכש בפדן ארם לבוא אל יצחק אביו ארצה כנען׃ ולבן הלך לגזז את צאנו ותגנב רחל את התרפים אשר לאביה׃ ויגנב יעקב את לב לבן הארמי על בלתי הגיד לו כי בורח הוא׃ ויברח הוא וכל אשר לו ויקם ויעבר את הנהר וישם את פניו הר הגלעד׃ ויגד ללבן ביום השלישי כי ברח יעקב׃ ויקח את אחיו עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים וידבק אתו בהר הגלעד׃ ויבא אלהים אל לבן הארמי בחלום הלילה ויאמר לו השמר לך פן תדבר עם יעקב מטוב עד רע׃ ויהי לבן השיג את יעקב ויעקב תקע את אהלו בהר והוא תקע את אחיו בהר הגלעד׃ ויאמר לבן אל יעקב מה עשית ותגנב את לבבי ותנהג את בנותי כשבויות חרב׃ למה התברחת לנסתר ותגנב אתי ולא הגדת לי ואשלחך בשמחה ובשירים בתף ובכנור׃ ולא נשקתני לבני ולבנותי עתה הסכלת עשות׃ יש לאל ידי לעשות עמכם רע ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר השמר לך מדבר עם יעקב מטוב עד רע׃ ועתה הלוך הלכת כי נכסף נכספת לבית אביך למה גנבת את אלהי׃ ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי כי אמרתי פן תגזל את בנותיך מעמך׃ עם אשר תמצא את אלהיך לא יחיה נגד אחינו הכר לך מה עמדי וקח לך ויעקב לא ידע כי רחל גנבתם׃ ויבא לבן באהל יעקב ובאהל לאה ובאהל שתי השפחות ולא מצא ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל׃ ורחל לקחה את התרפים ותשמם בכר הגמל ותשב עליהם ויחש לבן את כל האהל ולא מצא׃ ותאמר אל אביה אל יחר בעיני אדני כי לא אוכל לקום מפניך כי דרך נשים לי ויחפש ולא מצא את התרפים׃ ויחר ליעקב ויריב בלבן ויען יעקב ויאמר ללבן מה פשעי מה חטאתי כי דלקתה אחרי׃ כי מששת את כל כלי מה מצאת מכל כלי ביתך שים כה נגד אחי ואחיך ויוכחו בין שנינו׃ זה עשרים שנה אנכי עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי צאנך לא אכלתי׃ טרפה לא הבאתי אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה גנבתי יום וגנבתי לילה׃ הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה ותדד שנתי מעיני׃ זה לי עשרים בשנה בבתיך עבדתיך ארבע עשרה שנה בשני בנותיך ושש שנים בצאנך ותהפך את משכרתי עשרת מונים׃ לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק היה לי כי עתה ריקם שלחתני את עניי ואת יגיע כפי ראה אלהים ויוכח אמש׃ ויען לבן ויאמר אל יעקב הבנות בנותי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה רואה לי הוא ולבנותי מה אעשה היום לאלה או לבניהן אשר ילדו׃ ועתה לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה לעד ביני וביניך׃ ויקח יעקב אבן וירימה מצבה׃ ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל׃ ויקרא לו לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד׃ ויאמר לבן הגל הזה עד היום ביני וביניך על כן קרא שמו גלעד׃ והמצפה אשר אמר הנה יצף יהוה ביני וביניך כי נסתר איש מרעהו׃ אם תענה את בנתי ואם תקח נשים על בנתי אין איש עמנו ראה אלהים עד ביני וביניך׃ ויאמר לבן אל יעקב הנה הגל הזה והנה המצבה אשר ירתי ביני וביניך׃ עד הגל הזה והמצבה אם אני לא אעבר אליך את הגל הזה ואת המצבה הזאת אם אתה לא תעבר אלי לרעה׃ אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו אלהי אביהם ויעקב נשבע בפחד אביו זבח זבח בהר ויקרא לאחיו לאכל לחם ויאכלו לחם ויליני בהר׃ וישכם לבן בבקר וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתם וילך וישב לבן למקומו׃ ויעקב הלך לדרכו ויפגעו בו מלאכי אלהים׃ ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלהים זה ויקרא שם המקום ההוא מחנים׃

וישלח יעקב מלאכים לפניו אל עשו אחיו ארצה שעיר שדה אדום׃ ויצו אתם לאמר כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה׃ ויהי לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה ואשלחה להגיד לאדני למצא חן בעיניך׃ וישבו המלאכים אל יעקב לאמר באנו אל אחיך אל עשו וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו׃ ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ את העם אשר אתו ואת הצאן ואת הבקר ואת הגמלים לשני מחנות׃ ויאמר אם יבא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה׃ ויאמר יעקב אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה האמר אלי שוב לארצך ולמולדתך ואיטיבה עמך׃ קטנתי מכל החסדים ומכל האמת אשר עשית את עבדך כי במקלי עברתי את הירדן הזה ועתה הייתי לשני מחנות׃ הצילני נא מיד אחי מיד עשו כי ירא אנכי אתו פן יבא והכני אם על בנים׃ ואתה אמרת היטב איטיב עמך ושמתי את זרעך כחול הים אשר לא יספר מרב׃ ויהי שם בלילה ההוא ויקח מן הבא בידו מנחה לעשו אחיו׃ עזים מאתים תישים עשרים רחלים מאתים אילים עשרים׃ מיניקות שלשים גמלים מניקות ובניהם ארבעים פרות עשרה פרים עשרים אתנות עשר עירים׃ ויתן ביד עבדיו עדר עדר לבדו ויאמר אל עבדיו עברו לפני ורוח תשימו בין עדר ובין עדר׃ ויצו את הראשון לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאל אתך לאמר למי אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך׃ ואמרת לעבדך ליעקב מנחה היא שלחה לאדני לעשו והנה גם הוא אחרינו׃ ויצו גם את השני גם את השלישי גם את כל ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר הזה תדברון אל עשו במצאתכם אתו׃ ואמרתם גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי אמר אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחר כן אראה פניו אולי ישא פני׃ ותעבר המנחה על פניו והוא לן בלילה ההוא בתוך המחנה׃ ויקם בלילה ויקח את שתי נשיו ואת שתי שפחותיו ואת אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק׃ ויקחם ויעבירם את הנחל ויעבר את אשר לו׃ ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר׃ וירא כי לא יכל לו ויגע בכף ירכו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו׃ ויאמר שלחני כי עלה השחר ויאמר לא אשלחך כי אם ברכתני׃ ויאמר אליו מה שמך ויאמר יעקב׃ ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל׃ וישאל יעקב והגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי ויברך אתו שם׃ ויקרא יעקב שם המקום פניאל כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי׃ ויזרח לו השמש כאשר עבר את פנואל והוא צלע על ירכו׃ על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה אשר על כף הירך עד היום הזה כי נגע בכף ירך יעקב בגיד הנשה׃

וישא יעקב עיניו וירא והנה עשו בא ועמו ארבע מאות איש ויחץ את הילדים על לאה ועל רחל ועל שתי השפחות׃ ויעבר את הזלפות והבלהות לפנים ואת לאה וילדיה לאחרנים ואת רחל ואת יוסף לאחרונים׃ והוא עבר לפניהם וישתחו ארצה שבע פעמים עד גשתו עד אחיו׃ וירץ עשו לקראתו ויחבקהו ויפל על צוארו וישקהו ויבכו׃ וישא עיניו וירא את הנשים ואת הילדים ויאמר מי אלה לך ויאמר הילדים אשר חנן אלהים את עבדך׃ ותגשנה השפחות הנה והילדיהן ותשתחוין׃ ותגש גם לאה וילדיה ותשתחוו ואחר נגש יוסף ורחל ויתשתחוו׃ ויאמר מי לך כל המחנה הזה אשר פגשתי ויאמר למצא חן בעיני אדני׃ ויאמר עשו יש לי רב אחי יהי לך אשר לך׃ ויאמר יעקב אל נא אם נא מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי כי על כן ראיתי פניך כראות פני אלהים ותרצני׃ קח נא את ברכתי אשר הובאת לך כי חנני אלהים וכי יש לי כל ויפצר בו ויקח׃ ויאמר נסעה ונלכה ואלכה לנגדך׃ ויאמר אליו אדני ידע כי הילדים רכים והצאן והבקר עלות עלי ודפקום יום אחד ומתו כל הצאן׃ יעבר נא אדני לפני עבדו ואנכי אתנהלה לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל אדני שעירה׃ ויאמר עשו אציגה נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני׃ וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה׃ ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכת על כן קרא שם המקום סכות׃ ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את פני העיר׃ ויקנה את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה׃ ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל׃

ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ׃ וירא אתה שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה׃ ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנערה וידבר על לב הנערה׃ ויאמר שכם אל חמור אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה׃ ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנהו בשדה וחרש יעקב עד בואם׃ ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו׃ ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה׃ וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה׃ והתחתנו אתנו בנתיכם תתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם׃ ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרו בה והאחזו בה׃ ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן׃ הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו לי את הנערה לאשה׃ ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה וידברו אשר טמא את דינה אחותם׃ ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה היא לנו׃ אך זאת נאותה לכם אם תהיו כמנו להמול לכם כל זכר׃ ונתנו את בנתינו לכם ואת בנתיכם נקח לנו ונשבנו אתכם ונהיה לעם אחד׃ ואם לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את בתנו והלכנו׃ וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן חמור׃ ולא אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מכל בית אביו׃ ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר׃ האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ וסחרו אתה והארץ הנה רחבת ידים לפניהם את בנתם נקח לנו לנשים ואת בנתינו נתן להם׃ אך באת האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר כאשר הם נמולים׃ מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלוא לנו הם אך נאותה להם ויבנו אתנו׃ וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו ויהמלו כל זכר כל יצאי שער עירו׃ ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי ד

عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ وَعَلَى أَرْبَعَةِ أَسْبَاطٍ مِنْهُمْ. ٥ وَهَذِهِ أَسْمَاءُ
الرِّجَالِ الَّذِينَ يَقُومُونَ مَعَكُمْ: رَأُوبَيْنُ أَلِيصُورُ بْنُ شَدِيئُورَ.
٦ شِمْعُونُ شَلُومِيئِيلُ بْنُ صُورِيشَدَّايَ. ٧ يَهُوذَا نَحْشُونُ بْنُ
عَمِّينَادَابَ. ٨ يَسَّاكَرُ نَثَنَائِيلُ بْنُ صُوغَرَ. ٩ زَبُولُونُ أَلِيآبُ بْنُ
حَالُونَ. ١٠ بَنُو يُوسُفَ: لأَفْرَايِمَ أَلِيشَامَعُ بْنُ عَمِّيهُودَ. لِمَنَسَّى
جَمْلِيئِيلُ بْنُ فَدَاهْصُورَ. ١١ بَنْيَامِينُ أَبِيدَانُ بْنُ جِدْعُونِي.
١٢ دَانُ أَخِيعَزَرُ بْنُ عَمِيشَدَّايَ. ١٣ أَشِيرُ فَغْعِيئِيلُ بْنُ عُكْرَانَ.
١٤ جَادُ أَلِيَاسَافُ بْنُ دَعُوئِيلَ. ١٥ نَفْتَالِي أَخِيرَعُ بْنُ عِينَانَ.
١٦ هَؤُلاَءِ هُمُ الْمَدْعُوُّونَ مِنَ الْجَمَاعَةِ رُؤَسَاءُ أَسْبَاطِ آبَائِهِمْ
رُؤُوسُ أُلُوفِ إِسْرَائِيلَ هُمْ. ١٧ فَأَخَذَ مُوسَى وَهَارُونُ هَؤُلاَءِ
الرِّجَالَ الَّذِينَ سُمُّوا بِأَسْمَائِهِمْ ١٨ وَجَمَعَا كُلَّ الْجَمَاعَةِ فِي
الْيَوْمِ الأَوَّلِ مِنَ الشَّهْرِ الثَّانِي فَأَعْلَنُوا قَبَائِلَهُمْ بِعَشَائِرِهِمْ
حَسَبَ بُيُوتِ آبَائِهِمْ بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَمَا
فَوْقُ رُؤُوسِهِمْ بِحَسَبِ مَوَالِيدِهِمْ. ١٩ كَمَا أَمَرَ الرَّبُّ مُوسَى
فَأَحْصَاهُمْ فِي بَرِّيَّةِ سِينَاءَ. ٢٠ وَكَانَ بَنُو رَأُوبَيْنَ بِكْرِ إِسْرَائِيلَ
بِمَوَالِيدِهِمْ بِعَشَائِرِهِمْ حَسَبَ بُيُوتِ آبَائِهِمْ بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ
رُؤُوسِهِمْ كُلُّ ذَكَرٍ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَمَا فَوْقُ كُلُّ دَاخِلٍ
فِي الْجَيْشِ ٢١ فَكَانَ الْمَعْدُودُونَ مِنْهُمْ لِسِبْطِ رَأُوبَيْنَ سِتَّةً
وَأَرْبَعِينَ أَلْفاً وَخَمْسَ مِئَةٍ. ٢٢ بَنُو شِمْعُونَ بِمَوَالِيدِهِمْ بِعَشَائِرِهِمْ
حَسَبَ بُيُوتِ آبَائِهِمْ الْمَعْدُودُونَ مِنْهُمْ بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ رُؤُوسِهِمْ
كُلُّ ذَكَرٍ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَمَا فَوْقُ كُلُّ دَاخِلٍ فِي الْجَيْشِ
٢٣ فَكَانَ الْمَعْدُودُونَ مِنْهُمْ لِسِبْطِ شِمْعُونَ تِسْعَةً وَخَمْسِينَ أَلْفاً
وَثَلاَثَ مِئَةٍ. ٢٤ بَنُو جَادَ بِمَوَالِيدِهِمْ بِعَشَائِرِهِمْ حَسَبَ بُيُوتِ
آبَائِهِمْ بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ سَنَةً فَمَا فَوْقُ كُلُّ دَاخِلٍ
فِي الْجَيْشِ ٢٥ فَكَانَ الْمَعْدُودُونَ مِنْهُمْ لِسِبْطِ جَادَ خَمْسَةً
وَأَرْبَعِينَ أَلْفاً وَسِتَّ مِئَةٍ وَخَمْسِينَ. ٢٦ بَنُو يَهُوذَا بِمَوَالِيدِهِمْ
بِعَشَائِرِهِمْ حَسَبَ بُيُوتِ آبَائِهِمْ بِعَدَدِ الأَسْمَاءِ مِنِ ابْنِ عِشْرِينَ
سَنَةً فَمَا فَوْقُ كُلُّ دَاخِلٍ فِي الْجَيْشِ ٢٧ فَكَانَ الْمَعْدُودُونَ
مِنْهُمْ لِسِبْطِ يَهُوذَا أَرْبَعَةً وَسَبْعِينَ أَلْفاً وَسِتَّ مِئَةٍ.

ואת הכנענה בארץ בבואו מפדן ויחן את פני העיר : ויצא
אלהים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר אליו הנך מת על
האשה אשר לקחת והוא בעולת בעל : ואבימלך לא קרב
אליה ויאמר אדני הגוי גם צדיק תהרג : הלא הוא אמר לי
אחתי הוא והיא גם היא אמרה אחי הוא בתם לבבי ובנקיון
כפי עשיתי זאת : ויאמר אליו האלהים בחלום גם אני ידעתי
כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם אנכי לבלתי חטוא לי
על כן לא נתתיך לנגוע אליה : ועתה השב אשת האיש כי
נביא הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם איננו משיב דע כי מות
תמות אתה וכל אשר לך : וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל
עבדיו וידבר את כל הדברים האלה באזניהם ויראו האנשים
מאד : ויקרא אבימלך לאברהם ויאמר אליו מה עשית לנו
ומה חטאתי לך כי הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה גדלות
מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי : ויאמר אבימלך אל
אברהם מה ראית כי עשית את הדבר הזה : ויאמר אברהם
כי אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה והרגוני על
דבר אשתי : ואף גם אמנה אחתי בת אבי היא אך לא בת
אמי ותהי לי לאשה : והי כאשר התעו אתי אלהים מבית
אבי ואמר לה זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל המקום
אשר נבוא שמה אמרי עלי הוא אחי : ויקח אבימלך צאן
ובקר ועבדים ושפחות ויתן לאברהם וישב את שרה אשתו
אליו : ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב בעיניך שב :
ולשרה אמר הנה נתתי אלף כסף לאחיך הנה הוא לך כסות
עינים לכל אשר אתך ואת כל ותכחי : ויתפלל אברהם אל
האלהים וירפא אלהים את אבימלך ואת אשתו ואמהותיו
וילדו : כי עצר עצר יהוה בעד כל רחם לבית אבימלך על
דבר שרה אשת אברהם :

ויאמר יי אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם . ונח מצא חן בעיני יי : אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח : ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת : ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס : וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ : ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אתה : כי אני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

ויאמר יי אל נח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה : מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו : גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ : כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה : ויעש נח ככל אשר צוהו יי : ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ : ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול : מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה : שנים שנים באו אל נח אל התבה זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את נח : ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו על הארץ : בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום בחדש ביום הזה נבקעו כל מעינות תהום רבה וארבת השמים נפתחו : ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה : בעצם היום הזה בא נח ושם וחם ויפת בני נח ואשת נח ושלש נשי בניו אתם אל התבה : הם וכל החית למינה וכל הבהמה למינה וכל הרמש הרמש על הארץ למינהו וכל העוף למינהו כל צפור כל כנף : ויבאו אל נח אל התבה שנים שנים מכל הבשר אשר בו רוח חיים : והבאים זכר ונקבה מכל בשר באו כאשר צוה אתו אלהים ויסגר יי בעדו :

ומי שהיה מהלך בדרך ולא התפלל ערבית יתפלל שתים בשחרית. ומי שהיה רוכב על החמור לא ירד ממנו ולא יעשה צרכיו עליו אלא אם כן היה יכול לירד ולעשות. ואם היה מהלך בספינה או על הגמל אפילו כל ימיו לא יתפלל אלא תפלה אחת. ואם היה יודע בעצמו שיכוין לבו אם יתפלל בראש הגג יתפלל. ואם לאו לא יתפלל. ואם היה מהלך במדבר ואין לו עם מי להתפלל ואין לו מי שיכוין לבו יתפלל תפלה אחת. ואם היה יודע בעצמו שיכוין לבו אם יתפלל בדרך יתפלל. ואם לאו לא יתפלל. ואם היה מהלך בדרך ובא לו לעיר ביום ראשון של שבת ואין לו עם מי להתפלל ואין לו מי שיכוין לבו יתפלל תפלה אחת. ואם היה יודע בעצמו שיכוין לבו אם יתפלל בעיר יתפלל. ואם לאו לא יתפלל. ואם היה מהלך בדרך ובא לו לעיר בערב יום הכפורים ואין לו עם מי להתפלל ואין לו מי שיכוין לבו יתפלל שתים. ואם היה יודע בעצמו שיכוין לבו אם יתפלל בעיר יתפלל. ואם לאו לא יתפלל. ואם היה מהלך בדרך ובא לו לעיר בערב יום הכפורים ואין לו עם מי להתפלל ואין לו מי שיכוין לבו יתפלל שתים. ואם היה יודע בעצמו שיכוין לבו אם יתפלל בעיר יתפלל. ואם לאו לא יתפלל.

ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן : ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן : ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי : ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים : והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן : ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים : ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים : ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב : ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ : ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי : ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחית ארץ למינה ויהי כן : ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ : ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם : ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ : ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה : ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן : וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי :

* ١٤٤ : ٩ : ١ صموئيل ٢٥ : ٢٩ وَإِنْ قَامَ إِنْسَانٌ لِيَطْلُبَكَ وَيَطْلُبَ نَفْسَكَ فَنَفْسُ سَيِّدِي تَكُونُ مَحْزُومَةً فِي صُرَّةِ الْحَيَاةِ عِنْدَ الرَّبِّ إِلَهِكَ، وَأَمَّا نَفْسُ أَعْدَائِكَ فَيَرْمِيهَا بِكِفَّةِ الْمِقْلَاعِ. ٣٠ وَيَكُونُ مَتَى صَنَعَ الرَّبُّ لِسَيِّدِي كُلَّ الْخَيْرِ الَّذِي تَكَلَّمَ عَلَيْكَ، وَأَوْصَاكَ عَلَى إِسْرَائِيلَ رَئِيسًا، ٣١ أَنَّهُ لَا يَكُونُ لَكَ هَذَا عَثْرَةً وَلَا مَعْثَرَةَ قَلْبٍ لِسَيِّدِي أَنْ سَفَكْتَ دَمًا بَرِيئًا بِلَا سَبَبٍ، أَوْ أَنْ سَيِّدِي انْتَقَمَ لِنَفْسِهِ. وَيُحْسِنُ الرَّبُّ إِلَى سَيِّدِي، وَتَذْكُرُ أَمَتَكَ.

פרשת בלק

על פרעלעך פֿון דעם ערשטן טייל פֿון דער פרשה

אין פֿאַרשידענע ספֿרים פֿינדט מען פֿאַרשידענע מינהגים וועגן דעם ווי אזוי מען זאָל לייענען דעם ערשטן טייל פֿון דער פרשה. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „אַנכי" אין דער פרשה יתרו. אין אַנדערע ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „ויהי" אין דער פרשה ויגש. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „ויאמר" אין דער פרשה וישלח. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „ויקרא" אין דער פרשה ויקרא. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „וידבר" אין דער פרשה במדבר. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „ואתחנן" אין דער פרשה ואתחנן. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „ראה" אין דער פרשה ראה. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „כי תבוא" אין דער פרשה כי תבוא. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „נצבים" אין דער פרשה נצבים. אין אַ סך ספֿרים שטייט, אַז מען זאָל עס לייענען מיט אַ טעם, וואָס איז ענלעך צו דעם טעם, מיט וועלכן מען לייענט דעם ווערטל „האזינו" אין דער פרשה האזינו.

ויאמרו אליו הנה נא אנחנו עבדים והארץ אשר נתת לאבתינו לאכל פריה וטובה הנה אנחנו עבדים עליה : ופריה מרבה לתבואות לכם על חטאתינו וגם על בהמתינו משלים בארצותינו ובצר גדול אנחנו בצר : ובכל זאת אנחנו כרתים אמונה ומכתבים ועל החתומים שרינו לוינו כהנינו : ויהי על החתומים נחמיה התרשתא בן חכליה וצדקיה : שריה שריה פשחור אמריה חרים : והלוים ישוע בן עזניה בנוי קדמיאל ואחיהם : הכהנים הלוים שכניה רחום משבנה : מעכיה : ראשי העם פרעש פחת מואב עילם זתוא בני : בנו בקר צאן ועזים : ובכל אשר נדר לאלהים לאיש האלהים ממנו ילקחו כי לאדנינו אנחנו : ולא נעזב את בית אלהינו : ובני העם הגורל הטלנו על הקרבן העצים להביא אל בית אלהינו לבתי אבתינו ובזמנים מדי שנה בשנה לבער על מזבח יהוה אלהינו ככתוב בתורה : ולהביא את בכורי אדמתנו ואת בכורי כל פרי כל עץ שנה בשנה בית יהוה : ואת בכורי בנינו ובהמתינו ככתוב בתורה ובכורות בקרנו וצאננו להביא לבית אלהינו אל הכהנים המשרתים בבית אלהינו : ואת ראשית עריסותינו ותרומותינו ופרי כל עץ תירוש ויצהר להביא אל הכהנים אל לשכות בית אלהינו ומעשר אדמתנו ללוים והם הלוים מעשרים בכל ערי עבדתנו : והיה הכהן בן אהרן עם הלוים בעת מעשרם הלוים יעלו מעשר מן המעשר אל בית אלהינו אל הלשכות אל בית האוצר : כי אל לשכות האלה יעלו בני ישראל ובני לוי את תרומת הדגן התירוש והיצהר ושם כלי הקדש והכהנים המשרתים והשוערים והמשוררים ולא נעזב את בית אלהינו : ולא נתץ את בית אלהינו : ולא נתץ את בית אלהינו : ולא נתץ

אַל־תִּתֵּן אֶת־פִּיךָ לַחֲטִיא אֶת־בְּשָׂרֶךָ וְאַל תֹּאמַר לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ כִּי שְׁגָגָה הִוא
לָמָּה יִקְצֹף הָאֱלֹהִים עַל־קוֹלֶךָ וְחָבַל אֶת־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ: כִּי בָּרֹב חֲלֹמוֹת וַהֲבָלִים
וּדְבָרִים הַרְבֵּה כֵּן בְּיִרְאַת אֱלֹהִים: אִם־עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק תִּרְאֶה בַּמְּדִינָה
אַל־תִּתְמַהּ עַל־הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם: וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל
הִוא מֶלֶךְ לַשָּׂדֶה נֶעֱבָד: אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי אֹהֵב בָּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם־זֶה
הָבֶל: בִּרְבוֹת הַטּוּב רַבּוּ אוֹכְלָיו וּמַה־סֹּכֶן לִבְעָלָיו כִּי אִם־רְאוֹת עֵינָיו: מְתוּקַת
הָעוֹבֵד אִם־מְעַט וְאִם־הַרְבֶּה יֹאכֵל וְהַשָּׂבְעַ לָעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחוֹ לִישֹׁן: יֵשׁ רָעָה
חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ: וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע
וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה: כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרוֹם יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּבוֹאוֹ וּמִן־
עֲמָלוֹ לֹא־יִשָּׂא בְּזַרְעוֹ הָלֹךְ: וְגַם זֹה רָעָה חוֹלָה כָּל־עֵת בְּדִיּוּק כֵּן יֵלֵךְ וּמַה־יִּתְרוֹן
לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ: גַּם כָּל־יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וְקָצֶף: הִנֵּה אֲשֶׁר־
רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר־יָפֶה אֲכֹל וְשָׁתוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל־עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת
הַשֶּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי־הוּא חֶלְקוֹ: גַּם כָּל־הָאָדָם אֲשֶׁר־
נָתַן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ מֵאֲכֹל מִמֶּנּוּ וְלָשֵׂאת אֶת־חֶלְקוֹ וְלִשְׂמֹחַ
בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִוא: כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת־יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה
בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ: יֵשׁ רָעָה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ וְרָבָה הִוא עַל־הָאָדָם: אִישׁ אֲשֶׁר
יִתֶּן־לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְלֹא־יֶחְסַר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־יִתְאַוֶּה וְלֹא־
יַשְׁלִיטֵהוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִם־אִישׁ נָכְרִי יֹאכַל אֹתוֹ זֶה הֶבֶל וְחֹלִי רָע הִוא:
אִם־יוֹלִיד אִישׁ מֵאָה וְחַיָּיו רַבִּים וְיָמֵי שְׁנוֹתָיו יִרְבּוּ וְנַפְשׁוֹ לֹא תִשְׂבַּע מִן־הַטּוֹבָה וְגַם
קְבוּרָה לֹא־הָיְתָה לוֹ אָמַרְתִּי טוֹב מִמֶּנּוּ הַנֶּפֶל: כִּי בַהֶבֶל בָּא וּבַחֹשֶׁךְ יֵלֵךְ וּבַחֹשֶׁךְ

وَلَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّىٰ يَبْلُغَ أَشُدَّهُ ۚ وَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ ۖ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا ۖ وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَىٰ ۖ وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿١٥٢﴾ وَأَنَّ هَٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿١٥٣﴾ ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِّكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُم بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٤﴾ وَهَٰذَا كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ مُبَارَكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿١٥٥﴾ أَن تَقُولُوا إِنَّمَا أُنزِلَ الْكِتَابُ عَلَىٰ طَائِفَتَيْنِ مِن قَبْلِنَا وَإِن كُنَّا عَن دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ ﴿١٥٦﴾ أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَّا أُنزِلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَىٰ مِنْهُمْ ۚ فَقَدْ جَاءَكُم بَيِّنَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ ۚ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّن كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا ۗ سَنَجْزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ ﴿١٥٧﴾ هَلْ يَنظُرُونَ إِلَّا أَن تَأْتِيَهُمُ الْمَلَائِكَةُ أَوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أَوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ ۗ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ آمَنَتْ مِن قَبْلُ أَوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا خَيْرًا ۗ قُلِ انتَظِرُوا إِنَّا مُنتَظِرُونَ ﴿١٥٨﴾ إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۚ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ ﴿١٥٩﴾ مَن جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا ۖ وَمَن جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ ﴿١٦٠﴾ قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ دِينًا قِيَمًا مِّلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا ۚ وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ﴿١٦١﴾ قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٦٢﴾ لَا شَرِيكَ لَهُ ۖ وَبِذَٰلِكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ ﴿١٦٣﴾ قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغِي رَبًّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ ۚ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا ۚ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ ۚ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّكُم مَّرْجِعُكُمْ فَيُنَبِّئُكُم بِمَا كُنتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ ﴿١٦٤﴾ وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِّيَبْلُوَكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ ۗ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿١٦٥﴾

الأخبار الواردة في ذلك . ثم ذهبت طائفة إلى تحريم الكلام في الصلاة سواء كان لمصلحتها أو لغيرها ، وهذا مذهب ابن مسعود وإبراهيم النخعي . ثم اختلفوا في نسخه ، فقال قوم : نسخ بقوله تعالى : ﴿ وقوموا لله قانتين ﴾ ، وقال آخرون : نسخ بحديث ذي اليدين ، وهو أن النبي ﷺ صلى إحدى صلاتي العشي ركعتين ثم سلم ، فقال له ذو اليدين : أقصرت الصلاة أم نسيت يا رسول الله ؟ فقال : « كل ذلك لم يكن » ، فقال : قد كان بعض ذلك ، فأقبل على القوم فقال : « أصدق ذو اليدين ؟ » فقالوا : نعم ، فأتم بهم ما بقي من صلاته ثم سجد سجدتي السهو . وذهب آخرون إلى أن الكلام لم ينسخ ، وأن الصلاة لا تفسد به إذا كان يسيرا ، وهو قول الشافعي وأصحابه ، وهو الصحيح ، لأن الأصل بقاء الصلاة على ما كانت عليه ، وما روي من الأخبار في ذلك فمحمول على أنه كان قبل التحريم ، وما روي من الأخبار في تحريمه فمحمول على الكلام الكثير ، وما روي من الأخبار في إباحته فمحمول على الكلام اليسير ، وهو ما لا يخرج المصلي عن كونه مصليا ، وما لا يقطع نظم الصلاة ، وما لا يستدعي فعلا كثيرا ، وما لا يستدعي إعادة الصلاة ، وما لا يستدعي سجود السهو ، وما لا يستدعي الوضوء ، وما لا يستدعي الاستقبال ، وما لا يستدعي الاستئناف ، وما لا يستدعي البناء ، وما لا يستدعي الإتمام ، وما لا يستدعي القضاء ، وما لا يستدعي الكفارة ، وما لا يستدعي الإثم ، وما لا يستدعي العقاب ، وما لا يستدعي الذم ، وما لا يستدعي اللوم ، وما لا يستدعي العتاب ، وما لا يستدعي الزجر ، وما لا يستدعي الأمر ، وما لا يستدعي النهي ، وما لا يستدعي الإباحة ، وما لا يستدعي الكراهة ، وما لا يستدعي الندب ، وما لا يستدعي الوجوب ، وما لا يستدعي الفرض ، وما لا يستدعي السنة ، وما لا يستدعي الفضيلة ، وما لا يستدعي الأدب ، وما لا يستدعي الحسن ، وما لا يستدعي القبح ، وما لا يستدعي الجواز ، وما لا يستدعي المنع ، وما لا يستدعي الحظر ، وما لا يستدعي الإطلاق ، وما لا يستدعي التقييد ، وما لا يستدعي العموم ، وما لا يستدعي الخصوص ، وما لا يستدعي المطلق ، وما لا يستدعي المقيد ، وما لا يستدعي المجمل ، وما لا يستدعي المبين ، وما لا يستدعي الظاهر ، وما لا يستدعي النص ، وما لا يستدعي المفسر ، وما لا يستدعي المحكم ، وما لا يستدعي المتشابه ، وما لا يستدعي الناسخ ، وما لا يستدعي المنسوخ ، وما لا يستدعي الخاص ، وما لا يستدعي العام ، وما لا يستدعي المطلق ، وما لا يستدعي المقيد ، وما لا يستدعي المجمل ، وما لا يستدعي المبين ، وما لا يستدعي الظاهر ، وما لا يستدعي النص ، وما لا يستدعي المفسر ، وما لا يستدعي المحكم ، وما لا يستدعي المتشابه ، وما لا يستدعي الناسخ ، وما لا يستدعي المنسوخ ، وما لا يستدعي الخاص ، وما لا يستدعي العام

ولا . وهذا يدل لما (١) ذكره ابن عباس رضي
الله عنهما . وقال ابن عباس : إنما كانت الملائكة
تتحدث إليه كفاحا . وقال ابن عباس : ما كلم
الله أحدا من خلقه إلا من وراء حجاب . وقال
ابن عباس . لا أعلم أن الله أرسل رسولا إلى
خلقه إلا كان يكلمه . ولا أعلم أن الله أوحى
إلى أحد من خلقه . إلا كما نبين . وقال
عبد الله بن عباس : أوحى الله إلى موسى
أن يسير ببني إسرائيل . فسار لا يدري أين
يذهب . فأتاه ملك فقال له : أين تذهب
ولم يأمرك ربك ؟ قال : لا أدري . فأوحى
الله إليه أن سر حيث تدري . وإنما أراد
بذلك أن يعلمه أن الله لا يخفى عليه
شيء . وقال عبد الله بن عباس : ما
كلم الله أحدا من خلقه إلا من وراء
حجاب . ولا أعلم أن الله أرسل رسولا
إلى خلقه إلا كان يكلمه . وقال ابن
عباس . ما كلم الله أحدا من خلقه إلا
من وراء حجاب . ولا أعلم أن الله أرسل
رسولا إلى خلقه إلا كان يكلمه . وقال
ابن عباس . ما كلم الله أحدا من خلقه
إلا من وراء حجاب . ولا أعلم أن الله
أرسل رسولا إلى خلقه إلا كان يكلمه .

(١) م . ع . ص . ت . ك . ف . ن . ه . ي . ب . ق . ل . ر . ط . ز . ش . ث . خ . ض . ظ . غ .

ויאמר יעקב מכרה כיום את בכרתך לי. ויאמר עשו הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכרה. ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו וימכר את בכרתו ליעקב. ויעקב נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל וישת ויקם וילך ויבז עשו את הבכרה. ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר היה בימי אברהם וילך יצחק אל אבימלך מלך פלשתים גררה. וירא אליו יהוה ויאמר אל תרד מצרימה שכן בארץ אשר אמר אליך. גור בארץ הזאת ואהיה עמך ואברכך כי לך ולזרעך אתן את כל הארצות האל ולהקים את השבעה אשר נשבעתי לאברהם אביך. והרביתי את זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל הארצות האל והתברכו בזרעך כל גוי הארץ. עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמר משמרתי מצותי חקותי ותורותי. וישב יצחק בגרר. וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר אחתי היא כי ירא היה לאמר אשתי פן יהרגוני אנשי המקום על רבקה כי יפת מראה היא. ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו. ויקרא אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך היא ואיך אמרת אחתי היא ויאמר אליו יצחק כי אמרתי פן אמות עליה. ויאמר אבימלך מה זאת עשית לנו כמעט שכב אחד העם את אשתך והבאת עלינו אשמה. ויצו אבימלך את כל העם לאמר הנוגע באיש הזה ובאשתו מות יומת. ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו יהוה. ויגדל האיש וילך הלוך וגדל עד כי גדל מאד מאד. ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר ועבדה רבה ויקנאו אתו פלשתים. ואת כל הבארות אשר חפרו עבדי אביו בימי אברהם אביו סתמום פלשתים וימלאום עפר. ויאמר אבימלך אל יצחק לך מעמנו כי עצמת ממנו מאד. וילך משם יצחק ויחן בנחל גרר וישב שם. וישב ויחפר את בארות המים אשר חפרו בימי אברהם אביו אשר סתמו פלשתים אחרי מות אברהם ויקרא להן שמות כשמות אשר קרא להן אביו. ויחפרו עבדי יצחק בנחל וימצאו שם באר מים חיים. ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו המים ויקרא שם הבאר עשק כי התעשקו עמו. ויחפרו באר אחרת וירבו גם עליה ויקרא שמה שטנה. ויעתק משם ויחפר באר אחרת ולא רבו עליה ויקרא שמה רחובות ויאמר כי עתה הרחיב יהוה לנו והפרינו בארץ. ויעל משם באר שבע. ויראה אליו יהוה בלילה ההוא ויאמר אנכי אלהי אברהם אביך אל תירא כי אתך אנכי וברכתיך והרביתי את זרעך בעבור אברהם עבדי. ויבן שם מזבח ויקרא בשם יהוה ויט שם אהלה ויכרו שם עבדי יצחק באר. ואבימלך הלך אליו מגרר ואחזת מרעהו ופיכל שר צבאו. ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחו מאתכם. ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה עמך ונאמר נא תהי אלה בינינו בינך ונכרתה ברית עמך. אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה. ויעש להם משתה ויאכלו וישתו. וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום. ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו לו מצאנו מים. ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה. ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת בשמת בת אילון החתי. ותהיינה מרת רוח ליצחק וליעקב. ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני. ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי. ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד. ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי ובא לי ואברכך נפשי בטרם אמות. ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא. ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר. הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברכך לפני יהוה לפני מותי. ועתה בני שמע בקולי לאשר אנכי מצוה אותך. לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב. והבאת לאביך ואכל בעבור אשר יברכך לפני מותו. ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק. אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה. ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולך קח לי. וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו. ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדל החמודת אשר אתה בבית ותלבש את יעקב בנה הקטן. ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו. ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה. ויבא אל אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני. ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך. ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה אלהיך לפני. ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא. ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו. ולא הכירו כי היו ידיו כידי עשו אחיו שעירות ויברכהו. ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני. ויאמר הגישה לי ואכלה מציד בני בעבור תברכך נפשי ויגש לו ויאכל וויבא לו יין וישת. ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני. ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה. ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש. יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור וברכיך ברוך. ויהי כאשר כלה יצחק לברך את יעקב ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו. ויעש גם הוא מטעמים ויבא לאביו ויאמר לאביו יקם אבי ויאכל מציד בנו בעבור תברכני נפשך. ויאמר לו יצחק אביו מי אתה ויאמר אני בנך בכרך עשו. ויחרד יצחק חרדה גדולה עד מאד ויאמר מי אפוא הוא הצד ציד ויבא לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו גם ברוך יהיה. כשמע עשו את דברי אביו ויצעק צעקה גדולה ומרה עד מאד ויאמר לאביו ברכני גם אני אבי. ויאמר בא אחיך במרמה ויקח ברכתך. ויאמר הכי קרא שמו יעקב ויעקבני זה פעמים את בכרתי לקח והנה עתה לקח ברכתי ויאמר הלא אצלת ברכה לי. ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר שמתיו לך ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים ודגן ותירוש סמכתיו ולך מה אעשה בני. ויאמר עשו אל אביו הברכה אחת היא לך אבי ברכני גם אני אבי וישא עשו קולו ויבך. ויען יצחק אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה מושבך ומטל השמים מעל. ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד והפרקת עלו מעל צוארך. ויעתר עשו את יעקב על הברכה אשר ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו ימי אבל אבי ואהרגה את יעקב אחי. ויגד לרבקה את דברי עשו בנה הגדל ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר אליו הנה עשו אחיך מתנחם לך להרגך. ועתה בני שמע בקולי וקום ברח לך אל לבן אחי חרנה. וישבת עמו ימים אחדים עד אשר תשוב חמת אחיך. עד שוב אף אחיך ממך ושכח את אשר עשית לו ושלחתי ולקחתיך משם למה אשכל גם שניכם יום אחד. ותאמר רבקה אל יצחק קצתי בחיי מפני בנות חת אם לקח יעקב אשה מבנות חת כאלה מבנות הארץ למה לי חיים. ויקרא יצחק אל יעקב ויברכהו ויצום ויאמר לו לא תקח אשה מבנות כנען. קום לך פדנה ארם בית בתואל אבי אמך וקח לך משם אשה מבנות לבן אחי אמך. ואל שדי יברך אתך ויפרך והרבך והיית לקהל עמים. ויתן לך את ברכת אברהם לך ולזרעך אתך לרשתך את ארץ מגוריך אשר נתן אלהים לאברהם. ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה. ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא. וחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו. והנה יהוה נצב עליו ויאמר אני יהוה אלהי אברהם אביך ואלהי יצחק הארץ אשר אתה שכב עליה לך אתננה ולזרעך. והיה זרעך כעפר הארץ ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה ונברכו בך כל משפחות האדמה ובזרעך. והנה אנכי עמך ושמרתיך בכל אשר תלך והשבתיך אל האדמה הזאת כי לא אעזבך עד אשר אם עשיתי את אשר דברתי לך. ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש יהוה במקום הזה ואנכי לא ידעתי. ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלהים וזה שער השמים. וישכם יעקב בבקר ויקח את האבן אשר שם מראשתיו וישם אתה מצבה ויצק שמן על ראשה. ויקרא את שם המקום ההוא בית אל ואולם לוז שם העיר לראשונה. וידר יעקב נדר לאמר אם יהיה אלהים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך ונתן לי לחם לאכל ובגד ללבש. ושבתי בשלום אל בית אבי והיה יהוה לי לאלהים. והאבן הזאת אשר שמתי מצבה יהיה בית אלהים וכל אשר תתן לי עשר אעשרנו לך.

ומלכותו בכל משלה . ואמר ישראל אחרי כן ואתה בראשית
ברא שמים וארץ

ולא יהא לו לשלם לו אלא מה שהוא גובה מן הלקוחות. ואם
אמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני גובה בשבילך ומשלם לך
מה שאגבה ממנו: הרי זה כמי שאמר לו הרי שטר חוב זה
שלך ואני מוחל לך מה שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי שטר
חוב זה שלך ואני גובה ומשלם לך מה שאגבה ממנו ואפילו
אגבה ממנו כל ימי חיי: הרי זה כמי שאמר לו הרי שטר חוב
זה שלך ואני מוחל לך מה שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי
שטר חוב זה שלך ואני גובה ומשלם לך מה שאגבה ממנו
ואפילו אגבה ממנו כל ימי חיי: הרי זה כמי שאמר לו הרי
שטר חוב זה שלך ואני מוחל לך מה שאגבה ממנו. ואם אמר
לו הרי שטר חוב זה שלך ואני גובה ומשלם לך מה שאגבה
ממנו ואפילו אגבה ממנו כל ימי חיי: הרי זה כמי שאמר לו
הרי שטר חוב זה שלך ואני מוחל לך מה שאגבה ממנו. ואם
אמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני גובה ומשלם לך מה
שאגבה ממנו ואפילו אגבה ממנו כל ימי חיי: הרי זה כמי
שאמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני מוחל לך מה שאגבה
ממנו. ואם אמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני גובה ומשלם
לך מה שאגבה ממנו ואפילו אגבה ממנו כל ימי חיי: הרי זה
כמי שאמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני מוחל לך מה
שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני גובה
ומשלם לך מה שאגבה ממנו ואפילו אגבה ממנו כל ימי חיי:
הרי זה כמי שאמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני מוחל לך
מה שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני
גובה ומשלם לך מה שאגבה ממנו ואפילו אגבה ממנו כל ימי
חיי: הרי זה כמי שאמר לו הרי שטר חוב זה שלך ואני מוחל
לך מה שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי שטר חוב זה שלך
ואני גובה ומשלם לך מה שאגבה ממנו ואפילו אגבה ממנו
כל ימי חיי: הרי זה כמי שאמר לו הרי שטר חוב זה שלך
ואני מוחל לך מה שאגבה ממנו. ואם אמר לו הרי שטר חוב

ניצ . ניצ ניצ ניצ

ולעבדה : ואת אדם ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה . ולעבדה
לשון עבודה כמו שנאמר ועבדתם את האלהים על ההר הזה : ולשמרה
שלא יבואו חיות ועופות ויאכלו את פריו . ומה היתה עבודתו
של אדם הראשון . לקרות בתורה שנאמר ולעבדה ולשמרה
ואין עבודה אלא תורה שנאמר זאת התורה לעולה למנחה
ולחטאת ולאשם : ויצו יי אלהים על האדם לאמר . ולמה נסמכה
מצוה זו לגן עדן . לומר לך כל זמן שהיה אדם הראשון
מצווה היה גדול בעיני עצמו ומשמר את עצמו מן העבירה
ומן הדברים הבטלים . וכיון שחטא נתמעטה קומתו ונעשה
קטן בעיני עצמו . ולמה נסמכה מצות ע"ז לגילוי עריות
לומר לך כל מי שעובד ע"ז כאלו עושה כל גילוי עריות
שבעולם . ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לגזל
לומר לך כל מי שעובד ע"ז כאלו גוזל את הבריות
שבעולם : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לשפיכות
דמים לומר לך כל מי שעובד ע"ז כאלו שופך דמים
שבעולם : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לחילול
השם לומר לך כל מי שעובד ע"ז כאלו מחלל את השם
שבעולם : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לברכת
השם לומר לך כל מי שאינו עובד ע"ז כאלו מברך את השם
שבעולם : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לאריכות
ימים לומר לך כל מי שאינו עובד ע"ז כאלו מאריך ימים
שבעולם : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לבנין
הבית לומר לך כל מי שאינו עובד ע"ז כאלו בונה בית
המקדש בימיו ומקריב בו קרבנות : ויצו יי אלהים . ולמה
נסמכה מצות ע"ז לשלום לומר לך כל מי שאינו עובד ע"ז
כאלו מביא שלום בעולם שנאמר כי הרים ימושו והגבעות
תמוטינה וגו' ואומר ואת כל הגוים כאין נגדו : ויצו יי
אלהים . ולמה נסמכה מצות ע"ז לתורה לומר לך כל מי
שאינו עובד ע"ז כאלו מקבל את התורה שנאמר אנכי יי
אלהיך לא יהיה לך : ויצו יי אלהים . ולמה נסמכה מצות
ע"ז לתחיית המתים לומר לך כל מי שאינו עובד ע"ז
כאלו מחיה מתים בעולם שנאמר אנכי אמית והחייתי :

ﻭﺍﻟﻤﺴﺎﻛﻴﻦ . ﻭﺍﻟﻐﺎﺭﻣﻴﻦ ﻓﻲ ﺳﺒﻴﻞ ﷲ . ﻭﺍﺑﻦ ﺍﻟﺴﺒﻴﻞ ﻓﺮﻳﻀﺔ ﻣﻦ ﷲ ﻭﷲ ﻋﻠﻴﻢ ﺣﻜﻴﻢ . ﻭﻣﻨﻬﻢ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﺆﺫﻭﻥ ﺍﻟﻨﺒﻲ ﻭﻳﻘﻮﻟﻮﻥ ﻫﻮ ﺃﺫﻥ ﻗﻞ ﺃﺫﻥ ﺧﻴﺮ ﻟﻜﻢ ﻳﺆﻣﻦ ﺑﺎﷲ ﻭﻳﺆﻣﻦ ﻟﻠﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻭﺭﺣﻤﺔ ﻟﻠﺬﻳﻦ ﺁﻣﻨﻮﺍ ﻣﻨﻜﻢ ﻭﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﺆﺫﻭﻥ ﺭﺳﻮﻝ ﷲ ﻟﻬﻢ ﻋﺬﺍﺏ ﺃﻟﻴﻢ . ﻳﺤﻠﻒ ﺑﺎﷲ ﻟﻜﻢ ﻟﻴﺮﺿﻮﻛﻢ ﻭﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﺃﺣﻖ ﺃﻥ ﻳﺮﺿﻮﻩ ﺇﻥ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻣﺆﻣﻨﻴﻦ . ﺃﻟﻢ ﻳﻌﻠﻤﻮﺍ ﺃﻧﻪ ﻣﻦ ﻳﺤﺎﺩﺩ ﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻓﺄﻥ ﻟﻪ ﻧﺎﺭ ﺟﻬﻨﻢ ﺧﺎﻟﺪﺍ ﻓﻴﻬﺎ ﺫﻟﻚ ﺍﻟﺨﺰﻱ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ . ﻳﺤﺬﺭ ﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻮﻥ ﺃﻥ ﺗﻨﺰﻝ ﻋﻠﻴﻬﻢ ﺳﻮﺭﺓ ﺗﻨﺒﺌﻬﻢ ﺑﻤﺎ ﻓﻲ ﻗﻠﻮﺑﻬﻢ ﻗﻞ ﺍﺳﺘﻬﺰﺋﻮﺍ ﺇﻥ ﷲ ﻣﺨﺮﺝ ﻣﺎ ﺗﺤﺬﺭﻭﻥ . ﻭﻟﺌﻦ ﺳﺄﻟﺘﻬﻢ ﻟﻴﻘﻮﻟﻦ ﺇﻧﻤﺎ ﻛﻨﺎ ﻧﺨﻮﺽ ﻭﻧﻠﻌﺐ ﻗﻞ ﺃﺑﺎﷲ ﻭﺁﻳﺎﺗﻪ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻛﻨﺘﻢ ﺗﺴﺘﻬﺰﺋﻮﻥ . ﻻ ﺗﻌﺘﺬﺭﻭﺍ ﻗﺪ ﻛﻔﺮﺗﻢ ﺑﻌﺪ ﺇﻳﻤﺎﻧﻜﻢ ﺇﻥ ﻧﻌﻒ ﻋﻦ ﻃﺎﺋﻔﺔ ﻣﻨﻜﻢ ﻧﻌﺬﺏ ﻃﺎﺋﻔﺔ ﺑﺄﻧﻬﻢ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻣﺠﺮﻣﻴﻦ . ﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻮﻥ ﻭﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﺎﺕ ﺑﻌﻀﻬﻢ ﻣﻦ ﺑﻌﺾ ﻳﺄﻣﺮﻭﻥ ﺑﺎﻟﻤﻨﻜﺮ ﻭﻳﻨﻬﻮﻥ ﻋﻦ ﺍﻟﻤﻌﺮﻭﻑ ﻭﻳﻘﺒﻀﻮﻥ ﺃﻳﺪﻳﻬﻢ ﻧﺴﻮﺍ ﷲ ﻓﻨﺴﻴﻬﻢ ﺇﻥ ﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻴﻦ ﻫﻢ ﺍﻟﻔﺎﺳﻘﻮﻥ . ﻭﻋﺪ ﷲ ﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﺎﺕ ﻭﺍﻟﻜﻔﺎﺭ ﻧﺎﺭ ﺟﻬﻨﻢ ﺧﺎﻟﺪﻳﻦ ﻓﻴﻬﺎ ﻫﻲ ﺣﺴﺒﻬﻢ ﻭﻟﻌﻨﻬﻢ ﷲ ﻭﻟﻬﻢ ﻋﺬﺍﺏ ﻣﻘﻴﻢ . ﻛﺎﻟﺬﻳﻦ ﻣﻦ ﻗﺒﻠﻜﻢ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﺃﺷﺪ ﻣﻨﻜﻢ ﻗﻮﺓ ﻭﺃﻛﺜﺮ ﺃﻣﻮﺍﻻ ﻭﺃﻭﻻﺩﺍ ﻓﺎﺳﺘﻤﺘﻌﻮﺍ ﺑﺨﻼﻗﻬﻢ ﻓﺎﺳﺘﻤﺘﻌﺘﻢ ﺑﺨﻼﻗﻜﻢ ﻛﻤﺎ ﺍﺳﺘﻤﺘﻊ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻣﻦ ﻗﺒﻠﻜﻢ ﺑﺨﻼﻗﻬﻢ ﻭﺧﺎﺿﺘﻢ ﻛﺎﻟﺬﻱ ﺧﺎﺿﻮﺍ ﺃﻭﻟﺌﻚ ﺣﺒﻄﺖ ﺃﻋﻤﺎﻟﻬﻢ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻧﻴﺎ ﻭﺍﻵﺧﺮﺓ ﻭﺃﻭﻟﺌﻚ ﻫﻢ ﺍﻟﺨﺎﺳﺮﻭﻥ . ﺃﻟﻢ ﻳﺄﺗﻬﻢ ﻧﺒﺄ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻣﻦ ﻗﺒﻠﻬﻢ ﻗﻮﻡ ﻧﻮﺡ ﻭﻋﺎﺩ ﻭﺛﻤﻮﺩ ﻭﻗﻮﻡ ﺇﺑﺮﻫﻴﻢ ﻭﺃﺻﺤﺎﺏ ﻣﺪﻳﻦ ﻭﺍﻟﻤﺆﺗﻔﻜﺎﺕ ﺃﺗﺘﻬﻢ ﺭﺳﻠﻬﻢ ﺑﺎﻟﺒﻴﻨﺎﺕ ﻓﻤﺎ ﻛﺎﻥ ﷲ ﻟﻴﻈﻠﻤﻬﻢ ﻭﻟﻜﻦ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﺃﻧﻔﺴﻬﻢ ﻳﻈﻠﻤﻮﻥ . ﻭﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻮﻥ ﻭﺍﻟﻤﺆﻣﻨﺎﺕ ﺑﻌﻀﻬﻢ ﺃﻭﻟﻴﺎﺀ ﺑﻌﺾ ﻳﺄﻣﺮﻭﻥ ﺑﺎﻟﻤﻌﺮﻭﻑ ﻭﻳﻨﻬﻮﻥ ﻋﻦ ﺍﻟﻤﻨﻜﺮ ﻭﻳﻘﻴﻤﻮﻥ ﺍﻟﺼﻼﺓ ﻭﻳﺆﺗﻮﻥ ﺍﻟﺰﻛﻮﺓ ﻭﻳﻄﻴﻌﻮﻥ ﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﺃﻭﻟﺌﻚ ﺳﻴﺮﺣﻤﻬﻢ ﷲ ﺇﻥ ﷲ ﻋﺰﻳﺰ ﺣﻜﻴﻢ . ﻭﻋﺪ ﷲ ﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﺆﻣﻨﺎﺕ ﺟﻨﺎﺕ ﺗﺠﺮﻱ ﻣﻦ ﺗﺤﺘﻬﺎ ﺍﻷﻧﻬﺎﺭ ﺧﺎﻟﺪﻳﻦ ﻓﻴﻬﺎ ﻭﻣﺴﺎﻛﻦ ﻃﻴﺒﺔ ﻓﻲ ﺟﻨﺎﺕ ﻋﺪﻥ ﻭﺭﺿﻮﺍﻥ ﻣﻦ ﷲ ﺃﻛﺒﺮ ﺫﻟﻚ ﻫﻮ ﺍﻟﻔﻮﺯ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ . ﻳﺎ ﺃﻳﻬﺎ ﺍﻟﻨﺒﻲ ﺟﺎﻫﺪ ﺍﻟﻜﻔﺎﺭ ﻭﺍﻟﻤﻨﺎﻓﻘﻴﻦ ﻭﺍﻏﻠﻆ ﻋﻠﻴﻬﻢ ﻭﻣﺄﻭﺍﻫﻢ ﺟﻬﻨﻢ ﻭﺑﺌﺲ ﺍﻟﻤﺼﻴﺮ . ﻳﺤﻠﻔﻮﻥ ﺑﺎﷲ ﻣﺎ ﻗﺎﻟﻮﺍ ﻭﻟﻘﺪ ﻗﺎﻟﻮﺍ ﻛﻠﻤﺔ ﺍﻟﻜﻔﺮ ﻭﻛﻔﺮﻭﺍ ﺑﻌﺪ ﺇﺳﻼﻣﻬﻢ ﻭﻫﻤﻮﺍ ﺑﻤﺎ ﻟﻢ ﻳﻨﺎﻟﻮﺍ ﻭﻣﺎ ﻧﻘﻤﻮﺍ ﺇﻻ ﺃﻥ ﺃﻏﻨﺎﻫﻢ ﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻣﻦ ﻓﻀﻠﻪ ﻓﺈﻥ ﻳﺘﻮﺑﻮﺍ ﻳﻚ ﺧﻴﺮﺍ ﻟﻬﻢ ﻭﺇﻥ ﻳﺘﻮﻟﻮﺍ ﻳﻌﺬﺑﻬﻢ ﷲ ﻋﺬﺍﺑﺎ ﺃﻟﻴﻤﺎ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻧﻴﺎ ﻭﺍﻵﺧﺮﺓ ﻭﻣﺎ ﻟﻬﻢ ﻓﻲ ﺍﻷﺭﺽ ﻣﻦ ﻭﻟﻲ ﻭﻻ ﻧﺼﻴﺮ . ﻭﻣﻨﻬﻢ ﻣﻦ ﻋﺎﻫﺪ ﷲ ﻟﺌﻦ ﺁﺗﺎﻧﺎ ﻣﻦ ﻓﻀﻠﻪ ﻟﻨﺼﺪﻗﻦ ﻭﻟﻨﻜﻮﻧﻦ ﻣﻦ ﺍﻟﺼﺎﻟﺤﻴﻦ . ﻓﻠﻤﺎ ﺁﺗﺎﻫﻢ ﻣﻦ ﻓﻀﻠﻪ ﺑﺨﻠﻮﺍ ﺑﻪ ﻭﺗﻮﻟﻮﺍ ﻭﻫﻢ ﻣﻌﺮﺿﻮﻥ . ﻓﺄﻋﻘﺒﻬﻢ ﻧﻔﺎﻗﺎ ﻓﻲ ﻗﻠﻮﺑﻬﻢ ﺇﻟﻰ ﻳﻮﻡ ﻳﻠﻘﻮﻧﻪ ﺑﻤﺎ ﺃﺧﻠﻔﻮﺍ ﷲ ﻣﺎ ﻭﻋﺪﻭﻩ ﻭﺑﻤﺎ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻜﺬﺑﻮﻥ . ﺃﻟﻢ ﻳﻌﻠﻤﻮﺍ ﺃﻥ ﷲ ﻳﻌﻠﻢ ﺳﺮﻫﻢ ﻭﻧﺠﻮﺍﻫﻢ ﻭﺃﻥ ﷲ ﻋﻼﻡ ﺍﻟﻐﻴﻮﺏ . ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻳﻠﻤﺰﻭﻥ ﺍﻟﻤﻄﻮﻋﻌﻴﻦ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺆﻣﻨﻴﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﺼﺪﻗﺎﺕ ﻭﺍﻟﺬﻳﻦ ﻻ ﻳﺠﺪﻭﻥ ﺇﻻ ﺟﻬﺪﻫﻢ ﻓﻴﺴﺨﺮﻭﻥ ﻣﻨﻬﻢ ﺳﺨﺮ ﷲ ﻣﻨﻬﻢ ﻭﻟﻬﻢ ﻋﺬﺍﺏ ﺃﻟﻴﻢ . ﺍﺳﺘﻐﻔﺮ ﻟﻬﻢ ﺃﻭ ﻻ ﺗﺴﺘﻐﻔﺮ ﻟﻬﻢ ﺇﻥ ﺗﺴﺘﻐﻔﺮ ﻟﻬﻢ ﺳﺒﻌﻴﻦ ﻣﺮﺓ ﻓﻠﻦ ﻳﻐﻔﺮ ﷲ ﻟﻬﻢ ﺫﻟﻚ ﺑﺄﻧﻬﻢ ﻛﻔﺮﻭﺍ ﺑﺎﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻭﷲ ﻻ ﻳﻬﺪﻱ ﺍﻟﻘﻮﻡ ﺍﻟﻔﺎﺳﻘﻴﻦ . ﻓﺮﺡ ﺍﻟﻤﺨﻠﻔﻮﻥ ﺑﻤﻘﻌﺪﻫﻢ ﺧﻼﻑ ﺭﺳﻮﻝ ﷲ ﻭﻛﺮﻫﻮﺍ ﺃﻥ ﻳﺠﺎﻫﺪﻭﺍ ﺑﺄﻣﻮﺍﻟﻬﻢ ﻭﺃﻧﻔﺴﻬﻢ ﻓﻲ ﺳﺒﻴﻞ ﷲ ﻭﻗﺎﻟﻮﺍ ﻻ ﺗﻨﻔﺮﻭﺍ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﺮ ﻗﻞ ﻧﺎﺭ ﺟﻬﻨﻢ ﺃﺷﺪ ﺣﺮﺍ ﻟﻮ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻔﻘﻬﻮﻥ . ﻓﻠﻴﻀﺤﻜﻮﺍ ﻗﻠﻴﻼ ﻭﻟﻴﺒﻜﻮﺍ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﺟﺰﺍﺀ ﺑﻤﺎ ﻛﺎﻧﻮﺍ ﻳﻜﺴﺒﻮﻥ . ﻓﺈﻥ ﺭﺟﻌﻚ ﷲ ﺇﻟﻰ ﻃﺎﺋﻔﺔ ﻣﻨﻬﻢ ﻓﺎﺳﺘﺄﺫﻧﻮﻙ ﻟﻠﺨﺮﻭﺝ ﻓﻘﻞ ﻟﻦ ﺗﺨﺮﺟﻮﺍ ﻣﻌﻲ ﺃﺑﺪﺍ ﻭﻟﻦ ﺗﻘﺎﺗﻠﻮﺍ ﻣﻌﻲ ﻋﺪﻭﺍ ﺇﻧﻜﻢ ﺭﺿﻴﺘﻢ ﺑﺎﻟﻘﻌﻮﺩ ﺃﻭﻝ ﻣﺮﺓ ﻓﺎﻗﻌﺪﻭﺍ ﻣﻊ ﺍﻟﺨﺎﻟﻔﻴﻦ . ﻭﻻ ﺗﺼﻞ ﻋﻠﻰ ﺃﺣﺪ ﻣﻨﻬﻢ ﻣﺎﺕ ﺃﺑﺪﺍ ﻭﻻ ﺗﻘﻢ ﻋﻠﻰ ﻗﺒﺮﻩ ﺇﻧﻬﻢ ﻛﻔﺮﻭﺍ ﺑﺎﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻭﻣﺎﺗﻮﺍ ﻭﻫﻢ ﻓﺎﺳﻘﻮﻥ . ﻭﻻ ﺗﻌﺠﺒﻚ ﺃﻣﻮﺍﻟﻬﻢ ﻭﺃﻭﻻﺩﻫﻢ ﺇﻧﻤﺎ ﻳﺮﻳﺪ ﷲ ﻟﻴﻌﺬﺑﻬﻢ ﺑﻬﺎ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻧﻴﺎ ﻭﺗﺰﻫﻖ ﺃﻧﻔﺴﻬﻢ ﻭﻫﻢ ﻛﺎﻓﺮﻭﻥ . ﻭﺇﺫﺍ ﺃﻧﺰﻟﺖ ﺳﻮﺭﺓ ﺃﻥ ﺁﻣﻨﻮﺍ ﺑﺎﷲ ﻭﺟﺎﻫﺪﻭﺍ ﻣﻊ ﺭﺳﻮﻟﻪ ﺍﺳﺘﺄﺫﻧﻚ ﺃﻭﻟﻮ ﺍﻟﻄﻮﻝ ﻣﻨﻬﻢ ﻭﻗﺎﻟﻮﺍ ﺫﺭﻧﺎ ﻧﻜﻦ ﻣﻊ ﺍﻟﻘﺎﻋﺪﻳﻦ . ﺭﺿﻮﺍ ﺑﺄﻥ ﻳﻜﻮﻧﻮﺍ ﻣﻊ ﺍﻟﺨﻮﺍﻟﻒ ﻭﻃﺒﻊ ﻋﻠﻰ ﻗﻠﻮﺑﻬﻢ ﻓﻬﻢ ﻻ ﻳﻔﻘﻬﻮﻥ . ﻟﻜﻦ ﺍﻟﺮﺳﻮﻝ ﻭﺍﻟﺬﻳﻦ ﺁﻣﻨﻮﺍ ﻣﻌﻪ ﺟﺎﻫﺪﻭﺍ ﺑﺄﻣﻮﺍﻟﻬﻢ ﻭﺃﻧﻔﺴﻬﻢ ﻭﺃﻭﻟﺌﻚ ﻟﻬﻢ ﺍﻟﺨﻴﺮﺍﺕ ﻭﺃﻭﻟﺌﻚ ﻫﻢ ﺍﻟﻤﻔﻠﺤﻮﻥ . ﺃﻋﺪ ﷲ ﻟﻬﻢ ﺟﻨﺎﺕ ﺗﺠﺮﻱ ﻣﻦ ﺗﺤﺘﻬﺎ ﺍﻷﻧﻬﺎﺭ ﺧﺎﻟﺪﻳﻦ ﻓﻴﻬﺎ ﺫﻟﻚ ﺍﻟﻔﻮﺯ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ . ﻭﺟﺎﺀ ﺍﻟﻤﻌﺬﺭﻭﻥ ﻣﻦ ﺍﻷﻋﺮﺍﺏ ﻟﻴﺆﺫﻥ ﻟﻬﻢ ﻭﻗﻌﺪ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻛﺬﺑﻮﺍ ﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﺳﻴﺼﻴﺐ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻛﻔﺮﻭﺍ ﻣﻨﻬﻢ ﻋﺬﺍﺏ ﺃﻟﻴﻢ . ﻟﻴﺲ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻀﻌﻔﺎﺀ ﻭﻻ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻤﺮﺿﻰ ﻭﻻ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﻻ ﻳﺠﺪﻭﻥ ﻣﺎ ﻳﻨﻔﻘﻮﻥ ﺣﺮﺝ ﺇﺫﺍ ﻧﺼﺤﻮﺍ ﷲ ﻭﺭﺳﻮﻟﻪ ﻣﺎ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﻤﺤﺴﻨﻴﻦ ﻣﻦ ﺳﺒﻴﻞ ﻭﷲ ﻏﻔﻮﺭ ﺭﺣﻴﻢ . ﻭﻻ ﻋﻠﻰ ﺍﻟﺬﻳﻦ ﺇﺫﺍ ﻣﺎ ﺃﺗﻮﻙ ﻟﺘﺤﻤﻠﻬﻢ ﻗﻠﺖ ﻻ ﺃﺟﺪ ﻣﺎ ﺃﺣﻤﻠﻜﻢ ﻋﻠﻴﻪ ﺗﻮﻟﻮﺍ ﻭﺃﻋﻴﻨﻬﻢ ﺗﻔﻴﺾ ﻣﻦ ﺍﻟﺪﻣﻊ ﺣﺰﻧﺎ ﺃﻻ ﻳﺠﺪﻭﺍ ﻣﺎ ﻳﻨﻔﻘﻮﻥ .

---

(١) ﻫﻬﻨﺎ ﺳﻘﻂ ﻣﻦ ﺍﻟﻨﺎﺳﺦ ﺑﻘﺪﺭ ﺛﻼﺛﺔ ﺃﺳﻄﺮ ﻭﻗﻊ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﺴﺨﺔ ﺍﻟﻤﻄﺒﻮﻋﺔ ﻭﻟﻢ ﻳﺘﺒﻴﻦ ﻟﻲ ﺳﺒﺐ ﻫﺬﺍ ﺍﻟﺴﻘﻂ .

وَالْمَوْتَى الَّذِينَ فِي الْمَقْبَرَةِ وَالْمَدِينَةِ وَالْمَرْعَى وَالْمَكَانِ الَّذِي
يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ
الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ
وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ
الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي
يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ
الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ
وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ
الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي
يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ
وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ
فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ وَالْمَكَانِ
الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْمُتَطَهِّرُ
وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ الْكَاهِنُ وَالْمَكَانِ الَّذِي يَقِفُ فِيهِ

وَهِيَ فَضِيلَةٌ لَهُمْ دُونَ غَيْرِهِمْ مِنَ الْأُمَمِ . وَقَدْ
ذَكَرَ اللهُ تَعَالَى فِي كِتَابِهِ الْعَزِيزِ . وَفِي
سُنَّةِ نَبِيِّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : وَلَمْ
يَكُنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ
الْإِسْلَامِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْعَرَبِ . وَلَا
مِنْ أَهْلِ الْعَجَمِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْحَضَرِ .
وَلَا مِنْ أَهْلِ الْبَدْوِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ
الْمَدَرِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْوَبَرِ . وَلَا
مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ النَّارِ .
وَلَا مِنْ أَهْلِ الْمَشْرِقِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ
الْمَغْرِبِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْبَرِّ . وَلَا
مِنْ أَهْلِ الْبَحْرِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْجَبَلِ .
وَلَا مِنْ أَهْلِ السَّهْلِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ
الْقُرَى . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْمُدُنِ . وَلَا
مِنْ أَهْلِ الْخِيَامِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْمَدَائِنِ
وَالْآجَامِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ الْحُصُونِ وَالْآكَامِ .
وَلَا مِنْ أَهْلِ الْعَمُودِ وَالْأَطْنَابِ . وَلَا
مِنْ أَهْلِ الْمَدَرِ وَالْأَعْقَابِ . وَلَا مِنْ
أَهْلِ الْمَدَرِ وَالْأَعْقَابِ . وَلَا مِنْ أَهْلِ

الصلاة في الثوب الواحد

يصح أن يصلي الرجل في ثوب واحد إذا كان
ساتراً لعورته . وإن كان له ثوبان فالصلاة في
الثوبين أفضل . وإن صلى في ثوب واحد فإن
كان ضيقاً يشد طرفيه من خلفه . وإن كان
واسعاً يتزر به . وإن كان قصيراً يشد على
حقويه . وإن كان طويلاً يرخي أسفله . وإن
كان له كمان يرخي أسفلهما . وإن كان له
كم واحد يرخيه . وإن كان له ذيل يرخيه .
وإن كان له طيلسان يرخي أسفله . وإن كان
له رداء يرخي أسفله . وإن كان له قلنسوة
يرخي أسفلها . وإن كان له عمامة يرخي
أسفلها . وإن كان له خفان يرخي أسفلهما .
وإن كان له نعلان يرخي أسفلهما . وإن كان
له قباء يرخي أسفله . وإن كان له جبة يرخي
أسفلها . وإن كان له سراويل يرخي أسفله .
وإن كان له تبان يرخي أسفله . وإن كان له
ثوب واحد يرخي أسفله . وإن كان له ثوبان
يرخي أسفلهما . وإن كان له ثلاثة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له أربعة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له خمسة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له ستة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له سبعة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له ثمانية أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له تسعة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له عشرة أثواب
يرخي أسفلها . وإن كان له أحد عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له اثنا عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له ثلاثة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له أربعة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له خمسة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له ستة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له سبعة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له ثمانية عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له تسعة عشر ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له عشرون ثوباً
يرخي أسفلها . وإن كان له أكثر من ذلك
يرخي أسفلها . وإن كان له ثوب واحد
يرخي أسفله . وإن كان له ثوبان يرخي
أسفلهما . وإن كان له ثلاثة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له أربعة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له خمسة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له ستة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له سبعة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له ثمانية أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له تسعة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له عشرة أثواب يرخي
أسفلها . وإن كان له أحد عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له اثنا عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له ثلاثة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له أربعة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له خمسة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له ستة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له سبعة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له ثمانية عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له تسعة عشر ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له عشرون ثوباً يرخي
أسفلها . وإن كان له أكثر من ذلك يرخي
أسفلها .

ואלה תולדות אדם ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אתו׃ זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את־שמם אדם ביום הבראם׃ ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את־שמו שת׃ ויהי ימי־אדם אחרי הולידו את־שת שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי אדם אשר חי תשע מאות שנה ושלשים שנה ומת׃ ויחי שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את־אנוש׃ ויחי שת אחרי הולידו את־אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי שת אשר חי שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את־קינן׃ ויחי אנוש אחרי הולידו את־קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי אנוש חמש שנים ותשעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי קינן שבעים שנה ויולד את־מהללאל׃ ויחי קינן אחרי הולידו את־מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי קינן עשר שנים ושבעים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי מהללאל חמש וששים שנה ויולד את־ירד׃ ויחי מהללאל אחרי הולידו את־ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה ומת׃ ויחי ירד שתים וששים שנה ומאת שנה ויולד את־חנוך׃ ויחי ירד אחרי הולידו את־חנוך שמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי ירד שתים וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד את־מתושלח׃ ויתהלך חנוך את־האלהים אחרי הולידו את־מתושלח שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי חנוך חמש וששים שנה ושלש מאות שנה׃ ויתהלך חנוך את־האלהים ואיננו כי לקח אתו אלהים׃ ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה ומאת שנה ויולד את־למך׃ ויחי מתושלח אחרי הולידו את־למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי מתושלח תשע וששים שנה ותשע מאות שנה ומת׃ ויחי למך שתים ושמנים שנה ומאת שנה ויולד בן׃ ויקרא את־שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן־האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך אחרי הולידו את־נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה ויולד בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי למך שבע ושבעים שנה ושבע מאות שנה ומת׃ ויחי נח חמש מאות שנה ויולד נח את־שם את־חם ואת־יפת׃ ויהי כי־החל האדם לרב על־פני האדמה ובנות יולדו להם׃ ויראו בני־האלהים את־בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יהוה לא־ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי־כן אשר יבאו בני־האלהים אל־בנות האדם וילדו להם המה הגברים אשר מעולם אנשי השם׃ וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל־יצר מחשבת לבו רק רע כל־היום׃ וינחם יהוה כי־עשה את־האדם בארץ ויתעצב אל־לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את־האדם אשר־בראתי מעל פני האדמה מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את־האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את־שם את־חם ואת־יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את־הארץ והנה נשחתה כי־השחית כל־בשר את־דרכו על־הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל־בשר בא לפני כי־מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את־הארץ׃ עשה לך תבת עצי־גפר קנים תעשה את־התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל־אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי אני הנני מביא את־המבול מים על־הארץ לשחת כל־בשר אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר־בארץ יגוע׃ והקמתי את־בריתי אתך ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך ונשי־בניך אתך׃ ומכל־החי מכל־בשר שנים מכל תביא אל־התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן־הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח־לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ישעיה : ה : ישעיה

ولا يجوز الصلاة على ميت وعليه دين . كما لا يجوز الصلاة على من عليه قصاص ٭ ويصلي على الغال وقاتل نفسه . ولا يصلي الامام على من قتل نفسه عمدا : ولا على من قتل قريبا له (وقيل ؟) ولا على من امتنع من اداء الزكاة . ولا يصلي على من مات في حد من حدود الله تعالى . ولا على من مات في قتال البغاة . ولا على من مات في المعركة . ولا على من مات في حد الحرابة . ولا على من مات في حد الزنا . ولا على من مات في حد السرقة . ولا على من مات في حد شرب الخمر . ولا على من مات في حد القذف . ولا على من مات في حد الردة . ولا على من مات في حد البغي . ولا على من مات في حد الحرابة . ولا على من مات في حد الزنا . ولا على من مات في حد السرقة . ولا على من مات في حد شرب الخمر . ولا على من مات في حد القذف . ولا على من مات في حد الردة . ولا على من مات في حد البغي .

ויצר יי אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : ויטע יי אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר : ויצמח יי אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים : שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב : וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש : והנהר השלישי חדקל הוא ההולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ויקח יי אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה : ויצו יי אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל : ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : ויאמר יי אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו : ויצר יי אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו : ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו : ויפל יי אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה : ויבן יי אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם : ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת : על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד : ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

בבא קמא פרק ט

ואי לא אמר ליה כלום. לא קנה. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה. קנה. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, לא קנה אלא בהמה אחת. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, קנה כולן. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, לא קנה אלא בהמה אחת. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, קנה כולן. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, לא קנה אלא בהמה אחת. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, קנה כולן. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, לא קנה אלא בהמה אחת. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, קנה כולן. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, לא קנה אלא בהמה אחת. ואי אמר ליה: הילך סלע זה ותן לי את הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, ואת הבהמה ואת הבהמה, קנה כולן.

ולהלן אומר ואת אשר יולדה שמה ואומר ויהי כי ילדה את כל בניה ואומר ויהי כי ילדה את בניה ואומר ויהי כי ילדה את בניה ואומר ויהי כי ילדה את

ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים׃ וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה׃ ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

ויהי בצאת רחל נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני ואביו קרא לו בנימין׃
ותמת רחל ותקבר בדרך אפרת היא בית לחם׃ ויצב ישראל מצבה על
קברתה היא מצבת קבר רחל עד היום הזה׃ ויסע ישראל ויט אהלה
מהלאה למגדל עדר׃ ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן וישכב
את בלהה פילגש אביו וישמע ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר׃ בני
לאה בכור יעקב ראובן ושמעון ולוי ויהודה ויששכר וזבולן׃ בני רחל
יוסף ובנימין׃ ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי׃ ובני זלפה שפחת לאה
גד ואשר אלה בני יעקב אשר יולד לו בפדן ארם׃ ויבא יעקב אל יצחק
אביו ממרא קרית הארבע היא חברון אשר גר שם אברהם ויצחק׃ ויהי
ימי יצחק מאת שנה ושמנים שנה׃ ויגוע יצחק וימת ויאסף אל עמיו
זקן ושבע ימים ויקברו אתו עשו ויעקב בניו׃ ואלה תולדות עשו הוא
אדום׃ עשו לקח את נשיו מבנות כנען את עדה בת אילון החתי ואת
אהליבמה בת ענה בת צבעון החוי׃ ואת בשמת בת ישמעאל אחות נבית׃
ותלד עדה לעשו את אליפז ותלד בשמת את רעואל׃ ואהליבמה ילדה את
יעוש ואת יעלם ואת קרח אלה אלופי בני עשו בני אליפז בכור עשו
תימן אלוף אומר אלוף צפו אלוף קנז׃ ואלוף קרח אלוף געתם אלוף
עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה בני עדה׃ ואלה בני רעואל
נחת וזרח שמה ומזה אלה היו בני בשמת אשת עשו׃ ואלה בני אהליבמה
בת ענה בת צבעון אשת עשו ותלד לעשו את יעוש ואת יעלם ואת קרח׃
אלה היו אלופי בני עשו בכור יעקב׃ אלוף תימן אלוף אהלימה אלוף
אלה אלופי אדום לפי אלופתם׃ בני שעיר החרי יושבי הארץ לוטן
ושובל וצבעון וענה׃ ודישן ואצר ודישן אלה אלופי החרי בני שעיר
בארץ אדום׃ ויהי בני לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע׃ אלה בני
שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם׃ ואלה בני צבעון איה וענה הוא
ענה אשר מצא את הימים במדבר ברעתו את אתון אביו׃ ואלה בני ענה
דישון ואהליבמה בת ענה׃ ואלה בני דישון חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
בני אצר בלהן וזעוון ועקן׃ בני דישן עוץ וארן׃ אלה אלופי החרי
לבני שעיר׃ ויהי בני לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע׃ ואלה בני
שובל עלון ומנחת ועיבל שפו ואונם׃ ואלה בני צבעון איה וענה הוא
ענה אשר מצא את הימים במדבר ברעתו את אתון אביו׃ ואלה בני ענה
דישון ואהליבמה בת ענה׃ ואלה בני דישון חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
בני אצר בלהן וזעוון ועקן׃ בני דישן עוץ וארן׃ אלה אלופי החרי
לבני שעיר׃ ויהי בני לוטן חרי והימם ואחות לוטן תמנע׃ ואלה בני

ולא יהיה לו אשה ולא בנים ובנות : ואם יאמר לבי אוהב את אשתי ואת בני ואת בתי יכול יפרוש ממנה ת"ל לא יוכל לשנא את אשתו כי אם אוהבה שנאמר ואהבת לרעך כמוך

ואת־כל־אניות תרשיש בכל־חמודה׃ ושח רום האדם ושפל גבה אנשים
ונשגב יהוה לבדו ביום ההוא׃ והאלילים כליל יחלף׃ ובאו במערות
צורים ובמחלות עפר מפני פחד יהוה ומהדר גאונו בקומו לערץ
הארץ׃ ביום ההוא ישליך האדם את־אלילי כספו ואת־אלילי זהבו
אשר עשו־לו להשתחות לחפר לפרות ולעטלפים׃ לבוא בנקיקי
הסלעים ובראשי הפלעים מפני פחד יהוה ומהדר גאונו בקומו לערץ
הארץ׃ חדלו־לכם מן־האדם אשר נשמה באפיו כי במה נחשב־הוא׃
כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר מירושלם ומיהודה משען ומשוען
כל משען לחם וכל משען מים׃ גבור ואיש מלחמה שופט ונביא
וקוסם וזקן׃ שר חמשים ונשוא פנים ויועץ וחכם חרשים ונבון לחש׃
ונתתי נערים שריהם ותעלולים ימשלו בם׃ ונגש העם איש באיש
ואיש ברעהו תרהב הנער בזקן והנקלה בנכבד׃ כי־יתפש איש באחיו
בבית אביו שמלה־לך קצין היית ומכשלה זאת תחת ידך׃ ישא ביום
ההוא לאמר לא־אהיה חבש ובביתי אין לחם ואין שמלה אל־תשימוני
קצין עם׃ כי כשלה ירושלם ויהודה נפל כי־לשונם ומעלליהם אל־יהוה
למרות עיני כבודו הכרת פניהם עדתם הגידו כסדם לא כחדו אוי
לנפשם כי גמלו לעצמם רעה׃ אמרו צדיק כי־טוב כי פרי מעלליהם
יאכלו׃ אוי לרשע רע כי גמול ידיו יעשה־לו׃ עמי נגשיו מעללו
ונשים משלו בו עמי מאשריך מתעים ודרך ארחותיך בלעו׃ נצב
לריב יהוה ועמד לדין עמים׃ יהוה במשפט יבוא עם זקני עמו
ושריו אתם ואתם בערתם הכרם גזלת העני בבתיכם׃ מה־לכם
תדכאו עמי ופני עניים תטחנו נאם האדון יהוה צבאות׃ ויאמר יהוה
יען כי־גבהו בנות ציון וילכו נטות גרון ומשקרות עינים הלוך ילכו
ותעפסנה ברגלותיהן ותשלכנה׃ ושפח יהוה קדקד בנות ציון
ויהוה פתין יערה׃ ביום ההוא יסיר האדון את־תפארת עכסי
השבסים והשבישים והשהרנים׃ הנטיפות והשרשרות והרעלות׃
הפארים והצעדות והחשקים ובתי הנפש׃ והלחשים והטבעות
נזם על־אף׃ המחלצות והמטפחות והחרטים והמקטרות׃ והגלינים
והמצנפות והרדידים׃ והחלפות והמעטפות והמטבעות׃ נזם הטבעת
ועגיל על־יד׃ והמחתות׃ והבגדי־המשי והמעילים והמטפחות
והחריטים׃ והיה תחת בשם מק יהיה וחגורה תחת מעשה פתח
קלעה ותחת פתיל מחתה ותחת שבי יקוד כי אם־יפי׃ מתיך באש
יפלו וגבורתיך במלחמה׃ ואנו פעמיה נהיו ונקתה בארץ תשב׃

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת־הַלְוִיִּם תִּתֵּן לְמִשְׁמֶרֶת אֲהֶל הָעֵדֻת׃ וְעַל כָּל־כֵּלָיו וְעַל כָּל־אֲשֶׁר לוֹ׃ הֵם יִשְׂאוּ אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהֵם יְשָׁרְתוּהוּ וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ׃ וְנָסַע הַמִּשְׁכָּן בְּחֹנְכֶם אֶת־הַקֳּדָשִׁים וְקָמוּ הַזָּרִים הַקָּרֵב יוּמָת׃ וְחָנוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ לְצִבְאֹתָם׃ וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא יִהְיֶה קֶצֶף עַל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת מִשְׁכַּן הָעֵדֻת׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי־אַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְאֶלְעָזָר וְאִיתָמָר׃ אֵלֶּה בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים הַמְּשֻׁחִים אֲשֶׁר מִלֵּא אֶת־יָדָם לְכַהֵן׃ וַיָּמָת נָדָב וַאֲבִיהוּא לִפְנֵי יְהוָה בְּהַקְרִבָם אֵשׁ זָרָה לִפְנֵי יְהוָה בְּמִדְבַּר סִינָי וּבָנִים לֹא־הָיוּ לָהֶם וַיְכַהֵן אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר עַל־פְּנֵי אַהֲרֹן אֲבִיהֶם׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ הַקְרֵב אֶת־מַטֵּה לֵוִי וְהַעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לִפְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן וְשֵׁרְתוּ אֹתוֹ׃ וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמַרְתּוֹ וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת כָּל־הָעֵדָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃ וְשָׁמְרוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת הַמִּשְׁכָּן׃ וְנָתַתָּה אֶת־הַלְוִיִּם לְאַהֲרֹן וְלִבָנָיו נְתֻנִים הֵם נְתֻנִים הֵמָּה לוֹ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְאֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו תִּפְקֹד וְשָׁמְרוּ אֶת־כְּהֻנָּתָם וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאֲנִי הִנֵּה לָקַחְתִּי אֶת־הַלְוִיִּם מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַּחַת כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר רֶחֶם מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם׃ כִּי־לִי כָל־בְּכוֹר בְּיוֹם הַכֹּתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם הִקְדַּשְׁתִּי לִי כָל־בְּכוֹר בְּיִשְׂרָאֵל מֵאָדָם עַד־בְּהֵמָה לִי יִהְיוּ אֲנִי יְהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְבַּר סִינַי לֵאמֹר׃ פְּקֹד אֶת־בְּנֵי לֵוִי לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה תִּפְקְדֵם׃ וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה עַל־פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צֻוָּה׃ וַיִּהְיוּ בְּנֵי־לֵוִי בִּשְׁמֹתָם גֵּרְשׁוֹן וּקְהָת וּמְרָרִי׃ וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן לָבְנִי וְשִׁמְעִי׃ וּבְנֵי קְהָת עַמְרָם וְיִצְהָר חֶבְרוֹן וְעֻזִּיאֵל׃ וּבְנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי אֵלֶּה הֵם מִשְׁפְּחֹת הַלֵּוִי לְבֵית אֲבֹתָם׃ לְלָבְנִי מִשְׁפַּחַת הַלָּבְנִי וּמִשְׁפַּחַת הַשִּׁמְעִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי׃ פְּקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה פְּקֻדֵיהֶם שִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי אַחֲרֵי הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ יָמָּה׃ וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לְגֵרְשֻׁנִּי אֶלְיָסָף בֶּן־לָאֵל׃ וּמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־גֵרְשׁוֹן בְּאֹהֶל מוֹעֵד הַמִּשְׁכָּן וְהָאֹהֶל מִכְסֵהוּ וּמָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְקַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֶת־הַמָּסָךְ לְפֶתַח הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת־מֵיתָרָיו לְכָל־עֲבֹדָתוֹ׃ וְלִקְהָת מִשְׁפַּחַת הָעַמְרָמִי וּמִשְׁפַּחַת הַיִּצְהָרִי וּמִשְׁפַּחַת הַחֶבְרֹנִי וּמִשְׁפַּחַת הָעֻזִּיאֵלִי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי׃ בְּמִסְפַּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה שְׁמֹנַת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ׃ מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי־קְהָת יַחֲנוּ עַל־יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן תֵּימָנָה׃ וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לְמִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי אֱלִיצָפָן בֶּן־עֻזִּיאֵל׃ וּמִשְׁמַרְתָּם אֲרוֹן וְהַשֻּׁלְחָן וְהַמְּנֹרָה וְהַמִּזְבְּחֹת וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם וְהַמָּסָךְ וְכָל־עֲבֹדָתוֹ׃ וְנָשִׂיא נְשִׂיאֵי הַלֵּוִי אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן פְּקֻדַּת שֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ׃ לְמָרָרִי מִשְׁפַּחַת הַמַּחְלִי וּמִשְׁפַּחַת הַמּוּשִׁי אֵלֶּה מִשְׁפְּחֹת מְרָרִי׃ וּפְקֻדֵיהֶם בְּמִסְפַּר כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה שִׁשֶּׁת אֲלָפִים וּמָאתָיִם׃ וְנָשִׂיא בֵּית־אָב לְמִשְׁפְּחֹת מְרָרִי צוּרִיאֵל בֶּן־אֲבִיחָיִל עַל־יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ צָפֹנָה׃ וּפְקֻדַּת מִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־מְרָרִי קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחוֹ וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו וְכָל־כֵּלָיו וְכָל־עֲבֹדָתוֹ׃ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם׃ וְלִפְנֵי הַמִּשְׁכָּן קֵדְמָה לִפְנֵי אֹהֶל מוֹעֵד מִזְרָחָה מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו שֹׁמְרִים מִשְׁמֶרֶת הַמִּקְדָּשׁ לְמִשְׁמֶרֶת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְהַזָּר הַקָּרֵב יוּמָת׃ כָּל־פְּקוּדֵי הַלְוִיִּם אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה לְמִשְׁפְּחֹתָם כָּל־זָכָר מִבֶּן־חֹדֶשׁ וָמָעְלָה שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּקֹד כָּל־בְּכוֹר זָכָר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה וְשָׂא אֶת־מִסְפַּר שְׁמֹתָם׃ וְלָקַחְתָּ אֶת־הַלְוִיִּם לִי אֲנִי יְהוָה תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכֹר בִּבְהֵמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ אֶת כָּל־הַבְּכֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּהְיוּ כָּל־הַבְּכֹרוֹת זָכָר בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת מִבֶּן חֹדֶשׁ וָמָעְלָה לִפְקוּדֵיהֶם שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים אֶלֶף שְׁלֹשָׁה וְשִׁבְעִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ קַח אֶת־הַלְוִיִּם תַּחַת כָּל־בְּכוֹר בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־בְּהֵמַת הַלְוִיִּם תַּחַת בְּהֶמְתָּם וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם אֲנִי יְהוָה׃ וְאֶת־פְּדוּיֵי הַשְּׁלֹשָׁה וְהַשִּׁבְעִים הָעֹדְפִים עַל־הַלְוִיִּם מִבְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וְלָקַחְתָּ חֲמֵשֶׁת חֲמֵשֶׁת שְׁקָלִים לַגֻּלְגֹּלֶת בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ תִּקָּח עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשָּׁקֶל׃ וְנָתַתָּה הַכֶּסֶף לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו פִּדְיֹנֵי הָעֹדְפִים בָּהֶם׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־כֶּסֶף הַפְּדוּיִם מֵאֵת הָעֹדְפִים עַל־פְּדוּיֵי הַלְוִיִּם׃ מֵאֵת בְּכוֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לָקַח אֶת־הַכֶּסֶף חֲמִשָּׁה וְשִׁשִּׁים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וָאֶלֶף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃ וַיִּתֵּן מֹשֶׁה אֶת־כֶּסֶף הַפְּדוּיִם לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו עַל־פִּי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ נְשֹׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־קְהָת מִתּוֹךְ בְּנֵי לֵוִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְמַעְלָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־בָּא לַצָּבָא לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפַּחַת הַקְּהָתִי לַעֲבֹד וּמַשָּׂא׃ וְנָסַע הַמַּחֲנֶה וּבָאוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו וְהוֹרִדוּ אֶת־פָּרֹכֶת הַמָּסָךְ וְכִסּוּ בָהּ אֵת אֲרוֹן הָעֵדֻת׃ וְנָתְנוּ עָלָיו כִּסּוּי עוֹר תָּחָשׁ וּפָרְשׂוּ בֶגֶד כְּלִיל תְּכֵלֶת מִלְמָעְלָה וְשָׂמוּ בַדָּיו׃ וְעַל שֻׁלְחַן הַפָּנִים יִפְרְשׂוּ בֶגֶד תְּכֵלֶת וְשָׂמוּ עָלָיו אֶת־הַקְּעָרֹת וְאֶת־הַכַּפֹּת וְאֶת־מְנַקִּיֹּת וְאֶת־קְשָׂוֹת הַנָּסֶךְ וְלֶחֶם הַתָּמִיד עָלָיו יִהְיֶה׃ וּפָרְשׂוּ עֲלֵיהֶם בֶּגֶד תּוֹלַעַת שָׁנִי וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תָּחָשׁ וְשָׂמוּ בַדָּיו׃ וְלָקְחוּ בֶגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֶת־מְנֹרַת הַמָּאוֹר וְאֶת־נֵרֹתֶיהָ וְאֶת־מַלְקָחֶיהָ וְאֶת־מַחְתֹּתֶיהָ וְאֵת כָּל־כְּלֵי שַׁמְנָהּ אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ אֹתָהּ לָהֶם בָּהֶם׃ וְנָתְנוּ אֹתָהּ וְאֶת־כָּל־כֵּלֶיהָ אֶל־מִכְסֵה עוֹר תָּחָשׁ וְנָתְנוּ עַל־הַמּוֹט׃ וְעַל מִזְבַּח הַזָּהָב יִפְרְשׂוּ בֶגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ אֹתוֹ בְּמִכְסֵה עוֹר תָּחָשׁ וְשָׂמוּ בַדָּיו׃ וְלָקְחוּ אֶת־כָּל־כְּלֵי הַשָּׁרֵת אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ בָהֶם בַּקֹּדֶשׁ וְנָתְנוּ אֶל־בֶּגֶד תְּכֵלֶת וְכִסּוּ בְּמִכְסֵה עוֹר תָּחָשׁ וְנָתְנוּ עַל־הַמּוֹט׃ וְסִלְּקוּ אֶת־הַדֶּשֶׁן מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ וּפָרְשׂוּ עָלָיו בֶּגֶד אַרְגָּמָן׃ וְנָתְנוּ עָלָיו אֶת־כָּל־כֵּלָיו אֲשֶׁר יְשָׁרְתוּ עֲלֵיהֶם בָּהֶם אֶת־הַמַּחְתֹּת אֶת־הַמִּזְלָגוֹת וְאֶת־הָאָיִת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת כֹּל כְּלֵי הַמִּזְבֵּחַ וְפָרְשׂוּ עָלָיו כִּסּוּי עוֹר תָּחָשׁ וְשָׂמוּ בַדָּיו׃ וְכִלָּה אַהֲרֹן וּבָנָיו לְכַסּוֹת אֶת־קֹדֶשׁ וְאֶת־כָּל־כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ בְּנֻסַּע הַמַּחֲנֶה וְאַחֲרֵי כֵן יָבֹאוּ בְנֵי־קְהָת לָשֵׂאת וְלֹא יִגְּעוּ אֶל־קֹדֶשׁ וָמֵתוּ אֵלֶּה מַשָּׂא בְנֵי־קְהָת בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וּפְקֻדַּת אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן שֶׁמֶן הַמָּאוֹר וְקְטֹרֶת הַסַּמִּים וּמִנְחַת הַתָּמִיד וְשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה פְּקֻדַּת כָּל־הַמִּשְׁכָּן וְכָל־אֲשֶׁר־בּוֹ בַּקֹּדֶשׁ וּבִכֵלָיו׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן לֵאמֹר׃ אַל־תַּכְרִתוּ אֶת־שֵׁבֶט מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי מִתּוֹךְ הַלְוִיִּם׃ וְזֹאת עֲשׂוּ לָהֶם וְחָיוּ וְלֹא יָמֻתוּ בְּגִשְׁתָּם אֶת־קֹדֶשׁ הַקָּדָשִׁים אַהֲרֹן וּבָנָיו יָבֹאוּ וְשָׂמוּ אוֹתָם אִישׁ אִישׁ עַל־עֲבֹדָתוֹ וְאֶל־מַשָּׂאוֹ׃ וְלֹא יָבֹאוּ לִרְאוֹת כְּבַלַּע אֶת־הַקֹּדֶשׁ וָמֵתוּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ וְאַתָּה שָׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי גֵרְשׁוֹן גַּם־הֵם לְבֵית אֲבֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקֹד אֹתָם כָּל־הַבָּא לִצְבֹא צָבָא לַעֲבֹד עֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת הַגֵּרְשֻׁנִּי לַעֲבֹד וּלְמַשָּׂא׃ וְנָשְׂאוּ אֶת־יְרִיעֹת הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד מִכְסֵהוּ וּמִכְסֵה הָעוֹר אֲשֶׁר עָלָיו מִלְמָעְלָה וְאֵת מָסַךְ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֶת־קַלְעֵי הֶחָצֵר וְאֶת־מָסַךְ פֶּתַח שַׁעַר הֶחָצֵר אֲשֶׁר עַל־הַמִּשְׁכָּן וְעַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב וְאֶת־מֵיתָרֵיהֶם וְאֶת־כָּל־כְּלֵי עֲבֹדָתָם וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה לָהֶם וְעָבָדוּ׃ עַל־פִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו תִּהְיֶה כָּל־עֲבֹדַת בְּנֵי־הַגֵּרְשֻׁנִּי לְכָל־מַשָּׂאָם וּלְכָל־עֲבֹדָתָם וּפְקַדְתֶּם עֲלֵיהֶם בְּמִשְׁמֶרֶת אֵת כָּל־מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי הַגֵּרְשֻׁנִּי בְּאֹהֶל מוֹעֵד וּמִשְׁמַרְתָּם בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּבְנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם תִּפְקֹד אֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה תִּפְקְדֵם כָּל־הַבָּא אֶל־הַצָּבָא לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְזֹאת מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם לְכֹל עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן וּבְרִיחָיו וְעַמֻּדָיו וַאֲדָנָיו׃ וְעַמּוּדֵי הֶחָצֵר סָבִיב וַאֲדָנֵיהֶם וִיתֵדֹתָם וּמֵיתְרֵיהֶם לְכָל־כֵּלֵיהֶם וּלְכָל־עֲבֹדָתָם וּבְשֵׁמוֹת תִּפְקְדוּ אֶת־כְּלֵי מִשְׁמֶרֶת מַשָּׂאָם׃ זֹאת עֲבֹדַת מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְכָל־עֲבֹדָתָם בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּיַד אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וַיִּפְקֹד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִשִׂיאֵי הָעֵדָה אֶת־בְּנֵי הַקְּהָתִי לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא אֶל־הַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם אַלְפַּיִם שְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת הַקְּהָתִי כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃ וּפְקוּדֵי בְנֵי־גֵרְשׁוֹן לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא אֶל־הַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם בְּבֵית אֲבֹתָם אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי גֵרְשׁוֹן כָּל־הָעֹבֵד בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה׃ וּפְקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא אֶל־הַצָּבָא לַעֲבֹדָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם לְמִשְׁפְּחֹתָם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּמָאתָיִם׃ אֵלֶּה פְּקוּדֵי מִשְׁפְּחֹת בְּנֵי מְרָרִי אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל־פִּי יְהוָה בְּיַד מֹשֶׁה׃ כָּל־הַפְּקוּדִים אֲשֶׁר פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וְנִשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַלְוִיִּם לְמִשְׁפְּחֹתָם וּלְבֵית אֲבֹתָם׃ מִבֶּן שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְעַד בֶּן־חֲמִשִּׁים שָׁנָה כָּל־הַבָּא לַעֲבֹדַת עֲבֹדָה וַעֲבֹדַת מַשָּׂא בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיִּהְיוּ פְקֻדֵיהֶם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וְחָמִשִּׁים׃ עַל־פִּי יְהוָה פָּקַד אֹתָם בְּיַד מֹשֶׁה אִישׁ אִישׁ לַעֲבֹדָתוֹ וְאִישׁ לְמַשָּׂאוֹ וּפְקֻדָיו אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ צַו אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיְשַׁלְּחוּ מִן־הַמַּחֲנֶה כָּל־צָרוּעַ וְכָל־זָב וְכֹל טָמֵא לָנָפֶשׁ׃ מִזָּכָר עַד־נְקֵבָה תְּשַׁלֵּחוּ אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה תְּשַׁלְּחֻם וְלֹא יְטַמְּאוּ אֶת־מַחֲנֵיהֶם אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָם׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיְשַׁלְּחוּ אֹתָם אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יַעֲשׂוּ מִכָּל־חַטֹּאת הָאָדָם לִמְעֹל מַעַל בַּיהוָה וְאָשְׁמָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא׃ וְהִתְוַדּוּ אֶת־חַטָּאתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְהֵשִׁיב אֶת־אֲשָׁמוֹ בְּרֹאשׁ וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו וְנָתַן לַאֲשֶׁר אָשַׁם לוֹ׃ וְאִם־אֵין לָאִישׁ גֹּאֵל לְהָשִׁיב הָאָשָׁם אֵלָיו הָאָשָׁם הַמּוּשָׁב לַיהוָה לַכֹּהֵן מִלְּבַד אֵיל הַכִּפֻּרִים אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ עָלָיו׃ וְכָל־תְּרוּמָה לְכָל־קָדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃ וְאִישׁ אֶת־קָדָשָׁיו לוֹ יִהְיוּ אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׂטֶה אִשְׁתּוֹ וּמָעֲלָה־בּוֹ מָעַל׃ וְשָׁכַב אִישׁ אֹתָהּ שִׁכְבַת זֶרַע וְנֶעְלַם מֵעֵינֵי אִישָׁהּ וְנִסְתְּרָה וְהִיא נִטְמָאָה וְעֵד אֵין בָּהּ וְהִוא לֹא נִתְפָּשָׂה׃ וְעָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִוא נִטְמָאָה אוֹ עָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנֵּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהִוא לֹא נִטְמָאָה׃ וְהֵבִיא הָאִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ אֶל־הַכֹּהֵן וְהֵבִיא אֶת־קָרְבָּנָהּ עָלֶיהָ עֲשִׂירִת הָאֵפָה קֶמַח שְׂעֹרִים לֹא־יִצֹק עָלָיו שֶׁמֶן וְלֹא־יִתֵּן עָלָיו לְבֹנָה כִּי מִנְחַת קְנָאֹת הִוא מִנְחַת זִכָּרוֹן מַזְכֶּרֶת עָוֹן׃ וְהִקְרִיב אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהַעֲמִדָהּ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מַיִם קְדֹשִׁים בִּכְלִי־חָרֶשׂ וּמִן־הֶעָפָר אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּקַרְקַע הַמִּשְׁכָּן יִקַּח הַכֹּהֵן וְנָתַן אֶל־הַמָּיִם׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וּפָרַע אֶת־רֹאשׁ הָאִשָּׁה וְנָתַן עַל־כַּפֶּיהָ אֶת־מִנְחַת הַזִּכָּרוֹן מִנְחַת קְנָאֹת הִוא וּבְיַד הַכֹּהֵן יִהְיוּ מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים׃ וְהִשְׁבִּיעַ אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְאָמַר אֶל־הָאִשָּׁה אִם־לֹא שָׁכַב אִישׁ אוֹתָךְ וְאִם־לֹא שָׂטִית טֻמְאָה תַּחַת אִישֵׁךְ הִנָּקִי מִמֵּי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה׃ וְאַתְּ כִּי שָׂטִית תַּחַת אִישֵׁךְ וְכִי נִטְמֵאת וַיִּתֵּן אִישׁ בָּךְ אֶת־שְׁכָבְתּוֹ זֶרַע מִבַּלְעֲדֵי אִישֵׁךְ׃ וְהִשְׁבִּיעַ הַכֹּהֵן אֶת־הָאִשָּׁה בִּשְׁבֻעַת הָאָלָה וְאָמַר הַכֹּהֵן לָאִשָּׁה יִתֵּן יְהוָה אוֹתָךְ לְאָלָה וְלִשְׁבֻעָה בְּתוֹךְ עַמֵּךְ בְּתֵת יְהוָה אֶת־יְרֵכֵךְ נֹפֶלֶת וְאֶת־בִּטְנֵךְ צָבָה׃ וּבָאוּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים הָאֵלֶּה בְּמֵעַיִךְ לְצַבּוֹת בֶּטֶן וְלַהַפִּיל יָרֵךְ וְאָמְרָה הָאִשָּׁה אָמֵן אָמֵן׃ וְכָתַב אֶת־הָאָלוֹת הָאֵלֶּה הַכֹּהֵן בַּסֵּפֶר וּמָחָה אֶל־מֵי הַמָּרִים׃ וְהִשְׁקָה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־מֵי הַמָּרִים הַמְאָרְרִים וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת־מִנְחַת הַקְּנָאָה וְהֵנִיף אֶת־הַמִּנְחָה לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל־הַמִּזְבֵּחַ׃ וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִן־הַמִּנְחָה אֶת־אַזְכָּרָתָהּ וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחָה וְאַחַר יַשְׁקֶה אֶת־הָאִשָּׁה אֶת־הַמָּיִם׃ וְהִשְׁקָהּ אֶת־הַמַּיִם וְהָיְתָה אִם־נִטְמְאָה וַתִּמְעֹל מַעַל בְּאִישָׁהּ וּבָאוּ בָהּ הַמַּיִם הַמְאָרְרִים לְמָרִים וְצָבְתָה בִטְנָהּ וְנָפְלָה יְרֵכָהּ וְהָיְתָה הָאִשָּׁה לְאָלָה בְּקֶרֶב עַמָּהּ׃ וְאִם־לֹא נִטְמְאָה הָאִשָּׁה וּטְהֹרָה הִוא וְנִקְּתָה וְנִזְרְעָה זָרַע׃ זֹאת תּוֹרַת הַקְּנָאֹת אֲשֶׁר תִּשְׂטֶה אִשָּׁה תַּחַת אִישָׁהּ וְנִטְמָאָה׃ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר עָבַר עָלָיו רוּחַ קִנְאָה וְקִנָּא אֶת־אִשְׁתּוֹ וְהֶעֱמִיד אֶת־הָאִשָּׁה לִפְנֵי יְהוָה וְעָשָׂה לָהּ הַכֹּהֵן אֵת כָּל־הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ וְנָקָה הָאִישׁ מֵעָוֹן וְהָאִשָּׁה הַהִוא תִּשָּׂא אֶת־עֲוֹנָהּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי יַפְלִא לִנְדֹּר נֶדֶר נָזִיר לְהַזִּיר לַיהוָה׃ מִיַּיִן וְשֵׁכָר יַזִּיר חֹמֶץ יַיִן וְחֹמֶץ שֵׁכָר לֹא יִשְׁתֶּה וְכָל־מִשְׁרַת עֲנָבִים לֹא יִשְׁתֶּה וַעֲנָבִים לַחִים וִיבֵשִׁים לֹא יֹאכֵל׃ כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶ

ומשפטו נשא ועמו ישא ורעו יסמוך. בזרועו יקבץ טלאים ובחיקו ינהל
עלות. מי מדד בשעלו שמים וזרת תכן כל עפר הארץ ושקל בפלס
הרים וגבעות במאזנים. מי תכן את רוח יי ואיש עצתו יודיענו:
את מי נועץ ויבינהו ויורהו בארח משפט ויורהו דעת ודרך תבונות
יודיענו. הן גוים כמר מדלי וכשחק מאזנים נחשב הן איים כדק
יטול. ולבנון אין די בער וחיתו אין די עולה. כל הגוים כאין נגדו
מאפס ותהו נחשבו לו. ואל מי תדמיון אל ומה דמות תערכו לו:
הפסל נסכו יצרף ומצף זהב רוקע ורתקות כסף: המסוכן תרומה
עץ לא ירקב יבחר חרש חכם יבקש לו להכין פסל אשר לא ימוט:
הלוא תדעו אם לא תשמעו הלוא הגד לכם מראשות הבינותם
מוסדות הארץ: הישב על חוג הארץ וישביה כחגבים הנוטה כדק
שמים ויפרשם כאהל לשבת: הנותן רוזנים לאפס שופטי ארץ
כתהו עשה: אף בל נטעו אף בל זרעו אף בל שרש בארץ גזעם
ונם נשף בהם ויבשו וסערה כקש תשאם: ואל מי תדמיוני ואשוה
יאמר קדוש: שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא
במספר צבאם לכלם בשם יקרא מרב אונים ואמיץ כח איש לא
נעדר: למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מיי ומאלהי
משפטי יעבר: הלוא ידעת אם לא שמעת אלהי עולם יי בורא
קצות הארץ לא ייעף ולא יגע אין חקר לתבונתו: נותן ליעף כח
ולאין אונים עצמה ירבה: ונערים ייעפו ויגעו ובחורים כשול יכשלו:

ומוכר בהמה. ומוכר בגדים. ומוכר כלי עץ. ומוכר כלי זכוכית. ומוכר כלי חרס. ומוכר כלי נחושת. ומוכר כלי ברזל. ומוכר כלי עור. ומוכר כלי בד. ומוכר כלי פשתן. ומוכר כלי צמר. ומוכר כלי משי. ומוכר כלי כותנה. ומוכר כלי נייר. ומוכר כלי ספרים. ומוכר כלי מוזיקה. ומוכר כלי נגינה. ומוכר כלי כתיבה. ומוכר כלי ציור. ומוכר כלי תפירה. ומוכר כלי רקמה. ומוכר כלי סריגה. ומוכר כלי אריגה. ומוכר כלי טוויה. ומוכר כלי צביעה. ומוכר כלי עיבוד. ומוכר כלי תיקון. ומוכר כלי ניקוי. ומוכר כלי סידור. ומוכר כלי ארגון. ומוכר כלי אחסון. ומוכר כלי הובלה. ומוכר כלי בנייה. ומוכר כלי הריסה. ומוכר כלי חפירה. ומוכר כלי כרייה. ומוכר כלי חציבה. ומוכר כלי ניסור. ומוכר כלי קידוח. ומוכר כלי ריתוך. ומוכר כלי הלחמה. ומוכר כלי חיתוך. ומוכר כלי ליטוש. ומוכר כלי שיוף. ומוכר כלי צביעה. ומוכר כלי ציפוי. ומוכר כלי הדבקה. ומוכר כלי איטום. ומוכר כלי בידוד. ומוכר כלי חיזוק. ומוכר כלי תמיכה. ומוכר כלי הרמה. ומוכר כלי משיכה. ומוכר כלי דחיפה. ומוכר כלי סיבוב. ומוכר כלי הנעה. ומוכר כלי בלימה. ומוכר כלי עצירה. ומוכר כלי האטה. ומוכר כלי האצה. ומוכר כלי כיוון. ומוכר כלי מדידה. ומוכר כלי שקילה. ומוכר כלי ספירה. ומוכר כלי חישוב. ומוכר כלי תכנון. ומוכר כלי ניהול. ומוכר כלי ארגון. ומוכר כלי בקרה. ומוכר כלי אבטחה. ומוכר כלי הגנה. ומוכר כלי התראה. ומוכר כלי כיבוי. ומוכר כלי חילוץ. ומוכר כלי עזרה ראשונה. ומוכר כלי תקשורת. ומוכר כלי שידור. ומוכר כלי קליטה. ומוכר כלי הקלטה. ומוכר כלי הפעלה. ומוכר כלי כיבוי. ומוכר כלי הדלקה. ומוכר כלי חימום. ומוכר כלי קירור. ומוכר כלי אוורור. ומוכר כלי סינון. ומוכר כלי טיהור. ומוכר כלי ייבוש. ומוכר כלי לחות. ומוכר כלי טמפרטורה. ומוכר כלי לחץ. ומוכר כלי נפח. ומוכר כלי משקל. ומוכר כלי אורך. ומוכר כלי שטח. ומוכר כלי נפח. ומוכר כלי זמן. ומוכר כלי מהירות. ומוכר כלי תאוצה. ומוכר כלי כוח. ומוכר כלי עבודה. ומוכר כלי הספק. ומוכר כלי אנרגיה. ומוכר כלי חשמל. ומוכר כלי מגנטיות. ומוכר כלי אלקטרוניקה. ומוכר כלי מחשב. ומוכר כלי תוכנה. ומוכר כלי רשת. ומוכר כלי אבטחת מידע. ומוכר כלי הצפנה. ומוכר כלי פענוח. ומוכר כלי גיבוי. ומוכר כלי שחזור. ומוכר כלי ארכיון. ומוכר כלי מיון. ומוכר כלי חיפוש. ומוכר כלי אחזור. ומוכר כלי עיבוד נתונים. ומוכר כלי ניתוח. ומוכר כלי סטטיסטיקה. ומוכר כלי הסתברות. ומוכר כלי לוגיקה. ומוכר כלי אלגוריתם. ומוכר כלי תוכנית. ומוכר כלי שפת תכנות. ומוכר כלי מהדר. ומוכר כלי מפרש. ומוכר כלי ניפוי שגיאות. ומוכר כלי בדיקה. ומוכר כלי אימות. ומוכר כלי תיעוד. ומוכר כלי עזרה. ומוכר כלי הדרכה. ומוכר כלי למידה. ומוכר כלי הוראה. ומוכר כלי חינוך. ומוכר כלי מחקר. ומוכר כלי פיתוח. ומוכר כלי חדשנות. ומוכר כלי המצאה. ומוכר כלי פטנט. ומוכר כלי זכויות יוצרים. ומוכר כלי רישיון. ומוכר כלי חוזה. ומוכר כלי משפט. ומוכר כלי חוק. ומוכר כלי תקנה. ומוכר כלי נוהל. ומוכר כלי מדיניות. ומוכר כלי אסטרטגיה. ומוכר כלי תכנית. ומוכר כלי יעד. ומוכר כלי מטרה. ומוכר כלי חזון. ומוכר כלי ערך. ומוכר כלי עיקרון. ומוכר כלי כלל. ומוכר כלי נורמה. ומוכר כלי מוסר. ומוכר כלי אתיקה. ומוכר כלי דת. ומוכר כלי אמונה. ומוכר כלי תפילה. ומוכר כלי ברכה. ומוכר כלי קללה. ומוכר כלי שבועה. ומוכר כלי נדר. ומוכר כלי קרבן. ומוכר כלי מזבח. ומוכר כלי כהונה. ומוכר כלי לוויה. ומוכר כלי שירה. ומוכר כלי נגינה. ומוכר כלי חכמה. ומוכר כלי בינה. ומוכר כלי דעת. ומוכר כלי הבנה. ומוכר כלי שכל. ומוכר כלי רגש. ומוכר כלי נפש. ומוכר כלי רוח. ומוכר כלי נשמה. ומוכר כלי חיים. ומוכר כלי מוות. ומוכר כלי תחיית המתים. ומוכר כלי עולם הבא. ומוכר כלי גן עדן. ומוכר כלי גיהנום. ומוכר כלי מלאך. ומוכר כלי שד. ומוכר כלי רוח רעה. ומוכר כלי רוח טובה. ומוכר כלי נשמה. ומוכר כלי גלגול נשמות. ומוכר כלי עיבור. ומוכר כלי לידה. ומוכר כלי תינוק. ומוכר כלי ילד. ומוכר כלי נער. ומוכר כלי בחור. ומוכר כלי בתולה. ומוכר כלי אישה. ומוכר כלי גבר. ומוכר כלי זקן. ומוכר כלי זקנה. ומוכר כלי מוות. ומוכר כלי קבורה. ומוכר כלי אבל. ומוכר כלי נחמה. ומוכר כלי תנחומים. ומוכר כלי שבעה. ומוכר כלי שלושים. ומוכר כלי יום השנה. ומוכר כלי קדיש. ומוכר כלי יזכור. ומוכר כלי נשמה. ומוכר כלי עלייה לרגל. ומוכר כלי ירושלים. ומוכר כלי הר הבית. ומוכר כלי כותל המערבי. ומוכר כלי קבר. ומוכר כלי מצבה. ומוכר כלי כתובת. ומוכר כלי שם. ומוכר כלי זיכרון. ומוכר כלי נצחון. ומוכר כלי הפסד. ומוכר כלי ניצחון. ומוכר כלי תבוסה. ומוכר כלי מלחמה. ומוכר כלי שלום. ומוכר כלי ברית. ומוכר כלי אמנה. ומוכר כלי הסכם. ומוכר כלי חוזה. ומוכר כלי התחייבות. ומוכר כלי ערבות. ומוכר כלי משכון. ומוכר כלי הלוואה. ומוכר כלי חוב. ומוכר כלי אשראי. ומוכר כלי כסף. ומוכר כלי זהב. ומוכר כלי כסף. ומוכר כלי נחושת. ומוכר כלי ברזל. ומוכר כלי פלדה. ומוכר כלי אלומיניום. ומוכר כלי עופרת. ומוכר כלי כספית. ומוכר כלי כלור. ומוכר כלי נתרן. ומוכר כלי אשלגן. ומוכר כלי סידן. ומוכר כלי מגנזיום. ומוכר כלי אבץ. ומוכר כלי ברזל. ומוכר כלי נחושת. ומוכר כלי כסף. ומוכר כלי זהב. ומוכר כלי פלטינה. ומוכר כלי אורניום. ומוכר כלי פלוטוניום. ומוכר כלי מימן. ומוכר כלי חמצן. ומוכר כלי חנקן. ומוכר כלי פחמן. ומוכר כלי גופרית. ומוכר כלי זרחן. ומוכר כלי סיליקון. ומוכר כלי בורון. ומוכר כלי ליתיום. ומוכר כלי בריליום. ומוכר כלי נתרן. ומוכר כלי אשלגן. ומוכר כלי רובידיום. ומוכר כלי צזיום. ומוכר כלי פרנציום. ומוכר כלי רדיום. ומוכר כלי אקטיניום. ומוכר כלי תוריום. ומוכר כלי פרוטקטיניום. ומוכר כלי אורניום. ומוכר כלי נפטוניום. ומוכר כלי פלוטוניום. ומוכר כלי אמריציום. ומוכר כלי קוריום. ומוכר כלי ברקליום. ומוכר כלי קליפורניום. ומוכר כלי איינשטיניום. ומוכר כלי פרמיום. ומוכר כלי מנדלביום. ומוכר כלי נובליום. ומוכר כלי לורנציום. ומוכר כלי רתרפורדיום. ומוכר כלי דובניום. ומוכר כלי סיבורגיום. ומוכר כלי בוריום. ומוכר כלי הסיום. ומוכר כלי מיטנריום. ומוכר כלי דרמשטטיום. ומוכר כלי רנטגניום. ומוכר כלי קופרניציום. ומוכר כלי ניהוניום. ומוכר כלי פלרוביום. ומוכר כלי מוסקוביום. ומוכר כלי ליברמוריום. ומוכר כלי טנסין. ומוכר כלי אוגנסון.

الأول . الصلاة الخامسة . صلاة العشاء الآخرة . وهي
أربع ركعات . يقرأ في الأولى بعد الفاتحة سورة
الشمس . وفي الثانية سورة الليل . وفي الثالثة سورة
الضحى . وفي الرابعة سورة الم نشرح . ويقنت
في الثالثة بعد القراءة قبل الركوع . ويقول فيه
اللهم إنا نستعينك ونستغفرك ونؤمن بك ونتوكل
عليك ونثني عليك الخير ولا نكفرك ونخلع ونترك
من يفجرك . اللهم إياك نعبد ولك نصلي ونسجد
وإليك نسعى ونحفد . نرجو رحمتك ونخشى عذابك
إن عذابك بالكافرين ملحق . ثم يكبر ويسجد
سجدتين . ويقعد بينهما . ثم يقوم فيقرأ في
الركعة الثانية بعد الفاتحة سورة الانشقاق .
وفي الثالثة سورة العلق . وفي الرابعة سورة
البينة . ثم يقعد قعدة الصلاة . ويتشهد
ويسلم . وإن شاء قنت في الوتر قبل الركوع
أو بعده . وإن شاء قنت في النصف الآخر من
رمضان . وإن شاء لم يقنت . وإن شاء قنت
في جميع السنة . وإن شاء لم يقنت . وإن
شاء قنت في النصف الآخر من رمضان . وإن
شاء لم يقنت . وإن شاء قنت في جميع السنة .

ניצ : ל : ניצ

ברכות ה: ד : ברכות

כנס

ברכות ה: ד : ברכות

כנס

ولا يجوز أن يكون الأول مبتدأ والثاني خبره، لأن الأول لا يخبر عنه بالثاني، ولا يجوز أن يكون الثاني خبراً عن الأول، لأن الأول لا يخبر عنه بالثاني.

ולא יכלו לעמוד לפניו : ואמר ה' אל משה עוד תראה מה אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו : וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני ה' : וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי ה' לא נודעתי להם : והקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם אשר גרו בה : וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אותם ואזכר את בריתי : לכן אמר אל בני ישראל אני ה' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים : ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני ה' אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים : והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה אני ה' : וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה : ויאמר ה' אל משה לך דבר אל פרעה מלך מצרים ושלח את בני ישראל מארצו : וידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים : וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים : אלה ראשי בית אבותם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחות ראובן : ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצוחר ושאול בן הכנענית אלה משפחות שמעון : ואלה שמות בני לוי לתולדותם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה : בני גרשון לבני ושמעי למשפחותם : ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנה : ובני מררי מחלי ומושי אלה הם משפחות לוי לתולדותם : ויקח עמרם את יוכבד דדתו לו לאשה ותלד לו את אהרן ואת משה ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנה : ובני יצהר נפג וזכרי ועשרי : ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי : ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את נדב ואת אביהוא את אלעזר ואת איתמר : ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחות הקרחי : ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוים למשפחותם : הוא אהרן והוא משה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם : הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה והוא אהרן : ויהי ביום דבר ה' אל משה בארץ מצרים : וידבר ה' אל משה לאמר אני ה' דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך : ויאמר משה לפני ה' הן אני ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה : ויאמר ה' אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך : אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחי ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו : ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתותי ואת מופתי בארץ מצרים : ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים ויצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדולים : וידעו מצרים כי אני ה' בנטותי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם : ויעש משה ואהרן כאשר צוה ה' אתם כן עשו : ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה :

---

(1) אל אל קמוצה . ס . פ . ציי . ציי . ציי

. ועבדתם את אלהיכם והוא יברך את לחמך ואת מימיך
ואסרתי מחלה מקרבך : לא תהיה משכלה ועקרה בארצך
את מספר ימיך אמלא : ופני אפנה אליכם והפריתי אתכם
והקימותי את בריתי אתכם : ואכלתם ישן נושן והוצאתם
ישן מפני חדש : ונתתי משכני בתוככם ולא תגעל נפשי
אתכם : והתהלכתי בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם
תהיו לי לעם : אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם
מארץ מצרים מהיות להם עבדים ואשבר מטות עלכם
ואולך אתכם קוממיות : ואם לא תשמעו לי ולא תעשו
את כל המצות האלה : ואם בחקתי תמאסו ואם את
משפטי תגעל נפשכם לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם
את בריתי : אף אני אעשה זאת לכם והפקדתי עליכם
בהלה את השחפת ואת הקדחת מכלות עינים ומדיבות
נפש וזרעתם לריק זרעכם ואכלו אויביכם : ונתתי את
פניי בכם ונגפתם לפני אויביכם ורדו בכם שנאיכם
ונסתם ואין רודף אתכם : ואם עד אלה לא תשמעו לי
והוספתי לייסר אתכם שבע על חטאתיכם : ושברתי את
גאון עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת ארצכם כנחשת
: ותם לריק כחכם ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ
הארץ לא יתן את פריו : והלכתם עמי קרי ולא אבה
לשמוע לי ויספתי עליכם מכה שבעתים כחטאתיכם
: ושלחתי בכם את חית השדה ושכלה אתכם ואת
בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו דרכיכם חרבות : ואם
בזאת לא תוסרו לי והלכתם עמי קרי : והלכתי אף אני
עמכם קרי והכיתי אתכם גם אני שבעתים על חטאתיכם
: והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית ונאספתם אל
עריכם ושלחתי דבר בתוככם ונתתם ביד אויב : בשברי
לכם מטה לחם ואפו עשר נשים לחמכם במשקל והאכלו
ולא תשבעו : ואם עד זאת לא תשמעו לי והלכתם עמי
קרי : והלכתי עמכם בחמת קרי ויסרתי אתכם גם אני
שבע על חטאתיכם : ואכלתם בשר בניכם ובשר בנותיכם
תאכלו : והשמדתי את במותיכם והכרתי את חמניכם
ונתתי את פגריכם על פגרי גלוליכם ונפשי תגעל אתכם
: ואתן את עריכם חרבה והשמותי את מקדשיכם ולא
אריח בריח ניחחיכם : ושממתי את הארץ ושממו עליה
אויביכם הישבים בה : ואתכם אזרה בגוים וריקתי
אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה והיו עריכם חרבה
: אז תרצה הארץ את שבתותיה כל ימי השמה ואתם
בארץ אויביכם אז תשבת הארץ ורצתה את שבתותיה
: כל ימי השמה את אשר לא שבתה בשבתותיכם
בשבתכם עליה : והנשארים מכם והבאתי מרך בלבבם
בארצות אויביהם ורדף אותם קול עלה נדף והנסו כמנוס
מפני חרב ונפלו ואין רודף : וכשלו איש באחיו כמפני
חרב ואין רודף ולא תהיה לכם תקומה לפני אויביכם
: ואבדתם בגוים ואכלה אתכם ארץ אויביכם : והנשארים
מכם ימקו בעונם בארצות אויביכם וגם בעונות אבותם
אתם כמוהם ימקו : עד אשר יתודו את עונם ואת עון
אבותם במעלם אשר מעלו בי וגם אשר הלכו עמי קרי
: והלכתי גם אני עמם קרי והבאתי אותם בארץ אויביהם
או אז יכנע לבבם הערל ואז ירצו את עונם : וזכרתי
את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי
אברהם אזכר והארץ אזכר : והארץ תעזב מהם ותרץ את
שבתותיה בהשמה מהם והם ירצו את עונם יען ובגלל
יען מאסו את משפטי ואת חקתי געלה נפשם : וגם זאת
בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם
לשבת את בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם : וזכרתי
להם ברית ראשונים אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים
לעיני הגוים להיות להם לאלהים אני יהוה : אלה החקים
והמשפטים והתורות אשר נתן יהוה בינו ובין בני ישראל
בהר סיני ביד משה :

ولا يصح الاقتداء بمن تيقن حدثه . ولو شك في حدثه صح اقتداؤه به ، وإن شك المقتدي في حدث إمامه أو طهارته لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه صح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة إمامه لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده صح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته صح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا وفي أنه نوى الأداء أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا وفي أنه نوى الأداء أم لا وفي أنه نوى الفرض أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا وفي أنه نوى الأداء أم لا وفي أنه نوى الفرض أم لا وفي أنه نوى الوقت أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا وفي أنه نوى الأداء أم لا وفي أنه نوى الفرض أم لا وفي أنه نوى الوقت أم لا وفي أنه نوى الوقت أم لا لم يصح اقتداؤه به ، وإن شك في طهارة نفسه وإمامه ومسجده وثوبه وبقعته وفي أنه استقبل القبلة أم لا وفي أنه نوى الصلاة أم لا وفي أنه نوى الإمامة أم لا وفي أنه نوى الجمعة أم لا وفي أنه نوى الظهر أم لا وفي أنه نوى الأداء أم لا وفي أنه نوى الفرض أم لا وفي أنه نوى الوقت

ولا تقدر أن تعرف الأشياء التي تكون بعد : لأن الذي يعرف الأشياء التي كانت منذ البدء هو يعرف الأشياء التي تكون بعد . ٤٦ لا تعرف أحداً في هذا العالم . ولا تعرف أحداً في العالم الذي يأتي . ٤٧ لا تعرف الموت . ولا تعرف الحياة . ولا تعرف الراحة . ولا تعرف الدينونة . ولا تعرف العدل . ولا تعرف الرحمة . ولا تعرف الحلم . ولا تعرف الصبر . ولا تعرف الطول الأناة . ولا تعرف الحق . ولا تعرف الحكمة . ولا تعرف المشورة . ولا تعرف الفهم . ولا تعرف المعرفة . ولا تعرف القوة . ولا تعرف الغنى . ولا تعرف الأمور التي في الكنوز . ٤٨ لا تعرف الأشياء التي في الجمال . ولا تعرف الأشياء التي في الأعماق . ولا تعرف الأشياء التي في الأعالي . ولا تعرف الأشياء التي في الجنة . ولا تعرف الأشياء التي في النور . ولا تعرف الأشياء التي في الظلمة . ولا تعرف الأشياء التي في الصوت . ولا تعرف الأشياء التي في الكلام . ولا تعرف الأشياء التي في الأفكار . ولا تعرف الأشياء التي في الأحلام . ولا تعرف الأشياء التي في الرؤى . ولا تعرف الأشياء التي في الليل . ولا تعرف الأشياء التي في النهار . ولا تعرف الأشياء التي في الشمس . ولا تعرف الأشياء التي في القمر . ولا تعرف الأشياء التي في النجوم . ولا تعرف الأشياء التي في السماء . ولا تعرف الأشياء التي في الأرض . ولا تعرف الأشياء التي في البحر . ولا تعرف الأشياء التي في الأنهار . ولا تعرف الأشياء التي في الينابيع . ولا تعرف الأشياء التي في الأمطار . ولا تعرف الأشياء التي في الثلج . ولا تعرف الأشياء التي في البرد . ولا تعرف الأشياء التي في الريح . ولا تعرف الأشياء التي في العاصفة . ولا تعرف الأشياء التي في الزوبعة . ولا تعرف الأشياء التي في الإعصار . ولا تعرف الأشياء التي في الزلزلة . ولا تعرف الأشياء التي في البركان . ولا تعرف الأشياء التي في الحريق . ولا تعرف الأشياء التي في الدخان . ولا تعرف الأشياء التي في الرماد . ولا تعرف الأشياء التي في التراب . ولا تعرف الأشياء التي في الطين . ولا تعرف الأشياء التي في الحجارة . ولا تعرف الأشياء التي في الجبال . ولا تعرف الأشياء التي في التلال . ولا تعرف الأشياء التي في الوديان . ولا تعرف الأشياء التي في السهول . ولا تعرف الأشياء التي في الصحراء . ولا تعرف الأشياء التي في الغابات . ولا تعرف الأشياء التي في الأشجار . ولا تعرف الأشياء التي في الأوراق . ولا تعرف الأشياء التي في الثمار . ولا تعرف الأشياء التي في الزهور . ولا تعرف الأشياء التي في العشب . ولا تعرف الأشياء التي في الحيوانات . ولا تعرف الأشياء التي في الطيور . ولا تعرف الأشياء التي في الأسماك . ولا تعرف الأشياء التي في الزواحف . ولا تعرف الأشياء التي في الحشرات . ولا تعرف الأشياء التي في الإنسان . ولا تعرف الأشياء التي في الروح . ولا تعرف الأشياء التي في النفس . ولا تعرف الأشياء التي في الجسد . ولا تعرف الأشياء التي في العظام . ولا تعرف الأشياء التي في العضلات . ولا تعرف الأشياء التي في الدم . ولا تعرف الأشياء التي في الأعصاب . ولا تعرف الأشياء التي في الدماغ . ولا تعرف الأشياء التي في القلب . ولا تعرف الأشياء التي في الكبد . ولا تعرف الأشياء التي في الكلى . ولا تعرف الأشياء التي في المثانة . ولا تعرف الأشياء التي في الأمعاء . ولا تعرف الأشياء التي في المعدة . ولا تعرف الأشياء التي في الطحال . ولا تعرف الأشياء التي في البنكرياس . ولا تعرف الأشياء التي في الغدد . ولا تعرف الأشياء التي في الهرمونات . ولا تعرف الأشياء التي في الخلايا . ولا تعرف الأشياء التي في الأنسجة . ولا تعرف الأشياء التي في الجينات . ولا تعرف الأشياء التي في الكروموسومات . ولا تعرف الأشياء التي في الحمض النووي . ولا تعرف الأشياء التي في البروتينات . ولا تعرف الأشياء التي في الكربوهيدرات . ولا تعرف الأشياء التي في الدهون . ولا تعرف الأشياء التي في الفيتامينات . ولا تعرف الأشياء التي في المعادن . ولا تعرف الأشياء التي في الماء . ولا تعرف الأشياء التي في الهواء . ولا تعرف الأشياء التي في النار . ولا تعرف الأشياء التي في الأرض . ولا تعرف الأشياء التي في السماء . ولا تعرف الأشياء التي في الكون . ولا تعرف الأشياء التي في الوجود . ولا تعرف الأشياء التي في العدم . ولا تعرف الأشياء التي في الأبد . ولا تعرف الأشياء التي في الأزل . ولا تعرف الأشياء التي في الله . ولا تعرف الأشياء التي في الخالق . ولا تعرف الأشياء التي في الرب . ولا تعرف الأشياء التي في الإله . ولا تعرف الأشياء التي في الآب . ولا تعرف الأشياء التي في الابن . ولا تعرف الأشياء التي في الروح القدس . ولا تعرف الأشياء التي في الثالوث . ولا تعرف الأشياء التي في الوحدة . ولا تعرف الأشياء التي في الكثرة . ولا تعرف الأشياء التي في الواحد . ولا تعرف الأشياء التي في الكل . ولا تعرف الأشياء التي في الجزء . ولا تعرف الأشياء التي في الكمال . ولا تعرف الأشياء التي في النقص . ولا تعرف الأشياء التي في الخير . ولا تعرف الأشياء التي في الشر . ولا تعرف الأشياء التي في الحق . ولا تعرف الأشياء التي في الباطل . ولا تعرف الأشياء التي في الجمال . ولا تعرف الأشياء التي في القبح . ولا تعرف الأشياء التي في الحب . ولا تعرف الأشياء التي في الكراهية . ولا تعرف الأشياء التي في الفرح . ولا تعرف الأشياء التي في الحزن . ولا تعرف الأشياء التي في السلام . ولا تعرف الأشياء التي في الحرب . ولا تعرف الأشياء التي في الموت . ولا تعرف الأشياء التي في الحياة . ولا تعرف الأشياء التي في الخلود . ولا تعرف الأشياء التي في الفناء . ولا تعرف الأشياء التي في الزمان . ولا تعرف الأشياء التي في المكان . ولا تعرف الأشياء التي في الفضاء . ولا تعرف الأشياء التي في الأبعاد . ولا تعرف الأشياء التي في الحركة . ولا تعرف الأشياء التي في السكون . ولا تعرف الأشياء التي في التغيير . ولا تعرف الأشياء التي في الثبات . ولا تعرف الأشياء التي في النسبية . ولا تعرف الأشياء التي في المطلق . ولا تعرف الأشياء التي في الكمية . ولا تعرف الأشياء التي في الكيفية . ولا تعرف الأشياء التي في العلاقة . ولا تعرف الأشياء التي في الجوهر . ولا تعرف الأشياء التي في العرض . ولا تعرف الأشياء التي في الفعل . ولا تعرف الأشياء التي في الانفعال . ولا تعرف الأشياء التي في الوضع . ولا تعرف الأشياء التي في الملكية . ولا تعرف الأشياء التي في الزمان . ولا تعرف الأشياء التي في المكان . ولا تعرف الأشياء التي في الوضع . ولا تعرف الأشياء التي في الحال . ولا تعرف الأشياء التي في الفعل . ولا تعرف الأشياء التي في الانفعال . ولا تعرف الأشياء التي في الجوهر . ولا تعرف الأشياء التي في العرض . ولا تعرف الأشياء التي في الكمية . ولا تعرف الأشياء التي في الكيفية . ولا تعرف الأشياء التي في العلاقة . ولا تعرف الأشياء التي في الوضع . ولا تعرف الأشياء التي في الملكية . ولا تعرف الأشياء التي في الزمان . ولا تعرف الأشياء التي في المكان . ولا تعرف الأشياء التي في الحال . ولا تعرف الأشياء التي في الفعل . ولا تعرف الأشياء التي في الانفعال .

---

(١) ج . ٤ . ٥ . ٦ . ٧ . ٨ . ٩ . ١٠ . ١١ . ١٢ . ١٣ . ١٤ . ١٥ . ١٦ . ١٧ . ١٨ . ١٩ . ٢٠ . ٢١ . ٢٢ . ٢٣ . ٢٤ . ٢٥ . ٢٦ . ٢٧ . ٢٨ . ٢٩ . ٣٠ . ٣١ . ٣٢ . ٣٣ . ٣٤ . ٣٥ . ٣٦ . ٣٧ . ٣٨ . ٣٩ . ٤٠ . ٤١ . ٤٢ . ٤٣ . ٤٤ . ٤٥ . ٤٦ . ٤٧ . ٤٨ . ٤٩ . ٥٠ . ٥١ . ٥٢ . ٥٣ . ٥٤ . ٥٥ . ٥٦ . ٥٧ . ٥٨ . ٥٩ . ٦٠ . ٦١ . ٦٢ . ٦٣ . ٦٤ . ٦٥ . ٦٦ . ٦٧ . ٦٨ . ٦٩ . ٧٠ . ٧١ . ٧٢ . ٧٣ . ٧٤ . ٧٥ . ٧٦ . ٧٧ . ٧٨ . ٧٩ . ٨٠ . ٨١ . ٨٢ . ٨٣ . ٨٤ . ٨٥ . ٨٦ . ٨٧ . ٨٨ . ٨٩ . ٩٠ . ٩١ . ٩٢ . ٩٣ . ٩٤ . ٩٥ . ٩٦ . ٩٧ . ٩٨ . ٩٩ . ١٠٠ . ١٠١ . ١٠٢ . ١٠٣ . ١٠٤ . ١٠٥ . ١٠٦ . ١٠٧ . ١٠٨ . ١٠٩ . ١١٠ . ١١١ . ١١٢ . ١١٣ . ١١٤ . ١١٥ . ١١٦ . ١١٧ . ١١٨ . ١١٩ . ١٢٠ . ١٢١ . ١٢٢ . ١٢٣ . ١٢٤ . ١٢٥ . ١٢٦ . ١٢٧ . ١٢٨ . ١٢٩ . ١٣٠ . ١٣١ . ١٣٢ . ١٣٣ . ١٣٤ . ١٣٥ . ١٣٦ . ١٣٧ . ١٣٨ . ١٣٩ . ١٤٠ . ١٤١ . ١٤٢ . ١٤٣ . ١٤٤ . ١٤٥ . ١٤٦ . ١٤٧ . ١٤٨ . ١٤٩ . ١٥٠ . ١٥١ . ١٥٢ . ١٥٣ . ١٥٤ . ١٥٥ . ١٥٦ . ١٥٧ . ١٥٨ . ١٥٩ . ١٦٠ . ١٦١ . ١٦٢ . ١٦٣ . ١٦٤ . ١٦٥ . ١٦٦ . ١٦٧ . ١٦٨ . ١٦٩ . ١٧٠ . ١٧١ . ١٧٢ . ١٧٣ . ١٧٤ . ١٧٥ . ١٧٦ . ١٧٧ . ١٧٨ . ١٧٩ . ١٨٠ . ١٨١ . ١٨٢ . ١٨٣ . ١٨٤ . ١٨٥ . ١٨٦ . ١٨٧ . ١٨٨ . ١٨٩ . ١٩٠ . ١٩١ . ١٩٢ . ١٩٣ . ١٩٤ . ١٩٥ . ١٩٦ . ١٩٧ . ١٩٨ . ١٩٩ . ٢٠٠ . ٢٠١ . ٢٠٢ . ٢٠٣ . ٢٠٤ . ٢٠٥ . ٢٠٦ . ٢٠٧ . ٢٠٨ . ٢٠٩ . ٢١٠ . ٢١١ . ٢١٢ . ٢١٣ . ٢١٤ . ٢١٥ . ٢١٦ . ٢١٧ . ٢١٨ . ٢١٩ . ٢٢٠ . ٢٢١ . ٢٢٢ . ٢٢٣ . ٢٢٤ . ٢٢٥ . ٢٢٦ . ٢٢٧ . ٢٢٨ . ٢٢٩ . ٢٣٠ . ٢٣١ . ٢٣٢ . ٢٣٣ . ٢٣٤ . ٢٣٥ . ٢٣٦ . ٢٣٧ . ٢٣٨ . ٢٣٩ . ٢٤٠ . ٢٤١ . ٢٤٢ . ٢٤٣ . ٢٤٤ . ٢٤٥ . ٢٤٦ . ٢٤٧ . ٢٤٨ . ٢٤٩ . ٢٥٠ . ٢٥١ . ٢٥٢ . ٢٥٣ . ٢٥٤ . ٢٥٥ . ٢٥٦ . ٢٥٧ . ٢٥٨ . ٢٥٩ . ٢٦٠ . ٢٦١ . ٢٦٢ . ٢٦٣ . ٢٦٤ . ٢٦٥ . ٢٦٦ . ٢٦٧ . ٢٦٨ . ٢٦٩ . ٢٧٠ . ٢٧١ . ٢٧٢ . ٢٧٣ . ٢٧٤ . ٢٧٥ . ٢٧٦ . ٢٧٧ . ٢٧٨ . ٢٧٩ . ٢٨٠ . ٢٨١ . ٢٨٢ . ٢٨٣ . ٢٨٤ . ٢٨٥ . ٢٨٦ . ٢٨٧ . ٢٨٨ . ٢٨٩ . ٢٩٠ . ٢٩١ . ٢٩٢ . ٢٩٣ . ٢٩٤ . ٢٩٥ . ٢٩٦ . ٢٩٧ . ٢٩٨ . ٢٩٩ . ٣٠٠ . ٣٠١ . ٣٠٢ . ٣٠٣ . ٣٠٤ . ٣٠٥ . ٣٠٦ . ٣٠٧ . ٣٠٨ . ٣٠٩ . ٣١٠ . ٣١١ . ٣١٢ . ٣١٣ . ٣١٤ . ٣١٥ . ٣١٦ . ٣١٧ . ٣١٨ . ٣١٩ . ٣٢٠ . ٣٢١ . ٣٢٢ . ٣٢٣ . ٣٢٤ . ٣٢٥ . ٣٢٦ . ٣٢٧ . ٣٢٨ . ٣٢٩ . ٣٣٠ . ٣٣١ . ٣٣٢ . ٣٣٣ . ٣٣٤ . ٣٣٥ . ٣٣٦ . ٣٣٧ . ٣٣٨ . ٣٣٩ . ٣٤٠ . ٣٤١ . ٣٤٢ . ٣٤٣ . ٣٤٤ . ٣٤٥ . ٣٤٦ . ٣٤٧ . ٣٤٨ . ٣٤٩ . ٣٥٠ . ٣٥١ . ٣٥٢ . ٣٥٣ . ٣٥٤ . ٣٥٥ . ٣٥٦ . ٣٥٧ . ٣٥٨ . ٣٥٩ . ٣٦٠ . ٣٦١ . ٣٦٢ . ٣٦٣ . ٣٦٤ . ٣٦٥ . ٣٦٦ . ٣٦٧ . ٣٦٨ . ٣٦٩ . ٣٧٠ . ٣٧١ . ٣٧٢ . ٣٧٣ . ٣٧٤ . ٣٧٥ . ٣٧٦ . ٣٧٧ . ٣٧٨ . ٣٧٩ . ٣٨٠ . ٣٨١ . ٣٨٢ . ٣٨٣ . ٣٨٤ . ٣٨٥ . ٣٨٦ . ٣٨٧ . ٣٨٨ . ٣٨٩ . ٣٩٠ . ٣٩١ . ٣٩٢ . ٣٩٣ . ٣٩٤ . ٣٩٥ . ٣٩٦ . ٣٩٧ . ٣٩٨ . ٣٩٩ . ٤٠٠ . ٤٠١ . ٤٠٢ . ٤٠٣ . ٤٠٤ . ٤٠٥ . ٤٠٦ . ٤٠٧ . ٤٠٨ . ٤٠٩ . ٤١٠ . ٤١١ . ٤١٢ . ٤١٣ . ٤١٤ . ٤١٥ . ٤١٦ . ٤١٧ . ٤١٨ . ٤١٩ . ٤٢٠ . ٤٢١ . ٤٢٢ . ٤٢٣ . ٤٢٤ . ٤٢٥ . ٤٢٦ . ٤٢٧ . ٤٢٨ . ٤٢٩ . ٤٣٠ . ٤٣١ . ٤٣٢ . ٤٣٣ . ٤٣٤ . ٤٣٥ . ٤٣٦ . ٤٣٧ . ٤٣٨ . ٤٣٩ . ٤٤٠ . ٤٤١ . ٤٤٢ . ٤٤٣ . ٤٤٤ . ٤٤٥ . ٤٤٦ . ٤٤٧ . ٤٤٨ . ٤٤٩ . ٤٥٠ . ٤٥١ . ٤٥٢ . ٤٥٣ . ٤٥٤ . ٤٥٥ . ٤٥٦ . ٤٥٧ . ٤٥٨ . ٤٥٩ . ٤٦٠ . ٤٦١ . ٤٦٢ . ٤٦٣ . ٤٦٤ . ٤٦٥ . ٤٦٦ . ٤٦٧ . ٤٦٨ . ٤٦٩ . ٤٧٠ . ٤٧١ . ٤٧٢ . ٤٧٣ . ٤٧٤ . ٤٧٥ . ٤٧٦ . ٤٧٧ . ٤٧٨ . ٤٧٩ . ٤٨٠ . ٤٨١ . ٤٨٢ . ٤٨٣ . ٤٨٤ . ٤٨٥ . ٤٨٦ . ٤٨٧ . ٤٨٨ . ٤٨٩ . ٤٩٠ . ٤٩١ . ٤٩٢ . ٤٩٣ . ٤٩٤ . ٤٩٥ . ٤٩٦ . ٤٩٧ . ٤٩٨ . ٤٩٩ . ٥٠٠ . ٥٠١ . ٥٠٢ . ٥٠٣ . ٥٠٤ . ٥٠٥ . ٥٠٦ . ٥٠٧ . ٥٠٨ . ٥٠٩ . ٥١٠ . ٥١١ . ٥١٢ . ٥١٣ . ٥١٤ . ٥١٥ . ٥١٦ . ٥١٧ . ٥١٨ . ٥١٩ . ٥٢٠ . ٥٢١ . ٥٢٢ . ٥٢٣ . ٥٢٤ . ٥٢٥ . ٥٢٦ . ٥٢٧ . ٥٢٨ . ٥٢٩ . ٥٣٠ . ٥٣١ . ٥٣٢ . ٥٣٣ . ٥٣٤ . ٥٣٥ . ٥٣٦ . ٥٣٧ . ٥٣٨ . ٥٣٩ . ٥٤٠ . ٥٤١ . ٥٤٢ . ٥٤٣ . ٥٤٤ . ٥٤٥ . ٥٤٦ . ٥٤٧ . ٥٤٨ . ٥٤٩ . ٥٥٠ . ٥٥١ . ٥٥٢ . ٥٥٣ . ٥٥٤ . ٥٥٥ . ٥٥٦ . ٥٥٧ . ٥٥٨ . ٥٥٩ . ٥٦٠ . ٥٦١ . ٥٦٢ . ٥٦٣ . ٥٦٤ . ٥٦٥ . ٥٦٦ . ٥٦٧ . ٥٦٨ . ٥٦٩ . ٥٧٠ . ٥٧١ . ٥٧٢ . ٥٧٣ . ٥٧٤ . ٥٧٥ . ٥٧٦ . ٥٧٧ . ٥٧٨ . ٥٧٩ . ٥٨٠ . ٥٨١ . ٥٨٢ . ٥٨٣ . ٥٨٤ . ٥٨٥ . ٥٨٦ . ٥٨٧ . ٥٨٨ . ٥٨٩ . ٥٩٠ . ٥٩١ . ٥٩٢ . ٥٩٣ . ٥٩٤ . ٥٩٥ . ٥٩٦ . ٥٩٧ . ٥٩٨ . ٥٩٩ . ٦٠٠ . ٦٠١ . ٦٠٢ . ٦٠٣ . ٦٠٤ . ٦٠٥ . ٦٠٦ . ٦٠٧ . ٦٠٨ . ٦٠٩ . ٦١٠ . ٦١١ . ٦١٢ . ٦١٣ . ٦١٤ . ٦١٥ . ٦١٦ . ٦١٧ . ٦١٨ . ٦١٩ . ٦٢٠ . ٦٢١ . ٦٢٢ . ٦٢٣ . ٦٢٤ . ٦٢٥ . ٦٢٦ . ٦٢٧ . ٦٢٨ . ٦٢٩ . ٦٣٠ . ٦٣١ . ٦٣٢ . ٦٣٣ . ٦٣٤ . ٦٣٥ . ٦٣٦ . ٦٣٧ . ٦٣٨ . ٦٣٩ . ٦٤٠ . ٦٤١ . ٦٤٢ . ٦٤٣ . ٦٤٤ . ٦٤٥ . ٦٤٦ . ٦٤٧ . ٦٤٨ . ٦٤٩ . ٦٥٠ . ٦٥١ . ٦٥٢ . ٦٥٣ . ٦٥٤ . ٦٥٥ . ٦٥٦ . ٦٥٧ . ٦٥٨ . ٦٥٩ . ٦٦٠ . ٦٦١ . ٦٦٢ . ٦٦٣ . ٦٦٤ . ٦٦٥ . ٦٦٦ . ٦٦٧ . ٦٦٨ . ٦٦٩ . ٦٧٠ . ٦٧١ . ٦٧٢ . ٦٧٣ . ٦٧٤ . ٦٧٥ . ٦٧٦ . ٦٧٧ . ٦٧٨ . ٦٧٩ . ٦٨٠ . ٦٨١ . ٦٨٢ . ٦٨٣ . ٦٨٤ . ٦٨٥ . ٦٨٦ . ٦٨٧ . ٦٨٨ . ٦٨٩ . ٦٩٠ . ٦٩١ . ٦٩٢ . ٦٩٣ . ٦٩٤ . ٦٩٥ . ٦٩٦ . ٦٩٧ . ٦٩٨ . ٦٩٩ . ٧٠٠ . ٧٠١ . ٧٠٢ . ٧٠٣ . ٧٠٤ . ٧٠٥ . ٧٠٦ . ٧٠٧ . ٧٠٨ . ٧٠٩ . ٧١٠ . ٧١١ . ٧١٢ . ٧١٣ . ٧١٤ . ٧١٥ . ٧١٦ . ٧١٧ . ٧١٨ . ٧١٩ . ٧٢٠ . ٧٢١ . ٧٢٢ . ٧٢٣ . ٧٢٤ . ٧٢٥ . ٧٢٦ . ٧٢٧ . ٧٢٨ . ٧٢٩ . ٧٣٠ . ٧٣١ . ٧٣٢ . ٧٣٣ . ٧٣٤ . ٧٣٥ . ٧٣٦ . ٧٣٧ . ٧٣٨ . ٧٣٩ . ٧٤٠ . ٧٤١ . ٧٤٢ . ٧٤٣ . ٧٤٤ . ٧٤٥ . ٧٤٦ . ٧٤٧ . ٧٤٨ . ٧٤٩ . ٧٥٠ . ٧٥١ . ٧٥٢ . ٧٥٣ . ٧٥٤ . ٧٥٥ . ٧٥٦ . ٧٥٧ . ٧٥٨ . ٧٥٩ . ٧٦٠ . ٧٦١ . ٧٦٢ . ٧٦٣ . ٧٦٤ . ٧٦٥ . ٧٦٦ . ٧٦٧ . ٧٦٨ . ٧٦٩ . ٧٧٠ . ٧٧١ . ٧٧٢ . ٧٧٣ . ٧٧٤ . ٧٧٥ . ٧٧٦ . ٧٧٧ . ٧٧٨ . ٧٧٩ . ٧٨٠ . ٧٨١ . ٧٨٢ . ٧٨٣ . ٧٨٤ . ٧٨٥ . ٧٨٦ . ٧٨٧ . ٧٨٨ . ٧٨٩ . ٧٩٠ . ٧٩١ . ٧٩٢ . ٧٩٣ . ٧٩٤ . ٧٩٥ . ٧٩٦ . ٧٩٧ . ٧٩٨ . ٧٩٩ . ٨٠٠ . ٨٠١ . ٨٠٢ . ٨٠٣ . ٨٠٤ . ٨٠٥ . ٨٠٦ . ٨٠٧ . ٨٠٨ . ٨٠٩ . ٨١٠ . ٨١١ . ٨١٢ . ٨١٣ . ٨١٤ . ٨١٥ . ٨١٦ . ٨١٧ . ٨١٨ . ٨١٩ . ٨٢٠ . ٨٢١ . ٨٢٢ . ٨٢٣ . ٨٢٤ . ٨٢٥ . ٨٢٦ . ٨٢٧ . ٨٢٨ . ٨٢٩ . ٨٣٠ . ٨٣١ . ٨٣٢ . ٨٣٣ . ٨٣٤ . ٨٣٥ . ٨٣٦ . ٨٣٧ . ٨٣٨ . ٨٣٩ . ٨٤٠ . ٨٤١ . ٨٤٢ . ٨٤٣ . ٨٤٤ . ٨٤٥ . ٨٤٦ . ٨٤٧ . ٨٤٨ . ٨٤٩ . ٨٥٠ . ٨٥١ . ٨٥٢ . ٨٥٣ . ٨٥٤ . ٨٥٥ . ٨٥٦ . ٨٥٧ . ٨٥٨ . ٨٥٩ . ٨٦٠ . ٨٦١ . ٨٦٢ . ٨٦٣ . ٨٦٤ . ٨٦٥ . ٨٦٦ . ٨٦٧ . ٨٦٨ . ٨٦٩ . ٨٧٠ . ٨٧١ . ٨٧٢ . ٨٧٣ . ٨٧٤ . ٨٧٥ . ٨٧٦ . ٨٧٧ . ٨٧٨ . ٨٧٩ . ٨٨٠ . ٨٨١ . ٨٨٢ . ٨٨٣ . ٨٨٤ . ٨٨٥ . ٨٨٦ . ٨٨٧ . ٨٨٨ . ٨٨٩ . ٨٩٠ . ٨٩١ . ٨٩٢ . ٨٩٣ . ٨٩٤ . ٨٩٥ . ٨٩٦ . ٨٩٧ . ٨٩٨ . ٨٩٩ . ٩٠٠ . ٩٠١ . ٩٠٢ . ٩٠٣ . ٩٠٤ . ٩٠٥ . ٩٠٦ . ٩٠٧ . ٩٠٨ . ٩٠٩ . ٩١٠ . ٩١١ . ٩١٢ . ٩١٣ . ٩١٤ . ٩١٥ . ٩١٦ . ٩١٧ . ٩١٨ . ٩١٩ . ٩٢٠ . ٩٢١ . ٩٢٢ . ٩٢٣ . ٩٢٤ . ٩٢٥ . ٩٢٦ . ٩٢٧ . ٩٢٨ . ٩٢٩ . ٩٣٠ . ٩٣١ . ٩٣٢ . ٩٣٣ . ٩٣٤ . ٩٣٥ . ٩٣٦ . ٩٣٧ . ٩٣٨ . ٩٣٩ . ٩٤٠ . ٩٤١ . ٩٤٢ . ٩٤٣ . ٩٤٤ . ٩٤٥ . ٩٤٦ . ٩٤٧ . ٩٤٨ . ٩٤٩ . ٩٥٠ . ٩٥١ . ٩٥٢ . ٩٥٣ . ٩٥٤ . ٩٥٥ . ٩٥٦ . ٩٥٧ . ٩٥٨ . ٩٥٩ . ٩٦٠ . ٩٦١ . ٩٦٢ . ٩٦٣ . ٩٦٤ . ٩٦٥ . ٩٦٦ . ٩٦٧ . ٩٦٨ . ٩٦٩ . ٩٧٠ . ٩٧١ . ٩٧٢ . ٩٧٣ . ٩٧٤ . ٩٧٥ . ٩٧٦ . ٩٧٧ . ٩٧٨ . ٩٧٩ . ٩٨٠ . ٩٨١ . ٩٨٢ . ٩٨٣ . ٩٨٤ . ٩٨٥ . ٩٨٦ . ٩٨٧ . ٩٨٨ . ٩٨٩ . ٩٩٠ . ٩٩١ . ٩٩٢ . ٩٩٣ . ٩٩٤ . ٩٩٥ . ٩٩٦ . ٩٩٧ . ٩٩٨ . ٩٩٩ . ١٠٠٠ .

ואת כל כלי מזבח ואת כל כלי הקדש ונתנו על המכסה ועל כל בגד תכלת ונתנו על מוט הבדים׃ ועל מכסה עור תחש ונתנו על המוט׃ ועל השלחן המערכת יפרשו בגד תכלת והקעות ואת כפתיו ואת מחתתיו ואת מזרקותיו ואת כלי מכסיו ונתנו עליו את לחם התמיד׃ ועל כל אלה יפרשו בגד תולעת שני וכסו את כל כליו ונתנו על מוט הבדים׃ ועל מכסה עור תחש ונתנו על המוט׃ ועל המזבח הזהב יפרשו בגד תכלת ונתנו על מוט הבדים׃ ועל מכסה עור תחש ונתנו על המוט׃ ועל כל כלי השרת אשר ישרתו בהם בקדש ונתנו על בגד תכלת ועל מכסה עור תחש ונתנו על המוט׃ ועל המזבח ינקו את הדשן ופרשו עליו בגד ארגמן

ובמלחמה . ופעמים שאומרים : בהפך הדבר הזה . ואחרי
שכתבתי זאת אמצא לנכון . שאומר לך : מקרא אחד לא
יצא מידי פשוטו . ואפילו כל הדרשות שדרשו חכמים
ז"ל . אין כולם יוצאים מידי פשוטו של מקרא . ודע
כי כל מי שיעיין בדברי חכמים ז"ל . יראה בהם כמה
פעמים שהם אומרים דבר אחד . ומביאים לו ראיות
מכמה מקומות . ואחר כך יאמרו דבר אחר . ויביאו לו
ראיות מכמה מקומות . ולא יבוא לו זה בזה . ולא
יבוא לו זה בזה . אלא כל אחד ואחד הוא לפי ענינו
ולפי מה שהוא צריך לו . ואין כל אחד ואחד מהם
מכוין לפשוטו של מקרא . אלא לדבר אחר . ואם
תרצה לדעת זה . עיין בפרקי דרבי אליעזר . ובמדרש
תנחומא . ובמדרש רבה . ובמדרש שוחר טוב . ובמדרש
תהלים . ובמדרש משלי . ובמדרש קהלת . ובמדרש
שיר השירים . ובמדרש רות . ובמדרש איכה . ובמדרש
אסתר . ובתנחומא . ובתנא דבי אליהו . ובתנא דבי
אליהו זוטא . ובמדרש שמואל . ובמדרש שכל טוב .
ובמדרש אגדה . ובמדרש חזית . ובמדרש פסיקתא .
ובמדרש פסיקתא רבתי . ובמדרש פסיקתא זוטרתי .
ובמדרש פסיקתא דרב כהנא . ובמדרש פסיקתא דרב
כהנא זוטרתי . ובמדרש פסיקתא דרב כהנא רבתי .
ובמדרש פסיקתא דרב כהנא זוטרתי . ובמדרש פסיקתא
דרב כהנא רבתי . ובמדרש פסיקתא דרב כהנא זוטרתי .

ויעקב בחשן עקדים . ויפן יעקב ויראם את פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשם : ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבתיך ולמולדתך ואהיה עמך : וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה אל צאנו : ויאמר להן אני רואה את פני אביכם כי איננו עמדי כתמול שלשם ואלהי אבי היה עמדי : ואתנה יודעות כי בכל כחי עבדתי את אביכן . ואביכן התל בי והחליף את משכרתי עשרת מנים ולא נתנו אלהים לעמתו לרעה : אם כה יאמר נקדים יהיה שכרך והלדו כל הצאן נקדים ואם כה יאמר עקדים יהיה שכרך והלדו כל הצאן עקדים : ויצל אלהים את מקנה אביכן ויתן לי : ויהי בעת יחם הצאן ואשא עיני ואראה בחלום והנה התישים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים : ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב ואמר הנני : ויאמר שא נא עיניך וראה כל התישים העלים על הצאן עקדים נקדים וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך : אנכי האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ מולדתך : ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק ונחלה בבית אבינו : הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו ויאכל גם אכל את כספנו : כי כל העשר אשר הצל אלהים מאבינו לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר אלהים אליך עשה :

ואיכא בינייהו. דאי קים ליה לרבי יוחנן דמסתמא
מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים ולא
לעצמו: אבל אי לא קים ליה לרבי יוחנן דמסתמא
מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים ולא
לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן
דמסתמא מחזיר ליה בעל הבית לשליח ולא לאחרים
ולא לעצמו. אלא אפילו לא קים ליה לרבי יוחנן

ולא אבה לשמוע אליו : ויהי כאשר דברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה לשכב אצלה לחיות עמה : ויהי היום הזה ויבא הביתה לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם בבית : ותתפש בבגדו לאמר שכבה עמי ויעזב בגדו בידה ויברח ויצא החוצה : ויהי כראותה כי עזב בגדו בידה ויברח החוצה : ותקרא לאנשי ביתה ותאמר אליהם לאמר ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו בא אלי לשכב עמי ואקרא בקול גדול : ויהי כשמעו כי הרימותי קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס ויצא החוצה : ותנח בגדו אצלה עד בוא אדוניו אל ביתו : ותדבר אליו כדברים האלה לאמר בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו לצחק בי : ויהי כשמעו את דברי אשתו אשר דברה אלי לאמר כדברים האלה ויחר אפו : ויקח אדוני יוסף אותו ויתנהו אל בית הסהר מקום אשר אסירי המלך אסורים ויהי שם בבית הסהר : ויהי יהוה את יוסף ויט אליו חסד ויתן את חנו בעיני שר בית הסהר : ויתן שר בית הסהר ביד יוסף את כל האסירים אשר בבית הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא היה עשה : אין שר בית הסהר רואה את כל מאומה בידו בהיות יהוה אתו ואשר הוא עשה יהוה מצליח : ויהי אחרי הדברים האלה חטא משקה מלך מצרים ואפה לאדוניהם למלך מצרים ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר המשקים ועל שר האופים : ויתן אתם במשמר בית שר הטבחים אל בית הסהר מקום אשר יוסף אסור שם : ויפקד שר הטבחים את יוסף אתם וישרתם ויהיו ימים במשמר : וחלמו חלום שניהם איש חלומו כפתרון חלמו המשקה ואפה אשר למלך מצרים אסורים בבית הסהר : ויבא יוסף אליהם בבקר ויראם והנם זעפים : וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום מתמול שלשום : ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו ויאמר יוסף אליהם הלא לאלהים פתרנים ספרו נא לי : ויספר שר המשקים את חלמו ליוסף ויאמר לו בחלמי והנה גפן לפני : ובגפן שלשה שרגים והוא כפרחה עלתה נצה הבשילו אשכלתיה ענבים : וכוס פרעה בידי ואקח את הענבים ואסחט אתם אל כוס פרעה ואתן הכוס על כף פרעה : ויאמר יוסף אליו זאת פתרנה שלשת השרגים שלשת ימים הם : עוד שלשת ימים יישא פרעה את ראשך והשיבך על כנך ונתת כוס פרעה בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו : כי אם זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתני אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה : כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור : ויראו שר האופים כי טוב פתר ויאמר אל יוסף גם אני בחלמי והנה שלשה סלי חרי על ראשי : ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אופה והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי : ויען יוסף ויאמר זה פתרנה שלשת הסלים שלשת ימים הם : עוד שלשת ימים ישא פרעה את ראשך מעליך ותלה אתך על עץ ואכל העוף את בשרך מעליך : ויהי ביום השלישי יום הלדת את פרעה ויעש משתה לכל עבדיו ויישא את ראש שר המשקים ואת ראש שר האופים בתוך עבדיו : וישב את שר המשקים על משקהו ויתן הכוס על כף פרעה : ואת שר האופים תלה כאשר פתר להם יוסף : ולא זכר שר המשקים את יוסף וישכחהו :

---

(1) אחר . ס . ב . כתיב בה אחד ואינו נקרא אלא שנים : לפי שאין אדם יכול לעמוד על כל דקדוקי המקרא אלא משה בלבד . ואחר . אחר שנתן עיניו בה ונתאוה לה . ואחר . אחר שנתאוה לה ונתן עיניו בה . ואחר . אחר שנתן עיניו בה ונתאוה לה . ואחר . אחר שנתאוה לה ונתן עיניו בה .

ולא. ותבן לשפחה לבלהה ליעקב : ותהר בלהה שפחת רחל ותלד ליעקב
בן : ותאמר רחל דנני אלהים וגם שמע בקלי ויתן לי בן על כן קראה
שמו דן : ותהר עוד בלהה שפחת רחל ותלד בן שני ליעקב : ותאמר
רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם אחותי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי :
ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב
לאשה : ותלד זלפה שפחת לאה בן ליעקב : ותאמר לאה בגד ויולד
לה ותקרא את שמו גד : ותלד זלפה שפחת לאה בן שני ליעקב :
ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא את שמו אשר : וילכו
ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אתם אל לאה
אמו ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך : ותאמר לה הקטן
לקחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני ואמר לכן ישכב עמך
תחת דודאי בנך : ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו
ותאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה
ההוא : וישמע אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי : ותאמר
לאה נתן אלהים שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא את שמו
יששכר : ותהר עוד לאה ותלד בן ששי ליעקב : ותאמר לאה זבדני
אלהים אתי זבד טוב הפעם יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים
ותקרא את שמו זבולן : ואחר ילדה בת ותקרא את שמה דינה :

ולפני שיבוא לידי מעשה צריך שיתבונן בדבר ויחשוב אם יש בו איסור או לא. ואם יש בו איסור אם הוא איסור גמור או איסור קל. ואם הוא איסור קל אם הוא מרובה על המצות שבידו או לא. ואם הוא מרובה אם יש לו תשובה גמורה או לא. ואם יש לו תשובה גמורה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה קודם שיבוא לידי מעשה או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה קודם שיבוא לידי מעשה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיבוא לידי מעשה או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיבוא לידי מעשה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם או לא. ואם יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם אם הוא יכול לעשות תשובה גמורה אחר שיעשה המעשה ויחזור לבית הכסא ויתלכלך בצואה ויתלכלך בטיט ויתלכלך בדם ויתלכלך בנבלה ויתלכלך בשרץ ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם ויתלכלך בדם או לא.

ואת־עמו הניף עליו ויכהו והחריבו הרעישו ההרים ונבלתם היתה כמרמס בקרב זאת בכל־זאת לא־שב אפו ועוד ידו נטויה : ונשא נס לגוים מרחוק ושרק לו מקצה הארץ והנה מהר קל לבא : לא כשל ואין נרדם לא ינום ולא ישן ולא־נפתחה חגור מתניו ולא נתק שרוך נעליו : אשר חציו שנונים וכל־קשתותיו דרוכות סוסי פרסותיהם כצור יחשבו ואופניו כסופה : שאגתו כלביא יהמה כשחלים ויגהם ויחזק טרף ומלט ואין מציל : ויהם עליו ביום ההוא כנהמת הים ונבט לארץ והנה חשך צר ואור חשך בעריפיה : בשנת מות עזיהו ראיתי את־אדני ישב על־כסא רם ונשא ושוליו מלאים את־ההיכל : שרפים עמדים ממעל לו שש כנפות שש כנפות לאחד בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף : וקרא זה אל־זה ואמר קדוש קדוש קדוש יהוה צבאות מלא כל־הארץ כבודו : ויענעו אמות הספים מקול הקורא והבית יתמלא עשן : ואמר אוי־לי כי־נדמיתי כי איש טמא־שפתים אנכי ובתוך עם טמא־שפתים אנכי יושב כי את־המלך יהוה צבאות ראו עיני : ויעף אלי אחד מן־השרפים ובידו רצפה במלקחים לקח מעל המזבח : ויגע על־פי ויאמר הנה נגע זה על־שפתיך וסר עונך וחטאתך תכופר : ואשמע את־קול אדני אמר את־מי אשלח ומי ילך־לנו ואמר הנני שלחני : ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע ואל־תבינו וראו ראו ואל־תדעו : הגש לב העם הזה ואזניו הכבד ועיניו השע פן־יראה בעיניו ובאזניו ישמע ולבבו יבין ושב ורפא לו : ואמר עד־מתי אדני ויען עד אשר אם־שוממו ערים מאין יושב ובתים מאין אדם והאדמה תשומם שממה : ורחק יהוה את־האדם והרבתה העזובה בקרב הארץ : ועוד בה עשירית ושבה והיתה לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבתם בהם זרע קדש מצבתה :

فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَ مَا سَمِعَهُ : مِنَ الْأَوْصِيَاءِ الْمُبَدِّلِينَ
فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ . وَقَدْ بَيَّنَّا
مَعْنَى التَّبْدِيلِ فِيمَا مَضَى . وَقَوْلُهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ
عَلِيمٌ . يَقُولُ إِنَّ اللَّهَ ذُو سَمْعٍ لِمَا يُقَالُ لَهُ
وَعِلْمٍ بِمَا يَعْمَلُ بِهِ الْمُبَدِّلُ مِنْ تَبْدِيلِهِ
وَغَيْرِهِ مِنْ أَعْمَالِ خَلْقِهِ . وَهُوَ مُحْصٍ ذَلِكَ
كُلَّهُ حَتَّى يُجَازِيَهُمْ عَلَيْهِ . ثُمَّ يَقُولُ
فَمَنْ خَافَ مِنْ مُوصٍ جَنَفًا : أَيْ فَمَنْ عَلِمَ
مِنْ مُوصٍ مَيْلًا عَنِ الْحَقِّ فِي وَصِيَّتِهِ : أَيْ
فِي فِعْلِهِ . وَالْجَنَفُ الْمَيْلُ . وَمِنْهُ قِيلَ
لِلْأَحْنَفِ أَحْنَفُ لِمَيْلِ إِحْدَى رِجْلَيْهِ عَلَى
الْأُخْرَى . وَمِنْهُ قَوْلُ الشَّاعِرِ :

أَقُولُ لَهَا وَالرَّكْبُ قَدْ جَنَفُوا الْعَصَا

يَعْنِي قَدْ مَالُوا بِهَا . وَمِنْهُ قَوْلُ الْآخَرِ :

جَانِفُ إِسْتِهِ مِنْهُ فَقَدْ بَرِمَتْ بِهِ

يَعْنِي مَائِلٌ . وَمِنْهُ قَوْلُ الْآخَرِ :

وَمَا أَنَا عَنْ حَوْزِ الْهُدَى بِجَانِفِ

يَعْنِي مَا أَنَا بِمَائِلٍ عَنْهُ . وَمِنْهُ قَوْلُ الْآخَرِ :

جَانِفُ عَنْ جَارِهِ غَيْرُ مَيَّلْ

يَعْنِي مَائِلٌ عَنْ جَارِهِ غَيْرُ مَيَّلٍ . وَقَوْلُهُ
أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ : أَوْ فَمَنْ عَلِمَ
إِثْمًا مِنْ مُوصٍ فِي وَصِيَّتِهِ فَأَصْلَحَ بَيْنَ
الْمُوصَى لَهُمْ وَالْوَرَثَةِ . وَمَعْنَى إِثْمًا

ولا يقدر أحد أن يدخل بيت الجبار وينهب متاعه إن لم يربط الجبار أولا. وحينئذ ينهب بيته. ٣٠ من ليس معي فهو علي ومن لا يجمع معي فهو يفرق. ٣١ لذلك أقول لكم كل خطية وتجديف يغفر للناس وأما التجديف على الروح فلن يغفر للناس. ٣٢ ومن قال كلمة على ابن الانسان يغفر له وأما من قال على الروح القدس فلن يغفر له لا في هذا الدهر ولا في الآتي. ٣٣ اجعلوا الشجرة جيدة وثمرها جيدا أو اجعلوا الشجرة رديئة وثمرها رديئا لان من الثمر تعرف الشجرة. ٣٤ يا أولاد الافاعي كيف تقدرون أن تتكلموا بالصالحات وأنتم أشرار لان من فضلة القلب يتكلم الفم. ٣٥ الانسان الصالح من الكنز الصالح في القلب يخرج الصالحات والانسان الشرير من الكنز الشرير يخرج الشرور. ٣٦ وأقول لكم إن كل كلمة بطالة يتكلم بها الناس سوف يعطون عنها حسابا يوم الدين. ٣٧ لانك بكلامك تتبرر وبكلامك تدان. ٣٨ حينئذ قال قوم من الكتبة والفريسيين يا معلم نريد أن نرى منك آية. ٣٩ فأجاب وقال لهم جيل شرير وفاسق يطلب آية ولا تعطى له آية إلا آية يونان النبي. ٤٠ لانه كما كان يونان في بطن الحوت ثلاثة أيام وثلاث ليال هكذا يكون ابن الانسان في قلب الارض ثلاثة أيام وثلاث ليال. ٤١ رجال نينوى سيقومون في الدين مع هذا الجيل ويدينونه لانهم تابوا بمناداة يونان وهوذا أعظم من يونان ههنا. ٤٢ ملكة التيمن ستقوم في الدين مع هذا الجيل وتدينه لانها أتت من أقاصي الارض لتسمع حكمة سليمان وهوذا أعظم من سليمان ههنا.

* الذين يقولون
ربنا اغفر لنا ذنوبنا وكفر عنا سيئاتنا وتوفنا مع الأبرار :
ربنا وآتنا ما وعدتنا على رسلك ولا تخزنا يوم القيامة :
إنك لا تخلف الميعاد . فاستجاب لهم ربهم :
أني لا أضيع عمل عامل منكم من ذكر أو أنثى :
بعضكم من بعض . فالذين هاجروا وأخرجوا من ديارهم :
وأوذوا في سبيلي وقاتلوا وقتلوا لأكفرن عنهم سيئاتهم :
ولأدخلنهم جنات تجري من تحتها الأنهار :
ثوابا من عند الله . والله عنده حسن الثواب :

ترجمة المؤلف

نسبه ومولده ونشأته

اسمه ونسبه

صفة خلقه وخلقه

هو أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد بن سابق الدين الخضيري السيوطي الشافعي (٨٤٩) نزيل الروضة . ينتهي نسبه الشريف إلى الصحابي الجليل همام بن نافع الحميري الأصل الأسيوطي المولد والمنشأ والدار والوفاة ، المعروف بابن الكتب ، لكثرة تصانيفه التي بلغت نحو ثلاثمائة مصنف في مختلف العلوم والفنون ، وقد ألف في ترجمته كتابه المسمى بالتحدث بنعمة الله ، وهو كتاب حافل بالمعلومات الوافية عن حياته وأسرته وشيوخه وتلاميذه ومؤلفاته ، وقد اعتمد عليه كل من ترجم له من المؤرخين المتأخرين .

ואלהים מרחפת על פני המים . ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור . וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך . ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה . ויהי ערב ויהי בקר יום אחד : ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים . ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן . ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן . ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב . ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ ויהי כן . ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב . ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי : ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים . והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן . ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים . ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ . ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך . וירא אלהים כי טוב . ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים . ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב . ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ . ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי : ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן . ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב . ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ . ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם . ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ . ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה . ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן . וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי :

ومن اعتقد (١) انه لا يجزيه . وعليه قضاء ما
ان لا يجزئه ان يصلي . هو قياس قول
الشافعي . وقال ابو يوسف ومحمد يجزيه
ويتوضأ لما يستقبل . وبه نأخذ . وهو
قول مالك والاوزاعي وعطاء . وروي
عن ابن عباس وابي الدرداء . وعمر
بن عبد العزيز والحسن البصري . وقال
ابو حنيفة ومالك والشافعي . فان
توضأ ولم يصل حتى ذهب الوقت
اجزأه . وقال ابو يوسف ومحمد لا
يجزئه . وعليه قضاء ما مضى . وقال
زفر لا يجزئه في الوجهين جميعا .
وقال ابو حنيفة ومالك والشافعي
والاوزاعي . ان توضأ ولم يصل حتى
ذهب الوقت اجزأه . وقال ابو يوسف
ومحمد لا يجزئه . وعليه قضاء ما
مضى . وقال زفر لا يجزئه في
الوجهين جميعا . وقال ابو حنيفة
ومالك والشافعي والاوزاعي . ان
توضأ ولم يصل حتى ذهب الوقت
اجزأه . وقال ابو يوسف ومحمد لا
يجزئه . وعليه قضاء ما مضى . وقال
زفر لا يجزئه في الوجهين جميعا .

(١) هذه في نسخة واحدة .

(ב) והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים. ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך. ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד. ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים. ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן. ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני. ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן. ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב. ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב. ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי. ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים. והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן. ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים. ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ. ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך. וירא אלהים כי טוב. ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי. ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים. ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב. ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ. ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי. ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן. ויעש אלהים את חיתו ארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב. ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ. ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם. ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת. ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו.

(ד) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת. ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו.

(ד) ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ. ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה. ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן. וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי. ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה. ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות. (ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת. ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה. ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות. ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו. ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם. ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו.

ولا يجوز ان يكون الفاعل الا الله تعالى . وقد بينا ان الله تعالى لا يفعل الا ما هو حسن . وقد بينا ان الحسن هو ما لا يستحق به الذم . وبينا ان الذم هو ما يستحق به العقاب . وبينا ان العقاب هو ما

ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם (1) ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו. ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמנהו בחול: ויצא ביום השני והנה שני אנשי עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך. (2) ויאמר מי שמך לאיש שר ושופט עלינו הלהרגני אתה אומר כאשר הרגת את המצרי. ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: ישב משה בארץ מדין ויבא אל בני יתרו ויגר שם. ויאמר כי גר הייתי בארץ נכריה. ותלד לו בן ויקרא את שמו גרשם: ויהי בימים הרבים ההם ויאנחו בני ישראל מן העבודה ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה: וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב. וירא אלהים את בני ישראל וידע אלהים. (3) ומשה היה רועה את צאן יתרו חתן כהן מדין וינהג את הצאן אחר המדבר ויבא אל הר האלהים חורבה: וירא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה וירא והנה הסנה בוער באש והסנה איננו אכל: ויאמר משה אסרה נא ואראה את המראה הגדול הזה מדוע לא יבער הסנה: וירא יי כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני: ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא: ויאמר אנכי אלהי אביך אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב ויסתר משה כי ירא מהביט אל האלהים: ויאמר יי ראה ראיתי את עני עמי אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי מפני נוגשיו כי ידעתי את מכאביו: וארד להצילו מיד מצרים ולהעלותו מן הארץ ההוא אל ארץ טובה ורחבה אל ארץ זבת חלב ודבש אל מקום הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי: ועתה הנה צעקת בני ישראל באה אלי וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לחצים אותם: ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים: ויאמר משה אל האלהים מי אנכי כי אלך אל פרעה והוצאתי את בני ישראל ממצרים: ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה: ויאמר משה אל האלהים הנה אנכי בא אל בני ישראל ואמרתי להם אלהי אבותיכם שלחני אליכם ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם: ויאמר אלהים אל משה אהיה אשר אהיה ויאמר כה תאמר לבני ישראל אהיה שלחני אליכם: ויאמר עוד אלהים אל משה כה תאמר אל בני ישראל יי אלהי אבותיכם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב שלחני אליכם זה שמי לעלם וזה זכרי לדר דר: לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יי אלהי אבותיכם נראה אלי אלהי אברהם יצחק ויעקב לאמר פקד פקדתי אתכם ואת הערוך לכם במצרים: ואמרתי אעלה אתכם מענות מצרים אל ארץ הכנעני והחתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי אל ארץ זבת חלב ודבש: ושמעו לקולך ובאת אתה וזקני ישראל אל מלך מצרים ואמרתם אליו יי אלהי העברים נקרה עלינו ועתה נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו: ואני ידעתי כי לא יתן אתכם מלך מצרים להלך ולא ביד חזקה: ושלחתי את ידי והכיתי את מצרים בכל נפלאתי אשר אעשה בקרבו ואחרי כן ישלח אתכם: ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכון לא תלכו ריקם: ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ותשימון על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצרים: ויען משה ואמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי כי יאמרו לא נראה אליך יי: ויאמר אליו יי מה זה בידך ויאמר מטה: ויאמר השליכהו ארצה וישלכהו ארצה ויהי לנחש ויברח משה מפניו: ויאמר יי אל משה שלח ידך ואחז בזנבו וישלח ידו ויחזק בו ויהי למטה בכפו: למען יאמינו כי נראה אליך יי אלהי אבותם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב: ויוסף יי עוד הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצרעת כשלג: ויאמר השב ידך אל חיקך וישב ידו אל חיקו ויוציאה מחיקו והנה שבה כבשרו: והיה אם לא יאמינו לך ולא ישמעו לקול האות הראשון והאמינו לקול האות האחרון: והיה אם לא יאמינו גם לשני האותות האלה ולא ישמעו לקולך ולקחת מים מיאר והצקת על היבשה והיו המים אשר תקח מן היאר והיו ליבשת: ויאמר משה אל יי בי אדני לא איש דברים אנכי גם מתמול גם משלשם גם מאז דברך אל עבדך כי כבד פה וכבד לשון אנכי: ויאמר יי אליו מי שם פה לאדם או מי ישום אלם או חרש או פקח או עור הלא אנכי יי: ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והורתיך אשר תדבר: ויאמר בי אדני שלח נא ביד תשלח: ויחר אף יי במשה ויאמר הלא אהרן אחיך הלוי ידעתי כי דבר ידבר הוא וגם הנה הוא יצא לקראתך וראך ושמח בלבו: ודברת אליו ושמת את הדברים בפיו ואנכי אהיה עם פיך ועם פיהו והורתי אתכם את אשר תעשון: ודבר הוא לך אל העם והיה הוא יהיה לך לפה ואתה תהיה לו לאלהים: ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האתות: וילך משה וישב אל יתרו חתנו ויאמר אליו אלכה נא ואשובה אל אחי אשר במצרים ואראה העודם חיים ויאמר יתרו למשה לך לשלום: ויאמר יי אל משה במדין לך שוב מצרימה כי מתו כל האנשים המבקשים את נפשך: ויקח משה את אשתו ואת בניו וירכבם על החמור וישב ארצה מצרים ויקח משה את מטה האלהים בידו: ויאמר יי אל משה בלכתך לשוב מצרימה ראה כל המופתים אשר שמתי בידך ועשיתם לפני פרעה ואני אחזק את לבו ולא ישלח את העם: ואמרת אל פרעה כה אמר יי בני בכרי ישראל: ואומר אליך שלח את בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי הורג את בנך בכרך: ויהי בדרך במלון ויפגשהו יי ויבקש המיתו: ותקח צפורה צר ותכרת את ערלת בנה ותגע לרגליו ותאמר כי חתן דמים אתה לי: ויירף ממנו אז אמרה חתן דמים למולות: ויאמר יי אל אהרן לך לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר האלהים וישק לו: ויגד משה לאהרן את כל דברי יי אשר שלחו ואת כל האתות אשר צוהו: וילך משה ואהרן ויאספו את כל זקני בני ישראל: וידבר אהרן את כל הדברים אשר דבר יי אל משה ויעש האתות לעיני העם: ויאמן העם וישמעו כי פקד יי את בני ישראל וכי ראה את עניים ויקדו וישתחוו: ואחרי כן באו משה ואהרן ויאמרו אל פרעה כה אמר יי אלהי ישראל שלח את עמי ויחגו לי במדבר: ויאמר פרעה מי יי אשר אשמע בקולו לשלח את ישראל לא ידעתי את יי וגם את ישראל לא אשלח: ויאמרו אלהי העברים נקרה עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים במדבר ונזבחה ליי אלהינו פן יפגענו בדבר או בחרב: ויאמר אליהם מלך מצרים למה משה ואהרן תפרעו את העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ויאמר פרעה הן רבים עתה עם הארץ והשבתם אותם מסבלתם: ויצו פרעה ביום ההוא את הנגשים בעם ואת שטריו לאמר: לא תוספון לתת תבן לעם ללבן הלבנים כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן: ואת תכנת הלבנים אשר הם עשים תמול שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי נרפים הם על כן הם צעקים לאמר נלכה נזבחה לאלהינו: תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר: ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו אל העם לאמר כה אמר פרעה איני נתן לכם תבן: אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו כי אין נגרע מעבדתכם דבר: ויפץ העם בכל ארץ מצרים לקשש קש לתבן: והנגשים אצים לאמר כלו מעשיכם דבר יום ביומו כאשר בהיות התבן: ויכו שטרי בני ישראל אשר שמו עליהם נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם לבנת כתמול שלשם גם תמאל: ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו אל פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך: תבן אין נתן לעבדיך ולבנת אמרים לנו עשו והנה עבדיך נמכים והחטאת עמך: ויאמר נרפים אתם נרפים על כן אתם אומרים נלכה נזבחה ליי: ועתה לכו עבדו ותבן לא יתן לכם וכתכן לבנים תתנו: וירא שטרי בני ישראל אתם ברע לאמר לא תגרעו מלבניכם דבר יום ביומו: ויפגעו את משה ואת אהרן נצב לקראתם בצאתם מאת פרעה: ויאמרו אליהם יראה יי עליכם וישפט אשר הבאשתם את ריחנו בעיני פרעה ובעיני עבדיו לתת חרב בידם להרגנו: וישב משה אל יי ויאמר אדני למה הרעות לעם הזה למה זה שלחתני: ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך: ויאמר יי עתה תראה אשר אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד חזקה יגרשם מארצו: וידבר אלהים אל משה ויאמר אליו אני יי: וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב באל שדי ושמי יי לא נודעתי להם: וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען את ארץ מגוריהם אשר גרו בה: וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבדים אותם ואזכר את בריתי: לכן אמר אל בני ישראל אני יי והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים והצלתי אתכם מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדלים: ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים וידעתם כי אני יי אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים: והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה אני יי: וידבר משה כן אל בני ישראל ולא שמעו אל משה מקצר רוח ומעבדה קשה: ויאמר יי אל משה בא דבר אל פרעה מלך מצרים וישלח את בני ישראל מארצו: וידבר משה לפני יי לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמענני פרעה ואני ערל שפתים: וידבר יי אל משה ואל אהרן ויצום אל בני ישראל ואל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל מארץ מצרים: אלה ראשי בית אבותם בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא חצרון וכרמי אלה משפחות ראובן: ובני שמעון ימואל וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן הכנענית אלה משפחות שמעון: ואלה שמות בני לוי למולדתם גרשון וקהת ומררי ושני חיי לוי מאה שלשים ושבע שנה: בני גרשון לבני ושמעי למשפחותם: ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל ושני חיי קהת מאה שלשים ושלש שנה: ובני עמרם אהרן ומשה ומרים ושני חיי עמרם מאה שלשים ושבע שנה: ובני יצהר נפג וזכרי ושלתיאל: ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי: ובני אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר: ובני קרח אסיר ואלקנה ואביאסף משפחות הקרחי: ואלעזר בן אהרן לקח לו מבנות פוטיאל לו לאשה ותלד לו את פינחס אלה ראשי אבות הלוי למשפחותם: הוא אהרן ומשה אשר אמר יי להם הוציאו את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם: הם המדברים אל פרעה מלך מצרים להוציא את בני ישראל ממצרים הוא משה והוא אהרן: ויהי ביום דבר יי אל משה בארץ מצרים: וידבר יי אל משה לאמר אני יי דבר אל פרעה מלך מצרים את כל אשר אני דבר אליך: ויאמר משה לפני יי הן אנכי ערל שפתים ואיך ישמע אלי פרעה: ויאמר יי אל משה ראה נתתיך אלהים לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך: אתה תדבר את כל אשר אצוך ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו: ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתותי ואת מופתי בארץ מצרים: ולא ישמע אליכם פרעה ונתתי את ידי במצרים ויצאתי את צבאתי את עמי בני ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים: וידעו מצרים כי אני יי בנטותי את ידי על מצרים והוצאתי את בני ישראל מתוכם: ויעש משה ואהרן כאשר צוה יי אתם כן עשו: ומשה בן שמנים שנה ואהרן בן שלש ושמנים שנה בדברם אל פרעה: ויאמר יי אל משה ואל אהרן לאמר: כי ידבר אליכם פרעה לאמר תנו לכם מופת ואמרת אל אהרן קח את מטך והשלך לפני פרעה יהי לתנין: ויבא משה ואהרן אל פרעה ויעשו כן כאשר צוה יי ויהי אהרן את מטהו לפני פרעה ולפני עבדיו ויהי לתנין: ויקרא גם פרעה לחכמים ולמכשפים ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלהטיהם כן: ויטלו איש מטהו ויהיו לתנינם ויבלע מטה אהרן את מטותם: ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: ויאמר יי אל משה כבד לב פרעה מאן לשלח העם: לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה ונצבת לקראתו על שפת היאר והמטה אשר נהפך לנחש תקח בידך: ואמרת אליו יי אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את עמי ויעבדני במדבר והנה לא שמעת עד כה: כה אמר יי בזאת תדע כי אני יי הנה אנכי מכה במטה אשר בידי על המים אשר ביאר ונהפכו לדם: והדגה אשר ביאר תמות ובאש הביאר ויבאשו מצרים לשתות מים מן היאר והיה הדם בכל ארץ מצרים: ויעשו כן חרטמי מצרים בלהטיהם ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: ויפן פרעה וילך אל ביתו ולא שת לבו גם לזאת: וכל מצרים חפרו סביבות היאר מים לשתות כי לא יכלו לשתות ממימי היאר: וימלאו שבעת ימים אחרי הכות יי את היאר: ויאמר יי אל משה בא אל פרעה ואמרת אליו כה אמר יי שלח עמי ויעבדני: ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את כל גבולך בצפרדעים: ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך ובמשארותיך: ואל עמך ואל כל עבדיך תעלו הצפרדעים: ויאמר יי אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך על הנהרות על היארים ועל הבצות והעל את הצפרדעים על ארץ מצרים: ויט אהרן את ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע ותכס את ארץ מצרים: ויעשו חרטמים בלהטיהם ויעלו את הצפרדעים על ארץ מצרים: ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר חלו אל יי ויסר הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את העם ויזבחו ליי: ויאמר משה לפרעה התפאר עלי למתי אעתיר לך ולעבדיך ולעמך להכרית הצפרדעים ממך ומבתיך רק ביאר תשארנה: ויאמר למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כיי אלהינו: ויסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשארנה: ויצאו משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל יי על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה: ויעש יי כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות: ויכנסו אתם חמרם חמרם ותבאש הארץ: ויראו מצרים כי היתה הרוחה ויכבד את לבו ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: ויאמר יי אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר הארץ והיה לכנם בכל ארץ מצרים: ויעשו כן ויט אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנם בכל ארץ מצרים: ויעשו כן חרטמים בלהטיהם להוציא את הכנם ולא יכלו והכנם היה באדם ובבהמה: ויאמרו החרטמים אל פרעה אצבע אלהים היא ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי: ויאמר יי אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יצא המימה ואמרת אליו כה אמר יי שלח עמי ויעבדני: כי אם אינך משלח את עמי הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה: והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עומד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני יי בקרב הארץ: ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה: ויעש יי כן ויבא ערב כבד בית פרעה ובית עבדיו ובכל ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב: ויקרא פרעה למשה ולאהרן ויאמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ: ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזבח ליי אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו: דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו ליי אלהינו כאשר יאמר אלינו: ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתם ליי אלהיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו ללכת התפללו בעדי: ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי אל יי והסיר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו מחר רק אל יסף פרעה התל לבלתי שלח את העם לזבח ליי: ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יי: ויעש יי כדבר משה ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד: ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם: ויאמר יי אל משה בא אל פרעה ודברת אליו כה אמר יי אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני: כי אם מאן אתה לשלח ועודך מחזיק בהם: הנה יד יי היתה במקנך אשר בשדה בסוסים בחמרים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד: והפלה יי בין מקנה ישראל ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר: ויעש יי את המועד לאמר מחר יעשה יי הדבר הזה בארץ: ויעש יי את הדבר הזה ממחרת ותמת כל מקנה מצרים ומקנה בני ישראל לא מת אחד: וישלח פרעה והנה לא מת מקנה ישראל עד אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח את העם: ויאמר יי אל משה ואל אהרן קחו לכם מלא חפניכם פיח כבשן ויזרקהו משה השמים לעיני פרעה: והיה לאבק על כל ארץ מצרים והיה על האדם ועל הבהמה לשחין פרחת אבעבעת במצרים: ויקחו את פיח הכבשן ויעמדו לפני פרעה ויזרקהו משה השמים ויהי שחין פרחת אבעבעת באדם ובבהמה: ולא יכלו החרטמים לעמד לפני משה מפני השחין כי היה השחין בחרטמים ובכל מצרים: ויחזק יי את לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יי אל משה: ויאמר יי אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה ואמרת אליו כה אמר יי אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני: כי בפעם הזאת אנכי שלח את כל מגפתי אל לבך ובעבדיך ובעמך בעבור תדע כי אין כמני בכל הארץ: כי עתה שלחתי את ידי ואך אתך ואת עמך בדבר ותכחד מן הארץ: ואולם בעבור זאת העמדתיך בעבור הראתך את כחי ולמען ספר שמי בכל הארץ: עודך מסתולל בעמי לבלתי שלחם: הנני משיב כעת מחר אבן כבדה מאד אשר לא היתה במצרים למן היום הוסדה ועד עתה: ועתה שלח העז את מקנך ואת כל אשר לך בשדה כל האדם והבהמה אשר ימצא בשדה ולא יאסף הביתה וירד עליהם הברד וימתו: הירא את דבר יי מעבדי פרעה הניס את עבדיו ואת מקנהו אל הבתים: ואשר לא שם לבו אל דבר יי עזב את עבדיו ואת מקנהו בשדה: ויאמר יי אל משה נטה את ידך על השמים ויהי ברד בכל ארץ מצרים על האדם ועל הבהמה ועל כל עשב השדה בארץ מצרים: ויט משה את מטהו על השמים ויי נתן קלות וברד והלך אש ארצה וימטר יי ברד על ארץ מצרים: ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד כבד מאד אשר לא היתה כמהו בכל ארץ מצרים מאז היתה לגוי: ויך הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם ועד בהמה ואת כל עשב השדה הכה הברד ואת כל עץ השדה שבר: רק בארץ גשן אשר בני ישראל שם לא היה ברד: וישלח פרעה ויקרא למשה ולאהרן ויאמר אלהם חטאתי הפעם יי הצדיק ואני ועמי הרשעים: התפללו אל יי ורב מהיות קלות אלהים וברד ואשלחה ולא תספון לעמד: ויאמר אליו משה כצאתי את העיר אפרש את כפי אל יי הקלות יחדלון ולא יהיה עוד הברד למען תדע כי ליי הארץ: ואתה ועבדיך ידעתי כי טרם תיראון מפני יי אלהים: והפשתה והשערה נכתה כי השערה אביב והפשתה גבעל: והחטה והכסמת לא נכו כי אפילות הנה: ויצא משה מעם פרעה את העיר ויפרש כפיו אל יי ויחדלו הקלות והברד ומטר לא נתך ארצה: וירא פרעה כי חדל המטר והברד והקלות ויוסף לחטא ויכבד לבו הוא ועבדיו: ויחזק לב פרעה ולא שלח את בני ישראל כאשר דבר יי ביד משה: ויאמר יי אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו למען שתי אתותי אלה בקרבו: ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתותי אשר שמתי בם וידעתם כי אני יי: ויבא משה ואהרן אל פרעה ויאמרו אליו כה אמר יי אלהי העברים עד מתי מאנת לענות מפני שלח את עמי ויעבדני: כי אם מאן אתה לשלח את עמי הנני מביא מחר ארבה בגבולך: וכסה את עין הארץ ולא יוכל לראות את הארץ ואכל את יתר הפליטה הנשארת לכם מן הברד ואכל את כל העץ הצמח לכם מן השדה: ומלאו בתיך ובתי כל עבדיך ובתי כל מצרים אשר לא ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום היותם על האדמה עד היום הזה ויפן ויצא מעם פרעה: ויאמרו עבדי פרעה אליו עד מתי יהיה זה לנו למוקש שלח את האנשים ויעבדו את יי אלהיהם הטרם תדע כי אבדה מצרים: ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את יי אלהיכם מי ומי ההלכים: ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג יי לנו: ויאמר אלהם יהי כן יי עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם: לא כן לכו נא הגברים ועבדו את יי כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם מאת פני פרעה: ויאמר יי אל משה נטה את ידך על ארץ מצרים בארבה ויעל על ארץ מצרים וירד בכל גבול מצרים כבד מאד לפניו לא היה כן ארבה כמהו ואחריו לא יהיה כן: ויכס את עין כל הארץ ותחשך הארץ ויאכל את כל עשב הארץ ואת כל פרי העץ אשר הותיר הברד ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה בכל ארץ מצרים: ויבהל פרעה לקרא למשה ולאהרן ויאמר חטאתי ליי אלהיכם ולכם: ועתה שא נא חטאתי אך הפעם ופגעו ביי אלהיכם ויסר מעלי רק את המות הזה: ויצא מעם פרעה ויעתר אל יי: ויהפך יי רוח ים חזקה מאד ויסע את הארבה וידחף אתו ים סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול מצרים: ויחזק יי את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל: ויאמר יי אל משה נטה את ידך השמים ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך: ולא ראו איש את אחיו ולא קמו איש מתחתיו שלשת ימים וכל בני ישראל היה אור במושבתם: ויקרא פרעה אל משה ויאמר לכו עבדו את יי רק צאנכם ובקרכם יצג גם טפכם ילך עמכם: ויאמר משה גם אתה תתן בידינו זבחים ועלות ועשינו ליי אלהינו: וגם מקנינו ילך עמנו לא תשאר פרסה כי ממנו נקח לעבד את יי אלהינו ואנחנו לא נדע מה נעבד את יי עד בואנו שמה: ויחזק יי את לב פרעה ולא אבה לשלחם: ויאמר לו פרעה לך מעלי השמר אל תוסף ראות פני כי ביום ראתך פני תמות: ויאמר משה כן דברת לא אוסף עוד ראות פניך: ויאמר יי אל משה עוד נגע אחד אביא על פרעה ועל מצרים אחרי כן ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש יגרש אתכם מזה: דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה כלי כסף וכלי זהב: ויתן יי את חן העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול מאד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם: ויאמר משה כה אמר יי כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים: ומתו כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השפחה אשר אחר הרחים ובכור כל בהמה: והיתה צעקה גדולה בכל ארץ מצרים אשר כמהו לא נהיתה ואשר כמהו לא תסף: ולכל בני ישראל לא חרץ כלב לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יי בין מצרים ובין ישראל: וירדו כל עבדיך אלה אלי והשתחוו לי לאמר צא אתה וכל העם אשר ברגליך ואחרי כן אצא ויצא מעם פרעה בחרי אף: ויאמר יי אל משה לא ישמע אליכם פרעה למען רבות מופתי בארץ מצרים: ומשה ואהרן עשו את כל המופתים האלה לפני פרעה ויחזק יי את לב פרעה ולא שלח את בני ישראל מארצו: וידבר יי אל משה ואל אהרן בארץ מצרים לאמר: החדש הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה: דברו אל כל עדת בני ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבת שה לבית: ואם ימעט הבית משה ולקח הוא ושכנו הקרב אל ביתו במכסת נפשות איש לפי אכלו תכסו על השה: שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם מן הכבשים ומן העזים תקחו: והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אתו כל קהל עדת ישראל בין הערבים: ולקחו מן הדם ונתנו על שתי המזוזת ועל המשקוף על הבתים אשר יאכלו אתו בהם: ואכלו את הבשר בלילה הזה צלי אש ומצות על מרורים יאכלהו: אל תאכלו ממנו נא ובשל מבשל במים כי אם צלי אש ראשו על כרעיו ועל קרבו: ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר באש תשרפו: וכה תאכלו אתו מתניכם חגרים נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם ואכלתם אתו בחפזון פסח הוא ליי: ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והכיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים אני יי: והיה הדם לכם לאות על הבתים אשר אתם שם ראיתי את הדם ופסחתי עליכם ולא יהיה בכם נגף למשחית בהכתי בארץ מצרים: והיה היום הזה לכם לזכרון וחגתם אתו חג ליי לדרתיכם חקת עולם תחגוהו: שבעת ימים מצות תאכלו אך ביום הראשון תשבתו שאר מבתיכם כי כל אכל חמצת ונכרתה הנפש ההוא מישראל מיום הראשון עד יום השביעי: ביום הראשון מקרא קדש ויום השביעי מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם: ושמרתם את המצות כי בעצם היום הזה הוצאתי את צבאותיכם מארץ מצרים ושמרתם את היום הזה לדרתיכם חקת עולם: בראשון בארבעה עשר יום לחדש בערב תאכלו מצות עד יום האחד ועשרים לחדש בערב: שבעת ימים שאר לא ימצא בבתיכם כי כל אכל מחמצת ונכרתה הנפש ההוא מעדת ישראל בגר ובאזרח הארץ: כל מחמצת לא תאכלו בכל מושבתיכם תאכלו מצות: ויקרא משה לכל זקני ישראל ויאמר אלהם משכו וקחו לכם צאן למשפחותיכם ושחטו הפסח: וקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף ונגעתם אל המשקוף ואל שתי המזוזת מן הדם אשר בסף ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר: ועבר יי לנגף את מצרים וראה את הדם על המשקוף ועל שתי המזוזת ופסח יי על הפתח ולא יתן המשחית לבא אל בתיכם לנגף: ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם: והיה כי תבאו אל הארץ אשר יתן יי לכם כאשר דבר ושמרתם את העבדה הזאת: והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבדה הזאת לכם: ואמרתם זבח פסח הוא ליי אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל ויקד העם וישתחוו: וילכו ויעשו בני ישראל כאשר צוה יי את משה ואהרן כן עשו: ויהי בחצי הלילה ויי הכה כל בכור בארץ מצרים מבכר פרעה הישב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הסהר וכל בכור בהמה: ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת: ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי גם אתם גם בני ישראל ולכו עבדו את יי כדברכם: גם צאנכם גם בקרכם קחו כדברכם ולכו וברכתם גם אתי: ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כלנו מתים: וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צרורת בשמלתם על שכמם: ובני ישראל עשו כדבר משה וישאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב ושמלת: ויי נתן את חן העם בעיני מצרים וישאילום ויניצלו את מצרים: ויסעו בני ישראל מרעמסס סכתה כשש מאות אלף רגלי הגברים לבד מטף: וגם ערב רב עלה אתם וצאן ובקר מקנה כבד מאד: ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים עגת מצות כי לא חמץ כי גרשו מפני מצרים ולא יכלו להתמהמה וגם צדה לא עשו להם: ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה ומאתים שנה: ויהי מקץ שלשים שנה ומאתים שנה ויהי ביום עצם יצאו כל צבאות יי מארץ מצרים: ליל שמרים הוא ליי להוציאם מארץ מצרים הוא הלילה הזה ליי שמרים לכל בני ישראל לדרתם: ויאמר יי אל משה ואהרן זאת חקת הפסח כל בן נכר לא יאכל בו: וכל עבד איש מקנת כסף ומלתה אתו אז יאכל בו: תושב ושכיר לא יאכל בו: בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבשר אל חוץ מן הבית ועצם לא תשברו בו: כל עדת ישראל יעשו אתו: וכי יגור אתך גר ועשה פסח ליי המול לו כל זכר ואז יקרב לעשתו והיה כאזרח הארץ וכל ערל לא יאכל בו: תורה אחת יהיה לאזרח ולגר הגר בתוככם: ויעשו כל בני ישראל כאשר צוה יי את משה ואהרן כן עשו: ויהי בעצם היום הזה הוציא יי את בני ישראל מארץ מצרים על צבאתם: ויהי כשלח פרעה את העם ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה: ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים: ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם: ויסעו מסכות ויחנו באתם בקצה המדבר: ויי הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה: לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם: וידבר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים: ואמר פרעה לבני ישראל נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר: וחזקתי את לב פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו וידעו מצרים כי אני יי ויעשו כן: ויגד למלך מצרים כי ברח העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו מה זאת עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו: ויאסר את רכבו ואת עמו לקח עמו: ויקח שש מאות רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשים על כלו: ויחזק יי את לב פרעה מלך מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני ישראל יצאים ביד רמה: וירדפו מצרים אחריהם וישיגו אתם חנים על הים כל סוס רכב פרעה ופרשיו וחילו על פי החירת לפני בעל צפון: ופרעה הקריב ויישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נסע אחריהם ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל יי: ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים: הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים כי טוב לנו עבד את מצרים ממתנו במדבר: ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת יי אשר יעשה לכם היום כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תספו לראתם עוד עד עולם: יי ילחם לכם ואתם תחרישון: ויאמר יי אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו: ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה: ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה בכל חילו ברכבו ובפרשיו: וידעו מצרים כי אני יי בהכבדי בפרעה ברכבו

ויכרו להם אבימלך מאת גרר . ויאמר אליהם יצחק מדוע באתם אלי ואתם שנאתם אתי ותשלחו מאתכם . ויאמרו ראו ראינו כי היה יהוה עמך ונאמר תהי נא אלה בינינו בינך ונכרתה ברית עמך . אם תעשה עמנו רעה כאשר לא נגענוך וכאשר עשינו עמך רק טוב ונשלחך בשלום אתה עתה ברוך יהוה . ויעש להם משתה ויאכלו וישתו . וישכמו בבקר וישבעו איש לאחיו וישלחם יצחק וילכו מאתו בשלום . ויהי ביום ההוא ויבאו עבדי יצחק ויגידו לו על אודות הבאר אשר חפרו ויאמרו אליו מצאנו מים . ויקרא אתה שבעה על כן שם העיר באר שבע עד היום הזה . ויהי עשו בן ארבעים שנה ויקח אשה את יהודית בת בארי החתי ואת בשמת בת אילון החתי . ותהיינה מרת רוח ליצחק וליעקב . ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראת ויקרא את עשו בנו הגדל ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני . ויאמר הנה נא זקנתי לא ידעתי יום מותי . ועתה שא נא כליך תליך וקשתך וצא השדה וצודה לי ציד . ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי ובא לי ואברכך לפני יהוה לפני מותי . ורבקה שמעת בדבר יצחק אל עשו בנו וילך עשו השדה לצוד ציד להביא . ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשו אחיך לאמר . הביאה לי ציד ועשה לי מטעמים ואכלה ואברכך לפני יהוה לפני מותי . ועתה בני שמע בקולי לאשר אנכי מצוה אותך . לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדיי עזים טובים ואעשה אתם מטעמים לאביך כאשר אהב . והבאת לאביך ואכל בעבור אשר יברכך לפני מותו . ויאמר יעקב אל רבקה אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי איש חלק . אולי ימשני אבי והייתי בעיניו כמתעתע והבאתי עלי קללה ולא ברכה . ותאמר לו אמו עלי קללתך בני אך שמע בקולי ולך קח לי . וילך ויקח ויבא לאמו ותעש אמו מטעמים כאשר אהב אביו . ותקח רבקה את בגדי עשו בנה הגדול החמודות אשר אתה בבית והלבישה את יעקב בנה הקטן . ואת עורות גדיי העזים הלבישה על ידיו ועל חלקת צואריו . ותתן את המטעמים ואת הלחם אשר עשתה ביד יעקב בנה . ויבא אל אביו ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני . ויאמר יעקב אל אביו אנכי עשו בכרך עשיתי כאשר דברת אלי קום נא שבה ואכלה מצידי בעבור תברכני נפשך . ויאמר יצחק אל בנו מה זה מהרת למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה אלהיך לפני . ויאמר יצחק אל יעקב גשה נא ואמשך בני האתה זה בני עשו אם לא . ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו . ולא הכירו כי היו ידיו שערות כידי עשו אחיו ויברכהו . ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני . ויאמר הגישה לי ואכלה מציד בני בעבור תברכך נפשי . ויגש לו ויאכל ויביא לו יין וישת . ויאמר אליו יצחק אביו גשה נא ושקה לי בני . ויגש וישק לו וירח את ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה . ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני הארץ ורב דגן ותירוש יעבדוך עמים וישתחוו לך לאמים הוה גביר לאחיך וישתחוו לך בני אמך ארריך ארור וברכיך ברוך . ויהי ברוך יצחק

وقد يقع في بعض الأوقات ما يوجب الجمع بين الصلاتين . فالمسافر يجمع بين الظهر والعصر ، والمريض يجمع بين المغرب والعشاء ، والمرضع يجمع بين المغرب والعشاء . وكذلك المستحاضة . وكل من جاز له الجمع جاز له الجمع في وقت الأولى منهما ، وجاز له الجمع في وقت الثانية . فالأول يسمى جمع تقديم ، والثاني يسمى جمع تأخير .

فصل في الجمع

في وقت الأولى منهما

لا يصح الجمع إلا بشروط . منها أن يكون الجمع في وقت الصلاة التي يجمع إليها ، فإن جمع في وقت الأولى منهما فهو جمع تقديم ، وإن جمع في وقت الثانية منهما فهو جمع تأخير . ومن شروط جمع التقديم أن يبدأ بالأولى منهما ، فإن بدأ بالثانية لم تصح ، وصلاته الثانية صحيحة . ومن شروطه أن ينوي الجمع عند الأولى منهما ، فإن أخرها حتى خرج وقتها بغير عذر لم يصح الجمع ، وإن كان عذر صح الجمع . ومن شروطه أن يوالي بين الصلاتين ، فإن فرق بينهما بما يعد في العرف تفريقا لم يصح الجمع ، وإن كان يسيرا صح الجمع . ومن شروطه أن يكون عذر الجمع موجودا في الحالين ، فإن زال العذر في الأولى منهما قبل أن يسلم منها لم يصح الجمع ، وإن زال بعد أن سلم منها صح الجمع . ومن شروطه أن يكون العذر موجودا عند افتتاح الأولى منهما ، فإن افتتحها وهو صحيح ثم مرض لم يجز له الجمع ، وإن افتتحها وهو مريض ثم صح جاز له الجمع . ومن شروطه أن يكون العذر موجودا عند افتتاح الثانية منهما ، فإن افتتحها وهو مريض ثم صح لم يجز له الجمع ، وإن افتتحها وهو صحيح ثم مرض جاز له الجمع . ومن شروطه أن يكون العذر موجودا عند السلام من الأولى منهما ، فإن سلم منها وهو مريض ثم صح لم يجز له الجمع ، وإن سلم منها وهو صحيح ثم مرض جاز له الجمع .

وَحِلَّ له أَخْذُ . وإصابةُ مَنْ يَعْتَادُ قِتَالَ المُسْلِمِينَ
فَيُقْتَلُ (٥) مِنْهُمْ لِقِلَّةِ العَدَدِ فِي المُسْلِمِينَ
لِتَرْكِهِمْ مَا يَقْدِرُونَ عَلَيْهِ مِنْ الهَرَبِ . وَمَنْ
أَصَابَ مِنْهُمْ مَالًا فَلَهُ سَلَبُهُ . وَلَا يُخَمَّسُ
وَلَا يُرْضَخُ لِعَبْدٍ وَلَا امْرَأَةٍ وَلَا صَبِيٍّ (٦)
لَمْ يُطِيقُوا قِتَالًا . وَيُرْضَخُ لِمَنْ لَا يُقَاتِلُ
مِنْ الرِّجَالِ (٦) كَالشَّيْخِ الهَرِمِ . وَلَا شَيْءَ
لِلْمَرْأَةِ الحَامِلِ وَلَا لِلْمُرْضِعِ وَلَا لِلْمَجْنُونِ
وَالْمَجْنُونَةِ وَالْمُقْعَدِ وَالْأَعْمَى وَالْأَشَلِّ
وَالْأَقْطَعِ وَالْأَقْطَعَةِ وَالْخُنْثَى (٢) وَالْمَرِيضِ
الَّذِي لَا يُرْجَى بُرْؤُهُ (٣) وَالشَّيْخِ الَّذِي
لَا رَأْيَ لَهُ وَلَا قِتَالَ فِيهِ . وَلَا يُقْتَلُ مِنْ
هَؤُلَاءِ إِلَّا مَنْ قَاتَلَ : وَهُمْ الْمُرَادُونَ فِي
قَوْلِهِ : وَلَا يُقْتَلُ إِلَّا مَنْ قَاتَلَ (٤) وَلَا
يُقْتَلُ مَنْ لَا يُقَاتِلُ مِنْ الرِّجَالِ (٥) كَالشَّيْخِ
الْفَانِي وَالْمُقْعَدِ وَالْأَعْمَى وَالْمَرِيضِ الَّذِي
لَا يُرْجَى بُرْؤُهُ وَالْمَرْأَةِ وَالصَّبِيِّ وَالْمَجْنُونِ
وَالْمَجْنُونَةِ وَالْخُنْثَى وَالْأَشَلِّ وَالْأَقْطَعِ
وَالْأَقْطَعَةِ . وَلَا يُقْتَلُ مِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ قَاتَلَ
وَلَا يُرْضَخُ لِمَنْ لَا يُقَاتِلُ مِنْهُمْ . وَيُرْضَخُ
لِمَنْ لَا يُقَاتِلُ مِنْ الرِّجَالِ (٦) كَالشَّيْخِ
الهَرِمِ . وَلَا شَيْءَ لِلْمَرْأَةِ الحَامِلِ وَلَا لِلْمُرْضِعِ

---

(١) الخنثى : من له آلة الرجال والنساء . (٢) المريض الذي لا يرجى برؤه : هو الذي يطول مرضه ويموت غالبا . (٣) الشيخ الفاني : الهرم . (٤) الأشل : الذي يبست يده . (٥) الأقطع : الذي قطعت يده . (٦) الأقطعة : الذي قطعت رجله .

* الأنبياء المرسلين عليهم السلام
في كل زمان . وعلى ألسنتهم
وضع . ومن هنا
ولهذا السبب
. في أسماء
. الأنبياء
. الأنبياء
. الأنبيا

ترجمة المؤلف

المؤلف هو الشيخ عبد الرحمن بن حسن

بن محمد بن عبد الوهاب

ولد في سنة ألف ومائة وسبع عشرة من الهجرة النبوية على صاحبها أفضل الصلاة وأتم التسليم في بلدة العيينة من بلاد نجد، وهي إذ ذاك تحت حكم أمرائها من آل معمر. ثم انتقل والده إلى بلدة الدرعية فنشأ فيها، وحفظ القرآن الكريم، وقرأ على والده وعلى غيره من علماء الدرعية، وأخذ عن الشيخ عبد الله بن عبد اللطيف وعن الشيخ عبد الله بن سليم الرشيد وعن غيرهما من علماء نجد. وكان ذكيًا فطنًا، سريع الحفظ، قوي الفهم، ثاقب الذهن، حاضر البديهة، فصيح اللسان، بليغ العبارة، حسن الخط، جيد الضبط، كثير المطالعة، واسع الاطلاع، غزير المادة، كثير المحفوظات، ذا ملكة قوية في الأدب، وله شعر رائق وسجع فائق.

وكذلك سيئة إذا عفا عنها . ثالثها عشرة أمثالها
إلى سبعمائة ضعف . ورابعها ما لا يعلمه إلا الله
تعالى كالصوم والصبر والاعتكاف . وفي الحديث
الصوم لي وأنا أجزي به . ثم إن الأعمال
الصالحة قد تتفاوت بتفاوت الأوقات والأمكنة
والأشخاص والأحوال . فالصلاة في المسجد
الحرام أفضل من الصلاة في غيره . والصلاة في
المسجد الأقصى أفضل من الصلاة في سائر
المساجد . والصلاة في مسجد المدينة أفضل من
الصلاة في مسجد بيت المقدس . والصلاة في
مسجد قباء أفضل من الصلاة في مسجد المدينة .
والصلاة في الجماعة أفضل من الصلاة في البيت .
والصلاة في الصف الأول أفضل من الصلاة في
الصف الثاني . والصلاة في الصف الثاني أفضل
من الصلاة في الصف الثالث . والصلاة في أول
الوقت أفضل من الصلاة في آخره . والصلاة
بالليل أفضل من الصلاة بالنهار . والصلاة
بالسحر أفضل من الصلاة في سائر الليل . وكذلك
الصدقة في شهر رمضان أفضل من الصدقة في
سائر الشهور . والصدقة في الغلاء أفضل من
الصدقة في الرخاء . والصدقة على الأقارب
أفضل من الصدقة على الأجانب . والصدقة على
العلماء أفضل من الصدقة على الجهال . والصدقة
على المتعففين أفضل من الصدقة على المتبذلين .

وَيُكْرَهُ أَنْ يَقْرَأَ فِي الْمَكْتُوبَةِ بِمَا لَمْ يَقْرَأْ بِهِ الْإِمَامُ (وَهُوَ مَعْنَى قَوْلِهِمْ لَا يَقْرَأُ خَلْفَ الْإِمَامِ) وَيُكْرَهُ أَنْ يَقْرَأَ فِي الْأُولَيَيْنِ بِسُورَةٍ وَفِي الْأُخْرَيَيْنِ بِسُورَةٍ أُخْرَى بَعْدَ سُورَةِ الْأُولَيَيْنِ وَيُكْرَهُ أَنْ يَقْرَأَ فِي الْأُولَيَيْنِ بِسُورَةٍ وَفِي الْأُخْرَيَيْنِ بِسُورَةٍ أُخْرَى بَعْدَ سُورَةِ الْأُولَيَيْنِ

فصل في القراءة

في حكم القراءة خلف الإمام

وَلَا يَقْرَأُ الْمُقْتَدِي خَلْفَ الْإِمَامِ فِي الصَّلَوَاتِ كُلِّهَا : وَهُوَ الصَّحِيحُ . وَقَالَ أَبُو حَنِيفَةَ وَمُحَمَّدٌ يَقْرَأُ فِي الْمَخَافَتَةِ وَلَا يَقْرَأُ فِي الْجَهْرِيَّةِ . وَقَالَ زُفَرُ يَقْرَأُ فِي الْأُولَيَيْنِ وَلَا يَقْرَأُ فِي الْأُخْرَيَيْنِ . وَقَالَ مَالِكٌ يَقْرَأُ فِي الْجَهْرِيَّةِ إِذَا لَمْ يَسْمَعْ قِرَاءَةَ الْإِمَامِ . وَقَالَ الشَّافِعِيُّ يَقْرَأُ فِي الْمَخَافَتَةِ وَفِي الْجَهْرِيَّةِ إِذَا لَمْ يَسْمَعْ قِرَاءَةَ الْإِمَامِ : لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا صَلَاةَ لِمَنْ لَمْ يَقْرَأْ بِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ . وَلَنَا قَوْلُهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَنْ كَانَ لَهُ إِمَامٌ فَقِرَاءَةُ الْإِمَامِ لَهُ قِرَاءَةٌ : لِقَوْلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِنَّمَا جُعِلَ الْإِمَامُ لِيُؤْتَمَّ بِهِ فَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים: ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן: ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני: ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן: ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי: ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים: והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן: ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים: ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ: ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב: ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי: ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים: ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב: ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ: ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי: ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן: ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב: ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ: ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם: ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ: ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה: ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן: וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי:

ولكن الحكمة الحقيقية هي التي تعلم الانسان ان يكون
حكيما في كل شيء : وان يكون عالما بما يجب عليه
ان يعلمه : وان يكون ذا ادب في كل شيء . (١) فهذه
هي الحكمة الحقيقية . وهذا هو الادب الحقيقي . وهذا
هو العلم الحقيقي . وهذا هو الذي يجب على كل
انسان ان يطلبه ويجتهد في تحصيله *

فصل آخر

في ذكر بعض الحكماء القدماء والفلاسفة

قال بعض الحكماء : ينبغي للانسان ان يكون عالما
بما يجب عليه ان يعلمه : وان يكون ذا ادب في كل
شيء . فالعلم بما يجب على الانسان ان يعلمه هو
الذي يسمى الحكمة . والادب في كل شيء هو الذي
يسمى الفلسفة . وقال بعض الحكماء : ان الحكمة
والفلسفة هما شيء واحد . وقال بعضهم : ان
الحكمة هي الفلسفة . وقال بعضهم : ان الفلسفة
هي الحكمة . وقال بعضهم : ان الحكمة والفلسفة
هما شيء واحد . وقال بعضهم : ان الحكمة هي
الفلسفة . وقال بعضهم : ان الفلسفة هي الحكمة .

(١) الادب هو ان يعرف الانسان كيف يتكلم وكيف يسكت .

ויחי למך שתים וחמשים שנה ומאת שנה וילד בן׃ ויקרא את שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יהוה׃ ויחי למך אחרי הולידו את נח חמש ותשעים שנה וחמש מאות שנה וילד בנים ובנות׃ ויהי כל ימי למך שבע ושבעים שנה וחמש מאות שנה וימת׃ ויחי נח חמש מאות שנה ונח הוליד את שם את חם ואת יפת׃ ויהי כי החל האדם לרב על פני האדמה ובנות ילדו להם׃ ויראו בני האלהים את בנות האדם כי טבת הנה ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃ ויאמר יהוה לא ידון רוחי באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו בארץ בימים ההם וגם אחרי כן אשר יבאו בני האלהים אל בנות האדם וילדו להם המה הגבורים אשר מעולם אנשי השם׃ וירא יהוה כי רבה רעת האדם בארץ וכל יצר מחשבת לבו רק רע כל היום׃ וינחם יהוה כי עשה את האדם בארץ ויתעצב אל לבו׃ ויאמר יהוה אמחה את האדם אשר בראתי מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃ אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח׃ ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃ וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

(١) هذه الجملة ساقطة في نسخة من نسخ ابن هشام التي اطلعت عليها.

سيرة . وكان عبد المطلب قد عهد إلى أبي طالب وإلى الزبير بن عبد المطلب أخي عبد الله لأمه وأبيه ، وكان أصغر ولده ، أن يذهبا به إلى يثرب فيزوراه أخواله من بني النجار ، ويذكرا لهم حقهم عليه ، ويسألا لهم أن يكرموه ويحسنوا نزله ، فإنه غلام يتيم الأب ، ضعيف الحال ، وكان عبد المطلب يخشى على ولده من بغي إخوته عليه ، لما يعلم من حسدهم له ، وكثرة عددهم ، وقلة عدده ، وكان عبد المطلب يجلس في ظل الكعبة ، فلا يجلس عليه أحد من ولده إجلالا له ، حتى يأتي أبناؤه فيجلسوا معه ، فيأخذ بيد الغلام يريد أن يمنعه بذلك ، فإذا رأى عمه أبا طالب قد أخذ بيده ، أو رأى أحدا من أعمامه ، تركه وما يريد ، فلما رأى ذلك منهم أجلسه معه على فراشه ، وكان يأتي فيجلس عليه ، فيقول له عمه : اتركوا ابني ، فوالله إن له لشأنا ، فيجلس معه على فراشه ، ويمسح ظهره بيده ، وكان يسره ما يراه يصنع به ، فلما أراد أن يبعث به إلى يثرب ، دعا بنيه فقال : والله إن ابن أخيكم هذا ليوشكن أن يكون له شأن ، فإن أنا مت قبل أن أراه فأوصيكم به خيرا ، فإنه أحب ولدي إلي ، وإن ابني هذا ليحب أن يبعثه إلى أخواله من بني النجار ، ليكرموه ويحسنوا نزله ، لما يرجو فيهم من بركته ، فانطلقوا به حتى قدموا به المدينة ، فنزلوا به عند أخوالهم من بني عدي بن النجار ، فمرض بها ، فمكث عندهم ، فتوفي ودفن في دارهم ، وكان أبو طالب هو الذي قام بأمره بعد موته ، وهو الذي رجع به إلى مكة ، وكان يقول : ما رأيت رجلا قط أشد حبا لرجل ما كان محمد لأبي طالب ، ولا أبو طالب لمحمد ، كان يجعله معه في فراشه ، وكان يقدمه على بنيه ، وكان لا يخرج سفرا إلا كان آخر من يلم به من أهله إذا أراد سفرا ، وأول من يقدم به إذا قدم ، فلما بلغ محمد أن يخرج وحده ، خرج معه ، فلما رأى ذلك منه أبو طالب ، وكان لا يصبر عنه ، ولا يصبر عن الخروج في التجارة ، وكان ذا مال قليل ، قال : والله لا أخرج محمدا معي في تجارتي ، ولا يفارقني ، ولا أفارقه أبدا ، أو كما قال ، فخرج به معه ، فلما نزل بصرى من أرض الشام ، خرج بحيرا الراهب من صومعته إليهم ، وكان قبل ذلك يمر بها فلا يخرج إليهم ولا يلتفت إليهم ، حتى نزلوا قريبا من صومعته ، فخرج إليهم ، وقد صنع فيهم ما صنع ، فجعل يتخللهم حتى جاء فأخذ بيد رسول الله ﷺ فقال : هذا سيد العالمين ، هذا رسول رب العالمين ، هذا يبعثه الله رحمة للعالمين ، فقال له أشياخ من قريش : ما علمك ؟ فقال : إنكم حين أشرفتم من العقبة لم يبق شجر ولا حجر إلا خر ساجدا ، ولا يسجدان إلا لنبي ، وإني أعرفه بخاتم النبوة أسفل من غضروف كتفه ، مثل التفاحة ، ثم انصرف فصنع لهم طعاما ، فلما أتاهم به وكان هو في رعية الإبل ، فقال : أرسلوا إليه ، فأقبل وعليه غمامة تظله ، فلما دنا من القوم وجدهم قد سبقوه إلى فيء الشجرة ، فلما جلس مال فيء الشجرة عليه ، فقال : انظروا إلى فيء الشجرة مال عليه ، فبينما هو قائم عليهم وهو يناشدهم أن لا يذهب به إلى الروم ، خشية عليه منهم ، إذ أقبل سبعة نفر من الروم من الشام حتى دخلوا عليه ، فقال : ما جاء بكم ؟ قالوا : جئنا لأن هذا النبي خارج في هذا الشهر ، فلم يبق طريق يسلكه إلا بعث إليه ناس ، وإنا قد أخبرنا خبره برؤيا رآها في منامه ، فدللنا على طريقه هذا ، فقال : هل خلفكم وراءكم أحد هو خير منكم ؟ قالوا : إنما أخبرنا خبره بطريقك هذا ، فقال : أفرأيتم أمرا أراد الله أن يقضيه هل يستطيع أحد من الناس رده ؟ قالوا : لا ، فبايعوه وأقاموا معه ، فقال : أنشدكم الله أيكم وليه ؟ قالوا : أبو طالب ، فلم يزل يناشده حتى رده أبو طالب ، وبعث معه أبو بكر بلالا ، وأعطاه بردا وزودهما الراهب من الكعك والزيت ، فلما قدما مكة قال بلال : فكنت أرى السحابة تظله ، وهو بين القوم قد سبقوه إلى فيء الشجرة ، فجلس تحتها ، فنظر إلى السحابة حين مالت عليه ، ثم قام بين أظهرهم ، فلما قدم مكة اشترته خديجة بنت خويلد فيما ترى من رغبة التجار يومئذ في العير ، وفضلها على من سواها من قومها ، فلما باعت له خديجة تجارته ، ورأت ما رزقه الله فيها ، وما رجع به من ربح ، وما أخبرها عنه غلامها ميسرة ، وما رأى منه في سفره ، وما سمعت من نسوة بحيرا الراهب فيه ، وما رأت من السحابة تظله ، وهو بين القوم ، وما رأت

الصلاة الكنسية
عند مختلف الطوائف

أما الصلاة الكنسية (أي) الفروض الدينية التي

(١) صلاة الصباح . (٢) صلاة الساعة الثالثة . السادسة . التاسعة . (٣) صلاة الغروب . (٤) صلاة النوم . وتسمى أيضاً صلاة نصف الليل . (٥) صلاة الساعة الحادية عشرة . وتسمى أيضاً صلاة الساعة الثانية عشرة . (٦) صلاة الساعة الثالثة . وتسمى أيضاً صلاة الساعة الثالثة عشرة .

ولا يجوز أن يكون الأول مبتدأ والثاني خبره، لأن الأول معرفة والثاني نكرة، والمعرفة لا تكون خبراً للنكرة. وإنما يكون الأول خبراً والثاني مبتدأ إذا كان الثاني معرفة والأول نكرة، نحو قولك: أفضل منه زيد، وأحسن منه عمرو. وإنما جاز ذلك لأن النكرة قد تكون أعرف من المعرفة، وذلك إذا كان المعرفة غير مختص، والنكرة مختصة، نحو قولك: رجل من الناس خير منه زيد، وفرس من الخيل أجود منه بكر. وإنما جاز ذلك لأن النكرة المختصة أعرف من المعرفة غير المختص، لأن المختص يدل على معنى في نفسه وفي غيره، وغير المختص يدل على معنى في نفسه فقط. وإنما جاز أن يكون الأول خبراً والثاني مبتدأ إذا كان الأول نكرة والثاني معرفة، لأن الأول قد صار معرفة بالثاني، لأنه لا يكون خبراً إلا عن الثاني، فصار الثاني كأنه هو الأول، فكأنك قلت: منه زيد أفضل، ومنه عمرو أحسن. وإنما جاز ذلك لأن الثاني قد صار نكرة بالأول، لأنه لا يكون مبتدأ إلا والأول خبره، فصار الأول كأنه هو الثاني، فكأنك قلت: خير من زيد رجل، وأجود من بكر فرس. وإنما جاز ذلك لأن الأول قد صار نكرة بالثاني، لأنه لا يكون خبراً إلا عن الثاني، فصار الثاني كأنه هو الأول

وَيُؤَذِّنُ لِلْفَائِتَةِ . وَيُسَنُّ لِلْمُنْفَرِدِ وَلِلْجَمَاعَةِ فِي مَسْجِدٍ لَمْ يُؤَذَّنْ فِيهِ
وَلِمَنْ سَمِعَ مُؤَذِّنًا . وَيُكْرَهُ تَرْكُهُ فِي غَيْرِهِ . وَلَا يُؤَذِّنُ لِلنِّسَاءِ وَلَا
يُقِيمُ إِلَّا إِنْ أَذَّنَ وَأَقَامَ لِنَفْسِهِ فِي بَيْتٍ وَجَهَرَ بِحَيْثُ لَوْ كَانَ فِي
جَمَاعَةٍ رِجَالٍ لَسَمِعُوهُ . وَيُكْرَهُ لِلْمُنْفَرِدِ وَلِلْجَمَاعَةِ فِي مَسْجِدٍ لَمْ
يُؤَذَّنْ فِيهِ (صفحة) وَلِمَنْ سَمِعَ مُؤَذِّنًا : تَرْكُ الْأَذَانِ فِي غَيْرِ
الْمَسْجِدِ (١) وَيُكْرَهُ لِلنِّسَاءِ وَلَا يُسَنُّ لَهُنَّ . وَلَا يُؤَذِّنُ لِلْفَائِتَةِ
وَلَا لِلْمَنْذُورَةِ وَلَا لِلْوِتْرِ وَلَا لِلْعِيدَيْنِ وَلَا لِلْكُسُوفِ وَلَا لِلْجِنَازَةِ
وَلَا لِلْوَ

אל תגל מאומץ פה. בקר ואחר תבחבח מזון מרוח
מאומץ בחבחבח מזון מרוח בקר ואחר תבחבח מזון
מאומץ פה. בקר ואחר תבחבח מזון מרוח בקר ואחר
תבחבח מזון מרוח בקר ואחר תבחבח מזון מרוח

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם : ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה
וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה : ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות : אלה תולדות
השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים : וכל שיח השדה
טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ
ואדם אין לעבד את האדמה : ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה :
ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם
לנפש חיה : ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר :
ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים
בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד
והיה לארבעה ראשים : שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר
שם הזהב : וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : ושם הנהר השני
גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש : ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת
אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ויקח יהוה אלהים את האדם ויניחהו בגן עדן
לעבדה ולשמרה : ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל :
ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : ויאמר
יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו : ויצר יהוה אלהים
מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו
וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו : ויקרא האדם שמות לכל הבהמה
ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו : ויפל יהוה אלהים
תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה : ויבן יהוה
אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם : ויאמר האדם
זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת :
על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד : והיו שניהם
ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

(1) ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה. ויכל ביום הששי, ומה
תלמוד לומר ביום השביעי? אלא שחסר והשלים בו ביום, ומנין שמחשבין
מעשה בראשית כיום אחד? שנאמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום
עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. בראשית רבה פרשה י׳ ב׳.

ذكر ذكرا : ك ضد نسي ٭ تذكر
التذكار ضد التذكير : ك ضد ذكر
الشيء ذكرا وذكرانا وذكرى
وتذكارا وتذكرة وتذكرا
وتذكرانا وتذكرى وتذكارا
وتذكرة وتذكرا وتذكرانا
وتذكرى وتذكارا وتذكرة
وتذكرا وتذكرانا وت

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي خلق الإنسان من علق

اقرأ وربك الأكرم

الذي علم بالقلم علم الإنسان ما لم يعلم . كلا إن الإنسان ليطغى أن رآه استغنى . إن إلى ربك الرجعى . أرأيت الذي ينهى عبدا إذا صلى . أرأيت إن كان على الهدى أو أمر بالتقوى . أرأيت إن كذب وتولى . ألم يعلم بأن الله يرى . كلا لئن لم ينته لنسفعا بالناصية . ناصية كاذبة خاطئة . فليدع ناديه . سندع الزبانية . كلا لا تطعه واسجد واقترب *

٤٣١ ـ كد

٤٣١ ـ كد ـ ٤٣١

ما لا يتجزأ . لا ما في ما لا يتجزأ . لا ما في ما لا يتجزأ . لا ما في

ויהי בן ל' שנה ובן ל' שנה בבואו לפני פרעה מלך מצרים ויעבור יוסף בכל ארץ מצרים ותעש הארץ בשני השבע קמצים ויקבץ את כל אכל שבע השנים אשר היו בארץ מצרים ויתן אכל בערים אכל השדי העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה ויצבר יוסף בר כחול הים הרבה מאד עד כי חדל לספר כי אין מספר וליוסף נולדו שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און ויקרא יוסף את שם הבכור מנשה כי נשני אלהים את כל עמלי ואת כל בית אבי ויקרא את שם השני אפרים כי הפרני אלהים בארץ עניי ותכלנה שבע שנות השבע אשר היתה בארץ מצרים ותחלנה שבע שנות הרעב לבוא כאשר אמר יוסף ויהי רעב בכל הארצות ובכל ארץ מצרים היה לחם ותרעב כל ארץ מצרים ויצעק העם אל פרעה ללחם ויאמר פרעה לכל מצרים לכו אל יוסף אשר יאמר לכם תעשו ויפתח יוסף את כל אשר בהם וישבר למצרים ויחזק הרעב בארץ מצרים ויבאו כל הארצות מצרימה לשבר אל יוסף כי חזק הרעב מאד בכל הארץ ויהי כראות יעקב כי יש שבר במצרים ויאמר יעקב לבניו למה תתראו אל אחיכם הנה שמעתי כי יש שבר במצרים רדו שמה וקחו לנו משם ונחיה ולא נמות ויעשו כן ויבאו בני ישראל לשבר בתוך הבאים כי היה הרעב בארץ כנען ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה ויכר יוסף את אחיו ויתנכר אליהם ויאמר אליהם מאין באתם ויאמרו מארץ כנען לשבר אכל ויכר יוסף את אחיו ולא הכירוהו ויזכר יוסף את החלמות אשר חלם להם ויאמר אליהם מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם ויאמרו אליו לא אדני ועבדיך באו לשבר אכל ונחנו כולנו בני איש אחד נחנו כנים לא היו עבדיך מרגלים ויאמר אליהם לא כי ערות הארץ באתם לראות ויאמרו עבדיך שנים עשר אחים אנחנו בני איש אחד בארץ כנען והנה הקטן אתנו היום ואחד איננו ויאמר אליהם יוסף הוא אשר דברתי אליכם לאמר מרגלים אתם בזאת תבחנו חי פרעה אם תצאו מזה כי אם בבוא אחיכם הקטן הנה ושלחו מכם אחד ויקח את אחיכם ואתם אסרו ויאסר את שמעון ויעצרהו לעיני אחיו ויאמר יוסף אליהם ביום השלישי זאת עשו וחיו כי את האלהים אני ירא אם כנים אתם אחי אחד יאסר בבית משמרתכם ואתם לכו הביאו שבר רעב בתיכם ואת אחיכם הקטן הביאו אלי ויאמינו דבריכם ולא תמותו ויעשו כן ויאמרו איש אל אחיו אבל אשמים אנחנו על אחינו אשר ראינו צרת נפשו בהתחננו אלינו ולא שמענו על כן באה אלינו הצרה הזאת ויען ראובן אותם לאמר הלא אמרתי אליכם לאמר אל תחטאו בילד ולא שמעתם וגם דמו הנה נדרש ולא ידענו כי שומע יוסף בינינו כי המליץ בינותם ויסב מעליהם ויבך ויעצר את שמעון ויאסרהו לעיניהם ויצו יוסף ויעמיסו את שקיהם בר ולהשיב כספיהם איש אל שקו ולתת להם צדה לדרך ויעשו להם כן וישאו את שבר רעב על חמוריהם וילכו משם ויפתח האחד את שקו לתת מספוא לחמורו ויראה את כספו והנה הוא בפי אמתחתו ויאמר אל אחיו הושב כספי והנה גם בשקי ויצא לבם ויחרדו איש אל אחיו לאמר מה זאת עשה אלהים לנו ויבאו אל יעקב אביהם ארצה כנען ויגידו לו את כל הקרות אותם לאמר דבר האיש אדון הארץ אתנו קשות ויתן את עמנו כמרגלים את הארץ ויאמר אליו לא כנים אנחנו לא היינו מרגלים כנים היינו לא כזבים ואחד איננו ויאמר אלינו האיש אדון הארץ בזאת אדע כי כנים אתם אחי אחד הניחו אתי ואת רעב בתיכם קחו ולכו לכם ואחיכם הקטן הביאו אלי ואדע כי לא מרגלים אתם כי כנים אתם אחי אחד אתן לכם ואת הארץ תסחרו ויהי כפתחם את שקיהם והנה איש צרור כספו בשקו וירא את צרורות כספיהם הם ואביהם ויאמר אליהם יעקב אביהם אתי שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת בנימין תקחו עלי היו כל הדברים האלה ויען ראובן את אביו לאמר את שני בני תמית אם לא אביאנו אליך תן אותו על ידי ואני אשיבנו אליך ויאמר לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר אם יקרה אותו אסון בדרך אשר תלכו שם והורדתם את שיבתי ברעה שאולה ויאמר יעקב לא ירד בני עמכם כי אחיו מת והוא לבדו נשאר אם יקרה אותו אסון בדרך אשר תלכו שם והורדתם את שיבתי ברעה שאולה

כִּי־מֵי נֹחַ זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעֲבֹר מֵי־נֹחַ עוֹד עַל־הָאָרֶץ כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצֹף עָלַיִךְ וּמִגְּעָר בָּךְ׃ כִּי הֶהָרִים יָמוּשׁוּ וְהַגְּבָעוֹת תְּמוֹטֶנָה וְחַסְדִּי מֵאִתֵּךְ לֹא־יָמוּשׁ וּבְרִית שְׁלוֹמִי לֹא תָמוֹט אָמַר מְרַחֲמֵךְ יְהוָה׃ עֲנִיָּה סֹעֲרָה לֹא נֻחָמָה הִנֵּה אֲנִי מְרַבִּיץ בָּאֲבָנִים פּוּכֵךְ וִיסַדְתִּיךְ בַּסַּפִּירִים׃ וְשַׂמְתִּי כַדְכֹד שִׁמְרֹתַיִךְ וְשַׁעָרַיִךְ לְאַבְנֵי אֶקְדָּח וְכָל־גְּבוּלֵךְ לְאַבְנֵי חֵפֶץ׃ וְכָל־בָּנַיִךְ לִמּוּדֵי יְהוָה וְרַב שְׁלוֹם בָּנָיִךְ׃ בְּצֶדֶק תִּכּוֹנָנִי רָחֲקִי מֵעֹשֶׁק כִּי לֹא תִירָאִי וּמִמְּחִתָּה כִּי לֹא תִקְרַב אֵלָיִךְ׃ הֵן גּוֹר יָגוּר אֲשֶׁר לֹא־מֵאִתִּי מִי־גָר אִתָּךְ עָלַיִךְ יִפּוֹל לְמַעַנֵךְ׃ הֵן אֲנִי בָּרָאתִי חָרָשׁ נֹפֵחַ בְּאֵשׁ פֶּחָם וּמוֹצִיא כְלִי לְמַעֲשֵׂהוּ וְאֲנִי בָּרָאתִי מַשְׁחִית לְחַבֵּל׃ כָּל־כְּלִי יוּצַר עָלַיִךְ לֹא יַצְלִיחַ וְכָל־לָשׁוֹן תָּקוּם אִתָּךְ לַמִּשְׁפָּט תַּרְשִׁיעִי זֹאת נַחֲלַת עַבְדֵי יְהוָה וְצִדְקָתָם מֵאִתִּי נְאֻם־יְהוָה׃ הוֹי כָּל־צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם וַאֲשֶׁר אֵין־לוֹ כֶּסֶף לְכוּ שִׁבְרוּ וְאִכֵלוּ וְלְכוּ שִׁבְרוּ בְלֹא־כֶסֶף וּבְלֹא מְחִיר יַיִן וְחָלָב׃ לָמָּה תִשְׁקְלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא לֶחֶם וִיגִיעֲכֶם בְּלוֹא לְשָׂבְעָה שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלַי וְאִכְלוּ טוֹב וְתִתְעַנַּג בַּמַּשְׁמַנִּים נַפְשְׁכֶם׃ הַטּוּ אָזְנְכֶם וּלְכוּ אֵלַי שִׁמְעוּ וְתִחְיֶינָה נַפְשְׁכֶם וְאֶכְרְתָה לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חַסְדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים׃ הֵן עֵד לְאֻמִּים נְתַתִּיו נָגִיד וּמְצַוֶּה לְאֻמִּים׃ הֵן גּוֹי לֹא־תֵדַע תִּקְרָא וְגוֹי לֹא־יְדָעוּךָ אֵלֶיךָ יָרוּצוּ לְמַעַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרֶךָ׃ דִּרְשׁוּ יְהוָה בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאוּהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל־יְהוָה וְיִרְחָמֵהוּ וְאֶל־אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ כִּי לֹא מַחְשְׁבֹתַי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וְלֹא דַרְכֵיכֶם דְּרָכָי נְאֻם־יְהוָה׃ כִּי גָבְהוּ שָׁמַיִם מֵאָרֶץ כֵּן גָּבְהוּ דְרָכַי מִדַּרְכֵיכֶם וּמַחְשְׁבֹתַי מִמַּחְשְׁבֹתֵיכֶם׃ כִּי כַאֲשֶׁר יֵרֵד הַגֶּשֶׁם וְהַשֶּׁלֶג מִן־הַשָּׁמַיִם וְשָׁמָּה לֹא יָשׁוּב כִּי אִם־הִרְוָה אֶת־הָאָרֶץ וְהוֹלִידָהּ וְהִצְמִיחָהּ וְנָתַן זֶרַע לַזֹּרֵעַ וְלֶחֶם לָאֹכֵל׃ כֵּן יִהְיֶה דְבָרִי אֲשֶׁר יֵצֵא מִפִּי לֹא־יָשׁוּב אֵלַי רֵיקָם כִּי אִם־עָשָׂה אֶת־אֲשֶׁר חָפַצְתִּי וְהִצְלִיחַ אֲשֶׁר שְׁלַחְתִּיהוּ׃ כִּי בְשִׂמְחָה תֵצֵאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוּבָלוּן הֶהָרִים וְהַגְּבָעוֹת יִפְצְחוּ לִפְנֵיכֶם רִנָּה וְכָל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יִמְחֲאוּ־כָף׃ תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפָּד יַעֲלֶה הֲדַס וְהָיָה לַיהוָה לְשֵׁם לְאוֹת עוֹלָם לֹא יִכָּרֵת׃

ויאמר יי׳ אמחה את האדם אשר ברא׳ מעל פני האדמה מאדם עד בהמה עד רמש ועד עוף השמים כי נחמתי כי עשיתם׃ ח ונח מצא חן בעיני יי׳׃ ט אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלהים התהלך נח׃ י ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת׃ יא ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא הארץ חמס׃ יב וירא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ׃ יג ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ׃ יד עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אותה מבית ומחוץ בכפר׃ טו וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה׃ טז צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה׃ יז ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע׃ יח והקמתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך׃ יט ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו׃ כ מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות׃ כא ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ כב ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃

ז א ויאמר יי׳ לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה׃ ב מכל הבהמה הטהורה תקח לך שבעה שבעה איש ואשתו ומן הבהמה אשר לא טהורה הוא שנים איש ואשתו׃ ג גם מעוף השמים שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות זרע על פני כל הארץ׃ ד כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה ומחיתי את כל היקום אשר עשיתי מעל פני האדמה׃ ה ויעש נח ככל אשר צוהו יי׳׃ ו ונח בן שש מאות שנה והמבול היה מים על הארץ׃ ז ויבא נח ובניו ואשתו ונשי בניו אתו אל התבה מפני מי המבול׃ ח מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר אינה טהורה ומן העוף וכל אשר רומש על האדמה׃

وَالْمَقْبُولَةِ حَيَّتُهَا . وَالْمَحْبُوبَةِ مَعْبُودَتُهَا . وَالْمَرْضِيَّةِ
مَعْشُوقَتُهَا ٭ ١٥ وَالْمَوْصُوفَةِ بِالْجَمَالِ . وَالْمَنْعُوتَةِ بِالْكَمَالِ .
وَالْمَخْصُوصَةِ بِالْوِصَالِ . وَالْمَرْغُوبَةِ فِي الْقُرْبِ وَالْمَآلِ ٭ ١٥
وَالْمَطْلُوبَةِ بِالْوَجْدِ وَالْبَالِ . وَالْمَحْمُودَةِ فِي الْحَالِ وَالْمَقَالِ .
وَالْمَشْهُودَةِ بِالْعَيْنِ وَالْفُؤَادِ . وَالْمَعْهُودَةِ بِالْعَهْدِ وَالْمِيثَاقِ ٭ ١٥
وَالْمَوْعُودَةِ بِالْوَفَاءِ وَالْمَحَبَّةِ . وَالْمَشْهُودَةِ بِالْعَيْنِ وَالْفُؤَادِ .
وَالْمَعْهُودَةِ بِالْعَهْدِ وَالْمِيثَاقِ . وَالْمَوْعُودَةِ بِالْوَفَاءِ وَالْمَحَبَّةِ ٭ ١٥
وَالْمَعْبُودَةِ بِالْحَقِّ وَالْمَحَبَّةِ . وَالْمَحْمُودَةِ فِي الْحَالِ وَالْمَقَالِ .
وَالْمَوْصُوفَةِ بِالْجَمَالِ وَالْكَمَالِ ٭ ١٥ وَالْمَنْعُوتَةِ بِالْوِصَالِ .
وَالْمَرْغُوبَةِ فِي الْقُرْبِ وَالْمَآلِ . وَالْمَطْلُوبَةِ بِالْوَجْدِ وَالْبَالِ .
وَالْمَحْبُوبَةِ مَعْبُودَتُهَا ٭ ١٥ وَالْمَرْضِيَّةِ مَعْشُوقَتُهَا .
وَالْمَقْبُولَةِ حَيَّتُهَا . وَالْمَحْبُوبَةِ مَعْبُودَتُهَا . وَالْمَرْضِيَّةِ
مَعْشُوقَتُهَا . أَلَّا لِتِلْكَ الْحَضْرَةِ . مِنْكَ
وَمِنْهَا وَإِلَيْهَا ٭ مَنْ لَا يَعْلَمُ الْمَعْلُومَ . مَنْ لَا
يَعْلَمُ الْمَعْلُومَ . مَنْ لَا يَعْلَمُ الْمَعْلُومَ . وَيَعْلَمُ
أَنَّهُ يَعْلَمُ الْمَعْلُومَ ٭ أَلَّا وَهُوَ الْمَعْلُومُ . الْمَعْلُومُ
لَا مَعْلُومَ . وَهُوَ الْمَعْلُومُ لَا مَعْلُومَ . أَصْلُ مَا
مَعْلُومَ ٭ ١٥ الْمَعْلُومِ الْمَعْلُومِ . ١٥ الْمَعْلُومِ
الْمَعْلُومِ . وَالْمَعْلُومِ الْمَعْلُومِ . وَهُوَ الْمَعْلُومُ
الْمَعْلُومُ . وَهُوَ الْمَعْلُومُ لَهُ الْمَعْلُومُ . مَا
لَهُ الْمَعْلُومُ ٭ ١٥ الْمَعْلُومِ الْمَعْلُومِ . وَهُوَ
الْمَعْلُومُ الْمَعْلُومُ . وَهُوَ الْمَعْلُومُ لَهُ الْمَعْلُومُ .
الْمَعْلُومُ لَهُ الْمَعْلُومُ ٭ ١٥ الْمَعْلُومِ الْمَعْلُومِ .
الْمَعْلُومُ لَهُ أَمِ الْمَعْلُومُ . الْمَعْلُومُ الْمَعْلُومُ .
الْمَعْلُومُ الْمَعْلُومُ ٭ ١٥ الْمَعْلُومِ الْمَعْلُومِ .
الْمَعْلُومُ الْمَعْلُومُ . الْمَعْلُومُ الْمَعْلُومُ .

ثم قال لهم . أنتم ثمن مفاجئتي معتبر . لأنتم ثمنه
الذي ثمنوني عليه . ولا تأخذوا ثمنه لأنفسكم . ولا
تعطوا ثمنه لأحد . بل ثمنوه عند الله . ثم قال
لهم . ثمنوا ثمنه عند الله . ثم قال لهم . ثمنوا
ثمنه عند الله . ثم قال لهم . ثمنوا ثمنه عند الله .
ثم قال لهم . ثمنوا ثمنه عند الله . ثم قال لهم .
ثمنوا ثمنه عند الله . ثم قال لهم . ثمنوا ثمنه

فصل في ذكر

الأمر بذكر الله تعالى وشكره والثناء عليه

قال الله تعالى . فاذكروني أذكركم . وقال تعالى . ولذكر الله أكبر . وقال تعالى . وأقم الصلاة لذكري . وقال تعالى . فاذكروا الله كذكركم آباءكم أو أشد ذكرا . وقال تعالى . ولقد نعلم أنك يضيق صدرك بما يقولون . فسبح بحمد ربك وكن من الساجدين . واعبد ربك حتى يأتيك اليقين . وقال تعالى . فسبحان الله حين تمسون وحين تصبحون . وله الحمد في السموات والأرض وعشيا وحين تظهرون . يخرج الحي من الميت ويخرج الميت من الحي ويحيي الأرض بعد موتها وكذلك تخرجون . وقال تعالى . وسبح بحمد ربك بالعشي والإبكار . وقال تعالى . فسبح باسم ربك العظيم . وقال تعالى . فسبح بحمد ربك واستغفره إنه كان توابا . وقال تعالى . وسبح بحمد ربك قبل طلوع الشمس وقبل غروبها . ومن آناء الليل فسبح وأطراف النهار لعلك ترضى . وقال تعالى . وسبح بحمد ربك حين تقوم . ومن الليل فسبحه وإدبار السجود . وقال تعالى . وسبح بحمد ربك بالعشي والإبكار . وقال تعالى . فسبحوه بكرة وأصيلا . وقال تعالى . وسبحوه بكرة وأصيلا . وقال تعالى . وسبحوه بكرة وأصيلا . وقال تعالى . و

لم تعلموا. وتعلموا انا بعضا نعضا ٭ وهو ٣ صعد
الى السماء. وتعلموا ان الذين ٭ كانوا يتكلمون
بالسنة. ثم ماتوا ولم يروا ٭ ولم يعلموا. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان
الذين يتكلمون بالسنة. يتكلمون بالسنة. ٣ ان

ויהי בשלח פרעה את העם . ולא נחם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא . ויאמר אלהים פן ינחם העם בראתם מלחמה ושבו מצרימה . ויסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף . וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים . ויקח משה את עצמות יוסף עמו . כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים אתכם והעליתם את עצמותי מזה עמכם . ויחנו בסכות . ויחנו באתם בקצה המדבר . וה׳ הולך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם הדרך . ולילה בעמוד אש להאיר להם . ללכת יומם ולילה . לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה לפני העם . ויאמר ה׳ אל משה דבר אל בני ישראל וישבו ויחנו לפני פי החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל צפון נכחו תחנו על הים . והפרעה הקריב ויראו בני ישראל והנה מצרים נסע אחריהם . ויראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ה׳ . ויאמרו אל משה המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר . מה זאת עשית לנו להוציאנו ממצרים . הלא זה הדבר אשר דברנו אליך במצרים לאמר חדל ממנו ונעבדה את מצרים . כי טוב לנו עבד את מצרים ממותנו במדבר . ויאמר משה אל העם אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה׳ אשר יעשה לכם היום . כי אשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם . ה׳ ילחם לכם ואתם תחרישון . ויאמר ה׳ אל משה מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו . ואתה הרם את מטך ונטה את ידך על הים ובקעהו ובאו בני ישראל בתוך הים ביבשה . ואני הנני מחזק את לב מצרים ויבאו אחריהם ואכבדה בפרעה ובכל חילו ברכבו ובפרשיו . וידעו מצרים כי אני ה׳ בהכבדי בפרעה ברכבו ובפרשיו . ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל וילך מאחריהם . ויסע עמוד הענן מפניהם ויעמד מאחריהם . ויבא בין מחנה מצרים ובין מחנה ישראל והענן והחשך ויאר את הלילה ולא קרב זה אל זה כל הלילה . ויט משה את ידו על הים וישב ה׳ את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחרבה ויבקעו המים . ויבאו בני ישראל בתוך הים ביבשה והמים להם חומה מימינם ומשמאלם . ויהי בבקר ויפן ה׳ אל מחנה מצרים בעמוד אש וענן ויהם את מחנה מצרים . ויסר את אופן מרכבותיו ויהי נהג בכבדות . ויאמר מצרים אנוסה מפני ישראל כי ה׳ נלחם להם במצרים . ויאמר ה׳ אל משה נטה את ידך על הים ויהי המים על מצרים על רכבו ועל פרשיו . ויט משה את ידו על הים ויפן הים לפנות בקר לאיתנו והמצרים נסים לקראתו וינער ה׳ את מצרים בתוך הים . ויחזקו המים וישבו ויכסו את הרכב ואת הפרשים לכל חיל פרעה הבאים אחריהם בים לא נשאר בהם עד אחד . ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והמים להם חומה מימינם ומשמאלם . וירא ישראל את מצרים מת על שפת הים . ויראו בני ישראל את ה׳ ויאמינו בה׳ ובמשה עבדו . אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה׳ ויאמרו לאמר אשירה לה׳ כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים . עזי וזמרת יה ויהי לי לישועה זה אלי ואנוהו אלהי אבי וארממנהו . ה׳ איש מלחמה ה׳ שמו . מרכבת פרעה וחילו יָרָה בים ומבחר שלשיו טבעו בים סוף . תהמת יכסימו ירדו במצולות כמו אבן . ימינך ה׳ נאדרי בכח ימינך ה׳ תרעץ אויב . וברב גאונך תהרס קמיך תשלח חרונך יאכלמו כקש . וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד קפאו תהמת בלב ים . אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי אריק חרבי תורישמו ידי . נשפת רוחך כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים . מי כמכה באלם ה׳ מי כמכה נאדר בקדש נורא תהלת עשה פלא . נטית ימינך תבלעמו ארץ . נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעזך אל נוה קדשך . שמעו עמים ירגזון חיל אחז יושבי פלשת . אז נבהלו אלופי אדום אילי מואב יאחזמו רעד נמגו כל יושבי כנען . תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך ידמו כאבן עד יעבר עמך ה׳ עד יעבר עם זו קנית . תבאמו ותטעמו בהר נחלתך מכון לשבתך פעלת ה׳ מקדש אדני כוננו ידיך . ה׳ ימלך לעלם ועד . כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים ויישב ה׳ עליהם את מי הים ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים . ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את התף בידה ותצאן כל הנשים אחריה בתפים ובמחלות . ותען להם מרים שירו לה׳ כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים . ויסע משה את ישראל מים סוף ויצאו אל מדבר שור וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים . ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם . ויקרא שמה מרה . ויאמר אם שמוע תשמע לקול ה׳ אלהיך והישר בעיניו תעשה והאזנת למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה׳ רופאך . ויבאו אילמה ושם שנים עשר עינות מים ושבעים תמרים ויחנו שם על המים . ויסעו מאילמה ויבאו כל עדת בני ישראל אל מדבר סין אשר בין אילמה ובין סיני בחמשה עשר יום לחדש השני לצאתם מארץ מצרים . ויסעו מדפקה ויחנו באלוש . ויסעו מאלוש ויחנו ברפידים . ויסעו מרפידים ויחנו במדבר סיני . ויסעו ממדבר סיני ויחנו במדבר פארן . ויסעו ממדבר פארן ויחנו בחצרות . ויסעו מחצרות ויחנו במדבר פארן . ויסעו ממדבר פארן ויחנו בתרה . ויסעו מתרה

ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה׃ ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם׃ כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר׃ וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה׃ ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים׃ מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד׃ וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך׃ וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך׃ והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי המדבר אליכם׃ והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה׃ ויפל על צואר בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו׃ וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו׃ והקול נשמע בית פרעה לאמר באו אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו׃ ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה כנען׃ וקחו את אביכם ואת בתיכם ובאו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואכלו את חלב הארץ׃ ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם׃ ועינכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא׃ ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך׃ לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות׃ ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך׃ וישלח את אחיו ויהלכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך׃ ויעלו ממצרים ויבאו ארצה כנען אל יעקב אביהם׃ ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם׃ וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם׃ ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות׃

ﻣﻠﻜﺎ ﻭﻗﺪﻭﺓ . ﻭﻟﻴﺖ ﻟﻴﺘﺎ ﻣﻠﻴﻜﺎ ﻭﻗﺪﻭﺓ . ﺩﻳﻘﻮ ﻟﻴﺘﺎ ﻣﻠﻴﻜﺎ ﻭﻗﺪﻭﺓ . ﻭﻣﻦ ﻗﺪﻭﺓ ﻟﻴﺖ ﻟﻴﺘﺎ ﻣﻠﻴﻜﺎ ﻭﻗﺪﻭﺓ ⁘ ﻟﻴﺘﺎ ﻣﻠﻴﻜﺎ ﻭﻗﺪﻭﺓ . ﻭﻟﻴﺖ

وَالْمَلَائِكَةُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا * اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ * وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ * وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ كَمَا رَحِمْتَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ * وَتَرَحَّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا تَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ * وَسَلِّمْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ كَمَا سَلَّم

وَإِنْ كَانَ الْمَاءُ فِي الْبِئْرِ فَلَا بُدَّ مِنَ الدَّلْوِ وَالرِّشَاءِ وَالْبَكَرَةِ وَالدَّابَّةِ وَالسَّانِيَةِ وَالْحَوْضِ وَالْمَاءِ وَالْحَبْلِ وَالْمَاءِ وَالْحَبْلِ وَالْمَاءِ وَالْحَبْل

الذين عُدّوا منهم ستة وعشرين الفا وستمئة. ٣٣ من سبط افرايم
بحسب اجنادهم عدد المعدودين منهم اربعون الفا وخمسمئة. ٣٤ من
سبط منسّى بحسب اجنادهم عدد المعدودين منهم اثنان وثلاثون الفا
ومئتان. ٣٥ من سبط بنيامين بحسب اجنادهم عدد المعدودين منهم
خمسة وثلاثون الفا واربعمئة. ٣٦ من سبط دان بحسب اجنادهم عدد
المعدودين منهم اثنان وستون الفا وسبعمئة. ٣٧ من سبط اشير بحسب
اجنادهم عدد المعدودين منهم احد واربعون الفا وخمسمئة. ٣٨ من
سبط نفتالي بحسب اجنادهم عدد المعدودين منهم ثلاثة وخمسون الفا
واربعمئة. ٣٩ هؤلاء هم المعدودون الذين عدّ موسى وهرون
واسرائيل. وكان جميع المعدودين من بني اسرائيل بحسب بيوت
آبائهم كل من هو ابن عشرين سنة فصاعدا كل من يخرج في الجند
في اسرائيل. ٤٠ فكان جميع المعدودين من اللاويين بحسب سبط
آبائهم كل ذكر من ابن شهر فصاعدا ستة وعشرين الفا. ٤١ وقال
الرب لموسى ٤٢ اعدد كل بكر ذكر من بني اسرائيل من ابن شهر
فصاعدا واحص عدد اسمائهم. ٤٣ واللاويون يكونون لي انا الرب
عوضا عن كل بكر من بني اسرائيل والبهائم اللاويين عوضا عن
كل بكر من بهائم بني اسرائيل. ٤٤ وكلم الرب موسى قائلا ٤٥ خذ
اللاويين عوضا عن كل بكر من بني اسرائيل والبهائم اللاويين
عوضا عن بهائمهم فيكون لي اللاويون انا الرب. ٤٦ واما فداء
المئتين والثلاثة والسبعين الذين زادوا على عدد اللاويين من
بكور بني اسرائيل ٤٧ فتأخذ خمسة خمسة لكل رأس بشاقل القدس
تأخذ. العشرون جيرة هو الشاقل. ٤٨ وتعطي الفضة لهرون
وبنيه فداء الزائدين عليهم. ٤٩ فاخذ موسى فضة الفداء من
الزائدين على فداء اللاويين ٥٠ من بكور بني اسرائيل الف
ومئتين وخمسة وستين شاقلا بشاقل القدس. ٥١ وأعطى موسى
فضة الفداء لهرون وبنيه بقول الرب كما امر الرب موسى.

(١) اذكر بكر. رحم. معصم. فخذ. الاخلاط الاربعة.

وَلَا تَسْتَطِيعُ أَنْ تَعْرِفَ مَا هُوَ أَوَّلُ مِنْ آخِرٍ . وَلَا تَعْرِفُ

مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَىٰ رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ ۚ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا ۚ وَاتَّقُوا اللَّهَ ۖ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ۝ لِلْفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرِضْوَانًا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ ۚ أُولَٰئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ ۝ وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ ۚ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ۝ وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ ۝ أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ أُخْرِجْتُمْ لَنَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ۝ لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوهُمْ لَيُوَلُّنَّ الْأَدْبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ ۝ لَأَنْتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ۝ لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرًى مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرٍ ۚ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ شَدِيدٌ ۚ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّىٰ ۚ ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ ۝ كَمَثَلِ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَ أَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ۝ كَمَثَلِ الشَّيْطَانِ إِذْ قَالَ لِلْإِنْسَانِ اكْفُرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ۝ فَكَانَ عَاقِبَتَهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ خَالِدَيْنِ فِيهَا ۚ وَذَٰلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ ۝

. ٢٤٤٤

ב וְשַׁבַּחְתִּי אֲנִי אֶת־הַמֵּתִים שֶׁכְּבָר מֵתוּ מִן־הַחַיִּים שֶׁהֵם חַיִּים עֲדֶנָּה׃
ג וְטוֹב מִשְּׁנֵיהֶם אֶת־מִי שֶׁעֲדַיִן לֹא הָיָה אֲשֶׁר לֹא־רָאָה אֶת־הַמַּעֲשֶׂה הָרָע
שֶׁנַּעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ ד וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עָמָל וְאֶת־כָּל־כִּשְׁרוֹן
הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְאַת־אִישׁ מֵרֵעֵהוּ גַּם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃ ה הַכְּסִיל
חֹבֵק אֶת־יָדָיו וְאֹכֵל אֶת־בְּשָׂרוֹ׃ ו טוֹב מְלֹא כַף־נַחַת מִמְּלֹא חָפְנַיִם עָמָל
וּרְעוּת רוּחַ׃ ז וְשַׁבְתִּי אֲנִי וְרָאִיתִי הֶבֶל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ ח יֵשׁ אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי
גַּם בֵּן וְאָח אֵין לוֹ וְאֵין קֵץ לְכָל־עֲמָלוֹ גַּם לֹא־תִשְׂבַּע עֵינוֹ עֹשֶׁר וְלֹא אָמַר
לְמִי אֲנִי עָמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטּוֹבָה גַּם־זֶה הֶבֶל וְעִנְיַן רָע הוּא׃ ט טוֹבִים
הַשְּׁנַיִם מִן־הָאֶחָד אֲשֶׁר יֶשׁ־לָהֶם שָׂכָר טוֹב בַּעֲמָלָם׃ י כִּי אִם־יִפֹּלוּ הָאֶחָד
יָקִים אֶת־חֲבֵרוֹ וְאִלְלַי לְיָחִיד שֶׁכַּאֲשֶׁר יִפֹּל וְאֵין שֵׁנִי לְהָקִימוֹ׃ יא גַּם אִם־
יִשְׁכְּבוּ שְׁנַיִם וְחַם לָהֶם וּלְיָחִיד אֵיךְ יֵחָם׃ יב וְאִם־יִתְקְפוֹ הָאֶחָד שְׁנַיִם
יַעַמְדוּ נֶגְדּוֹ וְחוּט הַמְשֻׁלָּשׁ לֹא בְמַהֵרָה יִנָּתֵק׃ יג טוֹב יֶלֶד מִסְכֵּן וְחָכָם
מִמֶּלֶךְ זָקֵן וּכְסִיל אֲשֶׁר לֹא־יָדַע לְהִזָּהֵר עוֹד׃ יד כִּי מִבֵּית הַסֹּהַר יָצָא
לְמָלְכוּת וְגַם כִּי נוֹלַד בְּמַלְכוּתוֹ רָאִישׁ׃ טו רָאִיתִי אֶת־כָּל־הַחַיִּים הַמְהַלְּכִים
תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ עִם־הַיֶּלֶד הַשֵּׁנִי אֲשֶׁר יַעֲמֹד תַּחְתָּיו׃ טז אֵין קֵץ לְכָל־הָעָם
לְכֹל אֲשֶׁר הָיָה לְפָנָיו וְגַם הָאַחֲרוֹנִים לֹא יִשְׂמְחוּ־בוֹ כִּי גַם־זֶה הֶבֶל וּרְעוּת רוּחַ׃

والمؤمنون صفوفهم على الصراط . ١٨ ان ربهم بهم يومئذ لخبير .
وسعدهم . والمؤمنون وفدهم . والمتقون حشرهم . والمجرمون
يوم ١٩ ان ربهم بهم يومئذ لخبير . والكافرون والمكذبون . والمشركون
والمنافقون والملحدون . والظالمون والمعتدون . والمرتابون
والمستهزئون ٢٠ ان ربهم بهم يومئذ لخبير . وامة امة . ونفس
نفس . ونبي نبي . وامة امة . ونفس نفس . ٢١ ان ربهم بهم يومئذ
لخبير . والمرء من اخيه وامه وابيه . وصاحبته وبنيه . لكل
امرئ منهم يومئذ شأن يغنيه . ٢٢ ان ربهم بهم يومئذ لخبير .
وجوه يومئذ مسفرة . ضاحكة مستبشرة . ووجوه يومئذ عليها
غبرة . ترهقها قترة . ٢٣ ان ربهم بهم يومئذ لخبير . ووجوه
يومئذ ناضرة . الى ربها ناظرة . ووجوه يومئذ باسرة . تظن
ان يفعل بها فاقرة . ٢٤ ان ربهم بهم يومئذ لخبير . فاما من
اوتي كتابه بيمينه . فسوف يحاسب حسابا يسيرا . ويرجع الى
اهله مسرورا . واما من اوتي كتابه وراء ظهره . فسوف يدعو
ثبورا . ويصلى سعيرا . ٢٥ ان ربهم بهم يومئذ لخبير . ان
الذين آمنوا وعملوا الصالحات . لهم اجر غير ممنون . ٢٦ ان
ربهم بهم يومئذ لخبير . والسماء ذات البروج . واليوم الموعود
وشاهد ومشهود . قتل اصحاب الاخدود . النار ذات الوقود .

ויאמר אליו יעקב הראה כיום את־אחיך ושב אלי ואני אלך לאטי לרגל המלאכה אשר לפני ולרגל הילדים עד אשר־אבוא אל־אדני שעירה׃ ויאמר עשו אציגה־נא עמך מן־העם אשר אתי ויאמר למה זה אמצא חן בעיני אדני׃ וישב עשו ביום ההוא לדרכו שעירה׃ ויסע יעקב סכתה ויבן לו בית ולמקנהו עשה סכות על־כן קרא־שם־המקום סכות׃ ויבא יעקב שלם עיר שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן ארם ויחן את־פני העיר׃ וקנה את־חלקת השדה אשר נטה שם־אהלו מיד בני־חמור אבי שכם במאה קשיטה׃ ויקם שם מזבח ויקרא־לו אל אלהי ישראל׃ ותצא דינה בת־לאה אשר ילדה ליעקב לראות בבנות הארץ׃ וירא אותה שכם בן־חמור החוי נשיא הארץ ויקח אותה וישכב אותה ויענה׃ ותדבק נפשו בדינה בת־יעקב ויאהב את־הנערה וידבר על־לב הנערה׃ ויאמר שכם אל־חמור אביו לאמר קח־לי את־הילדה הזאת לאשה׃ ויעקב שמע כי טמא את־דינה בתו ובניו היו את־מקניו בשדה ויחרש יעקב עד־באם׃ ויצא חמור אבי־שכם אל־יעקב לדבר אתו׃ ובני יעקב באו מן־השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את־בת־יעקב וכן לא יעשה׃ וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו־נא אתה לו לאשה׃ והתחתנו אתנו בנתיכם תתנו־לנו ואת־בנתינו תקחו לכם׃ ואתנו תשבו והיתה הארץ לפניכם שבו וסחרוה והאחזו בה׃ ויאמר שכם אל־אביה ואל־אחיה אמצא חן בעיניכם והאשר תאמרו אלי אתן׃ הרבו עלי מהר ומתן ואתנה כאשר תאמרו אלי ותנו־לי את־הנערה לאשה׃ ויענו בני־יעקב את־שכם ואת־חמור אביו במרמה וידברו אשר טמא את־דינה אחתם׃ ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את־אחתנו לאיש אשר־לו ערלה כי חרפה היא לנו׃ אך־זאת נאות לכם אם־תהיו כמונו להמול לכם כל־זכר׃ ונתנו את־בנתינו לכם ואת־בנתיכם נקח־לנו ונשבנו אתכם והיינו לעם אחד׃ ואם־לא תשמעו אלינו להמול ולקחנו את־בתנו והלכנו׃ וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני שכם בן־חמור׃ ולא־אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת־יעקב והוא נכבד מכל־בית אביו׃ ויבא חמור ושכם בנו אל־שער עירם וידברו אל־אנשי עירם לאמר׃ האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ וסחרוה והנה הארץ רחבת־ידים לפניהם את־בנתם נקח־לנו לנשים ואת־בנתינו נתן להם׃ אך־זאת יאותו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל־זכר כאשר הם נמולים׃ מקניהם וקנינם וכל־בהמתם הלא לנו הם אך נאותה להם ויישבו אתנו׃ וישמעו אל־חמור ואל־שכם בנו כל־יוצאי שער עירו ויהמלו כל־זכר כל־יוצאי שער עירו׃ ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים ויקחו שני־בני יעקב שמעון ולוי אחי־דינה איש חרבו ויבאו על־העיר בבטח ויהרגו כל־זכר׃ ואת־חמור ואת־שכם בנו הרגו לפי־חרב ויקחו את־דינה מבית שכם ויצאו׃ בני יעקב באו על־החללים ויבזו העיר אשר טמאו אחתם׃ את־צאנם ואת־בקרם ואת־חמוריהם ואת אשר־בעיר ואת אשר בשדה לקחו׃ ואת־כל־חילם ואת־כל־טפם ואת־נשיהם שבו ויבזו גם את־כל־אשר בבתים׃ ויאמר יעקב אל־שמעון ואל־לוי עכרתם אתי להבאישני בישבי הארץ בכנעני ובפרזי ואנשי מתי־מספר הם ונאספו עלי והכוני והשמדתי אני וביתי׃ ויאמרו הכזונה יעשה את־אחותנו׃

وَالْمَوْتَى . يَعْنِي مَوْضِعَ مَشْيِهِمْ . وَمَعْنَاهُ
وَكَقَوْلِهِ . وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْأَمْوَاتُ
وَنَحْوِ ذٰلِكَ . وَقَوْلُهُ لَكِنَّ اللّٰهَ يُسْمِعُ .
مَنْ يَشَاءُ . أَيْ يُفْهِمُ مَنْ يَشَاءُ . وَمَا أَنْتَ
بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ . أَيْ بِمُفْهِمٍ . أَيْ
مَا يَقْدِرُ عَلَى ذٰلِكَ إِلَّا اللّٰهُ . وَمَا أَنْتَ
إِلَّا نَذِيرٌ . أَيْ مُنْذِرٌ . وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا
مُنْذِرًا . وَمُبَشِّرًا . وَمَا مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَا
فِيهَا نَذِيرٌ . أَيْ رَسُولٌ يُنْذِرُهَا . وَمَا
أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا بِالْحَقِّ . أَيْ بِالصِّدْقِ .
وَالْعَدْلِ . وَالْحَقُّ مِنْ أَسْمَاءِ اللّٰهِ تَعَالَى .
وَمَعْنَاهُ الثَّابِتُ الَّذِي لَا يَزُولُ . وَالْحَقُّ
أَيْضًا مَا يَجِبُ لِلّٰهِ تَعَالَى . وَالْحَقُّ أَيْضًا
الْعَدْلُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الصِّدْقُ . وَالْحَقُّ
أَيْضًا الْقُرْآنُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْإِسْلَامُ .
وَالْحَقُّ أَيْضًا الْمَوْتُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا
الْبَعْثُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْجَزَاءُ . وَالْحَقُّ
أَيْضًا الْحِسَابُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْجَنَّةُ .
وَالْحَقُّ أَيْضًا النَّارُ . وَكُلُّ هٰذَا قَدْ جَاءَ
فِي الْقُرْآنِ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْوَاحِدُ . وَمِنْهُ
قَوْلُهُ تَعَالَى . ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللّٰهِ مَوْلَاهُمُ
الْحَقِّ . أَيِ الْوَاحِدِ . وَالْحَقُّ أَيْضًا
الْمَعْبُودُ . وَمِنْهُ قَوْلُهُ تَعَالَى . ذٰلِكَ بِأَنَّ
اللّٰهَ هُوَ الْحَقُّ . أَيِ الْمَعْبُودُ . وَمِنْهُ
قَوْلُهُ تَعَالَى . وَلَوْ اتَّبَعَ الْحَقُّ أَهْوَاءَهُمْ .
أَيِ الْمَعْبُودُ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْمَلِكُ .
وَمِنْهُ قَوْلُهُ تَعَالَى . فَتَعَالَى اللّٰهُ الْمَلِكُ
الْحَقُّ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْمُحِقُّ . وَمِنْهُ
قَوْلُهُ تَعَالَى . وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ .
أَيْ يُحِقُّ الْمُحِقَّ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْمُحِقُّ .
وَمِنْهُ قَوْلُهُ تَعَالَى . وَيُحِقُّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ .
أَيْ يُحِقُّ الْمُحِقَّ . وَالْحَقُّ أَيْضًا الْمُحِقُّ .

ומי שלא הניח ∴ ירושלים לבו קשה . ואכזרי . ורחמיו
. שלא יעלה . לשמה הלכלוכית . ומים שהם
לשון נשיקה ∴ ונשקה לו לשון . ונשקה לו . ונשמע
. ונשמע . לשמה הלכלוכית . ומים שהם
. שלא יעלה . לשמה הלכלוכית . ומים שהם
לשון נשיקה ∴ ונשקה לו לשון . ונשקה לו . ונשמע
. ונשמע . לשמה הלכלוכית . ומים שהם
ומי שלא הניח ∴ ירושלים לבו קשה . ואכזרי . ורחמיו
. שלא יעלה . לשמה הלכלוכית . ומים שהם
לשון נשיקה ∴ ונשקה לו לשון . ונשקה לו . ונשמע
. ונשמע . לשמה הלכלוכית . ומים שהם

ולמדנו מזה שהמלכות נקראת בשם אלהים . ומפני זה נקראת בשם אלהים . ומפני זה נקראת בשם אלהים . ומפני זה

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם. ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו.
אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו. ואלה תולדות השמים
והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים. וכל שיח השדה
טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים
על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה. ואד יעלה מן הארץ והשקה
את כל פני האדמה. ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה
ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. ויטע יהוה אלהים
גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר. ויצמח יהוה אלהים
מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן
ועץ הדעת טוב ורע. ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד
והיה לארבעה ראשים. שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ
החוילה אשר שם הזהב. וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן
השהם. ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש. ושם
הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא
פרת. ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה.
ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ
הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות.
ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו.
ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים
ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש
חיה הוא שמו. ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל
חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו. ויפל יהוה אלהים תרדמה
על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה. ויבן יהוה
אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם.
ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא
אשה כי מאיש לקחה זאת. על כן יעזב איש את אביו ואת אמו
ודבק באשתו והיו לבשר אחד. והיו שניהם ערומים האדם ואשתו
ולא יתבששו.

وَالْمَلَائِكَةُ يَصْعَدُونَ فِيهِ . وَالْأَرْوَاحُ تَتَلَاقَى فِيهِ . وَالْأَنْفُسُ تَتَعَارَفُ فِيهِ . وَالْأَشْبَاحُ تَتَكَلَّمُ فِيهِ . وَالْأَسْرَارُ تَتَجَلَّى فِيهِ . وَالْأَنْوَارُ تَتَلَأْلَأُ فِيهِ . وَالْأَرْوَاحُ تَتَرَاءَى فِيهِ . وَالْأَشْبَاحُ تَتَرَاءَى فِيهِ . وَالْأَنْفُسُ تَتَرَاءَى فِيهِ . وَالْأَسْرَارُ تَتَرَاءَى فِيهِ . وَالْأَنْوَارُ تَتَرَاءَى

ויהי כאשר תמו כל הגוי לעבר את הירדן ויאמר יהוה אל יהושע לאמר. קחו לכם מן העם שנים עשר אנשים איש אחד איש אחד משבט. וצויתם אתם לאמר שאו לכם מזה מתוך הירדן ממקום עמדי הכהנים הכן שתים עשרה אבנים והעברתם עמכם והניחתם במלון אשר תלינו בו הלילה. ויקרא יהושע אל שנים עשר האנשים אשר הכין מאת בני ישראל איש אחד איש אחד משבט. ויאמר אלהם יהושע עברו לפני ארון יהוה אלהיכם אל תוך הירדן והרימו לכם איש אבן אחת על שכמו למספר שנים עשר שבטי בני ישראל. למען תהיה זאת אות בקרבכם כי ישאלון בניכם מחר לאמר מה האבנים האלה לכם. ואמרתם אליהם אשר נכרתו מימי הירדן נגד ארון ברית יהוה בעברו בירדן נכרתו מימי הירדן. והיו האבנים האלה לזכרון לבני ישראל עד עולם. ויעשו כן בני ישראל כאשר צוה יהושע וישאו שתים עשרה אבנים מתוך הירדן כאשר דבר יהוה אל יהושע למספר שבטי בני ישראל ויעבירום עמהם אל המלון וינחו שם. ואת שתים עשרה האבנים הקים יהושע בתוך הירדן תחת מצבת רגלי הכהנים נשאי ארון הברית ויהיו שם עד היום הזה. והכהנים נשאי הארון עמדים בתוך הירדן עד תמם לכל אשר צוה יהוה את יהושע לדבר אל העם ככל אשר צוה משה את יהושע והעם מהרו ויעברו. ויהי כאשר עברו כל העם ועבר ארון יהוה והכהנים לפני העם. ובני ראובן ובני גד ושבט חצי המנשה עברו חלוצים לפני בני ישראל כאשר דבר אלהם משה. כארבעים אלף חלוצי צבא עברו לפני יהוה למלחמה אל ערבות יריחו. ביום ההוא גדל יהוה את יהושע בעיני כל ישראל ויראו אתו כאשר יראו את משה כל ימי חייו. ויהוה אמר אל יהושע לאמר. צו את הכהנים נשאי ארון העדות ועלו מן הירדן. ויצו יהושע את הכהנים לאמר עלו מן הירדן. ויהי כאשר עלו נשאי ארון ברית יהוה מתוך הירדן ורגלי הכהנים נשאי ארון יהוה יבשת אל היבשה ויחזרו מי הירדן למקומם וילכו כתמול כל ימיו על כל גדותיו. והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש הראשון. ויחנו העם בגלגל בקצה מזרחי יריחו. ואת שתים עשרה האבנים אשר לקחו מן הירדן הקים יהושע בגלגל. ויאמר אל בני ישראל לאמר. כי ישאלו בניכם מחר אל אבותם לאמר. מה האבנים האלה. והודעתם את בניכם לאמר. יבש ישראל את הירדן הזה בחרבה. אשר הוביש יהוה אלהיכם את מי הירדן מפניכם עד עברכם כאשר עשה יהוה אלהיכם לים סוף אשר הוביש מפנינו עד עברנו. למען דעת כל עמי הארץ את יד יהוה כי חזקה היא למען יראתם את יהוה אלהיכם כל הימים.

وَمَنْ يَتَّقِ اللهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا ۝ وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ . وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللهِ فَهُوَ حَسْبُهُ . إِنَّ اللهَ بَالِغُ أَمْرِهِ . قَدْ جَعَلَ اللهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا ۝ وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتِهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ . وَأَعْتَدْنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا . يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ . إِنِ اتَّقَيْتُنَّ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝ وَقَرْنَ فِي بُيُوتِكُنَّ وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى . وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللهَ وَرَسُولَهُ ۝

ترجمة المؤلف

نسبه

ومولده

هو أبو الفضل عبد الرحمن بن أبي بكر بن محمد بن سابق الدين الخضيري السيوطي الشافعي. وسيوط بضم السين المهملة وفتح الواو وتشديد الطاء المهملة وآخرها طاء مهملة أيضاً: بلد بالصعيد الأعلى من أرض مصر على الشرقية من النيل. وقد ينسب إليها جماعة من العلماء والأدباء. وخضيري نسبة إلى خضيرة وهي محلة كبيرة بسيوط. وكان أبو بكر والد المترجم من علماء عصره وأعيان دهره. وكان يعرف بابن الكتبي لأنه كان يتجر في الكتب. وكان المترجم يحكي عنه أنه كان يقول: لم أر أحداً أعلم بالفقه من ثلاثة: الشيخ سراج الدين البلقيني في زمانه، والشيخ علم الدين الصالحي في عصره، وأبي في وقته. وكان أبو بكر قد ولي قضاء أسيوط وأفتى ودرس بها. وتوفي بها سنة ٨٧٠ هـ.

ואין לסמוך על הנוסחאות המשובשות שנמצאות בספרים * ובפרט בספר המכונה בשם אוצר הגאונים

פרק ראשון

בבא קמא

שור שהמית שור פרה שהמיתה

לד אמרו בגמרא: שור שהמית שור פרה שהמיתה: ולד שבמעיה (ו) בין שנמצא חי בין שנמצא מת בין שנמצא מקצתו חי ומקצתו מת. בין שנמצא בשוק בין שנמצא ברשות הניזק. בין שנמצא ברשות הבעלים. בין שנמצא ברשות אחרים. בין שנמצא ברשות הרבים. בין שנמצא ברשות שניהם: פטור בעל השור מלשלם. שנאמר (ג) כי יגח שור את אשה והפילה. ולא נאמר ילדה: ולמדנו שאין ולד בכלל תשלומין. אלא בכלל קרן. מה קרן מיוחד שהוא מועד מתחילתו ועומד לתשלומין. אף כל שאינו מיוחד שהוא מועד מתחילתו ועומד לתשלומין. יצא זה שאינו מיוחד שאינו מועד מתחילתו ואינו עומד לתשלומין. ומה ראית ללמד על הקרן שהוא מיוחד שהוא מועד מתחילתו ועומד לתשלומין. שהקרן משלם בנזקין שהן ממון. ולא בנזקין שהן קנס. ולא בנזקין שהן חצי נזק. ולא בנזקין שהן חצי ממון וחצי קנס. ולא בנזקין שהן שבח. ולא בנזקין שהן בושת. ולא בנזקין שהן צער. ולא בנזקין שהן רפואה. ולא בנזקין שהן שמירה. ולא בנזקין שהן חבלה. ולא בנזקין שהן מיתה. ולא בנזקין שהן ארבעה ממונות. ולא בנזקין שהן חמשה ממונות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן העולה ביובל. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הגבוה. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הנמכר. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן המשועבדים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הבכור. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן המעשר. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הפסולי המוקדשין. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים קלים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים קדשי קדשים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לגבוה. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבעליהן. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לכהנים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לזרים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לטמאים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לטהורים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לישראל. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לגרים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לעבדים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לשפחות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני חורין. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בנים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בנות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני בני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני אחיות. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני דודים. ולא בנזקין שהן ממון המשתלם מן הקדשים שנפסלו לבני ב

ואמר לו אהרן: אין לך אלא מה שהקריבו לך בני ישראל
ואין לך רשות לומר לי כלום. ומה ראה משה לומר לו
כך? אלא שראה שהיה מתאוה לכהונה גדולה: ויאמר
אליו: הלא מספיק לך שנתנו לך כהונה גדולה ואתה
מתאוה לכהונה גדולה? ולא עוד אלא שהיה מתאוה
לכהונה גדולה שלא בזמנה: ויאמר אליו: הלא מספיק
לך שנתנו לך כהונה גדולה ואתה מתאוה לכהונה גדולה
שלא בזמנה? ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה
שלא בזמנה ושלא בבגדיה: ויאמר אליו: הלא מספיק
לך שנתנו לך כהונה גדולה ואתה מתאוה לכהונה גדולה
שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה. ולא עוד אלא
שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה
ושלא בשמנה ושלא בעבודתה. ולא עוד אלא שהיה
מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא
בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה. ולא עוד אלא
שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה
ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא
בכליה. ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא
בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא
בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא בשירה. ולא עוד אלא
שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה
ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא
בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה. ולא עוד אלא שהיה
מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא
בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה
ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת. ולא עוד אלא
שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה
ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא
בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת ושלא
בכפרה. ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא
בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא
בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא
בקטורת ושלא בכפרה ושלא בתמיד. ולא עוד אלא שהיה
מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא
בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה
ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה
ושלא בתמיד ושלא בלחם הפנים. ולא עוד אלא שהיה
מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא
בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה
ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה
ושלא בתמיד ושלא בלחם הפנים ושלא בנסכים. ולא עוד
אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא
בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה
ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת
ושלא בכפרה ושלא בתמיד ושלא בלחם הפנים ושלא
בנסכים ושלא בשלמים. ולא עוד אלא שהיה מתאוה
לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה
ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא
בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה ושלא
בתמיד ושלא בלחם הפנים ושלא בנסכים ושלא בשלמים
ושלא בתודה. ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה
שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה
ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא
בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה ושלא בתמיד ושלא
בלחם הפנים ושלא בנסכים ושלא בשלמים ושלא בתודה
ושלא בנזיר. ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה
שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה
ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא
בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה ושלא בתמיד ושלא
בלחם הפנים ושלא בנסכים ושלא בשלמים ושלא בתודה
ושלא בנזיר ושלא בפרה. ולא עוד אלא שהיה מתאוה
לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא בבגדיה ושלא בשמנה
ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא
בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת ושלא בכפרה ושלא
בתמיד ושלא בלחם הפנים ושלא בנסכים ושלא בשלמים
ושלא בתודה ושלא בנזיר ושלא בפרה ושלא בשחיטה.
ולא עוד אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה
ושלא בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא
בקרבנותיה ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה
ושלא בקטורת ושלא בכפרה ושלא בתמיד ושלא בלחם
הפנים ושלא בנסכים ושלא בשלמים ושלא בתודה ושלא
בנזיר ושלא בפרה ושלא בשחיטה ושלא בזריקה. ולא עוד
אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה ושלא
בבגדיה ושלא בשמנה ושלא בעבודתה ושלא בקרבנותיה
ושלא בכליה ושלא בשירה ושלא בנגינה ושלא בקטורת
ושלא בכפרה ושלא בתמיד ושלא בלחם הפנים ושלא
בנסכים ושלא בשלמים ושלא בתודה ושלא בנזיר ושלא
בפרה ושלא בשחיטה ושלא בזריקה ושלא בהקטרה.

(ב) בחר בו ה' מכל שבטי ישראל. ב. ה. בחר. מלמד שנבחר
(א) אלא שהיה מתאוה לכהונה גדולה שלא בזמנה.

فن : قول الشيخ الامام رحمه الله . وهو الذي اختاره من
مذهب الشافعي رضي الله عنه . ان الصلاة لا تبطل بالكلام
الكثير اذا كان من جنس الصلاة : كالقراءة والتسبيح
والدعاء * والله سبحانه وتعالى اعلم *

فصل في الكلام

الذي هو من غير جنس الصلاة

لا يخلو اما ان يتكلم لمصلحة الصلاة . او لا لمصلحة
الصلاة . فان تكلم لا لمصلحة الصلاة . فان كان ناسيا
لا يعلم انه في الصلاة . فتكلم قليلا او كثيرا . فصلاته
صحيحة . لان هذا مما يغلب وجوده . فعفي عنه . وان
تكلم عامدا . وهو يعلم انه في الصلاة . فان كان قليلا
لم تبطل صلاته . لان هذا مما يغلب وجوده . فعفي عنه .
وان كان كثيرا بطلت صلاته . لان هذا مما يندر وجوده .
فلم يعف عنه . وان تكلم ساهيا . او عامدا . وهو لا
يعلم انه في الصلاة . فان كان قليلا لم تبطل صلاته .
لان هذا مما يغلب وجوده . فعفي عنه . وان كان كثيرا
بطلت صلاته . لان هذا مما يندر وجوده . فلم يعف عنه .
وان تكلم عامدا . وهو يعلم انه في الصلاة . فان كان
قليلا بطلت صلاته . لان هذا مما يندر وجوده . فلم يعف
عنه . وان كان كثيرا بطلت صلاته . لان هذا مما يندر
وجوده . فلم يعف عنه . (١)

(١) في هذه الفصل اختصار كثير .

وَمَنْ يَأْتِ بِهِ يَكُونُ مُقَدَّسًا . وَيَشْرَبُ الْخَمْرَ وَالْمُسْكِرَ *

شريعة النذير

٦ ١ : وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى قَائِلًا : ٢ : كَلِّمْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ : إِذَا
انْفَرَزَ رَجُلٌ أَوِ امْرَأَةٌ لِيَنْذُرَ نَذْرَ النَّذِيرِ لِيَتَنَزَّرَ لِلرَّبِّ * ٣ : يَتَنَزَّرُ
عَنِ الْخَمْرِ وَالْمُسْكِرِ . وَلَا يَشْرَبُ خَلَّ خَمْرٍ وَلَا خَلَّ مُسْكِرٍ . وَلَا يَشْرَبُ
كُلَّ عُصَارَةِ عِنَبٍ . وَلَا يَأْكُلُ عِنَبًا رَطْبًا وَلَا زَبِيبًا * ٤ : كُلَّ أَيَّامِ
نَذْرِ نَزَارَتِهِ لَا يَأْكُلُ مِنْ كُلِّ مَا يُعْمَلُ مِنْ كَرْمَةِ الْخَمْرِ مِنَ الْحَصْرِ
إِلَى الْقِشْرِ * ٥ : كُلَّ أَيَّامِ نَذْرِ نَزَارَتِهِ لَا يَعْبُرُ مُوسَى عَلَى رَأْسِهِ .
إِلَى تَمَامِ الْأَيَّامِ الَّتِي يَتَنَزَّرُ لِلرَّبِّ يَكُونُ مُقَدَّسًا . يُرْخِي قُصَّةَ
شَعْرِ رَأْسِهِ * ٦ : كُلَّ أَيَّامِ نَزَارَتِهِ لِلرَّبِّ لَا يَأْتِي إِلَى نَفْسٍ مَيِّتٍ .
٧ : لِأَبِيهِ وَلِأُمِّهِ وَلِأَخِيهِ وَلِأُخْتِهِ لَا يَتَنَجَّسُ لَهُمْ عِنْدَ مَوْتِهِمْ لِأَنَّ
نَذْرَ إِلَهِهِ عَلَى رَأْسِهِ * ٨ : كُلَّ أَيَّامِ نَزَارَتِهِ هُوَ مُقَدَّسٌ لِلرَّبِّ *
٩ : وَإِنْ مَاتَ إِنْسَانٌ فَجْأَةً عِنْدَهُ فَنَجَّسَ رَأْسَ نَذْرِهِ فَيَحْلِقُ رَأْسَهُ
يَوْمَ تَطْهِيرِهِ . فِي الْيَوْمِ السَّابِعِ يَحْلِقُهُ * ١٠ : وَفِي الْيَوْمِ الثَّامِنِ
يَأْتِي بِيَمَامَتَيْنِ أَوْ بِفَرْخَيْ حَمَامٍ إِلَى الْكَاهِنِ إِلَى بَابِ خَيْمَةِ الِاجْتِمَاعِ *
١١ : فَيَعْمَلُ الْكَاهِنُ الْوَاحِدَ ذَبِيحَةَ خَطِيَّةٍ وَالْآخَرَ مُحْرَقَةً وَيُكَفِّرُ
عَلَيْهِ عَنْ خَطِيَّتِهِ مِنْ أَجْلِ الْمَيْتِ . وَيُقَدِّسُ رَأْسَهُ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ *
١٢ : وَيُكَرِّسُ لِلرَّبِّ أَيَّامَ نَزَارَتِهِ وَيُقَرِّبُ حَمَلًا ابْنَ سَنَةٍ ذَبِيحَةَ إِثْمٍ .
وَالْأَيَّامُ الْأُولَى تَسْقُطُ لِأَنَّ نَزَارَتَهُ قَدْ تَنَجَّسَتْ * ١٣ : وَهَذِهِ شَرِيعَةُ
النَّذِيرِ . يَوْمَ تَتِمُّ أَيَّامُ نَزَارَتِهِ يُؤْتَى بِهِ إِلَى بَابِ خَيْمَةِ الِاجْتِمَاعِ *

ס׳ הלוקח בית . בית בלוי . הלוי מת .

: ד : הלוי שהיה לו בית בעיר . ומת בלא בנים . ובית הבעל . ובית האשה . ובית הלוי . ובית הבעל . ובית האשה . ובית הלוי . ובית הבעל . ובית האשה . ובית הלוי

٣ : الصلاة في الجماعة . وفي الجمعة . وفي العيدين . وفي الكسوف ، والخسوف . وفي الاستسقاء . وفي الجنائز . وفي صلاة الخوف . وفي صلاة المسافر . وفي صلاة المريض . وفي صلاة المتطوع . وفي صلاة الليل . وفي صلاة الضحى . وفي صلاة التراويح . وفي صلاة الوتر . وفي صلاة الحاجة . وفي صلاة التسبيح . وفي صلاة الاستخارة . وفي صلاة التوبة . وفي صلاة الشكر . وفي صلاة الزوال . وفي صلاة الاستغفار . وفي صلاة الاستفتاح . وفي صلاة الاستعاذة . وفي صلاة الاستعانة . وفي صلاة الاستغاثة . وفي صلاة الاستشفاء . وفي صلاة الاستجارة . وفي صلاة الاستعاذة من الشيطان الرجيم . وفي صلاة الاستعاذة من النار . وفي صلاة الاستعاذة من عذاب القبر . وفي صلاة الاستعاذة من فتنة المسيح الدجال . وفي صلاة الاستعاذة من فتنة المحيا والممات . وفي صلاة الاستعاذة من المأثم والمغرم . وفي صلاة الاستعاذة من الهرم . وفي صلاة الاستعاذة من البخل . وفي صلاة الاستعاذة من الجبن . وفي صلاة الاستعاذة من غلبة الدين . وفي صلاة الاستعاذة من قهر الرجال . وفي صلاة الاستعاذة من شماتة الأعداء . وفي صلاة الاستعاذة من سوء القضاء . وفي صلاة الاستعاذة من درك الشقاء . وفي صلاة الاستعاذة من جهد البلاء . وفي صلاة الاستعاذة من الفقر والقلة والذلة . وفي صلاة الاستعاذة من الكفر والفسوق والشقاق . وفي صلاة الاستعاذة من الرياء والسمعة . وفي صلاة الاستعاذة من الكبر والخيلاء . وفي صلاة الاستعاذة من الحسد والبغي . وفي صلاة الاستعاذة من الظلم والعدوان . وفي صلاة الاستعاذة من الغيبة والنميمة . وفي صلاة الاستعاذة من الكذب والبهتان . وفي صلاة الاستعاذة من الزنا واللواط . وفي صلاة الاستعاذة من السرقة والخيانة . وفي صلاة الاستعاذة من شرب الخمر والمسكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل الربا وأكل مال اليتيم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل الميتة والدم ولحم الخنزير . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح لغير الله به . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما لم يذكر اسم الله عليه . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النصب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأزلام . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأوثان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجبت والطاغوت . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشيطان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الملائكة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنبياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأولياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصالحين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشهداء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصديقين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المؤمنين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المسلمين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الناس أجمعين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخلق أجمعين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدنيا وما فيها . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السماوات والأرض وما بينهما . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العرش والكرسي . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على اللوح والقلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجنة والنار . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموت والحياة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البعث والنشور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحساب والميزان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصراط والحوض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاعة والمغفرة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرحمة والرضوان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجنة والنعيم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخلود والبقاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأبد والدهر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزمان والمكان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأرض والسماء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشمس والقمر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النجوم والكواكب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الليل والنهار . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظلمة والنور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظل والحرور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح والمطر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرعد والبرق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصواعق والزلازل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخسف والمسخ . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطوفان والجراد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمل والضفادع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدم والآيات . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعون والوباء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجدب والقحط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الغلاء والرخص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخصب والرخاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السعة والرفاهية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمن والأمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحة والعافية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاء والدواء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطب والحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العلم والمعرفة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفهم والعقل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحلم والأناة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصبر والشكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوكل والرضا . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخوف والرجاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المحبة والشوق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنس والهيبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإخلاص والصدق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التواضع والخشوع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزهد والورع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العبادة والطاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الذكر والتسبيح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدعاء والمناجاة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القرآن والسنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإسلام والإيمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإحسان والتقوى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهدى والرشد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور والضياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة والموعظة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفرقان والكتاب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف والزبور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوراة والإنجيل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتب المنزلة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرسل والأنبياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الملائكة المقربين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على حملة العرش ومن حوله . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكروبيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الروحانيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجن والإنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشياطين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على إبليس وجنوده . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدجال وفتنته . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على يأجوج ومأجوج . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدابة وطلوع الشمس من مغربها . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على نار تخرج من قعر عدن ترحل الناس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح المؤمنين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح الكافرين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الثانية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البعث . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النشور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحشر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموقف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحساب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الميزان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصراط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحوض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المغفرة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرحمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضوان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النعيم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخلود . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البقاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأبد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدهر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المكان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأرض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السماء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشمس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النجوم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكواكب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الليل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النهار . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظلمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحرور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المطر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرعد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البرق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصواعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزلازل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخسف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المسخ . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطوفان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجراد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضفادع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الآيات . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعون . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الوباء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجدب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القحط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الغلاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخصب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرفاهية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العافية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدواء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المعرفة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفهم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العقل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأناة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصبر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوكل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضا . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخوف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرجاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المحبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشوق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهيبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإخلاص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصدق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التواضع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخشوع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزهد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الورع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العبادة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الذكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التسبيح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدعاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المناجاة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القرآن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإسلام . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإيمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإحسان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التقوى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهدى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرشد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموعظة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفرقان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتاب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزبور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوراة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإنجيل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتب المنزلة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرسل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنبياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الملائكة المقربين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على حملة العرش . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على من حوله . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكروبيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الروحانيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشياطين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على إبليس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على جنوده . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدجال . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على فتنته . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على يأجوج . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على مأجوج . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدابة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على طلوع الشمس من مغربها . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على نار تخرج من قعر عدن ترحل الناس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح المؤمنين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح الكافرين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الثانية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البعث . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النشور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحشر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموقف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحساب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الميزان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصراط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحوض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المغفرة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرحمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضوان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النعيم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخلود . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البقاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأبد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدهر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المكان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأرض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السماء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشمس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النجوم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكواكب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الليل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النهار . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظلمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحرور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المطر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرعد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البرق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصواعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزلازل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخسف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المسخ . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطوفان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجراد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضفادع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الآيات . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعون . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الوباء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجدب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القحط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الغلاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخصب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرفاهية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العافية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدواء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المعرفة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفهم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العقل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأناة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصبر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوكل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضا . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخوف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرجاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المحبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشوق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهيبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإخلاص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصدق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التواضع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخشوع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزهد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الورع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العبادة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الذكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التسبيح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدعاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المناجاة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القرآن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإسلام . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإيمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإحسان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التقوى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهدى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرشد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموعظة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفرقان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتاب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزبور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوراة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإنجيل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحف الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتب المنزلة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرسل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنبياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الملائكة المقربين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على حملة العرش . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على من حوله . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكروبيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الروحانيين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشياطين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على إبليس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على جنوده . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدجال . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على فتنته . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على يأجوج . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على مأجوج . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدابة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على طلوع الشمس من مغربها . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على نار تخرج من قعر عدن ترحل الناس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح المؤمنين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح التي تقبض أرواح الكافرين . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الأولى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النفخة الثانية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البعث . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النشور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحشر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموقف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحساب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الميزان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصراط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحوض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المغفرة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرحمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضوان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النعيم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخلود . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البقاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأبد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدهر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المكان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأرض . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السماء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشمس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النجوم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكواكب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الليل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النهار . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظلمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الظل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحرور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الريح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المطر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرعد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على البرق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصواعق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزلازل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخسف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المسخ . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطوفان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجراد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القمل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضفادع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الآيات . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعون . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الوباء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الجدب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القحط . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الغلاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخصب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرخاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرفاهية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصحة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العافية . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشفاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدواء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطب . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المعرفة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفهم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العقل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحلم . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأناة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصبر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التوكل . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرضا . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخوف . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرجاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المحبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الشوق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الأنس . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهيبة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإخلاص . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الصدق . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التواضع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الخشوع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الزهد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الورع . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على العبادة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الطاعة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الذكر . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التسبيح . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الدعاء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على المناجاة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على القرآن . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على السنة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإسلام . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإيمان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الإحسان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على التقوى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الهدى . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الرشد . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على النور . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الضياء . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الحكمة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الموعظة . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الفرقان . وفي صلاة الاستعاذة من أكل ما ذبح على الكتاب .

ﻭﺍﻟﻤﺎﺀ ﺍﻟﺬﻱ ﻓﻮﻕ ﺍﻟﺴﻤﺎﻭﺍﺕ ۞ ﻷﻥ ﻫﻮ ﺃﻣﺮ ﻓﺼﺎﺭ ﻭﺧﻠﻘﺖ . ﻫﻮ ﺃﻭﺻﻰ ﻓﺜﺒﺖ ۞
ﻭﻫﻮ ﺃﺳﺲ ﺍﻷﺭﺽ ﻋﻠﻰ ﻗﻮﺍﻣﻬﺎ . ﻟﻦ ﺗﺘﺰﻋﺰﻉ ﺇﻟﻰ ﺍﻟﺪﻫﺮ ﻭﺍﻟﺪﻫﻮﺭ . ﻭﻫﻮ
ﺃﺧﺮﺝ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻣﻦ ﺍﻟﺼﺨﺮ ﻭﺟﻌﻠﻪ ﻳﺴﻴﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﺒﺮﻳﺔ ۞ ﻭﺳﻘﻰ ﺍﻟﻌﻄﺎﺷﻰ
ﻭﺍﻟﻮﺣﻮﺵ ﻭﺍﻟﻄﻴﺮ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ . ﻭﻫﻮ
ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ۞ ﻭﻳﺬﻳﺐ
ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ
ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞ ﻭﻳﺮﺳﻞ
ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ
ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞
ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ
ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞
ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ
ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﺩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﺠﻠﻴﺪ
ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ ۞ ﻭﺳﻘﻰ ﺍﻟﻌﻄﺎﺷﻰ ﻭﺍﻟﻮﺣﻮﺵ ﻭﺍﻟﻄﻴﺮ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ
ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ
ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ۞ ﻭﻳﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ
ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ
ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞ ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ
ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﺩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ
ﺃﺧﺮﺝ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻣﻦ ﺍﻟﺼﺨﺮ ﻭﺟﻌﻠﻪ ﻳﺴﻴﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﺒﺮﻳﺔ ۞ ﻭﺳﻘﻰ ﺍﻟﻌﻄﺎﺷﻰ
ﻭﺍﻟﻮﺣﻮﺵ ﻭﺍﻟﻄﻴﺮ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ . ﻭﻫﻮ
ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ
ﻭﻳﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ
ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞
ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ
ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞
ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ
ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﺩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﺠﻠﻴﺪ
ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ ۞ ﻭﺳﻘﻰ ﺍﻟﻌﻄﺎﺷﻰ ﻭﺍﻟﻮﺣﻮﺵ ﻭﺍﻟﻄﻴﺮ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ
ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ
ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ۞ ﻭﻳﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ
ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ
ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞ ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ
ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﺩ . ﻭﻫﻮ
ﺃﺧﺮﺝ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻣﻦ ﺍﻟﺼﺨﺮ ﻭﺟﻌﻠﻪ ﻳﺴﻴﻞ ﻓﻲ ﺍﻟﺒﺮﻳﺔ ۞ ﻭﺳﻘﻰ ﺍﻟﻌﻄﺎﺷﻰ
ﻭﺍﻟﻮﺣﻮﺵ ﻭﺍﻟﻄﻴﺮ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺤﻤﻞ ﺍﻟﺴﺤﺎﺏ . ﻭﻫﻮ
ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺜﻠﺞ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻨﺰﻝ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ
ﻭﻳﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ
ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ ﻭﺗﺼﻴﺮ ﺟﻠﻴﺪﺍ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺒﺮﺩ ﻓﻴﺼﻴﺮ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﺟﻠﻴﺪﺍ ۞
ﻭﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺠﻤﺪ ﺍﻟﻤﻴﺎﻩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﺮﻳﺎﺡ ﻓﺘﺬﻳﺐ ﺍﻟﺜﻠﺞ
ﻭﺍﻟﺠﻠﻴﺪ ﻭﻳﺠﻌﻠﻪ ﻣﺎﺀ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﺮﺳﻞ ﺍﻟﻤﻄﺮ ﻭﺍﻟﺒﺮﺩ . ﻭﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ

ترجمهٔ شعر فارسی

به خانم ژوزفین دوبری

در لندن

سال ۱۸۹۰ میلادی

ای که در خاک انگلستان خفته‌ای، ای که در آن سرزمین مه‌آلود
و باران‌زده آرمیده‌ای، ای که در آن گورستان بزرگ و خاموش
و غم‌انگیز جای گرفته‌ای، ای که در آن شهر پهناور و پرهیاهو
و بی‌رحم، در میان آن همه مردم، تنها و غریب مانده‌ای،
ای که در آن دیار دور از وطن و از یاران، چشم از جهان
فروبسته‌ای، ای که در آن سرزمین بیگانه، دور از خانه و
کاشانه، دیده بر خواب ابدی بسته‌ای، ای که در آن خاک
سرد و بی‌روح، جسم لطیف و روح پاک تو با خاک آمیخته
شده است، ای که در آن گور تاریک و خاموش، تن نازنین
تو طعمهٔ کرم‌ها و حشرات گشته است، ای که در آن
زمین سرد و بی‌مهر، پیکر زیبای تو در زیر خاک پنهان
شده است، ای که در آن گورستان غریب، نام تو بر سنگ
قبری نقش بسته است، ای که در آن دیار بیگانه، یادگار
تو تنها سنگ قبری است که بر آن نام تو و تاریخ مرگ تو
حک شده است، ای که در آن سرزمین دور از وطن، تنها
نشانی از تو سنگ قبری است که بر آن نام تو و تاریخ
مرگ تو نوشته شده است.

وَهُوَ الْمُسْتَعَانُ . وَعَلَيْهِ التُّكْلَانُ وَبِهِ الْمُسْتَجَارُ وَالْمُسْتَعَاذُ
وَالْمُسْتَغَاثُ : وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ ٭ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ
وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٭ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا
إِيَّاهُ لَهُ النِّعْمَةُ وَلَهُ الْفَضْلُ وَلَهُ الثَّنَاءُ الْحَسَنُ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ٭ لَا إِلَهَ إِلَّا
اللَّهُ وَحْدَهُ صَدَقَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ وَحْدَهُ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ ٭ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا
نَعْبُدُ إِلَّا إِيَّاهُ أَهْلَ النِّعْمَةِ وَالْفَضْلِ وَالثَّنَاءِ الْحَسَنِ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ٭ لَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ أَنْجَزَ وَعْدَهُ وَنَصَرَ عَبْدَهُ وَهَزَمَ الْأَحْزَابَ
وَحْدَهُ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ٭

فضل قراءة هذا الدعاء

وَمَنْ قَرَأَ هَذَا الدُّعَاءَ دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ

* صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَسَلَّمَ

ولدت ذكرا اصبح ابوا حسنا ثلثة شهور . فلما لم تقدر ان تخبئه اخذت له تابوت بردي وطينته بالحمر وبالزفت ووضعت الولد فيه وجعلته في الغاب على حافة النهر . وقامت اخته من بعيد لتعلم ماذا يفعل به . فنزلت ابنة فرعون لتغتسل في النهر وجواريها ماشيات على حافة النهر فرأت التابوت في الغاب فارسلت امتها واخذته . ولما فتحته رأت الولد واذا الصبي باك فرقت له وقالت هذا من اولاد العبرانيين . فقالت اخته لابنة فرعون هل اذهب وادعو لك من النساء المرضعات مرضعة من العبرانيات لترضع لك الولد . فقالت لها ابنة فرعون اذهبي . فذهبت الفتاة ودعت ام الولد . فقالت لها ابنة فرعون خذي هذا الولد وارضعيه لي وانا اعطيك اجرتك . فاخذت المرأة الولد وارضعته . ولما كبر الولد احضرته الى ابنة فرعون فصار لها ابنا وسمته موسى وقالت لانني من الماء انتشلته . وفي تلك الايام كبر موسى وخرج الى اخوته ونظر اثقالهم ورأى رجلا مصريا يضرب رجلا عبرانيا من اخوته . فالتفت الى هنا وهناك ورأى انه ليس احد فقتل المصري وطمره في الرمل . وخرج في اليوم الثاني واذا رجلان عبرانيان يتخاصمان فقال للمذنب لماذا تضرب صاحبك . فقال من اقامك رئيسا وقاضيا علينا اتريد ان تقتلني كما قتلت المصري . فخاف موسى وقال حقا قد علم الامر . فسمع فرعون بالامر فطلب ان يقتل موسى فهرب موسى من امام فرعون وسكن في ارض مديان وجلس عند البئر . وكان لكاهن مديان سبع بنات فاتين واستقين وملأن الاجران ليسقين غنم ابيهن . فاتى الرعاة وطردوهن فقام موسى واغاثهن وسقى غنمهن . فلما اتين الى رعوئيل ابيهن قال ما بالكن اتيتن اليوم سريعا . فقلن رجل مصري انقذنا من ايدي الرعاة واستقى لنا ايضا وسقى الغنم . فقال لبناته اين هو لماذا تركتنه ادعينه ليأكل خبزا . فرضي موسى ان يسكن عند الرجل فزوجه صفورة ابنته . فولدت ابنا فسماه جرشوم قائلا كنت نزيلا في ارض غريبة . وولدت ابنا اخر فسماه اليعازر قائلا ان اله ابي اعانني وخلصني من سيف فرعون . ومات ملك مصر وتنهد بنو اسرائيل من العبودية وصرخوا فصعد صراخهم الى الله من العبودية . فسمع الله انينهم وتذكر عهده مع ابرهيم واسحق ويعقوب . ونظر الله بني اسرائيل وعلم ما هم فيه .

(١) ج . ي . ابوا حسنا . ٢ ي . كتمته .

(٢) ج . ي . كتمته فيخبئه بقير ان ذلك يكون بعد ما ولدته امه . ٣ ي . ولما رأت .

ספר מלכים (1) ומלכות אחזיה: ויפל עלית (ב) אשר לשמרון ויחל ויחלה
וישלח מלאכים ויאמר אלהם לכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון אם
אחיה מחלי זה: ומלאך יהוה דבר אל תשבי לאמר: קום עלה לקראת
מלאכי מלך שמרון ודברת אלהם הלא מאין אלהים בישראל אתם
הלכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון: ועתה כה אמר יהוה המטה
אשר עלית שם כי מות תמות: וילך אליהו: וישבו המלאכים אליו
ויאמר אלהם מדוע שבתם: ויאמר אליהם איש עלה לקראתנו ויאמר
אלינו לכו שבו אל המלך אשר שלחכם ודברתם אליו כה אמר יהוה
הלא מאין אלהים בישראל אתה שלח לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון
לכן המטה אשר עלית שם כי מות תמות: ויאמר אליהם מה משפט
האיש אשר עלה לקראתכם ויספר אתכם את הדברים האלה: ויאמרו
אליו איש בעל שער ואזור עור אזור במתניו ויאמר אליהו התשבי הוא:
וישלח אליו את שר חמשים וחמשיו ויעל אליו והנה יושב על ראש
ההר ויאמר אליו איש האלהים המלך דבר רד: ויען אליהו ויאמר אל
שר החמשים אם איש אלהים אנכי תרד אש מן השמים ותאכל אתך
ואת חמשיך: וירד אש מן השמים ותאכל אתו ואת חמשיו: וישב עוד
וישלח שר חמשים אחר וחמשיו ויען ויאמר אליו איש האלהים כה
אמר המלך מהר רד: ויען אליהו ויאמר אליהם אם איש אלהים אנכי
תרד אש מן השמים ותאכל אתך ואת חמשיך: ותרד אש מן השמים
ותאכל אתו ואת חמשיו: וישלח עוד את שר החמשים השלישי ויעל
שר החמשים השלישי ויכרע על ברכיו נגד אליהו ויתחנן אליו ויאמר
אליו איש האלהים תקר נא נפשי ונפש חמשים עבדיך אלה בעיניך:
הנה ירדה אש מן השמים ותאכל את שני שרי החמשים הראשונים
ואת חמשיהם ועתה תקר נפשי בעיניך: וידבר מלאך יהוה אל אליהו
רד עמו אל תירא מפניו ויקם וירד עמו אל המלך: ויאמר אליו כה
אמר יהוה יען אשר שלחת מלאכים לדרוש בבעל זבוב אלהי עקרון
המבלי אין אלהים בישראל לדרוש בדברו לכן המטה אשר עלית שם
כי מות תמות: וידבר אליהו אל יהורם בשנת השנים ליהורם בן יהושפט
מלך יהודה כי לא היה לו בן: ויתר דברי אחזיה אשר עשה הלוא הם
כתובים על ספר דברי הימים למלכי ישראל: ויהי בהעלות יהוה את
אליהו בסערה השמימה ואליהו והלך מגלגל: ויאמר אליהו אל אלישע

(ב) בכתיבה: עלתה.

(ג) בכתיבה: ויחלה.

חזון ישעיהו בן אמוץ אשר חזה על יהודה וירושלם בימי עזיה יותם אחז יחזקיהו מלכי יהודה : שמעו שמים והאזיני ארץ כי יהוה דבר בנים גדלתי ורוממתי והם פשעו בי : ידע שור קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל לא ידע עמי לא התבונן : הוי גוי חוטא עם כבד עון זרע מרעים בנים משחיתים עזבו את יהוה נאצו את קדוש ישראל נזורו אחור : על מה תכו עוד תוסיפו סרה כל ראש לחלי וכל לבב דוי : מכף רגל ועד ראש אין בו מתם פצע וחבורה וכמה טרי לא זרו ולא חבשו ולא רככה בשמן : ארצכם שממה ערי אשתיכם שרפות אש אדמתכם נכרים אכלים אתה לנגדכם ושממה ככפיכת זרים : ונותרה בת ציון כסכה במלונה כמקשה במצודה כעיר נצורה : לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד כמעט כסדם היינו לעמורה דמינו : שמעו דבר יהוה קציני סדם האזינו תורת אלהינו עם עמורה : למה לי רב זבחיכם יאמר יהוה שבעתי עולות אילים וחלב מריאים ודם פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי : כי תבאו לראות פני מי בקש זאת מידכם רמס חצרי : לא תוסיפו הביא מנחת שוא קטרת תועבה הם לי חדש ושבת קרוא מקרא לא אוכל הון ועצרה : חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי היו עלי לטרח נלאיתי נשא : ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפלה אינני שמע ידיכם דמים מלאו : רחצו הזכו הסירו רע מעלליכם מנגד עיני חדלו הרע : למדו היטב דרשו אשר חמוץ אשרו יתום ריבו אלמנה : לכו נא ונוכחה יאמר יהוה אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו אם יאדימו כתולע כצמר יהיו : אם תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו : ואם תמאנו ומריתם חרב תאכלו כי פי יהוה דבר : איכה היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי משפט צדק ילין בה ועתה מרצחים : כספך היה לסיגים סבאך מהול במים : שריך סוררים וחברי גנבים כלו אהב שחד ורדף שלמנות יתום לא ישפטו וריב אלמנה לא יבוא אליהם : לכן נאם האדון יהוה צבאות אביר ישראל הוי אנחם מצרי ואנקמה מאויבי : ואשיבה ידי עליך ואצרף כבור סיגיך ואסירה כל בדיליך : ואשיבה שפטיך כבראשונה ויעציך כבתחלה אחרי כן יקרא לך עיר הצדק קריה נאמנה : ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה : ושבר פשעים וחטאים יחדו ועזבי יהוה יכלו : כי יבושו מאילים אשר חמדתם ותחפרו מגנות אשר בחרתם : כי כאלה נובלת עלה ואשר גנה מים לה : והיה החסן לנעורת ופעלו לנצוץ ושניהם יבערו יחדו ואין מכבה :

(א) כתיב ויסר כקרוי .

(ב) אמאת הקמץ הוא מהפוכה של הפתח .

ولا يجوز أن يكون من الأول . (١) فيكون على هذا لا يرى شيئا
من الأشياء إلا رأى الله قبله ومعه وبعده . وهذا لا يكون
أبدا . (٥) وكذلك (٥) لا يكون أبدا (٥) من يعلم الغيب
إلا الله . (٥) فيكون على هذا من علم الغيب علم أن الله
قبل كل شيء وبعد كل شيء ومع كل شيء : (٥) فهذا
معنى قوله ﷺ : هو الأول والآخر والظاهر والباطن .
وهذا كله معنى واحد . وإن كان (٥) قد يجوز أن يكون
الأول من الأشياء غير الآخر والظاهر غير الباطن . وكذلك
سائر ما في هذه الآية : فمن علم أن الله قبل كل شيء
وبعد كل شيء وهو مع كل شيء وهو ظاهر على كل شيء
وهو باطن دون كل شيء فقد علم الغيب كله . وإنما
سمي الله ﷻ عالم الغيب لأن الغيب عند الخلق
غيب لا يعلمه إلا الله ﷻ . وإنما سمي الله ﷻ
عالم الغيب لأن الغيب عند الخلق غيب لا يعلمه إلا الله ﷻ .

---

(١) فيكون الأول غير الآخر والظاهر غير الباطن . فيكون الله قبل
كل شيء وبعد كل شيء ومع كل شيء وهو ظاهر على كل شيء
وهو باطن دون كل شيء . فيكون الله عالم الغيب .

(٢) ب . ج . سقط . (٣) ب . ج . بعد . (٤) ب . ج . سقط .
(٥) ب . ج . سقط . (٦) ب . ج . سقط . (٧) ب . ج . سقط .
(٨) ب . ج . سقط . (٩) ب . ج . سقط . (١٠) ب . ج . سقط .
(١١) ب . ج . سقط . (١٢) ب . ج . سقط . (١٣) ب . ج . سقط .
(١٤) ب . ج . سقط . (١٥) ب . ج . سقط . (١٦) ب . ج . سقط .
(١٧) ب . ج . سقط . (١٨) ب . ج . سقط . (١٩) ب . ج . سقط .
(٢٠) ب . ج . سقط . (٢١) ب . ج . سقط . (٢٢) ب . ج . سقط .
(٢٣) ب . ج . سقط . (٢٤) ب . ج . سقط . (٢٥) ب . ج . سقط .

ויכולו השמים והארץ וכל צבאם . ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה . ויברך אלהים את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות : (ו) ואלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים : וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה : ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה : ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה : ויטע יהוה אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר : ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע : ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים : שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב : וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם : ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש : ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת : ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה : ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל : ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות : ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו : ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו : ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו : ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה : ויבן יהוה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם : ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת : על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד : והיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו :

(ו) ואלה תולדות השמים והארץ בהבראם . ה' ב' ו' ד' ה' ז' ה' ב' ו' ד' ה' ז' ה' ב' ו' ד' ה' ז'

وَيَنْبَغِي : وَمَعْنَاهُ أَنَّهُ يَنْبَغِي وَيَجِبُ . وَقَدْ جَاءَ مُتَعَدِّيًا (٥) كَمَا هُنَا وَلَازِمًا كَقَوْلِهِ تَعَالَى (٦) فَمَا كَانَ لِقَوْمٍ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَنْ قَالُوا . وَقَدْ يَكُونُ مَعْنَاهُ مَا يَنْبَغِي لَهُ أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ : وَمَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ . وَقَدْ يَكُونُ مَعْنَاهُ مَا يَنْبَغِي لَه

ואמרתי אל בניהם . לא תלכו בחקות אבותיכם ואת משפטיהם לא תשמרו (ה) וגלוליהם גלו אחרי . אל תאמרו כן אלא אני ה' אלהיכם אם בחקותי תלכו ואת משפטי תשמרו ועשיתם אותם (ו) ואני אתן גשמיכם בעתם . ואי אתם עושים כן אלא אם כן אני נותן לכם גשמיכם בעתם . וכן הוא אומר (ויקרא כו) אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם ונתתי גשמיכם בעתם . ואומר (דברים יא) והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את ה' אלהיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם ונתתי מטר ארצכם בעתו . ואומר (ירמיה ה) ויראו את ה' אלהינו הנותן גשם יורה ומלקוש בעתו שבועות שמור לנו . ואומר (ירמיה יד) הגשמים בלי מטר . ואומר (איוב לו) כי ינטף מים אגלו יזלו רביבים על אדם . (ז) ואומר (תהלים קמז) המכסה שמים לארץ המכין להרים חציר . ואומר (שם קלה) נותן לחם לכל בשר . ואומר (שם קלו) נותן לחם לבהמה . ואומר (שם קמה) נותן אכלם בעתו . ואומר (שם קיט) ותהי לי זאת כי פקודיך נצרתי . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך תמיד . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך ומצותיך כי כל דרכי נגדך . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך בכל לב . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך ואעשנה . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך ואשמרנה . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך ואשמרנה . ואומר (שם קיט) ואשמרה תורתך ואשמר

בְּמַעֲשֵׂה הַמִּשְׁכָּן כֵּיוָן שֶׁהוּקְרְבוּ אֵבָרִים וְדָמִים : מַתְנִי׳ הַמַּפְקִיד אֶצְלוֹ חֲבִילוֹת וְאָבְדוּ אֵין חַיָּב עֲלֵיהֶן אֶלָּא אַחַת : הַמַּפְקִיד אֶצְלוֹ מָעוֹת וְאָבְדוּ חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת : הַמַּפְקִיד אֶצְלוֹ חֲבִילוֹת וְנִתְעָרְבוּ אֵין חַיָּב עֲלֵיהֶן אֶלָּא אַחַת : הַמַּפְקִיד אֶצְלוֹ מָעוֹת וְנִתְעָרְבוּ חַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת : גְּמָ׳ מַאי שְׁנָא חֲבִילוֹת דְּאֵין חַיָּב עֲלֵיהֶן אֶלָּא אַחַת וּמַאי שְׁנָא מָעוֹת דְּחַיָּב עַל כָּל אַחַת וְאַחַת . אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל (ה) מָעוֹת הוֹאִיל וְאֵין נִכָּרוֹת חַיָּב . וְחֲבִילוֹת הוֹאִיל וְנִכָּרוֹת אֵין חַיָּב . וְרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר (ו) אֲפִילּוּ חֲבִילוֹת חַיָּב . מַאי טַעְמָא דְּרַבִּי יוֹחָנָן אָמַר קְרָא (ויקרא ה׳) וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן וְגוֹ׳ : וְרַבָּנַן הָא כְּתִיב בְּפִקָּדוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן : וְרַבָּנַן הָא כְּתִיב בְּפִקָּדוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן מַתְנִי׳ מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא רַבִּי אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר בְּפִקָּדוֹן אֵין לִי אֶלָּא שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ וְהוּא אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל כָּל אָדָם מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר בְּפִקָּדוֹן בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר פִּקָּדוֹן : וְרַבָּנַן הָא כְּתִיב בְּפִקָּדוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן מַתְנִי׳ מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא רַבִּי אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר בְּפִקָּדוֹן אֵין לִי אֶלָּא שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ וְהוּא אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל כָּל אָדָם מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר בְּפִקָּדוֹן בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר פִּקָּדוֹן : וְרַבָּנַן הָא כְּתִיב בְּפִקָּדוֹן וְרַבִּי יוֹחָנָן מַתְנִי׳ מִיבָּעֵי לֵיהּ לְכִדְתַנְיָא רַבִּי אוֹמֵר כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר בְּפִקָּדוֹן אֵין לִי אֶלָּא שֶׁהִפְקִיד אֶצְלוֹ וְהוּא אֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל חֲבֵרוֹ וְאֵצֶל כָּל אָדָם מִנַּיִן תַּלְמוּד לוֹמַר בְּפִקָּדוֹן בְּכָל מָקוֹם שֶׁנֶּאֱמַר פִּקָּדוֹן :

(ו) מפקיד . (ה) מפקיד . מפקיד . אף יחיד . ב . ג . מכיר . דקיר :

(ד) מפקיד . (ג) מפקיד (ד) מפקיד . (ה) מיפיך מפקיד . מפקיד .

ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו׃ ראובן שמעון לוי ויהודה ׃ יששכר זבולן ובנימן ׃ דן ונפתלי גד ואשר ׃ ויהי כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים׃ (א) ויהי בימים ההם וישלח פרעה להרג את כל הילדים העברים ויצו לשפחות העברים ויקרא לשתי המיילדות העבריות ויאמר אליהן כי תמיללנה את נשי העברים וראיתן על המשבר אם בן הוא והמתן אותו ואם בת היא וחיתה׃ (ב) ותהי יוכבד אשת עמרם ותהר ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים׃ ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאר׃ ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו׃ ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערותיה הלכות על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה׃ ותפתח ותרא אתו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה׃ ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד׃ ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד׃ ותאמר לה בת פרעה הילך את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה את הילד ותניקהו׃ ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה והי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתיהו׃ (ג) ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו׃ ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמן בחול׃ ויצא ביום השני והנה שני אנשי עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך׃ ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר אך נודע הדבר ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר׃ וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה וישב משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר׃

(א) ויהי בימים ההם וישלח פרעה להרג את כל הילדים העברים ויצו לשפחות העברים ויקרא לשתי המיילדות העבריות ויאמר אליהן כי תמיללנה את נשי העברים וראיתן על המשבר אם בן הוא והמתן אותו ואם בת היא וחיתה׃

(ב) ותהי יוכבד אשת עמרם ותהר ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים׃ ולא יכלה עוד הצפינו ותקח לו תבת גמא ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את הילד ותשם בסוף על שפת היאר׃ ותתצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו׃ ותרד בת פרעה לרחץ על היאר ונערותיה הלכות על יד היאר ותרא את התבה בתוך הסוף ותשלח את אמתה ותקחה׃ ותפתח ותרא אתו את הילד והנה נער בכה ותחמל עליו ותאמר מילדי העברים זה׃ ותאמר אחותו אל בת פרעה האלך וקראתי לך אשה מינקת מן העברית ותינק לך את הילד׃ ותאמר לה בת פרעה לכי ותלך העלמה ותקרא את אם הילד׃ ותאמר לה בת פרעה הילך את הילד הזה והינקהו לי ואני אתן את שכרך ותקח האשה את הילד ותניקהו׃ ויגדל הילד ותבאהו לבת פרעה והי לה לבן ותקרא שמו משה ותאמר כי מן המים משיתיהו׃

(ג) ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם ויראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו׃ ויפן כה וכה וירא כי אין איש ויך את המצרי ויטמן בחול׃ ויצא ביום השני והנה שני אנשי עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך׃ ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר אך נודע הדבר ויירא משה ויאמר אכן נודע הדבר׃ וישמע פרעה את הדבר הזה ויבקש להרג את משה וישב משה מפני פרעה וישב בארץ מדין וישב על הבאר׃

(ד) ולמדיאן שבע בנות ותבאנה וגו׃ ותבאנה רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום׃ ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק הצאן׃ ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם׃ ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה׃ ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה׃

(ד) ולמדיאן שבע בנות ותבאנה וגו׃ ותבאנה רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום׃ ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק הצאן׃ ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם׃ ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה׃ ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה׃

(ד) ולמדיאן שבע בנות ותבאנה וגו׃ ותבאנה רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום׃ ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק הצאן׃ ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם׃ ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה׃ ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה׃

(ד) ולמדיאן שבע בנות ותבאנה וגו׃ ותבאנה רעואל אביהן ויאמר מדוע מהרתן בא היום׃ ותאמרן איש מצרי הצילנו מיד הרעים וגם דלה דלה לנו וישק הצאן׃ ויאמר אל בנותיו ואיו למה זה עזבתן את האיש קראן לו ויאכל לחם׃ ויואל משה לשבת את האיש ויתן את צפרה בתו למשה׃ ותלד בן ויקרא את שמו גרשם כי אמר גר הייתי בארץ נכריה׃

وَيَحْيَى مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْحَكِيمُ . لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ
وَمَا فِي الْأَرْضِ : وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ۞ تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ
مِنْ فَوْقِهِنَّ : وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ
لِمَنْ فِي الْأَرْضِ . أَلَا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ . وَالَّذِينَ
اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيظٌ عَلَيْهِمْ ۞ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ
بِوَكِيلٍ . وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنْذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ
وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنْذِرَ يَوْمَ الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ : فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ
وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ ۞ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً
وَلَٰكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ : وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ
وَلَا نَصِيرٍ ۞ أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ
وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ۞ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ
فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ . ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ۞ فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ
أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذْرَؤُكُمْ فِيهِ : لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ
وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ۞ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

---

(١) فَصَلَهُ حَيْثُ لَمْ يَجْعَلْ لَهُ مِثْلًا . وَقِيلَ لَيْسَ كَمِثْلِهِ صِفَةٌ .

(٢) زِيدَتْ لِتَأْكِيدِ نَفْيِ . وَقِيلَ إِنَّ كَافَ مِثْلٍ . وَالْمَعْنَى لَيْسَ مِثْلُ مِثْلِهِ شَيْءٌ
كِنَايَةٌ عَنْ نَفْيِ الْمِثْلِ عَنْ ذَاتِهِ . وَقِيلَ إِنَّ ثَمَّ كَلَامًا مَحْذُوفًا تَقْدِيرُهُ لَيْسَ
كَمِثْلِهِ شَيْءٌ مَوْجُودٌ .

(٣) بِمَعْنَى خَزَائِنِ وَمَفَاتِيحِ أَيْ مَقَادِيرُ الْأُمُورِ فِي نُزُولِ الْغَيْثِ وَغَيْرِهِ
يُقَدِّرُهَا وَيُدَبِّرُهَا .

בראשית ברא אלהים

את השמים ואת הארץ

(1) בראשית ברא אלהים

ואת השמים ואת הארץ : ואת הארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהים מרחפת על פני המים : ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור : וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך : ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד : ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים : ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן : ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן : ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב : ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי : ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים : והיו למאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן : ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים : ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים : ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב : ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ : ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי : ותוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן : ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ : ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם : ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ : ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה : ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן : וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי :

---

(1) יש בזה כמה פתיחות לדרוש בסוד הבריאה ולהבין מה פעלו עשרת המאמרות שבהם נברא העולם . ועיין מה שכתבנו בזה בס"ד בספרנו פרי עץ חיים ח"ב שער ראש השנה פרק ב' ופרק ג' ושם בס"ד נתבאר ג"כ ענין ראשית ברא אלהים ענין ראשית ברא אלהים ענין ראשית ברא אלהים

ולא יהיה לו בן ובת אלא בת אחת בלבד: ואם יש לו בן ובת אין לו בת אלא בת בן בלבד: ואם יש לו בת ובת בן אין לו בת בן אלא בת בת בלבד: ואם יש לו בת ובן בת בן אין לו בת בת אלא בת בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בת בן אין לו בת בן בת אלא בת בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בת אלא בת בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בלבד: ואם יש לו בת ובן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת בן אין לו בת בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בן בת אלא בת בן

الاستعمال ❊ وقد يكون الاستعمال بالتكرار كما في الحديث : لا تقوم الساعة حتى لا يقال في الارض الله الله . وقد يكون بالاشارة كما في الحديث : الشهر هكذا وهكذا وهكذا . وقد يكون بالكتابة كما في الحديث : كتب لي الملك ما لفلان . وقد يكون بالاشارة والكتابة معا كما في الحديث : الشهر هكذا وهكذا وهكذا وكتب بيده ثلاثين ثم رفع في الثالثة اصبعا وحبس اصبعا . وقد يكون بالاشارة والعبارة معا كما في الحديث : الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة ❊ وقد يكون بالعبارة والكتابة معا كما في الحديث : كتب لي الملك ما لفلان ❊ وقد يكون بالاشارة والعبارة والكتابة معا كما في الحديث : الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة وكتب بيده ثلاثين ثم رفع في الثالثة اصبعا وحبس اصبعا ❊ وقد يكون بالاشارة والعبارة والكتابة والاستعمال معا كما في الحديث : الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة وكتب بيده ثلاثين ثم رفع في الثالثة اصبعا وحبس اصبعا ❊ وقد يكون بالاشارة والعبارة والكتابة والاستعمال والتكرار معا كما في الحديث : لا تقوم الساعة حتى لا يقال في الارض الله الله . الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة وكتب بيده ثلاثين ثم رفع في الثالثة اصبعا وحبس اصبعا ❊ وقد يكون بالاشارة والعبارة والكتابة والاستعمال والتكرار والتعريف معا كما في الحديث : لا تقوم الساعة حتى لا يقال في الارض الله الله . الشهر هكذا وهكذا وهكذا وعقد الابهام في الثالثة وكتب بيده ثلاثين ثم رفع في الثالثة اصبعا وحبس اصبعا . والشهر تسع وعشرون ❊

٤٥٥٥٤ ٤٥٥٥٥ ٤٥٥٤٤

٥٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥
٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥
٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥

٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥ ٤٥٥٥٤٥

ולא יהיה לו בן ואח ואין לו קץ לכל עמלו גם לא תשבע עינו עשר ולמי אני עמל ומחסר את נפשי מטוב גם זה הבל ועניין רע הוא: טובים השנים מן האחד אשר יש להם שכר טוב בעמלם: כי אם יפלו האחד יקים את חברו ואוי לאחד שיפול ואין שני להקימו: גם אם ישכבו שנים ויחמו להם ואחד איך יחם: ואם יתקפנו האחד השנים יעמדו נגדו והחוט המשולש לא במהרה ינתק: טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל אשר לא ידע להזהר עוד: כי מבית הסורים יצא למלוך אף כי נולד במלכותו נעשה רש: ראיתי את כל החיים המהלכים תחת השמש עם הילד השני אשר יעמוד תחתיו: אין קץ לכל העם לכל אשר היה לפניהם גם האחרונים לא ישמחו בו כי גם זה הבל ורעות רוח: שמור את רגליך כאשר תלך אל בית האלהים והקרב לשמוע מתת הכסילים זבח כי אינם יודעים לעשות רע: אל תבהל בפיך ולבך אל ימהר להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים ואתה על הארץ על כן יהיו דבריך מעטים: כי בא החלום ברוב עסק וקול הכסיל ברוב דברים: כאשר תדר נדר לאלהים אל תאחר לשלמו כי אין חפץ בכסילים את אשר תדר שלם: טוב אשר לא תדר מאשר תדר ולא תשלם: אל תתן את פיך לחטיא את בשרך ואל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא למה יקצוף האלהים על קולך וחבל את מעשה ידיך: כי ברוב חלומות והבלים ודברים הרבה כי את האלהים ירא: אם עושק דל וגזל משפט וצדקה תראה במדינה אל תתמה על החפץ כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם: ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד: אוהב כסף לא ישבע כסף ומי אוהב הון לא תבואה גם זה הבל: ברבות הטובה ירבו אוכליה ומה יתרון לבעליה כי אם ראות עיניהם: מתוק שנת העובד מעט ומרבה ושובע העשיר אינו נותן לו לישון: יש רעה חולה אשר ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו: ואבד העושר ההוא בעסק רע והוליד בן ואין בידו מאומה: כאשר יצא מבטן אמו ערום ישוב ללכת כבואו ולא ישא דבר בעמלו אשר יוליך בידו: גם זה רעה חולה בכל אשר בא כן ילך ומה יתרון לו אשר עמל לרוח: גם כל ימיו יאכל בחשך וכעס הרבה וחולי וקצף: הנה אשר ראיתי אני טוב ויפה לאכול ולשתות ולראות טוב בכל עמלו אשר יעמול תחת השמש מספר ימי חייו אשר נתן לו האלהים כי הוא חלקו: גם כל אדם אשר נתן לו האלהים עושר ונכסים ונתן לו רשות לאכול ממנו ולשאת את חלקו ולשמח בעמלו זה מתת אלהים הוא: כי לא ירבה לזכר את ימי חייו כי האלהים מענה בשמחת לבו: יש רעה אשר ראיתי תחת השמש ורבה היא על האדם: איש אשר נתן לו האלהים עושר ונכסים וכבוד ולא חסר לנפשו מכל אשר יתאוה ולא השביעו האלהים לאכול ממנו כי אם נכרי יאכל אותו זה הבל וחולי רע הוא: אם יולד איש מאה שנים והרבה שנים ירבו ימי שניו ולא תשבע נפשו מן הטוב גם כי קבורה לא היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל: כי בהבל בא ובחשך יעלם וגם שמו בחשך יכוסה: גם שמש לא ראה ולא ידע נחת לזה מזה: ואם חי אלף שנים פעמים ולא ראה טוב הלא אל מקום אחד הכל הולכים: כל עמל האדם לפיהו וגם הנפש לא תמלא: כי מה יתר לחכם מן הכסיל ומה לעני יודע ללכת נגד החיים: טוב מראה עינים מהלך נפש גם זה הבל ורעות רוח: אשר היה כבר נקרא שמו ונודע הוא אדם ולא יוכל לריב עם אשר תקיפ ממנו: כי יש דברים הרבה מרבים הבל מה יתר לאדם: כי מי יודע מה טוב לאדם בחיים מספר ימי חיי הבלו ויעשם כצל אשר מי יגיד לאדם מה יהיה אחרי השמש:

---

(1) מלא בתחילת שורה ואין בתחילת שורה אחרת . (2) ג . ד . ה . ו . ז . ח . ט . י . כ . ל . מ . נ . ס . ע . פ . צ . ק . ר . ש . ת .

ועל הכפרת תתן את הכפרת אל הארן מלמעלה ואל הארן תתן את העדות אשר אתן אליך: ושם אועדה לך ודברתי אתך מעל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על ארן העדת את כל אשר אצוה אתך אל בני ישראל: ועשית שלחן עצי שטים אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה ושלשים קמתו: וצפית אתו זהב טהור ועשית לו זר זהב סביב: ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו: ועשית לו ארבע טבעת זהב ונתת את הטבעת על ארבע הפאת אשר לארבע רגליו: לעמת המסגרת יהיו הטבעת בתים לבדים לשאת את השלחן: ועשית את הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב ונשא בהם את השלחן: ועשית את קערתיו וכפתיו וקשותיו ומנקיתיו אשר יסך בהם לנסך זהב סגור תעשה אתם: ושלחן תתן על השלחן לחם פנים לפני תמיד: ועשית מנרת זהב טהור מקשה תעשה המנרה ירכה וקנה גביעיה כפתריה ופרחיה ממנה יהיו: וששה קנים יצאים מצדיה שלשה קני מנרה מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני: שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר ופרח וכן לשלשת הקנים היצאים מן המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים ממנה: כפתריהם וקניהם ממנה יהיו כלה מקשה אחת זהב טהור: ועשית נרתיה שבעה והעלה את נרתיה והאיר על עבר פניה: ומלקחיה ומחתתיה זהב סגור: ככר יעשה אתה את כל הכלים האלה: וראה ועשה בתבניתם אשר אתה מרא בהר:

(1) ס' ד' ס' ק' ס' ר' ס' ש' ס' ת'.

الصلاة (١) على غير القبلة لعذر من مرض . وخوف من عدو وسيل وغير ذلك . ولا يلزمه الإعادة . وكذا المتحير في الظلمة . وكذا المتحير في الصحراء إذا صلى بالاجتهاد ثم علم الخطأ . وكذا المتحير في المصر

ישועתך ואל אמונתך . עשה לטובה אל תרחק ידך
מעשי ידיך . כי נאמן אתה ליתן לכל אחד כמעשיו
ובפריו . ואל תשכח את עבדך ואת אמתך . כי
אתה אלהי ישועתי . ואתה אלהי ואודך . אלהי
רוממתיך . הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו .
הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו . הודו לאדני
האדנים כי לעולם חסדו . ואתה אלהי ישועתי .
ואתה אלהי ואודך . אלהי רוממתיך . הודו לה'
כי טוב כי לעולם חסדו . הודו לאלהי האלהים כי
לעולם חסדו . הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו .
ואתה אלהי ישועתי . ואתה אלהי ואודך . אלהי
רוממתיך . הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו . הודו
לאלהי האלהים כי לעולם חסדו . הודו לאדני האדנים
כי לעולם חסדו . ואתה אלהי ישועתי . ואתה אלהי
ואודך . אלהי רוממתיך . הודו לה' כי טוב כי
לעולם חסדו . הודו לאלהי האלהים כי לעולם חסדו .
הודו לאדני האדנים כי לעולם חסדו . ואתה אלהי
ישועתי . ואתה אלהי ואודך . אלהי רוממתיך .
הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו . הודו לאלהי
האלהים כי לעולם חסדו . הודו לאדני האדנים כי

ذبحتم . وإذ قتلتم نفسا فادارأتم فيها (٢) وادارأتم فيها أي تدافعتم فيها بأن قال كل واحد منكم ما قتلته . وأصل ادارأتم تدارأتم فأدغمت التاء في الدال وجيء بألف الوصل ليتوصل بها إلى النطق بالساكن . وقيل ادارأتم تنازعتم وتخاصمتم . والله مخرج ما كنتم تكتمون أي مظهره بالقصاص أو الدية . فقلنا اضربوه ببعضها أي بعض البقرة فضربوه بلسانها أو بفخذها الأيمن أو بعجب ذنبها أو بالبضعة التي بين الكتفين فحيي وقام وأوداجه تشخب دما فقال قتلني ابن عمي فلان وما قتلني غيره ثم مات . فحرم الله عليه الميراث وحرم على ابن عمه القتل وحرم على العاقلة الدية . وقيل لم يكن ابن عمه بل كان أخاه أو خاله . وقيل كان ابن عمه وأخاه وخاله . وقيل كان أبوه . وقيل كان رجلا من غير قبيلته . وقيل كان رجلا من قبيلته . وقيل كان رجلا من أشرافهم . وقيل كان رجلا من فقرائهم . وقيل كان رجلا من أغنيائهم . وقيل كان رجلا من أوساطهم . وقيل كان رجلا من أحداثهم . وقيل كان رجلا من شيوخهم . وقيل كان رجلا من نسائهم . وقيل كان رجلا من رجالهم . وقيل كان رجلا من صبيانهم . وقيل كان رجلا من بهائمهم . وقيل كان رجلا من دوابهم . وقيل كان رجلا من طيورهم . وقيل كان رجلا من وحوشهم . وقيل كان رجلا من هوامهم . وقيل كان رجلا من حشراتهم . وقيل كان رجلا من سباعهم . وقيل كان رجلا من أنعامهم . وقيل كان رجلا من أشجارهم . وقيل كان رجلا من أحجارهم . وقيل كان رجلا من جبالهم . وقيل كان رجلا من بحارهم . وقيل كان رجلا من أنهارهم . وقيل كان رجلا من عيونهم . وقيل كان رجلا من آبارهم . وقيل كان رجلا من أوديتهم . وقيل كان رجلا من سهولهم . وقيل كان رجلا من رمالهم . وقيل كان رجلا من ترابهم . وقيل كان رجلا من حصبائهم . وقيل كان رجلا من حصونهم . وقيل كان رجلا من قلاعهم . وقيل كان رجلا من مدائنهم . وقيل كان رجلا من قراهم . وقيل كان رجلا من بيوتهم . وقيل كان رجلا من خيامهم . وقيل كان رجلا من فسطاطهم . وقيل كان رجلا من سرادقهم . وقيل كان رجلا من أبنيتهم . وقيل كان رجلا من أثاثهم . وقيل كان رجلا من متاعهم . وقيل كان رجلا من أمتعتهم . وقيل كان رجلا من أسلحتهم . وقيل كان رجلا من سيوفهم . وقيل كان رجلا من رماحهم . وقيل كان رجلا من سهامهم . وقيل كان رجلا من قسيهم . وقيل كان رجلا من نبالهم . وقيل كان رجلا من دروعهم . وقيل كان رجلا من جواشنهم . وقيل كان رجلا من بيضهم . وقيل كان رجلا من خوذهم . وقيل كان رجلا من مغافرهم . وقيل كان رجلا من أترسهم . وقيل كان رجلا من تروسهم . وقيل كان رجلا من أعنتهم . وقيل كان رجلا من سروجهم . وقيل كان رجلا من لجمهم . وقيل كان رجلا من ركبهم . وقيل كان رجلا من ركابهم . وقيل كان رجلا من أعنتهم . وقيل كان رجلا من سروجهم . وقيل كان رجلا من لجمهم . وقيل كان رجلا من ركبهم . وقيل كان رجلا من ركابهم .

(١) في ا ، ب ، ج ، د ، هـ ، و ، ز ، ح ، ط ، ي ، ك ، ل ، م ، ن ، س ، ع ، ف ، ص ، ق ، ر ، ش ، ت ، ث ، خ ، ذ ، ض ، ظ ، غ .

(٢) في ا ، ب ، ج ، د ، هـ ، و ، ز ، ح ، ط ، ي ، ك ، ل ، م ، ن ، س ، ع ، ف ، ص ، ق ، ر ، ش ، ت ، ث ، خ ، ذ ، ض ، ظ ، غ .

ותולדותיו אחר הולדת יוסף ליעקב ויאמר יעקב אל לבן ∴ ויאמר יעקב
אל לבן תנה את אשתי כי מלאו ימי ועבדתיך ויאסף לבן את כל אנשי
המקום ויעש משתה . ויהי בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו
ויבא אליה . ויתן לבן לה את זלפה שפחתו ללאה בתו שפחה . ויהי
בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי
עמך ולמה רמיתני . ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני
הבכירה . מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת בעבודה אשר תעבד עמדי
עוד שבע שנים אחרות . ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ויתן לו את רחל
בתו לו לאשה . ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה ∴ ויבא
גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה ויעבד עמו עוד שבע שנים אחרות .
וירא יהוה כי שנואה לאה ויפתח את רחמה ורחל עקרה . ותהר לאה
ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה יהוה בעניי כי עתה יאהבני
אישי . ותהר עוד ותלד בן ותאמר כי שמע יהוה כי שנואה אנכי ויתן לי
גם את זה ותקרא שמו שמעון . ותהר עוד ותלד בן ותאמר הפעם ילוה
אישי אלי כי ילדתי לו שלשה בנים על כן קרא שמו לוי . ותהר עוד
ותלד בן ותאמר הפעם אודה את יהוה על כן קראה שמו יהודה ותעמד
מלדת ∴ ותרא רחל כי לא ילדה ליעקב ותקנא רחל באחותה ותאמר אל
יעקב הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי . ויחר אף יעקב ברחל ויאמר
התחת אלהים אנכי אשר מנע ממך פרי בטן . ותאמר הנה בלהה שפחתי
בא אליה ותלד על ברכי ואבנה גם אני ממנה . ותתן לו את בלהה שפחתה
לאשה ויבא אליה יעקב . ותהר בלהה ותלד ליעקב בן . ותאמר רחל דנני
אלהים וגם שמע בקולי ויתן לי בן על כן קראה שמו דן . ותהר עוד בלהה
שפחת רחל ותלד בן שני ליעקב . ותאמר רחל נפתולי אלהים נפתלתי עם
אחותי גם יכלתי ותקרא שמו נפתלי . ותרא לאה כי עמדה מלדת ותקח את
זלפה שפחתה ותתן אתה ליעקב לאשה . ותלד זלפה שפחת לאה ליעקב בן
ראשון . ותאמר לאה בגד ותקרא שמו גד . ותלד זלפה שפחת לאה בן שני
ליעקב . ותאמר לאה באשרי כי אשרוני בנות ותקרא שמו אשר . ויעש
ראובן בימי קציר חטים וימצא דודאים בשדה ויבא אותם אל לאה אמו
ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך . ותאמר לה הקטן לקחתי את
אישי ולקחת גם את דודאי בני . ותאמר רחל לכן ישכב עמך הלילה תחת
דודאי בנך . ויבא יעקב מן השדה בערב ותצא לאה לקראתו ותאמר אלי
תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני . וישכב עמה בלילה ההוא ∴ ויהי
אלהים אל לאה ותהר ותלד ליעקב בן חמישי . ותאמר לאה נתן אלהים
שכרי אשר נתתי שפחתי לאישי ותקרא שמו יששכר . ותהר עוד לאה
ותלד בן ששי ליעקב . ותאמר לאה זבדני אלהים אתי זבד טוב הפעם
יזבלני אישי כי ילדתי לו ששה בנים ותקרא שמו זבולן . ואחר ילדה בת
ותקרא שמה דינה . ויזכר אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את
רחמה . ותהר ותלד בן ותאמר אסף אלהים את חרפתי . ותקרא שמו יוסף

(1) ויאמר יעקב אל לבן וגו' . עד כאן לשון הכתוב . מכאן ואילך דברי
הפיוט . ועיין בפתח הפיוט .

ויצר יי׳ אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה׃ ויטע יי׳ אלהים גן בעדן מקדם וישם שם את האדם אשר יצר׃ ויצמח יי׳ אלהים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע׃ ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים׃ שם האחד פישון הוא הסובב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב׃ וזהב הארץ ההוא טוב שם הבדולח ואבן השהם׃ ושם הנהר השני גיחון הוא הסובב את כל ארץ כוש׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההולך קדמת אשור והנהר הרביעי הוא פרת׃ ויקח יי׳ אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה׃ ויצו יי׳ אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות׃ ויאמר יי׳ אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו׃ ויצר יי׳ אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו׃ ויפל יי׳ אלהים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה׃ ויבן יי׳ אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם׃ ויאמר האדם זאת הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת׃ על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד׃ ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו׃

(ד) ויצר . ויצר . ויצר : ויצר . ויצר . ויצר .

ומלת בלתי. יהיה פלוס ענינו מלת עוד. ומלת בלתי
עמו ענינו שלא יהיה עמו. וכן אמרו ז"ל אין לו בעולם
הזה אלא פת בלבד. ומלת בלתי ענינו שלא יהיה
לו

ואשר אמר ה׳ לעשות ׃ ויאמר אליהם קחו לכם איש
מאתו מנחה לה׳ מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן
ומן העזים . תמימים יהיו לרצון כל מום לא יהיה
בהם . ואשר תקריבו עגלים בני בקר כבשים בני
שנה . תקחו את דמם ואת חלבם תזרקו על מזבח
ה׳ ׃ ואת הבשר תעשו על פני כל העם ואכלו
מבשר זבח שלמיהם . ואת הכבד ואת הכליות
ואת החלב אשר עליהם תקטירו על המזבח .
ואת הבשר ואת העור תשרפו באש מחוץ למחנה .
כי חטאת הוא ׃ ויהי ביום השמיני קרא משה
לאהרן ולבניו ולזקני ישראל . ויאמר אל אהרן
קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים
והקרב לפני ה׳ ׃ ואל בני ישראל תדבר לאמר
קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה
תמימים לעלה . ופר ואיל לזבח שלמים לזבח
לפני ה׳ ומנחה בלולה בשמן כי היום ה׳ נראה
אליכם . ויקחו את אשר צוה משה אל פני
אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני ה׳ ׃
ויאמר משה זה הדבר אשר צוה ה׳ תעשו ויראה
אליכם כבוד ה׳ . ויאמר משה אל אהרן קרב
אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר
בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר
בעדם כאשר צוה ה׳ ׃ ויקרב אהרן אל המזבח
ויזבח את עגל החטאת אשר לו . ויקרבו בני
אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן
על קרנות המזבח . ואת הדם יצק אל יסוד

* ٤٢١ : ٥٤ : ٥٤٥

ישעיה נבואת ספר

ישעיה נבואת של הכללי הרקע

ישעיה של ומשפחתו חייו

ישעיה של נבואתו את לקרוא שנוכל לפני, ישעיה של ומשפחתו חייו על מעט נדע
שבו ירושלים, של הגדול בבית ישעיה שראה החזון מתוארת ו' בפרק רק
ישעיה של נבואתו תקופת על ידיעתנו כל ועיקר כולה. נבואתו של ראשיתה
ישעיה של נבואתו תקופת . ירושלים של הגדול בבית ישעיה שראה החזון
ישעיה של נבואתו תקופת . ירושלים של הגדול בבית ישעיה שראה החזון
ישעיה של נבואתו תקופת על ידיעתנו כל ועיקר כולה. נבואתו של ראשיתה
שבו ירושלים, של הגדול בבית ישעיה שראה החזון מתוארת ו' בפרק רק
ישעיה של ומשפחתו חייו על מעט נדע לפני, ישעיה של נבואתו את לקרוא שנוכל

وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا: أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ. وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ. فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ. فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ. وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ. إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ. وَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَٰذِهِ إِيمَانًا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبْشِرُونَ. وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسًا إِلَىٰ رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ. أَوَلَا يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَّكَّرُونَ. وَإِذَا مَا أُنْزِلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ هَلْ يَرَاكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انْصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ. لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِنْ أَنْفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ. فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

سورة التوبة

مدنية وهي مائة وتسع وعشرون آية

מיני עופות שונים. ומצינו בהמות שנולדו מהכלאת (1)
מינים שונים זה בזה. ואין לומר שהמים הביאו
לידי כך, שהרי המים הם מקור החיים בכל הבריאה.
ואי אפשר לומר שהמים הם שגרמו לשינוי הזה.
אלא ודאי שהמים הם רק מקור החיים בכל הבריאה.
ולא הם שגרמו לשינוי המינים. ומכאן שהשינוי
נעשה על ידי כוחות אחרים שנתן הקב"ה בבריאה.
ואין אנו יודעים מה הם כוחות אלו. ומה הם
דרכי פעולתם. ואין אנו יודעים אלא שהקב"ה
ברא את העולם בכוחות שונים. ומכוחות אלו
נעשו השינויים בבריאה. ואין אנו יודעים מה הם
כוחות אלו. ומה הם דרכי פעולתם. ואין אנו
יודעים אלא שהקב"ה ברא את העולם בכוחות
שונים. ומכוחות אלו נעשו השינויים

ومن يكن ذا مال فيبغي ان يحترز . لان
من يعطي بالقرض يستحق ان يؤجر . (٤)
لان من يسلف يحتاج ان يصبر . (٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . (٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يفعل شيئا من هذه
الاشياء . فلذلك يستحق ان يؤجر . (٧)
ومن يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٤٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٤١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٤٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٤٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٤٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٤٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٤٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٤٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٤٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٤٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٥٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٥١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٥٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٥٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٥٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٥٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٥٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٥٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٥٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٥٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٦٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٦١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٦٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٦٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٦٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٦٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٦٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٦٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٦٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٦٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٧٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٧١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٧٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٧٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٧٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٧٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٧٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٧٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٧٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٧٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٨١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٨٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٨٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٨٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٨٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٨٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٩٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٩٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٩٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٩٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٩٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٩٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٠١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٠٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٠٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٠٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٠٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٠٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١١٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١١٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١١٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١١٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١١٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١١٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٢١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٢٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٢٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٢٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٢٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٢٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٣٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٣٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٣٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٣٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٣٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٣٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٤١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٤٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٤٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٤٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٤٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٤٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٥٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٥٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٥٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٥٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٥٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٥٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٦١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٦٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٦٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٦٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٦٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٦٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٧٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٧٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٧٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٧٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٧٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٧٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٨١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٨٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٨٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٨٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٨٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٨٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٩٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٩٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٩٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٩٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (١٩٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (١٩٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٠١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٠٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٠٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٠٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٠٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٠٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢١٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢١٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢١٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢١٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢١٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢١٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٢١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٢٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٢٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٢٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٢٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٢٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٣٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٣٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٣٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٣٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٣٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٣٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٤١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٤٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٤٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٤٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٤٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٤٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٥٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٥٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٥٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٥٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٥٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٥٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٦١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٦٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٦٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٦٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٦٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٦٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٧٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٧٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٧٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٧٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٧٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٧٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٨١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٨٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٨٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٨٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٨٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٨٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٩٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٩٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩٣) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٩٤) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩٥) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٩٦) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩٧) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٢٩٨) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٢٩٩) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٠٠) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتاج ان يربح . (٣٠١) ومن
يعطي بالرهن يحتاج ان يفتدي . لان
من يسلف لا يحتاج ان يفتدي . (٣٠٢) ومن
يعطي بالربح يحتاج ان يربح . لان من
يسلف لا يحتا

وأما الوضوء فيستحب . ومن أين لنا أن نتوضأ ونحن لا نجد الماء (١) : الأول منتفٍ بنفي الوجدان : والثاني بقوله ﷺ : « التراب كافيك ولو إلى عشر حجج » : والثالث بقوله ﷺ : « جعلت لي الأرض مسجداً وطهوراً » : فجعل التراب طهوراً عند عدم الماء . وأما الغسل فلا يجب بالإجماع . وأما الطهارة من النجاسة فواجبة . ولا يقدر على إزالتها . وأما الصلاة فلا تسقط . ولا يمكن أن يصلي عريانا . ولا يمكن أن يصلي في ثوب نجس . ولا يمكن أن يصلي قاعداً . ولا يمكن أن يصلي إلى غير القبلة . ولا يمكن أن يصلي بغير نية . ولا يمكن أن يصلي بغير تكبيرة الإحرام . ولا يمكن أن يصلي بغير قراءة . ولا يمكن أن يصلي بغير ركوع . ولا يمكن أن يصلي بغير سجود . ولا يمكن أن يصلي بغير تشهد . ولا يمكن أن يصلي بغير سلام . ولا يمكن أن يصلي بغير ترتيب . ولا يمكن أن يصلي بغير موالاة . ولا يمكن أن يصلي بغير طمأنينة . ولا يمكن أن يصلي بغير استقبال . ولا يمكن أن يصلي بغير استدبار

بِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : يَعْنِي الْجِنَّ وَالْإِنْسَ فَبِأَيِّ نِعَمِ اللَّهِ الَّتِي عَدَّدَهَا عَلَيْكُمَا تُكَذِّبَانِ . ثُمَّ ذَكَرَ الْجَنَّتَيْنِ فَقَالَ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّتَانِ . أَيْ لِمَنْ خَافَ رَبَّهُ فَتَرَكَ مَعَاصِيَهُ جَنَّتَانِ فِي الْآخِرَةِ . فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : أَيْ فَبِأَيِّ نِعَمِ اللَّهِ الَّتِي عَدَّدَهَا عَلَيْكُمَا تُكَذِّبَانِ : ذَوَاتَا أَفْنَانٍ : أَغْصَانٍ وَفُرُوعٍ : وَقِيلَ ظِلُّهُمَا يَتَفَرَّعُ أَفْنَانًا أَفْنَانًا . فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : فِيهِمَا عَيْنَانِ تَجْرِيَانِ بِمَاءٍ كَثِيرٍ . فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةٍ صِنْفَانِ . فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : مُتَّكِئِينَ عَلَى فُرُشٍ بِطَائِنُهَا مِنْ إِسْتَبْرَقٍ . وَهُوَ مَا غَلُظَ مِنَ الدِّيبَاجِ وَجَنَى الْجَنَّتَيْنِ دَانٍ . (١) قَرِيبٌ يَنَالُهُ الْقَاعِدُ وَالنَّائِمُ وَالْمُضْطَجِعُ . فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ : فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الطَّرْفِ : قَصَرْنَ أَبْصَارَهُنَّ عَلَى أَزْوَاجِهِنَّ فَلَا يَرَيْنَ غَيْرَهُمْ لِحُسْنِهِمْ عِنْدَهُنَّ لَمْ يَطْمِثْهُنَّ : لَمْ يَفْتَضَّهُنَّ

---

(١) فجنى صغيرة . وجنة جمعها جنى مثل عصا وعصي وقيل جنى جمع جنية كجمل وجملة . وجنة فعل بمعنى مفعول كقبض بمعنى مقبوض .

ויאמר המלך לה מה לך אסתר המלכה וּמה בקשתך עד חצי המלכות ויאמר המן אל המלך : אסתר המלכה לא קרא בקשה ולא שאלה כי אם שתבוא המלך והמן היום אל המשתה אשר עשתה לו : ויאמר המלך מהרו את המן למען נעשות את דבר אסתר ויבא המלך והמן אל המשתה אשר עשתה אסתר : ויאמר המלך לאסתר במשתה היין מה שאלתך ותנתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש : ותען אסתר ותאמר שאלתי ובקשתי : אם מצאתי חן בעיני המלך ואם על המלך טוב לתת את שאלתי ולעשות את בקשתי יבוא המלך והמן אל המשתה אשר אעשה להם ומחר אעשה כדבר המלך : ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב וכראות המן את מרדכי בשער המלך ולא קם ולא זע ממנו מלא חמה על מרדכי : ויתאפק המן ויבא אל ביתו וישלח ויבא את אהביו ואת זרש אשתו : ויספר להם המן את כבוד עשרו ורב בניו ואת כל אשר גדלו המלך ואשר נשאו על השרים ועבדי המלך : ויאמר המן אף לא הביאה אסתר המלכה עם המלך אל המשתה אשר עשתה כי אם אני ואל המחר גם לה אנכי קרא עם המלך : וכל זה איננו שוה לי בכל עת אשר אראה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך : ותאמר לו זרש אשתו וכל אהביו יעשו עץ גבה חמשים אמה ובבקר אמר למלך ויתלו את מרדכי עליו ובא עם המלך אל המשתה שמח : ויטב הדבר לפני המן ויעש העץ :

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا : وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ : وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ : إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ : قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا : وَالَّلَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ : وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ : وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا : ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ : وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا : أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ : وَإِنْ كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ : فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ : وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ : وَإِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَىٰ : لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ : وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ : لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا : سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا : وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا : فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا : أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا : قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا : رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ : وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا : قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا : اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا :

ויאמר יעקב אל לבן הבה את אשתי כי מלאו ימי ואבואה אליה : ויאסף לבן את כל אנשי המקום ויעש משתה : והיה בערב ויקח את לאה בתו ויבא אתה אליו ויבא אליה : ויתן לבן לה את זלפה שפחתו לאה שפחה : ויהי בבקר והנה היא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך ולמה רמיתני : ויאמר לבן לא יעשה כן במקומנו לתת הצעירה לפני הבכירה : מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את האחרת בעבודה אשר תעבד עמדי עוד שבע שנים אחרות : ויעש יעקב כן וימלא שבוע זאת ויתן לו את רחל בתו לו לאשה : ויתן לבן לרחל בתו את בלהה שפחתו לה לשפחה : ויבא גם אל רחל ויאהב גם את רחל מלאה מלאה מלאה

ﻣﻮﺳﻰ ﺻﻠﻌﻢ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻴﻪ ﻭﺳﻠﻢ ﻟﻤﺎ ﺃﺭﺍﺩ ﺍﻟﻠﻪ ﺃﻥ ﻳﺨﺮﺝ ﺑﻨﻲ ﺇﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﻣﻦ ﻣﺼﺮ ﻭﻛﺎﻥ ﻓﺮﻋﻮﻥ ﻗﺪ ﺃﺧﺬ ﻋﻠﻰ ﺑﻨﻲ ﺇﺳﺮﺍﺋﻴﻞ ﺃﻥ ﻻ ﻳﻮﻟﺪ ﻟﻬﻢ ﻭﻟﺪ ﺫﻛﺮ ﺇﻻ ﺃﻟﻘﻲ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﻬﺮ ﻭﺃﻥ ﻳﺴﺘﺤﻴﻮﺍ ﺑﻨﺎﺗﻬﻢ ﻓﻠ

* في وقت الضحى : وصلاة الضحى في

صلاة الضحى

في الأحاديث الفعلية والقولية

في الصحيحين عن أبي هريرة : أوصاني خليلي بثلاث : صيام ثلاثة أيام من كل شهر . وركعتي الضحى . وأن لا أنام إلا على وتر . وفي رواية لمسلم : أن أصلي الضحى كل يوم . وفي رواية : أن أصلي سبحة الضحى . وفي رواية : أن أوتر قبل أن أرقد . وعن أبي ذر : يصبح على كل سلامى من أحدكم صدقة : فكل تسبيحة صدقة . وكل تحميدة صدقة . وكل تهليلة صدقة . وكل تكبيرة صدقة . وأمر بالمعروف صدقة . ونهي عن المنكر صدقة . ويجزئ من ذلك ركعتان يركعهما من الضحى : وفي رواية : ويجزئ عن ذلك ركعتا الضحى : وعن أبي الدرداء قال : قال رسول الله ﷺ : من صلى الضحى ركعتين لم يكتب من الغافلين . ومن صلى أربعا كتب من العابدين . ومن صلى ستا كفي ذلك اليوم . ومن صلى ثمانيا كتب من القانتين . ومن صلى ثنتي عشرة ركعة بنى الله له بيتا في الجنة . وما من يوم وليلة إلا لله فيهما صدقة على عباده . وما تصدق على عباده بأفضل من أن يلهمهم ذكره . وعن أبي هريرة قال : قال رسول الله ﷺ : من صلى الضحى ثنتي عشرة ركعة بنى الله له قصرا من ذهب في الجنة . وعن أبي هريرة قال : قال رسول الله ﷺ : من صلى الضحى ركعتين لم يكتب من الغافلين . ومن صلى أربعا كتب من العابدين . ومن صلى ستا كفي ذلك اليوم . ومن صلى ثمانيا كتب من القانتين . ومن صلى ثنتي عشرة ركعة بنى الله له بيتا في الجنة . وما من يوم وليلة إلا لله فيهما صدقة على عباده . وما تصدق على عباده بأفضل من أن يلهمهم ذكره . وعن أبي هريرة قال : قال رسول الله ﷺ : من صلى الضحى ثنتي عشرة ركعة بنى الله له قصرا من ذهب في الجنة .

ذكر الله تعالى : سبّوه كقوله وسبحوه أو ذكر ذاته (٢) تعالى وتقدّس عن أن يكون محلا للحوادث . وقيل المراد بالذكر الصلاة في الوقت : وقيل الخطبة يوم الجمعة : وقيل الدعاء عند الركوب : وقيل التلبية في الحج : وقيل الثناء على الله تعالى بما هو أهله ابتداء وانتهاء : وقيل الذكر الخفي : وقيل الجهر بالقرآن في الصلاة . وقيل الذكر الدائم في القلب : وقيل الذكر في الأمر بالمعروف والنهي عن المنكر : وقيل الذكر في مجالس العلم والوعظ : وقيل الذكر في مجالس الذكر : وقيل الذكر في مجالس الفقراء : وقيل الذكر في مجالس الأغنياء : وقيل الذكر في مجالس الأمراء : وقيل الذكر في مجالس العلماء : وقيل الذكر في مجالس الصلحاء : وقيل الذكر في مجالس الأتقياء : وقيل الذكر في مجالس الأولياء : وقيل الذكر في مجالس الأنبياء : وقيل الذكر في مجالس الملائكة : وقيل الذكر في مجالس الله تعالى : وقيل الذكر في مجالس الجنة : وقيل الذكر في مجالس النار : وقيل الذكر في مجالس الموت : وقيل الذكر في مجالس القبر : وقيل الذكر في مجالس البعث : وقيل الذكر في مجالس الحساب : وقيل الذكر في مجالس الميزان : وقيل الذكر في مجالس الصراط : وقيل الذكر في مجالس الحوض : وقيل الذكر في مجالس الشفاعة : وقيل الذكر في مجالس الجنة : وقيل الذكر في مجالس النار : وقيل الذكر في مجالس الموت : وقيل الذكر في مجالس القبر : وقيل الذكر في مجالس البعث : وقيل الذكر في مجالس الحساب : وقيل الذكر في مجالس الميزان : وقيل الذكر في مجالس الصراط : وقيل الذكر في مجالس الحوض : وقيل الذكر في مجالس الشفاعة :

(١) الإضافة للبيان . (٢) الإضافة لأدنى ملابسة .

(١) الإضافة للبيان . ضمير . تحية . بركة . (٢) الإضافة لأدنى ملابسة .

ואפילו בית אחד. אלא בית בתוך בית ואין לו פתח אלא דרך הפנימי, פנו הפנימי ונפל הפנימי על החיצון, ואין לו. פתח אלא דרך החיצון, ונפל החיצון על הרשות: הפנימי פטור, שהחיצון היה לו לסמוך. החיצון חייב, שהפנימי לא היה לו לפנות. ואם אמר הפנימי לחיצון: סמוך אני לך, ונפל החיצון על הרשות: הפנימי חייב, שהחיצון לא היה לו לסמוך. החיצון פטור, שהפנימי לא היה לו לפנות. ואם אמרו זה לזה: סמוכין אנו זה לזה, ונפלו על הרשות: שניהם חייבין. ואם אמרו לבעל הבית: סמוך אנו לך, ונפלו על הרשות: בעל הבית חייב. ואם אמר בעל הבית לאחד מהם: סמוך אני לך, ונפל על הרשות: בעל הבית חייב, שהוא לא היה לו לסמוך. ואם אמר לשניהם: סמוכין אני לכם, ונפלו על הרשות: בעל הבית חייב. ואם אמרו לבעל הבית: סמוך אנו לך, ונפלו על הרשות: בעל הבית חייב. ואם אמר בעל הבית לאחד מהם: סמוך אני לך, ונפל על הרשות: בעל הבית חייב, שהוא לא היה לו לסמוך. ואם אמר לשניהם: סמוכין אני לכם, ונפלו על הרשות: בעל הבית חייב.

(ו) אנוס הוא כל שאינו יכול לעמוד בפני מי שהוא חזק ממנו. ואפילו הוא בעל הבית עצמו. ב"ק ד"ף כ"ו ע"ב.

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ مَعْرِفَةٌ بِالْعَرَبِيَّةِ وَلَا بِالْفَارِسِيَّةِ . وَهُوَ
أَوَّلُ مَنْ أَلَّفَ فِي عِلْمِ الْعَرُوضِ : وَاسْتَخْرَجَهُ مِنْ
أَشْعَارِ الْعَرَبِ الْمُوَلَّدِينَ *

فصل ثامن

في ذكر الخليل بن أحمد

هو الخليل بن أحمد بن عمرو بن تميم الفراهيدي
الأزدي العتكي البصري . وفراهيد بطن من الأزد .
وعتك بطن من الأزد . وقيل إن عتكا اسم أمة
كانت لبني الأزد . وقيل إن عتكا اسم رجل من
الأزد . وقيل إن عتكا اسم أمة كانت لبني الأزد
وهي أم رجل منهم

כִּי בָּא הַהֶבֶל בְּרֹב עִנְיָן וְהַחֲלוֹם בְּרֹב דְּבָרִים וְאַתָּה יְרָא מֵאֱלֹהֶיךָ׃ אִם עֹשֶׁק רָשׁ וְגֵזֶל מִשְׁפָּט וָצֶדֶק בְּמְדִינָה תִּרְאֶה אַל תִּתְמַהּ עַל הַחֵפֶץ כִּי גָבֹהַּ מֵעַל גָּבֹהַּ שֹׁמֵר וּגְבֹהִים עֲלֵיהֶם׃ וְיִתְרוֹן אֶרֶץ בַּכֹּל הִיא מֶלֶךְ לַשָּׂדֶה נֶעֱבָד׃ אֹהֵב כֶּסֶף לֹא יִשְׂבַּע כֶּסֶף וּמִי אֹהֵב בָּהָמוֹן לֹא תְבוּאָה גַּם זֶה הָבֶל׃ בִּרְבוֹת הַטּוּב רַבּוּ אֹכְלָיו וּמַה שֹּׂכֶר לִבְעָלָיו כִּי אִם רְאוֹת עֵינָיו׃ מְתוּקַת שְׁנַת הָעוֹבֵד אִם מְעַט אִם הַרְבֶּה וְהַשָּׂבְעַ לָעָשִׁיר אֵינֶנּוּ מַנִּיחַ לוֹ לִישֹׁן׃ יֵשׁ רָעָה חוֹלָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ עֹשֶׁר שָׁמוּר לִבְעָלָיו לְרָעָתוֹ׃ וְאָבַד הָעֹשֶׁר הַהוּא בְּעִנְיַן רָע וְהוֹלִיד בֵּן וְאֵין בְּיָדוֹ מְאוּמָה׃ כַּאֲשֶׁר יָצָא מִבֶּטֶן אִמּוֹ עָרֹם יָשׁוּב לָלֶכֶת כְּשֶׁבָּא וּמִן עֲמָלוֹ לֹא יִשָּׂא בְּיָדוֹ לָלֶכֶת׃ וְגַם זֹה רָעָה חוֹלָה כְּעֵצֶם הַיָּה תֵּלֵךְ וּמַה יִּתְרוֹן לוֹ שֶׁיַּעֲמֹל לָרוּחַ׃ גַּם כָּל יָמָיו בַּחֹשֶׁךְ יֹאכֵל וְכָעַס הַרְבֵּה וְחָלְיוֹ וְקָצֶף׃ הִנֵּה אֲשֶׁר רָאִיתִי אֲנִי טוֹב אֲשֶׁר יָפֶה אֲכֹל וְשָׁתוֹת וְלִרְאוֹת טוֹבָה בְּכָל עֲמָלוֹ שֶׁיַּעֲמֹל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ מִסְפַּר יְמֵי חַיָּיו אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים כִּי הוּא חֶלְקוֹ׃ גַּם כָּל הָאָדָם אֲשֶׁר נָתַן לוֹ הָאֱלֹהִים עֹשֶׁר וּנְכָסִים וְהִשְׁלִיטוֹ לֶאֱכֹל מִמֶּנּוּ וְלָשֵׂאת אֶת חֶלְקוֹ וְלִשְׂמֹחַ בַּעֲמָלוֹ זֹה מַתַּת אֱלֹהִים הִיא׃ כִּי לֹא הַרְבֵּה יִזְכֹּר אֶת יְמֵי חַיָּיו כִּי הָאֱלֹהִים מַעֲנֶה בְּשִׂמְחַת לִבּוֹ׃

وعليه . فمن حلف ليقضين غريمه حقه يوم كذا فلم يقضه حتى مضى ذلك اليوم فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه في هذا الشهر فلم يقضه حتى مضى الشهر فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى سنة فلم يقضه حتى مضت السنة فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى الحصاد أو الجذاذ أو الدياس فلم يقضه حتى مضى ذلك فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى الفطر أو الأضحى أو إلى قدوم فلان فلم يقضه حتى مضى ذلك فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال فلم يقضه حتى رآه فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في رمضان فلم يقضه حتى رآه في رمضان فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في شوال فلم يقضه حتى رآه في شوال فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في ذي الحجة فلم يقضه حتى رآه في ذي الحجة فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في المحرم فلم يقضه حتى رآه في المحرم فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في رجب فلم يقضه حتى رآه في رجب فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في شعبان فلم يقضه حتى رآه في شعبان فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في صفر فلم يقضه حتى رآه في صفر فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في ربيع الأول فلم يقضه حتى رآه في ربيع الأول فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في ربيع الآخر فلم يقضه حتى رآه في ربيع الآخر فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في جمادى الأولى فلم يقضه حتى رآه في جمادى الأولى فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في جمادى الآخرة فلم يقضه حتى رآه في جمادى الآخرة فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في رجب فلم يقضه حتى رآه في رجب فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في شعبان فلم يقضه حتى رآه في شعبان فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في رمضان فلم يقضه حتى رآه في رمضان فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في شوال فلم يقضه حتى رآه في شوال فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في ذي القعدة فلم يقضه حتى رآه في ذي القعدة فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في ذي الحجة فلم يقضه حتى رآه في ذي الحجة فقد حنث . وكذلك لو حلف ليقضينه حقه إلى أن يرى الهلال في المحرم فلم يقضه حتى رآه في المحرم

לא ניבר ניא ברוא : ניא ניא ברוא ניא ניבר ניא ניבר ניא ניבר

ولا يجوز أن يكون الشيء الواحد في الوقت الواحد
موجودا ومعدوما . ولا يجوز أن يكون الشيء الواحد
في الوقت الواحد في المكان الواحد على الصفة الواحدة
ساكنا ومتحركا

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור : וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל אלהים בין האור ובין החשך : ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד : ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים : ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע ויהי כן : ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי בקר יום שני : ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן : ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים וירא אלהים כי טוב : ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום שלישי : יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים : והיו למאורת ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן : ויעש אלהים את שני המארת הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת הלילה ואת הכוכבים : ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ : ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי : ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים : ויברא אלהים את התנינם הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף כנף למינהו וירא אלהים כי טוב : ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ : ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי : ותוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה ויהי כן : ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב : ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ ובכל הרמש הרמש על הארץ : ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם : ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים ובכל חיה הרמשת על הארץ : ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה : ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן : וירא אלהים את כל אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי :

ומשל מלכות משלו ומלכותו בכל דור ודור: ה' מלך גאות לבש לבש ה' עז התאזר אף תכון תבל בל תמוט: נכון כסאך מאז מעולם אתה: נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם ישאו נהרות דכים: ממקולות מים רבים אדירים משברי ים אדיר במרום ה': עדותיך נאמנו מאד לביתך נאוה קדש ה' לאורך ימים: (1) בתוקף מלת אמן נוסף בה ענין חדש ואמרו אמן ואמן כמו שאמרו ברוך ה' לעולם אמן ואמן: ואמרו אמן ואמן לשתי ברכות: ואמרו אמן ואמן לשתי פעמים: ואמרו אמן ואמן לשתי תיבות: ואמרו אמן ואמן לשתי שמות: ואמרו אמן ואמן לשתי מלכיות: ואמרו אמן ואמן לשתי בשורות: ואמרו אמן ואמן לשתי ישועות: ואמרו אמן ואמן לשתי נחמות: ואמרו אמן ואמן לשתי סליחות: ואמרו אמן ואמן לשתי כפרות: ואמרו אמן ואמן לשתי גאולות: ואמרו אמן ואמן לשתי תפלות: ואמרו אמן ואמן לשתי תורות: ואמרו אמן ואמן לשתי ברכות: ואמרו אמן ואמן לשתי פעמים: ואמרו אמן ואמן לשתי תיבות: ואמרו אמן ואמן לשתי שמות: ואמרו אמן ואמן לשתי מלכיות: ואמרו אמן ואמן לשתי בשורות: ואמרו אמן ואמן לשתי ישועות: ואמרו אמן ואמן לשתי נחמות: ואמרו אמן ואמן לשתי סליחות: ואמרו אמן ואמן לשתי כפרות: ואמרו אמן ואמן לשתי גאולות: ואמרו אמן ואמן לשתי תפלות: ואמרו אמן ואמן לשתי תורות:

(1) אמן ואמן שבת כתיבה פעמים רבות.

לא יהיו לכהן קרבן תרומתם לכל : ולא תשאו עליו חטא בהרימכם את חלבו מבני ישראל ואת קדשי בני ישראל לא תחללו ולא תמותו : וידבר יהוה אל משה ואל אהרן לאמר זאת חקת התורה אשר צוה יהוה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו אליך פרה אדמה תמימה אשר אין בה מום אשר לא עלה עליה עול : ונתתם אתה אל אלעזר הכהן והוציא אתה אל מחוץ למחנה ושחט אתה לפניו : ולקח אלעזר הכהן מדמה באצבעו והזה אל נכח פני אהל מועד מדמה שבע פעמים : ושרף את הפרה לעיניו את עורה ואת בשרה ואת דמה על פרשו ישרף : ולקח הכהן עץ ארז ואזוב ושני תולעת והשליך אל תוך שרפת הפרה : וכבס בגדיו הכהן ורחץ בשרו במים ואחר יבא אל המחנה וטמא הכהן עד הערב : והשרף אתה יכבס בגדיו במים ורחץ בשרו במים וטמא עד הערב : ואיש טהור אסף את אפר הפרה והניח מחוץ למחנה במקום טהור והיתה למטרת עדת בני ישראל למי נדה חטאת הוא : וכבס האסף את בגדיו וטמא עד הערב והיתה לבני ישראל ולגר הגר בתוכם לחקת עולם : הנוגע במת בכל נפש אדם וטמא שבעת ימים : הוא יתחטא בו ביום השלישי וביום השביעי יטהר ואם לא יתחטא ביום השלישי וביום השביעי לא יטהר : כל הנוגע במת בנפש האדם אשר ימות ולא יתחטא את משכן יהוה טמא ונכרתה הנפש ההוא מישראל כי מי נדה לא זרק עליו טמא יהיה עוד טמאתו בו : זאת התורה אדם כי ימות באהל כל הבא אל האהל וכל אשר באהל יטמא שבעת ימים : וכל כלי פתיל אשר אין צמיד פתיל עליו טמא הוא : וכל אשר יגע עליו הנפל בנפש האדם במת או בקבר יטמא שבעת ימים : וכל כלי אשר יזה עליו המים הנדה יטמא והוא טמא עד הערב : וכל אשר יגע על פני השדה בחלל חרב או במת או בעצם אדם או בקבר יטמא שבעת ימים : ולקחו לטמא מעפר שרפת החטאת ונתן עליו מים חיים אל כלי : ולקח אזוב וטבל במים איש טהור והזה על האהל ועל כל הכלים ועל הנפשות אשר היו שם ועל הנוגע בעצם או בחלל או במת או בקבר : והזה הטהור על הטמא ביום השלישי וביום השביעי וחטאו ביום השביעי וכבס בגדיו ורחץ במים וטהר בערב : ואיש אשר יטמא ולא יתחטא ונכרתה הנפש ההוא מתוך הקהל כי את מקדש יהוה טמא מי נדה לא זרק עליו טמא הוא : והיתה להם לחקת עולם וגם המזה את מי הנדה יכבס בגדיו והנגע במי הנדה יטמא עד הערב : וכל אשר יגע בו הטמא יטמא והנפש הנגעת תטמא עד הערב :

(א) שמ׳ כ׳ ב׳. ויק׳ כ׳ ב׳. (ב) ויק׳ ד׳ ו׳. (ג) ויק׳ ד׳ ה׳. (ד) ויק׳ ד׳ ו׳. (ה) שמ׳ ל׳ כ׳. ויק׳ ד׳ ו׳. (ו) ויק׳ ד׳ ו׳. (ז) ויק׳ ד׳ ו׳. (ח) ויק׳ ד׳ ו׳. (ט) ויק׳ ד׳ ו׳. (י) ויק׳ ד׳ ו׳. (יא) ויק׳ ד׳ ו׳. (יב) ויק׳ ד׳ ו׳. (יג) ויק׳ ד׳ ו׳. (יד) ויק׳ ד׳ ו׳. (טו) ויק׳ ד׳ ו׳. (טז) ויק׳ ד׳ ו׳. (יז) ויק׳ ד׳ ו׳. (יח) ויק׳ ד׳ ו׳. (יט) ויק׳ ד׳ ו׳. (כ) ויק׳ ד׳ ו׳. (כא) ויק׳ ד׳ ו׳. (כב) ויק׳ ד׳ ו׳.

ואמרי : מי לית ליה לרבי שמעון בזבח בזבח : אמר רבי יוחנן בשלמא לרבי שמעון דאמר אין מביאין על פי נדבה אלא בחג אלא לרבי יוסי דאמר מביאין על פי נדבה אפילו בשאר ימות השנה מאי איכא למימר . אמר לך רבי יוסי אי אמרת בשלמא בזבח בזבח אין מביאין על פי נדבה אלא בחג אלא אי אמרת בזבח בזבח מביאין על פי נדבה אפילו בשאר ימות השנה מאי איכא למימר . אמר לך רבי שמעון אי אמרת בשלמא בזבח בזבח אין מביאין על פי נדבה אלא בחג אלא אי אמרת בזבח בזבח

وعن . الثانية الركعة في يقرأ ما على الأولى الركعة في يقرأ
ثم الأولى في قرأ ما على الثانية في يقرأ لا : وقيل سواء
في يقرأ لا : وقيل . الأولى في قرأ ما على الثانية في يقرأ
الثانية في يقرأ ما على الأولى في يقرأ : وقيل . شيء منهما
الأولى في قرأ ما على الثانية

وَالْمَوْتَى يَبْعَثُهُمُ اللهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ ۞ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ ۚ قُلْ إِنَّ اللهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ۞ وَمَا مِنْ دَابَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٍ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْثَالُكُمْ ۚ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ ۞ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌّ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ ۗ مَنْ يَشَإِ اللهُ يُضْلِلْهُ وَمَنْ يَشَأْ يَجْعَلْهُ عَلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۞ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللهِ أَوْ أَتَتْكُمُ السَّاعَةُ أَغَيْرَ اللهِ تَدْعُونَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ۞ بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنْسَوْنَ مَا تُشْرِكُونَ ۞ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَىٰ أُمَمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ يَتَضَرَّعُونَ ۞ فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَأْسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَٰكِنْ قَسَتْ قُلُوبُهُمْ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ۞ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرِحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ ۞ فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا ۚ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ۞

١٢ الرُّكُوعُ

قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَٰهٌ غَيْرُ اللهِ يَأْتِيكُمْ بِهِ ۗ انْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ ۞ قُلْ أَرَأَيْتَكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللهِ بَغْتَةً أَوْ جَهْرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ ۞ وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنْذِرِينَ ۖ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ ۞ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا يَمَسُّهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ ۞ قُلْ لَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ ۖ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوحَىٰ إِلَيَّ ۚ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَىٰ وَالْبَصِيرُ ۚ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ ۞ وَأَنْذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْ يُحْشَرُوا إِلَىٰ رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ ۞ وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاةِ وَالْعَشِيِّ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ ۚ مَا عَلَيْكَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدَهُمْ فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ ۞ وَكَذَٰلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لِيَقُولُوا أَهَٰؤُلَاءِ مَنَّ اللهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا ۗ أَلَيْسَ اللهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ ۞ وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۞

لا تبخل بالخير عن أهله إذا كان في طاقة يدك أن تفعله. لا تقل لصاحبك في حاجته: اذهب وارجع، وغدًا أعطيك، إذا كان عندك ما تعطيه اليوم. لا تدبر الشر على قريبك وهو ساكن آمن بجانبك. لا تخاصم إنسانًا بغير سبب، إذا لم يسئ إليك. لا تحسد ظالمًا على ظلمه، ولا تختر طريقه.

الفصل الرابع

يا بني، لا تنس شريعتي، وليحفظ قلبك وصاياي. فإنها تطيل أيامك وسنين حياتك وتزيدك سلامًا. لا تدع الرحمة والحق يفارقانك، بل قلدهما عنقك واكتبهما على لوح قلبك، فتجد نعمة ومحبة عند الله والناس. توكل على الرب بكل قلبك، ولا تعتمد على فهمك. في جميع طرقك اعترف به، فهو يقوم سبلك. لا تكن حكيمًا في عيني نفسك، بل اتق الرب وحد عن الشر، فيكون الشفاء لجسدك والري لعظامك.

בחוקותי תלכו

אם בחקותי תלכו ואת מצותי תשמרו ועשיתם אותם. ויקרא כו, ג. ואין חקות אלא גזירות שגזר עליהם ולא יעברו. ואין מצות אלא מה שמצה עליהם ולא יעשו. ואין תורות אלא שילמדו אותם תורה. ואין דברים אלא שיהו מדברים בהם בשעה שיושבים בבתיהם והולכים בדרך ושוכבים ובשעה שעומדים. וכן הוא אומר (דברים ו, ז) ודברת בם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך. ואין עשיה אלא קיום המצות שנאמר (משלי ד, ד) שמור מצותי וחיה. ואין חיים אלא שכר שנאמר (משלי ג, יח) עץ חיים היא למחזיקים בה. ואין תומכיה אלא שכר שנאמר (משלי ג, יח) ותומכיה מאושר. ואין מאושר אלא שכר שנאמר (תהלים קכח, ב) יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך. ואין טוב אלא שכר שנאמר (ישעיה ג, י) אמרו צדיק כי טוב. ואין צדיק אלא שכר שנאמר (ישעיה ג, י) אמרו צדיק כי טוב. ואין צדיק אלא שכר שנאמר (תהלים נח, יב) אך צדיק לשמך יודו ישבו ישרים את פניך. ואין ישרים אלא שכר שנאמר (תהלים קז, מב) יראו ישרים וישמחו וכל עולה קפצה פיה. ואין עולה אלא עונש שנאמר (ישעיה כו, כא) כי הנה ה' יוצא ממקומו לפקד עון יושב הארץ עליו. ואין פקודה אלא עונש שנאמר (ירמיה ו, טו) בעת פקדתים יכשלו. ואין כשלון אלא עונש שנאמר (ירמיה ח, יב) כן יפלו בנפלים. ואין נפילה אלא עונש שנאמר (עמוס ה, ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל. ואין קימה אלא עונש שנאמר (עמוס ה, ב) נטושה על אדמתה אין מקימה לה. ואין מקימה אלא עונש שנאמר (עמוס ה, ב)

صوم يوم عرفة وصيام ستة أيام من شوال . أما صوم يوم عرفة : فيستحب لمن لا يضعفه عن الدعاء . أما صيام ستة أيام من شوال : فيستحب لمن لا يعتقد وجوبها .

صوم يوم الشك

صوم يوم الشك لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وهو يوم الثلاثين من شعبان إذا حال دون رؤية الهلال غيم أو قتر ليلة الثلاثين (١) . وكذلك يوم الثلاثين من رمضان إذا حال دون رؤية الهلال غيم أو قتر ليلة الثلاثين . أما صوم يوم الشك احتياطا لرمضان : فمكروه . وكذلك صوم يوم الثلاثين من رمضان إذا حال دون رؤية الهلال غيم أو قتر ليلة الثلاثين . وكذلك صوم يوم الشك احتياطا لرمضان : فمكروه .

صوم يوم الجمعة

صوم يوم الجمعة لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم السبت لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم الأحد لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم الاثنين لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم الثلاثاء لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم الأربعاء لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء . وكذلك صوم يوم الخميس لمن لا عادة له ولا يضعفه عن الدعاء .

---

(١) يراد بقية يوم الشك ما لم يتبين أنه من رمضان .

ﺍﻟﻤﺤﺼﻨﺎﺕ ﺛﻢ ﻟﻢ ﻳﺄﺗﻮﺍ ﺑﺄﺭﺑﻌﺔ ﺷﻬﺪﺍﺀ ﻓﺎﺟﻠﺪﻭﻫﻢ ﺛﻤﺎﻧﻴﻦ ﺟﻠﺪﺓ ﻭﻻ ﺗﻘﺒﻠﻮﺍ ﻟﻬﻢ ﺷﻬﺎﺩﺓ ﺃﺑﺪﺍ ﻭﺃﻭﻟﺌﻚ ﻫﻢ ﺍﻟﻔﺎﺳﻘﻮﻥ

ﺑﺎﺏ ﻣﺎ ﺟﺎﺀ ﻓﻲ ﺍﻟﻘﺬﻑ ﺑﻐﻴﺮ ﺯﻧﺎ

ﺣﺪﺛﻨﺎ ﺃﺣﻤﺪ ﺑﻦ ﻣﻨﻴﻊ ﻭﺍﻟﺤﺴﻦ ﺑﻦ ﻋﻠﻲ ﺍﻟﺨﻼﻝ ﻗﺎﻻ ﺣﺪﺛﻨﺎ ﺃﺑﻮ ﺃﺳﺎﻣﺔ ﻋﻦ ﺍﻟﻮﻟﻴﺪ ﺑﻦ ﻛﺜﻴﺮ ﻋﻦ ﻣﺤﻤﺪ ﺑﻦ ﻋﻤﺮﻭ ﺑﻦ ﺣﻠﺤﻠﺔ ﻋﻦ ﺃﺑﻲ ﺳﻠﻤﺔ ﻋﻦ ﺃﺑﻲ ﻫﺮﻳﺮﺓ ﻗﺎﻝ ﻗﺎﻝ ﺭﺳﻮﻝ ﺍﻟﻠﻪ ﷺ ﻣﻦ ﺃﻋﺘﻖ ﺷﺮﻛﺎ ﻟﻪ ﻓﻲ ﻋﺒﺪ ﻓﻜﺎﻥ ﻟﻪ ﻣﺎﻝ ﻳﺒﻠﻎ ﺛﻤﻦ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﻗﻮﻡ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﻗﻴﻤﺔ ﻋﺪﻝ ﻋﻠﻴﻪ ﻭﺃﻋﻄﻰ ﺷﺮﻛﺎءﻩ ﺣﺼﺼﻬﻢ ﻭﺃﻋﺘﻖ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﻓﺈﻥ ﻟﻢ ﻳﻜﻦ ﻟﻪ ﻣﺎﻝ ﺍﺳﺘﺴﻌﻰ ﺍﻟﻌﺒﺪ ﻏﻴﺮ ﻣﺸﻘﻮﻕ ﻋﻠﻴﻪ ﻗﺪﺭ ﻣﺎ ﻳﺒﻠﻎ ﻗﻴﻤﺔ ﺍﻟﻌﺪﻝ ﻓﺄﻋﺘﻖ ﻋﻠﻴﻪ ﺍﻥ ﺷﺎء ﻭﺇﻻ ﻓﻘﺪ ﻋﺘﻖ ﻣﻨﻪ ﻣﺎ ﻋﺘﻖ

ואלהי אבותיהם . ולשון קשה הוא לשון ואלהי . כלומר שמקריבים לאלהי אבותיהם . ואף על פי שהיו עובדים אלהים אחרים . היו מקריבים לאלהי אבותיהם . וכן הוא אומר ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות . ואלהי ארם . ואלהי צדון . ואלהי מואב . ואלהי בני עמון . ואלהי פלשתים . ויעזבו את ה' ולא עבדו לו . ולפיכך נאמר ואלהי אבותיהם * ואלהי אבותיהם יעזבו ויפלו בה .

פרשת בלק

ויקרא אל בלעם ויאמר

פתוחה היא . לפי שנסתלקה רוח הקדש מבלעם . שהיה רוצה לקלל ישראל . ולא היה יכול . שנאמר ויקרא אל בלעם ויאמר אליו . ולא היה יכול לומר אליו . אלא ויאמר אליו . ללמדך שנסתלקה רוח הקדש מבלעם . ויאמר אליו . שב לך אל בלק ודבר אליו כה תאמר . ואל תקלל את ישראל . ואל תברך אותם . שאין הקב"ה רוצה שיתברכו אומות העולם בברכת ישראל . שנאמר ויאמר ה' אל בלעם לא תלך עמהם . לא תאור את העם כי ברוך הוא . ואל תקלל את ישראל . כי ברוך הוא . ולא עוד אלא שהיה מתכוין לקלל ישראל . ולא היה יכול . שנאמר ויקם בלעם וילך לשוב למקומו . ולא הלך למקומו . אלא ויקם בלעם וילך אל מקומו . ולא הלך אל מקומו . אלא

(١) كتب عليه . ثم . وقد كان عليه ان يكتب . وكتب عليه ان يكتب . وكتب عليه ان يكتب . وكتب

ואי אמרת בשלמא לעולם דקנין סודר הוא ומשום הכי
אמרינן אין אדם מקנה לחבירו דבר שאין בעולם.
אלא אי אמרת קנין כסף הוא מאי איכא למימר.
אפילו תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר
שאין בעולם אי נמי אפילו תימא קנין כסף הוא
אין אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו אי נמי
אפילו תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר
שאין בעולם לחבירו בשעת קנין אי נמי אפילו
תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין
בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין. אי נמי
אפילו תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר
שאין בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין
ולבסוף. אי נמי אפילו תימא קנין כסף הוא אין
אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו בשעת קנין
ולאחר קנין ולבסוף ולעולם. אי נמי אפילו תימא
קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין בעולם
לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף ולעולם
ולעולמי עולמים. אי נמי אפילו תימא קנין כסף
הוא אין אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו
בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף ולעולם ולעולמי
עולמים ולאחר מיתה. אי נמי אפילו תימא קנין
כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו
בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף ולעולם ולעולמי
עולמים ולאחר מיתה ולאחר תחיית המתים.
אי נמי אפילו תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה
דבר שאין בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין
ולבסוף ולעולם ולעולמי עולמים ולאחר מיתה
ולאחר תחיית המתים ולאחר שנתגלגל ונעשה
כלי אחר. אי נמי אפילו תימא קנין כסף הוא אין
אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו בשעת קנין
ולאחר קנין ולבסוף ולעולם ולעולמי עולמים
ולאחר מיתה ולאחר תחיית המתים ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר.
אי נמי אפילו תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה
דבר שאין בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין
ולבסוף ולעולם ולעולמי עולמים ולאחר מיתה
ולאחר תחיית המתים ולאחר שנתגלגל ונעשה
כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר
שנתגלגל ונעשה כלי אחר. אי נמי אפילו תימא
קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין בעולם
לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף ולעולם
ולעולמי עולמים ולאחר מיתה ולאחר תחיית המתים
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר. אי נמי אפילו
תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין
בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף
ולעולם ולעולמי עולמים ולאחר מיתה ולאחר
תחיית המתים ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר. אי נמי אפילו
תימא קנין כסף הוא אין אדם מקנה דבר שאין
בעולם לחבירו בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף
ולעולם ולעולמי עולמים ולאחר מיתה ולאחר
תחיית המתים ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר. אי נמי אפילו תימא קנין כסף
הוא אין אדם מקנה דבר שאין בעולם לחבירו
בשעת קנין ולאחר קנין ולבסוף ולעולם ולעולמי
עולמים ולאחר מיתה ולאחר תחיית המתים
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר
ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל
ונעשה כלי אחר ולאחר שנתגלגל ונעשה כלי אחר.

(ו) פעמים שהוא מוסיף ומפרש ומביא ראיה לדבריו. ופעמים שהוא מקשה
ומתרץ.

(١) الانباط اي سلالة الفلاحة او الفلاحة نبطية . هم كانت تعيد انها من عهد
حمورابي . نجد ذكرها . وتعرف بالنبطية معروفة .

(٢) قد سبقت مثلها في الحاشية .

الذي يحلّ الصوم المفروض . وهذه الصوم المسنون لا يحلّ
الا لمن صامه . ولا صوم الا بنيّة . والنيّة الجزم بالقلب .
وهو ان يعلم انه في اي يوم من الشهر . ويعلم انه يجب
عليه صوم ذلك اليوم . والنيّة لا تتجزّأ . بل هي امر واحد
يتناول الليل والنهار . وتسمّى نيّة الصوم . ولا يجوز
صوم رمضان الا بنيّة التبييت . وهي ان ينوي الصوم
من الليل . ولا يجوز صوم رمضان بنيّة النهار . ويجوز
صوم التطوّع بنيّة النهار . وهي ان ينوي الصوم قبل
الزوال . وبعد ان تناول شيئا من المفطرات . ولا يجوز
صوم التطوّع بنيّة الليل .

الصوم الذي يجب قضاؤه

من افطر في رمضان لعذر من الاعذار التي تبيح
الافطار . فانه يجب عليه قضاء ما افطر . ويجب ايضا
على من افطر في رمضان متعمّدا . وعلى من افطر
بجماع . وعلى من افطر بالاكل والشرب . وعلى من
افطر بالاستقاء . وعلى من افطر بالاستمناء . وعلى
من افطر بالاستقاء . وعلى من افطر بالاستمناء .

وقد كان من حسن حظ الأمة العربية أن ظهر فيها في هذا العصر رجال أفذاذ كانوا يعرفون ما يجب عليهم نحو أمتهم ونحو دينهم ، فقاموا بما يجب عليهم من ذلك ، وكان من أولئك الرجال الأفذاذ الشيخ محمد عبده ، فقد كان يعرف ما يجب عليه نحو أمته ونحو دينه ، فقام بما يجب عليه

بِهِ . الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ . فَوَرَبِّكَ لَنَسْأَلَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ . عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ . فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ . إِنَّا كَفَيْنَاكَ الْمُسْتَهْزِئِينَ . الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ . وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّكَ يَضِيقُ صَدْرُكَ بِمَا يَقُولُونَ . فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ . وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّى يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ . (١) إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ . وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِيَعِ الْأَوَّلِينَ . وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ . كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ . لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ . وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ . لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بَلْ نَحْنُ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ . وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَّاهَا لِلنَّاظِرِينَ . وَحَفِظْنَاهَا مِنْ كُلِّ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ . إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَأَتْبَعَهُ شِهَابٌ مُبِينٌ . وَالْأَرْضَ مَدَدْنَاهَا وَأَلْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتْنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْزُونٍ . وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ . وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ . وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَاكُمُوهُ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ . وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ . وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ . وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْشُرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ . وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ . وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلُ مِنْ نَارِ السَّمُومِ . وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ . فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ . فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ . إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى أَنْ يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ . قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ . قَالَ لَمْ أَكُنْ لِأَسْجُدَ لِبَشَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مِنْ حَمَإٍ مَسْنُونٍ . قَالَ فَاخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ . وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ . قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ . قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ . إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ . قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُزَيِّنَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَأُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ . إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ . قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَيَّ مُسْتَقِيمٌ . إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ . وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ . لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ .

(١) وقيل : إنا نحن نزلنا الذكر وإنا له لحافظون . قيل : إنا نحن نزلنا الذكر .

(١) في ب : الذين أنعم الله عليهم من النبيين . ب . ج . د . هـ . ز . ح . ط . ي . ك . ل . م . ن . س . ع . ف . ص . ق . ر . ش . ت . ث . خ . ذ . ض . ظ . غ .

(٢) م . ج . د . هـ .

عليهم من النبيين والصديقين والشهداء والصالحين . ٦٩ وحسن أولئك رفيقا . ذلك الفضل من الله وكفى بالله عليما . ٧٠ يا أيها الذين آمنوا خذوا حذركم فانفروا ثبات أو انفروا جميعا . ٧١ وإن منكم لمن ليبطئن فإن أصابتكم مصيبة قال قد أنعم الله علي إذ لم أكن معهم شهيدا . ٧٢ ولئن أصابكم فضل من الله ليقولن كأن لم تكن بينكم وبينه مودة يا ليتني كنت معهم فأفوز فوزا عظيما . ٧٣ فليقاتل في سبيل الله الذين يشرون الحياة الدنيا بالآخرة ومن يقاتل في سبيل الله فيقتل أو يغلب فسوف نؤتيه أجرا عظيما . ٧٤ وما لكم لا تقاتلون في سبيل الله والمستضعفين من الرجال والنساء والولدان الذين يقولون ربنا أخرجنا من هذه القرية الظالم أهلها واجعل لنا من لدنك وليا واجعل لنا من لدنك نصيرا . ٧٥ الذين آمنوا يقاتلون في سبيل الله والذين كفروا يقاتلون في سبيل الطاغوت فقاتلوا أولياء الشيطان إن كيد الشيطان كان ضعيفا . ٧٦ ألم تر إلى الذين قيل لهم كفوا أيديكم وأقيموا الصلاة وآتوا الزكاة فلما كتب عليهم القتال إذا فريق منهم يخشون الناس كخشية الله أو أشد خشية وقالوا ربنا لم كتبت علينا القتال لولا أخرتنا إلى أجل قريب قل متاع الدنيا قليل والآخرة خير لمن اتقى ولا تظلمون فتيلا . ٧٧ أينما تكونوا يدرككم الموت ولو كنتم في بروج مشيدة وإن تصبهم حسنة يقولوا هذه من عند الله وإن تصبهم سيئة يقولوا هذه من عندك قل كل من عند الله فمال هؤلاء القوم لا يكادون يفقهون حديثا . ٧٨ ما أصابك من حسنة فمن الله وما أصابك من سيئة فمن نفسك وأرسلناك للناس رسولا وكفى بالله شهيدا . ٧٩ من يطع الرسول فقد أطاع الله ومن تولى فما أرسلناك عليهم حفيظا . ٨٠ ويقولون طاعة فإذا برزوا من عندك بيت طائفة منهم غير الذي تقول والله يكتب ما يبيتون فأعرض عنهم وتوكل على الله وكفى بالله وكيلا . ٨١ أفلا يتدبرون القرآن ولو كان من عند غير الله لوجدوا فيه اختلافا كثيرا . ٨٢ وإذا جاءهم أمر من الأمن أو الخوف أذاعوا به ولو ردوه إلى الرسول وإلى أولي الأمر منهم لعلمه الذين يستنبطونه منهم ولولا فضل الله عليكم ورحمته لاتبعتم الشيطان إلا قليلا . ٨٣ فقاتل في سبيل الله لا تكلف إلا نفسك وحرض المؤمنين عسى الله أن يكف بأس الذين كفروا والله أشد بأسا وأشد تنكيلا . ٨٤ من يشفع شفاعة حسنة يكن له نصيب منها ومن يشفع شفاعة سيئة يكن له كفل منها وكان الله على كل شيء مقيتا . ٨٥ وإذا حييتم بتحية فحيوا بأحسن منها أو ردوها إن الله كان على كل شيء حسيبا . ٨٦ الله لا إله إلا هو ليجمعنكم إلى يوم القيامة لا ريب فيه ومن أصدق من الله حديثا . ٨٧ فما لكم في المنافقين فئتين والله أركسهم بما كسبوا أتريدون أن تهدوا من أضل الله ومن يضلل الله فلن تجد له سبيلا . ٨٨ ودوا لو تكفرون كما كفروا فتكونون سواء فلا تتخذوا منهم أولياء حتى يهاجروا في سبيل الله فإن تولوا فخذوهم واقتلوهم حيث وجدتموهم ولا تتخذوا منهم وليا ولا نصيرا . ٨٩ إلا الذين يصلون إلى قوم بينكم وبينهم ميثاق أو جاءوكم حصرت صدورهم أن يقاتلوكم أو يقاتلوا قومهم ولو شاء الله لسلطهم عليكم فلقاتلوكم فإن اعتزلوكم فلم يقاتلوكم وألقوا إليكم السلم فما جعل الله لكم عليهم سبيلا . ٩٠ ستجدون آخرين يريدون أن يأمنوكم ويأمنوا قومهم كل ما ردوا إلى الفتنة أركسوا فيها فإن لم يعتزلوكم ويلقوا إليكم السلم ويكفوا أيديهم فخذوهم واقتلوهم حيث ثقفتموهم وأولئكم جعلنا لكم عليهم سلطانا مبينا . ٩١ وما كان لمؤمن أن يقتل مؤمنا إلا خطأ ومن قتل مؤمنا خطأ فتحرير رقبة مؤمنة ودية مسلمة إلى أهله إلا أن يصدقوا فإن كان من قوم عدو لكم وهو مؤمن فتحرير رقبة مؤمنة وإن كان من قوم بينكم وبينهم ميثاق فدية مسلمة إلى أهله وتحرير رقبة مؤمنة فمن لم يجد فصيام شهرين متتابعين توبة من الله وكان الله عليما حكيما . ٩٢ ومن يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنم خالدا فيها وغضب الله عليه ولعنه وأعد له عذابا عظيما . ٩٣ يا أيها الذين آمنوا إذا ضربتم في سبيل الله فتبينوا ولا تقولوا لمن ألقى إليكم السلام لست مؤمنا تبتغون عرض الحياة الدنيا فعند الله مغانم كثيرة كذلك كنتم من قبل فمن الله عليكم فتبينوا إن الله كان بما تعملون خبيرا . ٩٤ لا يستوي القاعدون من المؤمنين غير أولي الضرر والمجاهدون في سبيل الله بأموالهم وأنفسهم فضل الله المجاهدين بأموالهم وأنفسهم على القاعدين درجة وكلا وعد الله الحسنى وفضل الله المجاهدين على القاعدين أجرا عظيما . ٩٥ درجات منه ومغفرة ورحمة وكان الله غفورا رحيما . ٩٦ إن الذين توفاهم الملائكة ظالمي أنفسهم قالوا فيم كنتم قالوا كنا مستضعفين في الأرض قالوا ألم تكن أرض الله واسعة فتهاجروا فيها فأولئك مأواهم جهنم وساءت مصيرا . ٩٧ إلا المستضعفين من الرجال والنساء والولدان لا يستطيعون حيلة ولا يهتدون سبيلا . ٩٨ فأولئك عسى الله أن يعفو عنهم وكان الله عفوا غفورا . ٩٩ ومن يهاجر في سبيل الله يجد في الأرض مراغما كثيرا وسعة ومن يخرج من بيته مهاجرا إلى الله ورسوله ثم يدركه الموت فقد وقع أجره على الله وكان الله غفورا رحيما . ١٠٠ وإذا ضربتم في الأرض فليس عليكم جناح أن تقصروا من الصلاة إن خفتم أن يفتنكم الذين كفروا إن الكافرين كانوا لكم عدوا مبينا . ١٠١ وإذا كنت فيهم فأقمت لهم الصلاة فلتقم طائفة منهم معك وليأخذوا أسلحتهم فإذا سجدوا فليكونوا من ورائكم ولتأت طائفة أخرى لم يصلوا فليصلوا معك وليأخذوا حذرهم وأسلحتهم ود الذين كفروا لو تغفلون عن أسلحتكم وأمتعتكم فيميلون عليكم ميلة واحدة ولا جناح عليكم إن كان بكم أذى من مطر أو كنتم مرضى أن تضعوا أسلحتكم وخذوا حذركم إن الله أعد للكافرين عذابا مهينا . ١٠٢ فإذا قضيتم الصلاة فاذكروا الله قياما وقعودا وعلى جنوبكم فإذا اطمأننتم فأقيموا الصلاة إن الصلاة كانت على المؤمنين كتابا موقوتا . ١٠٣ ولا تهنوا في ابتغاء القوم إن تكونوا تألمون فإنهم يألمون كما تألمون وترجون من الله ما لا يرجون وكان الله عليما حكيما . ١٠٤ إنا أنزلنا إليك الكتاب بالحق لتحكم بين الناس بما أراك الله ولا تكن للخائنين خصيما . ١٠٥ واستغفر الله إن الله كان غفورا رحيما . ١٠٦ ولا تجادل عن الذين يختانون أنفسهم إن الله لا يحب من كان خوانا أثيما . ١٠٧ يستخفون من الناس ولا يستخفون من الله وهو معهم إذ يبيتون ما لا يرضى من القول وكان الله بما يعملون محيطا . ١٠٨ ها أنتم هؤلاء جادلتم عنهم في الحياة الدنيا فمن يجادل الله عنهم يوم القيامة أم من يكون عليهم وكيلا . ١٠٩ ومن يعمل سوءا أو يظلم نفسه ثم يستغفر الله يجد الله غفورا رحيما . ١١٠ ومن يكسب إثما فإنما يكسبه على نفسه وكان الله عليما حكيما . ١١١ ومن يكسب خطيئة أو إثما ثم يرم به بريئا فقد احتمل بهتانا وإثما مبينا . ١١٢ ولولا فضل الله عليك ورحمته لهمت طائفة منهم أن يضلوك وما يضلون إلا أنفسهم وما يضرونك من شيء وأنزل الله عليك الكتاب والحكمة وعلمك ما لم تكن تعلم وكان فضل الله عليك عظيما . ١١٣ لا خير في كثير من نجواهم إلا من أمر بصدقة أو معروف أو إصلاح بين الناس ومن يفعل ذلك ابتغاء مرضات الله فسوف نؤتيه أجرا عظيما . ١١٤ ومن يشاقق الرسول من بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل المؤمنين نوله ما تولى ونصله جهنم وساءت مصيرا . ١١٥ إن الله لا يغفر أن يشرك به ويغفر ما دون ذلك لمن يشاء ومن يشرك بالله فقد ضل ضلالا بعيدا . ١١٦ إن يدعون من دونه إلا إناثا وإن يدعون إلا شيطانا مريدا . ١١٧ لعنه الله وقال لأتخذن من عبادك نصيبا مفروضا . ١١٨ ولأضلنهم ولأمنينهم ولآمرنهم فليبتكن آذان الأنعام ولآمرنهم فليغيرن خلق الله ومن يتخذ الشيطان وليا من دون الله فقد خسر خسرانا مبينا . ١١٩ يعدهم ويمنيهم وما يعدهم الشيطان إلا غرورا . ١٢٠ أولئك مأواهم جهنم ولا يجدون عنها محيصا . ١٢١ والذين آمنوا وعملوا الصالحات سندخلهم جنات تجري من تحتها الأنهار خالدين فيها أبدا وعد الله حقا ومن أصدق من الله قيلا . ١٢٢ ليس بأمانيكم ولا أماني أهل الكتاب من يعمل سوءا يجز به ولا يجد له من دون الله وليا ولا نصيرا . ١٢٣ ومن يعمل من الصالحات من ذكر أو أنثى وهو مؤمن فأولئك يدخلون الجنة ولا يظلمون نقيرا . ١٢٤ ومن أحسن دينا ممن أسلم وجهه لله وهو محسن واتبع ملة إبراهيم حنيفا واتخذ الله إبراهيم خليلا . ١٢٥ ولله ما في السماوات وما في الأرض وكان الله بكل شيء محيطا . ١٢٦ ويستفتونك في النساء قل الله يفتيكم فيهن وما يتلى عليكم في الكتاب في يتامى النساء اللاتي لا تؤتونهن ما كتب لهن وترغبون أن تنكحوهن والمستضعفين من الولدان وأن تقوموا لليتامى بالقسط وما تفعلوا من خير فإن الله كان به عليما . ١٢٧ وإن امرأة خافت من بعلها نشوزا أو إعراضا فلا جناح عليهما أن يصلحا بينهما صلحا والصلح خير وأحضرت الأنفس الشح وإن تحسنوا وتتقوا فإن الله كان بما تعملون خبيرا . ١٢٨ ولن تستطيعوا أن تعدلوا بين النساء ولو حرصتم فلا تميلوا كل الميل فتذروها كالمعلقة وإن تصلحوا وتتقوا فإن الله كان غفورا رحيما . ١٢٩ وإن يتفرقا يغن الله كلا من سعته وكان الله واسعا حكيما . ١٣٠ ولله ما في السماوات وما في الأرض ولقد وصينا الذين أوتوا الكتاب من قبلكم وإياكم أن اتقوا الله وإن تكفروا فإن لله ما في السماوات وما في الأرض وكان الله غنيا حميدا . ١٣١ ولله ما في السماوات وما في الأرض وكفى بالله وكيلا . ١٣٢ إن يشأ يذهبكم أيها الناس ويأت بآخرين وكان الله على ذلك قديرا . ١٣٣ من كان يريد ثواب الدنيا فعند الله ثواب الدنيا والآخرة وكان الله سميعا بصيرا . ١٣٤ يا أيها الذين آمنوا كونوا قوامين بالقسط شهداء لله ولو على أنفسكم أو الوالدين والأقربين إن يكن غنيا أو فقيرا فالله أولى بهما فلا تتبعوا الهوى أن تعدلوا وإن تلووا أو تعرضوا فإن الله كان بما تعملون خبيرا . ١٣٥ يا أيها الذين آمنوا آمنوا بالله ورسوله والكتاب الذي نزل على رسوله والكتاب الذي أنزل من قبل ومن يكفر بالله وملائكته وكتبه ورسله واليوم الآخر فقد ضل ضلالا بعيدا . ١٣٦ إن الذين آمنوا ثم كفروا ثم آمنوا ثم كفروا ثم ازدادوا كفرا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم سبيلا . ١٣٧ بشر المنافقين بأن لهم عذابا أليما . ١٣٨ الذين يتخذون الكافرين أولياء من دون المؤمنين أيبتغون عندهم العزة فإن العزة لله جميعا . ١٣٩ وقد نزل عليكم في الكتاب أن إذا سمعتم آيات الله يكفر بها ويستهزأ بها فلا تقعدوا معهم حتى يخوضوا في حديث غيره إنكم إذا مثلهم إن الله جامع المنافقين والكافرين في جهنم جميعا . ١٤٠ الذين يتربصون بكم فإن كان لكم فتح من الله قالوا ألم نكن معكم وإن كان للكافرين نصيب قالوا ألم نستحوذ عليكم ونمنعكم من المؤمنين فالله يحكم بينكم يوم القيامة ولن يجعل الله للكافرين على المؤمنين سبيلا . ١٤١ إن المنافقين يخادعون الله وهو خادعهم وإذا قاموا إلى الصلاة قاموا كسالى يراءون الناس ولا يذكرون الله إلا قليلا . ١٤٢ مذبذبين بين ذلك لا إلى هؤلاء ولا إلى هؤلاء ومن يضلل الله فلن تجد له سبيلا . ١٤٣ يا أيها الذين آمنوا لا تتخذوا الكافرين أولياء من دون المؤمنين أتريدون أن تجعلوا لله عليكم سلطانا مبينا . ١٤٤ إن المنافقين في الدرك الأسفل من النار ولن تجد لهم نصيرا . ١٤٥ إلا الذين تابوا وأصلحوا واعتصموا بالله وأخلصوا دينهم لله فأولئك مع المؤمنين وسوف يؤت الله المؤمنين أجرا عظيما . ١٤٦ ما يفعل الله بعذابكم إن شكرتم وآمنتم وكان الله شاكرا عليما . ١٤٧ لا يحب الله الجهر بالسوء من القول إلا من ظلم وكان الله سميعا عليما . ١٤٨ إن تبدوا خيرا أو تخفوه أو تعفوا عن سوء فإن الله كان عفوا قديرا . ١٤٩ إن الذين يكفرون بالله ورسله ويريدون أن يفرقوا بين الله ورسله ويقولون نؤمن ببعض ونكفر ببعض ويريدون أن يتخذوا بين ذلك سبيلا . ١٥٠ أولئك هم الكافرون حقا وأعتدنا للكافرين عذابا مهينا . ١٥١ والذين آمنوا بالله ورسله ولم يفرقوا بين أحد منهم أولئك سوف يؤتيهم أجورهم وكان الله غفورا رحيما . ١٥٢ يسألك أهل الكتاب أن تنزل عليهم كتابا من السماء فقد سألوا موسى أكبر من ذلك فقالوا أرنا الله جهرة فأخذتهم الصاعقة بظلمهم ثم اتخذوا العجل من بعد ما جاءتهم البينات فعفونا عن ذلك وآتينا موسى سلطانا مبينا . ١٥٣ ورفعنا فوقهم الطور بميثاقهم وقلنا لهم ادخلوا الباب سجدا وقلنا لهم لا تعدوا في السبت وأخذنا منهم ميثاقا غليظا . ١٥٤ فبما نقضهم ميثاقهم وكفرهم بآيات الله وقتلهم الأنبياء بغير حق وقولهم قلوبنا غلف بل طبع الله عليها بكفرهم فلا يؤمنون إلا قليلا . ١٥٥ وبكفرهم وقولهم على مريم بهتانا عظيما . ١٥٦ وقولهم إنا قتلنا المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وما قتلوه وما صلبوه ولكن شبه لهم وإن الذين اختلفوا فيه لفي شك منه ما لهم به من علم إلا اتباع الظن وما قتلوه يقينا . ١٥٧ بل رفعه الله إليه وكان الله عزيزا حكيما . ١٥٨ وإن من أهل الكتاب إلا ليؤمنن به قبل موته ويوم القيامة يكون عليهم شهيدا . ١٥٩ فبظلم من الذين هادوا حرمنا عليهم طيبات أحلت لهم وبصدهم عن سبيل الله كثيرا . ١٦٠ وأخذهم الربا وقد نهوا عنه وأكلهم أموال الناس بالباطل وأعتدنا للكافرين منهم عذابا أليما . ١٦١ لكن الراسخون في العلم منهم والمؤمنون يؤمنون بما أنزل إليك وما أنزل من قبلك والمقيمين الصلاة والمؤتون الزكاة والمؤمنون بالله واليوم الآخر أولئك سنؤتيهم أجرا عظيما . ١٦٢ إنا أوحينا إليك كما أوحينا إلى نوح والنبيين من بعده وأوحينا إلى إبراهيم وإسماعيل وإسحاق ويعقوب والأسباط وعيسى وأيوب ويونس وهارون وسليمان وآتينا داود زبورا . ١٦٣ ورسلا قد قصصناهم عليك من قبل ورسلا لم نقصصهم عليك وكلم الله موسى تكليما . ١٦٤ رسلا مبشرين ومنذرين لئلا يكون للناس على الله حجة بعد الرسل وكان الله عزيزا حكيما . ١٦٥ لكن الله يشهد بما أنزل إليك أنزله بعلمه والملائكة يشهدون وكفى بالله شهيدا . ١٦٦ إن الذين كفروا وصدوا عن سبيل الله قد ضلوا ضلالا بعيدا . ١٦٧ إن الذين كفروا وظلموا لم يكن الله ليغفر لهم ولا ليهديهم طريقا . ١٦٨ إلا طريق جهنم خالدين فيها أبدا وكان ذلك على الله يسيرا . ١٦٩ يا أيها الناس قد جاءكم الرسول بالحق من ربكم فآمنوا خيرا لكم وإن تكفروا فإن لله ما في السماوات والأرض وكان الله عليما حكيما . ١٧٠ يا أهل الكتاب لا تغلوا في دينكم ولا تقولوا على الله إلا الحق إنما المسيح عيسى ابن مريم رسول الله وكلمته ألقاها إلى مريم وروح منه فآمنوا بالله ورسله ولا تقولوا ثلاثة انتهوا خيرا لكم إنما الله إله واحد سبحانه أن يكون له ولد له ما في السماوات وما في الأرض وكفى بالله وكيلا . ١٧١ لن يستنكف المسيح أن يكون عبدا لله ولا الملائكة المقربون ومن يستنكف عن عبادته ويستكبر فسيحشرهم إليه جميعا . ١٧٢ فأما الذين آمنوا وعملوا الصالحات فيوفيهم أجورهم ويزيدهم من فضله وأما الذين استنكفوا واستكبروا فيعذبهم عذابا أليما ولا يجدون لهم من دون الله وليا ولا نصيرا . ١٧٣ يا أيها الناس قد جاءكم برهان من ربكم وأنزلنا إليكم نورا مبينا . ١٧٤ فأما الذين آمنوا بالله واعتصموا به فسيدخلهم في رحمة منه وفضل ويهديهم إليه صراطا مستقيما . ١٧٥ يستفتونك قل الله يفتيكم في الكلالة إن امرؤ هلك ليس له ولد وله أخت فلها نصف ما ترك وهو يرثها إن لم يكن لها ولد فإن كانتا اثنتين فلهما الثلثان مما ترك وإن كانوا إخوة رجالا ونساء فللذكر مثل حظ الأنثيين يبين الله لكم أن تضلوا والله بكل شيء عليم . ١٧٦

وكان (١) يقرأ في صلاة الجمعة . والأفضل أن لا يقرأ
في سائر السنين سورة السجدة . فإنه كان يداوم عليها
في جمعة الصبح . فيظن من لا يعلم أنها واجبة .

الأذان في حق المرأة والخنثى

والأذان في حق المرأة والخنثى مكروه . وكذلك
الإقامة . وعلى قول أبي يوسف ومحمد لا بأس بأن
تؤذن المرأة وتقيم لنفسها . وهي تخافت . وعلى
قول أبي حنيفة لا بأس بأن تقيم ولا تؤذن . وعلى
قول أبي يوسف ومحمد الأذان أفضل من الإقامة .
وعلى قول أبي حنيفة الإقامة أفضل من الأذان .
وعلى قول أبي يوسف ومحمد الأذان والإقامة
سواء . وعلى قول أبي حنيفة الإقامة أفضل من
الأذان . وهو قول زفر . (ح) وقال الشافعي
الأذان أفضل من الإقامة . وهو قول مالك .
(ط) وقال بعض الناس الأذان والإقامة سواء .

---

(١) و . ي . بك . فتح . ق . (ح) وفي : هب : وفي هامش ذس ذوس
مراد . أي إنه كان يداوم عليها . (ط) ذوا . و . ي . فتح . هب . ق .
وفي هامش هذه . هذه صفحة .

وقد ذكرنا في الجزء الثاني من هذا الكتاب ما يدل على
ان الله تعالى خلق الخلق على ثلاث طبقات . فالطبقة
الاولى هم الذين خلقهم الله تعالى من نور ذاته
وهم الذين يسمون بالروحانيين . وهم الذين يسمون
بالكروبيين . وهم الذين يسمون بالعقول . وهم الذين
يسمون بالنفوس . وهم الذين يسمون بالملائكة
المقربين . وهم الذين يسمون بالملائكة الروحانيين .
وهم الذين يسمون بالملائكة السماوية . وهم الذين
يسمون بالملائكة الارضية . وهم الذين يسمون
بالملائكة الحافظين . وهم الذين يسمون بالملائكة
الكاتبين . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالجبال .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالبحار .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالرياح .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالامطار .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالنبات . . . .
وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان
الناطق . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الصامت . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت . وهم الذين
يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق
والصامت والنامي . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد . وهم الذين
يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق
والصامت والنامي والجامد والمركب والمفرد
والمجرد والمطلق . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود . وهم الذين يسمون
بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق والصامت
والنامي والجامد والمركب والمفرد والمجرد
والمطلق والمقيد والمحدود والغير المحدود
والمتناهي . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي والمحدث . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد والمحدود والغير المحدود والمتناهي
والغير المتناهي والمحدث والقديم . وهم الذين
يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق
والصامت والنامي والجامد والمركب والمفرد
والمجرد والمطلق والمقيد والمحدود والغير
المحدود والمتناهي والغير المتناهي والمحدث
والقديم والواجب . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد والمحدود والغير المحدود والمتناهي
والغير المتناهي والمحدث والقديم والواجب
والممكن . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي والمحدث والقديم والواجب والممكن
والمستحيل . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي والمحدث والقديم والواجب والممكن
والمستحيل والمحال . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد والمحدود والغير المحدود والمتناهي
والغير المتناهي والمحدث والقديم والواجب
والممكن والمستحيل والمحال والمتناقض . وهم
الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان
الناطق والصامت والنامي والجامد والمركب
والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد والمحدود
والغير المحدود والمتناهي والغير المتناهي
والمحدث والقديم والواجب والممكن والمستحيل
والمحال والمتناقض والمتضاد . وهم الذين
يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق
والصامت والنامي والجامد والمركب والمفرد
والمجرد والمطلق والمقيد والمحدود والغير
المحدود والمتناهي والغير المتناهي والمحدث
والقديم والواجب والممكن والمستحيل والمحال
والمتناقض والمتضاد والمتماثل . وهم الذين
يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان الناطق
والصامت والنامي والجامد والمركب والمفرد
والمجرد والمطلق والمقيد والمحدود والغير
المحدود والمتناهي والغير المتناهي والمحدث
والقديم والواجب والممكن والمستحيل والمحال
والمتناقض والمتضاد والمتماثل والمختلف . وهم
الذين يسمون بالملائكة الموكلين بالحيوان
الناطق والصامت والنامي والجامد والمركب
والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد والمحدود
والغير المحدود والمتناهي والغير المتناهي
والمحدث والقديم والواجب والممكن والمستحيل
والمحال والمتناقض والمتضاد والمتماثل
والمختلف والمؤتلف . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد والمحدود والغير المحدود والمتناهي
والغير المتناهي والمحدث والقديم والواجب
والممكن والمستحيل والمحال والمتناقض
والمتضاد والمتماثل والمختلف والمؤتلف
والمتشابه . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي والمحدث والقديم والواجب والممكن
والمستحيل والمحال والمتناقض والمتضاد
والمتماثل والمختلف والمؤتلف والمتشابه
والمتباين . وهم الذين يسمون بالملائكة الموكلين
بالحيوان الناطق والصامت والنامي والجامد
والمركب والمفرد والمجرد والمطلق والمقيد
والمحدود والغير المحدود والمتناهي والغير
المتناهي والمحدث والقديم والواجب والممكن
والمستحيل والمحال والمتناقض والمتضاد
والمتماثل والمختلف والمؤتلف والمتشابه
والمتباين والمتناسب . وهم الذين يسمون بالملائكة
الموكلين بالحيوان الناطق والصامت والنامي
والجامد والمركب والمفرد والمجرد والمطلق
والمقيد والمحدود والغير المحدود والمتناهي
والغير المتناهي والمحدث والقديم والواجب
والممكن والمستحيل والمحال والمتناقض
والمتضاد والمتماثل والمختلف والمؤتلف
والمتشابه والمتباين والمتناسب والمتناسب .

(١) الجزء الثاني من هذا الكتاب في الجزء الثاني .

ויקח יעקב לוז לבנה ערמון ויפצל בהן פצלות לבנות
להראות הלבן אשר על הלוזים . ויצג את המקלות
אשר פצל נגד הצאן בשקתות המים אשר ישתו הצאן .
ויחמנה לעת בוא הצאן לשתות . והיחמנה בעלות הצאן
ויולדנה עקדים ונקדים וטלאים . ויפרד יעקב את הכבשים
ויתן פני הצאן אל עקד ואל כל חום בלבן . וישת עדרים
לבדם ולא שתם על הצאן לבן . והיה בכל יחם הצאן
המקשרות ויעקב שם את המקלות לעיני הצאן בשקתות
ליחמן במקלות . ובעזבות הצאן לא שם כי היו העזובות
ללבן והמקשרות ליעקב . ויפרץ האיש מאד מאד ויהי
לו צאן הרבה ושפחות ועבדים וגמלים וחמורים .
ושמע את דברי בני לבן לאמר לקח יעקב את כל
אשר לאבינו ומאשר לאבינו עשה את כל הכבוד הזה .
ויראה יעקב את פני לבן והנה איננו אתו כתמול שלשום .
ויאמר יהוה אל יעקב שוב אל ארץ אבותיך ואל מולדתך
ואהיה עמך . ויקרא יעקב אל רחל ולאה השדה אל
צאנו . ויאמר להן אני רואה את פני אביכן כי איננו
אתי כתמול שלשום . ואלהי אבי היה עמדי . ואתנה
יודעות אתנה כי בכל כחי עבדתי את אביכן . ואביכן
התל בי והחליף את משכרתי עשרת מונים . ולא נתנו
אלהים לו להרע עמדי . אם כה יאמר נקדים יהיה
משכרתך וילדו כל הצאן נקדים . ואם כה יאמר עקדים
יהיה משכרתך וילדו כל הצאן עקדים . ויצל אלהים
את מקנה אביכן ויתנהו לי . ויהי בעת יחם הצאן
ואשא עיני ואראה בחלום והנה העתודים העלים
על הצאן עקדים נקדים וברדים . ויאמר אלי מלאך
האלהים בחלום יעקב ואמר הנני . ויאמר שא נא עיניך
וראה כל העתודים העלים על הצאן עקדים נקדים
וברדים כי ראיתי את כל אשר לבן עשה לך . אנכי
האל בית אל אשר משחת שם מצבה אשר נדרת לי שם
נדר . עתה קום צא מן הארץ הזאת ושוב אל ארץ
מולדתך . ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד לנו חלק

ترجمة المؤلف بقلمه

نسبه ومولده ونشأته

وطلبه للعلم

ولد في قرية دشاشة من قرى مديرية المنوفية في يوم الثلاثاء (١٥) شهر رجب سنة (١٢٨٢) هجرية الموافق ٥ ديسمبر سنة ١٨٦٥ ميلادية : وأبوه الشيخ علي الباجوري من علماء الأزهر الشريف المشهورين ، وأمه السيدة زينب بنت السيد محمد الجداوي من أسرة كريمة ذات يسار وثروة ، وهي أخت الشيخ محمد الجداوي أحد علماء الأزهر المشهورين ، وقد توفي والده وهو صغير ، فكفله خاله الشيخ محمد الجداوي ، وتعهده بالتربية والتعليم ، فحفظ القرآن الكريم وهو ابن سبع سنين ، ثم جوده على الشيخ عبد الرحمن الفاقوسي ، وأتم حفظه وهو ابن عشر سنين ، ثم جاور بالأزهر الشريف ، وأخذ يتلقى العلوم على مشايخه ، وكان من أشهرهم الشيخ محمد عبده ، والشيخ حمزة فتح الله ، والشيخ سليم البشري ، والشيخ محمد الأنبابي ، والشيخ محمد الشنواني ، والشيخ عبد الكريم سلمان ، والشيخ محمد الجداوي ، والشيخ محمد الإ

ولا تدخل في الصلاة وانت تجد ثقلا او كسلا او
تشوشا في قلبك او في جسدك . فان الصلاة
بهذه الحالة لا تنفعك شيئا . بل تكون عليك
وزرا . لان الصلاة بهذه الحالة تكون بلا
حضور . وبلا حضور لا تقبل . لان الصلاة
بلا حضور هي كالجسد بلا روح . فان
الجسد بلا روح هو ميت . فهكذا الصلاة
بلا حضور هي ميتة . ولا تقبل . وكما
ان الجسد بلا روح يفسد . هكذا الصلاة
بلا حضور تفسد . وتكون رجسا امام الله .
وكما ان الجسد بلا روح يكون رجسا امام
الناس . هكذا الصلاة بلا حضور تكون
رجسا امام الله . فاذا كنت تجد ثقلا
او كسلا او تشوشا في قلبك او في جسدك
فلا تدخل في الصلاة . بل اخرج من
بيتك وامض الى عملك . واعمل عملك
بنشاط . وبعد ذلك ارجع الى بيتك
وصل . فان الصلاة بهذه الحالة تكون
مقبولة . اما الصلاة التي تكون بلا
حضور فلا تقبل . ولا تنفع شيئا .
وتكون رجسا امام الله . وكما ان

فصل الصدقة

في الحث على الصدقة والترغيب فيها

إن الله تعالى جعل في أموال الأغنياء حقوقاً للفقراء لا تتم إلا بها. وقد ورد في الحديث: ما خالطت الصدقة مالاً إلا أفسدته. وقال عليه السلام: ما نقص مال من صدقة. وقال: داووا مرضاكم بالصدقة. وقال: الصدقة تدفع ميتة السوء. وقال: الصدقة تسد سبعين باباً من الشر. وقال: الصدقة تطفئ غضب الرب. وقال: الصدقة تدفع عن صاحبها سبعين نوعاً من البلاء. وقال: الصدقة تدفع الداء وتزيد في العمر

الأرض. ولا يجوز أن يصلي على الأرض إلا بعد أن يتأكد من أنها طاهرة. ثم يبدأ بالوضوء. ويجب أن يكون الوضوء بالماء الطاهر. ويجب أن يكون الماء طاهراً. ويجب أن يكون الماء طاهراً. ويجب أن يكون الماء طاهراً

ביבמיא . ואיכא מ"ד אפילו ביבמה ראויה לבא לו מיבמתו ולא מיבמתו . ופליגי בה רבי יוחנן וריש לקיש . דתניא ר' יוחנן אומר משום ר' יוסי הגלילי ואפילו מיבמתו . ריש לקיש אומר משום ר' יוסי הגלילי אפילו מיבמה . ואמר רבי יוחנן משום ר' יוסי הגלילי מנין שאפילו מיבמתו שאפילו מיבמה ראויה לבא לו מיבמתו שהרי נאמר ואיש אחיו ואיש אחיו ואיש אחיו . ריש לקיש אומר משום ר' יוסי הגלילי מנין שאפילו מיבמה ראויה לבא לו מיבמתו שהרי נאמר ואיש אחיו ואיש אחיו ואיש אחיו . ואמר רבי יוחנן

ﺍﻟﻤﺨﻠﻮﻗﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺟﻮﺩﺍﺕ ﺍﻟﺘﻲ ﻟﻢ ﺗﻜﻦ ﻣﻮﺟﻮﺩﺓ ﻗﺒﻞ ﺍﻟﺨﻠﻖ . ﻭﻫﺬﺍ ﻳﺸﻤﻞ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻌﺎﻟﻢ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﺠﺴﺪ ﺍﻟﺒﺸﺮﻱ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻨﺒﺎﺕ ﻭﺍﻟﺤﻴﻮﺍﻥ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻤﻌﺎﺩﻥ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻬﻮﺍﺀ ﻭﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻣﻨﻬﺎ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻨﺎﺭ . ﻭﻛﻞ ﻫﺬﻩ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﺧﻠﻖ ﻣﻨﻬﺎ ﺍﻟﻌﺎﻟﻢ ﻭﻛﻞ ﻣﺎ ﻓﻴﻪ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺨﻠﻮﻗﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺟﻮﺩﺍﺕ ﻫﻲ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻟﻢ ﺗﻜﻦ ﻣﻮﺟﻮﺩﺓ ﻗﺒﻞ ﺍﻟﺨﻠﻖ . ﻭﻫﺬﻩ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﻟﻢ ﺗﻜﻦ ﻣﻮﺟﻮﺩﺓ ﻗﺒﻞ ﺍﻟﺨﻠﻖ ﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺧﻠﻖ ﺍﻟﻠﻪ ﻣﻨﻬﺎ ﺍﻟﻌﺎﻟﻢ ﻭﻛﻞ ﻣﺎ ﻓﻴﻪ ﻣﻦ ﺍﻟﻤﺨﻠﻮﻗﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺟﻮﺩﺍﺕ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﻣﻮﺳﻰ ﺍﻟﻨﺒﻲ ﺗﻬﻮ ﻭﺑﻬﻮ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻘﺮﺁﻥ ﺍﻟﻤﺎﺀ ﻭﺍﻟﻬﻮﺍﺀ ﻭﺍﻟﻨﺎﺭ ﻭﺍﻟﺘﺮﺍﺏ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻔﻼﺳﻔﺔ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻷﻭﻟﻰ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻌﻠﻤﺎﺀ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﺴﺎﺭﻳﺔ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻔﻼﺳﻔﺔ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﻤﻄﻠﻘﺔ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻔﻼﺳﻔﺔ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﻤﺤﻀﺔ ﻭﻫﻲ ﺍﻟﺘﻲ ﺳﻤﺎﻫﺎ ﺍﻟﻔﻼﺳﻔﺔ ﺍﻟﻤﺎﺩﺓ ﺍﻟﻤﺠﺮﺩﺓ

ﻭﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺠﺎﺭﺓ ﻭﺍﻟﺼﻨﺎﻋﺔ ﻭﺍﻟﺰﺭﺍﻋﺔ . ﻭﻣﻦ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻼﺕ ﺍﻟﺘﺠﺎﺭﻳﺔ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺠﺎﺭﺓ ﺍﻟﺪﺍﺧﻠﻴﺔ ﻭﺍﻟﺨﺎﺭﺟﻴﺔ ﺍﻟﺒﻀﺎﺋﻊ ﺍﻟﻤﺤﻠﻴﺔ ﻭﺍﻟﻤﺴﺘﻮﺭﺩﺓ ﻭﺍﻟﻤﺼﻨﻮﻋﺔ ﻭﺍﻟﻤﻌﺪﺓ ﻟﻠﺘﺼﺪﻳﺮ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﺨﺎﻡ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺼﻨﻌﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺼﻨﺎﻋﺔ ﻭﺍﻟﺰﺭﺍﻋﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺒﻨﺎﺀ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺪﻓﺌﺔ ﻭﺍﻟﺘﺒﺮﻳﺪ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻨﻈﻴﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺰﻳﻴﻦ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻐﻠﻴﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻌﺒﺌﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺠﻔﻴﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺸﻐﻴﻞ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﺸﻤﻴﻊ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻠﻤﻴﻊ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻠﻮﻳﻦ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻨﻈﻴﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻮﺿﻴﺐ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻮﻟﻴﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻮﻟﻴﺪ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻮﻫﻴﺞ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺘﻴﺴﻴﺮ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺜﻘﺎﻓﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺠﻤﺎﻝ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﺎﺳﺒﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﻔﺮ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﻔﻆ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﻠﻮﻳﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﻴﻮﺍﻧﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺨﺸﺐ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻫﺎﻥ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺪﻭﺍﺀ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺮﺳﻢ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺰﺟﺎﺝ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﺠﺎﺩ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺴﻴﺎﺭﺍﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺸﻌﺮ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﺼﺒﺎﻍ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻄﺒﺎﻋﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻌﻄﻮﺭ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻐﺬﺍﺀ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻔﻮﻻﺫ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻘﻄﻦ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻜﻴﻤﻴﺎﺀ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻄﺎﻁ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻼﺑﺲ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻨﺎﺟﻢ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻨﺎﺷﻒ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻨﻈﻔﺎﺕ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﻮﺳﻴﻘﻰ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﺠﺎﺭﺓ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻨﺴﻴﺞ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻬﻨﺪﺳﺔ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻮﻗﻮﺩ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﺪ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﻮﺩ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﻮﺭﺍﻧﻴﻮﻡ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﻮﺳﺘﻴﺖ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﻮﺳﺮﻳﻦ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴﻮﻓﻮﻧﻴﻮﻡ ﻭﺍﻟﻤﻮﺍﺩ ﺍﻟﻤﺴﺘﻌﻤﻠﺔ ﻓﻲ ﺍﻟﻴ

ﻭﺍﻟﻤﺴﺘﻌﺎﻥ ﺍﻟﻠﻪ ﻭﻫﻮ ﺣﺴﺒﻲ ﻭﻧﻌﻢ ﺍﻟﻮﻛﻴﻞ ﻭﻻ ﺣﻮﻝ ﻭﻻ ﻗﻮﺓ ﺇﻻ ﺑﺎﻟﻠﻪ ﺍﻟﻌﻠﻲ ﺍﻟﻌﻈﻴﻢ ﻭﺻﻠﻰ ﺍﻟﻠﻪ ﻋﻠﻰ ﺳﻴﺪﻧﺎ ﻣﺤﻤﺪ ﻭﻋﻠﻰ ﺁﻟﻪ ﻭﺻﺤﺒﻪ ﻭﺳﻠﻢ ﺗﺴﻠﻴﻤﺎ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﻛﺜﻴﺮﺍ ﻛﻤﺎ ﻳﻠﻴﻖ ﺑﺠﻼﻟﻪ ﻭﻋﻈﻴﻢ ﺳﻠﻄﺎﻧﻪ

٤٣ ـ سورة الحجرات

مدنية وآياتها ١٨ ورموزها ٣٤٠ وكلماتها ٣٤٠ وحروفها ١٣٤٠

(١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (٢) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرِ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ (٣) إِنَّ الَّذِينَ يَغُضُّونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَى لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ (٤) إِنَّ الَّذِينَ يُنَادُونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجُرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ (٥) وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّى تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ (٦) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بِنَبَإٍ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ (٧) وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُّمْ وَلَٰكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصْيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاشِدُونَ (٨) فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَنِعْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

(١) قدم بعد (٥٠) كتب . (٢) بعدها فاتحة مدنية .

وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَعَلَى جَنْبٍ . وَالْمُسْتَحَبُّ أَنْ يَتَرَبَّعَ فِي قِيَامِهِ كَجُلُوسِهِ فِي التَّشَهُّدِ . وَيُكْرَهُ أَنْ يَعْتَمِدَ بِيَدِهِ عَلَى الْأَرْضِ إِذَا نَهَضَ . وَيُكْرَهُ أَنْ يَعْقِدَ أَصَابِعَهُ أَوْ يَعْبَثَ بِشَيْءٍ مِنْ جَسَدِهِ أَوْ ثَوْبِهِ أَوْ غَيْرِهِ . وَيُكْرَهُ أَنْ يَتَمَطَّى أَوْ يَتَثَاءَبَ أَوْ يَتَنَخَّمَ أَوْ يَبْصُقَ إِلَى الْقِبْلَةِ أَوْ عَنْ يَمِينِهِ أَوْ بَيْنَ يَدَيْهِ أَوْ يَلْتَفِتَ بِوَجْهِهِ أَوْ يُغَمِّضَ عَيْنَيْهِ أَوْ يَرْفَعَ بَصَرَهُ إِلَى السَّمَاءِ أَوْ يَفْتَرِشَ ذِرَاعَيْهِ أَوْ يُقْعِيَ أَوْ يَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى خَاصِرَتَيْهِ أَوْ يَتَرَبَّعَ أَوْ يَجْلِسَ عَلَى عَقِبَيْهِ أَوْ يَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى رُكْبَتَيْهِ أَوْ يَتَوَرَّكَ أَوْ يَجْلِسَ عَلَى إِحْدَى وَرِكَيْهِ أَوْ يَضَعَ يَدَيْهِ عَلَى فَخِذ

ذكرا *
ذكرا ذكرا ذكرا

الخطبة الثانية

الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمدا عبده ورسوله صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسلم تسليما كثيرا أما بعد فإن أصدق الحديث كتاب الله وخير الهدي هدي محمد صلى الله عليه وسلم وشر الأمور محدثاتها وكل بدعة ضلالة وكل ضلالة في النار وكل ما هو آت قريب وما هو بعيد آت ألا وإن الله أمركم بأمر بدأ فيه بنفسه وثنى بملائكته المسبحة بقدسه فقال تعالى إن الله وملائكته يصلون على النبي يا أيها الذين آمنوا صلوا عليه وسلموا تسليما اللهم صل على محمد وعلى آل محمد كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد وبارك على محمد وعلى آل محمد كما باركت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم إنك حميد مجيد وارض اللهم عن الخلفاء الراشدين أبي بكر وعمر وعثمان وعلي وعن سائر الصحابة والتابعين ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وعنا معهم بعفوك وكرمك وجودك يا أرحم الراحمين اللهم أعز الإسلام والمسلمين وأذل الشرك والمشركين ودمر أعداء الدين واجعل هذا البلد آمنا مطمئنا وسائر بلاد المسلمين اللهم آمنا في أوطاننا وأصلح أئمتنا وولاة أمورنا واجعل ولايتنا فيمن خافك واتقاك واتبع رضاك يا إله الحق آمين

---

(١) ساقطة من (ب) . (٢) في (ب) زيادة : وأشهد أن محمدا عبده ورسوله .

(٣) في (ب) زيادة : وأشهد أن محمدا عبده ورسوله . (٤) في (ب) زيادة : وأشهد أن محمدا عبده ورسوله . (٥) في (ب) زيادة : وأشهد أن محمدا عبده ورسوله .

وَمَسْرُوقٌ قَدْ أَسْنَدَ وَعَمْرُو وَمُغِيرَةُ وَالْأَعْمَشُ : أَبُو
الضُّحَى وَمُسْلِمٌ وَعَبْدُ اللهِ بْنُ مُرَّةَ : أَبُو وَائِلٍ وَشَقِيقٌ
وَأَبُو الْعَالِيَةِ وَأَبُو رَزِينٍ وَعَبْدُ اللهِ بْنُ مَعْقِلٍ : وَأَبُو
عُبَيْدَةَ وَعَلْقَمَةُ وَالْأَسْوَدُ وَعَبِيدَةُ وَالْحَارِثُ وَعَابِسُ
بْنُ رَبِيعَةَ وَأَبُو مَعْمَرٍ وَهُبَيْرَةُ وَأَبُو الْبَخْتَرِيِّ وَأَبُو
عَبْدِ الرَّحْمَنِ وَأَبُو الْأَحْوَصِ وَعَمْرُو بْنُ شُرَحْبِيلَ
وَأَبُو عَمْرٍو الشَّيْبَانِيُّ وَأَبُو الْبَخْتَرِيِّ وَعَبْدُ خَيْرٍ
وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْجَدَلِيُّ وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْبَهِيُّ وَأَبُو
عَبْدِ اللهِ الْأَغَرُّ وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْأَزْرَقُ وَأَبُو عَبْدِ
اللهِ الْأَسْلَمِيُّ وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْأَشْعَرِيُّ وَأَبُو عَبْدِ
اللهِ الْأَنْصَارِيُّ وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْأَنْصَارِيُّ وَأَبُو
عَبْدِ اللهِ الْأَنْصَارِيُّ وَأَبُو عَبْدِ اللهِ الْأَنْصَارِيُّ
وَأَبُو

وَإِذَا قَرَأَ فَأَنْصِتُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ :

فضل الإنصات في قراءة الإمام

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ : صَلَّى بِنَا رَسُولُ اللَّهِ ﷺ صَلَاةً ظَنَنَّا أَنَّهُ نَسِيَ بَعْضَهَا . فَلَمَّا سَلَّمَ قَالَ لِرَجُلٍ إِلَى جَنْبِهِ : أَقَرَأْتَ خَلْفَنَا ؟ قَالَ : نَعَمْ . قَالَ : فَلِمَ تُخَالِجُنِي ؟ قَالَ : فَانْتَهَى النَّاسُ عَنِ الْقِرَاءَةِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ فِيمَا جَهَرَ فِيهِ بِالْقِرَاءَةِ حِينَ سَمِعُوا ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ . وَقَالَ : مَا لِي أُنَازَعُ الْقُرْآنَ ؟ قَالَ : فَانْتَهَى النَّاسُ عَنِ الْقِرَاءَةِ فِيمَا يَجْهَرُ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ بِالْقِرَاءَةِ مِنَ الصَّلَوَاتِ حِينَ سَمِعُوا ذَلِكَ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ ﷺ .

* صحيح مسلم : ٥٠١ ، ٥٠٢ ، ٥٠٣ ، ٥٠٤ ، ٥٠٥ ، ٥٠٦ ، ٥٠٧ ، ٥٠٨ ، ٥٠٩ ، ٥١٠ ، ٥١١ ، ٥١٢ ، ٥١٣ ، ٥١٤ ، ٥١٥ ، ٥١٦ ، ٥١٧ ، ٥١٨ ، ٥١٩ ، ٥٢٠ ،

٤ : ٤٤ ٤٤ ٤٤٤

٤ : وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى وَهَارُونَ قَائِلًا : ٥ : كَلِّمَا بَنِي إِسْرَائِيلَ قَائِلِينَ إِذَا
أَذْنَبَ رَجُلٌ أَوِ امْرَأَةٌ بِأَنْ يَخُونَا خِيَانَةً لِلرَّبِّ وَأَثِمَتْ تِلْكَ النَّفْسُ ٦ : فَإِنَّهُمْ
يَعْتَرِفُونَ بِخَطِيَّتِهِمُ الَّتِي عَمِلُوهَا وَيُعْطِي الْمُذْنِبُ ذَنْبَهُ بِرَأْسِهِ وَيُضِيفُ إِلَيْهِ
خُمُسَهُ وَيُعْطِيهِ لِلَّذِي أَذْنَبَ إِلَيْهِ . ٧ : وَإِنْ لَمْ يَكُنْ لِلرَّجُلِ وَلِيٌّ لِيُعْطَى
الذَّنْبُ لَهُ فَالذَّنْبُ الْمُعْطَى لِلرَّبِّ يَكُونُ لِلْكَاهِنِ عَدَا كَبْشِ الْكَفَّارَةِ الَّذِي
يُكَفَّرُ بِهِ عَنْهُ . ٨ : وَكُلُّ تَقْدِمَةٍ مِنْ جَمِيعِ أَقْدَاسِ بَنِي إِسْرَائِيلَ الَّتِي يُقَرِّبُونَهَا
لِلْكَاهِنِ تَكُونُ لَهُ . ٩ : وَأَقْدَاسُ كُلِّ وَاحِدٍ لَهُ تَكُونُ . مَا يُعْطِي أَحَدٌ الْكَاهِنَ
يَكُونُ لَهُ . ١٠ : وَكَلَّمَ الرَّبُّ مُوسَى قَائِلًا : ١١ : كَلِّمْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَقُلْ لَهُمْ
إِذَا مَالَ رَجُلٍ عَنِ امْرَأَتِهِ وَخَانَتْهُ ١٢ : وَاضْطَجَعَ رَجُلٌ مَعَهَا اضْطِجَاعَ زَرْعٍ
وَاسْتَتَرَ عَنْ عَيْنَيْ رَجُلِهَا وَاخْتَفَتْ وَهِيَ نَجِسَةٌ وَلَا شَاهِدَ عَلَيْهَا وَلَمْ تُؤْخَذْ
١٣ : وَجَاءَ عَلَيْهِ رُوحُ غَيْرَةٍ فَغَارَ عَلَى امْرَأَتِهِ وَهِيَ نَجِسَةٌ أَوْ جَاءَ عَلَيْهِ رُوحُ
غَيْرَةٍ فَغَارَ عَلَى امْرَأَتِهِ وَهِيَ لَمْ تَكُنْ نَجِسَةً ١٤ : فَيَأْتِي الرَّجُلُ بِامْرَأَتِهِ إِلَى
الْكَاهِنِ وَيَأْتِي بِقُرْبَانِهَا عَلَيْهَا عُشْرَ الْإِيفَةِ مِنْ دَقِيقِ الشَّعِيرِ لَا يَصُبُّ عَلَيْهِ
زَيْتًا وَلَا يَجْعَلُ عَلَيْهِ لُبَانًا لِأَنَّهُ تَقْدِمَةُ غَيْرَةٍ تَقْدِمَةُ تَذْكَارٍ تُذَكِّرُ إِثْمًا .

٣ : ٤٨٤٨ ٤٨٤٨ ٤٨٤٨

٩ : وتعبدهم بنسبة وبحلة : وتلتلا بمسمار
حديد ألم ❊
١٠ : ونحن سنبدأ منها : حـــج أوصنهم
ونقتل . كم بنو سنبدأ منها : أنتم بحلة
أعطنا . وتعبدون لكي نقتلنا : وتسلبون
منا ❊
١١ : فقال الرب موسى : اذهب انزل
لأن شعبك الذي أصعدته : أنت أفسد
❊ ١٢ : فصرخ موسى أمام الرب : وقال
لماذا يا رب تسيء على شعبك : الذي
أصعدته بقوة عظيمة ويد شديدة ❊
١٣ : اذكر ابراهيم واسحاق واسرائيل
عبيدك . الذين حلفت لهم بذاتك : وقلت
لهم أكثر نسلكم كنجوم السماء : وكل
هذه الأرض التي قلت أعطي نسلكم :
فيرثونها الى الأبد ❊
١٤ : فندم الرب على الشر : الذي قال
أن يعمله بشعبه ❊
١٥ : فانصرف موسى ونزل من الجبل :
ولوحا الشهادة في يده : لوحان مكتوبان
من جانبيهما . من هذا وهذا كانا مكتوبين
❊ ١٦ : واللوحان عمل الله هما : والكتابة
كتابة الله هي : منقوشة على اللوحين ❊

٥ : ڤَتَّ ٱلْمَا مُلْعَا : ٱلْتَّاهُا ڤَحِدْ ٱلْمَحْمَا .
ٱلْمَحْمَا . ڤَتَّا ڤَتْحَا ڤَحِدْ : ٱلْحَمْحَ ٱلْمَ ٱلْمَحْمَا
ڤَحِمْ ٭

٦ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَا ڤَحِدْ ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

٧ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

٨ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

٩ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

١٠ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

١١ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

١٢ : ٱلْمَحْمَا ڤَحِدْ ٱلْحَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا .
ڤَحِمْ ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا : ٱلْمَحْمَا ٱلْمَحْمَا ٭

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים והי מבדיל בין מים למים ׃
ויעש אלהים את הרקיע ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים
אשר מעל לרקיע ויהי כן ׃ ויקרא אלהים לרקיע שמים ויהי ערב ויהי
בקר יום שני ׃ ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד
ותראה היבשה ויהי כן ׃ ויקרא אלהים ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא
ימים וירא אלהים כי טוב ׃ ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו
ועץ פרי עשה פרי אשר זרעו בו למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ ויהי ערב
ויהי בקר יום שלישי ׃ ויאמר אלהים יהי מארת ברקיע השמים להבדיל
בין היום ובין הלילה והיו לאתת ולמועדים ולימים ושנים ׃ והיו למאורת
ברקיע השמים להאיר על הארץ ויהי כן ׃ ויעש אלהים את שני המארת
הגדלים את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן לממשלת
הלילה ואת הכוכבים ׃ ויתן אתם אלהים ברקיע השמים להאיר על הארץ
ולמשל ביום ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים כי טוב ׃
ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי ׃ ויאמר אלהים ישרצו המים שרץ נפש חיה
ועוף יעופף על הארץ על פני רקיע השמים ׃ ויברא אלהים את התנינם
הגדלים ואת כל נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למינהם ואת כל עוף
כנף למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ ויברך אתם אלהים לאמר פרו ורבו
ומלאו את המים בימים והעוף ירב בארץ ׃ ויהי ערב ויהי בקר יום חמישי ׃
ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה למינה בהמה ורמש וחיתו ארץ למינה
ויהי כן ׃ ויעש אלהים את חית הארץ למינה ואת הבהמה למינה ואת כל
רמש האדמה למינהו וירא אלהים כי טוב ׃ ויאמר אלהים נעשה אדם
בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה ובכל הארץ
ובכל הרמש הרמש על הארץ ׃ ויברא אלהים את האדם בצלמו בצלם
אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם ׃ ויברך אתם אלהים ויאמר להם
אלהים פרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשה ורדו בדגת הים ובעוף השמים
ובכל חיה הרמשת על הארץ ׃ ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב
זרע זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם
יהיה לאכלה ׃ ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים ולכל רומש על הארץ
אשר בו נפש חיה את כל ירק עשב לאכלה ויהי כן ׃ וירא אלהים את כל
אשר עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי ׃ ויכלו השמים
והארץ וכל צבאם ׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת
ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ׃ ויברך אלהים את יום השביעי
ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות ׃ אלה
תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים ארץ ושמים ׃
וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וכל עשב השדה טרם יצמח כי לא המטיר
יהוה אלהים על הארץ ואדם אין לעבד את האדמה ׃ ואד יעלה מן הארץ
והשקה את כל פני האדמה ׃ ויצר יהוה אלהים את האדם עפר מן האדמה
ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה ׃ ויטע יהוה אלהים גן בעדן
מקדם וישם שם את האדם אשר יצר ׃ ויצמח יהוה אלהים מן האדמה כל
עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע ׃
ונהר יצא מעדן להשקות את הגן ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ׃
שם האחד פישון הוא הסבב את כל ארץ החוילה אשר שם הזהב ׃ וזהב
הארץ ההוא טוב שם הבדלח ואבן השהם ׃ ושם הנהר השני גיחון הוא
הסובב את כל ארץ כוש ׃ ושם הנהר השלישי חדקל הוא ההלך קדמת
אשור והנהר הרביעי הוא פרת ׃ ויקח יהוה אלהים את האדם וינחהו
בגן עדן לעבדה ולשמרה ׃ ויצו יהוה אלהים על האדם לאמר מכל עץ
הגן אכל תאכל ׃ ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך
ממנו מות תמות ׃ ויאמר יהוה אלהים לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו
עזר כנגדו ׃ ויצר יהוה אלהים מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף
השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש
חיה הוא שמו ׃ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים ולכל חית
השדה ולאדם לא מצא עזר כנגדו ׃ ויפל יהוה אלהים תרדמה על האדם
ויישן ויקח אחת מצלעתיו ויסגר בשר תחתנה ׃ ויבן יהוה אלהים את
הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויבאה אל האדם ׃ ויאמר האדם זאת
הפעם עצם מעצמי ובשר מבשרי לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת ׃
על כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד ׃
ויהיו שניהם ערומים האדם ואשתו ולא יתבששו ׃

בראשית פרשה ב

ויכלו השמים והארץ וכל צבאם ׃ ויכל אלהים ביום השביעי מלאכתו
אשר עשה וישבת ביום השביעי מכל מלאכתו אשר עשה ׃ ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל מלאכתו אשר ברא אלהים
לעשות ׃ אלה תולדות השמים והארץ בהבראם ביום עשות יהוה אלהים

٤٣١ : ٥٥ : ٨٣٥

٤٣١ : ٥٥ : ٨٣٥

ﺍﻟﻤﺴﺘﺄﺟﺮ ﻟﻠﻤﺴﺘﺄﺟﺮ . ﻭﻫﺬﺍ ﻫﻮ ﺍﻟﻤﺸﻬﻮﺭ . ﻭﻟﻪ ﺃﻥ ﻳﺆﺟﺮ ﻟﻐﻴﺮﻩ ﺑﺄﻗﻞ ﻣﻦ ﺍﻷﺟﺮﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﺍﺳﺘﺄﺟﺮ ﻫﻮ ﺑﻬﺎ ﺇﻥ ﻟﻢ ﻳﻜﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻌﻘﺪ ﺷﺮﻁ ﺍﻟﻤﻨﻊ ﻭﻟﻢ ﻳﻜﻦ ﻫﻨﺎﻙ ﻋﺮﻑ ﻳﻤﻨﻊ ﺫﻟﻚ . ﻭﺇﻥ ﻛﺎﻥ ﻓﻲ ﺍﻟﻌﻘﺪ ﺷﺮﻁ ﺍﻟﻤﻨﻊ ﺃﻭ ﻛﺎﻥ ﻫﻨﺎﻙ ﻋﺮﻑ ﻳﻤﻨﻊ ﺫﻟﻚ ﻓﻠﻴﺲ ﻟﻠﻤﺴﺘﺄﺟﺮ ﺃﻥ ﻳﺆﺟﺮ ﻟﻐﻴﺮﻩ ﺑﺄﻗﻞ ﻣﻦ ﺍﻷﺟﺮﺓ ﺍﻟﺘﻲ ﺍﺳﺘﺄﺟﺮ ﻫﻮ ﺑﻬﺎ ﺇﻻ ﺇﺫﺍ ﺯﺍﺩ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﺪﺓ ﺃﻭ ﺍﻟﻌﻤﻞ ﻓﻴﺠﻮﺯ ﻭﻳﻜﻮﻥ ﺍﻟﺮﺑﺢ ﻟﻪ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻠﻤﺆﺟﺮ ﺍﻷﻭﻝ ﺃﻥ ﻳﺄﺧﺬ ﺷﻴﺌﺎ ﻣﻦ ﺍﻟﺮﺑﺢ ﻭﻟﻮ ﺯﺍﺩ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﺪﺓ ﺃﻭ ﺍﻟﻌﻤﻞ ﻭﻟﻮ ﺗﺼﺪﻕ ﺑﺎﻟﺰﻳﺎﺩﺓ ﻋﻠﻴﻪ ﻟﻢ ﻳﺠﺰ ﻭﻟﻮ ﺃﺑﺮﺃ ﺍﻟﻤﺴﺘﺄﺟﺮ ﻣﻦ ﺍﻟﺰﻳﺎﺩﺓ ﻟﻢ ﻳﺒﺮﺃ ﻭﻟﻮ ﺃﺑﺮﺃ ﺍﻟﻤﺆﺟﺮ ﺍﻷﻭﻝ ﺍﻟﻤﺴﺘﺄﺟﺮ ﻣﻦ ﺍﻟﺰﻳﺎﺩﺓ ﺑﺮﺉ

وَحَدَّثَنَا أَبِي سَعِيدٌ . وَهُوَ ذُلَيْحَةُ قَيْنٍ
قَوَارِيرَ ۞ قَالَ ۞ ٤ ۞ فَجَاءَ أَبِي حَتَّى
وَقَالَ لِي . وَأَنَا أَرَى أَنَّهُ لَا يَرَانِي . لَا
تَدَعْ شَيْئًا مِنْ عَمَلِكَ . وَلَا مِنْ أَثَرِكَ
إِلَّا ۞ قَالَ ۞ ٤ ۞ فَجَاءَ أَبِي حَتَّى
وَقَالَ لِي

الصلاة ٭ ٢ ٭ الفجر ٭ الظهر ٭ العصر ٭ المغرب ٭ العشاء ٭ الوتر ٭ ٣ ٭ الجمعة ٭ العيدان ٭ الكسوف ٭ الاستسقاء ٭ الجنائز ٭ ٤ ٭ الزكاة ٭ الصوم ٭ الاعتكاف ٭ الحج ٭ ٥ ٭ النكاح ٭ الطلاق ٭ الرجعة ٭ الايلاء ٭ الظهار ٭ اللعان ٭ العدد ٭ الرضاع ٭ النفقات ٭ الحضانة ٭ ٦ ٭ البيوع ٭ الشفعة ٭ الاجارة ٭ الحوالة ٭ الصلح ٭ الشركة ٭ الوكالة ٭ الاقرار ٭ العارية ٭ الوديعة ٭ الغصب ٭ الشرب ٭ القسمة ٭ ٧ ٭ الوقف ٭ الهبة ٭ اللقطة ٭ اللقيط ٭ الضالة ٭ المفقود ٭ الخنثى ٭ المناسك ٭ ٨ ٭ الجهاد ٭ الاستيلاء ٭ الجزية ٭ الاستئمان ٭ الحظر ٭ الاباحة ٭ الصيد ٭ الذبائح ٭ الاضحية ٭ الاشربة ٭ ٩ ٭ الوصايا ٭ الفرائض ٭ الولاء ٭ الجراح ٭ الديات ٭ القسامة ٭ ١٠ ٭ الحدود ٭ السرقة ٭ قطاع الطريق ٭ البغاة ٭ المرتد ٭ الساحر ٭ الصائل ٭ ١١ ٭ الدعوى ٭ البينات ٭ اليمين ٭ القضاء ٭ الشهادات ٭ ١٢ ٭ العتاق ٭ التدبير ٭ الكتابة ٭ الولاء ٭ الايمان ٭ النذور ٭ الكفارات ٭ ١٣ ٭ الحيل ٭ الغصب ٭ الاكراه ٭ الحجر ٭ المأذون ٭ الشركة ٭ الوكالة ٭ الصلح ٭ الابراء ٭ الحوالة ٭ الكفالة ٭ الوديعة ٭ العارية ٭ الهبة ٭ الاقرار ٭ المضاربة ٭ الشفعة ٭ القسمة ٭ ١٤ ٭ الاجارة ٭ الجعالة ٭ المزارعة ٭ المساقاة ٭ الذبائح ٭ الاضحية ٭ الصيد ٭ الاشربة ٭ الكراهية ٭ ١٥ ٭ الاستحسان ٭ القياس ٭ الاجتهاد ٭ التقليد ٭ الاتباع ٭ الاحكام ٭ الفتيا ٭ ١٦ ٭ الشهادات ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ١٧ ٭ الدعوى ٭ اليمين ٭ البينات ٭ ١٨ ٭ القضاء ٭ القاضي ٭ آداب القاضي ٭ ١٩ ٭ الوصايا ٭ الموصي ٭ الموصى له ٭ الموصى به ٭ ٢٠ ٭ الفرائض ٭ الوارث ٭ الحجب ٭ العصبات ٭ ٢١ ٭ الولاء ٭ ٢٢ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٢٣ ٭ الجراح ٭ القصاص ٭ الديات ٭ ٢٤ ٭ القسامة ٭ ٢٥ ٭ الحدود ٭ حد الزنا ٭ حد القذف ٭ حد السكر ٭ ٢٦ ٭ السرقة ٭ ٢٧ ٭ قطاع الطريق ٭ ٢٨ ٭ البغاة ٭ ٢٩ ٭ المرتد ٭ ٣٠ ٭ الساحر ٭ ٣١ ٭ الصائل ٭ ٣٢ ٭ العتاق ٭ ٣٣ ٭ التدبير ٭ ٣٤ ٭ الكتابة ٭ ٣٥ ٭ الولاء ٭ ٣٦ ٭ الايمان ٭ ٣٧ ٭ النذور ٭ ٣٨ ٭ الكفارات ٭ ٣٩ ٭ الحيل ٭ ٤٠ ٭ الغصب ٭ ٤١ ٭ الاكراه ٭ ٤٢ ٭ الحجر ٭ ٤٣ ٭ المأذون ٭ ٤٤ ٭ الشركة ٭ ٤٥ ٭ الوكالة ٭ ٤٦ ٭ الصلح ٭ ٤٧ ٭ الابراء ٭ ٤٨ ٭ الحوالة ٭ ٤٩ ٭ الكفالة ٭ ٥٠ ٭ الوديعة ٭ ٥١ ٭ العارية ٭ ٥٢ ٭ الهبة ٭ ٥٣ ٭ الاقرار ٭ ٥٤ ٭ المضاربة ٭ ٥٥ ٭ الشفعة ٭ ٥٦ ٭ القسمة ٭ ٥٧ ٭ الاجارة ٭ ٥٨ ٭ الجعالة ٭ ٥٩ ٭ المزارعة ٭ ٦٠ ٭ المساقاة ٭ ٦١ ٭ الذبائح ٭ ٦٢ ٭ الاضحية ٭ ٦٣ ٭ الصيد ٭ ٦٤ ٭ الاشربة ٭ ٦٥ ٭ الكراهية ٭ ٦٦ ٭ الاستحسان ٭ ٦٧ ٭ القياس ٭ ٦٨ ٭ الاجتهاد ٭ ٦٩ ٭ التقليد ٭ ٧٠ ٭ الاتباع ٭ ٧١ ٭ الاحكام ٭ ٧٢ ٭ الفتيا ٭ ٧٣ ٭ الشهادات ٭ ٧٤ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٧٥ ٭ الدعوى ٭ ٧٦ ٭ اليمين ٭ ٧٧ ٭ البينات ٭ ٧٨ ٭ القضاء ٭ ٧٩ ٭ القاضي ٭ ٨٠ ٭ آداب القاضي ٭ ٨١ ٭ الوصايا ٭ ٨٢ ٭ الموصي ٭ ٨٣ ٭ الموصى له ٭ ٨٤ ٭ الموصى به ٭ ٨٥ ٭ الفرائض ٭ ٨٦ ٭ الوارث ٭ ٨٧ ٭ الحجب ٭ ٨٨ ٭ العصبات ٭ ٨٩ ٭ الولاء ٭ ٩٠ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٩١ ٭ الجراح ٭ ٩٢ ٭ القصاص ٭ ٩٣ ٭ الديات ٭ ٩٤ ٭ القسامة ٭ ٩٥ ٭ الحدود ٭ ٩٦ ٭ حد الزنا ٭ ٩٧ ٭ حد القذف ٭ ٩٨ ٭ حد السكر ٭ ٩٩ ٭ السرقة ٭ ١٠٠ ٭ قطاع الطريق ٭ ١٠١ ٭ البغاة ٭ ١٠٢ ٭ المرتد ٭ ١٠٣ ٭ الساحر ٭ ١٠٤ ٭ الصائل ٭ ١٠٥ ٭ العتاق ٭ ١٠٦ ٭ التدبير ٭ ١٠٧ ٭ الكتابة ٭ ١٠٨ ٭ الولاء ٭ ١٠٩ ٭ الايمان ٭ ١١٠ ٭ النذور ٭ ١١١ ٭ الكفارات ٭ ١١٢ ٭ الحيل ٭ ١١٣ ٭ الغصب ٭ ١١٤ ٭ الاكراه ٭ ١١٥ ٭ الحجر ٭ ١١٦ ٭ المأذون ٭ ١١٧ ٭ الشركة ٭ ١١٨ ٭ الوكالة ٭ ١١٩ ٭ الصلح ٭ ١٢٠ ٭ الابراء ٭ ١٢١ ٭ الحوالة ٭ ١٢٢ ٭ الكفالة ٭ ١٢٣ ٭ الوديعة ٭ ١٢٤ ٭ العارية ٭ ١٢٥ ٭ الهبة ٭ ١٢٦ ٭ الاقرار ٭ ١٢٧ ٭ المضاربة ٭ ١٢٨ ٭ الشفعة ٭ ١٢٩ ٭ القسمة ٭ ١٣٠ ٭ الاجارة ٭ ١٣١ ٭ الجعالة ٭ ١٣٢ ٭ المزارعة ٭ ١٣٣ ٭ المساقاة ٭ ١٣٤ ٭ الذبائح ٭ ١٣٥ ٭ الاضحية ٭ ١٣٦ ٭ الصيد ٭ ١٣٧ ٭ الاشربة ٭ ١٣٨ ٭ الكراهية ٭ ١٣٩ ٭ الاستحسان ٭ ١٤٠ ٭ القياس ٭ ١٤١ ٭ الاجتهاد ٭ ١٤٢ ٭ التقليد ٭ ١٤٣ ٭ الاتباع ٭ ١٤٤ ٭ الاحكام ٭ ١٤٥ ٭ الفتيا ٭ ١٤٦ ٭ الشهادات ٭ ١٤٧ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ١٤٨ ٭ الدعوى ٭ ١٤٩ ٭ اليمين ٭ ١٥٠ ٭ البينات ٭ ١٥١ ٭ القضاء ٭ ١٥٢ ٭ القاضي ٭ ١٥٣ ٭ آداب القاضي ٭ ١٥٤ ٭ الوصايا ٭ ١٥٥ ٭ الموصي ٭ ١٥٦ ٭ الموصى له ٭ ١٥٧ ٭ الموصى به ٭ ١٥٨ ٭ الفرائض ٭ ١٥٩ ٭ الوارث ٭ ١٦٠ ٭ الحجب ٭ ١٦١ ٭ العصبات ٭ ١٦٢ ٭ الولاء ٭ ١٦٣ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ١٦٤ ٭ الجراح ٭ ١٦٥ ٭ القصاص ٭ ١٦٦ ٭ الديات ٭ ١٦٧ ٭ القسامة ٭ ١٦٨ ٭ الحدود ٭ ١٦٩ ٭ حد الزنا ٭ ١٧٠ ٭ حد القذف ٭ ١٧١ ٭ حد السكر ٭ ١٧٢ ٭ السرقة ٭ ١٧٣ ٭ قطاع الطريق ٭ ١٧٤ ٭ البغاة ٭ ١٧٥ ٭ المرتد ٭ ١٧٦ ٭ الساحر ٭ ١٧٧ ٭ الصائل ٭ ١٧٨ ٭ العتاق ٭ ١٧٩ ٭ التدبير ٭ ١٨٠ ٭ الكتابة ٭ ١٨١ ٭ الولاء ٭ ١٨٢ ٭ الايمان ٭ ١٨٣ ٭ النذور ٭ ١٨٤ ٭ الكفارات ٭ ١٨٥ ٭ الحيل ٭ ١٨٦ ٭ الغصب ٭ ١٨٧ ٭ الاكراه ٭ ١٨٨ ٭ الحجر ٭ ١٨٩ ٭ المأذون ٭ ١٩٠ ٭ الشركة ٭ ١٩١ ٭ الوكالة ٭ ١٩٢ ٭ الصلح ٭ ١٩٣ ٭ الابراء ٭ ١٩٤ ٭ الحوالة ٭ ١٩٥ ٭ الكفالة ٭ ١٩٦ ٭ الوديعة ٭ ١٩٧ ٭ العارية ٭ ١٩٨ ٭ الهبة ٭ ١٩٩ ٭ الاقرار ٭ ٢٠٠ ٭ المضاربة ٭ ٢٠١ ٭ الشفعة ٭ ٢٠٢ ٭ القسمة ٭ ٢٠٣ ٭ الاجارة ٭ ٢٠٤ ٭ الجعالة ٭ ٢٠٥ ٭ المزارعة ٭ ٢٠٦ ٭ المساقاة ٭ ٢٠٧ ٭ الذبائح ٭ ٢٠٨ ٭ الاضحية ٭ ٢٠٩ ٭ الصيد ٭ ٢١٠ ٭ الاشربة ٭ ٢١١ ٭ الكراهية ٭ ٢١٢ ٭ الاستحسان ٭ ٢١٣ ٭ القياس ٭ ٢١٤ ٭ الاجتهاد ٭ ٢١٥ ٭ التقليد ٭ ٢١٦ ٭ الاتباع ٭ ٢١٧ ٭ الاحكام ٭ ٢١٨ ٭ الفتيا ٭ ٢١٩ ٭ الشهادات ٭ ٢٢٠ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٢٢١ ٭ الدعوى ٭ ٢٢٢ ٭ اليمين ٭ ٢٢٣ ٭ البينات ٭ ٢٢٤ ٭ القضاء ٭ ٢٢٥ ٭ القاضي ٭ ٢٢٦ ٭ آداب القاضي ٭ ٢٢٧ ٭ الوصايا ٭ ٢٢٨ ٭ الموصي ٭ ٢٢٩ ٭ الموصى له ٭ ٢٣٠ ٭ الموصى به ٭ ٢٣١ ٭ الفرائض ٭ ٢٣٢ ٭ الوارث ٭ ٢٣٣ ٭ الحجب ٭ ٢٣٤ ٭ العصبات ٭ ٢٣٥ ٭ الولاء ٭ ٢٣٦ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٢٣٧ ٭ الجراح ٭ ٢٣٨ ٭ القصاص ٭ ٢٣٩ ٭ الديات ٭ ٢٤٠ ٭ القسامة ٭ ٢٤١ ٭ الحدود ٭ ٢٤٢ ٭ حد الزنا ٭ ٢٤٣ ٭ حد القذف ٭ ٢٤٤ ٭ حد السكر ٭ ٢٤٥ ٭ السرقة ٭ ٢٤٦ ٭ قطاع الطريق ٭ ٢٤٧ ٭ البغاة ٭ ٢٤٨ ٭ المرتد ٭ ٢٤٩ ٭ الساحر ٭ ٢٥٠ ٭ الصائل ٭ ٢٥١ ٭ العتاق ٭ ٢٥٢ ٭ التدبير ٭ ٢٥٣ ٭ الكتابة ٭ ٢٥٤ ٭ الولاء ٭ ٢٥٥ ٭ الايمان ٭ ٢٥٦ ٭ النذور ٭ ٢٥٧ ٭ الكفارات ٭ ٢٥٨ ٭ الحيل ٭ ٢٥٩ ٭ الغصب ٭ ٢٦٠ ٭ الاكراه ٭ ٢٦١ ٭ الحجر ٭ ٢٦٢ ٭ المأذون ٭ ٢٦٣ ٭ الشركة ٭ ٢٦٤ ٭ الوكالة ٭ ٢٦٥ ٭ الصلح ٭ ٢٦٦ ٭ الابراء ٭ ٢٦٧ ٭ الحوالة ٭ ٢٦٨ ٭ الكفالة ٭ ٢٦٩ ٭ الوديعة ٭ ٢٧٠ ٭ العارية ٭ ٢٧١ ٭ الهبة ٭ ٢٧٢ ٭ الاقرار ٭ ٢٧٣ ٭ المضاربة ٭ ٢٧٤ ٭ الشفعة ٭ ٢٧٥ ٭ القسمة ٭ ٢٧٦ ٭ الاجارة ٭ ٢٧٧ ٭ الجعالة ٭ ٢٧٨ ٭ المزارعة ٭ ٢٧٩ ٭ المساقاة ٭ ٢٨٠ ٭ الذبائح ٭ ٢٨١ ٭ الاضحية ٭ ٢٨٢ ٭ الصيد ٭ ٢٨٣ ٭ الاشربة ٭ ٢٨٤ ٭ الكراهية ٭ ٢٨٥ ٭ الاستحسان ٭ ٢٨٦ ٭ القياس ٭ ٢٨٧ ٭ الاجتهاد ٭ ٢٨٨ ٭ التقليد ٭ ٢٨٩ ٭ الاتباع ٭ ٢٩٠ ٭ الاحكام ٭ ٢٩١ ٭ الفتيا ٭ ٢٩٢ ٭ الشهادات ٭ ٢٩٣ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٢٩٤ ٭ الدعوى ٭ ٢٩٥ ٭ اليمين ٭ ٢٩٦ ٭ البينات ٭ ٢٩٧ ٭ القضاء ٭ ٢٩٨ ٭ القاضي ٭ ٢٩٩ ٭ آداب القاضي ٭ ٣٠٠ ٭ الوصايا ٭ ٣٠١ ٭ الموصي ٭ ٣٠٢ ٭ الموصى له ٭ ٣٠٣ ٭ الموصى به ٭ ٣٠٤ ٭ الفرائض ٭ ٣٠٥ ٭ الوارث ٭ ٣٠٦ ٭ الحجب ٭ ٣٠٧ ٭ العصبات ٭ ٣٠٨ ٭ الولاء ٭ ٣٠٩ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٣١٠ ٭ الجراح ٭ ٣١١ ٭ القصاص ٭ ٣١٢ ٭ الديات ٭ ٣١٣ ٭ القسامة ٭ ٣١٤ ٭ الحدود ٭ ٣١٥ ٭ حد الزنا ٭ ٣١٦ ٭ حد القذف ٭ ٣١٧ ٭ حد السكر ٭ ٣١٨ ٭ السرقة ٭ ٣١٩ ٭ قطاع الطريق ٭ ٣٢٠ ٭ البغاة ٭ ٣٢١ ٭ المرتد ٭ ٣٢٢ ٭ الساحر ٭ ٣٢٣ ٭ الصائل ٭ ٣٢٤ ٭ العتاق ٭ ٣٢٥ ٭ التدبير ٭ ٣٢٦ ٭ الكتابة ٭ ٣٢٧ ٭ الولاء ٭ ٣٢٨ ٭ الايمان ٭ ٣٢٩ ٭ النذور ٭ ٣٣٠ ٭ الكفارات ٭ ٣٣١ ٭ الحيل ٭ ٣٣٢ ٭ الغصب ٭ ٣٣٣ ٭ الاكراه ٭ ٣٣٤ ٭ الحجر ٭ ٣٣٥ ٭ المأذون ٭ ٣٣٦ ٭ الشركة ٭ ٣٣٧ ٭ الوكالة ٭ ٣٣٨ ٭ الصلح ٭ ٣٣٩ ٭ الابراء ٭ ٣٤٠ ٭ الحوالة ٭ ٣٤١ ٭ الكفالة ٭ ٣٤٢ ٭ الوديعة ٭ ٣٤٣ ٭ العارية ٭ ٣٤٤ ٭ الهبة ٭ ٣٤٥ ٭ الاقرار ٭ ٣٤٦ ٭ المضاربة ٭ ٣٤٧ ٭ الشفعة ٭ ٣٤٨ ٭ القسمة ٭ ٣٤٩ ٭ الاجارة ٭ ٣٥٠ ٭ الجعالة ٭ ٣٥١ ٭ المزارعة ٭ ٣٥٢ ٭ المساقاة ٭ ٣٥٣ ٭ الذبائح ٭ ٣٥٤ ٭ الاضحية ٭ ٣٥٥ ٭ الصيد ٭ ٣٥٦ ٭ الاشربة ٭ ٣٥٧ ٭ الكراهية ٭ ٣٥٨ ٭ الاستحسان ٭ ٣٥٩ ٭ القياس ٭ ٣٦٠ ٭ الاجتهاد ٭ ٣٦١ ٭ التقليد ٭ ٣٦٢ ٭ الاتباع ٭ ٣٦٣ ٭ الاحكام ٭ ٣٦٤ ٭ الفتيا ٭ ٣٦٥ ٭ الشهادات ٭ ٣٦٦ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٣٦٧ ٭ الدعوى ٭ ٣٦٨ ٭ اليمين ٭ ٣٦٩ ٭ البينات ٭ ٣٧٠ ٭ القضاء ٭ ٣٧١ ٭ القاضي ٭ ٣٧٢ ٭ آداب القاضي ٭ ٣٧٣ ٭ الوصايا ٭ ٣٧٤ ٭ الموصي ٭ ٣٧٥ ٭ الموصى له ٭ ٣٧٦ ٭ الموصى به ٭ ٣٧٧ ٭ الفرائض ٭ ٣٧٨ ٭ الوارث ٭ ٣٧٩ ٭ الحجب ٭ ٣٨٠ ٭ العصبات ٭ ٣٨١ ٭ الولاء ٭ ٣٨٢ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٣٨٣ ٭ الجراح ٭ ٣٨٤ ٭ القصاص ٭ ٣٨٥ ٭ الديات ٭ ٣٨٦ ٭ القسامة ٭ ٣٨٧ ٭ الحدود ٭ ٣٨٨ ٭ حد الزنا ٭ ٣٨٩ ٭ حد القذف ٭ ٣٩٠ ٭ حد السكر ٭ ٣٩١ ٭ السرقة ٭ ٣٩٢ ٭ قطاع الطريق ٭ ٣٩٣ ٭ البغاة ٭ ٣٩٤ ٭ المرتد ٭ ٣٩٥ ٭ الساحر ٭ ٣٩٦ ٭ الصائل ٭ ٣٩٧ ٭ العتاق ٭ ٣٩٨ ٭ التدبير ٭ ٣٩٩ ٭ الكتابة ٭ ٤٠٠ ٭ الولاء ٭ ٤٠١ ٭ الايمان ٭ ٤٠٢ ٭ النذور ٭ ٤٠٣ ٭ الكفارات ٭ ٤٠٤ ٭ الحيل ٭ ٤٠٥ ٭ الغصب ٭ ٤٠٦ ٭ الاكراه ٭ ٤٠٧ ٭ الحجر ٭ ٤٠٨ ٭ المأذون ٭ ٤٠٩ ٭ الشركة ٭ ٤١٠ ٭ الوكالة ٭ ٤١١ ٭ الصلح ٭ ٤١٢ ٭ الابراء ٭ ٤١٣ ٭ الحوالة ٭ ٤١٤ ٭ الكفالة ٭ ٤١٥ ٭ الوديعة ٭ ٤١٦ ٭ العارية ٭ ٤١٧ ٭ الهبة ٭ ٤١٨ ٭ الاقرار ٭ ٤١٩ ٭ المضاربة ٭ ٤٢٠ ٭ الشفعة ٭ ٤٢١ ٭ القسمة ٭ ٤٢٢ ٭ الاجارة ٭ ٤٢٣ ٭ الجعالة ٭ ٤٢٤ ٭ المزارعة ٭ ٤٢٥ ٭ المساقاة ٭ ٤٢٦ ٭ الذبائح ٭ ٤٢٧ ٭ الاضحية ٭ ٤٢٨ ٭ الصيد ٭ ٤٢٩ ٭ الاشربة ٭ ٤٣٠ ٭ الكراهية ٭ ٤٣١ ٭ الاستحسان ٭ ٤٣٢ ٭ القياس ٭ ٤٣٣ ٭ الاجتهاد ٭ ٤٣٤ ٭ التقليد ٭ ٤٣٥ ٭ الاتباع ٭ ٤٣٦ ٭ الاحكام ٭ ٤٣٧ ٭ الفتيا ٭ ٤٣٨ ٭ الشهادات ٭ ٤٣٩ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٤٤٠ ٭ الدعوى ٭ ٤٤١ ٭ اليمين ٭ ٤٤٢ ٭ البينات ٭ ٤٤٣ ٭ القضاء ٭ ٤٤٤ ٭ القاضي ٭ ٤٤٥ ٭ آداب القاضي ٭ ٤٤٦ ٭ الوصايا ٭ ٤٤٧ ٭ الموصي ٭ ٤٤٨ ٭ الموصى له ٭ ٤٤٩ ٭ الموصى به ٭ ٤٥٠ ٭ الفرائض ٭ ٤٥١ ٭ الوارث ٭ ٤٥٢ ٭ الحجب ٭ ٤٥٣ ٭ العصبات ٭ ٤٥٤ ٭ الولاء ٭ ٤٥٥ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٤٥٦ ٭ الجراح ٭ ٤٥٧ ٭ القصاص ٭ ٤٥٨ ٭ الديات ٭ ٤٥٩ ٭ القسامة ٭ ٤٦٠ ٭ الحدود ٭ ٤٦١ ٭ حد الزنا ٭ ٤٦٢ ٭ حد القذف ٭ ٤٦٣ ٭ حد السكر ٭ ٤٦٤ ٭ السرقة ٭ ٤٦٥ ٭ قطاع الطريق ٭ ٤٦٦ ٭ البغاة ٭ ٤٦٧ ٭ المرتد ٭ ٤٦٨ ٭ الساحر ٭ ٤٦٩ ٭ الصائل ٭ ٤٧٠ ٭ العتاق ٭ ٤٧١ ٭ التدبير ٭ ٤٧٢ ٭ الكتابة ٭ ٤٧٣ ٭ الولاء ٭ ٤٧٤ ٭ الايمان ٭ ٤٧٥ ٭ النذور ٭ ٤٧٦ ٭ الكفارات ٭ ٤٧٧ ٭ الحيل ٭ ٤٧٨ ٭ الغصب ٭ ٤٧٩ ٭ الاكراه ٭ ٤٨٠ ٭ الحجر ٭ ٤٨١ ٭ المأذون ٭ ٤٨٢ ٭ الشركة ٭ ٤٨٣ ٭ الوكالة ٭ ٤٨٤ ٭ الصلح ٭ ٤٨٥ ٭ الابراء ٭ ٤٨٦ ٭ الحوالة ٭ ٤٨٧ ٭ الكفالة ٭ ٤٨٨ ٭ الوديعة ٭ ٤٨٩ ٭ العارية ٭ ٤٩٠ ٭ الهبة ٭ ٤٩١ ٭ الاقرار ٭ ٤٩٢ ٭ المضاربة ٭ ٤٩٣ ٭ الشفعة ٭ ٤٩٤ ٭ القسمة ٭ ٤٩٥ ٭ الاجارة ٭ ٤٩٦ ٭ الجعالة ٭ ٤٩٧ ٭ المزارعة ٭ ٤٩٨ ٭ المساقاة ٭ ٤٩٩ ٭ الذبائح ٭ ٥٠٠ ٭ الاضحية ٭ ٥٠١ ٭ الصيد ٭ ٥٠٢ ٭ الاشربة ٭ ٥٠٣ ٭ الكراهية ٭ ٥٠٤ ٭ الاستحسان ٭ ٥٠٥ ٭ القياس ٭ ٥٠٦ ٭ الاجتهاد ٭ ٥٠٧ ٭ التقليد ٭ ٥٠٨ ٭ الاتباع ٭ ٥٠٩ ٭ الاحكام ٭ ٥١٠ ٭ الفتيا ٭ ٥١١ ٭ الشهادات ٭ ٥١٢ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٥١٣ ٭ الدعوى ٭ ٥١٤ ٭ اليمين ٭ ٥١٥ ٭ البينات ٭ ٥١٦ ٭ القضاء ٭ ٥١٧ ٭ القاضي ٭ ٥١٨ ٭ آداب القاضي ٭ ٥١٩ ٭ الوصايا ٭ ٥٢٠ ٭ الموصي ٭ ٥٢١ ٭ الموصى له ٭ ٥٢٢ ٭ الموصى به ٭ ٥٢٣ ٭ الفرائض ٭ ٥٢٤ ٭ الوارث ٭ ٥٢٥ ٭ الحجب ٭ ٥٢٦ ٭ العصبات ٭ ٥٢٧ ٭ الولاء ٭ ٥٢٨ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٥٢٩ ٭ الجراح ٭ ٥٣٠ ٭ القصاص ٭ ٥٣١ ٭ الديات ٭ ٥٣٢ ٭ القسامة ٭ ٥٣٣ ٭ الحدود ٭ ٥٣٤ ٭ حد الزنا ٭ ٥٣٥ ٭ حد القذف ٭ ٥٣٦ ٭ حد السكر ٭ ٥٣٧ ٭ السرقة ٭ ٥٣٨ ٭ قطاع الطريق ٭ ٥٣٩ ٭ البغاة ٭ ٥٤٠ ٭ المرتد ٭ ٥٤١ ٭ الساحر ٭ ٥٤٢ ٭ الصائل ٭ ٥٤٣ ٭ العتاق ٭ ٥٤٤ ٭ التدبير ٭ ٥٤٥ ٭ الكتابة ٭ ٥٤٦ ٭ الولاء ٭ ٥٤٧ ٭ الايمان ٭ ٥٤٨ ٭ النذور ٭ ٥٤٩ ٭ الكفارات ٭ ٥٥٠ ٭ الحيل ٭ ٥٥١ ٭ الغصب ٭ ٥٥٢ ٭ الاكراه ٭ ٥٥٣ ٭ الحجر ٭ ٥٥٤ ٭ المأذون ٭ ٥٥٥ ٭ الشركة ٭ ٥٥٦ ٭ الوكالة ٭ ٥٥٧ ٭ الصلح ٭ ٥٥٨ ٭ الابراء ٭ ٥٥٩ ٭ الحوالة ٭ ٥٦٠ ٭ الكفالة ٭ ٥٦١ ٭ الوديعة ٭ ٥٦٢ ٭ العارية ٭ ٥٦٣ ٭ الهبة ٭ ٥٦٤ ٭ الاقرار ٭ ٥٦٥ ٭ المضاربة ٭ ٥٦٦ ٭ الشفعة ٭ ٥٦٧ ٭ القسمة ٭ ٥٦٨ ٭ الاجارة ٭ ٥٦٩ ٭ الجعالة ٭ ٥٧٠ ٭ المزارعة ٭ ٥٧١ ٭ المساقاة ٭ ٥٧٢ ٭ الذبائح ٭ ٥٧٣ ٭ الاضحية ٭ ٥٧٤ ٭ الصيد ٭ ٥٧٥ ٭ الاشربة ٭ ٥٧٦ ٭ الكراهية ٭ ٥٧٧ ٭ الاستحسان ٭ ٥٧٨ ٭ القياس ٭ ٥٧٩ ٭ الاجتهاد ٭ ٥٨٠ ٭ التقليد ٭ ٥٨١ ٭ الاتباع ٭ ٥٨٢ ٭ الاحكام ٭ ٥٨٣ ٭ الفتيا ٭ ٥٨٤ ٭ الشهادات ٭ ٥٨٥ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٥٨٦ ٭ الدعوى ٭ ٥٨٧ ٭ اليمين ٭ ٥٨٨ ٭ البينات ٭ ٥٨٩ ٭ القضاء ٭ ٥٩٠ ٭ القاضي ٭ ٥٩١ ٭ آداب القاضي ٭ ٥٩٢ ٭ الوصايا ٭ ٥٩٣ ٭ الموصي ٭ ٥٩٤ ٭ الموصى له ٭ ٥٩٥ ٭ الموصى به ٭ ٥٩٦ ٭ الفرائض ٭ ٥٩٧ ٭ الوارث ٭ ٥٩٨ ٭ الحجب ٭ ٥٩٩ ٭ العصبات ٭ ٦٠٠ ٭ الولاء ٭ ٦٠١ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٦٠٢ ٭ الجراح ٭ ٦٠٣ ٭ القصاص ٭ ٦٠٤ ٭ الديات ٭ ٦٠٥ ٭ القسامة ٭ ٦٠٦ ٭ الحدود ٭ ٦٠٧ ٭ حد الزنا ٭ ٦٠٨ ٭ حد القذف ٭ ٦٠٩ ٭ حد السكر ٭ ٦١٠ ٭ السرقة ٭ ٦١١ ٭ قطاع الطريق ٭ ٦١٢ ٭ البغاة ٭ ٦١٣ ٭ المرتد ٭ ٦١٤ ٭ الساحر ٭ ٦١٥ ٭ الصائل ٭ ٦١٦ ٭ العتاق ٭ ٦١٧ ٭ التدبير ٭ ٦١٨ ٭ الكتابة ٭ ٦١٩ ٭ الولاء ٭ ٦٢٠ ٭ الايمان ٭ ٦٢١ ٭ النذور ٭ ٦٢٢ ٭ الكفارات ٭ ٦٢٣ ٭ الحيل ٭ ٦٢٤ ٭ الغصب ٭ ٦٢٥ ٭ الاكراه ٭ ٦٢٦ ٭ الحجر ٭ ٦٢٧ ٭ المأذون ٭ ٦٢٨ ٭ الشركة ٭ ٦٢٩ ٭ الوكالة ٭ ٦٣٠ ٭ الصلح ٭ ٦٣١ ٭ الابراء ٭ ٦٣٢ ٭ الحوالة ٭ ٦٣٣ ٭ الكفالة ٭ ٦٣٤ ٭ الوديعة ٭ ٦٣٥ ٭ العارية ٭ ٦٣٦ ٭ الهبة ٭ ٦٣٧ ٭ الاقرار ٭ ٦٣٨ ٭ المضاربة ٭ ٦٣٩ ٭ الشفعة ٭ ٦٤٠ ٭ القسمة ٭ ٦٤١ ٭ الاجارة ٭ ٦٤٢ ٭ الجعالة ٭ ٦٤٣ ٭ المزارعة ٭ ٦٤٤ ٭ المساقاة ٭ ٦٤٥ ٭ الذبائح ٭ ٦٤٦ ٭ الاضحية ٭ ٦٤٧ ٭ الصيد ٭ ٦٤٨ ٭ الاشربة ٭ ٦٤٩ ٭ الكراهية ٭ ٦٥٠ ٭ الاستحسان ٭ ٦٥١ ٭ القياس ٭ ٦٥٢ ٭ الاجتهاد ٭ ٦٥٣ ٭ التقليد ٭ ٦٥٤ ٭ الاتباع ٭ ٦٥٥ ٭ الاحكام ٭ ٦٥٦ ٭ الفتيا ٭ ٦٥٧ ٭ الشهادات ٭ ٦٥٨ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٦٥٩ ٭ الدعوى ٭ ٦٦٠ ٭ اليمين ٭ ٦٦١ ٭ البينات ٭ ٦٦٢ ٭ القضاء ٭ ٦٦٣ ٭ القاضي ٭ ٦٦٤ ٭ آداب القاضي ٭ ٦٦٥ ٭ الوصايا ٭ ٦٦٦ ٭ الموصي ٭ ٦٦٧ ٭ الموصى له ٭ ٦٦٨ ٭ الموصى به ٭ ٦٦٩ ٭ الفرائض ٭ ٦٧٠ ٭ الوارث ٭ ٦٧١ ٭ الحجب ٭ ٦٧٢ ٭ العصبات ٭ ٦٧٣ ٭ الولاء ٭ ٦٧٤ ٭ الاقرار بالنسب ٭ ٦٧٥ ٭ الجراح ٭ ٦٧٦ ٭ القصاص ٭ ٦٧٧ ٭ الديات ٭ ٦٧٨ ٭ القسامة ٭ ٦٧٩ ٭ الحدود ٭ ٦٨٠ ٭ حد الزنا ٭ ٦٨١ ٭ حد القذف ٭ ٦٨٢ ٭ حد السكر ٭ ٦٨٣ ٭ السرقة ٭ ٦٨٤ ٭ قطاع الطريق ٭ ٦٨٥ ٭ البغاة ٭ ٦٨٦ ٭ المرتد ٭ ٦٨٧ ٭ الساحر ٭ ٦٨٨ ٭ الصائل ٭ ٦٨٩ ٭ العتاق ٭ ٦٩٠ ٭ التدبير ٭ ٦٩١ ٭ الكتابة ٭ ٦٩٢ ٭ الولاء ٭ ٦٩٣ ٭ الايمان ٭ ٦٩٤ ٭ النذور ٭ ٦٩٥ ٭ الكفارات ٭ ٦٩٦ ٭ الحيل ٭ ٦٩٧ ٭ الغصب ٭ ٦٩٨ ٭ الاكراه ٭ ٦٩٩ ٭ الحجر ٭ ٧٠٠ ٭ المأذون ٭ ٧٠١ ٭ الشركة ٭ ٧٠٢ ٭ الوكالة ٭ ٧٠٣ ٭ الصلح ٭ ٧٠٤ ٭ الابراء ٭ ٧٠٥ ٭ الحوالة ٭ ٧٠٦ ٭ الكفالة ٭ ٧٠٧ ٭ الوديعة ٭ ٧٠٨ ٭ العارية ٭ ٧٠٩ ٭ الهبة ٭ ٧١٠ ٭ الاقرار ٭ ٧١١ ٭ المضاربة ٭ ٧١٢ ٭ الشفعة ٭ ٧١٣ ٭ القسمة ٭ ٧١٤ ٭ الاجارة ٭ ٧١٥ ٭ الجعالة ٭ ٧١٦ ٭ المزارعة ٭ ٧١٧ ٭ المساقاة ٭ ٧١٨ ٭ الذبائح ٭ ٧١٩ ٭ الاضحية ٭ ٧٢٠ ٭ الصيد ٭ ٧٢١ ٭ الاشربة ٭ ٧٢٢ ٭ الكراهية ٭ ٧٢٣ ٭ الاستحسان ٭ ٧٢٤ ٭ القياس ٭ ٧٢٥ ٭ الاجتهاد ٭ ٧٢٦ ٭ التقليد ٭ ٧٢٧ ٭ الاتباع ٭ ٧٢٨ ٭ الاحكام ٭ ٧٢٩ ٭ الفتيا ٭ ٧٣٠ ٭ الشهادات ٭ ٧٣١ ٭ الرجوع عن الشهادة ٭ ٧٣٢ ٭ الدعوى ٭ ٧٣٣ ٭ اليمين ٭ ٧٣٤ ٭ البينات ٭ ٧٣٥ ٭ القضاء ٭ ٧٣٦ ٭ القاضي ٭ ٧٣٧ ٭ آداب القاضي ٭ ٧٣٨ ٭ الوصايا ٭ ٧٣٩ ٭ الموصي ٭ ٧٤٠ ٭ الموصى له ٭ ٧٤١ ٭ الموصى به ٭ ٧٤٢ ٭ الفرائض ٭ ٧٤٣ ٭ الوارث ٭ ٧٤٤ ٭ الحجب ٭ ٧٤٥ ٭ العصبات ٭ ٧

ولا تقربوا مال اليتيم الا بالتي هي احسن حتى يبلغ اشده . واوفوا الكيل والميزان بالقسط . لا نكلف نفسا الا وسعها . واذا قلتم فاعدلوا ولو كان ذا قربى . وبعهد الله اوفوا . ذلكم وصاكم به لعلكم تذكرون . وان هذا صراطي مستقيما فاتبعوه . ولا تتبعوا السبل فتفرق بكم عن سبيله . ذلكم وصاكم به لعلكم تتقون .

سورة الانعام

مكية وهي مائة وخمس وستون آية

١ : الحمد لله الذي خلق السموات والارض . وجعل الظلمات والنور . ثم الذين كفروا بربهم يعدلون . هو الذي خلقكم من طين . ثم قضى اجلا واجل مسمى عنده . ثم انتم تمترون . وهو الله في السموات وفي الارض . يعلم سركم وجهركم . ويعلم ما تكسبون . وما تاتيهم من اية من ايات ربهم الا كانوا عنها معرضين . فقد كذبوا بالحق لما جاءهم . فسوف ياتيهم انباء ما كانوا به يستهزءون . الم يروا كم اهلكنا من قبلهم من قرن . مكناهم في الارض ما لم نمكن لكم . وارسلنا السماء عليهم مدرارا . وجعلنا الانهار تجري من تحتهم . فاهلكناهم بذنوبهم . وانشانا من بعدهم قرنا آخرين . ولو نزلنا عليك كتابا في قرطاس . فلمسوه بايديهم . لقال الذين كفروا ان هذا الا سحر مبين . وقالوا لولا انزل عليه ملك . ولو انزلنا ملكا لقضي الامر . ثم لا ينظرون . ولو جعلناه ملكا لجعلناه رجلا . وللبسنا عليهم ما يلبسون . ولقد استهزئ برسل من قبلك . فحاق بالذين سخروا منهم ما كانوا به يستهزءون . قل سيروا في الارض . ثم انظروا كيف كان عاقبة المكذبين . قل لمن ما في السموات والارض . قل لله . كتب على نفسه الرحمة . ليجمعنكم الى يوم القيامة لا ريب فيه . الذين خسروا انفسهم فهم لا يؤمنون . وله ما سكن في الليل والنهار . وهو السميع العليم . قل اغير الله اتخذ وليا . فاطر السموات والارض . وهو يطعم ولا يطعم . قل اني امرت ان اكون اول من اسلم . ولا تكونن من المشركين . قل اني اخاف ان عصيت ربي عذاب يوم عظيم . من يصرف عنه يومئذ فقد رحمه . وذلك الفوز المبين . وان يمسسك الله بضر فلا كاشف له الا هو . وان يمسسك بخير فهو على كل شيء قدير . وهو القاهر فوق عباده . وهو الحكيم الخبير . قل اي شيء اكبر شهادة . قل الله . شهيد بيني وبينكم . واوحي الي هذا القرآن لانذركم به ومن بلغ . ائنكم لتشهدون ان مع الله آلهة اخرى . قل لا اشهد . قل انما هو اله واحد . وانني بريء مما تشركون . الذين آتيناهم الكتاب يعرفونه كما يعرفون ابناءهم . الذين خسروا انفسهم فهم لا يؤمنون . ومن اظلم ممن افترى على الله كذبا او كذب بآياته . انه لا يفلح الظالمون . ويوم نحشرهم جميعا . ثم نقول للذين اشركوا اين شركاؤكم الذين كنتم تزعمون . ثم لم تكن فتنتهم الا ان قالوا والله ربنا ما كنا مشركين . انظر كيف كذبوا على انفسهم . وضل عنهم ما كانوا يفترون . ومنهم من يستمع اليك . وجعلنا على قلوبهم اكنة ان يفقهوه . وفي آذانهم وقرا . وان يروا كل آية لا يؤمنوا بها . حتى اذا جاءوك يجادلونك . يقول الذين كفروا ان هذا الا اساطير الاولين . وهم ينهون عنه وينأون عنه . وان يهلكون الا انفسهم وما يشعرون . ولو ترى اذ وقفوا على النار . فقالوا يا ليتنا نرد ولا نكذب بآيات ربنا ونكون من المؤمنين . بل بدا لهم ما كانوا يخفون من قبل . ولو ردوا لعادوا لما نهوا عنه . وانهم لكاذبون . وقالوا ان هي الا حياتنا الدنيا . وما نحن بمبعوثين . ولو ترى اذ وقفوا على ربهم . قال اليس هذا بالحق . قالوا بلى وربنا . قال فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون . قد خسر الذين كذبوا بلقاء الله . حتى اذا جاءتهم الساعة بغتة . قالوا يا حسرتنا على ما فرطنا فيها . وهم يحملون اوزارهم على ظهورهم . الا ساء ما يزرون . وما الحياة الدنيا الا لعب ولهو . وللدار الآخرة خير للذين يتقون . افلا تعقلون . قد نعلم انه ليحزنك الذي يقولون . فانهم لا يكذبونك . ولكن الظالمين بآيات الله يجحدون . ولقد كذبت رسل من قبلك . فصبروا على ما كذبوا وأوذوا . حتى اتاهم نصرنا . ولا مبدل لكلمات الله . ولقد جاءك من نبإ المرسلين . وان كان كبر عليك اعراضهم . فان استطعت ان تبتغي نفقا في الارض او سلما في السماء . فتاتيهم بآية . ولو شاء الله لجمعهم على الهدى . فلا تكونن من الجاهلين . انما يستجيب الذين يسمعون . والموتى يبعثهم

ולא יאמר לו שלום עד שיגמור כל תפלתו. ואם היה מתפלל בבית הכנסת ובא אחד ואמר לו שלום מותר להשיבו. ואם היה מתפלל בדרך ובא אחד ואמר לו שלום אסור להשיבו. ואם היה מתפלל בדרך ובא חבירו ונכנס עמו לארבע אמות מותר

ﻣﺘﻰ ﺍﻟﻠﻪ . ﻭﻗﺎﻝ ﻣﺠﺎﻫﺪ ﻭﻣﻘﺎﺗﻞ ﻭﺍﻟﻀﺤﺎﻙ . ﻭﺍﻟﻮﺍﻗﻔﻲ ﻫﻮ ﺍﻟﻤﺘﻮﻗﻒ ﻋﻦ ﺍﻟﺸﻲﺀ ﻭﻫﻮ ﻗﺎﺩﺭ ﻋﻠﻴﻪ ﻭﻫﻮ ﺍﻟﻤﺘﺤﻴﺮ ﺍﻟﺬﻱ ﻻ ﻳﺪﺭﻱ ﻣﺎ ﻳﺄﺗﻲ ﻭﻣﺎ ﻳﺪﻉ . ﻭﻗﺎﻝ ﺍﻟﻤﺒﺮﺩ ﻫﻮ ﺍﻟﺬﻱ ﻳﻘﻒ ﻓﻲ ﺍﻟﺸﻲﺀ ﻭﻻ ﻳﻘﺪﻡ ﻭﻻ ﻳﺤﻘﻖ ﻭﻻ ﻳﺪﺭﻱ ﻣﺎ ﻳﺄﺗﻲ ﻭﻣﺎ ﻳﺪﻉ ﻭﻫﻮ ﻣﺄﺧﻮﺫ ﻣﻦ ﻗﻮﻟﻬﻢ ﻭﻗﻒ ﻓﻼﻥ ﻓﻲ ﺍﻟﺤﺮﺏ ﺇﺫﺍ ﺟﺒﻦ ﻋﻦ ﺍﻟﻤﻀﻲ

٤٥٥٥٤ ٢٤٥٥٤

١٥٢٩٥ ٤٥٤ ٤٥٢ ١٥٥٥٢

ﻣﻠﻜﻴﺎ ﺩﻳﻮﻣﺎ ﻣﻦ ﻣﻠﻜﻴﺎ : ٦ : ﻟﻤﻪ ﺗﻌﺎﺑﻮﻥ ﺑﻨﻲ ﺑﻨﻲ ﺑﻨﻲ

ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺃﻥ ﻳﺘﺰﻭﺝ ﺑﺄﻛﺜﺮ ﻣﻦ ﺃﺭﺑﻊ ﻧﺴﻮﺓ ﻓﻲ ﻭﻗﺖ ﻭﺍﺣﺪ ﻭﻳﺠﺐ ﻋﻠﻴﻪ ﺃﻥ ﻳﻘﺴﻢ ﻟﻜﻞ ﻭﺍﺣﺪﺓ ﻣﻨﻬﻦ ﻳﻮﻣﺎ ﻭﻟﻴﻠﺔ ﻭﻳﻌﻄﻴﻬﺎ ﻣﺎ ﻳﺠﺐ ﻟﻬﺎ ﻣﻦ ﺍﻟﻨﻔﻘﺔ ﻭﺍﻟﻜﺴﻮﺓ ﻭﺍﻟﻤﺒﻴﺖ ﻭﻳﻌﺪﻝ ﺑﻴﻨﻬﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻘﺴﻢ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺃﻥ ﻳﺪﺧﻞ ﻋﻠﻰ ﺇﺣﺪﺍﻫﻦ ﻓﻲ ﻳﻮﻡ ﺍﻟﺘﻲ ﻟﻴﺴﺖ ﻟﻪ ﻭﻻ ﻳﻄﺄ ﺷﻴﺌﺎ ﻣﻦ ﺑﺪﻧﻬﺎ ﺇﻻ ﺑﺈﺫﻧﻬﺎ ﻭﻟﻴﺲ ﻟﻪ ﺃﻥ ﻳﺴﺎﻓﺮ ﺑﻮﺍﺣﺪﺓ ﻣﻨﻬﻦ ﺇﻻ ﺑﻘﺮﻋﺔ ﺗﻘﻊ ﺑﻴﻨﻬﻦ ﻓﻴﺴﺎﻓﺮ ﺑﻤﻦ ﺧﺮﺟﺖ ﻗﺮﻋﺘﻬﺎ ﻭﻳﻘﻀﻲ ﻟﻠﺒﺎﻗﻴﺎﺕ ﻳﻮﻣﺎ ﻭﻟﻴﻠﺔ ﻭﻳﺠﺐ ﻋﻠﻴﻪ ﺃﻥ ﻳﻌﺪﻝ ﺑﻴﻨﻬﻦ ﻓﻲ ﺍﻟﻤﺒﻴﺖ ﻭﺍﻟﻜﺴﻮﺓ ﻭﺍﻟﻨﻔﻘﺔ

ויאמר אלהים אל נח : קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ : עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר : וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלשים אמה קומתה : צהר תעשה לתבה ואל אמה תכלנה מלמעלה ופתח התבה בצדה תשים תחתים שנים ושלשים תעשה אותה : כי הנני מביא את המבול מים על הארץ לשחת כל בשר אשר בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר בארץ יגוע : והקימתי את בריתי אתך ובאת אל התבה אתה ובניך ואשתך ונשי בניך אתך : ומכל החי מכל בשר שנים מכל תביא אל התבה להחיות אתך זכר ונקבה יהיו : מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל יבאו אליך להחיות : ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה : ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה :

٨٥٥

٢٠ ـ ٢٠ ـ ٢٠ ـ

الأحاديث المسندة في الكتاب ٢٥٩
الأحاديث المعلقة في الكتاب ٢٦٠
الأعلام ٢٦١
الأماكن والبلدان ٢٦٧
الأنساب والقبائل ٢٧٠
الأيام والوقائع ٢٧٢
الشعر ٢٧٣
الغريب ٢٧٤
الفهرس التفصيلي ٢٧٥

שנאמר (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם וליל. ואם לאו בריתי יומם וליל לא שמתי. (לא ל"ג שמפרש בגמרא) ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ישעיה נ"ד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך וגערת בך. הרים ההרים ילכו וגבעות תמוטינה. ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ישעיה נ"ד) וחסדי ממך לא ימוש. ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ירמיה ל"ג) אם תפרו את בריתי את היום ואת בריתי את הלילה. (לא ל"ג שמפרש בגמרא) ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ויקרא כ"ו) וגם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם. (לא ל"ג שמפרש בגמרא) ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי. (לא ל"ג שמפרש בגמרא) ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ירמיה ל"ג) גם זרע יעקב עבדי לא אמאס. ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ויקרא כ"ו) וגם זאת בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם. (לא ל"ג שמפרש בגמרא) ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ישעיה נ"ד) כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח על הארץ כן נשבעתי מקצוף עליך וגערת בך. הרים ההרים ילכו וגבעות תמוטינה. ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ישעיה נ"ד) וחסדי ממך לא ימוש. ואי אתה יכול לומר כך שהרי נאמר (ירמיה ל"ג) אם לא בריתי יומם וליל. ואם לאו בריתי יומם וליל לא שמתי

(نص) فتح الباب للمتأخرين في الاستدراك . ٣٠٠
ما تلتئم به صناعة الحديث . نحو ٣٠٠
كم أقل ما يجزئ من الحديث . (نص) ٣٠٠
ما يستحب من الحديث . (نص) ٣٠٠
ما يكره من الحديث (نص) ٣٠٠
ما يستحب من الحديث (نص) ٣٠٠
ما يكره من الحديث . (نص) ٣٠٠
ما يستحب من الحديث . (نص

ابقراط . (ابقراط) حكيم يوناني . ولد في جزيرة قوص نحو سنة ٤٦٠ ق م . وتوفي في لاريسة نحو سنة ٣٧٠ ق م . وكان طبيباً ماهراً . وله مؤلفات كثيرة في الطب . وقد اشتهر بقسمه المعروف بقسم ابقراط . وهو قسم يقسمه الطبيب عند تخرجه . ويتعهد فيه بالقيام بواجبات مهنته . وبالمحافظة على أسرار المرضى . وبالامتناع عن كل ما يضر بهم . وبالعمل على شفائهم . وبالمحافظة على كرامة مهنته . وبالاحترام لأساتذته . وبالمعاملة الحسنة لتلاميذه . وبالمحافظة على كرامة مهنته . وبالاحترام لأساتذته . وبالمعاملة الحسنة لتلاميذه . (ابقراط) اسم ثلاثة من ملوك مملكة بنطس في آسية الصغرى . وقد اشتهر منهم ابقراط الثاني الذي ملك من سنة ١٥٠ ق م الى سنة ١٢٠ ق م . وكان صديقاً للرومانيين . وقد ساعدهم على محاربة ملك بنطس . (ابقراط) اسم ثلاثة من ملوك مملكة بنطس في آسية الصغرى . وقد اشتهر منهم ابقراط الثاني الذي ملك من سنة ١٥٠ ق م الى سنة ١٢٠ ق م . وكان صديقاً للرومانيين . وقد ساعدهم على محاربة ملك بنطس .

الذي لا يقدر على شيء . فهذا يدعى معدوماً لكنه موجود . ويقال (لكنه ليس بجسم ولا بجوهر ولا بعرض) . ويقال ليس بمتحيز ولا بمتبعض ولا بمتجزئ . ويقال ليس بمتناه في العظم ولا في الصغر . ويقال ليس بمتناه في العدد . ويقال ليس بمتناه في القدرة . ويقال ليس بمتناه في العلم . ويقال ليس بمتناه في الرحمة . ويقال ليس بمتناه في الرأفة . ويقال ليس بمتناه في الجود . ويقال ليس بمتناه في الكرم . ويقال ليس بمتناه في الحكمة . ويقال ليس بمتناه في الحلم . ويقال ليس بمتناه في الصبر . ويقال ليس بمتناه في الوقار . ويقال ليس بمتناه في السكينة . ويقال ليس بمتناه في الهيبة . ويقال ليس بمتناه في الجلال . ويقال ليس بمتناه في الإكرام . ويقال ليس بمتناه في الإنعام . ويقال ليس بمتناه في الإفضال . ويقال ليس بمتناه في الإحسان . ويقال ليس بمتناه في الإنصاف . ويقال ليس بمتناه في الإعطاء . ويقال ليس بمتناه في المنع . ويقال ليس بمتناه في الضر . ويقال ليس بمتناه في النفع . ويقال ليس بمتناه في الخير . ويقال ليس بمتناه في الشر . ويقال ليس بمتناه في الموت . ويقال ليس بمتناه في الحياة . ويقال ليس بمتناه في الرزق . ويقال ليس بمتناه في الغنى . ويقال ليس بمتناه في الفقر . ويقال ليس بمتناه في العز . ويقال ليس بمتناه في الذل . ويقال ليس بمتناه في الرفعة . ويقال ليس بمتناه في الخفض . ويقال ليس بمتناه في الشدة . ويقال ليس بمتناه في الرخاء . ويقال ليس بمتناه في الصحة . ويقال ليس بمتناه في السقم . ويقال ليس بمتناه في الفرح . ويقال ليس بمتناه في الحزن . ويقال ليس بمتناه في السرور . ويقال ليس بمتناه في الغم . ويقال ليس بمتناه في الهم . ويقال ليس بمتناه في الكرب . ويقال ليس بمتناه في الفرج . ويقال ليس بمتناه في الكشف . ويقال ليس بمتناه في الستر . ويقال ليس بمتناه في الفضيحة . ويقال ليس بمتناه في الخزي . ويقال ليس بمتناه في الخجل . ويقال ليس بمتناه في الحياء . ويقال ليس بمتناه في الوقاحة . ويقال ليس بمتناه في الجرأة . ويقال ليس بمتناه في الجبن . ويقال ليس بمتناه في الشجاعة . ويقال ليس بمتناه في الجهل . ويقال ليس بمتناه في العلم . ويقال ليس بمتناه في الغباوة . ويقال ليس بمتناه في الفطنة . ويقال ليس بمتناه في الذكاء . ويقال ليس بمتناه في البلادة . ويقال ليس بمتناه في الحدة . ويقال ليس بمتناه في الكلال . ويقال ليس بمتناه في الصمم . ويقال ليس بمتناه في الخرس . ويقال ليس بمتناه في العمى . ويقال ليس بمتناه في الحول . ويقال ليس بمتناه في العور . ويقال ليس بمتناه في العرج . ويقال ليس بمتناه في الشلل . ويقال ليس بمتناه في الزمانة . ويقال ليس بمتناه في الهرم . ويقال ليس بمتناه في الشيخوخة . ويقال ليس بمتناه في الشباب . ويقال ليس بمتناه في الطفولة . ويقال ليس بمتناه في الصبا . ويقال ليس بمتناه في الرضاع . ويقال ليس بمتناه في الفطام . ويقال ليس بمتناه في الحمل . ويقال ليس بمتناه في الولادة . ويقال ليس بمتناه في النفاس . ويقال ليس بمتناه في الحيض . ويقال ليس بمتناه في الطهر . ويقال ليس بمتناه في النجاسة . ويقال ليس بمتناه في الطهارة . ويقال ليس بمتناه في الوضوء . ويقال ليس بمتناه في الغسل . ويقال ليس بمتناه في التيمم . ويقال ليس بمتناه في الصلاة . ويقال ليس بمتناه في الصوم . ويقال ليس بمتناه في الزكاة . ويقال ليس بمتناه في الحج . ويقال ليس بمتناه في العمرة . ويقال ليس بمتناه في الجهاد . ويقال ليس بمتناه في الرباط . ويقال ليس بمتناه في الهجرة . ويقال ليس بمتناه في الإقامة . ويقال ليس بمتناه في السفر . ويقال ليس بمتناه في الإقامة . ويقال ليس بمتناه في الغربة . ويقال ليس بمتناه في الوطن . ويقال ليس بمتناه في الأهل . ويقال ليس بمتناه في الولد . ويقال ليس بمتناه في العقم . ويقال ليس بمتناه في الخصب . ويقال ليس بمتناه في الجدب . ويقال ليس بمتناه في الرخاء . ويقال ليس بمتناه في الشدة . ويقال ليس بمتناه في الصحة . ويقال ليس بمتناه في السقم . ويقال ليس بمتناه في الفرح . ويقال ليس بمتناه في الحزن . ويقال ليس بمتناه في السرور . ويقال ليس بمتناه في الغم . ويقال ليس بمتناه في الهم . ويقال ليس بمتناه في الكرب . ويقال ليس بمتناه في الفرج . ويقال ليس بمتناه في الكشف . ويقال ليس بمتناه في الستر . ويقال ليس بمتناه في الفضيحة . ويقال ليس بمتناه في الخزي . ويقال ليس بمتناه في الخجل . ويقال ليس بمتناه في الحياء . ويقال ليس بمتناه في الوقاحة . ويقال ليس بمتناه في الجرأة . ويقال ليس بمتناه في الجبن . ويقال ليس بمتناه في الشجاعة . ويقال ليس بمتناه في الجهل . ويقال ليس بمتناه في العلم . ويقال ليس بمتناه في الغباوة . ويقال ليس بمتناه في الفطنة . ويقال ليس بمتناه في الذكاء . ويقال ليس بمتناه في البلادة . ويقال ليس بمتناه في الحدة . ويقال ليس بمتناه في الكلال . ويقال ليس بمتناه في الصمم . ويقال ليس بمتناه في الخرس . ويقال ليس بمتناه في العمى . ويقال ليس بمتناه في الحول . ويقال ليس بمتناه في العور . ويقال ليس بمتناه في العرج . ويقال ليس بمتناه في الشلل . ويقال ليس بمتناه في الزمانة . ويقال ليس بمتناه في الهرم . ويقال ليس بمتناه في الشيخوخة . ويقال ليس بمتناه في الشباب . ويقال ليس بمتناه في الطفولة . ويقال ليس بمتناه في الصبا . ويقال ليس بمتناه في الرضاع . ويقال ليس بمتناه في الفطام . ويقال ليس بمتناه في الحمل . ويقال ليس بمتناه في الولادة . ويقال ليس بمتناه في النفاس . ويقال ليس بمتناه في الحيض . ويقال ليس بمتناه في الطهر . ويقال ليس بمتناه في النجاسة . ويقال ليس بمتناه في الطهارة . ويقال ليس بمتناه في الوضوء . ويقال ليس بمتناه في الغسل . ويقال ليس بمتناه في التيمم . ويقال ليس بمتناه في الصلاة . ويقال ليس بمتناه في الصوم . ويقال ليس بمتناه في الزكاة . ويقال ليس بمتناه في الحج . ويقال ليس بمتناه في العمرة . ويقال ليس بمتناه في الجهاد . ويقال ليس بمتناه في الرباط . ويقال ليس بمتناه في الهجرة . ويقال ليس بمتناه في الإقامة . ويقال ليس بمتناه في السفر . ويقال ليس بمتناه في الإقامة . ويقال ليس بمتناه في الغربة . ويقال ليس بمتناه في الوطن . ويقال ليس بمتناه في الأهل . ويقال ليس بمتناه في الولد . ويقال ليس بمتناه في العقم . ويقال ليس بمتناه في الخصب . ويقال ليس بمتناه في الجدب .

الفهرس لأسماء الأعلام والأماكن والموضوعات الواردة في هذا الكتاب . والأرقام المثبتة بجانب كل منها تشير إلى الصفحات التي ورد فيها ذكره . وقد رتبت هذه الأسماء على حروف الهجاء (مع إهمال أل التعريف) وأضيف إلى كل منها ما يلزم من بيان . وقد أشير إلى الأعلام المؤنثة بكلمة (مؤ) وإلى الأماكن بكلمة (مك) وإلى الأعلام الجغرافية بكلمة (ج) وإلى الأعلام التاريخية بكلمة (تا) وإلى الأعلام الأدبية بكلمة (أد) وإلى الأعلام الدينية بكلمة (د) وإلى الأعلام الفلسفية بكلمة (ف) وإلى الأعلام الفلكية بكلمة (فل) وإلى الأعلام الطبية بكلمة (ط) وإلى الأعلام الرياضية بكلمة (ر) وإلى الأعلام الموسيقية بكلمة (مو) وإلى الأعلام الكيميائية بكلمة (ك) وإلى الأعلام الطبيعية بكلمة (ط) وإلى الأعلام الحيوانية بكلمة (ح) وإلى الأعلام النباتية بكلمة (ن) وإلى الأعلام المعدنية بكلمة (م) وإلى الأعلام الصناعية بكلمة (ص) وإلى الأعلام الزراعية بكلمة (ز) وإلى الأعلام التجارية بكلمة (ت) وإلى الأعلام الاقتصادية بكلمة (اق) وإلى الأعلام السياسية بكلمة (س) وإلى الأعلام الاجتماعية بكلمة (اج) وإلى الأعلام القانونية بكلمة (ق) وإلى الأعلام العسكرية بكلمة (ع) وإلى الأعلام البحرية بكلمة (ب) وإلى الأعلام الجوية بكلمة (ج) وإلى الأعلام الفضائية بكلمة (ف) وإلى الأعلام الرياضية بكلمة (ر) وإلى الأعلام الترفيهية بكلمة (ت) وإلى الأعلام الإعلامية بكلمة (إ) وإلى الأعلام الفنية بكلمة (ف) وإلى الأعلام الأدبية بكلمة (أ

ראיתי . מצות ואת כל החקים . (לכן אנכי מצוך היום לעשות אותם) למען תחיון ובאתם וירשתם את הארץ אשר אתם עברים שמה לרשתה . (ראה נתתי לפניכם היום את הברכה והקללה) . ברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם . וקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם . (ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה) ברכה כי תשמעו אל מצות ה' אלהיכם . וקללה אם לא תשמעו אל מצות ה' אלהיכם . (ראה אנכי נתן לפניכם היום) . ראה . אנכי . נתן . לפני . היום . ברכה . וקללה . ברכה . כי . תשמעו . אל . מצות . ה' . אלהיכם . וקללה . אם . לא . תשמעו . אל . מצות . ה' . אלהיכם . (ראה אנכי נתן לפניכם היום) . ראה . אנכי . נתן . לפני . היום . ברכה . וקללה . ברכה . כי . תשמעו . אל . מצות . ה' . אלהיכם . וקללה . אם . לא . תשמעו . אל . מצות . ה' . אלהיכם . (ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה) ברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלהיכם . וקללה אם לא תשמעו אל מצות ה'

ﻣﺎﺗﺖ ﻟﻢ . ﺑﺎﺑﺎ ﺗﺎﻟﻴﻒ ﺍﻟﺸﻴﺦ ﺃﺑﻮ ﺍﻟﻔﺮﺝ ﺍﺑﻦ ﺍﻟﺠﻮﺯﻱ (ﺭﺣﻤﻪ ﺍﷲ ﺗﻌﺎﻟﻰ) ﻭﻫﻮ ﻣﻦ ﺃﻛﺜﺮ ﻣﺎ ﺻﻨﻒ ﻭﺃﻛﺜﺮ ﻣﺎ ﺟﻤﻊ ﻭﺃﻛﺜﺮ ﻣﺎ ﻧﻘﻞ ﻭﺃﻗﻞ ﻣﺎ ﺣﻘﻖ ﻭﺃﻗﻞ ﻣﺎ ﻧﻘﺪ . ﻭﻗﺪ ﺫﻛﺮﺕ ﻟﻪ ﻓﻲ ﻛﺘﺎﺏ ﺍﻟﻤﻨﺘﻈﻢ ﻓﻲ ﺗﺎﺭﻳﺦ ﺍﻟﻤﻠﻮﻙ ﻭﺍﻷﻣﻢ ﺗﺮﺟﻤﺔ ﻭﺍﻓﻴﺔ ﻭﺫﻛﺮﺕ ﻣﺎ ﻟﻪ ﻭﻣﺎ ﻋﻠﻴﻪ ﻭﺫﻛﺮﺕ ﻣﻦ ﺷﻌﺮﻩ ﻣﺎ ﻳﺪﻝ ﻋﻠﻰ ﻓﻀﻠﻪ ﻭﺳﻌﺔ ﻋﻠﻤﻪ ﻭﻗﺪ ﺫﻛﺮ ﻓﻲ ﺗﺎﺭﻳﺨﻪ ﺃﻧﻪ ﺻﻨﻒ ﻓﻲ ﺍﻟﻔﻘﻪ ﻭﺍﻟﺘﻔﺴﻴﺮ ﻭﺍﻟﺤﺪﻳﺚ ﻭﺍﻟﺘﺎﺭﻳﺦ ﻭﺍﻟﻮﻋﻆ ﻭﺍﻟﻠﻐﺔ ﻭﺍﻟﻄﺐ ﻭﺍﻟﺰﻫﺪ ﻭﺍﻟﺴﻴﺮ ﻭﺍﻟﻤﻨﺎﻇﺮﺓ ﻭﺍﻟﺸﻌﺮ ﻭﺍﻟﻔﺮﺍﺋﺾ ﻭﺍﻟﻔﻨﻮﻥ ﻭﺍﻟﻤﺤﺎﺿﺮﺓ ﻭﺍﻟﻨﺤﻮ ﻭﺍﻟﻠﻐﺔ ﻭﺍﻟﺠﺪﻝ ﻭﺍﻟﻜﻼﻡ ﻭﺍﻟﻌﻘﺎﺋﺪ

الأمثال الشعبية في الأدب العربي (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥
الأمثال العربية (م . ج . ٢) ٢٠٥

المقدمة (م . ج . ٢٠٠٠) المقدمة في علم الحديث وما يتعلق به من مصطلحات وقواعد (م . ج . ١٩٨

وقد يجيء بمعنى الأمر . ومنه قوله تعالى : ﴿ وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ ﴾ (ق . ٢ . ٢٢٨) أي ليتربصن ، وقوله تعالى : ﴿ وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ ﴾ (ق . ٢ . ٢٣٣) أي ليرضعن ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَكْتُبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ ﴾ (ق . ٢ . ٢٨٢) أي ليكتب ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ ﴾ (ق . ٦ . ٤٧) أي ليحكم ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا ﴾ (ق . ٢٤ . ٣٣) أي ليستعفف ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ﴾ (ق . ٢٤ . ٣١) أي ليضربن ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَأْكُلُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ ﴾ (ق . ١٤ . ٣٧) أي ليأكلوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي ليقضوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي ليطوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي ليوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي ليطوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْلِفُوا ﴾ (ق . ٢٤ . ٢٢) أي ليحلفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ﴾ (ق . ٢ . ٢٠٩) أي ليعفوا وليصفحوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي ليحذروا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي ليخشوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَتَّقُوا اللَّهَ ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي وليتقوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي وليقولوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْكُمْ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ ﴾ (ق . ٦ . ٤٧) أي وليحكم ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا ﴾ (ق . ٢٤ . ٣٣) أي وليستعفف ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ ﴾ (ق . ٢٤ . ٣١) أي وليضربن ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَأْكُلُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ ﴾ (ق . ١٤ . ٣٧) أي وليأكلوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَقْضُوا تَفَثَهُمْ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي وليقضوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي وليطوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيُوفُوا نُذُورَهُمْ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي وليوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَطَّوَّفُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ ﴾ (ق . ٢٢ . ٢٩) أي وليطوفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْلِفُوا ﴾ (ق . ٢٤ . ٢٢) أي وليحلفوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَعْفُوا وَلْيَصْفَحُوا ﴾ (ق . ٢ . ٢٠٩) أي وليعفوا وليصفحوا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي وليحذروا ، وقوله تعالى : ﴿ وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَافًا ﴾ (ق . ٤ . ٩) أي و

(ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب) خلا فيه بكل
عضو لطيف ابتدائي (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
لا تبدأ بالأمر في أول الأمر (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
بالشيء مقدار. (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب) أخذ
بالشيء أخذ بالشيء أخذ بالشيء (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
لا تبدأ بالأمر في أول الأمر (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
(ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب) أخذ بالشيء أخذ بالشيء
أخذ بالشيء أخذ بالشيء (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
(ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب) أخذ بالشيء أخذ بالشيء
أخذ بالشيء أخذ بالشيء (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
لا تبدأ بالأمر في أول الأمر (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)
(ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب) أخذ بالشيء أخذ بالشيء
أخذ بالشيء أخذ بالشيء (ع . ج . ٢٣٤٧ ضمير مخاطب)

وانما يقع على الجنس المعلوم لهم . فقد كان العرب يسمون كل
ما يقع عليه اسم الدابة دابة . ثم خص بعد ذلك بالفرس . وكذلك
السفينة . وكان العرب تسمي الجمل ناقة . ثم خص بعد ذلك
بالانثى . وكذلك الثور . كان يقع على الذكر والانثى . ثم خص
بعد ذلك بالذكر . وكذلك الشاة . كانت تقع على الذكر والانثى .
ثم خص بعد ذلك بالانثى . وكذلك الحمار . كان يقع على الذكر
والانثى . ثم خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك الحمامة . كانت تقع
على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك بالانثى . وكذلك الحية .
كانت تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك
الدجاجة . كانت تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك
بالانثى . وكذلك الحمامة . كانت تقع على الذكر والانثى . ثم
خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك الحية . كانت تقع على الذكر
والانثى . ثم خص بعد ذلك بالانثى . وكذلك الدجاجة . كانت
تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك
الحمامة . كانت تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك
بالانثى . وكذلك الحية . كانت تقع على الذكر والانثى . ثم
خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك الدجاجة . كانت تقع على الذكر
والانثى . ثم خص بعد ذلك بالانثى . وكذلك الحمامة . كانت
تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك بالذكر . وكذلك
الحية . كانت تقع على الذكر والانثى . ثم خص بعد ذلك
بالانثى . وكذلك الدجاجة . كانت تقع على الذكر والانثى .

ولم . ج . ج . ٢ (ولم يذكر ابن هشام في سيرته) . ٣ (ج . ج . ج . ٢) . ٤ (ج . ج . ج . ٢) . ٥ (ج . ج . ج . ٢) .

ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المصدر المفهوم من الفعل ، لأن الفعل لا يعمل في نفسه ولا في مصدره ، ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المفعول به ، لأن المفعول به لا يحذف ولا يضمر ولا يظهر (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المفعول فيه ، لأن المفعول فيه لا يكون إلا ظرفا ، والظرف لا يكون إلا منصوبا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المفعول له ، لأن المفعول له لا يكون إلا مصدرا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المفعول معه ، لأن المفعول معه لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المستثنى ، لأن المستثنى لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المستثنى منه ، لأن المستثنى منه لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المنادى ، لأن المنادى لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المضاف إليه ، لأن المضاف إليه لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير المبتدأ ، لأن المبتدأ لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير الخبر ، لأن الخبر لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير اسم كان وأخواتها ، لأن اسم كان وأخواتها لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير خبر إن وأخواتها ، لأن خبر إن وأخواتها لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير اسم لا التي لنفي الجنس ، لأن اسم لا التي لنفي الجنس لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير خبر لا التي لنفي الجنس ، لأن خبر لا التي لنفي الجنس لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير اسم ما ولا المشبهتين بليس ، لأن اسم ما ولا المشبهتين بليس لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) . ولا يجوز أن يكون الفاعل ضمير خبر ما ولا المشبهتين بليس ، لأن خبر ما ولا المشبهتين بليس لا يكون إلا اسما صريحا (م . ج . ٢ . ٢٥٤) .

٧٥٥ ـ ما يجوز أن يكون فاعلا وما لا يجوز

ما يجوز أن يكون فاعلا : يجوز أن يكون الفاعل ضميرا مستترا ، وضميرا بارزا ، واسما ظاهرا ، ومصدرا مؤولا .

ואין מחריד. ואין לך לשון שיש בו ג' אותיות
שוות אלא לשון זה: ב"ר ויאמר ה' אל משה
עוד אחת אביא על פרעה: ויקרא ר' יוחנן
ואמר עוד אחת ולא שתים

ואמר לך ה׳ כי אם עשרה יהיו בקרב הבית ההוא והיו מתים: ונשא דודו את מתיו ואת שרפתו להוציא את העצמות מן הבית ואמר אל אשר בירכתי הבית הישנו עוד עמך ואמר אין ואמר החרש כי אין להזכיר בשם ה׳ פן ינוע הבית ואמר ה׳ והנה אנכי מצוה והכיתי הבית בבקעים גדולים והשדות בנקיקים: הסלע יתבקעו מפני ה׳ מפני אלוה ישראל: כי הנה ה׳ יוצא ממקומו וירד ודרך על במתי ארץ: ונמסו ההרים תחתיו והעמקים יתבקעו כדונג מפני האש כמים המשקים במורד: כי בפשע יעקב כל זאת ובחטאות בית ישראל מי פשע יעקב ומי חטאות בית ישראל אשר אנכי פוקד עליהם: בית ישראל הנה כל אלה עדים ואתם מגידים כי אנכי מודיעך חדשות מעתה נצורות ולא ידעתם: עתה נבראו ולא מאז ולפני יום ולא שמעתם פן תאמר הנה ידעתים: גם לא שמעת גם לא ידעת גם מאז לא פתחה אזנך כי ידעתי בגוד תבגוד ופשע מבטן קרא לך: למען שמי אאריך אפי ותהלתי אחטם לך פן אכרתך: הנה צרפתיך ולא כסף בחרתיך בכור עוני: למעני למעני אעשה כי איך יחל ותהלתי לא אתן לאחר: שמע אלי יעקב וישראל מקראי אני הוא אני ראשון אף אני אחרון: אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים אני קורא אליהם יעמדו יחדו: כלם התקבצו ושמעו מי בהם הגיד את אלה אהבו ה׳ יעשה חפצו בבבל וזרעו יהיה על כשדים: אני אני דברתי אף קראתיו הביאתיו והצליח דרכו: קרבו אלי שמעו זאת לא מראשית בסתר דברתי מעת היותה שם אני ועתה אדני ה׳ שלחני ורוחו: כה אמר ה׳ גאלך קדוש ישראל אני ה׳ אלהיך מלמדך להועיל מדריכך בדרך תלך: לו הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וצדקתך כגלי הים: ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיך כמעיו לא יכרת ולא ישמד שמו מלפני: צאו מבבל ברחו מכשדים בקול רנה הגידו השמיעו זאת הוציאו עד קצה הארץ אמרו גאל ה׳ עבדו יעקב: ולא צמאו בחרבות הוליכם מים מצור זוב למו ויבקע צור ויזובו מים: אין שלום אמר ה׳ לרשעים: ישעיה מט ויקרא ה׳ מבטן עבד לו לשוב אליו יעקב ולא ישראל יאסף ואכבד בעיני ה׳ ואלהי היה עזי: ויאמר נקל מהיותך לי עבד להקים את שבטי יעקב ונצירי ישראל השיב ונתתיך לאור גוים להיות ישועתי עד קצה הארץ: כה אמר ה׳ גואל ישראל קדושו לבזה נפש למתעב גוי לעבד משלים מלכים יראו וקמו שרים וישתחוו למען ה׳ אשר נאמן קדוש ישראל ויבחרך: כה אמר ה׳ בעת רצון עניתיך ויום ישועה עזרתיך ואצרך ואתנך לברית עם לקומם ארץ להנחיל נחלות שוממות: לאמר לאסורים צאו לאשר בחשך הגלו על דרכים ירעו ובכל שפיים מרעיתם: לא ירעבו ולא יצמאו ולא יכם שרב ושמש כי מרחמם ינהגם ועל מבועי מים ינהלם: ושמתי כל הרי לדרך ומסלותי ירומו: הנה אלה מרחוק יבואו והנה אלה מצפון ומים ואלה מארץ סינים: רנו שמים ותגל ארץ ופצחו הרים רנה כי נחם ה׳ עמו ועניו ירחם: ותאמר ציון עזבני ה׳ ואדני שכחני: התשכח אשה עולה מרחם בן בטנה גם אלה תשכחנה ואנכי לא אשכחך: הן על כפים חקתיך חומתיך נגדי תמיד: מהרו בניך מהרסיך ומחריבך ממך יצאו: שאי סביב עיניך וראי כלם נקבצו באו לך חי אנכי נאם ה׳ כי כלם כעדי תלבשי וקשרתם ככלה עליהם: כי חרבותיך ושממותיך ואת ארץ חרבנך כי עתה תצרי מיושב ורחקו בלעיך: עוד יאמרו באזניך בני שכולך הצר לי מקום גשה לי לשבת: ואמרת בלבבך מי ילד לי את אלה ואני שכולה וגלמודה גלה ואלה מי גדל הן אני נותרתי לבדי אלה איפה היו: כה אמר אדני ה׳ הנה אשא אל גוים ידי ואל עמים ארים נסי והביאו בניך בחצן וכתפות על שכם תנשאנה: ושמת מלכים אמניך ושרותיהם מיניקותיך פני ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ילחכו וידעת כי אני ה׳ אשר לא יבושו קוי: הלקח מגבור מלקחו ואם שבי צדיק ימלט: כי כה אמר ה׳ גם שבי גבור יקח ומלקוח עריץ ימלט ואת ריבך אנכי ריב ואת בניך אנכי אושיע: והאכלתי את מוניך את בשרם וכעסיס דמם ישכרון וידעו כל בשר כי אני ה׳ מושיעך וגואלך אביר יעקב: כה אמר ה׳ איה ספר כריתות אמכם אשר שלחתיה או מי מנושי אשר מכרתי לכם לו הנה בעונתיכם נמכרתם ובפשעיכם שלחה אמכם: מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצר קצרה ידי מפדות ואם אין בי כח להציל הן בגערתי אחריב ים אשים נהרות מדבר תבאש דגתם מאין מים ותמת בצמא: אלבישה שמים קדרות ושק אשים כסותם: אדני ה׳ נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר יעיר בבקר בבקר יעיר לי אזן לשמע כלמודים: אדני ה׳ פתח לי אזן ואנכי לא מריתי אחור לא נסוגתי: גויתי נתתי למכים ולחיי למורטים פני לא הסתרתי מכלמות ורק: ואדני ה׳ יעזר לי על כן לא נכלמתי על כן שמתי פני כחלמיש ואדע כי לא אבוש: קרוב מצדיקי הלוא מי הוא יריב אתי נעמדה יחדו מי בעל משפטי יגש אלי: הן אדני ה׳ יעזר לי מי הוא ירשיעני הן כלם כבגד יבלו עש יאכלם: מי בכם ירא ה׳ שמע בקול עבדו אשר הלך חשכים ואין נגה לו יבטח בשם ה׳ וישען באלהיו: הן כלכם קדחי אש מאזרי זקודות לכו באור אשכם ובזיקות בערתם מידי היתה זאת לכם למעצבה תשכבון: שמעו אלי רדפי צדק מבקשי ה׳ הביטו אל צור חוצבתם ואל מקבת בור נקרתם: הביטו אל אברהם אביכם ואל שרה תחוללכם כי אחד קראתיו ואברכהו וארבהו: כי ינחם ה׳ ציון ינחם כל חרבותיה וישם מדברה כעדן וערבתה כגן ה׳ ששון ושמחה ימצא בה תודה וקול זמרה: הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי האזינו כי תורה מאתי תצא ומשפטי לאור עמים ארגיע: קרוב צדקי יצא ישעי וזרועי עמים ישפוטו אלי איים יקוו ואל זרועי ילחמו: שאו מרום עיניכם והביטו ארץ למטה כי שמים כעשן נמלחו וארץ כבגד תבלה וישביה כמו כן ימותון וישועתי לעולם תהיה וצדקתי לא תחת: שמעו אלי יודעי צדק עם תורתי בלבבם אל תיראו חרפת אנוש ומגדופתם אל תחתו: כי כבגד יאכלם עש וכצמר יאכלם סס וצדקתי לעולם תהיה וישועתי לדר דרים: עורי עורי לבשי עז זרוע ה׳ עורי כימי קדם דורות עולמים הלא את היא המחצבת רהב מחללת תנין: הלא את היא המובשת ים מי תהום רבה השמה מעמקי ים דרך לעבר גאולים: ופדויי ה׳ ישובון ובאו ציון ברנה ושמחת עולם על ראשם שמחה וששון ישיגו נסו יגון ואנחה: אנכי אנכי הוא מנחמכם מי את ותיראי מאנוש ימות ומבן אדם חציר ינתן: ותשכחי את ה׳ עושך נוטה שמים ויסד ארץ ותפחדי תמיד כל היום מפני חמת המציק בהכינו להשחית ואיה חמת המציק: מהר צעה לחפשה ולא ימות לשחת ולא יחסר לחמו: ואנכי ה׳ אלהיך רגע הים ויהמו גליו ה׳ צבאות שמו: ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים ויסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה: התעוררי התעוררי קומי ירושלים אשר שתית מיד ה׳ את כוס חמתו את קבעת כוס התרעלה שתית מצית: אין מנהל לה מכל בנים ילדה ואין מחזיק בידה מכל בנים גדלה: שתי הנה לך אלה מי אנחם לך השד והשבר והרעב והחרב מי אנחמך: בניך עלפו שכבו בראש כל חוצות כתוא מכמר מלאים חמת ה׳ גערת אלהיך: לכן שמעי נא זאת עניה ושכרת ולא מיין: כה אמר אדנך ה׳ ואלהיך יריב עמו הנה לקחתי מידך את כוס התרעלה את קבעת כוס חמתי לא תוספי עוד לשתותה: ושמתיה ביד מוגיך האמרים לנפשך שחי ונשתחוה ותשימי כארץ גבך וכרחוב לעברים: עורי עורי התעטפי עזך ציון לבשי בגדי תפארתך ירושלים עיר הקדש כי לא יוסיף יבא בך עוד ערל וטמא: התנערי מעפר קומי שבי ירושלים התפתחי ממוסרי צואר שבויה בת ציון: כי כה אמר ה׳ חנם נמכרתם ולא בכסף תגאלו: כי כה אמר אדני ה׳ מצרים ירד עמי בתחלה לגור שם ואשור עשקו לחנם: ועתה מה לי פה נאם ה׳ כי לקח עמי חנם משליו הילילו נאם ה׳ ותמיד כל היום שמי מנאץ: לכן ידע עמי שמי לכן ביום ההוא כי אני הוא המדבר הנני: מה נאוו על ההרים רגלי מבשר משמיע שלום מבשר טוב משמיע ישועה אמר לציון מלך אלהיך: קול צפיך נשאו קול יחד ירננו כי עין בעין יראו בשוב ה׳ ציון: פצחו רננו יחדו חרבות ירושלים כי נחם ה׳ עמו גאל ירושלים: חשף ה׳ את זרוע קדשו לעיני כל הגוים וראו כל אפסי ארץ את ישועת אלהינו: סורו סורו צאו משם טמא אל תגעו צאו מתוכה הברו נושאי כלי ה׳: כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכון כי הולך לפניכם ה׳ ומאספכם אלהי ישראל: הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד: כאשר שממו עליך רבים כן משחת מאיש מראהו ותארו מבני אדם: כן יזה גוים רבים עליו מלכים יקפצו פיהם כי אשר לא סופר להם ראו ואשר לא שמעו התבוננו: מי האמין לשמעתנו וזרוע ה׳ על מי נגלתה: ויעל כיונק לפניו וכשרש מארץ ציה לא תאר לו ולא הדר ונראהו ולא מראה ונחמדהו: נבזה וחדל אישים איש מכאובות וידוע חלי וכמסתר פנים ממנו נבזה ולא חשבנהו: אכן חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מכה אלהים ומענה: והוא מחולל מפשעינו מדכא בעונתינו מוסר שלומנו עליו ובחבורתו נרפא לנו: כלנו כצאן תעינו איש לדרכו פנינו ויהוה הפגיע בו את עון כלנו: נגש הוא ולא יפתח פיו כשה לטבח יובל ולא יפתח פיו: ישעיה נג

: وقد سمعت هذه الأبيات لغير واحد من أصحابنا
وأنشدني أبو عبد الله محمد بن العباس اليزيدي
لنفسه في يزيد بن مزيد من قصيدة أولها
أبعد أم حبيبة أم حبيب
أم الأخرى التي ذكرت فتوب
وهي طويلة . وأنشدني أبو عبد الله أيضا لنفسه

لا ٧٥٣٥ مِنْ الْمَسْجِدِ : فَإِنَّهُ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَسْجِدٌ . لا
يَدْخُلُ مَسْجِدَ غَيْرِهِ . لا ٧٥٣٥ مِنْ الْمَسْجِدِ : لَمْ ٧٥٣٥
فِيهِ مَسْجِدٌ . لا ٧٥٣٥ مِنْ الْمَسْجِدِ : لَمْ يَكُنْ لَهُ مَسْجِدٌ
أَصْلًا . لا ٧٥٣٥ مِنْ الْمَسْجِدِ : فَإِنَّهُ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَسْجِدٌ
مُعْتَدٌّ بِهِ . لا ٧٥٣٥ مِنْ الْمَسْجِدِ :

. ١٥٩٥ ١٥٩٥ : ١٥٩٥ ١٥٩٥ ١٥٩٥

الاقناع . فيستحق الاقناع : لغة الاقناع مصدر اقنع يقنع : ومعناه
الاقناع : ومنه اقنع الرجل اذا رفع رأسه . ويقال اقنع رأسه
الاقناع : واقنع الرجل اذا خضع . ومنه قول الشاعر
الاقناع : [illegible] . واصطلاحا الاقناع ما يسكن اليه الذهن
الاقناع : ويطمئن له القلب . فيقابل الاقناع الاذعان . وهو
الاقناع . الاعتراف بالحق عند قيام البرهان . فالاقناع
الاقناع . يحصل بالمقدمات المقبولة . والاذعان يحصل
الاقناع . بالمقدمات اليقينية . والاقناع يحصل بالمقدمات
الاقناع . الظنية . والاذعان لا يحصل الا بالمقدمات
الاقناع . اليقينية . فالاقناع اعم من الاذعان . كل
الاقناع . اذعان اقناع . وليس كل اقناع اذعانا . لان
الاقناع . الاقناع قد يكون بالمقدمات الظنية . والاذعان
الاقناع . لا يكون الا بالمقدمات اليقينية . فالاقناع
الاقناع . يكون للعوام . والاذعان للعلماء . وقد
الاقناع . يكون الاقناع للعلماء . ولكن لا يكون
الاقناع . الاذعان للعوام . فالاقناع يكون للعلماء
الاقناع . والعوام . والاذعان يكون للعلماء فقط .

ויקהל . גם הוא הגיד למשה . כל מלאכת מחשבת
הכל היה . ולמה לא הזכיר משה . לומר שלא
נתנדב לבו לכך . ואין לך כל מלאכה שנאמרה
בתורה שלא נתנדבו עליה נשיאים . חוץ מן
הקטרת . שהיתה מצויה . ולא נתנדבו עליה
נשיאים . לפיכך נתנה לאהרן ולבניו . ללמדך
שכל המביא קרבנו בימי הנשיאים . כאלו הביא
בימי אהרן . ולא עוד אלא שהיה לו חלק בה .
שנאמר ויקהל משה . ולא נאמר ויאמר משה .
ללמדך שלא נתנדב לבו לכך . ואין לך כל מלאכה
שנאמרה בתורה שלא נתנדבו עליה נשיאים .
חוץ מן הקטרת . שהיתה מצויה . ולא נתנדבו
עליה נשיאים . לפיכך נתנה לאהרן ולבניו .
ללמדך שכל המביא קרבנו בימי הנשיאים . כאלו
הביא בימי אהרן . ולא עוד אלא שהיה לו חלק
בה .

عَدَدُ الَّذِينَ مَاتُوا فِي ٱلْبَرِّيَّةِ. فَلَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ رَجُلٌ مِنْ مَعْدُودِي مُوسَى وَهَارُونَ الْكَاهِنِ الَّذِينَ عَدُّوا بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي بَرِّيَّةِ سِينَاءَ. ٦٥ لأَنَّهُ قَالَ لَهُمُ الرَّبُّ: «إِنَّهُمْ يَمُوتُونَ مَوْتًا فِي ٱلْبَرِّيَّةِ». فَلَمْ يَبْقَ مِنْهُمْ رَجُلٌ إِلاَّ كَالِيبُ بْنُ يَفُنَّةَ وَيَشُوعُ بْنُ نُونٍ.

٢٧ ١ وَتَقَدَّمَتْ بَنَاتُ صَلْفَحَادَ بْنِ حَافَرَ بْنِ جِلْعَادَ بْنِ مَاكِيرَ بْنِ مَنَسَّى مِنْ عَشَائِرِ مَنَسَّى بْنِ يُوسُفَ. وَهَذِهِ أَسْمَاءُ بَنَاتِهِ: مَحْلَةُ وَنُوعَةُ وَحُجْلَةُ وَمِلْكَةُ وَتِرْصَةُ. ٢ وَوَقَفْنَ أَمَامَ مُوسَى وَأَمَامَ أَلِعَازَارَ الْكَاهِنِ وَأَمَامَ الرُّؤَسَاءِ وَكُلِّ الْجَمَاعَةِ عِنْدَ بَابِ خَيْمَةِ الاجْتِمَاعِ قَائِلاَتٍ: ٣ «إِنَّ أَبَانَا مَاتَ فِي ٱلْبَرِّيَّةِ، وَهُوَ لَمْ يَكُنْ فِي جُمْهُورِ ٱلْمُجْتَمِعِينَ عَلَى ٱلرَّبِّ فِي جَمَاعَةِ قُورَحَ، بَلْ مَاتَ بِخَطِيَّتِهِ، وَلَمْ يَكُنْ لَهُ بَنُونَ. ٤ لِمَاذَا يُنْقَصُ ٱسْمُ أَبِينَا مِنْ وَسْطِ عَشِيرَتِهِ لأَنَّهُ لَيْسَ لَهُ ٱبْنٌ؟ أَعْطِنَا مُلْكًا بَيْنَ إِخْوَةِ أَبِينَا». ٥ فَقَرَّبَ مُوسَى دَعْوَاهُنَّ أَمَامَ الرَّبِّ. ٦ فَقَالَ الرَّبُّ لِمُوسَى: ٧ «قَدْ تَكَلَّمَتْ بَنَاتُ صَلْفَحَادَ بِٱسْتِقَامَةٍ. إِنَّكَ تُعْطِيهِنَّ مُلْكًا بَيْنَ إِخْوَةِ أَبِيهِنَّ، وَتُجَوِّزُ نَصِيبَ أَبِيهِنَّ لَهُنَّ. ٨ وَتُكَلِّمُ بَنِي إِسْرَائِيلَ قَائِلاً: إِذَا مَاتَ رَجُلٌ وَلَيْسَ لَهُ ٱبْنٌ فَتُجَوِّزُونَ نَصِيبَهُ لِبِنْتِهِ. ٩ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ بِنْتٌ فَتُعْطُونَ نَصِيبَهُ لإِخْوَتِهِ. ١٠ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لَهُ إِخْوَةٌ فَتُعْطُونَ نَصِيبَهُ لإِخْوَةِ أَبِيهِ. ١١ وَإِنْ لَمْ تَكُنْ لأَبِيهِ إِخْوَةٌ فَتُعْطُونَ نَصِيبَهُ لِقَرِيبِهِ ٱلأَقْرَبِ مِنْ عَشِيرَتِهِ مِنْ قَبِيلَتِهِ فَيَرِثُهُ. وَيَكُونُ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ فَرِيضَةَ قَضَاءٍ كَمَا أَمَرَ الرَّبُّ مُوسَى».

١٢ وَقَالَ الرَّبُّ لِمُوسَى: «ٱصْعَدْ إِلَى جَبَلِ هَذَا ٱلْعَبَارِيمِ وَٱنْظُرِ ٱلأَرْضَ ٱلَّتِي أَعْطَيْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ. ١٣ وَبَعْدَ مَا نَظَرْتَهَا تُضَمُّ أَنْتَ أَيْضًا إِلَى قَوْمِكَ كَمَا ضُمَّ هَارُونُ أَخُوكَ، ١٤ لأَنَّكُمَا عَصَيْتُمَا قَوْلِي فِي بَرِّيَّةِ صِينَ فِي مُخَاصَمَةِ ٱلْجَمَاعَةِ، إِذْ لَمْ تُقَدِّسَانِي بِٱلْمَاءِ أَمَامَ عُيُونِهِمْ». هِيَ مَاءُ مَرِيبَةَ قَادِشَ فِي بَرِّيَّةِ صِينَ. ١٥ فَكَلَّمَ مُوسَى الرَّبَّ قَائِلاً: ١٦ «لِيُوكِلِ ٱلرَّبُّ إِلَهُ أَرْوَاحِ كُلِّ جَسَدٍ رَجُلاً عَلَى ٱلْجَمَاعَةِ، ١٧ يَخْرُجُ أَمَامَهُمْ وَيَدْخُلُ أَمَامَهُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيُدْخِلُهُمْ، لِئَلاَّ تَكُونَ جَمَاعَةُ ٱلرَّبِّ كَغَنَمٍ لاَ رَاعِيَ لَهَا». ١٨ فَقَالَ الرَّبُّ لِمُوسَى: «خُذْ يَشُوعَ بْنَ نُونٍ رَجُلاً فِيهِ رُوحٌ، وَضَعْ يَدَكَ عَلَيْهِ. ١٩ وَأَقِمْهُ أَمَامَ أَلِعَازَارَ الْكَاهِنِ وَأَمَامَ كُلِّ الْجَمَاعَةِ وَأَوْصِهِ أَمَامَ عُيُونِهِمْ. ٢٠ وَتَجْعَلُ عَلَيْهِ مِنْ جَلاَلِكَ لِكَيْ يَسْمَعَ لَهُ كُلُّ جَمَاعَةِ بَنِي إِسْرَائِيلَ. ٢١ وَأَمَامَ أَلِعَازَارَ الْكَاهِنِ يَقِفُ فَيَسْأَلُ لَهُ بِحُكْمِ الأُورِيمِ أَمَامَ الرَّبِّ. عَلَى قَوْلِهِ يَخْرُجُونَ وَعَلَى قَوْلِهِ يَدْخُلُونَ هُوَ وَكُلُّ بَنِي إِسْرَائِيلَ مَعَهُ وَكُلُّ الْجَمَاعَةِ». ٢٢ فَفَعَلَ مُوسَى كَمَا أَمَرَهُ الرَّبُّ، وَأَخَذَ يَشُوعَ وَأَقَامَهُ أَمَامَ أَلِعَازَارَ الْكَاهِنِ وَأَمَامَ كُلِّ الْجَمَاعَةِ، ٢٣ وَوَضَعَ يَدَيْهِ عَلَيْهِ وَأَوْصَاهُ كَمَا تَكَلَّمَ الرَّبُّ بِيَدِ مُوسَى.

* وَيَمْسَحُ الْعَلَمَ بِالْيَدِ . إِنْ مَلَأَ كَفَّيْهِ . وَلَا يَمْسَحُ بِالْكُمِّ . فَإِنْ فَعَلَ
أَجْزَأَهُ . وَلَا يَمْسَحُ بِالْمِنْدِيلِ . وَلَا بِالْخِرْقَةِ . وَلَا بِالْمِخْلَاةِ . وَلَا بِالْمِكْنَسَةِ .
وَلَا بِالْمِرْوَحَةِ . وَلَا بِالْمِرْفَقَةِ . وَلَا بِالْمِرْفَقَةِ . وَلَا بِالْمِرْفَقَةِ .
وَلَا بِالْمِرْفَق

كتاب

في الأحكام

١ كتاب في الأحكام. وهو مشتمل على ثلاثة

٢ أبواب. الباب الأول في الأحكام

٣ الباب الثاني في الأحكام

٤ الباب الثالث في الأحكام

٥ الفصل

٦ الباب الأول في الأحكام

٧ الباب الثاني في الأحكام

٨ الباب الثالث في الأحكام

٩ الفصل

١٠ الباب الأول في الأحكام

١١ الباب الثاني في الأحكام

١٢ الباب الثالث في الأحكام

١٣ الفصل

١٤ الباب الأول في الأحكام

١٥ الباب الثاني في الأحكام

١٦ الباب الثالث في الأحكام

وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ
وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ
قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا وَالَّلَائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ
مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ
وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ
يَجْعَلْ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا ذَٰلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ
وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يُكَفِّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعْظِمْ لَهُ أَجْرًا
أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ
لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنْ كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنْفِقُوا عَلَيْهِنَّ
حَتَّىٰ يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ
وَأْتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَاسَرْتُمْ فَسَتُرْضِعُ لَهُ أُخْرَىٰ
لِيُنْفِقْ ذُو سَعَةٍ مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنْفِقْ
مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ
اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا وَكَأَيِّنْ مِنْ قَرْيَةٍ عَتَتْ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا
وَرُسُلِهِ فَحَاسَبْنَاهَا حِسَابًا شَدِيدًا وَعَذَّبْنَاهَا عَذَابًا نُكْرًا
فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا خُسْرًا أَعَدَّ اللَّهُ
لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ
آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ
آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ
وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا اللَّهُ الَّذِي
خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ
بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ
قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا

وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ٥

وَمَا لِيَ لَا أَتَوَكَّلُ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا ٦

وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ٧

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٨

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٩

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ١٠

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ١١

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ١٢

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ١٣

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ١٤

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ١٥

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ١٦

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ١٧

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ١٨

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ١٩

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٢٠

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٢١

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٢٢

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٢٣

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٢٤

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٢٥

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٢٦

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٢٧

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٢٨

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٢٩

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

(وَمَا لَنَا أَلَّا نَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ) ٣٠

وَقَدْ هَدَانَا سُبُلَنَا وَلَنَصْبِرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا ٣١

وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

فوق فتحة في وسط منديل كبير

ثوب ٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٢٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٣٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٤٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٥٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٦٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٧٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٨٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٠

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩١

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٢

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٣

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٤

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٥

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٦

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٧

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٨

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ٩٩

فوق ثوب من قطن مزين بخطوط حمر وزرق

ثوب ١٠٠

فهرس الأعلام والأماكن ٤١٧

فهرس الموضوعات ٤٢٣

فهرس الآيات القرآنية ٤٢٩

فهرس الأحاديث النبوية ٤٣٣

فهرس الأشعار ٤٣٥

فهرس المصادر والمراجع ٤٣٧

المحتويات ٤٥٣

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος ιε

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος ιζ

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος ιη

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κ

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κα

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κβ

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κγ

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κδ

ἐγὼ Ἰωάννης ὁ καὶ Μάρκος ὁ ἐπικληθεὶς Κολοβοδάκτυλος κε

Ex Hymnis Ecclesiae de Tempore xv

Quem cuncta mundi concrepant xvi

Quem terra pontus sidera xvii

Rex gloriose martyrum xviii

Salvete flores martyrum xix

Ex Hymnis Ecclesiae de Sanctis xx

Aeterne rerum conditor xx

Christe precamur adnue xxi

Christe qui lux es et dies xxii

Consors paterni luminis xxiii

Corde natus ex Parentis xxiv

Deus creator omnium xxv

Deus tuorum militum xxvi

Ecce iam noctis tenuatur umbra xxvii

Ecce quam bonum et quam iucundum xxviii

Iam lucis orto sidere xxix

Iesu corona virginum xxx

Iesu nostra redemptio xxxi

Immense caeli conditor xxxii

Intende qui regis Israel xxxiii

Lucis creator optime xxxiv

Nocte surgentes vigilemus omnes xxxv

Nunc sancte nobis spiritus xxxvi

O lux beata trinitas xxxvii

O nimis felix meritis xxxviii

O quam mirabilis est xxxix

O sola magnarum urbium xl

Plasmator hominis deus xli

Rector potens verax deus xlii

Rerum deus tenax vigor xliii

Somno refectis artubus xliv

Splendor paternae gloriae xlv

Telluris ingens conditor xlvi

Tu trinitatis unitas xlvii

Tu Trinitatis unitas xlviii

Ut queant laxis resonare fibris xlix

ירע ירוקרטפ דבוערב רעבעד ווי

ולע

THE LIBRARY
THE INSTITUTE OF MEDIAEVAL STUDIES
TORONTO

PRESENTED BY

Rev. A.A. Vaschalde, C.S.B.